Rosario

BIBLIOTECA
DEL
Colegio Mayor de Nuestra Señora
del Rosario
E28 N049 V.1 Ej.1

EL COLEGIO DE Nuestra Señora DEL ROSARIO

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

004939

Bartoli de Saxoferrato

Prima super Infortiato.

Archipo de santafe D. Frai Xptobal de Torres

Continetur hoc in volumine Prima pars Commentariorum Bartoli de Saxoferrato: quem (et merito quidem) iuris vocitant Lucernam: super Infortiato: ad vetustissimorum simul ac emendatissimorum exemplarium fidem recognita et emaculata. Et complurium doctissimorum virorum Additionibus et Apostillis illustrata. Summarijs item et Concordantijs cõtrarietatum Bartoli minime prætermissis. Insuper et Repertorio singularium materiarum in ordinem multo hactenus commodiorem redacto.

Additiones huius operis.

Alexandri Imolensis.
Andree Barbatie Siculi.
Andree de Pomate de Bafgnana.
Christophori de Nicellis.

DEL COLEGIO DE NRA. SRA. DEL ROSARIO

Anno. M.cccc.xxvij. excudebatur.

EL COLEGIO DE NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO

Colegio Mayor del Rosario

Rosario Histórico

Rubrice que in hoc volumine continentur.

¶ Acquirenda hereditate. fo. 163.
Ad senatusconsultum filleianum. fo. 190.
Admini. ꝛ peri. tuto. ꝛ cura. fo. 58.
Autoꝛi tuto. ꝛ cura. fo. 68.
¶ Concubinis. fo. 45.
Condi. insti. fo. 156.
Confirmando tutoꝛe. fo. 52.
Contraria tute. ꝛ vtili actio. fo. 75.
Contrario iudicio tutele. fo. 90.
Curato. furioso. fo. 77. et. 92.
¶ Eo qui pro tutoꝛe vel curatoꝛe negotia gessit. folio. 75. et. 91.
Excusa. tuto. et cura. fo. 74. et. 77.
¶ Fideiusso. ꝛ manda. ꝛ here. tuto. ꝛ curatoꝛum. folio. 76. et. 91.
¶ Here. insti. fo. 119.
His que in testa. delen. fo. 118.
¶ Impen. in re. dota. factis. fo. 34.
Iniusto rupto et irri. testa. fo. 112.
Iure delibe. fo. 159.
Iure codicillozum. fo. 194.
¶ Legi. tuto. fo. 94. 53
Liberis agno. vel alen. patro. fo. 39.
Liberis et posthu. fo. 100.
¶ Magistratibus conueniendis ꝛ heredibus eoꝝ. folio. 76. et. 92.
¶ Quando ex facto tuto. vel cura. ꝛc. fo. 71.
Quemadmodum testa. aperian. fo. 84. 184
Qui petant tuto. fo. 56.
Quod fallo tuto. autoꝛe. fo. 76. et. 91.
¶ Rebus eoꝝ qui sub tute. ꝛc. fo. 76. et. 92.
Rerum amotarum. fo. 37.
¶ Si quis omissa causa testa. fo. 186.
Si quis aliquem testari prohibuerit. fo. 193.
Si ventris nomi. mu. in pos. miss. sit.
Si mulier ventris nomi. in pos. calūnie causa fuisse dicatur. fo. 45.
Soluto matri. fo. 2.
Suspectis tuto. fo. 72.
¶ Testamentis ꝛ qui testa. face. pos. fo. 93.
Testamentaria tutela. fo. 48.
Testamento mili. fo. 160.
Tutelis. fo. 45.
Tutelis et ratio. distra. fo. 75. et. 87.
Tuto. et cura. da. ab his. fo. 54.
¶ Ubi pupil. educa. debeat. fo. 75. et fo. 86.
Uentre inspicien. fo. 43.
Uulga. et pupil. fo. 133.

¶ Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur. Rubrica.

☞ Liber hic quare appelletur infortiatum.
Nomina imponūtur ad libitum ꝛ ideo de eis nō curandum.
Statutū cōcordens repꝛesalias ꝙtra perusinos nō comprehendit illum qui vocatur perusinus.
Idem est dicere perusinus quod de perusio.
Argumentum ab etymologia vocabuli nō hz locum in nominibus proprijs.
Hic liber diuiditur in quinq; partes.
Denominatur ab vltimis voluntatibus hic liber qꝛ illa est maioꝛ ꝛ potentioꝛ pars.
Continuatio Rubꝛice.
Libri pandectarum diuisi sunt gratia commodioris lecture.
Dos in matrimonio putatiuo nō est ꝓprie dos.
Uerbum petatur pro repetatur. ꝛ nu. 12.
Uerbū reddendi qñ accipiatur pro quolibet actu translationis dominij sicut verbum dari.
Uerbum dari potest sumi duobus modis.
Dictio quēadmodum quō ponatur.
Dos quid sit. ꝛ nu. 21. ꝛ ꝙ sit ius vniuersale. 18.
Datum pro traditum.
Accessiones augent dotem et veniunt ex natura eiusdem actionis.
Pretium in vniuersalibus succedit loco rei.
Libellus ginalis in actiōe de dote admittit sicut in petitiōe hereditatis ꝛ fructꝰ veniūt eadē actione.
Snia lata in iudicijs vniuersalibus quomodo dicatur continere quid certum.
Contractus dotis est de iure gentium.

Via Hic non est caput libri cōsiderata diuisiōe legislatoꝝ. vt. j. dicā ideo omitto que in aliozuz libꝛoꝝ ꝓncipijs dici consueruerūt. s. quid sit subiectū legalis scientie. ꝛ similia.

¶ Ante tñ ꝙ ad rubricam descēdam qꝛo ꝛ quare hoc volumē ifortiatū appellatur. Quinq; sunt rōnes in glo. Prima cū studiū esset antiquit⁹ destructū Rome istud volumē fuit amissum postea studiū incepit Bononie esse sicut adhuc hodie est. ꝛ istud volumē fuit recuperatū Rauēne ꝓpter ꝙ multa iuri nostro fuerūt addita q̄ ante deerāt. Ānius nostrū est factū magis forte vnde ꝺz infortiatum. i. valde fortiatū sicut. j. de li. ꝛ posthu. l. gall⁹. ¶ Ille casus. sic in syndone qō hz plus de syrico ꝺz syndon infortiatū. Hoc puto falsum. nā hoc volumē nunq; fuit amissum semp enī fuit totū volumē pādectarū Pisis ꝛ adhuc est. Preterea si hoc eēt verū iste liber diceꝛet infortians nō infortiatum. Scōa ratio est qꝛ hic sunt fortes leges. sed certe et in. ff. veteri. vt dicit gl. hic puto tñ ꝙ hic sunt text. magis difficiles. s. in titu. de lib. ꝛ posthu. ꝛ in ti. ad l. fal. de acq. heredi. ꝛ in ti. de bo. pos. ꝙ sunt in aliqua parte iuris quare hoc pōt tolerari. Tertia qꝛ dicit ab innōtore ꝙ nō placet qꝛ nec iustinian⁹ nec aliqs de cōpilatoꝛib⁹ q ponunt. C. de vete. iu. enu. in. l. ij. fuit hoc noīe vocat⁹. Quarta qꝛ hec sunt nomina magistralia. ꝛ de his non est curandū. qꝛ pertinacibus relinquuntur. vt dicit glo. ar. C. de ꝓfti. pecu. l. ij. ad mu. l. fi. ¶. pe. ista em̄ nomina ¶ mutantur[a] ꝛ imponunt ad libitum. C. de mu. no. l. j. ꝛ. j. ad treb. l. facta. ¶. si in dāda. ꝛ ideo de his nō curaꝛ vt. j. de leg. j. si quis in fundi vocabulo. certe hec rō satis placet. ¶ Et est ar. ad. q. ¶ Quidā habēs repꝛesalias ℈ ciues perusinos siue boies de perusio inuenit aliquem qui vocabaꝛ perusinus. an hoc ꝑ

4 bat ipsum esse de perusio. videtur ꝙ sic. qꝛ ¶ idem est dicere perusinus ꝙ de perusio. vt extra de spō. c. j. facit extra de prescrip. c. significante. ꝛ ad municip. l. assumptio. in principi. dixi in. l. prouinciales. ¶. de verbo. signi. Jn contrarium est veritas. ꝑ hoc
b est casus in allegata. l. fi. ¶. pe. j. ad muni. Et qꝛ de istis nominibus proprijs non est curādum. vt dixi non ob. contraria. qꝛ loquuntur quādo hoc nomen perusinus ponitur vt nomen appellatiuū se
c 5 cus si vt ꝓprium vt dixi. ¶ Ex quo habes ¶ qꝛ ar.
d ab etymologia⁹ vocabuli non habet locum in nominibus proprijs. Si aliquis vocetur perusinus nō ꝑ hoc probaꝛ ipsum de perusio esse. ¶ Quinta ꝙ dicitur ab infortia sin qō est dispositio qꝛ he vltime dispositiōes hic sunt. ꝛ hāc tenet Ry. qō satis placet. Colligе ergo qō istud nomē est magistraliter impositus ad placitum. Ratio aūt que monit imponentē potuit esse q̄ continet in secunda ꝛ vlti
6 ma ratione. ¶ Scōo quero ¶ qualiter diuidaꝛ iste liber. glo. videt dicere ꝙ in tres partes qꝛ de trib⁹ tractat. Tu dic ꝙ in qnq;. Primo complet tractatum matrimonij vsq; ad titulū de tutelis. Secundo materiam tutelarum vsq; ad ti. de test. Tertio de testamentis ꝛ de his q̄ continent in eis vsq; ad ti. de bono. poss. Quarto de modo ꝛ ordine succedendi de iure pretorio vsq; ad titu. de suis et legi. Quinto ꝛ vltimo tractat materiā succedēdi ab intestato de iure ciuili vsq; ad finez libri. ¶ ista potest esse quedā magistralis diuisio hz imperatoꝛ diuiserit aliter in. l. ij. C. de veteri iure enu. Sed tu dices
7 ñm hoc quare magis denominaꝛ ab vltimis voluntatibus ꝙ ab alijs materijs q̄ hic tractantur. ☞ Rñdeo qꝛ illa est maioꝛ ꝛ potentioꝛ pars. ar. ff. de
8 sta. bo. l. queritur. ¶ Hoc premisso ¶ ꝙ est generale ad totū librū descēdam ad rubricā cōtinuandaz ꝛ examino per cōtraria ꝛ q. Glo. cōtinuat duob⁹ modis. Prima est multū a rem̄otis. Scōa pōt sustineri. tu posses sic dicere. Primo dixit de matrimonio ꝛ in ti. de spō. ꝛ in tit. de ritu nup. Item qꝛ in eo interuenit dos iō posuit de iure do. ꝛ de pac. do. ꝛ de fundo dota. Itez qꝛ cōstante matrimonio fiūt donationes inter cōiuges q̄ reprobātur ideo de his tractauit hic. Item qꝛ matrimonium qñq; est necesse dissolui vt in. ¶. nuptias. in auc. de nuptijs. ideo posuit de dinortijs. Et qꝛ soluto matrimonio dos petit: ideo posuit istā rubricā. ¶ Op. primo sic iste liber tradit ad instruendum alios ꝛ sic debet edi seu tradi a capite. vt l. argentarius. ¶. edi. ē. de eden. sed hic non est caput libri. vt in glo. dicitur ergo ꝛc. Solu. ficut fundus diuiditur gratia yberioris culture. vt. j. de le. ij. l. caius. ¶. titius ꝛ gratia commodioris diuisionis inde adiudicat de parte vnius alteri. vt insti. de offic. iudi. ¶. qō si
9 cōmode. Jta dicūt doct. ¶ ꝙ iurisconsulti ista tria volumina diuiserunt gra cōmodioris lecture alias vn⁹ liber esset nimis magn⁹ ꝛ alius nimis paru⁹. Aduerte qꝛ recte pōt dici ꝙ hic est caput libri accipiēdo librum ꝓ volumine ſz accipiendo librū ꝑ istis libris partialibus. vt sunt quinquaginta libri digestoꝝ. tunc non est caput libri vt ꝓbatur. j. de leg. iij. l. libroꝝ. ¶. si cui. ñm doc. ¶ Scōo oppo. hic ꝺz soluto matrimonio. Cōtra qꝛ etiā constante matrimonio reperitur dos. vt. j. e. l. si ꝓstante. ꝛ sic ista rubrica non est cōgrua ad nigrū. Sol. imo est generalis ad oēs leges de quib⁹ tractare intendit principaliter. qñ regula est ꝙ soluto matrimonio repetit dos. hz qñq; fallat. vt no. j. eo. l. ij. in princi. Ideo. l. si cōstante ponitur sub hoc ti. vt denotet illā specialitatem. ¶ Tertio op. ꝙ etiam qñ nullus
10 precessit matrimoniū tractatur de dotis repetitione. vt. j. e. l. si cum dotem. ¶. fi. So. vt hic ti. fit perfectus tractatur etiaz de matrimonio ¶ putatiuo in quo tñ non est ꝓprie dos nec actione de dote repetitur. sed cōdictione ob causam. vt. l. j. de condi. ob cau. ꝛ. ē. de con. sine causa. l. auūculo. dic vt ibi. ꝛ. C. de incest. nu. l. qui contra. ꝛ. j. de adul. l. si adulterium cum ince. ¶ Quarto oppo. dicitur hic petatur ꝛc. Contra quia cum semel data fuit dos vt. C. de do. cau. l. j. debet dici repetatur: vt. ē. depositi. l. j. ¶. eleganter. ꝛ. j. de leg. ij. l. cum pater. ¶. fidei

quatuoꝝ ad ppositiz. j. lib. vbi de repꝛesaliis cōcessis per venetos ℈ d. Baleo. malatesta ꝛ eiꝰ subditos ꝛ districtuales. in quantū etiā idem Alexā. querit qd econtra si repꝛesalie concedant per bononienses contra perusinos et bononiēsis habitet perusij an possit capi ꝛ dicit ꝙ nō allegādo Jo. andre. in addi. ad Specu. in rub. de in iu. ꝛ dā. da. ad de qō idez voluit bald. consi. cij. qō dictus grasius. et cōsi. cccj. pūctus cōcessius. ij. lib. an autē concessis repꝛesaliis ꝙtra aliquam ciuitatē cō prehendant post ea nati. vide pau. de ca. ꝛsi. cccxiiij.
☞ Andre. Poma.
¶ Etymologia.
Uide Feli. in pemio decre. in. xiij. col. Feli. c. quāto. j. co. de presump. barba. cōsi. j. viij. col. in. j. vol. ꝛ prepo. c. ꝓilegia. iij. distinctio.

a ¶ Idest repetatur. Adde eundē Aleg. in l. i. §. si qs edificium. & que ibi posui. §. de ope. no. nun. & inquantum hic dicit statutum de cōpromissis est fauorabile allegando Pet. de ancha. consi. cxxviij. & vide Pau. de cast. cōsi. lxix. & precedenti.

b ↪ Andre. Poma. ¶ Reddēdi. Vide aliqd per aleg. §. fi. liij. in. iij. colū. iiij. volu. glos. c. qui dormierit. cxvij. q. ij. Alegā. 11 cōsil. vlti. iiij. vol. a Barba. cōsi. cxx.

c ¶ Quod sic. inō tum aleg. dicit q persona ignorās ius & scies factus et ℣bens matrimoniū de ꝑsenti in gradu ꝓhibito amittit dotem & applicatur fisco addē q dictū suū debet intelligi qñ per carnalem copulam matrimoniū fuit ꝛsummatum & erāt maiores. qz verba nihil operantur in contrahendo matrimonio in gradu ꝓhibito. et ita voluit Bald. consil. cij. liber. iij. & ad hec ne lōgio⁹ sim vid⁹ Ro. §. cccccv Addē q Paul. de cast. hic enumerat priuilegia et idem facit Ro. q consi. cxlvij. consuluit quod stante statuto qō oīa bona mariti sint tacite hypotheca ta vxori & perinde habeātur acsi essent expresse hypotheca ta qō hic tacita hypotheca habet oīa priuilegia quevera hypotheca.

↪ Andre. Poma. d ¶ Tex. et glo. Vide quid ex hoc in ferat aleg. §. fi. cv. in. v. col. iiij. vo. & consi. cxiiij. in. iij. col. eo. vol. alegā. l. edita. ij. colum. C. de eden. bar. cōsil. cxx.

e ¶ Dic ergo. de hac diffinitione pau. de ca. hic dicit quod aliq rēprobant barto. et male de quo vide ange. consi. clxxx. licet do. Aleg. aliter alleget & in. d. consi. ex sua diffinitione infert q stante statuto qō maritus lucretur dotē q tale statu tuz verificabit in dote promissa qō limitat Pau. de cast. in. l. iubem⁹. d. C. de sacrosanc. ec tue. & C. de condi. ob causam. l. si repetendi. & §. de condi. inde. l. reprotitio. Solu. buius ⁊timore dicit glo. exponе petaķ. i. repetatur[a] &c. sic. §. si cer. pet. in rubri. Vel dic sm ℣y. q hec. l. potest stare ꝓprie aliquo casu qñ dos esset data ab alio vel a nemine sed a marito constituta: sed certe tunc videtur ipsi mulieri donata. sic ipsa dedisse videtur vt. §. si cer. pe. l. singularia. §. de iure do. l. §. j. & sic expositio ista non est necessaria sicut prima. ¶ Item an iste maritus possit dotem constituere est dubium qō dic vt. l. j. C. de do. ante nupt. & l. si voluntate. C. de do. promiss. vnde glos. bene exponit. sed an hec ex positio sit ex ꝓpria significatione an ex interpretatione glo. in. l. verbō reddendi. §. de ver. sig. dicit ex interpretatione. tu dic etiam q peti pōt assumi vt genus ꝓo qualibet petitione seu repetitione in iudicio vel extra vt. l. amplius. rēra. hab. & l. si de cem cū petiero. §. de ver. ob. & tunc repetitur est ei⁹ species & continetur sub suo genere ex ꝓpria significatione. vt. §. de reg. iur. l. semp in generali⁹. & si intelligas ita esse positū hic ista expositio non esset necessaria nisi cā dubitationis tollende. Itez potest assumi vt species separata & tunc ꝓcedit q ōz ex interpretatione &c. Idez dic de verbo reddendi[b] nā pōt accipi verbū reddi ꝓ genere. l. ꝓ quolibet actu translationis dñij sicut verbū data ri vt insti. de actio. §. sic itaq. ff. de verbo. ob. l. vbi aūt. in fi. & tunc verbū reddendi cōtinet verbū dari ꝓprie. Alio modo pōt accipi ꝓout est spēs distincta & separata vt. d. §. eleganter. & §. fidei tnc. et tūc ex interpretatione. & istud est vtile scire ꝓpter statuta. sic & etiā verbū dari pōt sumi duobus modis. vno modo ꝓut est gen⁹. i. ꝙ ois actus ꝓ quē dñium transferr̄ est genus. l. vbi aūt. in fi. de verb. ob. Scēo sumit tanq̄ spēs. modo tu accipis dari tanq̄ genus tūc continet reddi ex ꝓpria significatione vt. l. ij. de ver. sig. Sed si accipitur dari ꝓ specie. & sit separatum a reddēdo. tūc ex interpretatione continet reddi. & ita in verbo petaķ qz potest accipi large vt genus. Itez ꝓout species. & si accipitur peti tanquā genus. tunc non est necessaria expositio petatur. i. repetatur qz ex ꝓpria significatione cōtinetur: sed si accipis peti ꝓut ſpecies tūc est necessaria expositio. i. repetatur. qz ex interpretatione continetur. ¶ Quero primo dicit hic sol. ma. an hic ti. debeat locum quocūq̄ modo soluāt dicit glo. q̄ sic[c] facit. §. l. si quis stipuleť. ¶ Scōo quero qualiter accipiatur hoc dictum ꝙ quēadmodum. Rñdeo hic accipit interrogatiue querit eñ per quos & a quibus inquantuz & qñ dos petatur & dic vt in glo. sic. §. quēadmo. ſerui. amit. in rubri. & §. quēadmo. test. aper. & de pac. do. l. si pr. §. i. qñ q̄ ponit similitudinarie directa vel per ℣rium: vt §. de adi. le. l. iij. §. si duobus. & ibi glo. de acq. pos. l. quēad. C. de agri. & censi. l. quemadmo. ¶ Tertio quero hic dicit dos. quid est dos dicit az o in summa. C. de iure do. dos ¶ est que a muliere vel ci⁹ pater marito vel eius patri ꝓpter onera matrimonij datur: vt perpetuo sit penes eū. & ibi eaz ꝓbat hec diffinitio non vr̄ vera: qz etiam si nihil da & vel traditur a muliere cōstituit dos vt in debitore liberato cā cōstituende dotis: vt. §. de iure do. l. ꝓo mittende. §. j. & l. §. in ꝓnc. Sed pōt nōderi qō vr̄ a muliere data. vt ꝓtellea. l. §. Preterea si mulier non esset dña. & dat fundū alienū in dotem tū tradendo dicitur fundū dotalem facere vt. §. de fundo. l. dotale. §. j. & ibi nota. sed excusando dic ꝙ intellegit ꝙ datum ꝓo traditū. sic. §. depositi. l. j. in ꝓn. & ibi no. & j. de reg. iur. l. non vr̄ data. Preterea ꝙ diffinitio Az o. non sit vera ꝓbat sic. Az o dicit ꝙ illud qō datur est dos: hoc est falsum qz dos est quoddā ius incorꝑale sicut hereditas patrimonium peculiū &c. vt. §. de impen. l. qō ōz. & ibi text. et glo.[d] Preterea ꝙ sit ius vniuersale seu incorꝑale. si ꝓmittens fuit in mora: quia sua mora non debet sibi opitulari. Et hoc idem voluisse videtur Bald. consil. cc xiiij. libr. iiij. ibi nec mora ꝓsit imputari debitori et consil. cxxxiij. vbi allega. consil. bartol. incipiens statutum communis sartiani. et Alegand. consil. lxiij. in fi. lib. iiij. vbi dicit hanc esse communem opin. quam etiam firmauit Ange. consil. lxxvj. incip. in dei nomine statutum log tur. an autem stā te statuto q̄ si matrimoniuz fuerit solutū morte mulieris liberis non extātibus ita qō dos sit in casu restitutionis maritus lucretur tertiam partē dotis quā restituere nō teneatur si maritus vxori vel socero dederit dilationem de soluenda dote in tribus vel in quatuor annis et dilatione pendente moziatur mulier sine liberis vel lapsa fit dilatio an lucrifaciet maritus dotem cōsiluit ang. quod nō quia iste est casus omissus a statuto q̄ statutum non cōcedit lucrum nisi eo casu quo esset in casu restitutiōis qō hic non fuit. vide eius consil. clviij. incip. quod si statutum.

¶ Uniuersalis. Adde ange. consil. lxxxj. incipien. do. maria. de bastariis do. Alexan. aliter alleg. cui inquantuz in fi. ponit an valeat statutum imponens penaz filio cum ea contrahē ti matrimonium sine consensu patris. Adde q̄ voluit Oldr. consil. xxv. & bald. consi. ccc xiiij. libr. iiij. Et q̄ actio de dote cōpetat etiam ad fructus. Adde etiaz bart. in. l. j. §. spōse. j. de impen. in re. do. fac. bal. in. l. emptor ē C. loc. et in. l. frater a fratre. §. de cōdi. inde. d. ant. & Jmol. in. c. raynutius. extra de test. & fing. in cōsi. lxxiij. incip. dña Auriola. Et qō veniant fructus et accessiones in actione de dote. tenet etiam glosſ. mag. j. l. j. in ꝓnci. rale ptz qz fructus & accessiones non augent res singulares sed bene augēt vniuersalem. f. heredita tem vt. l itē veniunt. §. fructus. §. de peti. hered. ad qō facit. j. de verb. sig. l. hereditatis appellatiōe. et l. pecunie. §. j. & §. de pecu. l. peculium nascit. & tacessiones dotis augent dotem & veniunt ex natura eiusdem actionis vt. j. e. l. si marito. §. fi. C. de iure do. l. etiaz. ergo ops q̄ est quid vniuersale. Preterea vniuersalibus pretium ꝓ succedit loco rei secus in particularibus. vt. l. si rem & pretium. §. de peti. here. & ibi no. & in. l. imperator. in fi. & j. de leg. ij. & per doc. C. de rei ven. l. mater. sed in dote pretiuz succedit loco rei vt no. j. de verb. sig. l. labeo. & l. sabinus. §. idem si ofis. ergo dos est aliqd vniuersale. hoc autē qō ptiuz succedit loco rei intelligo sm l. cōstāte. & l. res que ex dotali. §. de iure dot. ¶ Exhis ꝛcludo diffinitones Az o. esse falsam. Dic ergo & sic dos ¶ est quoddam ius in se cōtinēs id qō a muliere vel eius patre marito vel eius patri traditur vel ꝓ tradito habeť ꝓpter onera matrimonij sustinēda. ¶ Et ꝓdicta sunt multū vtilia ¶ ad practicā quare dico q̄ admittetur libellus vniuersalis & seu generalis sicut in petitione hereditatis et fructus interim percepti venīūt eadē actiōe nō ex officio iudicis per ea que. §. dixi. & qō no. §. de edē. l. j. in ꝓin. mag. gl. §. hoc vr̄ §. l. fi. C. de sen. q̄ fine cer. quāti. ꝑser. So. ¶ Inia q̄ ferť i iudicio vlt o3 cōtinere certū respectū vniuersi. sed incertitudo que est respectu rerū particulariū que ꝙnenť sub vniuerso nō vitiat vt. o. l. j. in gl. mag. §. de edē. Sz in d. l. fi. fuit snia incerta respectu vniuersi. nō enī⁹ declarauit ibi iudex dotē esse datā nec quātitatē dotis sed si declarasset dotē datā lz nō quātitatē valeret vt ex ꝑdictis ptz. hoc etiā. ꝑbat. in. d. l. fi. vbi libell⁹ admittit in quo dos petit lz quantitas dotis nō exꝓimat. Itē ꝑdicta determinatio vr̄ ꝛtra. l. si peculiū in ꝓin. j. de pecu. le. vbi dicit ipsa corꝑora lia vēdicāda. Quare dic q̄ qdā est vniuersitas corꝑorum. vt grex. & vniuersaliter ista pōt vēdicari & personali actiōe peti vt. l. j. in fi. & l. seq. §. de rei vē. Quedā est vniuersitas corꝑoū & iuriū vt peculiū hereditas dos & similia & tunc ſi actione personali vel mixta agaķ pōt vniuersaliter peti vt dixi. a ut agiť mere reali & tūc sunt corꝑora designāda vt ꝑalleg. l. si peculiū. nō q̄ ista iura ꝑsonalia nō ꝑsit vēdicari vt. l. si ager. §. de reivēn. & l. pe. C. e. ti. & j. quorum bono. l. si. ¶ Quarto quero ¶ an dos siue contract⁹ dotis sit de iure gētiū vel ciuili. Dico de iure gentiuz vt est ꝓpassum. §. de capi. di. l. eas. facit qz non est de casib⁹ exceptuatis q ponūtur in. l. eq boc iure. §. de insti. & iure. ¶ Ultimo q̄ro an guarnerius viderit bunc libz um. qdam dicunt q̄ nō: q̄ nō placet. qz hic posuit opi. suas vt ptz in. l. ij. §. fi.

¶ Priuilegia dotis an dētur ipsi actioni dotis an vero persone.

Priuilegium prelationis in hypothecaria non transit in alium.

Priuilegium ne fundus dotalis alienetur quādo transeat ad omnes.

Priuilegiū q̄ in dubio ꝓ dote ꝑsumať & ꝑ ea fiat interpretatio transit ad oēs ad quos dos transit.

Priuilegium tacite stipulationis & q̄ contractus dotis sit bonefidei transit ad omnes.

Priuilegium vt iudicium dotis sit summarium an transeat ad heredes.

Priuilegium ꝓ ꝓferatur ceteris non transit ad heredes.

Priuilegium q̄ tacita hypotheca dotis sit priuilegiata transit ad suum heredem.

Dos an sit priuilegiata ante matrimonium.

Dos an constituatur nudo pacto.

Dos creditur promissa de bonis patris.

Dos quādo dicatur promissa de bonis aui & qd de matre & fratre.

Si mutus

ℨ. de edē. Et ſpīt peti vna cū interfurio medij tpis. ita bar. & oēs in. l. si socer. in. §. lucius. j. e. & in. l. nupta. §. j. & in. l. si marito. §. fi. fundū. j. eod. vbi actio de dote dať ad fructꝰ ponit etiā Cy. & doc. i. l. nō est. C. fa. her.

a ↪ Andre. Poma. ¶ Dotis causa. Vide in materia per barb. §. fi. vij. col. in. j. volu. & cōsi. vj. in. ij. col. et seq. eo. volu. & col. xcv. vide. feli. c. ad audientiā in. iij. & v. colū. versi. vij. 13 Si mutus accepit dotē quod fingitur stipulatio. concludendo. de 14 Dos an ratione incertitudinis vitietur & qñ incer ꝑscript. aliquid titudo vitiat contractum. per barba. consil. 15 Alia priuilegia dotis. xv. in. v. col. j. vol. 16 Judex constituit dotem filie qñ ꝑter est absens. amplia banc. l. vt 17 Alienari quod non possit res dotalis immobilis per glo. primam fine decreto. l. ius pluribus. ff. 18 Res mobilis dotalis quādo & que alienari possit de insti. & iure. fine decreto.

b ¶ Quādo die. Ad 19 Mulier ꝓfertur ꝓo dote in actione personali & de vltra Aleg. qō hypothecaria. voluit Bal. cōsil. 20 Si testis dicat q̄ vidit titiū possidere per. xxx. anccliij. li. iij. quod nos semper: qō nō dicatur falsus licet ꝓbetur ti si reperiātur duo tium aliquo tempore fuisse absentem. instrumenta do 21 Dictio semper quod denotet continuationem. tis eadem die: et 22 Testis qui deponit de possessione quod intelligit ijsdem testib⁹ con de possessione naturali. fecta vnum quo 23 Possessio cōtinuata qō satis dicitur ꝑbata si teapparet ꝑdia sim stis dicat q̄ vidit semper respōderi de fructibus. pliciter in dotem 24 Dos qō in omni parte mundi & cōtra quēcunq̄ data alio quo fue est priuilegiata. runt estimata qō 25 Utilitas publica & priuata sumiť quatuor modis beredum mulie 26 Publica vtilitas quādo ꝓferatur priuate & alteris erit electio q̄ ri publice. vti velint & quali 27 Dispositio huius. l. qō habeat locū in dote profeter intelligať qō ctitia & aduentitia. in dubio ꝓo dote indicandum sit 28 Mulier que secundo nupsit dote non repetita q̄ habeat priuilegia. vide Roma. con 29 Mulier sterilis quod habeat priuilegia dotis. sil. clvij. 30 Doctor vel scholaris qñ possit expellere fabum ↪ Andre. Poma. malleantem penes scholas vel cameram.

c ¶ Mulier. Lex 31 Debitum causa studij & debitū causa dotis quod ista cum glos. inconcurrant. ducit in arg. Vi a de feli. in ꝓoe. de cre. in. c. rez pacifi cus. Roma. cōsil. cclxiij.

Dotis causa.[a]

Causa dotis est priuilegiata ꝓpter fauorē reipu. que vertit in liberis ꝓcreādis & diuide vt in gl. ¶ Casus in terminis. Reperiuntur duo instrumenta ꝛfecta in eadē die[b] & in quolibet cōti net obligatio ꝑsonalis per se & hypothecaria. vnū est dotis. & aliud est mutui q̄rū q̄ ꝓferať & ꝑsumatur ꝓmo factū & rūdet iurisconsultus do tibi talē regulā dotis causa &c. & ponit rōnez regule. & rōnē rationis. notabilia colligē ꝓ teipsum &c. Primo op. certū est q̄ matrimoniū est eā dotis. vt. l. iij. cum fi. §. de iure dot. male ergo hic dicit dum dicit dotis causa: qz & mo hoc tractat de matrimonio cū deberet tractare de dote: vt ptz ex rubrica. Huius timore gl. q̄ est hic dat sez exꝓositiōes vt in ea videtis. Sz qdā dānant oēs istas exꝓositiones. Primas quoz reꝓbāt ista rōne: qz si priuilegiū dare tur ipsi actioni vel doti vel eius nature siue cōtractui trāsiret ad oēm aq̄ trāsiret actio siue ipsa dos: vt. l. in oibus. & l. priuilegia. j. de regu. iu. & aqua quoti. & esti. l. i. §. permittit. sed hoc nō est verum in dote. l. i. C. de priui. do. ergo &c. Ultimā reꝓbédit ℣y. dicens q̄ hoc nō reperiať lege cautum. & qz hic esset potius odium q̄ fauoz. vt. C. vt infra certū tēpus. l. j. vñ alij vt ℨ dof. exponūt dotis causa. i. mulier[c] in actione de dote. et hoc videť ꝓbari. j. de priui. cre. l. dabimus. in ꝓinci. vbi dicit ipsi mulieri &c. & ad idē. C. de priule. dot. l. j. sed istud videť cōtra tex. C. de rei ꝛo. ac. l. i. §. & vt pleius vbi dicit de ipsa actione dotis &c. et sic ꝑtet quod priuilegium dať actioni & nō persone. Unde ℣y. dicit dari priuilegiū actioni & nō persone: tū dať fauore ꝑsone mulieris. & iō non trāsit ad heredes. Idem tenet Cy. in. d. §. & vt pleni⁹. ¶ Tu dic ꝙ ꝯlibet exꝓositionē per se esse verā diuersis respectibus. nam dos habet multa priuilegia. vt. j. videbitis. Quoddā priuilegiū est tacite hypothe-

ce. & illud datur ipsi actioni de dote. vt ꝓallegato. §. & vt plenius. et fateor ꝙ hoc transit ad quēcunq̄ transit actio de dote. vt ꝓbatur instit. de d ac. §. fuerat. & ibi. vbi ponit aduersatiua[d] dictio aūt que innuit qō hypotheca trāsit ad oēs. & ad idē facit dictus. §. & vt pleni⁹. qz etiā ex parte viri est tacita hypotheca. & sic nō cōpetit alteri quā mulieri. 2 sed illud priuilegiū ꝙ qō illa hypotheca sit priuile giata. vt ꝓferať alijs hypothecis hoc nō transit in aliū. Et hoc ꝙ ℣de. vt no. Cy. C. de priui. do. l. j. & Jac. de are. & no. ipse Cy. in. l. assiduis. in vlti. q. C. q po. in pi. & tūc bene ꝓcedit illa exꝓositio dotis causa. ideſt actio dotis. & sic est cā causata. vt. C. per quas ꝑsonas no. acqui. l. j. quoddam est priuilegium quod datur ipsi doti. hoc est rei in dotē date. quod glos. dixerunt esse dotem vt dixi. §. in rubrica vt est priuilegium ¶ ne fundus dotalis possit 3 alienari. & istud similiter transit ad omnē ad quem trāsit dos ipsa: qz heres posset alias vendicare sicut ipsa mulier nisi ipse vir esset heres. vt. l. fundū dotis. §. de fundo do. & j. de vsucap. l. cū vir. & ꝙ po 4 ne exemplū de illo priuilegio qō habet dos vt in dubio ꝓesumatur ꝓ ea. & fiat interpretatio secundum quod posui casum in hac. l. illud enim datur ipsi doti: qz tegtus dicit in ambiguis ꝓ dotib⁹ &c. vt. l. in ambiguis. §. de iur. dot. & l. in ambiguis. de re iudica. & istud trāsit ad omnem ad quem & dos. non enim datur ipsi mulieri tm̄: sed etiaz ex parte viri: vt ptz in. d. l. in ambiguis. & tunc bñ ꝓcedit exꝓositio seqñs dotis causa. i. ipsa dos. Idem dico de tertia & quarta exꝓositione: qz ad idē tēdunt. quoddam est priuilegium quod datur ipsi contra 5 ctui: vt ℨ de tacita stipulatione: vt. C. de rei vxo. ac. l. j. in ꝓinci. Itez quod si contractus bonefidei vt institu. de ac. §. fuerat. & ista sitr transeunt ad heredes: & tūc ꝓcedit quinta exꝓositio dotis causa. i. ti 6 tulus seu contractus. quoddā est priuilegiuz ꝙ qō datur cause seu instantie iudicij vt quia ista causa est fauorabilis: ideo iudex potest abbreuiare dilationes vt causa citius finiatur. ar. j. de re iudica. l. ij. & extra de iudi. c. diſpendiosam. in clemen. & hoc modo ꝓcedit secta exꝓositio glos. ſion ob. quod dicit ℣yñ. videlicet quod non reperitur. l. cautum &c. quia imo reperitur vt dixi. Nec ob. l. ij. C. vt infra certū tēpus: quia fateor qō instātia ipsius cause nō perit tpe bieñi: quia hoc esset odium: sed e iudex dabit dilationes breuiores[e] in fauorem mu f lieris sicut in causa alimentoruñ[f] & hoc tetigit. l. e. l. si constāte. in. iij. q. ꝓin. & in. vj. et illud priuilegiuz transibit ad heredes ꝓuisiones ſm qualitatem heredis: vt ꝓallegata. l. ij. de re indi. quoddaz est 7 priuilegiū ꝙ qō dicitur personale vt ꝓferať alijs et illud datur mulieri: et ad heredes non transit: vt allegata. l. dabimus. in ꝓinci. j. de priui. credi. & C. de priui. do. l. j. & tunc ꝓcedit exꝓositio ℣ doff. dotis causa. l. mulieri in actione de dote. quoddaz est priuilegium quod datur mere actioni fauore 8 mulieris vt ꝙ quia illa tacita hypotheca sit priuilegiata: et tunc non transit nisi ad suum heredez: vt ꝓallegato. §. fuerat. & l. assiduis. et tunc ꝓcedit exꝓositio ℣y. & Cy. qui eum sequitur. et tūc vides qō quelibet exꝓositio est bona. et ideo iurisconsultus dixit dotis causa &c. Volens ponere verbum generale aptum referri ad omnia priuilegia posse tis dicere hoc est falsum. nam textus qui sequitur loquitur solum de priuilegijs que competunt mulieribus. dicit enim: naz reipublice interest dotes mulierib⁹ &c. vnde de necessitate debet exꝓoni dotis causa. i. mulier in actione de dote. Respondeo cuicūq̄ conceditur siue actioni siue cōtractui siue ipsi doti: siue ipsi mulieri semp interest mulieris. Interest enim nostra habere bonas & priuilegiatas actiones: et ideo tex. iste non cōcludit qō semp mulieri ꝛcedať priuilegiū. ¶ Ex predictis appa-

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Eo soluto. Pau. de castr. hic in rubr. dicit se consuluisse sup statuto senensi quo cauet quod mulier habens liberos non possit testari nisi de quarta parte sue dotis reliquas teneatur reseruare liberis qđ istud statutum vendicat etiã ꝛ hꝫ locum in vidua quia adhuc est dos ꝛ ita dicit determinasse Bal. in l. j. C. vnde vir ꝛ vgo. ꝛ sed melior ratio videtur esse quod istud statutum fuit factum fauore filiorum ꝛ iniquus videt qđ alios preferat p prijs filijs iuste illud qđ pulchre consuluit Pe. de ancha. cõsi. ggiiij. super statuto ca- a stri polimarti q̃ cauetur quod mater non possit disponere aliquo tẽpore nec aliq̃ dispositiõe nec etiã 9 pro anima nisi. g. p centenario: qđ tale statutum vꝫ. quia pia cã filijs nõ est preferenda b vita credo ꝙ mẽs fuerit statuentiuꝫ nõ autẽ habuerit animum ad istas subtilitates. et p opi. pau. facit qđ etiã ipse cõsuluit cõsi. cxxj. ꝙ videt luxuriose viuenti potest p heredes mariti obijci exceptio stupri. vt p- 11 dat dotez quẽad- c moduꝫ potuisset maritus oppone re adulterium latius ibi vide ꝛ in 12 terminis pau. de cast. vide aleg. ꝑ. ccij. iij. volu.

b ¶Non sequatur idem tenet bald. consi. cvj. j. volu.

c ¶Credit. Adde quicqd dicat aleg. d post Jmo. hic qđ bal. consuluit cõsil. cglv. ij. libr. ꝙ stante statuto qđ mulier presumat dotata de bonis propꝛijs si pater dotet filiã: ꝛ dicat qđ de bonis propꝛijs dotauit qđ elidit illa presumptio statuti. et ibi dicit ꝙ in dubio intelligit dotata e de bonis patris. ꝛ vide eundẽ ꝑsi. ij. libr. iiij. dico tñ qđ Abb. ꝑsi. cxv. ij. volu. tenuit qđ de iure canonico sicut pater tenetur filiam spuriã alimentare ita etiã tenet dotare ꝛ non solum ipse sed eius heres. fatet tñ ꝙ so. ma. per morte spurie dos reuertitur ad domũ quẽadmodũ alimẽta finirẽt. dicit ẽt ibi ab. qđ fauorabilior est cã dotis quã alimentorũ ꝛ ita dicit notare Ly. in l. nomini. C. de admi. tu. cuius contrariũ tenuit hic Alleg. qđ pater filiã spuriam dotare non teneat ꝛ qđ fauorabilior sit causa alimentorũ quam dotis.

d ¶Si mutus. Adde ꝙ doc. hic ꝛ in l. i. j. de verb. ob. sequit Bar. hꝫ quæritur an talis stipulatio ficta habeat executionẽ paratã. vide Alleg. in l. iurisgentiuꝫ. ꝑ. qđ fere. ẽ. de pac. bal. in l. ad ꝓba. la. j. C. de ꝓbat. ꝛ in l. j. ꝑ. vt plenius. C. de rei vgo. ac. Barto. in l. i. j. de his que in testõ delen. et dic quod ficta stipulatio habet omnia priuilegia que habet vera. ita Roma. consi. cclvij.

c ¶Incertitudo. Adde ꝙ hꝫ Ly. dicat hoc nõ esse speciale in l. iij. C. de dotis ꝓmiss. ꝙ Bar. eũ etiaꝫ reprehendit in. d. l. si ista stipulat[b] de quo vide pau. de cast. cõsil. cxxv. ꝛ addę ꝙ hꝫ incertitudo vitiet de iure ciuili tñ de canonica equitate ꝓmissor posset cõpelli vt promissa adimpleat ad arbitriuꝫ boni viri fm Archi. j. q. j. c. nõnulli. ꝛ de incerta ꝓmiss. vide Bal. consil. gliiij. j. volu.

tiaret: nam in venditione pretium intelligeretur secundum rei qualitatem. Idem in locatione ꝛ idẽ in legato: nam intelligitur secundum merita vt. l. nec adiecit. ẽ. pro socio. quod est falsum vt dicto. ꝑ. gener. ꝛ j. de verbo. obligatio. l. si ita stipulatus. in principꝫ ꝛ ibi scripsi. Et ergo speciale in dote. et in alimentis. vt in ꝓallegata. l. si cui annuum. et in legato ad refectionem vie vt dicta l. quidam in testamento. quia est causa fauorabilis vt. l. ad instructionem. C. de sacrolanct. eccleſ. f Aliud vero 15 ꝓuilegium speciale est in. l. finali. C. ad velleia. dic vt ibi. Aliud. C. communia de leg. auꝛ. res que dicemus in. l. a filia. in principꝫ. j. ad trebellia. ꝛ ista sunt iura nona. Aliud in. l. quod autem. ẽ. de iure dot. sed ibi nullum est speciale. quia ibi tacite agef batur vt ibi not. glo. ergo ꝛc. vt. l. item quia. supra g de pact. Aliud in. l. qui liberos. ꝺe ritu nup. quia 16 pater cogitur dotare filiam vt ibi. ¶Quero ꝺbic si pater est absens vel haberi non potest quid fiet. Certe iudex constituet ea. Casus est notabilis in l. profectitia. circa principium. supra de iure dot. g

¶Expedita sunt exempla primi temporis. Aliꝺ 17 ꝓuilegium est in secundo tempore quia ꝺnon potest alienari. vt institu. qui. alie. licet. in principꝫ ita dicit glos. ꝛ sic videtur tenere quod indistincte res dotalis non potest alienari. siue mobilis siue immobilis. Idem nota. ꝑ. de regu. iuris. l. libertas. et C. de rei vgo. act. l. vnica. ẽ. et cum lex. licet ibi sẽ firmet. In contrarium. l. ꝺquod res mobilis dotalis possit alienari tenet institu. qui. ali. licet. in principꝫ et Azo in summa de fund. do. circa fi. Odof. tenet istam glos. et similes quia. ll. que loquuntur de fundo dotali ponuntur gratia exempli hꝫ hoc videtur contra. l. res in dotem data. ẽ. de iure do. Jaco. de are. tenet opin. contrariam in dicto. ẽ. et cum lex. Pet. vero distinguit. licet Ly. ibi eum alter recitet. Aut res dotalis cõsistit in pondere numero vel mensura ꝛ potest alienari vt dicta. l. res in dotẽ. Aut consistit in alijs rebus. ꝛ tunc si possunt seruari non possunt alienari. vt hac glos. cum simi. fallit fauore libertatis. vt. j. eod. l. dotalem. in principꝫ. Aut non possunt seruari et tunc possunt alienari. arg. l. leg que tutores. C. de admini. tuto. hoc non placet quia est eadem ratio in muliere et in minore vt. l. sicut. C. de ꝓscri. ggg. anno. Alliꝫ vt Jac. de are. dicunt quod interim vir potest alienare quia non est prohibitum. sed ꝺsolnto matrimonio dotis ꝺominium reuertitur ad mulierem vnde ipsa poterit vendicare. argu. supra de in diem actio. l. iij. ẽ. sed ꝛ marcellus. sicut in rebus que subiacent restitutioni vt in auꝛ. res que. C. communia b de leg. Et hoc puto verum[b] de iure antiquo tamẽ de iure autenticorum ꝺico innouatum in rebus q̃ seruari possunt vt non possint alienari sine solennitate quam ponit auꝛ. siue a me. C. ad velle. et ibi no. glo. in fi. Idem tenet in corpore vnde sumitur hec auꝛ. ẽ. penul. collatione. v. quod esse verum patet quia licet ulla constitutio ꝺum loquitur de ꝺonatione exprimat de immobilibus tamen cum loquitur de ꝺote ꝺicit generaliter si quid ꝺotis causa ꝛc. quod est notandum. ¶Aliud ꝓuilegium est quod constãte matrimonio possit repeti ea causa vt hic ꝺicit glos. ꝺicam in. l. fi constante. j. eodez. in ꝓinc. ¶Aliud ꝓuilegium est in tertio tẽpore ꝺe Paulꝰ de castro. cõsil. cccxxv. ꝛ an si expediat plus ꝺare filie ꝓ ꝺote quam sit legitima. a. an pater possit cogi. vide eundem Pau. cõsilio. cccxxij. ꝛ quid si filia fit arcta quod non possit cognosci tamen luxuriose viuat an possit exheredari. vide Baldum consilio. cxxj. primo volumine. et glos. ẽ. gxxij. q. tenuit Abbas consilio. lxv. et quod pater teneatur ad ꝺotem filie q̃ nupsit fine eius consensu tenuit Alegan. consilio. vij. secundo volu. ꝛ Abb. consilio. gj. libro. ij.

b ¶Puto verũ. adde an fundus ꝺotalis possit alienari bal. cõsi. cccxxix. iiij. volu. ꝛ per Roma. consi. lxxviij.

a ¶C. L. Assiduis. Adde post dñm Alex. Bal. consi. cccl xxxix. j. vol. p Pau. de cast. consi. cccxciiij. p ang. consi. clxxx. ꝛ per Pau. de cast. hic Pet. de anch. cõsi. cccc. Roma. cõsi. cccl xvj.

b ¶Et ista actio. et vide Ludo. ro. in consi. cclx. vbi cõsuluit testem excꝰsandum qñ ꝺicit semp ꝛ vide quia pulchre loqꝰtur et allegat ea que hic ꝺicit. And. B.

c ¶De fructibus. Adde ꝙ communiter hic tenetur vt no. per Bal. in l. forzamen. de ser. vꝛb. pred. per spe. in titu. de teste. ẽ. post ẽ. arch. ggij. ꝺi. c. sacrof. ange. in. l. minime. de lega. ꝛ in. l. j. ẽ. j. de flu. Pe. de anch. consi. cccxvij. inci. in christi nomine d visis articulis et de hac ꝺictione semper vide spec. in tit. de re. in integ. ẽ. infra.

d ¶Et pleni[a]. adde ꝙ Jmol. ꝺicit ꝙ pma opi. antiquorum fuit ante banc. l. ideo per istum tex. fuit inductũ vt neꝺum in pdijs italicis: sed vbiq̃ fit dos priuilegiata.

19 ibi. aliud ¶est priuilegium quod nõ opponitur cõpensatio. vt in. ẽ. taceat. C. de rei vgo. act. Contrarium ibi no. vnde ꝺic vt ꝺicam. j. eod. l. ꝺuoꝛtio. ẽ. ob ꝺonationes. ꝛ. l. rei iudicate apparet ergo qualiter omnia quasi exẽpla procedũt. ¶Nunc venio ad solutionem contrarij. ꝺe. l. maritũ. ꝺicit gl. subaudi fere. ꝺicit ꝺy. imo non subaudias sed ꝺic sic quod in. l. maritũ. est istud: ideo qꝛ inter coniuges actiones turpes ꝛ turpia cõtinentes non ꝺantur: b vt. j. eo. ti. alia. ꝛ. j. reruꝫ amo. l. i. ꝛ. ij. Et ista actio[b] haberet turpem effectum si condemnaretur ad id quod honeste facere non põt. vt. l. filius. j. ꝺe cõꝺi. insti. ideo non condẽnatur insolidum fm eum sed nihilominus regula isti[c] legis falsificaꝛ quia hoc est fauoꝛe persone mariti ꝛ excluꝺit actiões ꝺe ꝺote contra regulam cõmunem aliarum actionum vnde subaudi fere vt glo. ꝺicit ꝓpter hoc. l. ista cũ 20 glo. inducitur ꝛ in argumentũ ad. q. testis ꝺigit vꝫ ꝺi titium possiꝺere per. ggg. annos semper ꝺeinde ꝓbatur titium aliquo tẽpoꝛe fuisse absentez an ex hoc testis reꝺꝺaꝛ falsus et videꝛ ꝙ fic quia ꝺictio 21 semper ꝛ ꝺenotat continuationẽ seu perpetuitatez vt. l. caio. ẽ. imperator. j. ꝺe ali. ꝛ ci. le. facit. j. ꝺe fiu. l. i. ẽ. item. Et qꝛ oratio sumitur ex vniuerso vt. l. si is qui ducenta. ẽ. vtrum. ꝺe reb. ꝺub. In contrariũ facit hec. l. que ꝺicit semper. ꝛ tamen in aliquo est falsum vt in auꝛ. vt ꝺetermi. sit nu. cle. ẽ. quam vero. colum. j. ꝺicit ꝺy. eum non esse puniendũ: qꝛ potuit saltem animo possiꝺere. vt. l. licet. ff. ꝺe acqui. 22 poss. Jstud nõ placet. quia ꝛ ꝺictũ testis non ꝺebet intelligi ꝺe possessione que consistit in animo hꝫ ea que est facti. vt. l. stipulatio ista. ẽ. is quoq̃. j. ꝺe verbo. obli. ꝛ ibi glos. Tu sustine ꝺictum testis. qꝛ põt esse quod testis viꝺit qꝺ ille semper potuit vti re si volebat. hꝫ ergo quanꝺoq̃ nõ vtatur tamen semp vti ꝺicetur. vt. l. j. ẽ. ergo. j. ꝺe aqua quot. ꝛ esti. vel ꝺic ꝙ põt esse qꝺ viꝺit omni anno sibi responꝺeri ꝺe fructibus[c] a colono. qꝺ satis ꝛ viꝺeꝛ ad proban- c 23 ꝺum continuã possessionem. vt ꝺicit tex. not. C. ꝺe agri. ꝛ censi. l. litibus. lib. gi. ꝛ. j. ꝺe cõꝺi. ꝛ ꝺemon. l. si quis ita legauerit. ꝛ hoc quantũ ad excusandum testem. alias aũt qualiter ꝓbetur continua possessio not. per Ly. C. ꝺe prescri. lon. temp. l. pe. ꝛ. l. celsus. ꝛ ibi vide. j. ꝺe vsuca. ¶Tertio opp. ꝺicit hic quod vbiq̃ est precipua. sed contra quia solum in fundis italicis fm ista tempoꝛa. C. de rei vgo. act. l. vnica. ẽ. ꝛ vt plenius. [d]Solu. ꝺicit ꝓponis vbiq̃. i. d omni casu eoꝝꝺem temporũ vel. i. cuꝫ stipula. vel fine nõ ob. ꝙ rariuꝫ. Si exponis. i. in omni loco qꝺ viꝺeꝛ verius cũ sit aꝺuerbiũ loci tũc rꝺeo qꝺ ibi non ꝺicit tex. ꝙ secus esset in fundis italicis q̃ in alijs. sed ponit quoꝝꝺam variã opi. ꝛ ꝺubiã. ꝺic 24 ergo quod hꝫ locũ i omni parte mũꝺi fiue agatur in rem siue in personã siue contra maritũ siue contra alium ꝛ sic semper ꝛ vbiq̃. ¶Quarto op. aꝺ scꝺam partem hic ꝺicitur qꝺ reipublice interest cõtra imo respublica perimit ꝺotes. vt. l. satis notum. C. in qui. cau. pig. taci. contraha. fol. ibi ex vna parte est vtilitas publica principaliter ex alia ꝺos que est principaliter ꝓuata secunꝺario publica. hic ex vna parte est ꝺos ex alia vtilitas priuata. hec so. viꝺeꝛ cõtra casum. l. ij. C. ꝺe priui. fisc. vbi ꝺos ꝛ fiscus cõcurrunt. ꝺic ergo qꝺ in illa. l. satis est speciale. ꝓpter officiũ ꝓimipili sic et aliuꝺ speciale est in. l. fi. C. ꝺe priuile. ꝺo. ¶Tu vero pro 25 intellectu huius materie ꝺic ꝙ ꝺuod publica et priuata vtilitas possunt ſumi quatuoꝛ modis. Prima est quedã vtilitas publica que suam vtilitatez affert in cõmuni: ꝛ in quolibet particulari que cõsistit in sacris sacerꝺotibus ꝛ magistratibus. nam sicut vnus potest intrare eccleſiam et oꝛare ita et alius. sicut vnus ꝺefenꝺitur a magistratu ꝛc. vt. ẽ. ꝺe insti. ꝛ iure. l. i. ẽ. huius studij. Secunda est vtilitas publica que suam affert vtilitatem in cõmuni ꝛ nõ in particulari vt iꝺ quod habet camera fiscalis vt. l. vtilitas. C. ꝺe priui. fi. lib. g. Tertia est q̃ ꝺam vtilitas priuata principaliter tamen ꝺicitur publica secunꝺario quia respectu vniuerſi vtilis est: quia affert vtilitatem respectu vniuerſi. Et est apta afferre in quolibet actu particulari. vt quod mulieres sint ꝺotate. Nam si nuberent vitiosi viro parerent filios qui forte erunt magistratus sacerꝺos papa vel imperator. et sic est apta nata afferre suam vtilitatem in qualibet re particulari et ita loquitur hic. Quarto modo assumitur vtilitas publica illa que principaliter est priuata sed ideo ꝺicitur publica. quia affert vtilitatem suam respectu vniuerſi: sed in particulari affert suam vtilitatem cuilibet separatim per se. et ita quod vni ꝛ nõ alteri. nec est apta afferre in qualibet particulari vniuerſaliter. Exemplum quod homines sint ꝺi- e nites[e] simpliciter loquenꝺo sine aꝺiectione alicuius cause: quia hoc reipublice interest vt institu. ꝺe bis qui sunt sui vel alie. iur. ẽ. penulti. ꝛ in auꝛ. vt inꝺi. sine quoquo suffrag. ẽ. cogitatio. ꝛ ꝺe procu. l. seruum quoq̃. ẽ. publice. et ista est ꝓpꝛie ꝓpria 26 ta vtilitas. ¶Cum enim ꝺ queritur vtrum publica vtilitas ꝓferatur ꝓuate vel etiaꝫ vna publi- f ca alteri publice vtilitati. Ꝺic[f] aut queris ꝺe priuata ꝛ illa ꝓferatur omnibus alijs vt. C. ꝺe sacrosanct. eccle. l. fancimus. ꝛ in. c. bone memorie. exꝛa ꝺe postu. prelat. ꝛ. ẽ. ꝺe reli. ꝛ sumpt. fune. l. impensa. quod est notanꝺum ad multa: ꝛ illa ꝓferꝛ tur ꝺotibus. Aut queris ꝺe secunꝺa ꝛ tunc ꝺistinguę aut queris an ꝓferatur tertie vt in casu. l. no stre. Ꝺic quod non quia paribus passibus ambulant. vt. l. ij. ꝺe pri. fisci. fallit in casu. l. satis notum C. in quib. cau. pign. ta. contraha. Aut queris an ꝓferatur quarte hoc est vtilitati priuatorum et tunc aut loqueris in iure iam quesito ꝓferenꝺo ꝛ publica ꝓfertur vt. C. ꝺe pri. creꝺi. l. penulti. aut queris ꝺe iure ꝺe nouo per principem condendo et tunc quanꝺoq̃ princeps ꝓfert vtilitatem priuatorum ne viꝺeatur anarus vt. C. ꝺe secun. nup. l. ij. ꝛ ꝺe cadu. tollen. l. i. in fi. Si vero queris ꝺe tertia ꝛ tunc ista ꝓfertur vtilitati priuate. vt hic. et auꝛ. res que. C. communia ꝺe lega. ¶Quinto oppo. ꝺicitur hic quod reipublice interest ꝓpter liberas personas. contra liberum corpus non recipit estimationem vt. l. liber homo. ẽ. ad. l. aquil. et l. j. ẽ. sed cuꝫ homo. ẽ. ꝺe his qui ꝺeiec. vel effu. ꝛ sic non est interesse quod est estimatio ꝺamni. huius timore glo. ꝺicit quod hic loquitur ꝺe interesse in f estimabili ꝛ ponit quanꝺam ꝺiuisionem interesse quod non prosequor sed ꝺic vt. l. j. C. ꝺe senten. que pro eo quod interest. ¶Sexto oppo. ad tertiam partem. l. hic ꝺicit ꝙ interest reipublice mulieres esse ꝺotatas ꝛ ciuitates impleri liberis hominiꝫ. Sed cõtra nam mulieres possunt nubere sine ꝺote vt in auꝛ. qui. mo. na. effi. sui. ẽ. legitimi. col. vij. Jtem ciuitates possunt regi per spurios vt. l. generaliter. ẽ. spurios. ꝺe ꝺecur. Huius timoꝛe sunt hic tres glosselle. So. exponę necessarium. i. vtile. vt exponit prima glossella. Jn quo aũt cõsistit vtilitas ꝺicunt alie glosselleyna incipit ad nubenꝺuꝫ alia incipit legitimis. ¶Ueniamus ad qõnem et primo quero ꝺe qua ꝺote hic loquatur. Ꝺicit glo. tam ꝺe pfectitia q̃ ꝺe aꝺuentitia vt. l. pfectitia. ẽ. ꝺe iure ꝺo. Alia glo. ꝺicit qꝺ hic loquiꝝ ꝺe vtraq̃. quiꝺã ꝺicunt qꝺ ista nõ est bona. qꝛ per hoc hec. l. restringitur aꝺ filiosfa. tantum. vt. l. fi. C. ꝺe inofficiosa testa. ¶Tu ꝺicꝰ quod hꝫ nomen peculij tam pfectitij q̃ aꝺuentitij solũ caꝺat in filiosfa. vt ibi tamen ꝺos pfectitia ꝛ aꝺuentitia ꝺicitur etiam in ea que est sui iuris nõ solũ respectu patris qui emãcipat vt. l. pfectitia. in fi. ẽ. ꝺe iure ꝺo. sed etiam in qualibet alia femina sui iuris. vt. l. i. ẽ. ꝛ vt plenius. C. ꝺe rei vgo. actio. ꝛ in auꝛ. vt exact. instan. ꝺo. ẽ. illuꝺ. ꝛ ibi est bonus tex. ¶Secunꝺo quero ꝺe qua ciui 28 tate loquitur hic. ꝺic vt in glo. ¶Tertio ꝛ quero quiꝺ si mulier iam secunꝺo viro nupta est anteq̃ ꝺotez a primo repetat an habebit hoc priuilegiũ viꝺetur ꝙ non quia cessat ratio huius. l. Jaco. ꝺe are. tenet contrarium per. l. nup. in principio. j. eo. 29 ꝛ ibi ꝺicam. ¶Quarto ꝛ quero quiꝺ in muliere steꝛrili an habeat ista priuilegia. Viꝺetur quod non quia cessat ratio huius. l. ꝓpter quod quiꝺam vt Jaco. ꝺe are. intrant hic materiam an ex rõne

e ¶Minutes. adde ꝙ Jmol. ꝺicit ꝙ imo ꝺimtie sunt apte afferre vtili tatez in quolibet particulari p tex. in. l. j. ẽ. qõ fi nemo. ẽ. qõ cuiuſq̃ vni. ꝛ facit qꝛ vide mus ꝙ res priuatoꝝ afferri possunt ꝓ vtilitate publica vt notat ꝓaul. ꝺe ca. in. l. sciendũ. j. ꝺe ope. no. nunt. ꝛ in. l. si verberatuꝝ. ẽ. ꝺe rei ven. ꝛ bart. in l. j. in ꝓinc. ꝺe pi. acti. Ange. consi. cxxvj. ro. ꝙfi. cccx.

f ¶Dic. adde qõ magna vtilitas priuata semp ꝓponitur publice parue. l. ij. ẽ. sunt qui putant. j. ne quiꝺ ꝛ fiu. ꝺe quo etiam per glos. et doc. in. c. bone. el primo ꝺe postul. prelato.

a ¶ L. si quis post hu. bar. ibi in lec. nouissima limitat nisi sit sterilis a natura. per tex. in l. sed si quesitū in ratiõe sui. ff. de exe. rei iudi. vnde hic sumpta occasione Ray. & bal. tangũt an cessante rõne legis cesset. l. dispositio de quo plene p bart. & alios in. l. ij. ff. de dona.

b ¶ Ultimo. Adde qõ cã studij est publica vtilitas text. est in. ff. fin. in premio insti. & dũ bart. dicit q̃ consuetũ est legi pro eo facit. l. ij. in pn. ff. de aqua plu. ar. & in ti. de pace cõstan. in versi. sicut in quibus attenditur cõsuetudo. & dũ bar. dicit q̃ si faber pueniet doctorẽ qõ non põt eũ expellere tñ ad de q̃ si in hoc loco sit consuetũ legi poterit expelli ita Pet. de anch. & Jmol. in. c. j. de loc. Jo. an. Anto. de but. in. c. fin. de iud. dicit etiã specialiter in tit. de iudi. ff. i. versi. hic etiã notandum. qõ si scholaris vicinus camere alterius legit ita alte quod aliũ impediat qõ iudicis officio põt compelli aut tacere aut abire qõ autẽ dicit bar. idẽ priuilegiũ esse scholaribus p. ff. ornatricibus. Jmol. tenet cõtra q̃ nõ est par vtilitas in scholari que est ĩ doctore per. l. j. et ij. C. de exca. arti. li. ij. nõ ob. ff. ornatricibus. q̃ loquitur in vltimis voluntatibus in quibus fit larga interpretatio. l. in ambiguis. ff. de regu. iur l. quoties ff. de re. du. p quo facit qõ no. canon. in proe decre. per illũ tex. in ver. doctoribus & scholaribus intelligendo quod copula & ponaĩ inter diuersa facit q̃ no. Bart. in. l. i. ff. nec castrense. de colla. l. debeat fieri restrictio quod dicam alibi ego dico ita expresse tenet Dy. in addi. per. l. nuptam. ff. eo. tit. fin Oldr. quod habet priuilegia. & hoc omnes tenent. pro si sunt plures rationes finales et vna cessat tamen propter aliam remanet dispositio vt insti. de nupt. ff. affinitatis. not. ff. de priuile. cre. l. si ventri. ff. in bonis. & de excepct. rei iudi. l. si quis ad exhibendum. no. ff. de his qui no. infa. l. liberorum. ff. i. & aute. de nuptijs. ff. si vero altera. colla. iiij. facit. ff. de heredi. instituen. l. si non leg. sed in dote sunt plures rationes que ponuntur in. l. assiduis licet enim cesset vna remanent tamen alie. pro hoc videtur casus. ff. de libe. & posthu. l. si quis posthumos. ª in princi. Preterea casus est hic dum dicit magime quasi dicat reipublice interest etiam si liberi nõ nascũtur pro hoc videtur casus. ff. de iur. dot. l. ij. vbi ponitur quod ratio fauoris est solum quod possit nubere ne forte alias meretricaretur que ratio semper adest sed si solam illam rationez attenderes ista esset vtilitas priuata non apta afferre in quolibet particulari & sic cessant ista priuilegia: vt dixi. ff. in. iiij. oppo. quare dicas q̃ ratio est illa que ponitur etiaz in mulieribus sterilibus: quia debet attendi natura mulierum nõ ipsius vtium speciale sterilitatis vt in prealleg. l. si quis postbumos. ¶ Ultimo ª inducit glos. istam. l. in argumentum. ad questionem not. per glos. C. de studijs liberalibus vbis Rome. l. i. in fi. lib. gj. quia scholares † vel doct. possent repellere fabrum qui stat in gta scholas vel compellere ne malleat propter publicam vtilitatem vt respublica peritis hominibus repleatur sicut hic et not. in. d. l. j. in fin. Econtra q̃ non quia priuilegium scholarium dz intelligi sine iniuria cuiusq̃ vt. l. ipuberi. ff. de admini. tuto. & ff. ne quid in loco publi. l. ij. ff. merito & C. si quis a principe. & C. de emanci. li. l. nec auus sed hic fieret iniuria fabro. ergo &c. Preterea patronus nõ potest impedire libertum suum vti arte sua. ergo multominus scholaris fabrum[c] vt. ff. de iurepatro. l. quero. & de obseq. li. l. fi. Preterea faber nihil immittit in alieno. ergo &c. vt. l. sicuti. ff. aristo. ff. si ser. vendi. Jaco. de are. distinguit. aut doctor preuenit fabrum & doctor prefertur vt. ff. ne quid in loco publi. l. ij. ff. si quis neminem. Aut faber preuenit doctorem & tunc aut doctor non potest in alio loco commode stare & preferetur doctor quia propter necessitatem frangitur diuina reuerentia. vt. C. de ferijs. l. omnes. Aut põt alibi scholas commode facere & tunc secus quia preuenit. vt. l. si pluribus. de lega. j. cum similibus. Si vero simul cõcurrunt preferetur doctor quia maior preferetur minori. vt. ff. de iud. l. per minorem. C. de ordi. iudi. l. fina. & melius preferetur bono. vt. l. exigẽdi. C. de procuro. & ff. de offic. procon. l. obseruare. ff. proficisci. alij hoc reprehendunt quia cum scholares sunt priuilegiati sicut mulier. arguẽti. huius preferetur etiam ei qui prior est tempore quia priuilegia non considerantur ex tempore. vt. l. quod quis. & l. priuilegia. ff. de priuile. credi. & C. qui po. in pign. habe. l. assiduis. Et per hoc respondeĩ ad omnia contraria. et sic dicunt doctorem et scholares indistincte preferri ei. ff. fabro. Ego puto quod ista lex nihil faciat quia hic loquitur quando iura diuersorum concurrunt circa idem. questio nostra loquitur quando quilibet operatur in suo separatim alter ab altero. dico igitur in hac questione qõ hoc totum pendet ex officio iudicis considerata dispositione & aptitudine & antiqua consuetudine contracta quia forte est ibi consuetum semper legi. & ex alijs circunstantijs iudex preferret doctorem vel fabrum. Idem in duabus scholis ita propinquis quod inuicem se impediant vt preallegata l. prima. C. de studijs liberalibus vbis rome. libr. gi. vbi est casus quod hoc fiet vel in dicis officio vel cõdictione ex illa. l. & in ambiguis prefertur doctor fabro. argumen. huius. l. multomagis quia in doctore versatur publica vtilitas in communi & in quolibet particulari quia quilibet potest adire doctorem et addiscere secundum ea que dixi. ff. in. iiij. oppo. Idem dico si faber est iuxta domum ¹unius scholaris vel doctoris. vt. l. legatis seruis. ff. o. matricibus. ff. de lega. iij. et hoc proprie facit. l. nostra quia hic versatur vtilitas respectu vniuersi & apta afferre vtilitatem in quolibet particulari quia propter scientiam efficiet doctor & leget vel erit magistratus vel papa vel cardinalis vt tota die videmus. & sic ex dicta glo. & ex ista † sume arg. quod debitum causa dotis concurrunt cum sunt paria. vt. d. l. assiduis. ff. excepct. C. qui po. in pig. habeã. quod est multum notandum.

bo. quod datum est cã studij nõ dicitur castrense. et an priuilegia concessa doctoribus trahant ad scholares vide Feli. in proe. decre.

1 ¶ Dos quibus casibus restitui non debet. ✠ Andre. Poma.
2 Dos quando restituatur mulieri. b
3 Dos constante matrimonio quibus casibus repetatur. ¶ Ultimo. vide decium in. c. fi. de indi.
4 Marito bannito dos repetitur.
5 Bannitus equiparatur deportato.
6 Exulare est principium paupertatis.
7 Maritus quando possit soluere dotem vxori cõstante matrimonio. Et soluendo liberetur.
8 Dos an statim soluto matrimonio reddatur.
9 Actio de dote competens extraneo ad dotem repetendam est stricti iuris.
10 Dilatio restituende dotis de qua in. ff. exactio qõ competat etiam quando extraneus repetit.
11 L. in omnibus de iudi. quod locũ habeat in actione stricti iuris.
12 Maritus cogit̃ pmittere restituere dotem vxori. Et quando alteri.
13 Promittere alteri quando quis cogatur. ✠ Andre. Poma.
14 Vasallus ad petitionem domini an cogatur fidelitatem alteri promittere. c ¶ Fabrum. Vide aliqd p Alex. in. l. ita stipulat[a]. in. g. col. ff. de ver. oblig. & q̃ ibi scripsi. ad Bart. iij. oppo.
15 Quod possum cogere debitorem meũ. vt mihi faciat instrumentum.
16 Actio ex stipulatu tacita secundum iura. ff. quod non competat mulieri.
17 Vir quod teneatur mulieri in actione de dote secũdum tempora. ff. in quantum facere potest.
18 Extraneus qui stipulatus est dotem sibi reddi qñ agat contra virum insolidum.
19 Si quis dicatur effici non soluendo & pauper.
20 Maritus quod cogatur officio iudicis cauere de dote restituenda.
21 Maritus qualiter cauet vxori.
22 Consuetudo quando est cõtraria in ciuitate redditur ad ius commune.
23 Mulier an caueat viro de euictione.
24 Cauere inimico suo an quis cogatur.

Soluto matrimonio.

¶ Quare casus. adde dũ Alex. addit quintũ casum qñ maritus egpulit vxorem sine cã: qõ voluit Paul. de cast. ff. ccccxcij. in fine.

b ¶ Ja. de are. adde q̃ cõis est opi. q̃ marit[o] nõ liberatur nisi mulier effecta sit locupletior. dicit tñ paul. de cast. reperre q̃ aliqñ liberat. ff. si facta erat donatio ppter nuptias eã lis doti et ei restitueretur donatio nã posset etiã dos restitui. vt. l. si constãte. ff. sed si econuerso. & ibi Dy. C. de do. añ nupt. de quo hic p Alexã. Item si dos non erat soluta marito sed pmissa põt maritus ꝑsentire ꝑstãte matr. q̃ soluat vxori & liberatur. pmisso. vt colligit ex. l. hmõi. ff. cũ pater. de leg. j. alias fructoriũ esset cõsiliũ illi. l. item si socer q̃ recepit dotẽ emanci pet filium et iussu mulieris dotẽ filio restituat liberata muliere. ff. de iure do. l. sane. i fi. cũ. l. precedẽ. et ita ibi tz Bart. expresse quem casum dicit Paul. esse notãdũ q: quotidie accidit qñ filij nõ pñt stare cũ patre. de q̃vi de Bald. cõsi. xix. iiij. vol. & pulchre per Pe. de anch. cõsi. cccxxix. & no. q̃ i predictis ꝓlijs loquunt qñ sunt ĩ potestate patris.

c ¶ Ultimo quero an stãte statuto de trigesto q̃ mariti de trigesto ipsius stãtib[us] ĩ matrimonio fint vsufructuarij bonorum mulierũ tã dotoꝝ in dotib[us] ꝗdẽ acqsitoꝝ & mortuis maritꝫ ipsarũ mulierũ ofa bona ipsarũ icõtinẽti deuenire debeãt ĩ mulieribꝫ ꝑdict̃ q̃rit mõ an dos data ĩ pecunia numerata stati peti possit qi statuto fit mẽtio de dotib[us] bal. cõsuluit q̃ nõ possit peti. ff. ci. j. vo. tem glo. ¶ Scõo op. ad secũdã partẽ bic dicit q̃ mulieri dos solui dz. cõtra q̃ nõ debeat reddi mulieri. vt. C. de rei vx. act. ff. accedit. vbi reddit extra neo. Sol. † q̃ bic dicit q̃ mulieri dz dos reddi fallit in duobus casibus. ff. si extraneus dedit. & si mulier est in potestate vt in glo. ¶ Tertio op. ad tertiũ q̃ debet reddi. fol. ma. cõtra q: imo eo cõstante vt. ff. eo. l. si cõstante. in pnn. glo. dicit q̃ hic dz q̃ fol. ma. reddit fallit † in quatuor casibus vt bic habes in glo. primus casus est verus. tñ nõ est ꝓprie restitutio cũ adhuc dos deseruiat oneribꝫ matrimonij. vt. C. de in. do. l. vbi dicã. in pr̃eal. l. si cõstante. ¶ Aduerte q: scõs casus nõ facit ad ꝓpositum q̃. l. quẽad. loquitur de repetitione q̃ fit per condictionẽ ob causam vel sine cã. hic de ea q̃ fit p actio. de dote. ¶ Itẽ aduerte q: tertius & quartus ª possunt dici idem cũ primo. nã primus casus est qñ maritus vergit ad inopiam: sed si maritus deportatur vel dãnatur in metallum perdit bona olim et bodie: tamen olim veniebat ad fiscũ. vt. l. deportatorum. C. de pe. vt. l. fi. C. de bo. dãna. bodie dantur certis personis: vt in auc. bona damnatorum. C. de bo. dã. Merito ergo dos repetit: q̃ ad summam inopiam deducitur. ¶ Et hoc no. † facit ad questionẽ si maritus est exbãnitus q̃ fit locus repetitioni dotis vt bic. cõiũcta glo. que est insti. quimo. ius pa. po. fol. ff. relegati. & ita tenet Specu. in tit. de dona. inter vi. & vxo. ff. si. ver. q̃ si vir. de quo dixi plene. j. eo. l. si constante. in. j. q. princip. ¶ An autem exbanniti † equiparent deportatis disputaui & tenui q̃ non. & Dy. idem. C. de hered. insti. l. j. tamen finaliter dico q̃ eoipso q̃ ipse est exbannitus facit locum repetitioni dotis vt in auc. de eo. et in corpote vnde sumitur: quia eoipso q̃ ipse incipit male vti substantia sua põt dos repeti: qõ facit eoipso q̃ incipit egulare. nã ꝛegulare est principium q̃ ipse efficiatur pauper. vt in auc. vt oĩes obe. iudic. proum. ff. sed considerantes. & in auc. de exbi. & intro. re. in pr̃n. ¶ Quinto quero ã maritus extra hos casus possit sua spõte soluere dotẽ vxori cõstãte matrimonio. glo. dicit q̃ sic in casibus qui sunt. ff. eo. l. Quis. & l. seq. ff. eo. & de iure do. l. mutuus. ff. manente. in alijs nõ valet solutio nec liberatur maritus soluendo nisi quatenus ipsa mulier esset locupletior facta. vt. C. si constante matrimonio. dos soluta fuerit. l. j. & ita dicit glo. in. d. l. j. Ista est nota. glo. firmat enim vnam opi. contrariam. Jac. de are. [b] qui dicit q̃ maritus etiam soluendo extra illas causas cõstante matrimonio liberatur. Circa quod arguo pro et contra. vt dicit Lyn. C. si dos constante matrimonio. l. i. finaliter tene qõ bic dicit glos. q̃ maritus non liberetur nisi mulier fit locupletior. et tunc liberatio contingit magis iure cõpẽsationis & exceptionis doli q̃ iure solutionis vt. l. apud celsum. ff. si quis pupillo. de do. excep. et pro hac parte est expressum in auc. de nupt. ff. dotes. & est casus. ff. alleg. C. de inr. dotium. l. fi. Nec ob. ff. ad vellei. l. vir vxori. ff. j. q̃ ibi intelligo quod soluebatur ĩ casu premisso. Predicta vera quando vir soluit mulieri vt habeat sibi: secus si solueret cõfitendo se vergere ad inopiam: licet forte confessio non esset vera: quod dicit. ff. eo. l. fi constante. in. iiij. q. principali. ¶ Ultimo quero bic q̃ dos debet reddi soluto matrimonio quero ã tan statim glo. bic in pnn. dicit q̃ olim annua bima trima die: hodie &c. innuit ergo q̃ tã in mobilibus q̃ in immobilibus debeat dilatio vir istam dilationem et expresse dicit. ff. eo. l. diuortio. ff. interdũ. quod est falsum vt ibi dicã. ¶ Sunc veniamus ad versi. nec cogitur in hoc versic. sunt due glos. ¶ In primo ponuntur lecture diuerse. In secunda ponuntur contraria & questiones. Continua sic. Dictum est. ff. q̃ solui debet dos mulieri. Sed queritur an maritus cogetur promittere alteri vt sic alteri reddatur. Et respondeo vt in litera. & legitur duobus modis. Primo in dote promittẽda ab initio: scilicet inchoato matrimonio. & hoc propter verbum ab initio qõ est in litera. Et sm hoc loquit de nuda pmissione sine fideiussore. Scõo modo legitur de pmissione facta ab initio: scilicet soluto matrimonio. Et secundum hoc loquitur de promissione facta cum fideiussore. vt. l. si cõstante. ff. quoties. ff. eo. Ad hanc secundam lec. nõ inducitur cõtinuatio litere vt prosequatur hic eandem materiam sicut in pnn. l. solu. mat. Item quelibet istarum lec. subdiuiditur in duas. nam secundum primam potest intelligi quãdo ipsa mulier dat dotem & ista est vera. Item quando extraneus dat pro muliere & ista est falsa. nam tunc maritus cogitur. pmittere extraneo. vt. l. i. ff. accedit. C. de rei vxo. act. nisi sustineres istam. ponendo q̃ extranei. pmissio precesserat simpliciter. postea qñ dabat dotem volebat stipulari sibi. tunc enim non cogitur maritus. quia ius quesitũ erat mulieri. vt C. de pac. conuen. l. ex morte. in fi. & no. in prealleg. ff. accedit. vt. j. dicã. Item secunda lec. potest intelligi quãdo mulier ab initio dedit dotem & hec bona. Item quando extraneus dedit pro ea tunc extraneo non prestabitur talis cautio. ratio q̃ actio ei competẽs est stricti iuris & sic ei nõ cauetur vt. l. dedi. in pnn. de cõdi. ob cau. ita dicit glo. no. ¶ Et 9 qua glo. no. † primo q̃ actio de dote cõpetens extraneo ad repetẽdum dotem est stricti iuris qõ in dubio est verũ: vt dicam. ff. eo. l. de diuisione. ¶ Se 10 cundo no. † q̃ quãdo extraneus stipulatus est dotem sibi reddi habet locũ dilatio. de qua l. i. ff. exactio. C. de rei vxo. acti. q̃ patet q: hic queritur an interim debeat prestari cautio: de qua loquitur. ff. eod. l. si constante. ff. quoties. si enim illam dilationem nõ haberet non quereretur de ista cautione.

11 ¶ Tertio not. ex ista glo. mirabile opi. nam † licet sit dubium vtrũ. l. in omnibus. ff. de iudic. habeat locum in actione stricti iuris de quo glo. ibi dubitat & se non firmat tamen firmat se. ff. de condi. ob causam. l. si pecuniã. ff. si quis dederit. & l. in possessione. ff. eo. ex quib. can. in pos. ea. & videtur tex. in. l. si creditores. ff. de priui. cre. & C. de pci. impe. offer. l. vniuersa. tamen illa glos. & hic text. determinant omnia ista iura: vt ita demum debitor cogatur in actionibus stricti iuris si nõ est ei laboriosum inuenire fideiussores. in actionibus autem bonefidei[bus] illa distinctio fit laboriosum vel ne non attenditur q̃ multum not. tamen prima lect. multũ applaudet litere. ¶ Istis lect. sic applicatis & extrica tis primo oppo. qõ ab initio quis nõ cogitur promittere. vt. C. de act. & ob. li. fi cut. Solu. glos. dicunt quidam q̃ hic est speciale vel dic q̃ occasione dotis preambule incidit in hãc necessitatẽ & hanc tenet Dy. p. l. si quis seruum. ff. de act. emp. ¶ Et ad uerte ad istam solutionẽ quia fm hoc opor: tet te ponere qõ hic precessit conuentio de dote vel etiã traditio nulla facta promissione mulieri de dote 12 reddenda & hoc est verum. ¶ Nota † ergo q̃ maritus cogitur mulieri promittere non autem alteri si fibi noceret vt hic. Sed si poneres qõ nulla conuentio de dote precessisset mulier non cogeretur se dotare: nec ipse vir promitteret: vt in auc. de nupt. ff. sic itaq;. versi. si quis enim. & in autenti. qui. mona. effi. legi. ff. & quoniam. et hoc modo potest fulcri prima lectu. etiam extraneo dotante: quia precessit promissio simplex: et sic videtur mulieri donatum: vt. l. post mortem. C. de pac. conuen. ¶ Secundo oppo. glos. quod non cogitur alij promittere: vt. C. de noua. l. j. dicit glos. Solu. vt ibi. sed certe magis obstat. l. nec creditores. eo. titu. glos. ibi dicit quod hic est speciale. Petrus dicit q̃ illa gl. dicit verum de rigore: sed si intuemur veritatem & equitatem etiam ĩ quolibet alio idem qõ cogatur alteri promittere si ei nil nocet: vt. l. in creditore. ff. de euic. sed certe satis videtur ei nocere ex eo quod fit contra voluntatem suam: vt. ff. de vsu et habi. l. fina. insti. de act. & preterea. teneas ergo q̃ hoc est 13 speciale in dote. ¶ Ad huius † autem declarationem sic distingue quando aliquis petit a me quod sibi prodest & mihi nõ nocet. Aut precedit contractus de cuius natura est vt faciã & cogor: vt. d. l. in creditore. Aut nõ procedit: & tunc aut ille petit qõ faciam q: ex hoc aliquid lucratur vel aliquid commodi sentit aut vt damnũ euitet. ¶ Primo casu nõ possum cogi. vt pal. leg. nec creditores & de vsu

¶ Bonefidei. adde qõ Jmo. Ang. Pau. de castro. et Alexan. dicũt qõ etiã in Jctib[us] stricti iuris habet locũ cautio de qua ĩ l. in oibus. non facta aliqua distinctione. vt phatur in. l. possessionẽ. ĩ versi. permissa sit cũ gl. ff. eo. qui. cau. in pos. ea. et in. l. si creditores. de priui. credi. & l. i. ff. creditorib[us]. cũ glo. ff. de sepa. bo. & in. l. inter oẽs. ff. qui sa tisfd. cog. & in. l. iij. in pnn. ff. de cõdi. ob cau. & in. l. si finita. ff. eleganter. de dam. infect. qõ itellige semper ex causa superueniẽte. vt. d. l. si creditores. alias non debet satisdare. item qñ ex vltima volũtate est debitor debet satisfidare etiã nulla causa superueniẽte. vt. d. l. inter oẽs. & tenendo hãc opi. respondeo ad hãc secundam lec. qõ nõ est vera dũ intelligitur de extraneo. nec huic litere cõuenit magime q̃ iste tex. loquit̃ de incõmodo de futuro vt in versic. suspectũ. et qõ in. l. in oibus. dz intelligi cã superueniẽte. voluit

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Pau.de ca.cõsi.glz.ꝛ inquantũ Aleꝛ.ponit qualiter debeat cõstare de causa suspicionis fuge debitoꝛis.Adde ro.pulchꝛe 2si.cccxxiij.ꝛ.cccxx.

a ¶Et predicta. Adde vltra do.Aleꝛ.Bald.consi.cccxcv.i.volu.qui tenet ꝙ inuito vasallo diꝰs non possit delegare duobus casibus exceptuatis de quibus ibi vide.ꝛ Ro.cõsi.cxv.dicentẽ ꝙ sub vniuersitate trãseunt. sed vide plenius p eundẽ Bal.consi. cclxxxvij.iij.lib.

b ¶Loco periculoso. vide eũdẽ Bar to.i.l.si quis sit sti pulatus stichum. ff.j.in fi.de verbo. oblig.et in.l.iij.ff. fi.de lib.leg.ꝛ in.l. item.ff.qui paraꝛ tus.ff.g. mo. pig. vel byp.sol. Ange.in repe.l.nemo a carcerem.de exac. tribu.lib.g.Similiter non putaꝛ ido neus fideiussoꝛ q talia bona possiꝫ det ꝛ ita limitatur l.sciendũ.similiter q habet pecunias advsuras p istam glo.qꝛ est verisimi le effici non solue do.pro quo est bo nus teg.in.c.quã do.in verbo voꝛa gine.ex de vsur.et ibi Pet.de anch. facit mentionẽ de ista glo.ꝛ pro hoc etiam facit ꝙ cõ suluit Bald.cõsil. xj.j. volu. cũ esset facta quedã diuiꝰio inter duos et vnꝰ habuisset staꝫ bilia:aliꝰs nomiꝫ na debitoꝝ ex vsuꝫ ris dixit rescindẽ dã diuisionẽ:qꝛ fi ne vexatiõe exigeꝫ re nõ poterãt nec assignari cũ saperent vsurariã prauitatẽ. Ad id qõ not. Bald.et post eum do. Aleꝛ. ꝙ sufficit primo per instrumentũ causam suspicionis.p bare:ꝛ postea post capturã iustificaꝛ re captur. pꝛout etiã tenent Bal.ꝛ Ang.in.l.apertiſſimi.C.de ind.per glo.in verbo recuſare.tu vide õ hoc per Ro.2si.cclj. et ibi qd si ab vna parte sunt pꝛoba. plene de fuga: ab alia parte de pꝛoba.de bona fama et qõ possidet immobilia ꝛ ꝙ habitat: cõtinuus.et cõsi.cccc.vj.p eundẽ quomodo con stare debeat debitoꝛ õ fuga suspectum. Et de predicta materia. Vide

et babi.l.fin.ꝛ institu.de actio.ff.preterea. Fallit.ff. ad trebel.l.quia poterat.fauoꝛe vltime volũtatis. Itẽ fallit fauoꝛe religionis.vt.l.si quis sepulchꝝ supra de religio. Item fallit fauoꝛe dotis vt hic. ¶Secundo casu aut ille petit a me vt possit reforꝫ mari quod ante erat et cogoꝛ vt.l.chirographis. cum glos.ſua.de admini.tu.ꝛ in.l.ij.ff.item varus. de aqua plu.arcend. Aut vult ꝙ aliquid de nouo faciam ꝛ non cogoꝛ: vtputa vult quod vendam ſibi viam ad fundum cum aliunde ire non posset vt patet supra de ſerui.vꝛbano.prædio.l.binas. Fallit fauoꝛe religionis.vt.l.ſi quis ſepulchrum.ff.de religio. ¶Et predicta[a] ſunt argu.ad tquestionem an vaſallus ad petitionem domini cogatur fideli tatem pꝛomittere alteri.de quo hic per Jacob.de are.quidam vt Lyn.habent in.l.j.C.de nouat.dic vt ibi. ¶Tertio opp.quod hec cautio videtur ſuperuacua cum habeat mulier actio.ex ſtipulatu pꝛ titu.C.de rei vxoꝛ.act.Sol.dicunt gloſſ.quod imo eſt vtilis quia habebit inſtrumentũ ꝛ habebit do nationes ideo petitur vt caueat.Et vide glo.illam ibi ſed ad id cauetur ꝛ quicquid dicat illa glo.non habet mulier tacitam actionem ex ſtipulatu ſecũdum iſta tempoꝛa.vt no.gloſſ.C.de dotis pꝛomiſſ. ad exactionem. hodie ſic.vt j.dicam. ¶Et facit hec glo.ad queſtionem an poſſim†compellere debitoꝛem meum ad faciendum mihi inſtrumẽtum. Dixit in.l.ſi pupillus.de noua.et ibi per gloſſ.ꝛ.l. chirographis.ff.de admini.tuto.ꝛ cura.ꝛ facit.l.ſi cut data.C.de libe.cau.ꝛ.l.plures apo.C.de fide inſtru.et in ſpecu.de inſtrumen.edi.ff.poſtea. in ver. quid ſi ſolui.ꝛ per gloſ.extra de teſti.c.ſignificauit. de quo plene dixi in.l.ſi finita.ff.elegãter.de dam. infect.quod tamen gloſ.dixit quod ſecundum iſta tempoꝛa baberet actionem ex ſtipulatu non eſt ve rum: vt ſtatim dicam. ¶Venio ad queſtionem et querõ pro declaratione litere quomodo poteſt maritus ſuſpicari ſe habere incommodum. Glo.dat quatuoꝛ reſponſiones. Prima quia forte ille qui vult quod maritus pꝛomittat eſt rigoſus homo. Secundo ſi eſt potentioꝛ quod not.et iſte due pꝛime ſunt multum not. Tertium incommodum eſt dicit gloſſ.ſi mulier ſtipulanti donat in caſu ſoluti matrimonij:quia mulier ageret inquantum facere poteſt. vt.ff.eodem.l.maritum. et.l.neſennius.ff.de re iudica.ſed extraneus in ſolidum. Iſtud non videtur verum quia actio ex ſtipulatu ſecũdum antiqua tempoꝛa habet exactionem in ſolidum etiam ſi mulier ſtipulaꝛetur.C.de rei vxo.acti.ff.cum autem.vnde in hoc non videtur diuerſitas ſiue mulieri.ſiue extraneo pꝛomittatur.gloſſ.Iſta vt dixi in precedenti contrario ibi dum dicit ad quid caquetur.videtur tenere quod ſecundum iſta tempoꝛa mulier habet actionem tacitam ex ſtipulatu. Idem in.l.ſi filio.ff.eodem dico quod hoc non eſt verum.quia ſcõm iſta tempoꝛa mulier non habebat actionem tacitam ex ſtipulatu.vt not.in gloſſ. in.l.ad exactionem.C.de do.pꝛomiſſ.dico ergo qõ actio de qua fit mentio in.ff.cum autem.erat quedam actio ex ſtipulatu que fuit ante antiqua tempoꝛa digeſtoꝝ.in antiqua iuris pudentia non poſt cum non habeamus alibi mentionem ꝙ ibi. alias ſequeretur quod totus iſte titulus eſſet deſtructus. Jaco.de ra.ponit in prealleg.ff.cum autem.et ſic†teneo quod ſecundum iſta tempoꝛa vir tenetur ipſi mulieri in actione de dote inquantum facere poteſt.vt.l.ij.de conſti.pecu.et.l.re iudi.ff.eo. licet alia actione agatur ꝙ actione de dote ex ſtipulatu vel alia.vt not.ff.eo.l.maritum. ¶Sed po ne quod†extraneus ſtipuletur dotẽ ſibi reddi an aget inſolidum cõtra maritum. Hic gloſ.videtur quod ſic.tu dic inſpiciendum qualiter verba ſtipulationis fuerunt concepta.vt not.in.l.ſi pꝛior.ff.eo. ¶Not.tamen ſecundum iſtam gloſ.ꝙ actio com

etiam Pau.de caſt.con ſi.cxxix.cũ ſeq.ꝛ per Ro.2ſi.cccxx.ꝛ.cxxiiij.

c ¶Tunc redimus. Adde ad Bar.hic Aleꝛ.de imo.in cõſi.v.col.j.ꝛ in cõ ſi.cxxvij.col.pe.in.v.volu. Et intelligo hoc verũ niſi altera dictarum conſuetudinũ eſſet ſcripta ſpatio.xl.annoꝝ de iure canonico:vel.x.annoꝝ de iure ciuili qꝛ tunc tolleretur precedens cõſuetudo:ꝛ ſic nõ redire

petẽs extraneo pro dote cõpetit inſolidum. Sed contra hoc opp.quia fm hoc expectat maritus ꝙ ipſe efficiatur pauper ꝛ ppter hoc deneget extraneo promittere.ꝙ non debet fieri quia caſum ꝛ ad uerſam fortunam expectare non debet. vt l.inter ſtipulantem.ff.ſacram.j.de verbo.obliga. Sol.dicit glo.ꝛ ꝙ vir nõ erat ſoluendo vel expectabatur 19 effici in breui non ſoluendo:quia res eius erant in b loco periculoſo ꝙ declaro vtputa ſi res erant in montibus ꝛ ſic propter aquam dilnebantur vel ſi res erant iuxta flumẽ. Ad predicta facit.l.verum. ff.ſi quis locupleti.ff.de mino. Et no.iſta exempla d quia faciunt ad limitãdum.l.ſciẽdum.qui ſatisfda. cog. Ponit enim gloſ.exemplum de iuſto timoꝛe quãdo ſubiacebat vſuris vel erat implicitus mercantijs periculoſis in mari vel per terram. Iſta omnia inſtum ingerunt metum ne efficiatur non ſoluendo. ¶Sat glo.aliud exemplum.quãdo vir non vult aliꝰ pꝛomittere quia retinet incõmodum ex eo quia mulier poſtea non poſſet de dote teſtari ꝛ ſibi relinquere.ſed hoc videtur falſum.quia vir poſſet ſemper recuſare pꝛomittere alteri quod eſt contra mentem huius.l. ¶Preterea iſtud nõ cõtinet incommodum ſed timet amittere lucrum et non eſt par eademq; ratio vt.l.ſi.in fi.C.de codicil lis. ¶Quero ergo quo iure petatur caueri. Gloſ. dicit ꝙ ſi dos nõ eſt data per retentionem vel ſi eſt 20 data †per officium iudicis ꝙ placet per iſtum teꝛ qui dicit cogitur:quod iudicis officium importat vt dixi.de cõdi.ex le.l.j.ꝛ de ali.leg.l.iiij.ꝛ no.in.l. ſicut data.C.de libe.cau.ꝛ.l.plures.de fide inſtru. ¶Extra gloſ.quero qualiter formabitur promiſſio fienda per virum de dote reſtituẽda. Dic de iu 21 re†communi taliter ꝙ vir non teneatur ad aliud niſi ad qõ teneretur ſtipulatione non facta: vt.l.ſi quis ſic ſtipuletur.ff.eo.titu.ꝛ.l.cum querebatur.ff. de ver.ſig.alias ſi aliquid nouum ꝑmitteret pateretur incomodum cõtra.l.iſtam. Item debet cauere de dolo ꝛ lata culpa ꝛ leni: vt.ff.eod.l.ſi filio.ff.j. Sed cũ hodie in quibuſdã locis fiant inſtrumẽta dotis reddende cum his verbis.videlicet ꝙ mariꝫ tus ſub hac cõditione ꝑmittit reddere ꝛ reſtituere dotem ſi matrimonium ſolutum fuerit morte mulieris ſine liberis vel cum liberis decedẽtibus in pupillari etate an ꝑmittetur cũ illis verbis. Certe nõ niſi cõſuetudo fuerit. vt.l.qõ ſi nolit ff.ꝙ aſſiduã.ff.de edi.edic.ꝛ.l.ſi tertius.ff.j.ff.de aqua plu. 22 arcẽ. ¶Sed quid ſi eſſet†cõſuetudo que haberet c aliã cõſuetudinẽ cõtrariam tũc redimus[c] ad ius commune.vt.l.nemo.ff.tempoꝛales.ff.de regu.iur. Ex quo no.ꝙ ſi in ciuitate cõficiuntur inſtrumenta diuerſimode pꝛopter tales cõiecturas ꝛ diuerſitates redimus ad ius cõmune.vt.d.l.nemo.ff.tẽ 23 poꝛales.ff.de reg.iur. ¶Quero†quid ſi vir petit ſi bi caueri a muliere.de euict.an teneatur mulier ſi bi cauere. Dic vt eſt teꝛ.ꝛ glo.in.l.non ſolum.ff.de d iure do. ¶Ultimo[d] hec.l.inducitur ad.q.an qs co 24 gatur cauere†inimico ſuo de nõ offendẽdo. Buil. ponit in.l.illicitas.ff.j.ff.de offi pꝛeſi.

1 ¶Actio de dote ꝓfectitia eſt cõmunis patris et filie nec aliter in alterius pꝛeiudicium poteſt pe tere vel delegare.

2 Filia cõtra voluntatem patris nubere poteſt.

3 Filia in dote ꝓfectitia põt agere ſine cõſenſu pꝛis.

4 Actio de dote pꝛofectitia eſt ſolius filie emancipa te ꝛ in ea agit.

5 Ratio inducendi cõmunionem actionis inter pa trem ꝛ filiam.

6 Factũ pꝛis ꝙ nõ noceat filie poſt emãcipationẽ.

7 Pater quando poſſit agere actione pro dote.

8 Filia quando poſſit agere patre viuo ꝛ durãte pa tria poteſtate.

9 Filij ꝙ poſſint agere contra patrem conſument omnia eius bona ne dos conſumatur.

Quod ſi

Andre.Poma. a ¶Quod ſi in patris. Vide in materia ꝓ Aꝛe.poſt Roma.l.placet.de acquir.heredi.

b ¶Cõmunis. Adde inquantum Aleꝛan.limitat hoc procedere niſi pater ſimpliciter ſtipulatus eſſet dotem reddi.quia tunc ſola filia agere poterit quod idem voluit do.Cardi.conſi.penul.

c ¶Sine conſenſu

Adde Bald.con filio.ig.v.lib.Roma.2ſi.cccclxxxvi vbi etiam ſi ſit mi nor et facit qõ vo lunt domi.de rota.in anti.deciſio. ccccxcviij.qõ ca.ſi annũ. habeat lo cum in minore pe tente decimas ſibi debitas ex pri uilegio et in dicto conſi. Roma.ap probat exemplũ gloſſ.quod Aleꝛ. impꝛobat.ꝛ tu ad de ꝙ opi.Barto. bic dicit commu nem Alegand.de Jmol.in conſilio xx.col.ſi.i.in ſecun do volu.

d ¶Emancipata. Adde quod com muniter tenetur quod ſi pater dat dotẽ ꝓ filia eman cipata quod actio de dote eſt ꝓpria filie.pro qua opi. eſt text.cum gloſſ. in.l. pater filie.ſ. de euict.vbi dicit qõ quandoq; pater dat dotem pro filia emancipata et ſtipulatur ſibi reddi:quod illo ca ſuesset patris.ergo a contrario ſenſu extra illum caſum erit filie.

e ¶Indotata. Adde quod pro nota bili tenent docto res banc glo.bic. et Bar.in.l.cõſtã te.ꝛ Bal.in.l.vbi. C.de iur.dotium. et Barto.in.l.im peratoꝛ.ſ. ad tre bel.

f ¶Fozmo. Adde Joan.andr.in ad di.ad Specu.in ti tu.de donatio.inter virum ꝛ vxo. ff.finali ad finem. Bald.in.l.ij.C.ſi i fraudem patro.et in.l.non poteſt.ff. de adop.Barto.ꝛ Bal.in.l.cũ oporꝫ tet.ff.cum autem. C.de bonis que li be.et dicit Jnnocen.in.c.fina.de ſe queſtra.ꝙ ille qui pro ſuis neceſſita bus fructus cõmit dicitur dilapi dare fructus: qõ Bald.reputat no

¶Quod ſi in patris. [a] Iſta eſt ſcõa pars principalis huius legis ꝛ vſq; ad.ff.voluntatem. tractat vnam materiam.ꝛ hoc dicit. Dicto de te pꝛofectitia eſt communis[b] patris et filie nec alter in alterius pꝛeiudicium petere vel delegare poteſt. hoc dicit. Primo ponit dictum in genere. Secũdo infert aliquas illationes. Tertio ponit quid ſi fuerit cõtra factum. Secunda ibi. deniq;. Tertia ibi:ceterum. ¶Oppo.quicquid acquirit filius acquirit patri etiam bodie i pꝛofectitijs.vt.l.cum oportet.poſt principium.C.de bonis que liberis. Solu.ſpeciale eſt hic in dote quod filia hoc iure. non querit patri. ¶Secundo oppo.dicitur hic ꝙ dos eſt communis. Contra imo eſt mariti:vt.l. doce.C.de rei vendi. Solu.hic dos.i.dotis actio. ¶Tertio oppoſi.de.l.vt ſi pꝛoponis.C.de nupt. gloſſ.dicit ꝙ ibi fallit.quia nupſit contra voluntatem patris.ꝛ ratio†quia filia non poteſt se nubere contra voluntatem patris quod de iure canonico eſt bodie cozrectum vt ſupra de ſtatu bo mi.l.paulus.et inſti.de nuptijs.ff.primo.ꝛ ibi nota.et ſic cum ceſſat ratio ceſſat ꝛ lex. ¶Oppo.vltimo infra eodem.l.quoties. Sol.ibi.pater fuit in continenti ſtipulatus ſibi reddi hic non. ¶Quero hic loquitur in dote pꝛofectitia quid in aduentitia. ¶Reſpondeo†poteſt filia in ea agere ſine conſenſu[c] patris: vt in autenti.quod locum.C.de codi.ſecundum gloſſ.et bene. ¶Quero hic loquit de filia in poteſtate quid ſi eſt emãcipata.[d] Buar. dicit idem.alij dicũt idem ꝙ Buar.iure antiquo ſed bodie dicũt cozrigi per.ff.extraneam.C.de rei vxoꝛ.actio.ſed†veritas eſt quod dicit Joan.in fine quod ſi filia eſſet emancipata tota actio remanet ſua. Ratio quia per emancipationẽ actio que eſt communis cum patre ſolidatur in filiam: vt in ff.videamus.de rei vxo.act.multomagis efficitur propria filie a principio. vt argu.l.acceptã.ff. per te.C.de vſuris.ꝛ hoc tenet Dy.hic.ꝛ idem Lyn.in l.auia.C.de iure dotium. Non obſt.l.pꝛofectitia.ff. de iure dotium:quia fateoꝛ ꝙ eſt pꝛofectitia vt ibi: non tamen eſt communis patris ꝛ filie:ſed ſolius filie. Item nõ ob.l.filie.ff.eo.quia reſpondeo ꝙ ibi pater fuit ſtipulatus.non obſtat.l.ab hoſtibus.ff. eo.qꝛ ibi filia erat in poteſtate iuris ficti. ¶Quero que fuit ratio que mouit legiſlatoꝛem ad inducẽdam iſtam cõmunionem. Ideo.†ponit vnam ex parte patris ſcilicet ne ſi filia baberet actionem in tegram ꝛ eam peteret ꝛ perderet dotem pater cogatur iterum eã dotare. Alia ratio eſt ex parte filie:ne pater accipiens dotem eam cõſumeret ꝛ filia remaneret indotata:[e] vt.l.cum dotem.ff.eo autem tempoze.ff.eo. ¶Venio ad verſic. ceterũ ſi pater. ¶Nota.bic†ꝙ factum patris nõ nocet filie poſt ꝙ fuerit emancipata ꝛ ſic videt ꝙ interim noceat. ¶Oppo.ff.eo.l.ſi pater.ꝛ.l.ſi cum dotẽ.ff.ſi pater. Sol.gloſ.intellige hãc fm illas.ff.qꝛ nõ nocet filie: niſi pater poſtea ſibi tantũdẽ dederit vel reliquerit. ¶Quero†vtrum pater interum poſſit agere. Glo.que hic dicit qꝛnõ:qꝛ nõ poteſt venire contra factũ ſuũ ꝛ vide eam q incipit morte vel emãcipatione ꝛc.ꝛ dicit verũ glo.ſi pater vult agere pro iure ſuo pro actione ſibi cõpetẽti: ſed ſi vellet agere tãꝙ legitimus adminiſtratoꝛ filie poſſet.vt no.in glo.l.cũ dos.ff.de pac.do.ꝛ hoc.ff.a contrarioſenſu. Et per conſequens poſſet etiã filia agere patre nolente.pro quo facit.j.ꝓpi.rñ.ꝛ quod ibi dicã.ꝓcedendo vlterius. ¶Sed quero†vtrũ patre viuo ꝛ durãte patria poteſtate poſſit filia agere ſine patris voluntate ꝛ eo inuito. gloſſ. dicit ꝙ ſic ſi pater eſt inops alꝫ non. Et ad hoc adducit.l.ſi.ff.de eo per quem factũ eſt:qꝛ ſicut inopia eximẽtis reſcindit liberationẽ exempti: ita inopia patris reſcindit ſpem liberationis quã habebat vir.pro hoc fa

ta.dignum in dicto.c.ſi.ꝛ idem voluit Bal.in.c.j.ff.ſancimus.in titu.quo tempoze mi.ꝛ archi.ꝛi.q.j.quia res. Ange.in.l.diuus.de peti.hereditatis.ſequitur Barba.cõſi.g.ij.volu.ꝛ quod patri dilapidanti auferatur adminiſtratio.volnit Barto.conſi.lxxv.iiij.lib.

Andre.Poma. g ¶Quoq;. Vide Feli.ti.de treu.ꝛ pace.in.iiij.col. Aꝛe.ff.ſequen.

cit.l.plane.ff.j.de leg.j.ꝛ l.pater.in fi.j.de do.ſleg. b inducit etiã glo.l.imperatoꝛ.ff.ad treb.nã ſicut ibi ſuſpicio de patre facit trãſire fideicõmiſſum in filiũ:ita bic ſuſpicio patris ꝑpetrandi facit trãſire actionẽ de dote in filiã fm Dy.p B.j.col.ſi

f cũ dotẽ.ff.eo aute tẽpoze.not.hãc glo. Formo[f] tibi

9 vnã aliã.q. Pone†ꝙ vxoꝛ alicuius deceſſit rema nẽtibus filijs heredib⁹:dos remãſit apud patrẽ qui diſſipat oĩa bona filij: volunt agere cõtra patrẽ vt dos nõ cõſumaꝫ an poſſunt. Et videt ꝙ nõ:

g vt de bo.ma.l.j.ꝛ in auc.de nup.ff.eſt quoq;. Dico ꝙ filij poſſunt agere ſicut ipſa mater poſſet primo per iſtã glo.q equiparat paupertatẽ patris emãcipationi ſerui. Pro hoc videt caſus de ſen.paſ.l.ſi. et.ff.vt leg.no.ca.l ſi.in pꝛin.vbi gloſ.tangit iſtã.q. poſuit in.l.ſi cõſtante.in pꝛin.ff.e. Venio ad verſic.

1 ¶Factum filie durante patria poteſtate qõ nocet ſibi facte ſui iuris.

2 Pater ꝛ filia in actione de dote non ſunt ſocij nec duo rei.

3 Quid ſit dicere pater agit adiuncta perſona filie.

4 Actio que cõpetit filie ꝛ patri pro dote an ſit vna vel ſint plures.

Item ſi voluntate. Nota qõ factũ fi

1 lij nõ nocet patri. ¶Scõo no.†ꝙ factũ filie tem

b poze patrie poteſtatis nocet ſibi facte ſui iuris vt l.heredi.ff.penul.de pact.ꝛ vide quod ibi notatur. Nã debet intelligi hic quod illa remiſſio fiat ante matrimonium vel eo ſoluto alias eo cõſtante non valeat pꝛohibẽte viro per ti.de do.inter vi.ꝛ vxo.

2 ¶Oppo.ꝙ promiſſio ſiue voluntas ſolius filie preiudicet patri:vt.l.ſi rem.ff.ſi duo.j.de noua.ꝛ.l. ſi duo.ff.de arbi. Huius cõtrarij timoze glo.dicit ꝙ pater ꝛ filia in actione de dote nõ ſunt ſocij ſicut duo rei credẽdi.ꝛ ſic nõ obſtant cõtraria:qõ ꝑbat glo.in.l.qui hominem.ff.ſi gener.j.de ſolu.qõ apparet:quia vnus ſociozũ agit ſuo nomine tãtum. hic vero agit nomine ſuo ꝛ alterius.pꝛobat etiam Dy.ſi.quod non ſunt ſocij.nam hic ſperatur cõſoꝫ lidatio in perſonam vnius per mortem alterius: vt hic.et.C.de rei vxo.actio.ff.videamus.ideo non eſt idem qõ in duobus ſocijs reis credendi: qõ patet quia duo rei tranſmittunt ad heredem: vt j.ad l.fal.in.l.fal.ff.hoc obſeruandum.ꝛ.l.i.de noua.et de duo.reis.l.ſi reus.ꝛ vide glo.que incipit.l.filia. ¶Ulterius hic dicit ꝙ pater poteſt agere adiuncta perſona filie. ¶Opp.de.l.cũ dos.ff.ſi vero.de pac.do.contrarium eſt forte gloſſ.ſo.qõ poteſt agere vel vt hic.ſed exceptione repellitur.vt ibi ſed hoc ni hil eſſet in effectu vel ibi in pacto.bic in delegatione.hãc repꝛehẽdit Dy.quia maioꝛis autoꝛitatis eſt delegatio ꝙ pactũ.vt.l.ſi rem.ff.ſi duo.j.de do. et.l.ſi vnus.i pꝛin.ff.de pac.ſol.ergo alio modo vt ibi dicit gl.ꝛ illã tenet Dy.ſed mihi videt ꝙ ſit cõtra text.ibi.Iz alias ſim ſolitus illã firmare. Quid

3 dicerem⁹.dic ꝙ†ſi vis intelligere ſufficiẽter oportet itelligere hoc dictũ ꝙ pater agit adiuncta pſona filie vel nõ adiuncta.ꝛ gl.dicit noie ſuo vel filie.ꝛ qñ ſolus.ff.noie ſuo declarem⁹ hoc. Qñq; pater ſolꝰ põt agere nõ adiuncta pſona vt ſi filia nulla habet cauſam cõtradicẽdi.vt.j.e.l.ſi cũ dotem.ff.i. Item qñq; põt agere filia patre permittẽte vel ſi dos eſſet magna patre non ꝑmittẽte.vt.C.de colla.auf. qõ locũ.ꝛ eo exiſtẽte inope.vt vtigi.ff.ꝓme. Et ex hoc quidã ſequuntur ꝙ ambe pſone poſſunt agere quilibet principaliter: ſicut quilibet duozũ reoꝝ credẽdi:vt.l.iij.in fi.ff.de duo.reis. ¶Itẽ quãdoq; poteſt agere pater adiuncta pſona filie ꝛ hoc duobus modis. Primo vt agat noie ſuo ꝛ noie filie:hoc eſt ad vtilitatẽ tã ipſi[g] patris ꝙ filie:qꝛ iſta verba noie ſuo ꝛ filie tãtũ importãt quãtũ ſi pater ageret ꝑ medietate pro ſe ꝛ ꝑ medietate pro filia. Et iſto primo modo non poſſet agere pater in ca-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ Consentiente. Adde quod Pau. de cast. dicit ista verba non habere
locum. quia etiam videtur agere nomine filie ad eius vtilitatem. & dicit q̄ potest dici quod sol. gloss. posita in vltima parte sit vera cum non
noceat facium filie quantum ad hoc vt pater repellatur ab agendo: sed
bene nocet quantum ad aliud: quia si agat adiuncta persona filie tenebi-
tur eam defendere in causam recō uentionis si forte filia p̄miisisset pe-
nam marito si ab aliqua molestaretur per. l. iij. §. fi. ff. de re. amo.

b ¶ Preiudicet patri. Adde q̄ bal. hic & cano. in. c. ex literis. de pigno. a
Specu. in titu. de dote post di. resti. i. §. formatur. verbi. quid si filia. inferunt q̄ si filiusfamilias renuntiauit iuri. hypothece quod non preiudicat patri. idem si commisit adulterium. & hoc oēs sequuntur hic per text. in auten. de nup. §. est questio. idem sentit gloss. i. l. fi. C. de repu. d. Anto. in. c. q̄ plerūq̄. de dona. inter virum & vxo.

c ¶ Qui tacet. Add de quod Bald. infert ad statutum q̄ mulier nō possit sine cōsensu duorum p̄pinquorum alienare q̄ non sufficit illos esse p̄sentes & tacentes per hunc text. in verbo videri quod fictionem denotat. l. j. §. deiecisse. de vi & vi arma. et. l. iij. §. ecōtrario. j. de acquir. pos. & Bart. in. l. is qui p emptore. j. de vsuca. sed statutum requirit casum verum & nō fictum. vt. l. fi. C. de his q̄ ven. eta. et. l. iij. §. becverba. ff. de nego. gest. & c. in nostra. de iureiurā. & ita transeunt moder. p̄o qua opi. alleg. Angel. text. in. l. j. in fi. j. de auto. tut. sed melius facit. l. iij. cū gloss. eo. titu. tamen. §.

su isto cum filia sibi p̄reiudicauerit: et si ageret isto
modo repelleretur ex p̄sona filie & sic loquif. l. contraria. ¶ Secūdo modo potest agere pater actiōcta persona filie. id est de voluntate & permissione
filie: nō tamen ad eius vtilitatem & hoc modo potest agere etiam in casu isto vt hic. & probatur expresse in. l. filiusfa. §. sed & filia. ff. de procur. & ita videtur sentire hic Jac. de are. Et secūdum hoc quedem glo. parua super verbo adiuncta que dicit. i. nomine suo & filie: non bene dicit: sed debet intelligi adiūcta persona filie. i. filia consentiente[a] per dictum. §. sed & filia. & ita intelligit glos. magna circa p̄in. & in fi. vt. j. dicam in p̄imo contrario. Procedo vlterius & op. dixi q̄ filia non pōt agere per se ergo nec̄ poterit per aliū. vt. l. nec per seruū. C. de here. instī. Bzeuiter glo. bene dicit q̄ō non agit per se nec̄ per aliū: sed alij p̄mittit q̄ agat. & vide glo. que est in fi. ibi. Et hoc habes qualiter debeat practicari q̄ pater agat. adiuncta persona filie vel nō adiuncta. Quando ergo quis potest alij permittere quod ipse facere non potest. Text. solut in. l. fi fundum. §. j. ff. de pigno. ¶ Sed contra predicta op. idem est aliquid facere voluntate alterius & mandato alterius. vt. l. post dotem. fm intellectum Dyn. j. eo. vnde si pater agat voluntate filie debet repelli: quia videtur agere vt eius procurator. Soluam in. l. contraria. ¶ Queo vtrum actio[b] que competit filie & patri fitvna vel plures. Et dicvt hic per gloss. que plene hoc disputat. Jo. tenet q̄ sit vna sola quam pater intentat quādoq̄ solus quandoq̄ sola filia: quandoq̄ filia & pater: vt dictum est. ¶ Sed contra hoc facit ista litera q̄ dicit eam actionem &c. quia copulatiua inclusa in dicta negatiua: nec ostendit diuersitatem actionū: et sic sunt plures. Dy. dicit q̄ significat pluralitatem circa modum agendi non circa substantiam actionis. ¶ Secundo contra hoc facit q̄ ex eadē iniuria facta filie nascunt plures actiones: vt. l. pater. j. de iniur. Glo. dicit aliud in actione iniuriarū Dyn. dicit ideo aliud: q̄ ex pluralitate personarū inducitur pluralitas iniuriarum & consequenter pluralitas actionum. vt. l. i. §. fin. de iniur. & l. eum qui. §. pe. eo. tit. sed hoc p̄opter pluralitatem personarum non inducitur pluralitas dotium & ideo nec pluralitas actionum. ¶ Tertio contra Jo. facit. nam sicut i duobus reis sunt due actiones: vt l. reus. j. de duo. reis. eadem ratione & hic. Respondet Dyn. ibi est pluralitas obligationum: merito sequitur pluralitas actionum: sed hic vna tantum est obligatio: vt l. qui hominem. §. si gener. j. de solutio. ¶ Quarto contra hoc inducitur quia quando pater agit cauet de rato. vt. j. ea. l. in fi. & l. nō solum. §. si de dote. §. de procura. sed si agitur nomine p̄oprio nō cauetur. Respondeo quando quis agit nomine p̄opzio & alterius. consensus non requiratur. & tunc nō debet cauere de rato: sed hic requiritur alterius consensus. vt. j. p̄opz. §. Qualis autem hec communio dicatur inter patrem & filiā dicam. j. l. p̄opz.

1 ¶ Filia quando dinoztium fit eius culpa quod non preiudicet patri: sed sibi mortuo patre.
2 Filia si consentit marito alienanti bona q̄ nō preiudicet patri: sed sibi.

emphyteosim. el. ij. in auk. de ali. & emphy. limitat nisi statutum requireret scientiam: quia tunc etiam scientia cum contradic. sufficeret q̄ limitatur nisi sciētia esset necessaria alicuius positi in dignitate: vt episcopi. q̄ tūc requiritur sciētia & cōsensus. vt elegāter voluit Archi. in. c. quidā. per illum text. extiij. q. ij. alias. extviij. q̄ō reassumpsit. Bald. in. l. fi. §. necessitate. C. de bo. q̄ libe. & an si ppinqui nolunt cōsentire an iudex possit illos cogere vel dispēsare q̄ absq̄ eorum cōsensu cōtrahat. & similiter de eo q̄ hic dicit Ro. q̄ si requiratur vt aliquid fiat de licentia talis an requiratur expressa. videte Abb. consi. lxvi. ij. vol. & quando tacens videtur cōsentire. vide Alexan. cōsi. j. ij. volu. & per Abb. consil. gl. ij. lib. & in-

3 Tacens quando videatur consentire remissiue.
4 Furiosus quando videatur consentire. Et habea ✠ Andre. Poma.
tur p̄o absente. nu. 5. d
6 Pater agens p̄o filio q̄ō teneatur satisdare.
7 Venditor scienti litem motam est denūtiandum per emptorem.

✠ **Voluntatem.** Filia sane mentis e dicitur velle si p̄sens sit & nō contradicit. Idem si est furiosa: secus si est absens. h. d. Et hꝫ tres partes vt ptz ex litera

1 Iste versi. facit † ad questionē. factū est diuoztium
b culpa filie an p̄reiudicet patri. [b] glo. monet in. l. cō
sensu. C. de repu. & in. l. si dotem. C. de iure do. et ibi
Dy. tenet idem q̄ Dy. hic q̄ patri nō p̄reiudicat:
sed p̄reiudicat sibi filie patre mortuo. per hunc. §.
et in auk. de nupt. §. hoc quoq̄ posita. C. de dinor.
2 auk. si filij. ¶ Secundo facit † filia consentit mari-
to alienāti bona fm formam. l. iubemus. & l. etiam
C. ad vellei. an p̄reiudicet patri. Certe nō: sed p̄reiudicat sibi filie patre mortuo: vt hic fm Dy. facit. l.
et heredi. §. pe. §. de pac. & hoc tenet Spec. in ti. de
dona. inter virū & vxo. versic. q̄ si filia. ¶ Opp. q̄
3 † tacet nō videtur cōsentire. vt. l. quivas. §. vetare.
j. de fur. gloss. solu. remittendo ad not. in. l. filiusfa.
§. inuitus. §. de procur. Ly. in. l. inuitus. C. de procurato. Dy. in. c. is qui tacet. de regu. iur. lib. vj.
c Ego examino. j. eo. l. que dotis. ¶ Opp. j. eadem
d l. titia. Sol. vt in glo. [b] ¶ Oppo. ad secundum dictum de. l. qui ad certum. §. locati. Solu. furiosus
4 † non videtur consentire quando requiritur consensus verus tacitus vel expressus. vt. l. contraria
sed hic nullus consensus requiritur: sed non contradicere p̄o volūtate habetur. facit ad hoc quod
no. in. l. negotijs. de regu. iur. ¶ Opp. ad tertium
e dictum nam furiosus equiparatur absenti. [c] vt. l.
ij. §. furiosus. §. de procura. et. j. de iure codi. l. ij. §.
furiosus. ergo idem debet esse in absente: quod. §.
5 digi in furioso. gloss. innoluit se. Dyn. † dicit optime quando q̄ sufficit absentia. nec requiritur consensus absentis: et tunc furiosus habetur p̄o absente. vt. l. ij. §. fi. §. de procur.
quandoq̄ requiritur p̄esentia et cōsensus expressus: & tunc habetur p̄o absente: vt. l. ij. §. furiosus
j. de iure codicil. quandoq̄ requiritur consensus
nec curatur vtrū sit p̄esens vel absens. & tunc aut
sane mētis contradicere potest: & tunc habetur loco dissentientis: vt. l. qui ad certū. §. locati. aut non
posset contradicere et habetur p̄o consentiente:
vt hic. verumtamen istud non est p̄opzie consentire sed magis non dissentire. vt. §. digi. ¶ Venio
6 ad gloss. et oppo. dicitur hic † quod pater tenetur
satisdare p̄o filia. Contra. §. de procura. l. non solum. §. si pater. Solu. dicit gloss. ibi: pater agebat
actiōe iniuriarū que erat sua p̄opzia. hic agebat
actione de dote q̄ est communis & vna tātum. vt. §.
digi. ¶ Opp. ad idem. pater est legitimus administrator. vt. l. j. C. de bo. ma. ergo nō cogit satisdare.
vt. l. fi. §. defensionē. C. de admi. tu. Bl. format istud
dubiū. C. de bo. que libe. l. cum nō solū. §. vbi autē.
et. l. filiusfa. §. qui satisf. cog. Dy. in. c. ratū. de regu.
iuris lib. vj. dicit. Aut pater agit tanq̄ legitimus tuto. Bald. in. l. si non speciali. C. de testibus. & Bart. in. l. j. in fi. j. de auto. tuto. Bald. in. l. si non speciali. C. de testibus. & Bart. in suo tracta. de ste. procedit tamē opinio. j. Bal. vbi quis de aliena p̄esentia deponeret: quia intelligitur non de sciētia sed de p̄esentia tantum deponere. secus vbi de sua: q̄ intelligitur de p̄esentia et scientia: vt per Bartolum in. l. j. j. de auto. tuto. de quo Bald. facit festum in. l. j. C. de bonorū posses. secundum tabu. quis autem dicatur absens ille qui longe est p̄opzie. l. fina. §. vbi autem. C. de bon. que libe. de quo p Paulum de leaza. in clemen. cum rationi. de electio. et Joan. an. in capitulo si delegat. de officio delegati i. vj. & per Baldum consilio. cccexliij. et quomodo quis p̄esumatur p̄esens: et cui incumbat onus p̄obandi absentiam per eundem consilio. cccexliij. ij. volumine. et an p̄esentia testis necessario includat scientiam. vide Bald. consilio. cccexj. iij. lib.

✠ Pro concordia. Aduerte quod Barto. in. l. iubemus. C. ad velleia. dicit quod mulier que consentit alienationi sibi p̄reiudicat in iuribus hypothecarum. Contrarius allegatur. in hoc. §. voluntatem. Solut. do. Alexan. in dicta. l. iubemus. in apostillis solvit quod debet intelligi ibi secundum determinationem in hoc. §. voluntatem. vt loquatur patre mortuo secus quando esset vivus. & ita intelligatur in hoc. §. voluntate administrator

administrator filie & non cogitur cauere: vt in cōtrario. Aut agit nomine filie tanq̄ quilibet administrator extraneus & cogitur cauere. Est et tertium membrum. Aut pater agit nomine suo & requiritur consensus filie: & similiter debet cauere vt hic. ita dicit Ly. in. o. §. vbi autē. ¶ Queritur gloss. quid si omissa fit cautio de rato dic vt. j. eod. l. si cum dotem. §. si
a pater. ¶ Secundo queritur quid si filia[a] moritur dic vt in gloss. ¶ Queritur glo. quomodo hec practicabimus vt doceamur de filie volūtate. Respon. si de filie scientia non constat debet ei denuntiari: sed si sciret non esset opus denuntiatione: vt. l. berennius. §. de euict. et. l. j. in fi. §. de actio. empt. ¶ Not. banc glo. & leges quas gloss. alleg. que videntur firmare q̄
7 vbi venditor † scit litem motam emptori: non debet ei denuntiare. idem
b tenet in. l. emptor. C. de euict. & ibi Ly. & Dyn. in. c. eum qui certus. de re. iu. lib. vj. Contrarium [b] semper tenui. Nam quādoq̄ denuntiatio fit ad certificandum aliquem: & tunc verificatur regula q̄ qui certus est certificari non debet: sed quando denuntiatio fit ad aliud: tūc etiam scienti debet fieri denuntiatio: vt. l. denuntiatio. in p̄in. j. de adul. Sed denūtiatio que fit venditori non fit tñs vt certificet eum: sed ad citandum eum q̄ veniat ad defendendum: vt. l. j. C. de peri. & cōmo. rei ven. & in. l. si rem. in fin. de euic. dixi in. o. l. denūtiasse. in p̄in. & in. l. nō solum. §. fi. de ope. no. nū. et in materia protestationum.

1 ¶ Petere rem qui potest q̄ō possit etiam solutionem recipere.
2 Filiofamilias q̄ possit solui in bis in quibus nō queritur vsusfructus patri. & nu. 9.
3 Solutionem recipere q̄ fit alienatio.
4 Dictio que: p̄o idest.
5 Actio de dote quomodo sit cōmunis patris & filie.
6 Actio de dote competit patri & filie in solidum.
7 Alter ex duobus reis credēdi potest agere sine consensu alterius: nec tenetur cauere de rato: sed de defendendo.
8 Coniuncte persone quando possit solui. remissiue.
10 Procuratori dato ad exigendum q̄ possit solui.
11 Solutio facta creditori creditoris quando liberet soluentem.

Non solum. Solutio facta vni non preindicat alteri: nisi pecunia in eius cōmodum fit conuersa. h. d. cū. l. seq. ¶ Vos habetis hic q̄ nō potest petere non potest solutionem recipere. ¶ Oppo. j. de verb. ob. l. eum qui. §. qui sibi. & de solu. l. si stipulatus. Sol. glo. q̄ aliud in adiecto. vt ibi: quod declarat vt statim dicam. ¶ Oppo. j. de sol. l. hoc iure. vbi quis potest petere: non tamē solutionem recipere. Dicit glo. aliud in procuratore litis. Tu dic † p̄o de
1 claratione istoꝝ iurium: vtrum petere & solutionem recipere procedāt ex ijsdem regulis. dicaut quis nō potest petere fine voluntate alterius qui alieno nomine petit. & tūc illa procedunt ijsdem regulis vel non fm voluntatem eius cuius nomine petit. nam si mandat vtrūq̄. s. q̄ petat et solutionem recipiat vtrūq̄ potest facere. si mandat alterum tñ illud solum facere poterit & non aliud. exemplum in adiecto cui tantum solui potest. quia hoc videtur mandatum. vt. l. vero procuratori. §. de solu. petere autem nō potest: q̄ hoc non est mandatum. idem est in procuratore litis qui potest petere cum fi bi mandatum fit: nō autē solutionē recipere. quia hoc nō est sibi mandatum: vt. l. hoc iure. j. de solu. ¶ Quandoq̄ quis vult petere nomine suo & ad suam vtilitatē. tunc aut nō potest petere p̄opter defectū iuris qō habet & non potest solutionē recipere. hic est casus hic. q̄ illa ratio respicit vniformiter petitionē & solutionē. nā p̄opter cōmunionē que est inter patrē & filiam nō potest pater solus petere eodē modo nec solutionē recipere. ¶ Quandoq̄ quis p̄ohibetur petere p̄opter defectū qualitatis persone: q̄ nō potest stare in iudicio: & tūc quādoq̄ talis defectus est ita potēs q̄ eodē modo quo impedit solutionem impedit & solutionē sicut † pupillo & furioso: & sic qui nō potest petere nō potest solutionē recipere: vt. l. nō omnes. §. fi. §. fi. cer. pe. Quādoq̄ defectus respicit petitionē tñs p̄opter solennitatē indiciorum nō solutionē. Exemplum in filiofa. & seruo & tunc qui nō potest petere poterit solutionem recipere: vt. l. fi vnus. in p̄in. §. de pact. & l. qō seruus. §. depositi. ¶ Et per hoc nō potest determinari questio. vtrum in casibus in quibus † patri per filium nō queritur vsusfructus possit solui filio. Et videtur qō non: quia filius non potest agere: vt. l. cum non solum. §. necessitatem. C. de bo. que libe. & per hoc solutionem recipere. vt hic. In cōtrariū dicit Dy. q̄ filius potest alienare & prohibitio alienationis facta est solū in bis in quibus patri acquiritur vsusfructus: vt. l. fi. §. filius autē. C.
3 de bo. que libe. ibi dixtat. hꝫ recipere solutionem † est alienatio: vt. j. de sol. l. qui hominē. §. qui titium. ergo &c. Preterea probatur ex distinctione precedenti: quia ratio que impedit filium agere non impedit eum solutionem recipere. ¶ Oppo. hic dicitur q̄ dos est cōmunis patris et filie. ¶ Contra imo est viri: vt. l. doce. C. de rei ven. Sol. vt in glo. breuiter
4 dicas q̄ debet exponi hic † que. i. cuius actio. simile. §. l. prozi. §. qō si in patris. ¶ Oppo. de. l. si filia. §. de iure do. Solu. ibi ideo quia filia se donauit de peculio. & ideo pater permittendo q̄ se dotet de peculio videtur permittere quod sibi soluatur. ¶ Oppo. de. l. si cum dotē. §. j. j. eo. Sol. ibi solutum fuit filie ex iustis causis. ¶ Quero circa istud p̄incipiū qualiter actio de dote est communis patris et filie. † Glossa dicit sicut duo-
bus heredibus: vt. l. ea que. C. familie herciscunde. tamen pater habet exercitium partis sue et partis filie. Certe ex hoc sequitur q̄ non est bona similitudo. nam vnus ex heredibus non potest habere exercitium nisi p̄o parte sua: vt. l. sepe. de regu. iur. et. l. p̄o heredita-
rijs. C. de heredi. actio. Unde glo. respondet aliter quod est communis sicut in duobus reis quia qui libet habet actionem in solidum & fm hoc plus habet pater: quia habet exercitium volente filia. Sed contra hoc facit: quia etiam filia habet exercitium volente patre. vt in auk. qō locum. C. de colla. Sed respon. in filia requiritur q̄ habeat expressum cōsensum patris. in patre sufficit q̄ filia non contradicat nec causam contradicendi habeat: vt. §. l. p̄opzi. §. volūtatem facit. l. filiusfamilias. §. sed & filia. §. de p̄opzio. Sed Dy. dicit q̄ exemplum de duobus reis non est bonum. nam in duobus reis sunt plures actiones & plures obligationes. vt de fide iussori. l. generaliter. & l. si rens. sed hic est vna tantum. vt. §. l. p̄opzi. §. item si voluntate. hoc etiā dicit glo. in. l. qui hominem. §. si gener. j. de sol. Qualis est ergo ista cōmunio. Dicit Dyn. q̄ cōmunio est sicut in pluribus heredib[b] eius qui stipulatus est idiuidnum: vt. l. ij. §. eg bis. j. de verbo. obliga. hoc tamen est hic plus q̄ non potest alter agere sine altero. ratio est ppter spem cōsolidationis que est vt altero moriente cōsolidetur in alterum. & ita intelligit glo. in p̄allega. §. gener. ¶ Quero qualiter fit ista consolidatio. Certe ex p̄dictis apparet: non enim transit actio de vno in alium: q̄ vna est tñs actio vt dictum est: sed obstaculum tollitur. nam patre mortuo tollitur obstaculum quod obstabat filie. & econtra mortua filia tollitur obstaculum quod obstabat patri. ita dicit glo. ¶ Quero
6 si hoc est verum † quod vtriq̄ competit actio insolidum. vnde est vt alter caueat de rato p̄o altero insolidum. vt. §. p̄ozi. in fi. quod videtur contra. l. non solum. §. si pater. §. de procura. Glos. respondet & bene: quia consensus alterius requiritur: sed in duobus reis secus esset. ¶ Ex ista glo. no. p̄imo istud tertium membrum additum ad distinctionem glo. & Dy. & digi. §. l. p̄ozi. in fi. ¶ Secundo
7 no. † q̄ vnus ex reis credendi potest agere sine cōsensu alterius: nec tenetur cauere p̄o eo. Ly. allegat gloss. istam. C. de duobus reis. auk. hoc ita. sed ego dico q̄ō licet non teneatur cauere de rato fm istam glo. tenetur tamen cauere de defendendo eū si ab alio conueniatur vt est tex. nota. in. l. fideicōmissa. §. plerūq̄. in fi. j. de leg. iij. ¶ Tex. iste inducitur in argu. ad questionem: vtrū † coniuncte per
8 sone possit solui. & hic est casus q̄ non. nam nulla est magis coniuncta persona q̄ pater & filius. dic de hoc vt plene digi de filia. & tamen ei non potest solui vt hic. & l. ij. j. vt leg. no. ca. & j. eodem. l. filie. & j. de solu. l. qui hominem. §. si gener. & no. in. l. vero
9 procuratori. de sol. ¶ Item inducitur † ad aliā. q. vtrum in casibus in quibus patri per filium non queritur vsusfructus possit solui filiofa. Et videtur quod nō: quia filius non potest agere sine consensu patris. vt. l. non solum. §. necessitatem. C. de bo. que libe. & sic nō potest sibi solui: vt hic. In cōtrarium arg. Dy. q̄ filius potest alienare & prohibitum est sibi solui in illis casibus † quibus patri queritur vsusfructus: vt. l. queritur. §. fi. C. de bo. q̄ lib. sed recipere solutionem est alienatio. vt. l. si homine. §. qui titium. j. de solu. et. l. q̄ si forte. C. de procura. Ad hanc. l. respōdeo: hoc est eadem ratio in solutione sicut in petitione. vt. §. digi. in p̄inci. l.
c ¶ Item inducitur ad aliam. q. vtrum † procurato
10 ri dato ad exigendum possit † solui. Hic videtur q̄ nō coniuncto tex. cum glo. p̄ima huius. l. ibi: vbi dixit exigitur procurator litis: nō tamen ei soluitur &c. breuiter dico: aut mandatum de exigendo fit seruo & intelligitur q̄ exigat extra iudiciū qui i iudicio esse nō pōt: vt. l. seruo. j. de solu. Si vo mādatum de exigēdo fiat libere persone: tunc importat q̄ possit solutionē recipere fm Jaco. de are. vt C. de noua. l. nō abstulit. C. de sol. l. inductum. dixi in. l. hoc iure. j. de solu. Non ob. hic glo. q̄ exponitur exigit. i. peragit vsq̄ ad sententiam peruenīdo. Venio ad versiculum sed si pecunia.

✠ Andre. Poma.
a ¶ Quid si filia. ad de q̄ si filia ingrederetur monasteriū per Ellegā. cō si. extiij. ij. volu.
b ¶ Cōtrariū. Add de cū Bart. cōiter tenet. et idē q̄ hic tenet Bart. i. l. denūtiasse. j. ō adul. & in. l. nō solum. §. morte. j. de oper. no. nū. Bal. Bar. Salic. i. l. emptor. C. de eui. Bart. i. l. qui absentē. et ibi Bal. & Ange. §. de pcu. Ang. & imo. in. l. in egre. §. insolidū. j. de ver. obl. Bald. in. c. j. fi. vaſ. de feu. ab alio fuerit interp. Spec. & Joā. and. in ti. de emp. & ven. §. fi. ad fi. & Pet. de anch. & Joā. and. in. c. fi. de emp. & vē. i. vi. q̄ singulariter limitat Alleg. vt hic per eum.
c ¶ Utrū pcu. adde q̄ō Spec. tenet q̄ sol. recipere nō possit a sponte solūte pcu. in tit. de pcu. §. vt ante. idē tenet Ro. p. l. ij. in verbo nec exigere C. solu. ma. cōiter doct. tenēt. Zinus per. l. indultū. C. ō sol. & l. nō abstulit C. de noua. & l. ver bū exacte. de ver. signi. Ang. in. l. solutam. §. solutū. ō pig. actio. Bal. in l. falsus. C. de fur. & licet nō satis in p̄opōsito pōt hic dici de illa. q. si testator p̄hibuit be redē ne se imiscere. et de facto hereditati donec solueretur legata sub pena pua. ipsius et heres a sponte soluentib[b] recipit pecunias an de beat p̄inari hereditate. Pe. de ancha. cōsi. glvj. consuluit q̄ non.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

* Pro cõcor. Aduerte q Bar. bis q̃ dicit in bac. l. de diuisiõe circa fi. s. q̃ stricti iuris est actio descendens ex stipulatu in dotalibus q̃ cõpetit extraneo Itius ale. in l. si ꝑstite. in fi. pte. col. iꝫ v. vi. q̃rit. hoc eo. ti. ista materia q̃tus ad propositũ reputatur satis difficilis et ꝓoliga q̃ glos. et doct. multũ variarunt. Pro solu. tũ vide concordan. quã posui in d. l. si constante.

a ¶ Possessiõe tradita. videtur verũ etiã si ī dote sit diuersitas bonorũ: vt est glos. reputata singularis in. l. j. in v. vniuerse. ſ. pro dote quã alle. Bald. ⁊ Jmo. hic et eã singularẽ facit Bald. in l. ij. C. de iu. do. ⁊ pro gl. est text. in l. q tibi. C. de his qui a nõ do. ma. ⁊ vide Ange. consi. lxxvj.

* Pro intel. l. fin. ſ. fi. C. de iur. do.

b ¶ Añ teneo opi. glo. cũ Bar. trãsit Bal. Ang. Roñ. Paulus de castr. Alexã. vo dicit q nunq̃ sibi placuit op. Bar. sed Jac. de are. And. de pi. a et Jmol. latiꝰ hic vide per Alex.

✠ Andre. Poma.

c ¶ Not. ſ. alle. vide Alexan. consil. cxlvij. i antepe. colũ. iiij. volu.

d ¶ Reassume. qd de mẽse emergenti quõ cõpensabit q̃ aliqui habent dies plures. aliq̃ pauciores vt si iudex die. x. februa. dederit dilationẽ vnius mẽsis quo modo cõputabimus ⁊ dicendũ est vsq; ad. x. martij. q̃ inspicitur mensis i quo fit actus ſm glo. cõiter approbatã i. c. q̃ fit. de elect. in. vj. ⁊ est glos. in. c. si ꝑpter debita. de rescriptis in. vj. Joan. and. ⁊ oẽs in. c. licet. de sup. neg. ꝓla. Bal. et Ro. i. l. j. ff. si qs cau. bal. in autẽ q semel. C. quõ ⁊ quando iudex. Sed si pecunia. Hic habes q si pecunia soluta per vnum perueniat ad alium qui non cõsentit solutioni q̃ contingit liberatio. b. d. ¶ Opp. q̃ peruenit ad patrẽ illud q̃ soluitur filio: q̃ quicq̃ acquirit filius acquirit patri. ergo statim liberat. vt l. ij. ſ. si a pa. quis fue. ma. Sol. dicit Dy. intellige q̃ ad patrẽ peruenit realiter ⁊ cũ effectu. simile. ſ. de leg. j. l. si seruus. ſ. j. ¶ Oppo. hic ōr q̃ tollit actio ipso iure. ⁊ j. l. pẽ. ōr q̃ tollitur ope exceptionis. Sol. hic loquit q̃ pecunia directo ad alterũ peruenit ī eo l. pẽ. loquitur q̃ ad aliũ peruenit per obliquum: sed gl. hic posita super verbo peruenit nõ patitur istã solutionẽ. dic ergo q̃ in. l. pẽ. dicit de doli exceptione. ſ. facit vel intentionis. ¶ Sed contra hoc opp. q̃ soluitur creditori ⁊ creditoris nõ contingit liberatio ipso iure: sed ope exceptionis sic: vt. l. si liber homo. ff. de neg. gest. ⁊ ff. de doli excep. l. si opera. Sol. ibi q̃ soluitur creditori q nullo modo est particeps oblig. hic q̃ soluitur illi qui erat particeps oblig. facit. ff. de pig. act. soluta. ſ. solutam. ⁊ hoc modo intelligitur istud q̃ glo. hic no. q̃ liberor soluendo alij: dummodo pecunia ad creditorem perueniat.

☞ Prediũ nõ ōr totale nisi possessiõe tradita.

Mulier q̃ non constituatur in mora pro dote sine interpellatione.

Actio ex stipulatu que competit viro est bone fidei Et nu. 5.

Fructus dotis a quo tpe debeantur marito.

Ambasiatori reuerso in tertijs q̃ debeatur salarium pro integro die.

* Diuisione. Supra tractauit iurisconsultus materiã cõmunionis i actione de dote inter filiam ⁊ patrem. hic incipit tractare qualiter fructꝰ vltimi anni quo matrimonium separatur diuiduntur inter virum et vxorem seu heredes eorũ ⁊ hanc prosequitur vsq; ad. l. si ab hostibus. ⁊ breuiter. h. d. Ultimꝰ annus a die traditionis rei dotalis cõnumerat si nuptie precesserunt. b. d. ¶ Glos. primo ponit duas lect. vna quando matrimonium durauit pluribus annis. alia quando durauit tm̃ vno anno vel minus et in alio non differunt. ¶ Not. primo q̃ predium ☩ non dicitur dotale nisi possessione tradita. a sic. ff. de fundo dota. l. dotale. ſ. j. ¶ Oppo. hic innuitur q̃ fructus medij temporis vir lucratur. contra. j. eo. et. l. in fulam. ſ. vsuras. de doli excep. l. fina. circa pricip. Solu. hic vir sustinuit onera matrimonij: ideo fructus medij tẽporis lucratur ibi secus. Jta dicit glos. ſ. i. ¶ Oppo. q̃ inspiciatur tempus nuptiarum. vt. ſ. l. proxima. So. si nuptie precesserunt inspicitur tempus traditionis vt hic. si non precesserunt inspicitur tempus nuptiarum: vt in contrario ita dicit glo. vlti. in princ. ¶ Oppo. pro declaratione eiusdem glos. q̃ marito debeantur fructus a tempore more: vt. l. videamus. in princ. ff. de vsuris. Sol. intelligo hoc cum mora non precessit aliter fateor q̃ vir deberet eos habere tẽpore more cũ actio ista sit bonefidei. ita dicit glo. imputet eã sibi maritus si mulierẽ nõ interpellauit habes ergo q̃ mulier ☩ non constituitur in mora sine interpellatione. Secũdo habes hic quod hec actio ☩ que competit viro est bonefidei. ¶ Ad primum opp. q̃ cum iste contractus sit vltro citroq; obligatorius: ſtatim cũ vir implet contractum ex parte sua sustinendo onera matrimonij: vxor dicitur esse in mora re ipsa: vt. ff. de actio. emp. l. iulianus. ſ. offerri. ⁊ ff. ex vendito. ⁊ C. de act. emp. l. cum rabbit. Sol. dicit glo. intelligo mulierem nõ percepisse fructus alias oppositum procederet. Vel dicit glos. dic mulierem obtulisse ⁊ maritus fuit negligens recipere et sic non fuit in mora. Jacob. de are. damnat istam glos. per. l. fin. ſ. fi. C. de iure dotium: vbi non contrahebatur mora nisi per interpellationem vel per cursum biennij. ¶ Ad cõtrarium signatum in glos. respondebat Andreas de pisis quod hic maritus non impleuit contractum ex parte sua perfecte. quia adhuc debet mulierem alimẽtare per totũ tẽpus matrimonij. Itẽ q̃ pot eã repudiare: hec responsio nõ placet: q̃ eodẽ modo possunt cõtrahẽtes si volũt a cõtractu vẽdutionis discedere. ¶ Preterea in cõtractu locationis si aliquis locasset ad plures annos pot ī fi. vnius anni petere mercedẽ ꝓ illo anno. Iz nõ impleuerit ꝓ toto tpe. ita ⁊ maritus ꝓ tpe quo sustinuit onera matrimonij: ꝓ illo debet lucrari fructus vnde dicit Pe. q̃ vir videtur donare fructus vxori nõ petendo eos: sed non placet: q̃ eadẽ ratione posset dici q̃ emptor videret donare venditori. imo fortius cum sit phibita donatio inter virũ ⁊ vxorem vñ teneo opi. gl. b ¶ Nõ ob. l. fi. ſ. fi. C. de iur. do. ſ. alleg. c q̃ hic loquitur q̃ mulier seipsam dotauit: vnde cũ ei impleat cõtract. ꝓ virũ re ipsa mulier est in mora: sed lex cõtraria loquit q̃ dos fuit promissa ab extraneo: ⁊ ita ibi exponitur in glos. parua dũ tex. dicit si quis ꝛc. dicit glos. ſ. extraneus q̃ patet ex ꝓtinuatione illius. ſ. ad precedẽtia. Iz em̃ maritus prestet vxori alimẽta quãtũ ad extraneũ nullũ cõtractũ implet: quia quo ad eũ est donatio. ideo extraneus nõ est in mora: nisi ꝓ interpellationẽ vel cursum biennij. ⁊ ista est vera. Sed q̃ si dotat mulier est idẽ ꝙ in venditione: vt. l. oẽs. ⁊. l. seq. ff. de act. ⁊ obliga. ⁊. l. apud celsum. ſ. sed cum legiti ma. ff. de doli excep. ¶ Reassume e ergo breuiter aut ☩ traditio precessit nuptias. et tunc inspicitur tempus nuptiarum: vt. ſ. l. proxi. aut nuptie precesserunt ⁊ secuta est traditio. ⁊ tunc aut dotauit mulierem extraneus. aut ipsa seipsam dotauit. Primo casu annus cõputabitur a tẽpore traditionis nisi mora precesserit ꝓ interpellationẽ vel cursum biennij. vt prealle. l. fi. C. de iure do. tunc em̃ incipit a tẽpore more. Secũdo casu q̃si mulier dotauit seipsam. ⁊ tũc aut vir nõ sustinuit onera matrimonij post nuptias: ⁊ ab illo tpe annus nõ cõnumerat. arg. l. insulam. ſ. vsuras. ſ. e. et. l. fi. in princ. de doli excep. Aut sustinuit onera matrimonij: et tũc aut ꝓ eũ stetit quominus fundũ reciperet cũ fuerit interpellatus ab vxore ⁊ cõnumerat annus a tpe traditionis vt hic ſm vnã solutionẽ glo. Aut per eũ nõ stetit ⁊ tũc aut mulier fructꝰ nõ ꝓcepit e ⁊ idẽ vt hic ſm aliã solutionẽ glo. Aut mulier percepit fructꝰ ⁊ cõnumerat annus a tpe quo incipit maritus onera matrimonij sustinere quia mulier est in mora re ipsa a simili sicut in emptore et venditore dictum est. ¶ Ad secundum quod dicit glos. opp. ☩ q̃ actio ista ex stipulatu sit stricti iuris. vt not. ff. eo. l. ij. in. iij. gl. Jac. de are. fatetur q̃ glo. nõ dicat verũ cũ solũ actio ex stipulatu que cõpetit mulieri sit bonefidei ſm eũ vt in. ſ. fuerat. insti. de ac. Pet. et Dyn. tenent contrariũ. C. de rei vxo. ac. l. j. ſ. sed nõ ignoramus. vnde teneas istam glo. Non enim puto q̃ reperiat q̃ ex vno contractu actio ex vna parte sit bonefidei et ex alia sit stricti iuris. debet ergo intelligi prealleg. ſ. fuerat. secundũ prealleg. ſ. sed non ignoramus. Non ob. glo. l. ij. in prin. ff. de usuris. So. quia fateor q̃ actio ex stipulatu que cõpetit extraneo est stricti iuris: q̃ illa nõ reperitur inter actiones bonefidei. Est enim quedam actio quã extraneus sibi acquirit ex propria stipulatione. vt in. ſ. accedit. C. de rei vxo. act. ⁊. l. auia. C. de iur. do. Actio vero ex stipulatu que cõpetit vxori et etiam viro f est bonefidei: vt hac glo. ⁊ prealleg. ſ. fuerat. ff. de. ſ. sed nõ ignoramus. ¶ Opp. de fun. do. l. iiij. Sol. aut traditio non precessit ⁊ non est dotalis ꝓprie: sed quasi dotalis vt in glo. g ¶ Ultimo banc. l. inducit Dy. in arg. ad. q. de ſambasiatore qui reuersus est in tertijs an debeat habere salaria pro die integra an vero pro parte. Hec lex facit q̃ debet habere pro parte: vt. ff. de mino. l. iij. ſ. minorem. ¶ In cõtrarium facit q̃ dies cepta habetur pro completa. vt. ſ. de testa. l. qua etate. in. l. vſucapionibus. ſ. de diuer. ⁊ temp. prescri. ff. de manu. l. j. ille ll. faciunt modicũ: sed pro parte ista videt casus. ſ. de ver. signi. l. iij. ⁊ tene hanc partem. To

1 ☞ Dictio quasi est expressiua veritatis: ⁊ quando sit nota diminutionis.

2 An ille qui duxit puellã minorẽ annis. xij. et sustinet onera matrimonij lucretur fructus dotis.

Si ante

deꝛ. Ang. post gl. in ver. trium mensium. in l. fi. ſ. j. de iur. delib. Bal. i. l. cum bisseꝛtus. de ver. sig. per Bart. i. l. ij. C. de tempo. ap. Paul. de lea. za. in commento c. nulla. de concess. preben.

¶ Fructus nõ ꝓcepit. ex doctrina Bar. hic iuncta gl. colligitur q̃ mora ista non cõtrahitur nisi vbi perceptio sunt fructus ab illo cui impletum est nec sufficit q̃ impletus sit ab implere debente: nisi implemẽtum accipies fructus perceperit. ⁊ ita vide. volumen est ꝓ i. d. l. curabit. ⁊ firmat Dy. in. l. si minorem. ⁊ ibi Bal. C. in qui. cau. in integ. resti. nõ est nec. ⁊ Paul. de cabic.

¶ Etiã viro. Adde Paul. de cast. consi. cccxliij.

✠ Andre. Poma.

¶ Et in glo. vide Feli. cõs. cx. ⁊ cõsi. seq. in pe. col.

Sante nuptias. Si traditio ꝑcesserit dies nuptiarũ inspicitur ⁊ fructus ante nuptias percepti augent dotẽ. h. d. ¶ Oppo. ad ſ. ff. de in. do. l. dotis fructus. ⁊. ſ. e. l. diuortio. ſ. item si messes.

1 Sol. ☞ Istud quasi est expressiua veritatis. simile. C. de legi. tu. l. iij. ⁊. l. ff. de transa. ⁊. ſ. de eo qui ꝓ tu. l. j. ſ. cũ. ⁊. ſ. ad trebel. l. mulier. ſ. fin. ⁊. ſ. de inju. l. fed ⁊ si vnus. ſ. preterea. Quandoq; hec dictio quasi est diminutionis nota. vt. l. posthumoꝝ. ſ. de iniu. ⁊ irri. test. ⁊. ſ. eo. l. diuortio. ſ. fi fundus. ſm q̃ ibi intelligit Dy. ⁊. ff. de vsufru. ea. re. q̃ vsu cõsu. l. ij. ⁊

2 j. eo. l. si cum dotem. ſ. fi. ſm Jaco. de are. ¶ Querit glo. ꝙid si aliquis dugit vnam puellam minorem. annis cum qua non potest esse matrimonium de iure ⁊ sustinuit onera eius. vtrum interim lucretur fructus. Dicit glo. q̃ non per istam. l. ⁊ precedentẽ. quia debet inspici tempus nuptiarum que nuptie non fuerunt. ⁊ hoc de rigore. sed Azo dicit q̃ de equitate lucratur: quia est eadem ratio in isto que in viro. quia subit onera matrimonij. ⁊ dicit q̃ seruatur Bononie per legem municipalem. licet glo. illam equitatem non firmet. hic tamẽ firmat eam in. l. dotis fructus. in prin. ff. de iu. do. istam opi. etiam ponit Spec. in tit. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ſ. fin. versi. sed quid si mulier. ⁊ Hostiẽ. in summa de dona. inter vi. ⁊ vxo. Dyn. dicit quod contra opi. Azo. facit. j. eo. l. insulam. ſ. j. que. l. bene facit. Jdeo distinguit Dyn. aut vir credebat matrimonium tenere ⁊ lucratur fructus: aut non. ⁊ tũc secus vt prealleg. in fulam. ſ. j. nisi contrarium fuerit pactum. vt. l. dotis fructus. ff. de iure do. Jstam. q. videtur tangere glo. C. de do. promissis pro ea. ⁊ ibi Ly. dicit idem quod Dy. bi eo addito: quia videtur fructus ex presumptione dare si tradit dotem. facit. l. dotis fructus. ff. de in. do. quia beneficiati benefacere debemus. Jsta opi. Azo. habuit originez ex dictis suis in summa. C. de iure dot. circa fin. sed et hic mihi videtur quod omnes isti docto. male dicunt nam pupilla etiam si exprẽssevellet donare cum de-

3 creto non posset. a ⁊ non potest dotem constituere. vt. l. fine generalis. C. de in. do. ⁊. l. seq. ⁊. C. de admi. tut. l. leg. que tutores. de predi. mino. l. predia. vnde dicerem quod interueniat pactum de lucrãdis fructibus. vt dicit Dy. vel q̃ tradendo videatur donare fructus. vt dicit Ly. q̃ nõ procedit: quia si exprẽsse vellet donare non posset vt dictum est. ⁊ ꝓ hoc vt vir nõ lucretur est casus. j. quod fal. tu. auto. l. pe. ſ. iulianus. ⁊ bo cve rum in pupilla. Sed si poneres sponsam esse maiorem: tunc procederet quod dicunt doc. ⁊ ita procedit glo. in. l. si pro ea. C. de do. promis. ⁊. l. in fulam. ſ. vsuras. j. eo. titu.

1 ☞ Fructus quod dicantur deductis expensis.

2 Si matrimonium durauit pluribus annis de quibus fructibus deducantur impense.

3 Dos quod sit quid vniuersale.

4 Si vltimo anno nõ fuerũt fructus recollecti nõ fit deductio exꝑsarũ.

5 Colonus ante diuisionem fructuum qõ non deducit impensas.

6 Verbum fructus ꝓlatum a lege quod intelligitur deductis exꝑsis. Et quomodo ꝓlatum ab homine. nu. 7.

8 Dispositio huius. l. an habeat locum in fundo dato estimato in dotẽ.

9 Dictio mox quomodo capiatur.

10 Si testes dicunt qõ testator instituit heredem Titium postea Sempronium quod censentur ambo instituti.

b 1 Fructus. b ☞ Fructus intelligũtur mariti ⁊ mulieris deductis exꝑsis. b. d. Primo ponit quando matrimoniũ durauit vno anno vel minus. Secundo quando plus. secũda ibi: ita est. Prima subdiuiditur: q̃ primo ponitur dictum. secundo declaratio dicti. tertio exemplum. scõa ibi: qõ secunda. tertia ibi: nam si mulier. ¶ Oppo. j. l. ꝓgi. ſ. interdũ. Sol. ibi: matrimonium durauit pluribus annis integris sed quando est vnus annus non completus recurrimus ad distinctionem huius. l. Item oppo. j. ꝓgi. ſ. ob donationes. Sol. ibi: in viro qui non deducit hic in muliere ſm quosdam. tu dic qõ ibi matrimonium durauit integro tempore. hic aũt fuit vnus annus non completus. Quero de gbus

c expensis loquitur hic. dicit glos. ⁊ bene quod loquitur de impensis que

2 fiunt fructuum querendorum causa. ¶ Quero circa fi. huius. l. ꝙ matrimonium durauit pluribus annis de quibus fructibus deducantur impense facte a muliere. de primis non: quia sunt cõsumpti. de vltimis non: quia in eis a muliere non est impẽsum. Glo. dicit qõ de vltimis q̃ vltimi succedunt loco priorum. arg. l. imperator. ſ. fi. ⁊. l. seq. j. de leg. ij. ꝓ hac glo. primo est tex. huius. l. qui hoc probat exꝑsse. Secunda ra

3 tio ☩ dos enim est quid vniuersale. vt dixi. ff. eo. super rub. sed in vniuersalibus vna res succedit loco alterius. vt prealle. l. imperator. in fi. ⁊ nota in. l. si rem ⁊ pretium. ff. de peti. here. ⁊ hoc facit ad. q. quam dixi in. l. si

4 seruus. ſ. qui quinq;. j. de lega. i. ¶ Quero extra gl. ꝙid si vltimo anno nulli fructus sunt percepti. dicit Jaco. de are. quod nulla fit deductio ab aliqua partium. sicut enim fructus vltimi anni succedunt loco fructuum primi anni si sunt vberiores. ita si sint minores vel nulli ꝛc. Pro hoc alle. j. l. ꝓgi. ſ. si fundum. in fi. ¶ Contra hoc videtur casus ff. de peti. here. l. quod si sumptus. Respon. ibi loquitur de possessore bereditatis bonefidei qui non debet pati commodum vel incommodum quia restituit quatenus est locupletior. hic loquitur in viro et vxore qui patiuntur cõmodum vel incommodum ſm q̃ casus occurrit. ¶ Ter-

d tio quero ☩ locat quis fundum colono ad dimidiã partem fructuum. colonus vult ante oĩa deducere exꝑẽsas postea diuidere fructus per mediũ. arbuius. l. an possit. Ja. de are. dicit q̃ non: q̃ operas suas ⁊ expensas videtur ponere ꝑ illa mediatate fructuum quam lucrat. arg. l. cũ duobus. ſ. si in coeũda. ff. ꝓ socio. ⁊ sic habet se cõmunis vsus ⁊ consuetudo que est seruanda. ar. l. cum delanionis. ſ. afiniã. j. de fun. instr. ⁊. l. anniculꝰ. de ver. sig. Nec ob. hec. l. vt dicit Ja. q̃ hec dictio fructus ꝓ fertur a lege. Iz in. q. predicta ꝓferk ab homine.

a 6 ¶ Pro declaratione huius. q. dic aut ☩ verbũ fructus ꝓfertur a lege intelligitur deductis expensis. vt hic. fallit in decimis. vt ex de decimis. tua nobis. ⁊ not. de peti. here. l. ſi a patre vel a domino. ff.

7 fin. Si vero ꝓfertur ab homine tũc aut ista dictio fructus ꝓfertur ad fructus extantes in fundo seu pendentes. ⁊ intelligitur de fructibus integris deductione nõ facta. vt. l. si pendẽtes. in prin. de vsufru. ⁊. l. quoties. ſ. si colono. eo. ti. ⁊. l. pendẽtem. de actio. emp. ⁊. j. de his que in frau. credi. l. si. ſ. pe. Iz glo. videatur ibi aliter dicere. vt in. l. iulianus. ff. si fructus. ff. de act. em. ⁊ de iu. fisci. l. fi. in fi. Si vo referk ad fructus futuros recolligẽdos intelligitur de fructibus impẽfis. vt. l. fundi trebatiani. j. de vsufru. leg. ⁊ glos. in. l. si quis argẽtũ. ſ. j. C. de dona. ⁊ hoc nisi aliud fit actũ tacite vel exꝑresse vt in colono dicti est ſm Jac. de are. ⁊ hoc verum q̃ nomen fructus indeterminate ꝓfertur: Iz si ꝓ fertur determinate vt decẽ corbes frumẽti ex illo fundo tũc non habet locũ ista distinctio: Iz si statu tũ dicit q̃ de corbe frumenti recolletti solvak tm̃ noĩe gabelle non deducentur impense: secus si deduceret de fructibꝰ. vt. l. si debitor. ſ. verisimile. ff. de Jben. emp. digi plene in. l. inter stipulantẽ. ſ. fa

b crã. j. de ver. obli. ¶ Quero vtrum ista. l. habeat locũ in fundo estimato dato in dotem. respondeo nõ: vt. l. j. ſ. sed ⁊ nouissimi. j. de reivxo. actio. ratio quia estimatio facit emptionem. ⁊ ideo fundus vi

c detur carior estimatus ꝓpter fructus. vt. l. si id quod ex pamphila. j. de legatis. ij. ⁊. l. ſi. ſ. pe. j. de

9 bis que fraudem credi. ¶ Ultimo ☩ est hic quedã

d glo. super verbo diuertit ꝛc. que intelligit q̃ mox dicitur fieri quod infra mensẽ. ff. ⁊ idem videtur in dictione postea. ¶ Et hoc inducit Dyn. ad que

10 stionem ☩ testes digerũt quod testator instituit heredem Titiũ postea Sempronii. ¶ Quero vtrũ vltimus tantum erit heres. Nibi videtur qõ sic: quia hec dictio mox ꝓ postea denotant interuallũ vt hic. ⁊. l. naꝝ ⁊ postea. ff. de iureiur. ⁊. l. si post diẽ. ff. de lege cõmissoria. ⁊. l. per interuallum. ff. de iudicijs. ⁊. j. eod. l. post dotem. ¶ In contrarium q̃ dictio mox ꝓ dictio postea possunt accipi inconuenienti post. vt. l. j. ſ. j. j. de verbo. obligationi. ⁊ ꝓ

e boc. extra de electio. c. quia ꝓpter. Concludit ergo Dyn. quod verbum mox ⁊ postea sunt ambigua quia in dubio ambo intelligũtur heredes ꝓ boc. j. de vulga. ⁊ pupillari. l. si pater captus. et in anten. de ince. nupt. ſ. j. colla. ij. argu. l. quoties. j. de reb. dub.

1 ☞ Mulier qñ nõ habet aliud ꝓter dotem debet infra annum ali ab heredibus viri.

2 Heredes viri lucrantur fructus dotis ꝓ illo anno quo alimentant mulierem.

3 Mulier debet operari in illa domo ex qua alimẽta percipit ex legis dispositione. secus si ex dispositione testatoris.

4 Mulier quando non vult stare vel non potest cũ heredibus viri: quando cogatur vel debeat deducere quantum interfit heredi ex non prestatione operarum.

5 Heredes mariti qõ lucrank fructꝰ dotis qñ supabundant alimentis prestitis vxori defuncti.

6 Contributio fructũ sicut non fit in fructibus naturalibus nisi de perceptis. ita in pensionibus.

7 Quis tenek stare colono qñ res in ipsum trãsferk ex necessitate: secus si ex voluntate.

8 Tempus locationis si excedit annũ a die matrimonij: de illo qõ excedit vir nihil habere debet.

9 Locatio fundi dotalis si esset facta ꝓ certa quã-

¶ Et de ista materia fructuũ qñ debẽt ꝓtium. vide Ludo. ro. consi. x. incipi. qõnis ꝓpositę deci. And. bar.

c ¶ Qõ mox. de dictione mox illico statim. vide Lar. ſi. x. de verb. sig.

✠ Andre. pomate.

¶ Cõcludit. vide Alexan. ſfil. iiij. ver. licet. j. volu.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Diuortio. Adde inquantum Alex. hic Pe. de ancha. ff. l. xxxvij. qō ita propter timorem belli fit fienda remissio sicut si esset bellum qō pro hoc facit qō idem consulnit consil. cccxxxi. qō si pater filiā infirmā morbo pestifero emancipet vt possit testari. vt ipsum vniuersaliter instituat ꝛ filium propzium infantem in modica re. quod non valet emancipatio in preiudiciuz eorum qui successu ri fuissent ab intestato infanti qz pzimus moriti babēt pzo mortuo.

✠ Andre. pomate.

a ¶Diuortio. viō ad istū text. q. formatā per Oldra. consi. cxij.

b ¶Prio. dic secūdū Pau. de cast. qō hic nō oēs cōcesserunt tū quia hoc nō reperitur a iure cautū. tuz qz dilatio debet pzo desse heredib⁹ quibus a lege datur vt. ff. si constante. ff. quoties. sed hic esset onerosa ergo videtur non bene dictum. Ad de quod abb. ff. xxxix. lib. ij. dixit quod Lyn. refert multos tenere qō non debeat ali et quod sibi videtur subtilioz et veriorz opi. quia mulier potest consuli videndo ius sibi cōpetens de presenti. dicit tamen qō alia opi. est egoz quam tenet glos. in. d. ff. exactio. et hoc ꝓuis glo. cōmuniter. vt dicit Pau. de ca. ꝛ docto. sequit̄ ꝑterꝫ vbi res immobiles essent in dotē date: qz tūc statim restituere tenent cum fructibus possit seipsam alere etiā vt si patrē haberet vel fratres vñ alimēta habere posset: qz possent ꝓdicti dicere babes vñ te alas nolo te alere. ꝛ ſm hoc Sali. in. d. ff. exactio. ꝛ Jac. but. in. d. l. ff. C. de rei vxo. ff. tū infra annum mulier nō petijt alimētari elapso anno non pōt petere alimēta nisi pecunia mutuo accepisset vt se aleret: qz tūc rōne more teneret̄ ꝛ hoc dicit Pau. de ca. mēti tenendū. Tu adde Bal. cōsi. cccxiiij. ij. vo. ꝛ Abb. vbi. ff. firmū tū remanet. Op. ꝙ ista dilatio data heredib⁹ infra annum non dz sibi esse dānosa vt infra illud tps alere teneant viduam in quo Pau. de ca. dicit Bar. se in nolnere. ꝛ idē de eo dicit do. alex. q facit quādam distinctionē q̄ in primo mēbzo hz Zinum ff. filiū bal. dū vult qō si nō hz vnde se alat qō heredes viri teneātur restituere tūm qō se alat: qz bal. dicit hoc attēto mulier semp haberet vñ se aleret imo plus dicit qō si mulier hz penes se peculiū vel res q̄ de sui natura non fructificent qō illas non teneatur vendere nec per hoc dicak habere vnde se alat ita qō heredes ad alimenta teneank. vide eius consi. cccvj. ij. volu. vnde cōclu dit hoc qō dicit do. Alegan. de mēte Pet. ꝛ Cy. non esset fiendum saluo si haberet multum vini in redditu ꝛ nihil frumēti: tūc dicit pōt vēdere de vino vt emat de frumēto. nulla ergo vsq; quaq; data est solu. ad contrarium nisi dicamus qō sit speciale in debitore dotis. vt teneatur non obstante dila. ad alimenta quia data est vt de ipsa se mulier alat vt dicit Pau. de ca. hic. ꝛ in cōsi. cccl xxxv. ꝛ necessitas legi nō est subiecta vt dixit Cy. in. d. ff. exactio. ꝛ sic tenentur alere viduam que nullam hz dotē vel habuit ꝛ perempta sit vt vult Ric. malū. ꝛ Cy. in. l. ff. de bonis ma. ꝛ sequitur Pau. de ca. quando magis debent alere istam cuius dotem habēt in ptāte ꝛ commodo suo ar. auf. multo magis. C. de epi. ꝛ cle. statimus ergo cū glo. ꝛ cōi opi. qō si nō hz vnde se alat mulier. infra annū omnino alenda sit a viri heredibus. ꝛ ita consuluit Bal. cōsi. alle. consi. cvij. ij. volu. ꝛ do. Car. consi. lxxiij. an aūt heredes viri lucrenk omnes fructus an solum pzo ea parte pzo qua expense facte sunt. Anto. quem Paulus de castro sequitur dicit qō eatenus lucrentur quatenus expo

1 Titate fructuū q percipiunk ex ipso fundo qō nihil veniret in contributione.

Mulier qñ possit agi contra colonū sine cessione qñ fundus fuit ad ipsam reuersus.

2 Vir si decedit qō transmittit fructus perceptos p eo tempoze quo durauit matrimonium ad eius heredes.

Canonicus qō non transmittat fructus pceptos pzo rata anni quo stetit in canonicatu ad eius heredes de iure canonico.

Jsta decisio forte non pcedit in canonicis sancte marie de lascala Mediolani.

3 Si mulier locauit fundum qñ vir debeat aliquid habere de fructibus.

Diuortio. a Si fundus plenus fructib⁹ datur in dote tps locationis inspicit vt sciamus qd percipitur de pensione. i. p quanto tempoze pcipitur pēsio tempus vero matrimonij inspicitur. vt sciamus pzo quota parte anni de pensione vir lucratur. sed si fundus vacuus dat̄ in dotem tēpus locationis p nullo inspicitur. hoc dicit vsq; ad. ff. ob donationes primo ponit dictū in genere. Secundo exēplificat quando plenus fundus datur in dotē. Tertio exemplificat quando fundus vacuus datur in dotem. secunda ibi: nec; enī. tertia ibi: ꝛ ecōtrario. prima pars est clara. ꝛ glo. prima ponit casuz in hoc principio. Secūda pars subdiuiditur: qz primo remouet quozūdam opiniones falsam. scōo illud pzobat reducendo ad inconueniens. tertio cōcludit ꝛ exemplificat. secunda ibi ꝛ aliquin. tertia ibi itaq;. Jtē tertia pars subdiuidit qz primo loqtur qñ fundus fuit datus vacuus ꝛ ex eo maritus nullos fructus percepit. Secūdo qñ maritus percepit aliquos fructus sed nō integros. Tertio ex predictis ponit vnā illationē. secūda ibi si messes. tertia ibi apparet igit̄. Ad primā partē oppono qō tps locatiōis inspicit: vt pz3 in secūda parte huius legis. Solutio tēpus locationis ꝛ inspicit vt sciamus quid percipiē vt ab alio incipiat annus vt pz3 ex summario. vt infra dicā. ꝛ gl. ponit in secunda gl. magna. ¶Querit glos. qd

4 dum est mulieri que non repetit dotem ex qua se alere possit. ꝛ hoc pzobat per. l. titia. ff. de solu. confirmat Paulus de castro quod simile videmus quod quis potest petere sortem non tamen vsuras. l. j. cum ibi no. C. de senten. que si. cert. quanti. ꝛ ita dicit dominus Alexander tenuisse Jmo. hic Anto. de but. et Joan. andr. in. c. salubziter. de vsu. Hostien. in summa. de vsu. ff. aliquo. versi. quid econuerso. Romanus in capitulo consuluit. in repe. de vsu. in tertia questione. Tancre. in sua compendiosa. in rub. quia iure cautum non reperitur quod mulier heredibus viri teneatur operari. ergo nec ali. argu. l. secūdum naturam. adde quod Abb. consilio allega. ff. consuluit qō non valet statutum disponens qō vxori relicte debeātur alimenta donec dos soluatur. ꝛ ita dicit tenuisse Joā. de lig. in clemen. j. de vsu. quia dicitur vsura alleg. etiam Jmo. in. c. salubziter. vbi dicit qō si heredes viri pignozauerint mulieri fundum pzo restitutione dotis qō mulier tenetur fructus cōpensare. ꝛ idem sentit Pau. de cast. hic nisi nō haberet vnde se aleret. ꝛ ad propime dicta faciunt que vult Pe. de ancha. consi. lxij. qō hz testator damnet heredem soluere. p. annua donec dos soluatur pzo cētenario occasione alimentorum qō illa mulier exigere nō potest. Si tū mulieres solite sunt mercari vel dare pecunias suas ad partēlucri illius lucri cessantis potest ratio haberi. vt est in. l. iij. ꝛ ibi glos. de eo quod cer. lo. ꝛ de hoc consuluit Pau. de cast. consi. cccl xxxv. vbi etiam videtur voluisse qō si mulier nō habet vnde se alat ꝛ pacta fuerint cum heredibus viri de lucrādo aliqd vltra dotem qō licite retinere possit dicit dicta canonistarum procedere qō mulier nullum cōmodum percepisset de dote: qz tenuisset in causa vel haberet vnde se aleret. quas autem vsuras ꝛ qualiter possit maritus petere ab heredibus vxoris quibus est facta mora in soluendo dotem. vide plene per Ro. cōsi. cccxvij. ꝛ ad propime dicta an mulier possit post annum petere alimenta dotis. vide Bal. consi. cclij. ij. vol. ꝛ bar. consi. cxxviij. incipit. Franciscus.

✠ Andre. pomate. b ¶Primo. vide Aleg. cōsi. xxvij. col. j. vo. iiij. ꝛ qñ. cxxxiij. in princi. ꝛ per totum. eo. volu. vbi declarat Barto. consi. lxxvj.

Naturalibus allegat. tamē bartol. et gloss. aliter loquuntur opera ri autem cui debeat. dic secundū Paulum de cast. illis a quib⁹ percipit alimenta si stat in domo omniaq; illa facere tenetur que operari scit per glos. in. l. si fic. de ope. lib. Si autem extra domum habet alimenta ex eo: quia cum honore vel pacifice stare in domo nō potest vel est consuetudo i patria quod mortuo marito reuertantur ad domuz patris vel suozum: tunc quia per ipsam non obstat dz3 alia extra domū deducto eo qō ex opera sua commode lucrari potest. ita dicit Paulus de castr. hic ꝛ Bald. allega. consil. cclviij An autem post annum possit petere alimenta Rapha. cuma. dicit communem opin. esse qō post annum non possit petere alimenta quia secūdum Angel. imputan-

b 1 si matrimonium soluitur morte. respōdeo idē: vt ff. si. ꝛ ff. sed ꝛ nouissimi. C. de rei vxozie acti. ¶Secūdo querit qd si mulier est alēda infra annuz ab heredibus viri. Et gl. dicit hic qō tunc heredes luc ranť fructť ꝑ illo āno. Ex quo no. duo. ꝓ̄ioᵇ qꝫ si mulier ť non hz aliud infra annū debet alimentari ab heredibus viri. Jta ꝓsupponit hic glo. nostra. ꝛ hoc firmat in. ff. exactio. C. de rei vxo. act. ꝛ ī l. penul. j. vt in pos. lega. ꝛ in Spec. in titu. qui filij sint legi. ff. j. ver. sed nūc dicamus. Secūdo no. ťq in illo anno heredes viri lucrari debēt fructus p regulam iuris ſm naturā. cū em̄ sustineant onus habeāt lucrum ſm Dy. vt extra de reg. iur. c. qui sentit. lib. vj. ¶Extra gl. quero ifra illū annū vbi

3 mulier debet operari. Respondeo ť ibi vbi dz3 alimētari: vt. l. ficut. in pzin. j. de ope. lib. ꝛ ibi not. qō intelligo verum qñ debentur alimenta ex dispositione iuris siue legis vt in qōne proposita sed si ex dispositione testatoris tunc illud cessaret. vt. j. de ali. ꝛ ciba. lega. l. libertis quos. ff. j. ¶Quero qd

4 si mulier nō vult stare in domo cū heredibus viri Spec. in titu. qui filij sint legitimi distinguit aut ibi potest honeste stare aut nō. sed text. in. l. libertis ꝓalleg. ff. videt dicere qō nō imponak necessitas stādi cum heredibus sed quod debet alibi alimentari: sed tūc quid fiet de operis mulieris. Respondeo quedam sunt mulieres quarū nulle sunt opere in domo vt iste domine magne que suis manibus nihil operank: ꝛ tūc de suis operis nulla est ratio. vt. l. ff. de oper. liberto. si vero est domina que operaretur tunc de alimentis debet deduci ꝑtum interest heredis ipsam in domo operari. vt. j.

5 eo. l. si constante. ff. quoties. ¶Quero quid si heredes in alimentis mulieris expēdāt minus qđ sint fructus dotis. Dy. hic formal istam questionem ꝛ nō determinat. credo quod heredes isto casu tenent vicem defuncti: mulier em̄ illo tempore videtur stare in primo matrimonio. vt. l. fin. C. de bonis maternis. nam sicut si fructus dotis non sufficerent sibi de suo deberent supplere ita si superabundant debent lucrari. Venio ad secundā partem: scz ad versiculum neq; enim.

a ¶Naturalibus. Qui dicantur fructus naturales et q industriales vide eundē bar. in. l. ex diuerso. ff. ō rei ven. Bald. in. l. qō onerib⁹. C. de iure. bal. in. l. ancille. C. de fur. d. anto. ꝛ cano. i. c. grave de restitu. spol. bar. in. l. fin. j. ad. l. fal. bal. in rubr. C. de fruc. ꝛ lit. expē. Bal. in. l. fin. C. de vsu. Et hz pensiones veniāt appel. fructuū vt p gl. et doc. hic vt etiā est tex. i. l. si nauis. ff. de rei vē. ꝛ in. l. videam⁹. ff. de vsur. tū bald. in. l. si traditio. C. de actio. emp. qꝫ pensiones stricte nō veniunt appel. fructuū ꝓ quo bonus tex. in l. cū aūt. ff. cū redibeť. ff. de edil. edi. et in. l. mercedes. ff. de peti. be-

7 re. ꝛ in. l. prediozū in verbo locū fructuū. ff. de vsur. si ergo loco fructuū ergo nō sunt fructus cū aliō sit eē fructus aliud loco fructuū. l. mercis la. ij. j. over. fig. qō est no. ꝓpter statuta ꝛ q dicank fructᵘ industriales ꝛ qd de oleo. vide bart. consi. cxxv.

b ¶Prio hoc dico. Adde qꝫ cū bart. transit ang. pau. de ca. et Jnno. sed alDo. ro. et Alex. cōtra qz hz non sit nata actio et obli. tū spes ipsa videtur posse cōtribui ꝛ diuidi i. l. spē. C. de dona. l. in quantitate. j. ad. l. falci. nec iste tex. ſm ipsos ff. ideraut natiuitatez act. ꝛ ob. fz soluz acquisitio quo ad iur. interꝓtationē fz quā interꝓtationem nō reperitur iure cautū qꝫ pēsio cōsistēs in fructibus nascituris nō ita cēseak acq̄sita pzo tpe preterito sicut pēsio ff. istēs in pecunia vel alio genere cū leg. ſnaliter loquak alk. ro. tex. in ver. si messes. in ea. l. quem tz. do. Alex. dicit nō facere ad ꝓpositū sed ipse dicit. pbari qz clarū est vbi aliqd mihi cōpetit sub cōditione semper habeť ratio illius qō pēdet ab eventu cōdi. vt. l. i. lege aquil. si deletum. ff. ad. l. aquil. et in l. ſi seruꝰ. ff. de condi. furti.

Neqꝫ enim. Et intro gloss. magnam que est ita difficilis sicut aliqua alia que sit in isto libro. ¶Oppo. hic dicitur qꝫ quarta pzōtio mercedis miscetur cū fructibus perceptis. ¶Contra ino tertia: qz tertia pars te anni durauit matrimoniū. Respondet glos. qꝫ illa pzōtio nō debet cōputari anteꝫ debeatur: sed nō debeť pzo tribꝰ mēsibus. ꝛ sic pzo quarta parte anni. ergo illa tūm cōputak: sed si pzius locasset pzo maiozi tpe cōputaret fructuseñ pcepti cōtribuantur bic vñ sicut de fructibus naturalibus ª non fit cōtributio ť nisi de perceptis ita de fructibus ciuilibus ꝛ de pensionibus nō fit cōtributio nisi quatenus sunt percepti. vide glo. que hoc dicit. ¶Ad hoc op. qꝫ ſm hoc tps locationis inspicitur qꝫ ab initio negauit. Respondet glos. tps locationis inspicit vt sciamus qd percipiē tps matrimonij inspicit vt sciamus pzo quota parte anni fructus virlucreť ꝛ sic si bene cōputes de tribus aureis ꝑ qua tuoz mēsibꝰ vir habebit vnū ꝛ si dicis quare ꝑ pzi mo mense hz aliqd de pēsione. Rñdet glos. ꝛ bñ qz pzo illo mense subijt onera matrimonij. ergo ꝛc. vt in re. iur. ſm naturā. Et ꝙ hoc sit verum apparet ex text. qui vult habere virū tertiā partē quarte: sed si aliud diceres haberet solū quartā ſrte. ¶Op. ꝛ vť ꝙ tota pensio venit in cōtributione sicut totus fructus. Rñ. hic tractať de diuisione fructuū perce pzoz tūm. sed totus fru. est perceptus nō tota pēsio ideo tota in contributione nō venit. ita dicit glos.

b 8 ¶Contra boc opp. imo tota pēsio est pcepta. vt. j. de re. iur. l. qui act. hz imo plus ꝙ fructus qꝫ p viri solicitudinē habeť pensio: sed fructᵘ solus nō vt. l. si nauis. ff. de rei ven. Glo. rñdet tribꝰ modis. Primo qꝫ non ꝓpzie dz3 haberi id ad qđ qs hz actionem. vt. l. minꝰ. j. de reg. iur. Jsta sol. de strikť pertiam rñsionem quā statim dicam. Secdo mō soluit qō boc est ideo. qz mulier grauať in vno: qz tenetur stare colono vt. l. si filio. ff. si. j. e. tit. ꝛ. l. in vēditione. de bo. auť. iudi. posideo cū transactio fiat in mulierem de necessitate. ideo relenať in alio vt non cōtribuat pensioné. totam. ideo ex hac glo. distingue aut res ť transferť ad aliqđ ex necessitate ꝛ cogit stare colono. aut ex voluntate ꝛ tūc secus. dixi plene in. d. l. si filio. ff. si. j. eo. vbi vide gl. ꝛ not. Tertio modo soluit pensio ꝛ de iure peti non pōt: nisi in fine anni. vt no. in. l. iij. C. locati. et ideo merito tota nō contribuit. certe ſm istam sol. nec pzo tribus mensibus contribueretur: qz non pōt peti. vñ isto timore Jo. legit aliter istā l. videlicet qꝫ tota pēsio contribuak tripliciter: re. noie. ꝛ spe. Et scōm boc oportet te ponere qꝫ locatio esset facta pzo. xij. aureis ita qꝫ quolibet mense vnus aureus solueret. Sed qualiter ista cōputatio fiat glo. ponit hic ita obscure qꝫ doc. ꝛ scholares cōiter non capiūt. Bubium est qz. ff. qđ debent pzo vno anno a die locationis ꝛ vir nō dz3 habere nisi ꝙ vno anno a die cōtracti matrimonij q annus nō capit nisi. xij. menses de tpe locationis. Jdeo cōputatio fiet tribus modis. Primo mō vt vnus mēsis detrahať. vt fit tria cōtribuantur re. ꝛ octo spe. qō em̄ Jo. dixit nouē de tracto vno mense. idē est dicere ꝙ octo. ¶Nota ex hac expositione gl. ťq vbicūqꝫ tps locationis excedit annum a die matrimonij de illo ꝙ excedit vir nihil habere debet. Nec ob. j. e. l. ver. ecōtrario. ꝛ ff. item si messes vt in quolibet eoz dicā. ¶Alij aliter cōputant videlz qꝫ tota nouem contribuantur in spe. ꝛ ne incidas in illud absurdū ꝙ fiat cōputatio pzo. xiij. mensibus pēsio vltimi mēsis attribuatur mensibus precedentibus. ꝛ sic pzo singulis quatuoz mensibus debeank quatuoz aurei cuz dimidio. ꝛ sic in octo mensibus debebūtur nouem Contra istā cōputationē op. qz nō est in ptāte nostra facere ꝙ illud qō quis debet in mense sequēti debeatur in precedēti qz ante diē male agiť. vt. l. j. qñ di. vsuff. le. ce. Sol. ad istud euitandum dicebat Jo. banc cōputationē faciendam esse finito anno tpe locationis vt sic debitoris in nullo interfit tūc em̄ fiet computatio perinde ac si pzo precedētibus mensibus ille vltimus aureus esset debitꝰ. Tertio modo sustinendo banc opi. Jo. pōt fieri illa cōputatio: vt. j. dicet in glo. vez ꝙ videak ꝓceptū ꝓtum istud nomen debitoris debentis mercedem posset vendi vt ibi alij ꝙ caueat ꝛc. Si ista opin. Joā. in aliquo esset vera deberet intelligi ſm primam cōputationē in veritate tū non est vera qz est contra istam literā. Teneo ergo primā lec. ff. q tria tūm con tribuantur. ¶Ad rationē in oppositū oū dicit ꝙ oia contribuantur qz oia videnť percepta vt in regula iuris qui actionē. Respondeo hic tractať solū de diuidēdis fructibus a viro ꝓceptis. dico ergo ꝙ ab initio colonus debet totā pēsionem. vt. l. si a colono. j. de fideiuſ. sed videndū est cui debeak Rñdeo ꝙ illa parte anni ꝙ qua fundus ad virum pertineat ipse vir implet ff. tum qua patitur colonū frui. Jdeo ipsi viro videtur acquisitum merito in cōtributione venit: ꝛ ꝙ alia parte anni qua fundus pertinuit ad mulierē ipsi mulieri videtur debita pēsio in effectu: ipsa em̄ mulier ff. implet et patiť frui ergo merito sibi debeť. vt. l. seruus cōis meuij. ff. j. de ſtip. ser. ꝛ ibi dixi. ¶Quare autem boc casu non cōtribuatur illud qō a muliere percipitur sed solum ꝙ percipiť a viro dicā ſtatim in se quēti parte. ¶Op. quācūqꝫ opi. teneas reperiť ꝙ vir bz3 pzo isto vltimo anno parte nō dꝰ nisi vnus annus tm̄. tū ille annus est fertilioz. ita dicit glo. in fi. ¶Cōtra boc op. ex tra gl. si fundus iste nō esset locatus de fructibus sequentis anni vir nihil bz3 habere. vt. ff. l. ꝓi. ergo eadē rōne nec hic. Rñ. nō est eadem rō. nā si fundus nō esset locatꝰ in fructibus pcipiēdis vir nihil iuris vť habe. ꝛ ideo nō pōt dici ꝙ veniāt in cōtributione tāq; pcepti. secus si locauit vt dictū est. Et ꝙ hoc dico ª si ista ¶locatio cēt facta

b 9 cta ꝑ certa quātitate fructuū q̄ percipiunk ex isto fundo ꝙ nihil veniret in ꝛtributione. nā illa pzomissio dꝰ cōditionalis. vt. l. j. j. de cōdi. ꝛ demō. Et ideo merito viro nihil est ꝙsitū: sed si locatio esset facta ꝑ certa quātitate in gñe soluēdo quolibet mēse vel in fine anni nō curo. pars venit in ꝛtributione ſm formā huius legis. qz hz hec obligatio sit in diē tū dies cedit ꝛ viro debeť. vt. o. l. cedere diem. j.

10 de ver. sig. ¶Circa istā ťpartē ꝙrit glo. qñ fundus reuertiť ad mulierem. an mulier possit agere sine cessione ɔ colonū. Glos. determinat ꝙ non. sed vir cogiť cedere vt in glo. Si tū vir nō esset vel nō reperiret̄ per quē cogi posset tunc haberet actionem vtilē sine cessione. vt. l. j. ff. de ac. ꝛ obli. ꝛ ff. de insti. l. j. Venio ad tertiā partem. f. ad versic. econtrario.

Econtrario. Oppo. ꝙ litera vť sibi contradicere. dicit em̄ cōtrario quoꝫ. ꝛ sic dicit ꝙ est hic ɔtium ꝛ est idez Rñdeo non ɔdicit qz ista verba referunk ad ordinē sa est em̄ econtra ad precedētia: qz. ff. mulier dedit fundum plenū fructibus bic vacuū fed est idez qz circa diuisionē fructuum habeť ratio mercedis vel fructuum nō a die locationis: sed ɔcti matrimonij vt bic ꝛ ibi ſm glo. ꝛ bene. ¶Ad boc op. qz. ff. digit tūm illam partez pensionis diuidi cuius tps fluxit durante matrimonio hic vero totā pensionē dicit diuidi ꝛ sic non est idē. Rñdeo ꝙ est idem sed nō ꝑ oia vt probiqꝫ em̄ pensio cōputatur sed ibi pars hic tota: ꝛ ratio est qz ibi datus fuit fundus plenus hic vacuus ſm glo. ꝛ bene declarando. vt. j. dicaz. Alij soluunt dicendo ꝙ hic est per oia idē: ꝛ magis ponitur quedam facti accidentia ꝙ iuris ministeriū ideo non placet glo. Tertij vt pla. dicunt se nō intelligere istū. ff. Quarti vt Jo. qui in precedenti. ff. tenet ꝙ oia contribuantur dicit ꝙ est ꝑ oia idez sed illius opi. ff. repzobaui. tene ergo primā sol. gl. ¶Ad huius declarationē scias ꝙ qñ vir fructus percepit nihil sibi debeť a muliere de eo qō percipiendum est: sed qñ maritus nō percepit fructus tunc debeť sibi a muliere de eo qō percipiendus est ab ea de pensione. vt. j. ea. l. ff. interdū. vnde meritо in precedenti marito nil debetur de pēsione percipienda hic sic. ¶Item adnerte qz intelligo istuz ff. ꝙ mulier locauit fundum ꝑ. xij. habito respectu ad fructus qui percipiuntur infra annū a die matrimonij merito vir de illis dz3 habere partem. Et ꝙ hoc sit verum apparet ex litera: licet em̄ vinea

b

Universidad del Rosario Archivo Histórico

↝Andre.Poma.
a ¶Opp.hic.Vide in materia fructuum cõsumptor p Bar.in rub.C.loca.in.gv.col.
↝Andre.Poma.
b ¶Predictis vero limita bec p bart. leũ qui.i fi.princ. ff.de bis qbus vt indig.r adde bar. in materia. l. oñi ꝑdi.C. de agricol. r cẽſi. libr.xi.r.l.eg diuerſo. ſ. j. ff. de rei vẽ.in fi. panor. c.grauis. de reſti. ſpolia.
c ¶In anno.adde qõ Bal. infert ad qõ. ſi vendo tibi vuas mei viridarii q̃ bis in anno colligunt̃ p oz̃ in telligi facta vẽdi. de prima vice qõ limita ſm ro. niſi quantitas ꝓtij aliud indicaret qz esſet magnuz ꝓtium niſi p prima vice qr tũc intelligũtur vẽdite oẽs p tex.in.l.cuz fundo. ſ. vgoze viro. ſ.de iure do. Itez limitat niſi eſſent alienate eg cã lucratiua qr non debẽt intelligi iperpetuuz ita decidit Bald.in aut.excipiẽ. C. de bo. q̃ lt. p.l. fi.de ſer.vzba. prædi.p quo facit qõ ipſe dicit i.l.ij. C.de fideicom.q̃ ſi teſtor legauit vgorem ſuaz veſtiri et ſic eg titulo lucratiuo debet intelligi q̃ ſingulo anno veſtiak ſi mos regionis expoſtulat alias illis fractis alie fiant q̃ eſt notan.r ſi vis videre qñ aliqd debetur ꝓ prima vice vel annuũ.vide bart. in.l.dotis.ſ. cuz q r.ſ.qui ita.el grãde. de ver.ob.r in l.pe.j.de annu.le. Refert etiam do. Alleg.q bald.in.l. idẽ.C.loc.per hũc text.in ver. q̃ ſi in anno dicit q̃ ſi em phyteota ceſſat in ſolu.vl biẽnio vel triennio vt res eſt r cadat a iure ſuo nõ verificak in eo qui ceſſat illo tpe ſi in illo biennio vel triennio vnus ſolus fructus percipiꝫ q̃ licet ipſe locetur de menſe,martij ꝓ vno anno ꝓ.cij.aureis. Hoc ſit reſpectu vnius vindemie que percipitur de menſe octobris.et ſic infra annum a die matrimonij. Si enĩz locaſſet ꝓ maiori parte forte ꝓ.xxiiij.aureis in duobus annis vel in viginti menſiũb⁹.r ſic reſpectu fructuũ duorũ annorũ virnõ deberet habere niſi de ꝑtione q̃ reſpicit fructꝰ illius anni quo matrimoniũ durauit nec eñ ꝓ vlteriori tempore debet habere vt ptz ex precedẽti parte.fallit in verſi.item ſi meſſes.ſ. eodem ſm ſecundam lecturam.vt ibi dicam. Et eadem ratione dico ſi vir locaſſet ꝓ multis annis et penſionem ab initio recepiſſet q̃ ſolum debet vir penſionem habere que reſpicit fructus quos ipſe debebat habere illo anno.r reſiduum debet reſtituere mulieri ¶Opponitur.ſ.de iure fiſci.l. finali. gloſſa parua que incipit ꝓ tota locatione r.dicit aliter diſtingui in prædio vendito alij locato quam hic p hoc aſſigno rationem: quia venditio fit ex voluntate illa reſtitutio fit ex neceſſitate vt not.ſ.in gloſ.magna. ¶Opponitur.ſ.de vſufru.leg.l.defuncta.dicit gl.Taliud in fructuario aliud in viro aſſignat rationem qr vir percipit fructus reſpectu oneris matrimonij vt.l.ꝓ oneribus.C.de iure dot.vnde ꝓ ea parte anni qua onera ſuſtinuit lucretur fructus ſed fructuarius percipit fructus propter ius quod habet nõ reſpectu alicuius oneris vnde eoipſo quod percipit fructus facit eos ſuos irrenocabiliter:r ſi decedit anteq̃ percipiat pdit ius percipiendi totaliter. ¶Unde forte eſſet ↝idem dicendum de canonico qui decedit quod in viro vt fructus perceptos percipiendos tranſmittat ad ſucceſſores ꝓ rata anni quo ſtetit in canonicatu non enim percipit fructus tanq̃ ſimpleꝛ fructuarius ſed propter onera eccleſie que ſuſtinet.canoniſte tamen aliter dicunt quibus in hoc eſt ſtanduz. ¶Querit Dyn.hic quid ſi ipſa mulier locauit an debet ipſe vir habere aliqd quidam q̃ non qr vir nil percipit cum habeat mulier actionem.Contrarium tamen dicit Dy.r apparet ex princi.huius. l.vbi gſaliter loquit. Tu dic aut mulier locauit conſtante matrimonio r tũc idem eſt ac ſi locaſſet vir qr ex bonis viri queſuit mulier r ſic eſt viri vt l.quintus.de dona.inter virum et vgo.aut locauit ante matrimonium r tunc dic vt. j. ꝓ qui.ver. ſm ſcõam lec.r ibi dicam. Venio ad ver.itẽ ſi meſſes.

Item ſi meſſes. Iſte verſic. legitur tribus modis . primo ſm primam lecturam.r eſt clara r bona lectura.ſecundo modo ſm ſecundam lecturam.r eſt nobilis lectura.licet non ita clara.tertio ſm tertiaz lecturam.r iſta non eſt notabilis neq̃ clara.prima lectura eſt plana ideo vide per te. ¶Veniamus ad ſcõam lecturam ex qua no.q̃ ſi mulier ante matrimonium locauit fundum et recepit penſionem et poſtea nupſit r anteq̃ alij perciperent diuertit tunc in recompenſationẽ vir debet habere de fructibus ſequentis anni r ſic eſt caſus in quo ad maritum pertinent tam fructus vlteriozis anni quã vltimi quod no.diligenter:ſed ſi mulier penſionez non percepiſſet tunc viro debetur pars penſionis vt patet in hoc verſicu. ſm primam lecturam. tertiam lec.vide per te. ¶Oppo.ſi fructus eſt perceptus tota penſio in contributione non venit vt.ſ. e.l.ver.itaq̃.Solu.illud verum ſi fructus eſt perceptus totus cultura toti⁹ anni r ita ibi. hic vero fuit perceptus ꝓ parte tñ qua feruiturus eſſet et ideo in contributione venit penſio vindemie. ¶Ultimo ponit Dy.vnam diſtinctionem de fructibus quam Ly.refert.C. de rei vgo.act.ſ.ſed nouiſſimi que tñ eget multa ſuppletione vt ex precedentibus ptz vide per te.

¶Dos eſt quid vniuerſale.
Lõpenſatio quãtitatis debite in pecunia ad quãtitatem fructuum q̃ non fiat.
Unum genus qñ poſſit ſolui ꝓ alio.
Quis q̃ non teneatur ad fructus perceptos: ſed ad eſtimationem.

Ob donationes. Opp.contra petitionẽ do dotis obijcitur compenſatio.vt.C. de rei vgo. act. ſ.ſed nec ob impenſas.r.ſ.ſed nec ob res amotas Solu.dicit gloſſ.q̃ iſti fructus non ſunt dos licet actione de dote petãtur q̃ non eſt verum qr ↝dos eſt quid vniuerſale.vt.j.titu.j.l.quod dicitur.r dixi.ſ.eo.tit.ſuper rub.vnde nec ipſa res data in dotem nec fructus proprie ſunt dos lz ſint dotis. Ad contrarium dic vt dicam.j.eo.l.rei iudica.ſ.ꝓio.
a ¶Opp.hicª fit compenſatio de ſpecie ad quãtitatẽ vel de ſpecie ad ſpeciem. Contra de l. ſi conuenerit de pigno.ac.glo.ſol.q̃ hic res amote et donate de fierunt extare r ſic mulier ad quãtitatem tenebaꝫ. Item fructus deſierũt extare et ſic vir tenebaꝫ ad quantitatem.vide gloſſ.et not.qz notabilis eſt:innuit ergo iſta gl.q̃ quantitatis debite in pecunia ad quantitatem fructuum non fiat compenſatio.
Contrarium not.C.de compenſat.l.neq̃. Jaco.de are.dicit tene vltimam opi.poſitam in glo.in.l.cõtraria.r ſic iſta remanebit firma qui enim compenſat ſoluit.vt.l.ſi debitor.C.q̃ po.in pi.ba. ſed aliud ꝓ alio inuito creditore ſolui non poteſt:vt.l.ij.ſ. j.ſi cer.pe.ergo nec compenſari ſm Jac.de are. idem Jnno.extra de iureiurã.c.ad noſtrã. ¶Oppo.ad iſtud.j.de auro et arg.leg.i.j.r.l.titie.amite.
3 ſ.ſi. Reſpondeo vnum ↝genus poteſt ſolui ꝓ alio ſi ſunt eiudem materie vt ſi debeo tibi libram auri poſſum tibi ſoluere in pecunia aurea et econtra ſed ſi ſunt diuerſe materie:vt ſi ab vno debetur pecunia ab altero frumentum non fiet compenſatio vt hic:predictavera niſi ex cõſuetudine fit ad aliud inductum.videmus enim q̃ ꝓ florẽo ſoluitur pecunia numerata argentea vel econtra quod ex conſuetudine procedit.vt. C.de dona.l.ſi quis argentum.circa princ.r ibi no.ſ.de contraben.empt. l.imperatores.dixi in.l.paulus.j.de ſolu. ¶Opp. ad idem fructus percepti ex pignore extenuant debitum.vt.l.j.r.ij. C.de pig.ac.r ſic fructus cum pecunia compenſantur. Solu.illud verum ſi fructus ſunt conſumpti:ſed ſi extant tunc ſunt pignori ꝓ debito nec tollitur debitum vt. C. in quibus can. pig.ta.contra.l.iij.ita intelligit Lyn.in.l.j.et.ij.de
4 pig.actio. ¶Et predictis verob no.diligenter q̃
b quando percipio fructus ex re tua licite:vt maritus creditor tutor r procurator r ſimiles perſone conſumptis fructibus non tenecor ad fructus ſed ad eſtimationem ſic vt hic cum ſua gl.quod eſt vtile qz de cetero nõ poteſt creſcere vel decreſcere eſtimatio.quod nota.

1 ¶Quando fructus vnius tpis ſunt maiores q̃ alterius quomodo fiet diuiſio.
2 Si in fundo vno anno ſeminatur frumentum ex conſuetudine regionis in alio nihil vel ſeges minoris valoris q̃ totum biennium computatur p vna cultura.

c **Quod in anno.** cDicitur quod in anno intelligitur de vna cultura ſiue fit maioris temporis ſiue minoris.b.d.et eſt notabilis.ſ. ¶Oppo.q̃ ſolus annus debet inſpici:vt.d.l.ꝓqui.ſ.ſi.alias eſt ſub hac.l. Reſpondeo hic bis tota terra colitur.ibi ſemel tantum in anno. ¶Querit gloſſ. quid ↝ſi fructus vnius ſemeſtris temporis ſunt maiores q̃ alterius:quia primo fuit frumentum poſtea milium. Gloſ.dicit idem qr ſi vnus annus eſt fertilior altero hoc non inſpicitur:vt no.ſ.eo.l.ſecunda.in glo. magna in fin. hoc intellige verum quando vnus annus eſt fertilior alio anno ex caſu:ſi ex neceſſitate vt puta qua ideo ſeminatum eſt milium q̃ ſequenti anno poſſit facere frumentum quod alias non faceret:tunc puto q̃ dicetur totius temporis vna cultura r fructus totius temporis confundũtur r ꝓ rata diuiduntur.ſicut dicimus in meſſe r vindemia.vt.ſ.e.l.ver.item ſi meſſes.r ſicut dicimus in lana r fetu que percipiũtur ex animalibus vt dicã in ꝓgimo.ſ.r ſi ꝺ in poſſeſſionibus iſtaruz partium in quibus vno anno ſeminaꝫ frumentuz in alio anno nihil vel ſeges minoris valoris.puto totum biennium computari ꝓ vna cultura r inſpici ꝓ quanta parte biennij durauit matrimonium quod nota ꝛc.

a ¶Reſtituũtur.Pau.de caſtr. querit qd de clerico beneficiato ſi ꝑceptis fructibus moꝛiaꝫ nondũ cõpleto anno:an eius heres teneatur reſtituere ſucceſſori ꝓ rata ſicut heres mariti an nõ ſicut nec heres fructuarij:r ſe remittit ad gl.ordi.in.l.j.C.de anno.ciui.lib.xi.et qõ not.in.l. defuncta ſ.de vſufr.Si vultis videre qbus bonis poſſit facere teſtm̃ et quomõ de fructibus.vide te bal.cõſi. cccl.xxxiiij.ij.lib.

Non ſolum. In animalium fructu r prediorum vbanorũ fit diuiſio ſicut in fructibus ruſticoꝝ.b.d. ¶Oppo.res mobiles non reſtituuntur[a] ſtatim mulieri vt.C.de rei vgo.acti.ſ.exactio.vnde vir ꝺ ſibi lucrari iſtos fructus:vt.l.ſi cõſtante.ſ. quoties.j. eo. difficile contrarium eſt.dicam in ꝓallega.ſ.quoties.

¶Dictio quaſi q̃ denotet impꝛopꝛietatem r ẽt ſimilitudinem.
Maritus ſi incidit arbores fructiferas tenetur actione de dote.
Emphyteota q̃ non poſſit incidere arbores fructiferas.

Si fundum. [b]Arbores cedue cõpu tantur in fructibus: ſecus in arboꝛib⁹ fructiferis r theſauris. hoc dicit. ¶Oppo.dicitur hic quaſi in alieno inuenti. Contra C.de iure do.l.in rebus. Huius ↝timoze dicit glo. q̃ hic bec dictio quaſi impꝛopꝛietatem denotat. Dyn.dicit q̃ denotat ſimilitudinem quia nullum ſimile eſt idẽ:vt.l.q̃ nerua.ſ.depo. ¶Contra hoc op.de.ſ.theſauros.inſti.de re.di. Sol.fateoz q̃ ſit viri vt ibi.ſed irrenocabiliter vt hic q̃ debet reſtituere. ¶Quero quid ſi vir incidat arbores fructiferas ↝qua actione tenetur dicit glo.q̃ actione de dote:r in hoc benevel actione.l.aquil.r hoc nõ placet quia maritus eſt dominus fundi dotalis ergo non tenetur.l.aquil.ſed ibi datur vt.l. item mella. ſ.legis.ad.l.aquil. Non obſt.ſ.ad. l.aquil. l.ſi ſeruus ſeruum.ſ.ſi maritus.in glo. alleg. qz ibi vgoz dedit dãnum in rebus mariti et ſic in rebus alienis.hic maritus in rebus dotalibus:r ſic in rebus ꝓꝓrijs. Querit Dyn.aliquis accepit fundum in emphyteoſim an poſſit arbores fructiferas incidere videtur q̃ ſic: quia habet vtile dominium: vt.l.j.ſ.ſi ag.vecti.pe.ſed in re propria quilibet eſt moderatoꝛ r arbiter:vt.l.in re mandata.C. manda.r.l.ſi mandamus.ſ.manda.r.l.ſi quis ꝓioꝛ.de de peti.here. In contrarium dicit Dy.q̃ ſit idemc q̃ hic dicitur in marito.vt in.l.in fraudem.ſ. conductoꝛ.j.de iure fi.r.j.de cenſ.l.forma.ſ.ſi vites. de vſu r ba.l.ſi ita.ſ.fin.idem in vaſallo ſeu feudatario eadem ratione.

¶Impenſe que fiunt in querẽdis lapidibus q̃ debent reſtitui.
Mulier q̃ non permittit virum accipere marmoꝛ ceſum qua actione teneatur.
Uxoꝛ relicta vſufructuaria a marito notario q̃ nõ debeat habere fructus protocollorũ.

Si vir in fundo. [b]Lapis q non renaſcitur nõ eſt in fructu.ſecus ſi renaſcitur idem in aurifodinis argentifodinis r cretifodinis.b.d. ¶Oppo.ſi maritus fecit fundũ pretioſioꝛẽ debent ſibi impenſe reſtitui.vt.l.ſi.ſ.de fun.do.r de iure do.l.ſi ex lapidicinis:ſed hic in verſi.et impenſa dicitur cõtrarium. Huius timoꝛe dicit glo.q̃ hic mutat caſum iuriſconſultus quando maritus fecit fundum deterioꝛem. ¶Oppo.hic dicitur q̃ ſi marmoꝛ eſt in fructu impenſa debet reſtitui. Contra.j.ea.l.ſ.impendia. Sol.impenſe ↝que fierent ad ꝓpetuam rei vtilitatem vt in querẽdis lapidicinis debent reſtitui vt hic:ſed poſtq̃ lapidicine ſunt inuente expenſe que fiunt in fodiendis lapidibus dicuntur fieri cã querendozum fructuum r non veniunt in reſtitutione vt in contrario. ¶Querit glo.↝quid ſi mulier non permittit virum accipere marmoꝛ qõ ceſum eſt. Dicit gloſſ.q̃ mulier tenetur ad exhibendum:vel ſi impenſa eſt facta r marmoꝛ non eſt exẽptum tenetur de dolo.vt.l.ſi cum mihi.ſ.de dolo. hoc ſcõm repꝛobaꝫ per Jaco.de are.qz cum maritus ſit dñs rei dotalis r habeat actionem ad exhibendum:r iniuriarũe ceſſat actio de dolo.vt.l.qui

dum eſt q̃ ſic:vt.l.vſufructu legato.j.de vſufru.r.l.vgoꝛi me.j.de vſufru. leg.r ſi aliter diceremus ſequereꝫ q̃ ſi aliud in hereditate non haberet teſtatoꝛ heres nunq̃ aliquid haberet.aut querit nũquid pecunia ſpectet ad mulierẽ iure ꝓꝓrio r ita loquit bar.inducit etiã pau.de ca.ad.q. de qua aleg.nõ facit mẽtionẽ.ſ.q̃ cũ in mõtibus bergomi eſſent quedazyene ſubterranee ex qbus fodiebãtur cotes et iſte vene eſſent ſub prædijs ꝓinatarũ ꝑſonarum r quidam fodiſſent ꝓ aliquod tẽs illi qui habebant prædia ſupra impediebãt dicentes venas eſſe eoꝝ qui prædia ſua ꝓa habebãt r fauit iſte tex.q̃ lapidicina eſt illius cuius eſt fundus in ↄrium dicit facit tex.cũ gl.l.cũcti.et l.quoſdã.C.ò meta.li.xi.r. ita dicit mẽti tenẽdũ ſ quolatius ꝓ eũ cõſilio lxxix. ſequenti ſi vis videre ↄſilioz bar.de ꝓceptis ꝓtocollorum an ve niãt appel. fructꝰ vide cõſil.l. incip. filius petri.

¶Verbũ cautio. vide Ol.cõſil.lxix. vbi refert quid pana dixit in cõſitorio de ꝑdictoꝛ vbo.
Pro concordia.
Aduerte ſi teſtoꝛ dicat omnia bona mea lego compze hẽdere vt ẽt noia debitozũ ita bar.i l.vgoꝛi mee. ff. de vſufr. leg. d. aleg. ibi allegat bart.ſi bi ↄriari in b.ſ.ſi vir in fundo. circa finem vbi dicit bar.ſi ptinere ad mulierẽ id qõ pci pit ex exẽptione ꝓtocolloꝝ. Tu dic bar.nõ ↄdicere naz in hoc.ſ.ſi vir non dicit lega tũ factũ bonoꝝ ꝛc.Sed loquit qñ legauit vſumfru. q̃valde differunt. Preterea et ſcõ ſm ſubiectam materiã intelligiꝰ legatũ ſm q̃litatem legatarij cui ſi conuenit vt ſetit bart. in hoc.ſ. ſi vir. et ita poſſit limitari dictum in.d.l.vgori.vide ad.ppoſitũ Bart.in.l. mutũ.eo.tit.p prima ſolutione q̃ vr me lioz r ibi do. aleg. vr dare aliam ſolutionem quo ad illum caſum.r vide per eum aliter

Universidad del Rosario Archivo Histórico

soluentes in boc si vis alias in. ☞. si fundum. colū. pe. vbi late per eum quem simul legit eum. d. ☞. si vir. 6

de iudi. l. in oibus. ☩ in. d. l. si creditores. de priuile. cre. vt refert Ly. C. de verbo. signi. l. sancimus. ☩. C. de procu. l. j. sed possumus dicere boc qō illud facit ratione societatis predicte. ¶ Quero econtra vtruz vir caueat mulieri glo. dicit q̄ fic. ☞. eo. l. si filio. ☞. fina. ¶ Quero † quid si solato matrimonio fructus sunt recolligēdi de ꝓximo glo. dicit quod tunc non deberent restitui nec caueri: qz cū de ꝓximo sunt recolligendi habentur tanq̄ recollecti. ideo vir tenet donec percipit. arg. l. si is a quo. j. vt in pos. lega. ¶ † Quero quid si mulier vult interim relinquere sundum viro ☩ non cauere an possit gl. respondet q̄ fic. per. l. bac edictali. ☞. mobilium. C. de secun. nup. ☞y. contra per dictum. ☞. mobiliuz ☩ per. l. si constante. ☞. quoti. j. eodem puto glo. melius dicere nam in potestate eius est cauere vel restituere ei apud quē res debet esse vnde in rebus q̄ debent esse apud virum annua bima trima die cū cautione est in potestate viri an retineat restituat vel caueat. vt prealleg. l. boc edictali. ☩ in bis que debent esse apud vxorem incontinenti cum cautione ne debent esse in potestate vxoris an dimittat vel recipiat a et caueat eadem ratione ☩ ita intelligitur ista gl. ¶ Quero de quo cauebit vxor. dic vt in gl. ☩ bene. ¶ Ultimo † nota quod que dicuntur in viro habent locum in socero ☩ heredibus eius. qō videtur contra tex. in. l. si vero. ☞. de viro. j. eodem et ibi dicam.

a ¶ Dimittat vel recipiat. Adde q̄ a Bald. dicit q̄ mulier etiam poterit inhibere viro ne fructus colligat ni fi i ꝑtia vni⁹ quē mittere ꝓtendit ne fraudent fructib⁹ q̄s boc iura tolerāt fieri posse per text. in. l. ij. ☞. sub aspectu. C. quādo et q. quarta pars debe. li. g. per quē text. allega. specu. ita tenere egꝓsse in tit. de deci. ☞. j. ver. fin. qō est not. cōtra partiarios vt posset qs mittere famulum in spectoreꝫ ne fraudetur. 1 2 b

Impendia. b Impendia facta gratia querendorum fructuum de fructibus deducuntur cetera necessaria et vtilia repetuntur. boc dicit. Oppo. q̄ impensa facta † in seruo curando reputatur tanq̄ necessaria. j. ti. j. l. ij. So. ☞m Jaco. de are. ibi quando impensa est magna bic quando parua que non repetitur q̄ no. si em † accommodo tibi equum et tu expendis in eo curando si quidem impensa fuit modica non repetitur sicut nec cibaria vt. l. in rebus ☞. possunt. ☞. cōmo. secus si esset magna vt in prealega. l. ij. j. de impen. ¶ Opp. de. l. pretor. ☞. bis verbis. de bo. auto. iudi. pos. Hlo. solu. illud ideo quia creditor fructus non lucrat. ¶ Oppo. q̄ constructio noue ville non sit impensa necessaria. vt. l. impensa. j. de verbo. sig. Hlo. ꝓponit necessaria. i. vtilis. vel dic q̄ potest stare ꝓprie eo q̄ fundus sine illa domo ꝓbat vel laborari nō poterat. ¶ Quero quid si ꝓ vno anno ꝓ cultura plus expendit q̄ percipit: an possit deducere de fructibus sequentis anni. gloss. arguit ꝓ ☩ contra. Et primo allegat q̄ fic. vt. ☞. eo. l. fructus. vbi impense primi anni deducūtur de fructibus vltimi anni. ¶ Ad idem egꝓsse. ☞. de peti. here. l. qō si sumptus. allego ꝓ boc. l. fivno. ☞. loca. vbi vbertas vnius anni compensatur cum sterilitate alterius vt. l. si merces. ☞. vis maior. ☞. locati. Jn contrarium allegat glo. j. titu. primo. l. fi. quam ☞y. sic inducit impensa facta gratia querendorum fructuum non debet deduci de dote. vt. j. titu. primo. l. fin. ☩ boc. ☞. si fructus vltimi anni sunt dotis vt. l. si marito. in fin. j. eodem. ergo de ipsis non deducitur. Jstam partem † teneatis primo per hunc text. qz debet deduci de fructibus eiusdem anni. j. l. prozi. ☞. ff. Nec ob. l. fructus in fin. ☞. eodem. qz fructus vltimi anni bene computantur loco fructuum primi anni quia omnes ad virum non pertinebant vt ibi. sed fructus vltimi anni non debent computari loco fructuum precedentium annorum in quibus integrū matrimonium durauit cum illoz⁹ annorum commodum vel incommodum debet esse viri. Nec ob. l. ꝓ si sumptus. ☞. de peti. here. qz ibi in bonefidei possessore qui non debet habere dānum cum nec ab eo extorqueatur lucrum bic in marito ad quem interim pertinet commodum vel incommodum. 2 3

✳ Pro intel. l. q̄ si sumptus. ff. de peti. here.

Jtem non obst. l. si vno. ☞. loca. eadem ratione q̄m a colono exigeretur maioz merces si vbertas nimium excederet. eodem modo fit sibi remissio propter sterilitatem. vnde commodum et incommodū simpliciter non est suum. v. d. ☞. vis maior. ☞. alleg. vnde si vir in illo anno post sterilitatez percepisset fructus multum vberes totum sibi lucraretur. vñ si sterilitas esset damnuz pateretur. ¶ Quero qua actione repetentur iste impense necessarie et vtiles dic vt in glo. ☩ bene.

Sjfundus. Commodum lapidicinarum existen-
tium in re dotali pertinet ad maritum nisi aliud actū fit. b. o. ¶ Opp. ☞. l. prozi. ☞. si vir in fundo. Sol. quando lapidicine inquirūtur ab initio habet locum ista. l. quādo vero postea sunt inuente habet locum distinctio ibi posita. ☩ an lapis renascitur vel non vt ibi.

a Andre. Poma.
b ¶ Impendia. Limita nisi maritus legasset dotē vxori vt ꝓ Bal. in. l. si non deſignat. C. de falci. cau. adie. leg.

Quod in semētem. Impensa facta in certis fructibus deducit ex alijs fructib⁹ einsdē anni ☩ eiusdem fundi. b. o. q̄ intelligit gl. ☩ ☞y. qñ ex eodem terreno fructus vterq̄ ꝓcipit alias secus q̄ em facit diuersitas annoꝝ multomagis faceret diuersitas reruz. ¶ Ultimo iste. ☞. probat q̄ impensa facta vno anno nō deducit de fructibus alteri⁹ anni. vt. d. ☞. si. ☞. fi.

1 ¶ Maritus ꝓpter culpā mulieris excusat a culpa leui sed lenissima.
2 Non factum vocatur factum.
3 Negligentia creditoris in non recipiendo fructus quando noceat debitori.
4 Dominiū rei dotalis q̄ non transeat in mulierem soluto matrimonio de iure isto.
5 Mulier quomodo dicat hic fuisse in mora.
6 Oblatio q̄ cadat in rebus mobilibus.
7 Consignatio q̄ nō cadat in equo et similibus sed oblatio sic.
8 Oblatio sola qñ sufficiat si dos est in pecunia numerata: ☩ q̄ liberat solum a casu fortuito.
9 Re oblata et perempta postea: an debitor liberet remissiue.
10 Debitor ex alia causa q̄m ex causa dotis an ☩ qñ ex sola oblatione liberet.
11 Oblatio quid operetur si mora precessit.
12 Oblatio q̄ operat duplicez effectū in bis in qbus qs ꝓpter moram tenetur de casu.
13 Maritus quando teneatur de lata culpa post oblationem.
14 Maritus q̄ teneat de leuissima culpa in faciēdo.
15 Dominium rei dotalis q̄ fit mulieris soluto matrimonio.
16 Culpa leuissima in non faciendo q̄ non veniat in actione de dote nec in actione. l. aquilie.
17 Qui accepit castrū custodiendū ꝓ vno anno si finito anno obtulit dño et postea castrum perdidit sine dolo q̄ non teneatur de culpa: ☩ salariū habere debeat.
18 Remanens in custodia castri finito primo tempore an videatur eodez modo relocare operas suas remissiue.

a Andre. Poma.
c ¶ Si moza. Vide Fel. i. c. sedes. ver. suꝑ treptio. i. ij. col. ☩. iiij. limitatione de rescriptis. facit gl. in auc. ꝓsbyteros cum similibus. C. de episco. ☩ cle. ☩ ibi Bar. facit qō volunt Feli. in. c. cum accessissent. ☞j. col. de consti. ro. fin. ccccliij. et fing. dccxxxiij.

Jmora. c Moza mulieris in non recipiendo fundum dotalem facit maritum teneri de dolo dumtaxat: de fructibus quosper cipit. b. o. Primo ponit dictū de re. ſcto rationez tertio ponit aliud dictum de fructibus. ſcōa ibi ne facto. tertia ibi. fructib⁹ tñ ☩c. ¶ Opp. q̄ moza mulieris in nullo relevet maritum. nam alias maritus non tenetur nisi de dolo tñ vt. ☞. eo. l. si filio. ☞. marito. ☩. l. si constante. ☞. si maritus. Huius timore Azo subaudiebat hic magime vt tangitur bic in glo. iij. sed non placet qz ſcōm boc bec. l. frustra esset posita. Ad ☞um respondetur q̄ imo releuat qz qñ mulier non est in moza maritus tenetur de dolo ☩ lata culpa ☩ leui vt. j. eo. l. etiam. ☞. j. C. de iure do. l. in rebus bic alleg. ☩. ☞. de pac. do. l. pompo. ☩ ita debet suppleri in. ll. alleg. in contrarium. Ex
1 boc ſequitur q̄ maritus ꝓpter moram mulieris excusatur a culpa leui ☩ boc inducit per bāc. l.

Secundo

a ¶ Non est verum. Illud tenent ang. ☩ Bal. ☞ Pau. de 2 cast. ☩ Ulez. ſequūtur Bart. q̄ idē te 3 nuit in. l. ob rez. j. re. amo. ☩ in. l. si filio. ☞. j. vbi gl. sentit. j. eo. et in. l. nesennius. ☞. j. de re. iud. ☩ ibi dicit bar. vnū ꝑpetuo nota. q̄ ☞ hodie trāsferāt dñium in mulierē ipso iure nō tñ retrāsfert in heredez mulieris q̄ 4 singulare reputat Jmol. in. d. l. nesennius. Nō vt intelligendū solū in bēdes extraneos p. l. j. cū glos. C. de priuilegi. do. ſm alex. tu de boc vide terminis par 5 nū ꝓfiliū Bal. cccxv. iij. vo. et pet. de ancha. ☞. lxxxv.

b ¶ Sola oblatio. 6 Jntellige ſm ange. ſcilz realis q̄ vbi requirit oblatio nō ſufficit verbalis. vt. l. q̄ decē. 8 ☞. idē reſpōdit. de sol. l. ſeru⁹ q̄ bē redi. in fi. ☞. de sta. libe. bart. plene in l. pretor. ☞. si qs de ope. no. nunti. qz vbi opus est facto verba nō ſufficiūt vt p glo. ordi. in. c. paſtoralis. ☞. offi. ordi. ☩ tex. in. c. i. ☩. ij. de ſeq poſ. ☞ fru. q̄ regula bz euiter fallit in obla. rei imobilis qz ſufficit verbalis ſi fit ſolutio parata ſm Bald. 9 in. l. acceptā. i. j. q. C. de vſu. Jtez fallit. d. regula. q̄ ad impediendū irretractabilē vendi. pig. l. ſi fundus q̄ lucij. ☞. de reſcin. ven. Jtez fallit in debito intricato ſm Bart. qz ſufficit qō debitor interpellet creditorem coīa iudice et deputet vnus cal culator vt ipſe dicit in. l. pe. de diſtrac. pi. Jtez fallit vbi aliq̄d offertur qō momento expediri non pōt. vt in eo q̄ offert ſe pbaturū non est neceſſe q̄ ducat teſtes ita ¶ Mo. ☩ do. 12 Anto. ☩ moder. in

¶ Secundo op. ad ſcōam particulam d̄ bic ne facto mulieris. Contra mulier non facit ſed ceſſat recipere. Sol. glo. iiij. dicit q̄ † non factum vocat factum vt. l. qui non facit. j. de regu. iur. ¶ Ad idem op. extra glo. q̄ maritus † vel alius quicunq̄ debitor nō teneat de negligētia adhibita in nō recipiēdo fructus ēt ante moꝝ creditoris vt. l. ☞ditor. ☞. de here. vel ac. ven. Sol. ibi loquit̄ in re nobis debita que nunq̄ nostra fuit bic in re debita nobis que fuit nostra. Circa qō dic vt dixi plenius in. l. ſi ſeruus. ☞. j. de ver. obli. ¶ Op. ad vltimā partem et videtur q̄ maritus lucretur fructus perceptos negligentia mulieris non petentis: vt. j. ad treb. l. mulier. ☞. ſi beres. Solu. dicit Jaco. de are. bic erat res ꝓpria mulieris debentis recipere: qz res dotalis eſt mulieris ſoluto matrimonio: vt. l. in rebus C. de iure doti. ibi erat res alij debita. Jnnuit † ergo iſta ſolu. q̄ ſm iura iſta ſol. ma. dominium rei dotalis transit in mulierem. quod non eſt verū a vt j. de acqui. re. do. l. quedā. ☞. de fundo do. l. j. in fi. C. de iur. do. l. ſi dotis. ☩ not. j. eo. l. ſi filio. in glos. ſup verbo noſtras. quare ſolue vt precedēs contrariū quod ibi loquitur in re debita que nunq̄ fuit noſtra. bic in re nobis debita que iam fuit noſtra vel alterius qui ꝓ nobis dedit. argu. l. videamus. ☞. act. ☞. de vſuris. ¶ Quero † quomodo fuit hec mulier in mora. Dicit gloſ. ideſt q̄ res oblata nō fuit vt. C. de vſuris. l. ſi per te non dico conſignata quia forte erat talis q̄ non poterat conſignari vt equus ita dicit glo. quam vide. Certe gloſ. non debuit dicere forte q̄ tex. clare loquitur in agro qui non poteſt conſignari. qz res eſt immobilis vt. C. quando ☩ qui. quarta pars de bē. l. ij. oblatio † cadit ſolum in rebus mobilibus. vt. C. de dona. ante nup. aut. dos data iſtā tamen glo. puto notandā q̄ † tenet q̄ in iſtis animalibus non cadit conſignatio ſed ſufficit ſola oblatio. cui concordat gloſ. in. l. acceptaz. C. de vſu. in prima gloſ. ¶ Quero † quid in pecunia numerata. glo. ibi obſcure dicit idem quo ad qd ſcz q̄ ſufficit ſola oblatio b nec requirit conſignatio ſed quo ad quid ſecus nam in ſpecieb⁹ oblatio facit quē nō teneri niſi de dolo vt bic in quātitatibus vero tenetur de dolo et culpa etiam poſt oblationem. vt. l. qui decem. in ꝓin. de ſo. ita dicit gloſ. quā vide ☩ boc eſt verum. ratio q̄ in ſpecieb⁹ in ☞ctibus de quibus loquimur ante moꝝ creditoris debitor tenetur de dolo lata culpa ☩ leui. ☞ de caſu fortuito vt incendium ☩c. vt. l. incendium. C. ſi cer. pe. in ratione. ☞. diligenter. j. ad. l. fal. oblatio ergo debitoris liberat eum a caſu fortuito ☩ remanet obligatus de dolo ☩ lata culpa ☩ leui ita intellige glo. bic bene. ¶ Quero re † oblata ☩ poſtea perempta an liberetur debitor ipſo iure an opē exceptionis. Gloſ. remittit ad notata in prealleg ata glo. l. qui decē. j. de ſolu. dic vt ibi. ¶ Quero † vtrū id quod bic ☞ de oblatione ſit verum in debito ex alia cauſa q̄m ex cauſa dotis. Gloſſ. videtur dicere q̄ hoc ſit verum in debito in diem poſt elapſum diem tacite vel egꝓſſe ☩ ſic poſt moꝝ debitoris alias ſecus. ¶ Et hoc intelligas ſcias quo ad quedam quis tenetur ex natura contractus etiā nulla precedente moꝝ: et tūc vt ab bis quis liberetur ante omnē moꝝ poſſet quis offerre cōgruo loco ☩ tempore et ita loquitur iſta. l. non em̄ ponit q̄ viri moꝝ preceſſit ſed quo ad quedam quis nō tenetur niſi precedente moꝝ ☩ tunc fateor q̄ gloſ. dicit q̄ non eſt neceſſaria oblatio niſi moꝝ precedat
11 ¶ Sed tunc † quero ſi moꝝ preceſſit vt bic intelligit glo. debitor tenebat de caſu fortuito ergo oblatio non facit eum teneri de dolo dumtaxat ſed remanet obligat⁹ de leui culpa. vt. ☞. digi de debitore quantitatis. vt. l. qui decem. de ſo. ¶ Reſpon. q̄ imo tenetur de dolo dūtaxat ſm intellectum glo. vt bic ☩ eſt caſus in. l. ſemel. j. eo. ſſon ob. contrarium. qz illud eſt quando quis tenetur de caſu fortuito ex natura contractus ſeu rei debite. ¶ Secus † ſi de caſu tenetur ꝓpter moꝝ quia illo caſu obla-

tio operatur duplicem effectum. Primo quia purgat moꝝm debitoris et per conſequens non tenet de caſu. vt. l. parui. ☞. de condi. fur. ſm effectuz operatur: quia creditorem in moꝝ recipiendi conſtituit ex quo liberatur de leui: vt bic et prealleg. l. ſemel. j. eo. ¶ Quero nunquid † maritus teneatur de lata culpa poſt oblationem. gl. dicit q̄ ſic: qz dolo equiparatur. Fallit in caſibus quos gloſ. ponit bic et clarius in. l. in actionibus. ☞. de in litem iu. dic vt ibi dixi plenius in. l. quod nerua. ☞. depoſi.
14 ¶ Quero quid ſi maritus † fuit in culpa leuiſſima in faciendo glo. dicit q̄ tenetur. arg. l. in lege aqui. ☩. j. ad. l. aqui. Pe. dicit boc verū ſi maritus fuit in moꝝ. alias nō tenetur de leuiſſima. Tu dicas indubitāter gl. dicere verū ſm iura bodierna ſecū
15 dum † que oñium rei dotalis eſt mulieris ſol. ma. ☩c. vt in. l. in rebus. C. de iure do. ☩ ideo maritus tenetur de culpa leuiſſima acti. l. aqui. vt prealle. l. in l. aqui. ſic intellige gl. non dico q̄ leuiſſima culpa
16 veniat in actione de dote vt dictum eſt. culpa † vero leuiſſima in non faciendo non venit in actio- c ne de dote nec in actione. l. aqui. vt. ☞. de vſufr. l. ſi cuius. ☞. deniq̄. et ſic culpa in faciendo prepondērat culpe in non faciendo: ſed ſi loqueremur ſm tē poza huius. l. ſm que oñium rei dotalis non trāſfertur in mulierem ipſo iure vt dictum eſt: tūc glo. non procedereet qz nec actione de dote ageret contra maritum non actione. l. aquil. qz non eſt dña vt. l. item mella. ☞. j. ad l. aquil. ¶ Quero de vna q̄
17 ſtione quam ponit bic Dynus. quida ☩ ꝓmisit cuſtodire caſtrū ꝙ̄ annum: finito anno domino obtulit et dominus id non accepit: poſtea inimici caſtrum inuaſerunt ☩ deſtruxerunt id ſine dolo cuſtodis an cuſtos teneatur et videtur q̄ non vt bic: ſed nibilominus poteſt ſalarium petere. in cōtrarium facit. l. item queritur. ☞. qui impleto. ☩. loca. quia remanēdo in caſtro videtur remanere in eadem cuſtodia ☩ eiuſdem qualitatis quam ꝓmo preſtiterat. vt. d. ☞. qui impleto. Sed primo tenebatur de culpa que preſumitur adeſſe. vt. l. carceri. et l. ſi. de cuſto. reo. ☩ no. in. l. ſi quis ex argentarijs. ☞. pe. ☞. de eden. ergo et tunc. ſed illud habet locū vbi
18 non obtuliſſet domino. ita dicit Dyn. ſed certe † q̄ cuſtos remanendo in caſtro videtur eodem modo locare operas ſuas non teneo indiſtincte plenevt dixi in. d. l. item queritur. ☞. qui impleto. ☩. loca. dic vt ibi dixi.

Sab hostibus. Idē iuris eſt ſi filia decedat in poteſtate ſue vere ſiue ficte c
a Andre. Poma.
b. o. Opp. q̄ vide decedere poſt tpa captiuitatis etiam ſi ſit in poteſtate vt. l. lex cornelia. j. de vulg. ☩ pu. ſub. Solu. iſte ficte ſed non vere vt bic.
c ¶ Oppo. d in auc. de nup. ☞. ſi captini. Solu. olim d ſoluebat matrimonium per captiuitatem. bodie non. ¶ Oppo. ad boc vt patri dos reſtituat oportet q̄ dos ſit profectitia et filia ſit in poteſtate. vt. l. ñ. ☞. q̄ ſi in patris. ☞. eo. ☩z bic non erat in poteſtate ergo ☩c. Sol. quidam dicunt q̄ pater fuit pactus e ſibi reddi quod eſt diuinare. alij dicūt q̄ pater repetit iure ſucceſſio. et ſic innuit iſta gloſ. q̄ ſm iſta tēpora filiuſſa. habeat heredes in dote q̄ an ſit verum dicam. j. eo. l. poſt dotem. Tertia ſol. eſt et iſta eſt vera q̄ bic ꝓ fictionem. l. coꝛ. filia preſumit̄ decedere in poteſtate patris.

a Andre. Poma.
c ¶ In actione. vide de Barba. conſil. iij. in. iij. col. ij. vo.
a Andre. Poma.
d ¶ Si vir vxorem vide qd per iſtum tex. dicat Bart. in conſil. d. in. iij. volumine.

1 ¶ Si maritus occidit vxorē dos vadit ad heredes vxoris.
2 Dos mulieris applicatur fiſco qñ ali⁹ occidit vxorē ☩ maritus nō vendicauit.
3 Maritus qui nō adhibuit medicū ꝓ curāda vxore q̄ reputetur indignus.
4 Practica ad ꝓbandum q̄ quis nō adhibuit medicū ☩ ſic ad imputandū q̄ quis nō fecit per alium.
5 Maritus occidens mulierem repertam in adulterio quando perdat lucrum dotis.
6 Subſtitutus q̄ nō admittatur quando inſtitutus eius facto decedat.

e Si vir vxorē. e Qui occidit vxorem non debet aliquid ex

Universidad del Rosario Archivo Histórico

↪And.poma. a que dixi late in rub.de succes.ab intesta.

b ¶Non sufficit probare. Adde Innocen.in.c.statutum.de rescript.in.vj. tex.in.l.ij.§.si quis cau.z.c.querela.de procura.Barto.in dicta.l. denicq; §.pro Jo.z Bart.in tractatu de teste.c.lata culpa.z in.l.tutor qui reper- torium. de admi. tu to.Barto. in.l. i bonorũ.j. de bo. post.titu. generali bald.i.l.iur.igno. C.qui admi.in q; bus locis etiã hꝫ qõ locus dicit in- signis cum habet fozum meri z mix ti iper ij.l.si duas § decẽ.de excu.tu. z si nõ esset medi- cus in loco ds ire ad locum vicinuz vt per Bart.in.l. cõtinuus.§.qui in insulaz.de ver.ob liga. do.Anto. Imol.in.d.c.ij.de consti. not. etiam Bal.ex glos.qõ si vulneratus nõ ad hibuit medicum presumit sua cul pa decessisse quã- do vulnus indicio medicorum pote- rat se habere ad mortem et vitam z idem tenet Dã- cre.in sua compen diosa.in rubri.in ig.q.z bald.in.l.q occidit.§.fin. ad.l. aqui.z in.c.j. qui. mo.feu.ami.si ha- bes duplicatum. vide.c.qõ incipit quia in princip.et melius adde bal. qui alleg.glos.hic et ponit q̃ sint cõ- sideranda ad vi- dendũ an sit mor- tuus ex vulnere d an sua culpa. cõsi. cccv.lib.j.

↪Andre.Poma.

c ¶Quero quid'. vide Ro.singula. consilio. ggg. Jas. l. j. columna pri- ma.C.vnde vir et vxor.

d ¶Si licuisset.idẽ tenent Angel. et Cy.et Baldus de quo latius p ale- gandrum hic. ad- de etiam secũdum Pau.de castr. ex glo.in verbo curãda de etiam Bal.ex glos.qõ si vulneratus nõ ad hibuit medicum presumit sua cul pa decessisse quã- do vulnus indicio medicorum pote- rat se habere ad mortem et vitam z idem tenet Dã- cre.in sua compen diosa.in rubri.in ig.q.z bald.in.l.q occidit.§.fin. ad.l. aqui.z in.c.j. qui. mo.feu.ami.si ha- bes duplicatum. vide.c.qõ incipit quia in princip.et melius adde bal. qui alleg.glos.hic c et ponit q̃ sint cõ- sideranda ad vi- dendũ an sit mor- tuus ex vulnere d an sua culpa. cõsi. cccv.lib.j.

↪Andre.Poma.

c ¶Quero quid'. vide Ro.singula. consilio. ggg. Jas. l. j. columna pri- ma.C.vnde vir et vxor.

d ¶Si licuisset.idẽ tenent Angel. et Cy.et Baldus de quo latius p ale- gandrum hic. ad- de etiam secũdum Pau.de castr. ex

dote lucrari.h.d. Iste versi.idem cq̃.eõtrario legi- tur duobus modis.primo sm glos.et bene in mu- liere que stipulata est lucrari donationez propter nuptias.scdo legitur sm quosdam q̃ si mulier oc- cidit virum non possit repetere dotem quasi cul- pa eius sit dissolutũ matrimonium: vt.l.consensu. C.de repu.q̃ lz sit verum in se tñ quo ad istã.l. ista lec.non placet Dy.quia ibi loquitur q̃n vir priua- tur lucro bic mulieri infertur damnum z sic est bo- na similitudo. Op.Textra gl.z videt q̃ dos debet applicari fisco. vnde oppo.de.l.ei qui mortem.j.de bis qui.vt indig.z.j.de iure fis.l.cum mortis. Jac. de are.solu.q̃ hic vir interfecit vxorem propter q̃ perdit lucrum.ibi alius interfecit:sed ideo ibi p dit quia non vindicauit mortem vxoris.vnde ali quo tempore lucratus est:sed ab eo tanq̃ ab indi gno aufertur et applicatur fisco. hic nullo tẽpore est lucratus:ideo vadit ad heredes mulieris. Con tra hoc facit.a.l.cum ratio.in fine.j.de bo.dã.et.j.si quis ali.tel.probi.l.i.§.domin.et.l.ij.§.si fratris Sol.possumus dicere q̃ sit speciale in istis lucris nuptialibus vt.l.j.C.de secun.nup.vel aliter vt di xi in preallega.l.ei qui mortem.j. de bis qui.vt in dig. ¶Querit glos.quid si maritus non interficit eam sed Tvxor erat infirma:z maritus noluit duce re medicum vel dixit talem qui nihil sciebat. Cer te dicit glos.q̃ perinde est indignus ac si eam occi disset quod nota.ad fundandam tamen intentio nem tuam z ad repellẽdum virum nõ sufficit pro bare[b] q̃ medicum non adhibuit sed debes proba re quod medicum potuit adhibere Tcum in isto lo co essent medici.als sibi non imputaretur vt.l. idẽ q̃s.post prin.§.pro socio.in ciuitatibus tamen z lo cis insignibus presumptio est ipso iure quod ha beant copiam peritozum.z.j.de excu.tut.l.si duas. §.est autem.z extra de rescript.c.statutum.libz. vi. quod not.pro omnibus casibus in quibus vis ali cui quid imputari quod non fecit per alium vt ba beas necesse probare vere vel presumptiue quod alias inueniebat per quem de facili facere poterat ¶Quero quid si Tmarito interfecit vxorem reper tam in adulterio propter quod ipsa debebat per dere dotem an vir perdat istud lucrum dicit gloss. q̃ sic qz non licebat sibi interficere. Et per hoc di co q̃ si licuisset[b] interficere ex cõsuetudine vel statu to non perderet dotem:vt.l.qui feruum.de verb. obliga.z de lega.j.l.quid ergo.§.si heres. ¶Ulti mo no.per istam.l.cum de totaz italiam sunt sta tutaet muliere predecedente vir lucretur certã par tem dotis vt eam non lucretur si mulierem occi dat vt hic:z facit quod ti facto substituti decedat institutus quod non vocatur nec venit substitutus ad hereditatem.

¶Exceptio dñij q̃ non potest obijci cõtra mu lierem dotem repetentem.

Questio dominij quando possit referri mibi per agentem causam a me.

Ecclesia si vendit rem aliquam solennitate non ser uata:q̃ eam potest repetere ab emptore.

aDinoz si tradit indebite possessionem eius rei vnum quotidianum quod si maritus expulit vxo rem sine causa vel absentauit et non fecit prouisionem de alimentis et mortua fit mulier sui culpa non sustineat onera matrimonij non debet lucrari dotem ex forma statuti et ita dicit obtinuisse florentie per istum textum cum gloss.et dictum Baldi in antenti.dos data.C. de dona. an te nuptias.z pro hoc facit quod voluit Bald.consilio.cccxiij. primo vo lumine.quod negligens testatorem infirmum priuetur commodo succes sionis.alleg.bunc.§.et ibi etiam quando maritus occidit vxorem a qua erat institutus an perdat successionem ipso iure vel per sententiam. Sed in terminis fortioribus ad propositũ Pau.de cast.consulnit ide Bal.consi.cccxcviij.iiij.lib.incipien.quedam dña q̃ si mulier diuertat a viro et vir ipsam faciat exclocare in contumaciam vt ad ipsum reuer tatur et ipsa negligat z infirmet z moriatur:z maritus non dederit sibi alimenta:q̃ nihilominus perdit lucrum dotis ex forma statuti.q̃ sicut vltima moris nocet ita vltima culpa deserendo vxorem in infirmitate mortali.vt.ff.de acti.empt.l.si per emptorem.nec obst. q̃ sit ex communi cata q̃ sicut pars corporis debebat nutriri.vt.c.admonere te lachrimis ꝛc.Latius ibi videte.z idem q̃ Pau.tenuit.Abb.in vltimis verbis.con

quod poterit illam repetere.

↪Andre.Poma.

¶Dic ergo.vide bolog.in repe.§. cato.in.iij.colum. de ver.oblig.

¶In possessore violento. Limita sm Bald.in.l.vis eius.C.de proba. et ibi per Det.et Cyn.et Bal.in.l.si quis a se fundum. C.ad.l.iu.vñ vi.et imo.in.l.iiij.§. cato.j.de verb. obli. Inno.in.c.bone de post. plat. bal. in.l.ij.in. fin.j.C. de serui.et aqua. Imol.in.l. natu raliter.§.nihil cõ mune.j.de acqui. pos.q dicunt boc esse verum tãtum modo in spoliato qui habebat tem poris prerogati uaz quia per.xxx. an. ante possede rat vnde ex cõiun ctione duarũ pre sumpt.s. antique pos.et spo. rei re sultat sufficiẽs p batio dominij ius eus in eo spolia to qui p.xxx. an. non possedisset q̃ potest ei opponi exceptio tu nõ es dominus.l.cũ ser uum. C. de serui. fugi. probatur in c.j.de restitu.spol. et quando babẽs causam a me pos sit referre questio nem dominij. vi de Pau.de castr. consi.iiij.et an idẽ sit in clandestino. quod in violento possessore. vid Ol dra.consil.lxxvij. ¶Debet proba re.Cũ hac doctri na Bartol. transe unt docto.in.l.ij. §. mutui datione z in.l.nam.z si fur. §.si cert.pet.z bal.

in.l.cum proponas.C.pro soc.z Bartol.in.l.si duo.in fine princip.j. vti pos.vbi dixit q̃ idem in omnibus rebus mobi.et pro theorica Bartol. facit text.in.c.cum venerabilis.de excep.quem ibi ponderat Abb. Con cordant etiam Cy.et Bald.in.l.ij.C.si cer.pet.Et vnum post docto.dicit Alegã.bic q̃ omni casu quo dicunt doc.posse opponi de domino vel iure tertij quod illud est verum quando illud ius est in totum exclusiuum. iure agentis.alias secus ita firmat glo.in.l.is consequenter.§.j.§. fami berciscun.not.Bal.bic est glos.in.l.iij.§.si ager vecti.z de illa glos.in.l.is consequenter.facit mentionem Barto.in.l.si pro do.z Baldus.et Imo la in.l.ex facto.§.iulius longinus.de vulga.z pupil.et vide per Baldum in.l.secunda.j.de exceptione rei iudica. et quando quis possit opponi de iure tertij.vide Paulum de castro consilio.cxliij.z domi.Cardi.consi lio.cxliij.

in prealleg.

↪Andre.Poma.

a ¶Quero.vió ale. cõsi.j. in vlti. col. ver. circa tertiam vlti.volu.

↪Andre.Poma.

b ¶Daritũ. adde q̃ maritus nõ bz beneficiũ bui[s] le gis qñ culpa sua factus est pauper Ita Feli.in.c.q̃ in ecclesiarũ. in.xxv. col.de consti.

c ¶Aut maritus. regula bic posita z vltra fallẽtias q̃s bic ponit Barto. fallit ẽt in marito putatiuo vt ẽ tex. no.in.c.j.in ver.to tã.de do. inter vi. z vxo. sm cõem in tellectũ Jo.an. et doc.z sequit Jac. de bel.sua.q.q̃ po a nitur in.l. vnica. C.de reiuxoria ac. itẽ si marit[s] cõnẽ tus negaret se ma ritũ p.l.sed et boc ita.j.de re iudi.et l.verũ.§.p so. firm at bart.in.l.ét j. eo.itẽ fallit si ma rit[s] haberet filios ex quorum arti.fi cio viuere posset vt est gl.j.e.l.si ma rit[s].z gl.C. de do. si qs argẽtum.sed pau.de ca. dicit q̃ cõtra boc facit gl. q̃ est in.l. miles. j. de re.iu.q̃ dicit q̃ clerici et aduocati gaudẽt boc priui legio ne cõdenẽt z vltra q̃ facere pos sint qõ est notan. sm ipm et intelli gendũ si cõmode ex aduoca.nõ põt vexare doctor et cleric[s] habeat so lũ bñficiũ q̃ viue re possit z ad boc vide Panor.in.c. odoard. extra de sol. Itez fallit vbi iudex reiiciendo banc except. tulit sniam cõdẽnato riã: maritus non appellauit quia i execu.non poterit opponere vt ẽ gl. no. i. l. nesennii. j. de re iudi.itez fal lit sm bal.q̃n ma ritus cõuenirefvt liberaret mulierẽ a promissione do tis.vt puta q̃ do tẽvir nõ habuisset z boc dicit bal. in §.de lega.§.sed si vxor i p.l. depositi §.si nuptura.§. de pecu.

in prealleg.l.si rẽ aliquã z tunc nullo modo potest exceptio dñij propij vel alieni objici vt ibi ptz. rõ quia per boc ius agentis nõ infringitur predicta vera cum res propria venit restituenda quia ex tat z in ea potest fieri executio. sinautem non extaret vel als ad executionem fiendam ad estimationem veniretur:tunc semper potest objici exceptio do mini j vt per boc estimetur possessio et non res.vt §.qõ metus causa.l.si mulier.§.qui possessionem. Secundo casu principali quando agitur actione personali descendente extra id quod agitur z tunc nõ potest objici exceptio dominij vt si agitur con dictione ex.l.ad possessionẽ.vt.l.si qs 2dictionis. C.loca.vel si agitur 2dictione triticaria vel sibibus vt.l.j.in fin.z.l.ij.§.de condi.tritit.z.l. indebi.§.sed si nũmi.§.2 dñi.inde. ¶Et p boc dicebã alias Tde facto si ecclesia vendit rem aliquaz non obseruata solẽnitate qz tradidit possessionem illius rei indebi te poterit possessionẽ repetere vt prealleg.l. indebiti.§.sed si nummi.§.de cõdi.inde.ita intelligo.j. de re.eo.l.magis puto.§.j. vbi est casus. ¶Quero[a] dicta loquuntur q̃n ipsemet cõuentus obijcit exceptionẽ dñij.sed Tqd si extraneus venit dicens ego sum dominus non restituas huic agenti.act. psonali.Glo.dicit q̃ verus dñs prefert agenti.vt l.bona fides.§.depositi.Tu dic q̃n; extraneus ve niens contradicit restitutionẽ fieri agendo z tunc impedit restitutionẽ fieri vt.l.bona fides.§.depo siti ni fi ille q agebat primo habebat tale ius qõ p ferebatur vero dño vt puta pignoris.vt.l.j.§.item põponius.§.nau.cau.sta. Itẽ boc verum est si ex traneus agens venit ante latazsniam pro primo. si eñ esset lata snia p primo z veniret ad impediẽ dam executionẽ dic vt vtigi in.l.si is ad quem.§.de rei ven.et.l.penul.§.de petit.here.dixi.j. ad trebel. l.ita tamen.§.quotiens et.j.de re iudica.l.a diuo pio.§.si super rebus.facit quod dicam.j.eo.l.titia. Q̃n; extraneus venit nõ agendo sed protestando ne restituatur:et tunc an impediat dic vt.l.pen.C. depositi.z aut.ibi posita.

¶Maritus quando habeat beneficiũ ne condẽ netur vltra q̃ facere possit.

Inquãtum facere potest.sez ne egeat.

Agendo cõtra maritũ sufficit simpliciter petere.

Daritus si non est soluendo z vxor sit pauperri ma tunc non habet beneficium ne condemnetur vltra q̃ facere possit.

Beneficium ne maritus cõdemnetur vltra quaz facere possit competit heredi suo non tamen ex traneo.

Daritum. [b]In precedentibus iurisconsultus pri mo tractauit materiã cui cõpetat actio de dote vsq; ad legẽ de diuisione. Post ea tractauit de diuisione fructuũ vltimi anni quo finitum est matrimoniũ vsq; ad banc.l.excepta. l. si ab hostibus. bic tractat de quadam exceptione que competit marito ne conueniatur in plus q̃ facere potest vsq; ad.l.si mulier.j. eodem.et breuiter hoc dicit. Daritus habet priuilegium ne condemnetur nisi inquantum facere potest nec porrigitur ad defensorem hoc dicit vsq; ad.l.alia.§.eleganter.j.eo. ¶Not.q̃ dixi in summario. ¶Oppo.q̃ condemnetur insolidum.vt.l.si reruz.j.de re indica. Sol.bic actione de dote conuenitur ibi ex delicto. ¶Opp.de.l.ne sennius.§.fundus.j.de re iudi.Solu.bic loquitur quando maritus conuenitur actione personali ibi quando conuenitur actione in rem et sic vt qui libet possessor non vt vir merito non habet bene ficium.vt.j.eo.l.si cum dotez.§.si.§.de pecu.l. de posui.z.l.ex facto.§.si.tangit Dyn. in.l.filiussa.in ij.q.j.eo.quod tenet Buil.§.de condi.inde.l. quod nomine. ¶Et pro Tdeclaratione huius materie distinguit Dy.insti.de actio.§.preterea. non tamẽ plene. Et ideo dicas aut marit[s] conuenitur actio ne in rem.et non habet locum beneficium vt dictũ est.aut conuenitur actione personali z tunc aut de scendit ex maleficio.z non habet locum beneficium vt.l.si rerum.j.de re iudi.aut descendit ex contra ctu vel quasi.z tunc aut ex contractu dotis et tunc habet beneficium.vt bic.z insti.de act.§.item si de dote.nisi illud beneficium perdiderit.vt.l.etiaz.§. lz.j.e.aut conuenitur alia actione et tunc siquidem succedit in loco actionis de dote aut succedit pro pter negligentiam seu culpam viri et perdit bene ficium:vt.l.diuortio.§.de neg.gest.si vero sine cul pa sua et non perdit beneficium.vt.§.de constitu. pecu.l.iij.Si vero cõuenitur alia actione prorsus separata ab actione de dote tunc glosse sunt con trarie. nam bic distinguit aut conuenitur constã te matrimonio aut post.idem nota.in.l. non tan tum.j.de re iudi.Alibi glo.non curat de boc quan do conueniatur fed quando fuerit celebratus con tractus. s. an constante matrimonio an post ita not.in.l.diuortio.§.de nego.gest.et ita tenet Dyn. insti.de actio.§.preterea.et est verum.Nec ob.l.boc ita.quam glos.allega.bic quia alio casu loquitur vt videbitis.j.eo.titu.l.eo diuerso. ¶Quero quid est dictum Tinquantum facere potest. Dicit dedu cto ne egeat.vt.l.in condemnatione.j. de re iudi.

¶Quero quando agoTcontra maritum an de beo in libello ponere peto eum condemnari inQ tum facere pot an sufficiat me simpliciter[d] petere Respon.q̃ sufficit me simpliciter petere.vt.l.pen. quod cum eo.probatur in.l.ex diuerso.§.fi.j. eo.et l.nesennius.§.fina.j. de re iudi. ¶Quero Tquid si maritus non est soluendo et mulier est pauperri ma[e] Jaco.de are.formatistam.q.j.eo.l.si maritus. et dicit mulierem preferendam q̃ ordinata charitas incipit a seipso vt.l.pses.C. de ser.et aqua. Preterea in pari causa mulier preferetur vt.l. assiduis §.excepti one.C.qui po.in pig. ba. facit.l.si quis a liberis.§.de alimẽtis.j.de libe.agno.facit.l.verum §.fi.§.de mi.vbi in pari causa preferetur ille qui tra ctat de damno vitando.ita hic cum neuter habeat vnde vinat equius est mulierẽ preferri que repetit suum q̃ virũ lucrari.de hac questione plenius vi de per Jac.de are.in.l.si maritus.j.e. ¶Quero di citur q̃ tale beneficiũ non datur heredi extraneo ex tale. Nota q̃ beneficiuz[f] personale non tran sit ad heredem quod gloss. tractat.C. de exec.mu.l.fozdidozum.lib.x. Dyn.in.c. priuilegium personale.extra de reg.iu.lib.vj. De bic z in.l.j.§.de consti. prin.in fi.z dic sic. Tet pri nilegium personale conceditur a principe et non transit ad heredem.vt prealleg.l.j.in fi.§.de consti. princi.z.j.de aqua quo.z esti.l.j.§. permittitur. Si vero conceditur a lege:tunc Pet.dicit idem quod Dyn. Quandoq; persona est proxima causa priui legij z nõ transit ad heredem vt bic quandoq; per sona non est proxima causa priuilegij:sed lesio vel f alia naturalis equitas:vt in muliere que inuatur velle.et tunc transit ad heredes.vt.l.non solum.§. de in integ.restitu.z.l.ad heredes.C.ad velle.et boc est verum si in priuilegio non est facta mentio de heredibus.si em fieret mentio tunc dic vt.j.dicam

¶Simplr. Jdez ipse tz j.l.si dubi tef.j. de fideiuss. Bald.et Buil. de cug.in.l.pen. §. q̃ cũ eo et bal.in.l.ij. C.cũ eo multa sin gula.ponit in hac materia. idẽ bart. in.l.sunt q̃ putant j.de re iudi. Jac. bu.in.§. preterea. insti.de actio.

¶Pauperrima. Nec videt magis cõis opi.sm alex. quã tz Buil.bald. in.l. si crediderit. de pac. q̃ venit li mitãda vt ibi per eos et in quantum alex.alleg.l.q bo nis.vide q̃ singu lariter voluit Ro ma.sñi.ccccc.q.i fi.

¶Jnficium. Jd est bona actio tri buẽs gaudium vt no.Arcbi.i.c. gra tis.de rescript.et tegt.in.c.j.q. cau. feu.amit.z hoc mõ sumit in.l.si seruꝰ. §. de ser.exportã. Sumit ẽt p bñfi cio ecclãstico q̃ qualiter differat a prebẽda.vide in dicto loco per ar chi. Cõprehendit etiã feudum vt i.c. bñficiuz.l.si de feu. fue.cõtroner.et q̃ fu.prima cãbeneficij amit. in rub.et nig.Cõprehendit etiã priuilegium q̃ est contra ius vt.l. ius singulare.de legi. Itẽ re scriptũ q̃ est sm ius vt de diuersis rescriptis per totũ z not.i.c.j.de rescript. Item cõprehendit beneficiuz principis q̃ non est ꝺ ius nec sm ius sed preter ius vt si concedit bona fiscaliaz istũ est propie beneficiũ largissime in terpretandũ. vt.l. si q̃s.C.de bo. dã. z.l.beneficium. de cõsti.prin.z i.c.di lect.de dona. Cõprehẽdit etiã ius defalcãdi vt.l. bñficio.j. ad.l.fal.et ibi vide Bart.qui infert ad.q.

↪Andre.Poma.

¶Beneficiũ. Vide de Ancha. in regula pe. de regu iur.in.vj.

1 ¶Beneficium personale q̃n transit ad heredẽ. z nu.3.

2 Fructus percepti vsufructuario viuente teanseũt ad heredes.

4 Beneficium ne maritus cõueniatur vltra q̃ facere possit dat propter liberos.

5 Priuilegium cõcessum titio z posteris.vel titio et suo generi vel titio z heredibus q̃n trãseat ad here des z ad quos.

6 Priuilegium q̃n in dubio intelligatur reale et q̃n personale remissiue.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Mihi videtur aliter distinguendum. Aut queris nunquid priuilegium transeat ad heredes super his rebus et in casibus in quibus defuncto non incipit cõpetere. ⁊ ad heredes non transit: vt. l. j. ff. de consti. prin. et hoc est generale: siue concedatur a principe siue a lege. non enim est dubium q̃ heres minoris vel mulieris in contractibus celebratis a se non habet beneficiũ minoris vel mulieris cuius est heres. Aut queris nunquid transeat ad heredes super his que incipiunt defuncto competere: et tunc aut illud priuilegium introduxit exceptiouem seu defensionem: aut introduxit cõcessionem alicuius iuris rei vel actionis. ¶ Primo casu aut continebat exceptionem peremptoriã et transit ad heredem postq̃ cepit competere defuncto: vt. l. iij. ff. quod autem. ff. quod quisq; iuris. et sic intelligitur quod dicitur de muliere et minore qui transmittunt ad heredes: vt dictum est. aut dilatoria in tẽpus vel infra tẽpus vite eius cui conceditur ⁊ ad heredes non transit: vt hic. nam istud beneficiũ q̃ maritus nõ conueniatur nisi inquantum facere potest concedit marito ad tempus vsq; quo peruenerit ad pinguiorẽ fortunaz vel quoad vixerit vt dicam. j. eo. l. ex diuerso. in fi. merito ad heredes non transit. ¶ Secundo casu quando cõtinet concessionẽ: tunc quatenus facta est executio vino eo cui conceditur transit ad heredes et non in plus. Exemplum in vsufructu. Tstiam fructus percepti vino vsufructuario trãseunt ad heredes et non vltra: vt. l. defuncta. ff. de vsufruc. sit intelligitur. l. j. ff. permittitur. j. de aqua quoti. et estiua. Istud tamen quod in hac. l. dicitur priuilegium non transire ad heredes[a] intelligunt quidam nisi ad fiuum: vt. l. fozidozum. C. de excu. mu. lib. g. ⁊. l. dabimus. ff. j. ff. de priuile. credi. ⁊ ibi hoc idem no. per glos. ⁊. l. ex pluribus. de admini. tuto. qõ Jac. de are. rep: ehendit: vt digi in. d. l. dabimus. et dicã in. d. l. ex pluribus. ⁊ hoc per. l. non solũ. ff. si puelle. ff. de ritu nup. solum enim est speciale in hoc beneficio. datur Tenim propter liberos ⁊ propter matrimoniũ quod principaliter fit propter liberos. merito transit ad heredes illius matrimonij tñ: vt. l. etiã. in princ. j. eo. ⁊ ibi dicam. ¶ Quero quid si in priuilegio est dictum[b] concedo Ttibi ⁊ tuis heredibus an transeat ad heredes et ad quos. Pet. dicit quãdoq; in priuilegio est dictum concedo tibi ⁊ tuis posteris[c] vel tibi ⁊ tuo generi: ⁊ tũc trãsit ad heredes descẽdentes ex segn masculino vt. l. ij. ff. j. de iure immu. Quandoq; dicit tibi et tuis heredibus. et tunc transit ad omnes heredes. vt. l. sciendum. de verbo. signi. Fallit in casibus ibi notatis. aut dicitur relinquo tibi et tuo heredi: et tunc ad primum tuum heredem pozrigitur tantum: vt. l. antiquitas. C. de vsufruc. ¶ Sibi ista verba non placent. sed vic plene vt dicam in. l. gallus. ff. nunc de lege. versi. ⁊ bene verba se habent. j. de liberis ⁊ posthu. ⁊ tãgitur per Ly. in. l. in annalib[a]. C. de lega. ¶ Quero Tnunquid in dubio concessio priuilegij intelligatur facta in pſona vel in re. hoc plene examinaui. j. de ser. le. l. pe. dic vt ibi.

☞ Ratio quare beneficiuz quod habet maritus ne teneatur vltra q̃ facere possit. nõ transit ad heredem vel fideiussorem ⁊ ad defensorem sic.

Quod quis alieno nomine conueniatur duobus modis intelligitur.

Defensor maritj q̃ suscepit in se iudicium animo nouandi vel donandi quando habeat beneficium competens marito.

Defensor non potest plus grauari q̃ dñs.

Beneficio q̃ quis non conueniatur vltra q̃ facere possit quando quis renuntiare potest: ⁊ nu. 7. ⁊ nu me. 9. vbi si est iuratum.

Pactum quod qui tenetur in solidum non conueniatur vltra q̃ facere possit quod tenet.

Quod quando aliquid fit requiritur certa habilitas tempore quo fit: tunc aliquid fieri certo tempore vel alio tempore ⁊ conferri in aliud nõ procedat a pari.

Pactum quod non liceat creditori capere debitorem q̃ non valeat.

11 Habens pactum ingrediendi possessionem autoritate propria q̃ non possit eo vti si inueniat resistentem.

12 Argumentum de lege ad pactum: quod non semper valeat.

13 Renuntiatio cessionis bonorũ quando fieri possit. ⁊ nume. 15. ⁊. 16.

14 Stare in carceribus est species seruitutis.

1 **Alia causa.** Quero T que est ratio differentie quod transit ad defensorem. non ad heredem vel fideiussorem. gl. assignat tres rationes. vna ponitur in. l. ſi cum procuratore. j. de re iudica. videlicet q̃ defensor hz regressum ℈ dominum sed non heres. ista non est vera q̃ etiam fideiussor hz regressum contra dñm et tñ ad eũ non transit vt in pallega. l. ſi cum procuratore. Item posset esse talis defensor q̃ non hz regressum ℈ra dñm ⁊ tñ indistincte transit ad eũ beneficium vnde gl. assignat hic duas alias rõnes. pria q̃ defensor o cõuenitur nõie mariti ⁊ ei[c] personam in iudicio representat heres vero fideiussor conueniuntur tanq̃ principales obligati ista est bona ratio. ¶ Contra hoc etiam op. de. l. ſi furti. ff. ſi quis alieno. ff. de his qui no. infa. vbi etiam heres ℈ conueniri alie
2 no nõie. Sol. hoc dictum T quẽ alieno nõie cõueni ri potest intelligi vno modo large quandoq; origo obligationis fuit in pſona alterius. et hoc modo heres ⁊ etiam fideiussor alieno nõie conuenitur vt in ℈io. Quandoq; accipimus stricte et tunc dicimus illum alieno nõie conueniri in quo nullo modo residet obligatio sed tñmodo ex pſona alterius conuenitur. ⁊ hoc modo accipit hic. ¶ Quid
3 ergo dices T de defensore qui suscipit in se iudiciuz animo nouandi vel donandi et sic cõuenitur vtili. Rñ. debemus aduertere verba obligationis aut promisit quantum maritus debet ⁊ tunc non conuenitur nisi inquantum maritus debet in effectu aut promisit certam quantitatem expresse et ad illam tenebitur. arg. l. ſi possessor ⁊ quod ibi no. j. eo. Assignat gloss. aliam rationem q̃ hoc est propter
4 regulam. non enim potest in plus T grauari defensor q̃ dñs preterq̃ in satisfando. ita etiam no. in. l. verum. ff. j. ff. pro socio.

Eleganter Pactum q̃ maritus conueniatur vltra q̃ facere potest non valet quia contra bonos mores. b. o. et est no. ff. ¶ Op. C. de pac. l. ſi quis in conscribendo. dicit gloſ. q̃ fallit hec ratio quia cõtra bonos mores idem ergo in quolibet simili vt. C. de pact. l. pacta que contra. ¶ Oppo. j. de re iudi. l. ſi conuenerit. Sol. vt dicit gl. ⁊ bene. quãdoq; Tqs hz hoc beneficium propter reuerentiam[d] debitaz persone: vt in casu nostro et tunc huic non potest renuntiari quia esset ℈ bonos mores vt hic. Qñq; quis hz istud beneficiũ ex natura cõtractus vt in ℈tu societatis et tunc bene põt renuntiari vt in contrarijs quia nõ est ℈ bonos mores ⁊ possumus facere ℈tum pront nobis placet. ¶ Quero qd ecõnerso T an qui tenet insolidũ possit pacisci vt cõueniatur solũ inℐtum facere potest. Dicit glos. q̃ sic. vt. l. ſi qs crediderit
7 ff. de pactis. ¶ Quero an huic T beneficio possit p pactũ renuntiari so. ma. glo. dicit q̃ nec tunc valet ſm Rof. arg. ff. de reli. l. qõ ſi nulla. hoc tenet Dyn. propter reliquias reuerentie precedentis matrimonij que durant sol. matri. vt. l. j. ⁊. ij. j. rerũ amo. ⁊. l. vnius. ff. seruo. j. de questionibus. Item probat q̃ si pactum fit constãte matrimonio et confertur in tps soluti matrimonij tamen non valet vt hic ergo nec si fiat soluto matrimonio. q̃ paria sunt. ergo ⁊c. vt. l. in tempus. j. de here. inſti. et. l. qõ sponte. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Buil. de cn. in. l. diuortio. ff. de nego. ge. tenet contra. et dicit qõ est casus in pallega. l. diuortio. vbi actiode dote trãsfertur in aliam actionem solu. matri. absq; isto beneficio quod fieret si esset contra bonos mores. pro hoc ff. de pactis do. l. licet. et. l. sequen. qui hic allegantur in glo. quod puto verum. Non ob. ratio Dyn. nam reliquie reuerẽtie durant in negotio ante gesto. non in eo quod postea fit. ¶ Non ob. quod dicit T q̃ trãseat ad successores. vide eundẽ bal. consil. cccv. iij. vo. et an in dubio fit iudicãdũ reale vel pſonale p pet. de anch. ℈i. cccxxviij. Federi. consi. lxviij. p Bar. ff. gliiij. ij. li. et ibi qñ fuit dictũ q̃ talis cũ tota sua familia fit ppetuo exẽptus et per Alex. qũo intelligaf pri uilegiũ concessuz p se ⁊ suis heredibus ⁊ successorib[a] ei[c] cõsil. exc. ij. vol. ¶ Propter reuerẽtiam. Et hoc in ferũt ang. ⁊ imol. q̃ la ecclia fit exẽpta p pactum ab eõ q̃ tñ teneꝛ ei reuerentiã exhibere vt voluit Oldr. bal. in. l. ff. C. ℈ bo. lib. Et tu ad dicta bar. hic adde. Jo. an. Nosti. ⁊ imo. ff. c. odoardus. ℈ sol. ⁊ do. Adaria. sozi. in. c. ff. diligenti. in gl. j. extra de foro cõpetenti.

a ¶ Trãsire ad hꝛdes. d. Alex. dicit posse iferri ad decisio. q. Dy. ⁊ bar. in. l. limitatio. ff. ff. ff. de publi. p illuz tex. dicẽtiũ q̃ priuilegiũ cõcessum ecclesie romane vt fisco q̃ teneantur soluere vectigalia nõ trãsit in emptorẽ fiscaliũ falmaz vt not. spec. ⁊ Jo. and. in ti. ff immu. eccle. ⁊ glos. in cle. pñti. de cẽ. doc. in c. ℈ ℈. de cẽ. in. vj. Federi. de se. cõsil. cxj. incipi. querit an rustici.

b ¶ Est dictũ. vide per moder. c. j. ff. ⁊ qvidim[a]. in. ggvj. q. qui fendũ dare possunt alex. cõsi. cl. i. ij. col. alias cõ ſi. clz. remissiue Feli. c. mãdato. ff. ꝓ presumpt.

c ¶ Posteris. adõ qõ idez voluit pe. ⁊ Ly. in. l. ſi. de cõsti. princ. in. iiij. q. sed pau. de ca. boc limitat esse verum in priuilegio idul to ℈ publicã vtilitatẽ vt in casu. o. l. j. pe. de iure immu. sed in alio priuilegio dicit cõprehẽdi oẽs descẽdẽtes etiã p feminas. vt l. j. ff. liberozum. de verb. sig. ⁊ glos. ex presse i. l. ſi ita scripti filiabus de le ga. ij. Et an in dubio priuilegiũ censeaꝛ esse ppetuũ vi debal. ℈. cj. iiij. vo. Et an ⁊ q̃ verba

a ☞ And. poma. ¶ Querit Dyn. Aide Feli. in. c. decetero. in antepenul. col. ⁊ seq. de re iudi.

b ¶ Debitorem. Inquantum Alexan. post Bartol. concludit non valere tale pactum. Adde quod idem noluit Oldr. consilio. liij. et inℐtum ponit fallentiam in capto ab hostibus. Adde pro hoc quod consuluit Romanus consilio. cccxvj. qõ mi
8 cit T q̃ paria sunt aliquid fieri certo tẽpore vel fieri alio ⁊ conferri in aliud: q̃ hoc est verum. nisi tẽpore quo fit certa habilitas requiratur. vt. l. ſi post seruum. ff. in extraneis. j. de here. inſti. ⁊. l. ſi minor ff. de ser. expor. ita hic requiritur q̃ tẽpore quo fit nulla sit debita reuerentia. ¶ Quero T qd ſi super hoc pacto iuretur. Hic dicit glo. q̃ ppter hoc non confirmatur et bene de iure ciuili et etiam de iure canonico: q̃ regula est q̃ non est obligatorium contra bonos mores prestitum inramẽtũ. vt in. c. non est obligatorium extra de reg. iur. li. vj. ¶ Querit Dy.[a] an si T pactũ factũ qõ liceat creditori capere debitorem[b] valeat. Et determinat Dy. q̃ non per
9 ſtum. ff. ⁊ ar. l. nõ est singulis. j. de reg. iur. ¶ Contra hoc opp. de. l. titius. ff. de ser. expor. ⁊. l. ij. ff. de pig. So. ibi fuit pactũ de capiendis reb[a] vel pſonis seruoz ff sunt loco rerũ. qõ nostra est de capiẽdo libero hoie quod non valet dico etiã T q̃ ſi quis iret ad occupandum possessionẽ ex pacto et ibi in ueniret resistentẽ q̃ nõ posset eũ repellere. nam pacium nõ põt porrigi ad id quod est causa maioris tumultus. vt. l. non est singulis. j. de re. iur. digi latius in repetitione. l. iij. C. de pign. ¶ Item oppo. cõtra Dy. de. l. ait pretor. ff. ſi debitorẽ. j. de bis que in frau. cre. vbi per. l. potest concedi q̃ debitor capiat ergo per pactũ. vt. l. nõ impossibile. ff. de pac. sed dicT q̃ ista positio nõ est vera simpliciter multa enim possunt fieri per. l. que nõ per pactum: vt l. neq; pignus. ff. priuatorum. ⁊. l. nec ex pretorio. j. de reg. iur. ¶ Ultimo Dyn. inducit hunc. ff. in argu. ad questionẽ T an valeat pactũ ne liceat debitori cedere bonis. Ad qõ facit. l. nemo carcerem. C. de exacti. trib. lib. g. Ly. ponit istam. q. in. l. j. in fin. C. qui bo. ce. pos. ⁊ ibi recitat vnũ consiliũ. Jaco. de are. dicebat quod aut istud pactum fuit vestitum appositum in gta ℈tum et est validũ. alias secus per. l. ſi. in fi. C. qui bono. ce. pos. Ad istum. ff. rñdet Dy. q̃ istud pactũ non est ℈ bonos mores q̃ debitor ſtet in carcerib[a] donec soluat debitũ: q̃ pa
14 tet. qz leg hoc qñq; permittit. vt pal. l. ſi. C. qui bo. ce. pos. Ad istud quod solet dici T q̃ stare in carceribus est species seruitutis. vt. l. titio centum. ff. titio genero. j. de cõdi. ⁊ de. ⁊. C. de act. ⁊ ob. l. ob es. Respõdeo qõ licet ſtet in carcerib[a]: nõ tñ est seru[a] creditoris sui. ¶ Richar. malum. tenet q̃ pactum non valet pro hoc alleg. glo. que est in aut. imol. C. de act. ⁊ ob. ⁊ istud puto esse verũ. ☞ Do duas limitationes: q̃ hic T fallit si ſte qui vult cedere bonis dissipauit oia bona in fraudẽ creditoris: vt. l. ſi. in fi. j. de bis q̃ in frau. cre. qõ tz dy. insti. de act. ff. itez
15 ſi qs in fraudẽ. Fallit T etiã si debitor tpe quo ℈bi sciebat se non soluendo vt. ff. de in. do. l. pe. qz istis duobus casibus valet tale pactũ.

☞ Sõ tps inspiciaꝛ an litis cõtestationis vel rei indicate ne qs cõueniat vltra q̃ facere possit.

Heres mariti obijcit cõpẽsationẽ ob res amotas vel donatas.

Heres mariti nõ põt vti retentione.

Vir nec eius heres ppter mores vxoris nõ ledentes matrimoniũ nõ põt dotẽ retinere.

Vir retinet dotem propter mores ledentes matrimoniũ: nõ eius heres.

Vxor mortua vir obijcit ei[a] heredi de adulterio.

Vxor quõ dicaf esse in potestate soceri ⁊ viri.

Rei iudicate. Op. q̃ inspicia
16 tur tps lit. contest. vt. l. litis. ff. de neg. ge. Glos. subaudit etiã quasi diceret vtrũq; tẽpus spectaf qõ Bug. nõ placet nõ tñ respõdet ad ff. vnde glo. communiter tenetur. Ego vero teneo me cum Bug. ¶ Ad contrariũ T respõdeo quandoq; quez esse locupletiorẽ est causa dãdevel denegande act. ⁊ tunc inspicitur tps lit. cõte. quo tpe act. in iudicium deducit vnde tunc dz videri an act. habeat vt. l. in pupillo. cta cessione bonorũ an videatur remisisse illa ignominiosa que seruãtur in aliquibus cessionibus. Baldus consilio. ccccxxxvij. quarto volumine Et adde Romanũ in decisio. clj. et decisio. ccv. et vide Tbbatem in consilio. clij. in secũdo volumine. vbi qõ talis renuntiatio firmatur iuramento. de quo etiam per doctores in. ff. finali. institu. de actionibus. ⁊ per do minũ Adaria. sozi. in. c. ſi diligenti. de foro cõpetenti.

☞ Nõ aute heres Adde tex. in. l. j. in fine. j. ad filleianũ. ⁊ in. l. omnimodo ⁊ ibi gl. C. ℈ inoffi. testamen. et. C. de renocatio. do. l. j. Jmol. in. c. plerũq; ff. de dona. inter virum et vxorem. et hoc verũ ſi mariꝛ[a] scierit ⁊ vxorem. et hoc verũ ſi maꝛiꝛ[a] scierit ⁊ dissimulauerit. Sian tẽ sciuit ⁊ ita repẽte decesserit quod accusare eũ nõ potuit: tunc heredes mariti potuerunt accusare vel voluit Joan. andr. in capitulo secundo. de dona. in glossa finali ⁊ in additio. i ti. de feudis. in ad ditione incipiente reuoluit hec questio. vbi ponit que stionez de vasallo qui commisit felonia ⁊ oñs ita repẽte mortuus est q̃ feudo eum priuare non potuit qõ heres poterit alle. Jo. and. l. in cõfirmãdo. et. l. vtilẽ. j. de cõfir. tuto. ⁊ do minus Alex. dicit q̃ hãc distinctionẽ sequit Lynus in. l. j. C. ℈ renoca. do. Andre. ℈ iser. ⁊ Baldus i. c. j. ff. pozro. in titu. que fuit prima causa beneſi. amit. Non obst. l. j. de priua. delic. quia limitatur: vt hic. Addo

a Repro

2 **Heredi mariti.** Heres T mariti põt obijcere compẽsationẽ ob res donatas ⁊ amotas nõ ob mores. b. o. ¶ Oppo. C. de rei vxo. act. ff. taceat. Dicit glo. ibi erat species debita ab altera parte tantum: hic vtraq; quãtitas. vel hec corrigit per illã vel hic in heredib[a] ibi in viro. Glo. tenet hic primã fol. ff. e. o. in. l. j. glo. mag. tenet q̃ hic corrigaf: ⁊ sic in actione de dote nõ obijciaf cõpẽsatio priuilegio ei[a]: sed veritas est qõ ponit hic sez qõ vtriq; debeaf quantitas: merito compẽsatio fit: vt pt; ex tex. q dicit cõpẽsatio q̃ est ad pecuniariã causam ⁊c. Idẽ not. in prealleg. ff. taceat. C. de cõpẽ. l. neq; ⁊. ff. e. o. l. diuortio. ff. ob donationes. ⁊. j. e. l. sed ſi ideo. ff. ff. ⁊. l. ſi cũ dotẽ. ff. ſi pater. ⁊. l. ſi cõstante. ⁊. l. ſi vxor. ⁊. l. in his.
3 ff. j. j. eo. ti. in. l. vero ℈ia T, pbiberꝛ retentio nõ compensatio. quod no.

Dozum Glo. ponit hic casum sed non clare. tu pone sic. Mulier cõmisit adulterium. ppter qõ vir potest eam expellere et dotem lucrari et non fecit: queritur an heres posset hoc opponere et dotẽ retinere. Et rñdeo q̃ nõ ſi ipse maritus non accusat. h. d. ita legit Dyn. ¶ Oppo. C. de dinoz. l. cõsenſu. Sol. vir potest opponere sed ſi ipse non opposuit videf remittere et heres eius nõ poterit cõqueri: vt. l. ſi. C. ℈ reuo. do. ¶ Oppo. q̃ vir posset retinere dotẽ ob mores mulieris: vt. C. de rei vxo. actio. ff. taceat. Glos. dicit q̃ iste vcr. hodie corrigit. Ista glo. dicit verũ ſi intelligimus in mozib[a] pudozẽ matrimonij nõ ledẽtibus: q̃ tunc de iure antiquo licebat viro eam expellere: hodie nõ. sed ſi loqmur de mozib[a] pudozez matrimonij ledẽtib[a] vt adulteriũ ſm casum Dy. tunc nõ corrigit hoc. Ita sentit glo. in prealleg. ff. taceat. ⁊ Ly. ibidem. ⁊ habes T tria dicta q̃ propter mozes non ledẽtes pudozez mrimonij nec vir nec
5 heres potest retinere dotẽ hodie: sed ſi ledũt T pu
d dozẽ mrimonij põt retinere vir: non autẽ heres. d Lasus est not. hic. lz Spec. de hoc dubitat in titu. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ff. ij. ver. sed qd ſi mulier. ⁊ in ti. de excep. ff. dicto. ver. item querit. ¶ Quero an mozta muliere possit obijcere vir heredi eius de adulterio. teg. est de hoc in. l. ſi. C. de adul.

Socero. Socero ex vtraq; pte ⁊ etiam ipſi mulieri daf hoc bñficium. b. o. cũ. l. seq. ¶ Op. dicit hic q̃ parẽtis locuz obtinet. Cõtra nurus nõ est in ptãte soceri sed prĩs sui vt. C. de cõdi. inser. l. ſi vxoꝛẽ. ff. de iniur. l. j. in ſi. et
6 l. ij. Solu. T dicit glo. in ptãte soceri videf esse. q. d. q̃dã fictione in ptãte tñ prĩs sui ⁊ viri est vere. qdã babẽt in glo. Jn sui prĩs ⁊ viri est ptãte: ⁊ sic recitaui. Alij babẽt in sui prĩs ⁊ vere est in ptãte. queli bet potest esse bona. nam in ptãte sui prĩs est vere vt dictũ est in ptate prĩs ⁊ mariti est. nam in ptãte patris est quo ad reuerẽtiã tñ vt hic in ptãte mariti est quo ad operas ⁊ debitũ carnis: vt no. glos. insti. ad treb. ff. j. et. l. ſi vxoꝛ. C. de cõdi. inser.

Diuerso. Oppo. de. l. sicut. in fin. ff. de re iudi. Glo. soluit hic cum agit cõstãte matrimonio: secus ſi eo soluto. quo casu distingue: vt. ff. de iure do. l. pe. Cõtra sol. mat. dz dos reddi ayiro. vñ per virũ nõ põt peti a socero. Sol. glo. qz forte põt peti ex pacto de lucrãdo. vel eg. l. ſm statuta italie. Uenio ad versi.

Item si. Oppo. aut mulier conueniꝛ con ſtãte mrimonio. ⁊ non hz beneficium. cũ enim debeat ali a viro nõ potest peti nisi

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

etiam quod eandem dixit, sequitur Abb. consi. iij. in. ij. q. Si autem maritus ignorauit: vt heres sciuerit. an ipse possit opponere de adulterio. Bald. dicit quod non per glo. in. l. cum emã. ff. emancipatus. ff. de collatbono. Idem vult Paul. de cast. Ro. contra per glo. communiter approbatam in. l. fideicommiss. C. de fideiussio. a tex. in. l. j. cum ibi no. per bart. ff. de his q. vt indig.

et quia quis non videtur renuntiare iuri qõ qs ignorat. l. mater. C. de inofficiosi. testa. quia per ea que voluit Joan. vbi. ff. de feud. cui adde Bald. in c. imperiales. ff. in super, de prohib. feud. alie. per Fed. et hoc de feud. sequitur Abbas vbi. ff. scilicet quod 7
dñs ignorans feloniam non videtur remittere et per hoc etiam facit qõ voluit Joannes andr. in. c. fina. de donatio. vbi limitat. l. fina. de reuo. do. non procedere in donatore decedente et ignorante donatariũ fuisse ingratum quia poterit heres reuocare per dictum capi. fina. in versicu. tacente. Et dicit dominus alexan. quod ita seruaretur in practica propter autoritatem Joannis and. Ego tamen 7
inueni quod baldus consuluit in causa cuiusdã mulieris que mortuo marito ad exonerationem cõscientie protestata fuerat generaliter filiũ

deducatur ne egeat. vt. l. si cũ dotem. ff. finautem in seuissimo. j. eodem aut solu. ma. a tunc potest cõueniri ex pacto de lucrando: quia nõ habet locum ea superuiuẽte. vt. l. ij. de pac. do. Solu. põt intelligi matrimonio constante. et quod mulier volebat dare quicquid habebat: sed quia illud non sufficiebat vir volebat eam incarcerare propter dotez vel eam repellere certe habet beneficiũ ne cõueniatur nisi inquantum facere potest. Item potest intelligi matrimonio soluto viro agente ex pacto de lucrãdo qõ potest habere locum matrimonio soluto, secus si morte vt. d. l. ij. de pac. dota. ita loquit l. ij. de do. ꝓxleg.

Exceptio peremptoria que nõ impugnat sententiã põt opponi post sententiã. 8

Exceptio quod heres non possit conueniri vltra vires hereditarias quod possit opponi post sententiam.

Error egressus in sententia reddit sententiam nullam. 9

Vxor agendo ad dotem cõtra virum nõ habet necesse ponere in libello ipsum condemnari in ꝯtum facere possit. a nu. ii. 10

Excipiẽdo post sniam dz excipere ne conueniatur vltra ꝙ facere possit. 12

Tutus exceptione ne conueniatur. nisi in ꝯtũ facere possit si soluit totũ: quãdo repetat. 13

Exceptio ne quis conueniat vltra ꝙ facere possit post sniam opposita ꝙ nõ sit odiosa. 14

Exceptio ne quis conueniatur nisi in ꝯtus facere possit ꝙ sit temporalis. 15

Si in iudicio. Exceptio que non impugnat sententiaz potest opponi post sententiã. b. d. Op. C. sententen. rescindi non posse. l. peremptorias. glos. dicit hoc speciale veritas est quod nulla specialitas. nã ille peremptorie opponi nõ possunt post sententiam: que si opponuntur impugnant sententiam: sed ista non est huiusmodi fateor enim me cõdemnatum et bene. sed peto executionem fieri in ꝯtum fieri potest. ff. de re iudicata. l. nesennius. in fine et. l. fideiussores. ff. idem respondit. j. de fideiuss. per Lyn. C. de iur. et facti ignorantia. l. j. a per hoc dicebat Bar. ff. quod exceptio † competens be- 8

ex adulterio et ille recesserat alio legitimo a naturali existẽte herede qui deinde mortuus est quod heredes non poterant de hoc adulterio ignoto marito ipsam accusare quia tanꝯ actio ad vindictam non transit ad heredes. allega. dicto. ff. emancipatus filius. eius consilio. cclxxxiij. incipiente in christi nomine Petrus de firmo. primo volu. a hoc idem voluit Paul. de castro consi. cxxxviij. in fine Limita etiam primo dicta secundum Jacob. de bel. in. ff. si vero plurimas. in auten. vt li. ma. et auie. nisi maritus approbasset mores mulieris. quia heres non posset accusare licet repente decesserit. vbi autem improbasset ipsam expellendo vel conquerendo licet non accusauerit eius heres poterit accusare. argumen. l. beredem. ff. de regulis iuris. facit. lex prima in verbo conquestus. infra ad filleia. Tu hoc singulariter limita non habere locum in herede extraneo vel singulari successore: quia isti non possent obijcere de adulterio licet maritus sciuerit et conquestus fuerit ipsam expellendo. ita voluit Baldus eius consilio. lxxxviij. primo volumine incipiente in christi nomine. nã quandoqꝫ et ita dicit debere intelligi. Jac. de bel. quem ipse allega. in. l. prima. C. de rei vxoria acti. et ibi dicit tenere Specula. quod si mulier nisi sit condemnata vir non lucratur dotem nec ea non condemnata heres potest excipere de adulterio. a hoc in tit. de dona. inter virum et vxorem. ff. finali versiculo quid si mulier agit ad dotem. et in titulo de exceptio. ff. fina. versiculo item queritur. a Joan. an. in dicto. c. plerumqꝫ se remittit ad Specu. tanꝯ contentus decisione sua. ita dicit vbi supra. Aduerte etiam quia Paul. de castro hic dicit quod maritus debet accusare vxorem coram iudice ecclesiastico ad separationem tori et lucrum dotis. vt in capitulo plerumqꝫ. et isto casu non habet necesse se inscribere. vt capitulo tue de procura. Si autẽ accusaret criminaliter ad penam legalem quo casu habet necesse se inscribere non posset postea ciuiliter agere ad lucrum dotis. imo detrudetur in monasterium vna cum dote diuidenda iuxta autenti. sed bodie. C. de adulteriis. a ita dicit tenere Ly-

redi ex cõfectione inuentarij ne cõueniatur vltra vires hereditarias potest opponi post sententiã. arg. ad. l. nesennius. in fine. ff. de re iudi. quod not.

Oppo. C. quando ꝓnuo. nõ est necesse. l. ij. Sol. 9

Dicit glos. hic nõ fuit expressus error in sententia: 10
a's sententia esset nulla. Ex hoc habes ꝙ non est necesse poni in libello peto virum cõdemnari in ꝯtum facere potest. si enim hoc esset positum non posset iudex pretendere errorem. Oppo. ff. de cõpen. l. quod in diem. ff. si rationem. et ff. de nego gestis. l. finautem. ff. si. dicit Dy. hoc debet intelligi quando exceptio non fuerit opposita in iudicio. a's secus: vt. l. fina. C. de fide instrumen. a bene. hoc etiam dicit glos. in. l. nesennius. ff. de re iudi. et probatur per rationem ꝙ si opponeretur post sententiam impugnaret sententiam que emanauit 11
cognito super illa exceptione. Et ex hoc etiam apparet ꝙ nõ est necesse ꝙ de hoc in libello fiat mentio. probatur in. l. pe. ff. quod cum eo. digi in. l. marito. ff. eo. puto tñ ꝙ etiaz hoc casu quando opponeretur post sniam debet opponi ꝙ nõ conueniatur 12
vltra ꝙ facere potest tempore snie. vt. l. rei iudicate ff. eo. tit. in prin. Quero quid si tutus hac exceptione soluit totũ: an repetere possit. Glos. distinguit hic. aut ante sniam: a potest repetere. aut post a tunc secus: quia est tutus exceptione doli que est odiosa: vt hic. Contra hoc facit: quia ista exceptio est dubia forte qz maritus peruenit ad pinguiorẽ fortunam a forte nõ. ergo interim potest repetere: vt. l. sufficit. ff. de cõdi. inde. Item videt casus in. l. nam et si maritus. ff. de cõdi. inde. Dy. dicit ꝙ quedã est exceptio dubia que tollit naturalẽ obligationẽ vt exceptio pacti: a tunc quocunqꝫ erroꝛe soluaꝫ repetitur: vt prealleg. l. sufficit Quedam est exceptio dubia que nõ tollit naturalem obligationem: vt hic. et probatur in. l. vbicunqꝫ. ff. de fideius. a probatur. ff. prox. ff. Et tunc si soluit erroꝛe facti repetit: vt hac gl. secus si erroꝛe iuris: vt. l. cũ quis. 14
ff. de iur. a fac. igno. ita dicit Dyn. Certe illud † qõ dicit gl. ꝙ ista exceptio post sententiam est odiosa non dicit verum. Est enim illa eadem que competebat ante: vt. l. nesennius. in fine. ff. de re iudi. Et quod hic dicit quod est exceptio doli. intellige de illa que competit loco cuiuslibet exceptionis. que

voluisse videtur Bald. in allegato consilio. lxxxviij. a consilio. cclxxxj. quarto volumine. An autem maritus heredib⁹ mulieris repetenti a bus dotem possit opponi adultera rium quod mulieri non fuit oppositum. gloss. in dicto capitulo finali. de donationibus. tenuit ꝙ nõ. sed Joannes andre in titu. de feu. vbi. ff. et Bald. in dicto capitulo imperialem. de vasalli herede formant questionem et determinant: vt. ff. si fuit sciens dõs de culpa defuncti a habuit tempus ad querelandũ. et ita tenendo opinionem Joannis and. de qua supra esset eodem modo distinguendũ: sed tenẽdo opinionez baldi in dicto consilio. Paul. de castro in dicto consilio. et Specula. et Joan. andr. in dicto capitulo finali. a glo. esset dicendum qõ non. ex quo non est condenata. An autez adulter et adultera possint eodem

libello accusari: et an stante statuto quod adulter possit torqueri an torqueri possit adultera. vide Bald. dicto consilio. cclxxxj. vbi dicit ꝙ non. Et an mulieri minori confessio adulterij preiudicet sine curatore: et an ex eo quod maritus dixit esse publicam vocem et famam inepte gerit: qua secum habitando commisit lenocinium. dico quod confessio ei non nocet: veniẽs absolucnda: quia inepte maritus egit. ita Baldus eius consilio. clx. tertio volu. incipiente in christi nomine. ant mulier. Que autem indicia sint sufficientia ad torturam in causa adulterij: et qui testes admittantur. vide Romanus consilio. cccclj. An autem mulier per adulterium ipso iure ꝓmetur alimentis. vide Federicum de senis consilio. clxvj. Et an pendente questione adulterij in foro ecclesie possit secularis cognoscere super alimentis vxoris. vide per eundem consilio cxxxxvj. Unum scias ꝙ Paulus de castro consuluit consilio. cxxj. quod vidua ita perdit dotem propter stupꝝm sicut per adulterium. Aliud etiam scias dum dixi de feudo ꝙ Baldus in dicto capitulo imperialem. dicit ꝙ si per vasallum esset talis felonia commissa seu culpa propter quam feudum ipso facto perdidisset quod tunc posset agi ab herede domini contra heredem vasalli quod dictum dicit Abbas not. in dicto consilio. iij. q. ix. qui per boc alleg. ff. calidis. iuncta glossa in dicto. c. imperialem. limitando nisi dominus per aliquem actum positiuum tacite probauerit. argu. c. ex ore. de priuilegijs. et dicto. c. dilecto. de prebendis et. l. si filius. ff. fami. hercis.

a Inuentarij. Adde extra Alexã. qõ exceptio inuentarij possit opponi post sententiam. tenuit Petrus de ancbarano consilio. vj. vbi dicit etiã ꝙ omnis exceptio que potest opponi post sententiam potest opponi post bannum. et Paulus de castro consi. cxliij. vbi etiam tenet ꝙ exceptio retentionis bonorum pro melioramẽtis potest opponi in executione sentẽtie similiter exceptio pretij non soluti: quia per eas nõ impugnatur sententia. a vide etiam Ange. consi. cxxxij.

dicitur

a Ad filios. Pau. de ca. hic dicit esse no. vnũ verbũ Ang. ꝙ priuilegiũ de quo hic träsit ad filios primi gradus eiusdem matrimonij. non autẽ ad nepotes a vltériores sequitur Jmo. a Ro.

b Ecclesie. Adde post Alexan. id quod sicut docto. varij fuere legendo eo modo et consulendo et tres inuenio opi. prima est quod emphyteosis ecclesiastica träseat ad heredes ex traneos et quod ff. emphyteosim. corrigatur a hanc tenet dubitatiue tamen Paul. de castro. consilio. cxxxix. et Abb. consilio. lxxiiij. dum modo fiat ex causa subdit tamen in fin. quod si concessio fiat filijs et suis heredibus qõ nõ debet intelligi de extraneis a eandem opin. videtur habuisse bal. consi. cxviij. iij. lib. incipiẽte Quedam moniales si in inuestitura dicatur pro se et suis heredibus a quibus iura sua dederit si autem solum dicatur pro se et suis a heredib⁹ nõ vult quod transeat ad matrem filij pro bquo facta est inuestitura: sed stetur z huic gloss. quam etiam sequitur cõsilio. cxcviij. libro. et consil. clxvij. d ij. libro. Paul. de cast. cõsil. cxxxvij. cum duobus sequen. a Bar. consilio. lvij. et hec est secunda opin. tertia est opi. Pe. de ancba consi. cxxxiij. plene et subtiliter. quod emphyteosis ecclesie possit träfire ad quos 3 cũq; descẽdẽtes et hanc opi. habuit Cal. consi. vj. alegan. consil. lxxx. j. lib. a consil. vij. et e 2 sil. xxxviij. ij. lib. And. ficu. late cõsi. lx. ij. libz. vbi refert ita consuluisse Fran. de ram f po. Basp. de cal. fulg. Jo. de fan.

Item secunda subdiuiditur: quia primo loquitur in dolo commisso in rebus propijs ipsius viri. Secundo in dolo cõmisso in rebus dotalibus. secunda ibi: offilius. Item quelibet istarum diuidit in dictum a limitationem dicti vt patet ex litera. a ex isto casu colligeper te pulchram distinctionem.

1 Oppo. ꝙ etiam in re propria possit committi culpa: vt. l. ediles. ff. pedius. a. l. cum autem. ff. si. ff. de edi. edi. glo. nõ sol. Dyn. dicit ꝙ ibi res subiacebãt restitutioni. Et sic possunt dici aliene spe: et bene hoc probatur hic. nam in rebus dotalibus licet sint viri constante matrimonio: tñ potest committi culpa ꝓpter spem restitutionis. in rebus vero propijs viri est secus. Opp. de. l. j. in fi. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. Glo. non soluit. Dy. soluit ꝙ ibi ex qualitate facti presumebatur dolose agere quod non licet: magis me in re mea iata. vt in seruo facit. l. j. ad. l. coz. de fica. C. de iniur. l. si non conuitij. et. l. j. de doli excep. Oppo. j. que in frau. credi. l. ait pretor. ff. illud. glo. non soluit. Dyn. dicit ꝙ ibi loquitur de dolo debitoris qui est minus culpabilis: qz de euitandis muneribus tractat. arg. l. fulcinius. ff. sed illud. j. ex qui. cau. in pos. ea. bicvero de dolo eius in quem est facta alienatio qui de acquisitione cũ alterius iniuria contendit. arg. l. fin. ff. licẽtia. C. de iure delibe. Quero quid de alijs qui habent beneficium ne conueniantur nisi in ꝯtum facere possunt. Respon. idem vt. l. verum. ff. tempus. 2
pus. ff. pro soc. Quero † quid si maritus perdit bona sua ꝓpter culpã suam an perdat beneficiũ b hec glos. ꝙ sic in prealleg. l. verum. ff. tempus. Cõtrariuz no. C. de rei vxo. act. ff. cum autem. et ista est vera. probatur per istũ tex. de culpa enim tenet nõ tamen ꝓpterea perdit beneficiũ. Quero quid de dolo cõmisso tempore quo mulier dotem petit puta si maritus negat positiones mulieris. Rñ. 3
qñ maritus † negat illud quod est causa beneficij vt si negat matrimonium: a puto ꝙ perdat beneficium sicut socius qui negat societatem beneficium perdit vt. l. si vnus. ff. fina. pro soc. de re iudi. l. sed hoc ita. in fine. et. l. sed si dubitetur. post princ. ff. de fideius. simile a in liberto qui impetrauit ius annulorũ aureoꝝ. nã perdit illud si negat se libertũ vt. C. de iure aur. annul. l. fin. facit qõ not. C. de legi. 4
l. quod fauore. a. ff. de legi. l. nulla. sed si † nõ negat matrimonium: sed negat dotem datam vel ꝯctum celebratũ: tunc non perdit beneficiũ: vt. l. pe. ff. sua glos. ff. qui bo. ce. pos. dixi in. l. si dubitetur. ff. de fide b ius. Ultimo hec. l. facit ad. q. b que magis pertinet ad theologos ꝙ ad nos: vsurarius dissipauit 5
i oia bona sua an teneatur ad restõnem in foro con scientie. hic est argumentũ ꝙ sic. standum est tamẽ in hoc theologis.

1 Exceptio superueniens pendente iudicio pro dest reo.

k **Si mulier.** Si pendente k iudicio deficiat id quod est causa cõcedende act. expirat iudi. b. d. Supra ꝓxi. vidistis de vna exceptione q̃ competit

ita tenuisse. q. qõ. ij. perpetua. et ita etiã ibidem tenere Semi. et referre qõ vidit consilium Bald. Quid autem de feudo. vide Paulum de castro cõsilio. ff. allega. a Bald. consi. cccxxvj. ij. volumi. a consi. lxxij. j. lib. vbi dicit ꝙ si inuestitura dicatur quod transeat ad quoscunqꝫ a rez in cuius ditione sunt feuda fecerit constitutionem ꝙ vasallus possit in nõ capacem alienare feudum et ille incapax teneatur infra annum vendere capaci quod vigore dictorum verborum ad quoscunqꝫ nec vigore constitutionis regie non transfire poterit ad spurium vide qz alia not. dicit que brevitatis causa omitto.

c Andr. Pomate. Non träfit. Adde ꝙ ista est cõis vt per alex. consi. cxxxviij. in vlti. col. ij. volu.

d Ibi cogitabitis. Adde ꝙ do. Alex. dicit hic nõ fuisse bar. a qõ. l. in cõdemnatione nõ facit a puta qñ nõ perdãt. latius hic vide.

e Andr. Pomate. Licet. vide Feli. c. 53 in ecclesiarũ. cxiij. col. de 2sti-

f Dolus. Adde etiaz ꝙ maritus tenetur de leuissima si in suis rebus est nedum diligens sed diligentissimus: vt firmauit glos. ff. in. l. in rebus. ff. de iure dot. quapropter Nico. de neapo. dicit hic limitari omnia iura dicentia aliquem solum teneri de dolo lata et leui culpa. Et per predicta dicit alex. posse decidi questionem indecisam. Bal. in. l. pignus. ff. de pigno. acti. de eo qui dederat bouẽ vni pro certa mercedeet eo reteretur quo casu tenebat de lata et leui. l. itez queritur. ff. si fullo. ff. loca. a ille dixit bonum vna cũ suo ad castrum vt essent in loco tutiori et cõductum posuit in locum tutum suum autem in locum tutissimum a hostes conductum abstulerunt qõ propter hoc ille teneatur de hac leuissima per supradicta qz in suis fuit diligẽtissimus.

Andre. Poma.

g Dolo cõmisso. vide Bal. in aut. contra qui pro priam. C. de nõ nume. pecu.

Andre. Poma.

b Facit ad questionem. Adde ꝙ istam questionem decidit Barba. c. que in ecclesiarum. vij col. de constit. facit. c. cum tu. de vsu.

Usurarius. ad de quod Jmol. dicit ꝙ si dolo dissipauit non esset liberat⁹ in foro cõtentioso nec posset vti bificio cessionis bonorum per. l. fin. ff. fina. de cessio. bonorũ. sed in foro conscientie erit liberatus et per. c. peccatuz. cum ibi not. de regulis iuris. in. vj. per. c. ij. et. j. de peniten. dist. prima. erit tamẽ dignus duplici pena: qz vsuras extorsit et dolo extortas cõsumpsit. et vide Pe. de ancba. in

super eo. de rapto. et xxiij. qõ. vj. c. si res. et ꝙ debitor dolo versatus cum creditoribus non possit bonis cedere. voluit Paul. de castro consilio. xlvj. Et tu adde ad questionem Bar. ꝙ si usurarius absqꝫ culpa amisit bona ꝙ tunc non tenet restituere: et si peniteat euitat penam eternam. ita Antonius de bu. a ibi Abb. in. c. cum tu. in secundo notabili de vsuris: non tamen euitat penam temporalem purgatorij. ita Antonius de bur. in. c. super. de rapto. in prin. ij. col. Et hoc idem tenet Henri. bohic in dicto. c. cum tu. col. iij. in fin. ver. aut non potest. et ponit Landulphus in. iiij. senten. distinc. xv. et ibi ceteri.

k Pendente. Adde inquantum alexander tangit an post conclusionem in causa possint produci instrumenta nouiter reperta: quod baldus consilio. clxxvj. primo libro dicit quod coram consultore si expresse non est conclusum in causa possunt produci instrumenta liquida

EL COLEGIO DE NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO
Universidad del Rosario
Archivo Histórico

r iuret q̄ ante non potuit producere.

a ¶ Reintegratum. Adde. q. quam ponit hic Pau. de cast. q̄ stante statuto padue quod mulier nubens nulla dote cōstituta censeat sibi bona dedisse in dote quod si vidua nubat nulla alter constituta dote q̄ dos data primo. secundo videtur constituta vt ipse cōsuluit consi. cclxxxiij. non autē omnia bona

Andre. Poma. a

b ¶ Quamuis. An ista. l. procedat in dote tantū. premissa vide Ro. sing. cccccxix.

c ¶ Expēdit. q̄ ita demum liberatur maritus si probat mulierē expendisse in dictas causas aliter nō fim Ro. 3 hic allegantē glo. singularē i. l. fi. in ver. creditori. ff. ō iur. do. dum glos. 5 dicit idē esse in ma 6 rito q̄ in empto 7 re rei ecclesiastice 8 iuxta aut. hoc ius porrectū. C. de sacrosan. eccle.

Andre. Poma. 10

d ¶ Tertio. Vide Ro. consil. lxxviij. j. columna.

e ¶ Ab hostibus. e Adde qō bald. in fert ex text. in ver. ex vinculis q̄ liberare quē a carceri bus sit opus plus 1 qō etiā vī si esset i carcere pro maleficio cū ista lex generaliter loquat fim eū ex quo etiā infert q̄ executores electi ad distribuendum bona pios e vsus poterunt distribuere ī carceratos p maleficio a pena pecuniaria alleg. gl. optimā. ccij. q. ij. ca. sacrosū q̄ gl. alle. tex. in. c. si res aliena. ciiij. q. vj. ꝛ. c. reos. ciij. q. v. vbi dō q̄ non est in humanū bū facere his qui deliquerūt. ꝛ facit tex. lxxxvj. dist. c. nō satis. vbi dicit text. ff plus illis q̄ sunt sine culpa iplicat q̄ etiā culpatis de nefaciēdum sit et banc opin. tanq̄ magis roboratā q̄ illa quā tenuit bal. in aut. contra rogatus. sequitur Alexā. post Fulg. dicens q̄ per hoc inferri pōt ad decisi. q. formate p Bart. in aut. res que. C. cōia de leg. vbi indecisum reliquit q̄ bona subiecta fideicō. possint marito. s. ne conueniatur vltra q̄ facere pōt. hic de alia q̄ sibi cōpetit si mōimoniū fuit reintegratus[a]. ista. l. est ff Pe. qui dicebat q̄ exceptio superueniens pēdēte iudicio nō prodest reo, Ad idē. ff. eo. l. si cū dotem. §. eo aūt tpe. ꝛ dixi plene in l. ij. ff. de exep. ¶ Opp. C. de nup. l. si vt pponis. So. vt in glos. ¶ Ppo. de. l. plerīq;. §. de ritu nup. Sol. vt in glos. ¶ Dos q̄ pōt solui constante matrimonio vgo ri vt est alienum solua.

2 Vbicūq; ex solutione dotis q̄ fit mulieri ei⁹ condi tio fit melior ꝛ vir non efficit pauperior pōt maritus soluere vxori dotē cōstantē matrimonio.

3 Vxori recte soluitur vt redimat cōsanguineos ab hostibus vel eos egentes alat.

4 Juste soluitur vxori per virum vt impleat votum a se factū pro anima sua vel alterius coniuncti.

5 Actio de dote nō nascitur constante matrimonio.

6 Jus futuri non pōt tolli ꝑ sniam sed p pactus fic.

7 Largiri de alieno est species furti.

8 Adaritus expendens de voluntate vxoris habet exceptionem: et idem si non contra voluntatem.

Ratum habere quando quis cogatur etiaz qō est suum naturali ratione.

10 Actio de dote tam ex parte viri q̄ mulieris est bonefidei.

Caius. b Si mulieri ex iustis causis soluatur vel ipse maritus in iustas causas expendit ē eatenus actio dotis tollitur. b. ō. cum. l. seq. ꝛ sunt singulares. ll. ꝛ. ff. dictum est de duabus exceptionibus cō petentibus marito. hic ponit vnam exceptionem f. solutionis facte constante matrimonio. ¶ Nota primo q̄ mulieri potest solui dos vt ex alienum soluat: vt. l. fi. ff. de iur. do. ¶ Secundo no. qō mulieri ꝑ potest solui vt predia emat ꝛ hoc est regulare q̄cunq; ex solutione q̄ fit mulieri cā dotis mulieris cōditio fit melior ꝛ maritus inde non efficiatur pauperior q̄ pōt maritus soluere vxori cōstāte matrimonio. vt. l. ita constante. §. de iur. do. ¶ Tertio no. q̄ pōt solui mulieri vt redimat suos cōsanguineos ab hostibus c vel vt eos egentes alat. Ex quo not. q̄ mulieri soluitur pecunia vt impleat votum factum a se vel vt vadat in aliquā peregrinationē, p aīa sua vel alterius sibi coniuncti q̄ iuste soluit. ꝛ dote minuit. Si enim hoc permitteretur ad liberandum corpora multomagis ad liberādū aīas. vt. l. sancimus. C. de sacrosanc. eccle. et not. in l. j. §. de pac. ¶ Op. C. si cōstante matrimonio l. j. So. speciale in casibus hic positis. ¶ Op. de. l. seq. ad istam nam hic dicitur q̄ tollitur iplo iure ibi ope exceptionis. Sol. hic soluitur ipsi mulieri. j. l. pro ri. alteri soluitur. ¶ Opp. Dy. actio de dote non nascitur constante matrimonio: vt. l. sed si alia. de bo. dam. ꝛ. l. ij. in pcin. j. de do. prele. ꝛ dicā. j. eo. l. si cōstante. §. j. ergo nō potest tolli. Sol. Dy. non tollitur actio sed spes actionis. Ad idem. l. iij. §. de finere. §. vsufruc. quemad. ca. ¶ Sed ad hoc opp. de. l. si seruus. §. bone. §. de condi. fur. ꝛ. l. grege. §. fi. §. de pig. Solu. Tius futurū non potest tolli per sniam quia non potest in iudicio deduci vt ibi sed propter pactum vel alium fic vt hic. ¶ Opp. dicit hic in fine maxime si ego volūtate filie ꝛc. ꝛ sic innuit idem si filia nō consentit. Sed contra quia species ffurti est de alieno largiri. vt. l. filius. §. j. de dona. ꝛ de furtis. l. pignori. Sol. timore bui⁹ cōtrarij. dicunt quidam q̄ hic abundat maxime. Alij dicūt q̄ mulier habuit ratuz. Alij q̄ mulier vī habere ratum tanq̄ vtiliter gestū: vt. l. ponponius scribit §. de neg. gest. Ego dico q̄ maxime non superabū dat sed debem⁹ distinguere tres casus. Aut ¶ maritus expēdit de volūtate mulieris ꝛ bz exceptionē. aut absq; volūtate nō tñ ff voluntatē ꝛ idem vt hic colligit ex dictione maxime. Aut cōtra volūtatē ꝛ nō habet locū hec. l. vt. l. fi. C. de neg. gest. cū si. sint alienari p redimēda persona grauati a carceribᵇ in quibus positus fuit ꝓpter delictū: sed tu dic q̄ cōtrariū expresse tenuit Bal. cōsi. clxxxvj. incip. in ēpi nomine. qd importent. ij. lib. vbi voluit qō si testator grauat heredē onere fideicōmissi. ꝛ quod nō possit alienare ni si ī casu necessitatis ꝛ pro redimēdo a carceribᵇ q̄ nō possit alienare si necessitas est causata

9 ¶ Et si dicis ꝓ qūo mulier cogitur habere ratum cū istud negotiū non sit suū nec re ipsa: nec ipso gestu. nec cura ꝛ solicitudine. Rū. possumus dicere q̄ negotiū sit suū re ipsa si ille redēptus erat talis cui ipsa succedebat. nā hoc nō facto pdebat ius successionis. vt in aut. si captiui. C. de epis. ꝛ cle. facit l. si pupilli. §. itē querit. §. si titij seruū. de neg. gest. sed si erat talis cui mulier nō succederet. tunc opz nos dicere q̄ istud est quartū genus negotioz. s. q̄ f est nr̄m naturali rōne. ꝛ sic cogit qs hr̄e ratū sicut si esset suū re ipsa, dixi in. l. si pupilli. §. itē querit. ff. de neg. gest. ¶ Quero ꝛ an actio de dote sit bonefidei. hic est casus q̄ sic ex pte mulieris. Idē ex pte viri ꝛ habuistis no. in. l. de diuisione. ff. e. sec⁹ si cōperet extraneo: vt habuistis no. l. l. ij. circa pn. ff. eo.

1 ¶ Casus omissus q̄ remaneat in dispositione iuris cōmunis. ꝛ nu. 3, 7, 8.

2 Prouidens sibi in vnum casum q̄ videatur prouidere alium.

4 Prouisio hominis quod tollit prouisionez legis extraordinariam nō ordinariā: et quando tollat.

5 In casu omisso per patrē in stipulatione actio dotis integra est filie. et. nu. 6.

7 Lex nunq̄ fingit donationē in muliere quādo matrimoniū non sequitur.

9 Si pater vel extraneus stipuletur dotem fi matrimoniū soluatur morte mulieris sine liberis si mulier decedat cū liberis: qō actio isto casu queritur mulieri.

10 Liberi positi in conditione per testatorem q̄ non cēsentur vocati.

11 Filia ingrediente monasterium an committat stipulatio. remittitur.

Cum dotem. Qui sibi puidit in vnū casum alij renūtiare vī. h. o. ff. in vnaz lectura. Vel aliter ff. ma aliā. Casus omissus remanet in dispone iuris cōis ꝛ in hac. l. incipit iurisco sultus reassumere materiam cōionis que est inter patrē ꝛ filiā in actione de dote ꝛ eam ꝓsequit vsq; ad. §. transgrediamur. ꝛ est no. pcin. ¶ Oppo. hic teg. innuit patrē dantē dotē appropriare sibi act. per pactum dū dicit pepigi. §. C. de iur. do. l. aūa. et. j. eo. l. quoties. ¶ Huius timore legit hec. l. duobus modis. primo modo q̄ iz in narratione cōiungat patrē ꝛ extraneū in rūsione loquitur tñ de extraneo quasi diceret pactū pr̄is nihil operat. Hec lectura ponit in. i. glo. quā vide. Alij dicūt q̄ vbū pepigit. put referr̄ ad patrē intelligit per stipulationē ꝛ cessat. Alij. put referr̄ ad extraneū intelligit siue per pactū siue per stipulationem. ꝛ hec lec. ponit in pn. gl. mag. quā vide. ꝛ hoc satis pz. vel dic tertio q̄ iz ꝓ pactus sit p pactū nudū q̄ non valet ad acqrēdā sibi solidā act. valet tū q̄tū ad inducēdā psumptionē vt in casu omisso videat dare velle filie. ar. de leg. j. l. plane. in pcin. ꝛ sic de pacto nudo pōt intelligi in pona vtriusq;. ¶ Opp. §. de diuoz. l. si filia. glos. sol. in casu omisso remanet actio filie nisi fraudē cōmittat: vt ibi. ꝛ. C. de diuoz. aut. ꝗra si filij. ꝛ. j. e. l. filie. ¶ Op. ꝛ vī q̄ q̄ sibi puidet ī vnū casuz videat sibi puidere i aliū: vt. §. ō. di. ob. cau. l. si extrane⁹. glo. dicit q̄ vī puideri in aliū. f. sibi similē: vt ibi nō dissimilē vt hic q̄ glo. reprehendit ꝛ bñ. dic ergo q̄ ibi loqr̄ de cōdi. ob cau. nō de act. de dote. ita tz Dy. hic. ꝛ Ja. bu. in. l. Itia. et etiā Bul. qō est ipsa veritas vt. j. dicam statim. ¶ Opp. C. de posth. here. instī. l. fi. glo. nō soluit hic i Itio ponit pres solu. vna est q̄ ibi sunt verba ambigua apta referri ad vtrūq; casuz: hic sec⁹. Circa ō dic vt dicā in. l. cōmodissime. j. de libe. ꝛ postbu. ¶ Op. casus omissus remanet in dispone iuris cōis: vt. l. siyo. §. de viro. j. eo. ꝛ. si extrane⁹. j. de cōdi. ob cau. ergo in casu omisso act. erat cōis pr̄is ꝛ filie non solū filie: vt. l. ij. §. qō si in pr̄is. §. eo. Qui⁹ timore variat lect. huius

lec. huius. l. quidam em̄ fatent cōtrariū ꝛ ita intelligit hic q̄ nō placet. nā qī vna determinatio refert ad duo oz intelligi vt ea vnifōrmiter determinet: vt. l. iam hoc iure. in pcin. ꝛ. l. lucius. j. de vulg. dic affront ꝛ pu. ſz hec verba cōeum esse mulieri ꝛc. referunt ad patrē ꝛ extraneū dotātē. sed in extraneo nō est dubiuz q̄ mulieris est tota dos. vt in. §. accedit. C. de rei vxo. act. sic ergo oz intelligi in patre. et ista lect. reprobata ponit hic in fi. glo. Reperit tñ in q̄busdam additionibus qō Dy. tenuit eā. ꝛ in additionib⁹ suis reperit q̄ tenet alia. ꝛ sic in hoc videtur sibi ꝛ tradigisse. ꝛ tñ ista nō est vera. vnde alij legūt vt glo. dicit q̄ hic filia erat emācipata: q̄ non placet q̄ est diuinare. ¶ Item q̄ fim hoc inter patrez et extraneū nulla esset differētia cū quilibet diceret extraneus: vt. C. de rei vxo. act. §. extraneū. Di cendum est ergo q̄ in casu omisso est actio filie in tegra ꝛ hoc p rōnē: q̄ eligēdo vnū casum vī renuntiare alteri vt. C. de pcu. l. maritus. ita dicit gl. pro hoc facit q̄ puisio hoīs tollit prouisionē legalē. vt l. ꝛ bz. §. cū qs. j. de pca. ꝛ. C. de pa. cōuē. l. fi. Ista rō

5 ¶ nō placet. nā puisio hoīs tollit puisionē legalez extraordinariā. ita loquunt iura palleg. non autez puisionē ordinariā. Ita no. i. l. ij. C. de in. emphy. sed q̄ actio patris ꝛ filie sit cōis est ordinaria prouisio legis. ergo ꝛc. Preterea p prouisionē hoīs re cedit a puisione legis circa idē qō est prouisum: vt in. l. §. alī. nō aūt reperit q̄ p puisionē factā in vno casu recedatur a prouisione facta in alio casu. vnde

6 ista rō boc non cōcludit. Tenet tñ quod. §. dixi q̄ actio sit propria filie. ꝛ q̄ pater eligendo vnum casum vī alteri renūtiare. ꝛ hoc p rōnēm istos duos casus vnifōrmiter determinet. ꝛ per casum. l. inter socerū. ff. cū inter. §. de pac. do. q̄ tz Dy. in. l. q̄ ob gram. extra de reg. iu. li. vj. ꝛ Ly. in. c. qō fanore. C. ō legi. ¶ Ad ītraria rūdeo ꝛ magine ad. l. si extraneus. §. de cōdi. ob cau. q̄ qī dos dar̄ pro muliere ꝛ matrimoniū sequir̄ lex multū fauet mulieri ꝛ pre sumit donationē ꝛ stipulationē mulieris: vt in. §.

7 accedit. C. de rei vxo. ac. sed q̄uādo matrimoniuz non sequir̄ lex nunq̄ fingit donationem in mulie re: vt. l. si ego. in pcin. §. de iure do. ¶ Unde ad cō trariū casus omissus remanet in dispositione iu

8 ris cōis. verū est si ille casus respicit illū euentū cū matrimoniū nō ībiturꝫ pralle. l. si extrane⁹. Iz si respicit euētū quo matrimoniū ībit̄ presumit̄ donatio in muliere fauore matrimonij ita loquitur hic in palle. l. inter socerū. §. cū inter. ¶ Opp. extra glo. ꝛ vī q̄ in casu omisso vir lucret dotē nec ḡrat mulieri. vt. l. si filij. §. de diuoz. ꝛ pralle. l. inter socerū. §. cum inter. §. de pa. do. q̄ est vtile scire qm̄ cōter in oībus ℈ctib⁹ pater vel extrane⁹ stipulat dote ſi matrimoniū soluat morte mulieris sine liberis. si ergo moriat cū liberis est dubiū vtrū remaneat apud maritū quasi vir eā lucret ex tacito pacto an remaneat apud eū tanq̄ p filijs heredibus mulieris ꝛ sic mulieri videat quesita in casu omisso. Dy. in pralle. c. quod ob gram. ꝛ Ly. in pral. l. quod fauore. C. de legi. innuit q̄ querit marito ex tacito pacto p tex. in pal. §. cū inter. in Itio est bec l. q̄ dicit queri mulieri. Jac. de bel. disputauit ꝛ de terminauit q̄ in casu omisso ḡrit mulieri p banc. l. ꝛ p. l. bebius. §. de pac. do. vbi dicit eē casum p hoc q̄ tacita psumptio donationis est i ipam mulierē vt pral. §. accedit. facit. j. de leg. j. l. seruo leg. §. fi te statoz. ¶ Ad. l. si filia. §. de diuoz. rūdeo i eo q̄ tex. dicit q̄ diuertit vt virus lucro afficiat. intellige q̄ fuit expresse actū q̄ viro ḡrerē mulierē diuertēte vt. l. inter socerū. in pn. ꝛ. l. si pr̄. in pn. §. de pac. do.

a ¶ Ad. l. inter socerū. §. cuz inter. a de pact. do. Rū. q̄ dos retinebat̄ p maritū p filijs ei⁹ q̄ sunt heredes matris cor̄ū non q̄ vir iste lucret. b Et ista opi.

b ¶ Lucretur. Vide barba. consil. cxl. viij. ꝛ cōsil. cc. placet. p hoc induco. j. de here. instī. l. luci⁹. cū glos.

10 sua ꝛ vbi si pater grauat filiū si decesserit sine liberis in casu quo baberet liberos non vī nec intelligit p hoc ipsis liberis prouidere sed solū filio suo qō faciat qcqd vult ita in proposito vī. puidere filijs nō liberis. p hoc q̄ psumptio est qō pr̄ oriūgit plus filiā quā tunc bz ℈ filios ex ea nascituros in quib⁹ nulla cadebat affectio. vt no. in. l. q filiabus. j. de leg. j. in pcin. Ad idē. j. de ādi. ꝛ de. l. publius. §. fi. Et per hoc si filia erat sui iuris poterit de illa c dote testari ꝛ facere qō vult. Contra dices tu quō fim ista tēpora poterat maritus retinere dotē pro liberis tāq̄ pro heredib⁹ mulieris cū filiūfa. isto iure nō habebat heredes ōcia in. l. post dotē. ſ. eo.

c ¶ Queritᵉ glo. ſqd si filia ingrediat monasteriuz

11 ¶ Rū. dicit glos. q̄ tūc cōmittitur stipulatio q̄ tollit

d in casu mortis. b vt. l. eo nobis. C. de epi. et cler. secus si deportet. vt. l. ex ea parte. §. insulā. j. de verb. obli. ¶ In Itium facit. §. pro socio. l. actione. §. pu blicatione. ꝛ. f. de cōtrab. l. j. in fi. glos. non soluit. dic q̄ in illis factū ciuiliter repzesentat eūdem effectum q̄ factum naturaliter fim Dy. et Pe. in pre al. l. deo nobis. ꝛ plene examinabo in. l. gallus. §. ꝛ quid si tantū. j. de lib. ꝛ postbu.

¶ Pater quando possit agere actione de dote adiuncta persona filie.

1 Pater quando teneatur iterum dotare filiaz que perdidit dotem. ꝛ nu. 5.

3 Si dos fuit soluta filie ex iusta causa ꝛ eam amittat an maritus liberabitur.

4 Patri an incumbit onus probandi q̄ filia nō expendit in iustis causis.

6 Pater q̄ dat filie legitimā p solutēda cōdēnatione non teneat amplius illi legitimā assignare nec dare.

Si post solutū. Per solutionez factam filie patri actio non tollit nisi ex iustis causis soluatur filie nō pditure. b. ō. ¶ Op. q̄ semp pr̄ videt velle si nō ℈dicat. vt. l. ij. §. volūtatē. §. e. glo. So. no. istud verū in filia. §z in pr̄e requirit expressus cōsensus. vt l. filiussa. §. inuitus. §. de pcu. dixi. in. l. non soli. §. eo. ¶ Op. q̄ sine patre nō pōt exigi vt. l. ij. §. qō si in patris. §. e. So. hic exigit a spōte soluēte. dic vt in glo. ¶ Op. §. e. l. iij. in fi. ¶ Dicit glo. q̄ hic nō cō-

1 sumpsit in rem patris ꝛ bene dicit. ¶ Quero ꝛ an e pater possit agere adiūcta psona filie. glo. dicit qō fic. vt. l. ij. §. sed vtrū. §. eo. alij cōtra. p. l. cū dos. §. fi vero. §. de pac. do. Nec ob. §. Iz vtrū. q̄ ibi in pmissione hic i solutione ꝛ hoc tenebat Jac. de are. Tu dic qō patrē agere adiūcta persona filie pōt intel- f ligi duob⁹ modis vno mō pōt. alio mō non. vt dixi q̄ in pralle. §. sed vtrū. ¶ Quero ᵒ quid si filia ¶ cōsumpsit dotē an iterū pater teneat eā dotare. glos. dicit qō fic. C. de do. pmis. l. fi. Iz quidam §. Jn qui g busdā additionib⁹ reperit Dy. tenuisse contrariū per. l. fideicōmissa. §. si quis decez. j. de lega. iij. pro hoc adduco quasi expssum casum in. l. si socius. §. filiū. §. pro soc. puto sic dicēdū q̄ si filia perdit dotem sine culpa a dolo^k pater tenet eam iterū dotare. alias secus vt. l. etiā. §. licet. §. eo pro hoc est casus. C. de colla. aut. quod locum. ibi nisi filie possit imputari ꝛc. Ad. l. si socius. §. filium. §. pro socio. Respon. q̄ socius non tenet iterū dotare vt dixi. Quero ¶ quid si soluta§ fuit filie pater sic vt hic. ¶ Quero ¶ quid si soluta§ fuit filie ex iusta causa ꝛ ipsa amittat vel amiserat nunquid g maritus liberabit. glos. respōdet q̄ nō q̄ nec tunc videt̄ soluta qz perditure est soluta alleg. glos. l. iij. §. Iz si mutuā. §. de in rē verso. ꝛ hic exigit teg. q̄ in ista causa sit solutum. ꝛ non perditure. ꝛ tñ perdidit. glo. arguit pro ꝛ cōtra q̄ ex quo perdidit videtur solutū filie perditure qō puto verū qñ solvit ex iu b stis causis volūtarijs que ponūtur. §. l. progi. et. l. q̄uis. sed si soluisset ex causis necessarijs tūc distin gue aut mulier pdidit istā pecuniā data opa et filr pcedit ista gl. vt. l. iij. §. fed si sic accepit. §. de in rez verso nisi pr̄ in pdendo dolū cōmiserit: vt. l. p patre. §. versum. e. ti. Aut sunt pdita casu ꝛ tūc pr̄ non pōt agere vt. l. seruū. in pncipio de in rē verso. ꝛ. l. iij. §.

4 si mutuat⁹. eo. ti. ¶ Quero ¶ quis debet ꝓbare an maritus q̄ mulier in iustis causis expendit an pr̄ qō in causis non iustis. Et videtur q̄ pr̄. vt. l. pe. §. de exper. ꝛ. l. si prediū. C. ō pdi. mi. ¶ Jn Itium vī. l. iij. §. fi mutuat⁹. §. de in rē verso. Iz ob. Itiū q̄ sibi soluebat autoritate iudicis vel mandatū precessit.

g ¶ Ultimo no. ¶ id qō. §. digi q̄ que perdit dotem

§ sua culpa non oz iterū dotari a suo patre. facit qō

b si pater ℈ dat filio ℈ legitimā pro solutēda condēna-

6 tione ex forma statuti qō pater non tenet amplius

Andre. Poma.

¶ Querit. Vide sic. consi. cxxxix. i. j col. ij. vol. Et p intelligētia huius glo. vide Ra rolū Ruy. repe. l. gallus. §. ꝛ qd si tātuz v. col. de li. et post-bu. qd aut̄ si filia ꝓteat religionē capacē an actio ō dote desinat eē cō munis. ꝛ an consolidet in patrē vel in filiā. vide ibi eū. Et ad dictū bart. hic vide card. con si. cliij.

¶ Adortis. Adde vltra alegq̄ non valeret statutū dictās q̄ muliere in gredière monaste riū vir lucret dotē vel dotis partem. ité stāte statuto q̄ vir lucret dotē vel partē morte vxoris nō lucrabit̄ si vteroz religionez ingredit. ita cōsuluit pe. de ancha. cōsi. cclxxxiij. inci. pio ꝛ contra.

Andre. Poma.

¶ Quero. Vide Jas. i. §. fnerat. in pe. col. iiij. ō actio. ꝛ ī aut. q̄ locū in. v. col. C. de colla.

¶ Culpa et dolo. Cōmuniter dicte nec quicqd dixerit gut. ꝛ Jo. de imo.

¶ Ultimo no. Et vide bal. i aut. qō locum ꝛ ibi plene Rudo. hic alleg. ꝛ qd in alimētis vide etiā bal. i. l. j. §. ō iusti. ꝛ in. ꝛ Ja. de are. i. l. si libert⁹ q̄ operaꝫ. j. ō ope. li. And. barb.

Andre. Poma.

¶ Ultimo no. Facit̄ q̄ no. Feli. i. c. q̄ in ecclia ꝛuz. col. cxiij. de cōsti. pau. de cast. cōsi. ciij. in antiquis. ꝛ ix. se.

¶ Facit qō si pater. Et vide bal. in l. post emācipatio nem. ff. de pecu. li. ꝛ bald. in. d. aut. qō locū. ꝛ an tale statutuz valeat. vide gl. singu. in rubri. ō decre. decu. An. barba.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ Legitimam. Paulus de castro hic dicit quod Bald. in autenti. si captiui. dicit quod tenebitur tamen ipsum alimentare ſm Oldr. qui hoc tenet per. l. libertus qui operarum. ſ. de oper. libe. vbi patronus perdit ius patronatus quantum ad succedendum. non tamen perdit ius reuerentiale quin ipsum alere teneatur. Quod etiam dictum limitatur ſm Bald. in autenti.
contra rogatus ni a
ſi filius partem
ſuam dolo vel la- 7
ta culpa dissipaue
rit quia tũc etiam 8
alimẽta perdit ſe-
cus ſi leui culpa al
lega. l. etiam. ſ. eo-
dem. et ita videtur
tenere Specula.
in tit. qui filij ſint
legiti. ſ. primo.
verſi. ſed pone. et
ita etiaz tráſit do.
Alleg. Sed tu dic 7
quod Speculator
de hac limitatiõe
non loquitur ſed
ſimpliciter dicit q
ſi pater emãcipat
filium. t dat ei par
tem et filius iuret
decetero non pete
re alimenta quod
nibilominus ſi ef 8
ficiatur inops pa
ter teneꝛ eum ale
re q; tale pactum
eſt contra ius na-
turale. b
b ¶ Videtur dona
re. Roma. contra 1
quia imo vide-
tur feciſſe maritꝰ 2
ſub ſpe quod in fu
turum efficiatur 4
ſolnendo argu. l.
ſi defunctus tu. et c
l. curã. ſ. deficien-
tiũ. de mu. et hon.
et allegat tex. in. l. 1
in promittendo.
ſ. ſi a debitore. ſ. 2
de iure do. ad. l. cũ
vir. reſpondet q
ibi apparebat de
animo nouandi.
idem voluit bald.
in. d. l. promitten-
do. t cum eis tran
ſit Alexan.
↬Andre. Poma.
c ¶ Si pater. Vide d
Areti ſ filio. qciij. 3
in. ij. colũ.
↬Andre. Poma.
d ¶ Et iſta. Vide
Panoꝛ. et doc. in
c. officij. de teſt. Fe
de. cõſi. iij. in ſimi-
libus.
e ¶ Ex forma ſta-
tuti. pau. de caſtr.
dicit hãc opi. eſſe 4
tenendam quicgd
digerit Federi. de ſcalis. et Ang. Rapha. et aliqui tenentes contrarium
quibus vide riſum p alex. hic. et vide p bal. cõſi. lxiiij. circa fi. iij. volu. vbi
refert Federi. de ſcalis t id quod ipſe ponit in aut. preterea. Quid autez
econtra an maritus legando vxoꝛi videatur legare animo compenſandi
cum lucro quod mulier conſequi debeat ex forma ſtatuti. vide eundem
Bal. conſil. cxxiiij. ij. volu. Et an legatum dotis videat factũ aio compẽ
ſandi cum debito ad qõ alius quam teſtator teneba ex vt puta ſi filius le-
gat centũ q̃ pater pmiſerat p dote filie vel ſuo teſtõ legauerat ſi filius te-
ſtatoris t frater filie ſimiliter legat centum vel aliã ſummã an videatur
legare animo compenſandi. vide Pau. de ca. cõſi. lxiiij. t an ſi filia agno
ſcat legatum ſibi factum animo compenſandi. ſibi preiudicet. vide Bal.
cõſi. cccv. iiij. volu.

f ¶ Per nuntium. Adde q; vbi requiritur conſenſus alicuius in iudicio
poteſt preſtari per nuncium vel epiſtolam q; eſt notandum. ad intellectũ
l. fina. ſ. neceſſitatem. C. de bonis
factum ab vxoꝛe viro computat in portionẽ quaz que libe. et ita te-
e ꝺ; lucrari vir ex forma ſtatuti de dote: vt prealle- net Jacob. de bel.
lega. auf. preterea. quod multum no. ¶ Sed con- per text. in. l. bono
tra hoc facit. ſ. ad leg. fal. l. in quartam. t. l. id autẽ. res. ſ. fina. ſ. ô cnr.
t. l. q̃ autem. Solu. teſtatoꝛ inſtituendo videꝛ vo- idem tenet Bart.
luntarie incidere in illaz obligationẽ vel vlteriuz in. l. ſ. C. de decur.
cum fal de bet habere iure hereditario relinquen- libz. t. et in. l. filius
do iure legati videtur habuiſſe animum quod in fa. ſ. de dona. Spe
fal. non computetur niſi hoc exprimatur ſecus in cul. in titu. de acto
alijs quartis in quibus non eſt neceſſe q; iure le- re. ſ. j. verſi. ſed nũ
gati habeantur vt in treb. vt preallega. l. in quartã quid pater p epi-
¶ Oppo. de. l. huiuſmodi. ſ. qui ſeruum. de leg. j. ſtolam. et inquan
glo. ſat duas ſolu. Dy. tenet vltimam q; ibi cepit tum Alegand. hic
eſſe debitũ poſt mortem de quo non potuit cogita ponit an banniti
re. Opp. q; non ſit lucrũ q; ſi mulier eſſet rogata de perdant ea q̃ ſunt
reſtituendo alteri ſibi non mulier. vt. l. mulier. iuris communis
ſ. cuz proponeretur. j. ad tre. Sol. dicas hic impro vel iura muni-
prie ponitur vt in glo. no. cipalia. Adde pau.
de caſtro. conſilio
cxxij.

Si patri. Propter patris abſentiã ne- ¶ Et procedit pri-
ceſſariam poteſt ſolui mulieri ma. Adde quod
cauenti patrem ratum habiturum. b. d. ¶ Quero pau. de caſtr. dicit
que t quot ſunt cauſe propter quas rome habita- g q; iſta diſticcio eſt
re non licet. Dic vt in glo. ¶ Quero quid ſi pater bona ſi pater oñ-
f egiſtens abſens contradicit filie per nuntium vel tagat contradigit
epiſtolam quod non ſoluatur. Jn glo. ſunt opin. et procuratoꝛem
Tu dic aut pater habet legitimã cauſam contradi ad agendum non
g cendi et procedit prima opi. aut non t procedit ſe- mittit ſi autẽ mit-
cunda vt probatur. j. prozi. teret et eſſet caſus
1 ¶ Pater agens ad dotẽ pro filia: qñ poſſit age- in quo deberet au
re. t nu. 4. diri q; nõ eſt ban-
2 Stante ſtatuto q; mulier non poſſit contrabere nitus vel relega
ſine conſenſu duoꝝ conſanguineoꝝ: quod tus tunc ſicut ipſe
poterit contrabere ſi conſanguinei nolunt con- ſi eſſet preſens pre
ſentire. ferretur filie etiãſi
3 Filia quando poſſit agere ad dotem abſq; patre filia eſſet honeſta
t nume. 4. quia exercitiuz eſt
5 Mulier que nimis virũ diligit qñ ſit audienda. patris ira et eius
b **Eo autẽ tempore.** Ante lit. conteſt. po- procuratoꝛ preſer
teſt filia mutare voluntatem. Jtem ex cauſa q̃cq; tur: vt. j. ea. l. ſ. ſi
datur actio filie t patri denegatur ex contra. b. d. ſoluto. vbi de hoc
¶ Opp. de. l. huiuſmodi. ſ. ſi ſticbum. j. de leg. j. et probatur in ſimili
de opti. leg. l. apud auſidium. Gloſ. ſoluit duobus et tunc poteſt pro
modis et bene quas ſolutiones nota. Opponi. per cedere prima opi.
abſentiam non videtur pater contradicere. vt. l. ij. quam gloſſ. repro
in fin. ſ. eodem titu. dic quod hic erat abſens et ex- bat niſi pater ſit
preſſe contradicebat. ¶ Quero qualiter filie conſu turpis perſona q;
litur. Dicunt quidam q; datur cura patri vel q̃ fi tũc ſicut nõ audi-
lia aget. Jſta eſt vera q; iſtis caſibus filia agit: vt reꝛ ipſe ita nec ei?
l. filius. ſ. ſed et filia. ſ. de procura. facit aut. quod pcura.
i locum. C. de colla. ¶ Quero' practicam huius ma- ↬Andre. Poma.
1 teric. Reſpondeo t aut pater agit t ſufficit proba- ¶ Eo autem. pro
re filiam ſcire: vt. l. ij. in fine. ſ. eodez. aut nihil pro- b intellectu huius.
bat et admittitur cum cautione de rato vt ibi dicit ſ. vide Jaſo. i. l. ſi
glo ſſa ſed ſi filia contradicit exprieſſe debet exami- conuenerit. in. vij.
nari cauſa contradictionis. t ſi iuſtam cauſam al- col. ff. de iuriſdi.
legat pater non audietur vt hic. alias ſecus. vt. j. omniũ iudi.
eodem. l. dotem. dico etiam q; ſi iudici liqueret pa ↬Andre. Poma.
2 trem eſſe vilem perſonam poteſt iudex ex ſuo offi- ¶ Quero. Vide
cio non admittere eum: vt hic. ¶ Et per hoc dice- Alexand. conſilio
bam in quibuſdam ciuitatibus eſt ſtatutuz q; mu i liij. in. iij. colũna
lier non poſſit Jhere vel teſtari ſine cõſenſu cõſan ſecundo volumi-
guineoꝝ q; ſi ſanguinei requiſiti nolũt cõſentire ne Feli. in. c. cum
k q; ad iudicis officiũ ſpectat examinare cãm ſi di- accesſiſſent in. ij. col. C. qui admit. Roma. conſi. cxxxvi. Panoz. conſi. lxv.
in. iij. col. in. ij. volu.

k ¶ Judicis officium. Adde poſt Alexandrum Roma. conſilio. cxxvi. et
Bald. in. c. primo per illum text. de conſuetu. recti feu. t in. l. j. C. de nup.
t in. l. j. C. qui admittuntur. in fi. vbi multa pulchra in hac materia. Pe-
trus de ancha. in repe. c. canonum ſtatuta. in verſicu. tranſeo ad ſtatuta
que quandoq; prohibent. Baldus in. l. in coniunctione. et. l. vidue. de
nuptijs. vbi dicit quod iudex loco iſtorum poterit ſurrogare alios pro-
pinquos limitat in rubri. C. de contraben. empt. niſi ſtatutuz requireret
ctionis

preſentiam propinquoꝝ t iudicis decretum: nam tunc iudex non po-
terit ſupplere defectum propinquoꝝ recuſantium per not. per glo. in
l. fin. in ver. perſona. C. ſi propter publi. pen. et ſequitur Sali. in. l. iudex
de contraben. emp. ſubdens cautelam q; adhibeatur iudex ad interpo-
nendum decretum ſuum: alius ad ſupplendum defectum propinquoꝝ
per id quod in ſi-
mili habetur in. l.
fina. ſ. j. C. de iure
delibe. de quo per 3
bart. in. l. cũ heres
inſtitut. ſ. de acq.
here. per bart. an-
ge. t bald. in. l. tur
pia. ſ. j. de leg. ſ.
et q; iudex in loco 4
nolentium conſen
tire poſſit alios
ſurrogare tenuit
abbas ſ filio. lxv.
ij. libz. et an ſon-
nitates ſtatuti req
ſitas tempore con
tractus habeat va
lidare ſi deinde in
terueniat. vid Ro
ma. conſil. lxiij. et
in q̃tum hic Aleg-
an. truffatur de
Roma. bzenitatis
cauſa. vide Ro. in
antiquis in ti. de
appella. deciſio.
cxxij. incipiente
vbi appellatur a
tribus ſi vnus ſo-
lus deferat Jnq̃-
tum etiam Aleg. a
tãgit de inſtrumẽ
to guarentigie. ad
de quod ſtante ſta
tuto q; inſtrumen
ta guarentigiata
habeant executio- 5
nem paratã quod
mulier agẽs in ca
ſu. l. ſi conſtãte nõ
habebit executio-
nem paratam: vt
voluit Pe. de an-
chara. cõſi. cxvij. 1
t q̃ ſit inſtrumen
tũ guarentigie et 2
que inſtrumenta
habeant executio
nẽ paratã. Paul.
de caſtr. conſi. lxxiij. t ibi etiam vide de eo quod tangit hic Alexan. quod
quando ſolennitas requiritur a principio in aliquo actu non ſufficit q;
ex poſtfacto adhibeatur. Jtem inq̃tum in tertia limitatione dicit quod
inſtrumentum depoſiti de iure communi habet executionem paratam.
hoc videtur intelligendum verum in depoſito naturali vbi apparet de
numeratione. ſecus vbi apparet depoſitum cõfeſſionatum et hoc per ea
que voluit. Bald. conſil. cccxxxij. in fi. vbi dicit quod priuilegium datum
depoſito quod non admittatur compenſatio habet locum in vero depo-
ſito. ar. l. aſſiduis. qui po. in pigno. ba. ex quo etiam notare potes q; pri-
uilegia dotis non habent locum in dote confeſſata. et predicta videntur
intelligenda niſi ſit renuntiatum exceptioni non numerate pecunie. per
ea que idem Bald. voluit conſi. ccclxij. ij. lib. in q̃tum etiam Aleg. tangit
an filius dicatur aliquid facere metu vel reuerentia. vide Paul. de caſt.
conſi. clxxviij.
a ↬And. Poma. Caſu. Et vide domi. Abb. in. c. nulli. de iurepa. c. tue. t
c. relatũ. de cle. nõ reſi. Et vide Ando. roma. in conſi. xxxv. incip. viſa diſce
ptatione vbi ſingulariter loquit quãdo ſine iuſta cauſa cõtradicitur.
b ¶ Furioſus. Qualiter probetur furoz vltra loca vulgaria Alexander
conſilio. cxl. primo volu. Barba. cõ filio. lx. ij. lib. per Petrum de ancha.
conſilio. v.
c ¶ Ultimo. Paul. de caſtro dicit contra Bartolũ. facere quia comperta
veritate erroz cedit veritati. vt in. c. veritate. viij. diſtinctio. et quod ha-
betur in cap. fraternitatis. de frigidis et maleſi. vnde dicit ipſe quod aut
immunitas propter aliquam cauſam que erat vera tempore conceſ.
poſtea tamen definit eſſe vera. Et tunc non finitur immunitas et habet
locum regula illa quod decet priuilegium eſſe manſurnum. et ita loquun
tur allega. primo loco ſi bene inſpiciantur. aut conceditur propter ali-
quam cauſam que communi eſtimatione putatur vera: tamen ex poſtfa
cto apparet quod non vera erat: et tunc finiatur immunitas tanq̃ con-
cedentes fuerint decepti. Et ita loquantur alleg. pro ſecunda parte: t iſta
eſt veritas ſm ip-
ſum. et ex his pot
etiã decidi. q. quod
ſi pater fuit accu-
ſatus a munerib⁹
propter numeruz
liberorum. iuxta
l. ſemper. de iure
immuni. quod ſi
poſtea filij moriã-
tur debet durare
immunitas: quia
habuit principiũ
a cauſa vera. t hoc
voluit Joannes
andre. i regula de
cet. de regulis iu-
ris vide tamen de
hoc Bal. conſi. cj.
iij. volu.

d ¶ Anvir cogatur
ſm Paulum de
caſtr. quod in cau
ſa pia poſſunt co-
gnati iploare iu-
dicis officiu pro
pter eorum inter-
eſſe ratione ſan-
guinis. facit. l. j. cũ
ſequen. de libera-
li cauſa. nec habe-
bunt cauere de ra
to: quia agunt no
mine proprio non
nomine cognati.
facit. l. non tãtum.
de appellationi-
bus. t an maritus
cogatur reſtituere
dotez mulieri que
non eſt in eius ſer
uitio viri culpa.
vide Baldum in
l. finali. C. de ſenté.
que ſine cer. quan
titate. tenentem q;
ſic per. l. ſi is. ſ. pri
mo. de iure dotiũ.
de quo etiam per
Joannem andr. in titulo de donatione inter virum et vxoꝛem. ſ. nunc.
in additio. incipiente: Odoffredus. et licet communis concluſio ſit quod
maritus alere cogatur vxoꝛem: tamen ſi dos ſit promiſſa et non ſoluta
non cogitur per glo ſſam in autentica de non eligendo ſecundo nubẽ-
tes. in. ſ. illud. verſicu. onera. et ſecundum Paulum de caſtro et Bal-
dum hic. et licet cui debentur alimenta debeantur medicine. vt etiam vo
luit Speculatoꝛ in titulo qui filij ſint legitimi. verſicu. ſed nunquid is. et
facit textus in. l. prima. ſ. mulier. j. de ventrein poſſeſſionem mittendo.
tamen appellatione cibariozum non veniunt medicine ſecundum An-
gelum qui allega. l. ſicut impedia. ſ. de vſufructu. et probatur in lege in
rebus. ſ. poſſunt. ſ. commodati. et ibi Baldus. Et quia dixi. ſ. baldum
tenere q; vxoꝛi que ſine ſui culpa non eſt cum viro teneatur vir reſti-
tuere dotem ſecundum Baldum. vide de hoc Paulum de caſtro tenen-
tem contrarium conſil. cccxcij. in ſecunda columna. vbi dicit q; propter
expulſionem de domo vel malam tractationem q; mulier poteſt ſolum
petere alimenta. et ibi etiam dicit q; ſi fructus dotis excedunt alimen-
ta quod vltra alimenta maritus poteſt per ſeretinere ſicut ſi non eſſent
ſufficientes teneretur de ſuo alere incipit viſo quodam libello. Et quid
ſi dos ſit promiſſa poſt confeſſionem mariti. de recept. et per. xxx. annos
vxoꝛem aluerit an poterit tranſigere cum vxoꝛe vir ratione alimento-
rum preſtitoꝝ ad effectum ne eius heredes moleſtentur vigore fue
confeſſionis. et ſi partem receperit tempore matrimonij: an et illam
partem poterit diminuere vigore tranſactionis alimentoꝝ. vide Ab-
batem conſilio. lxxxv. ſecundo libzo. et dum allegat gloſſam in autenti-
ca de non eligendo ſecundo nubentes. Romanus conſil. cccxvij. dicit ſe

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

vnq̄ reperisse glo. vnde ibi reprehendens modernos consuluit qō si viro sit promissa dos q̄ non possit agere ad alimenta si est in eius seruitio vgo: nec sit bona distinctio ad hodernoū. s. aut maritus protestatus est aut nō. ꝛ siue mulier sit sana siue infirma imo cogat vir in omnez casum ex quo est in eius seruitio ipsam alimētare vel etiā si nō sit in eius seruitio viri culpa ꝛ q̄

causa dotis dicat causa pia voluit Jo. de ana. consil. lvij. Et an Bartol. hic addē etiaz ale- 5
gan. in cōsilio. vij. colū. j. circa princ. in. ij. vol. 6

Andre. Poma. a

a ¶Dues cogat. Vide alegā. consi. lvj. in. ij. col. i. iiij. b
volu. 7

b ¶Quero nūquid bona. paul. de ca. in mea lect. de hoc nō facit mētionez cōsilio tamen. viij. dicit q̄ stante matrimonio videtur obligata. ꝛ ita dicendū est intellexisse Spec. ꝛ bart. secus so. ma. ꝛ subditet si per statū taxat certa q̄ti 8
tas p alimētis vī idem dicēdum vt pro eis bona sint obligata vt p do. 9
ficut de iure communi cōstāte mrīmonio vel post infra annū q̄ eadez est rō et ista obligatio ꝛ hypotheca fuit contracta ab ipso principio dotis date scilicet tam pro illa quaz pro alimētis q̄ in futuruz incipient deberi rōne tarde solu. l. j. cuz ibi nota. ff. qui po. in pi. ba. sub dubio tamē hoc dicit dicere do. Allegan. hic dicit quod paul. 1
de cast. dicit obtinuisse tres sniās 2
pōt digisse in meo 3
non habeo preter 4
ea do. Alex. nō facit mentionem de 6
statuto de quo loquitur Paul. de 7
cast. sed ipse simpliciter dicit sibi 8
idē videri. sol. matri. vt bona sint tacite hypothecata pro alimentis eadem ratione vel maiori. vt hic per eum. Sanius videtur fecisse paulo relinquendo sub 1
dubio quia Roma. consilio. cccc. liij. in fi. incipien. omnipotentis dei ꝛc. In re presenti quatuor. vbi refert Specula. Barto. ꝛ Bald. in. l. lucius. ꝛ in. l. vnica. C. de rei vxo. actione. ꝛ firmat non esse obligata verum est quod erat in casu solu. matri. tamen ipse non specifi-

So. hoc segmtm hic alex. mder. cōh. l. 8. 2. mn. 6. gs vide

j. eo. l. si cōstante. in prin. ꝛ. l. vbi. s. de iu. do. So. cōtraria loquūtur qñ vir dissipat bona sua. hic autē erat diligens circa bona sua. sed dissipabat dotem dixi plene in. l. si constante. j. eo. dic vt ibi. ¶Quero tōr hic scōm dotis quātitatem qūo intelligitur. Dicit Ja. de are. i. fm reddituz qui percipiuntur ex dote. vt. j. de ali. ꝛ ci. leg. l. cū vnus. s. pe. ¶Quero tan vgo dues cogatur alere maritū inopem. Doc. dicit q̄ sic argu. huius. l. C. vnde vir. et vgo aut. ꝑterea qō tenet specu. in tit. qui fi. sint legi. s. j. ver. s3 quid si mulier dues. ¶Quero nūquid bona mariti sint obligata pro ꝑalimentis. Jaco. de are. determinat q̄ sic. vt. C. de rei vxo. act. s. sed vt plenius. nam ex dote debentur alimenta vt hic dicit vsure qñq̄ debētur ex pecunia. ad idem. C. de iur. do. l. pro onerib. sed res obligate p sorte sunt pro vsuris obligate: vt. s. qui po. in pig. ba. l. luci. ergo res obligate pro dote sunt obligate pro alimentis. facit de alimē. ꝛ ci. leg. l. lucius. ꝛ de annu. lega. l. caius. cū sua gl. fertur tñ q̄ Guid. de suza. dixit cōtrariū ꝛ idem determinauit quidā qui vocatur Jo. ruffi. de parma q̄ nulla. l. cautum reperit q̄ res sint obligate pro alimentis. Sed vt vidistis Jac. de are. dicit q̄ mo reperit obligata sicut pro vsuris. ¶Quero an dñs teneat facere expensas famulo infirmo. Respōdeo ꝛ si expensa est modica oz facere: si magna tunc secus vt colligitur. s. eo. l. omnotio. s. impendia. ꝛ qō ibi digi coniuncta l. j. ꝛ. ti. j. ꝛ qō ibi dicā. facit. l. in reb. s. possunt. s. cō mo. ꝛ. s. de edi. edic. l. itē si seruus. s. j. ꝛ ita determinauit Jaco. de are. ¶Ultimo ex isto. s. no. ꝛqō illi cui debentur alimēta sunt ꝓstāde medicine. vt. j. deverbo. signi. l. verbovictus. adde. l. sicut impēdia s. de v sufru. quā nullus alleg.

Item pater. Pater pōt agere p se et filia furiosa ꝛ p ea rem dum mittere. b. d. ¶Item opp. s. ꝓpi. s. Sol. ibi in femina sui iuris bicin ea q̄ est i potestate pris. p qua pōt patem mittere libellū repudij. ¶Oppo. furioso nō pōt solui vt. l. qō si forte. s. pe. ꝛ. l. si seruus dare. p. iussus esset. j. de solu. male ergo dicit hic quod pater petit dotē filie sibi reddi vt furiose. Solu. dic filie ve. hoc est sibi nomine filie.

Si soluto. tor vel filia de dote agit. idem in patre capto. hoc dicit. ¶No. q̄ patre non valente agere agit filia. vt. l. filiussa. s. sed si filia. s. de procura.

☞ Soluere mihi vel alij de mea voluntate est idem.

Pater quando teneaf pro dote data filio.

Filium esse heredem patris an probet creditor.

Pater quando cogatur consentire filio recipienti dotem p illam promittere. ꝛ nu. 5.

Filius accipiendo vgorem non congruam poterat de iure. ff. de exheredari.

Simpleq̄ consensus patris filio an sufficiat ad ip sum obligandū pro dotis restitutione.

Lucrum dotis an teneatur alter frater alijs communicare.

Trāsgrediamur. Hec actio datur cōtra maritum si ipse dotē receperit per se vel per aliū. Item cōtra socerū si fibi vel eius noīe vel iussu soluta est alias de peculio tñ tenebitur filius insolidū. h. d. Primo loquit de viro sui iuris. Secō in eo qui est in pris ptāte. scd a ibi. sed si filꝰ. Itē iste. s. seipsum cōtinuat. ¶No. ꝛ non refert. an mihi vel alteri de mea volūtate soluatur. Aduerte hic ꝛ opp. glo. de sol. l. fugitiuus. Dicit glo. fallit ibi. ꝛ bene ratio

cat. sed similiter dicit de statuto de quo loquitur Paul. de castr. q̄ nec tunc sint tacite hypothecata: quia dicit ipse licet constitutio municipalis det vgori post mortem mariti facultatem alimenta petendi tamen de tacita hypotheca non dicit vnde casus hic omissus remanet in dispositione iuris cōis. l. si extraneus. s. de condit. ob can. et idem firmat Abb. consil. xliij. in fine incipiē. Jesu christi. ij. lib. et ibi clare dicit q̄ sol. matrimo. sibi placet opinio Bar. ꝛ ibi etiam dicit de statuto alia ratione: quia statutum satis operatur ad obligandum bere des ad alimenta absq̄ eo quod tri buat tacitā hypothecam.

Andre. Poma.

¶Distingue. vide Raphaelez comen. consi. xl. in. ij. dubio.

¶Et si filius. idem tenuit spec. in tit. de dona. s. forma tis. ver. quid si filius. ꝛ idem bald. ang. Jmo. et pan. de cast. vnde dicit se habuisse cōnez de facto q̄ quidaz filius mentecapti recepit dotem ꝛ pr̄ nō potuit se obligare et ipse filius fefellit: et mulier volebat ire cōtra possessozes bonorū patris dicebat q̄ non poterat: q̄ pater non se obligauerat dicit se respondisse q̄ imo possit: q̄ si fuisset sanus mente potuisset cogi. ō quo latius per eundez cōsil. clxxvi. etiam dicit paul. consil. cxiij. q̄ non solum bona patris censēt obligata pro dote filij ipso viuente: sed etiam si filius post mortez patris ducat vgorem censetur illa obligatio causata viuente patre. dicit etiā idē paul. de cast. q̄ si filius vult recedere a patre ex iusta causa si esset emācipatꝰ pōt cōpellere patrem ad dandum sibi dotem. Si autem nō fit emancipatꝰ index hz super hoc puidere Bal. consilio. cxj. iiij. volumine. vbi allegat Dyn. ita consuluisse nō facit hanc distinctionem: nec dominus petrus de anchara. consil. cc xxxix. qui similiter allegat Dyn. ita consuluisse: sed an valeat pactum quod facit pater cum recipit dotem vna cum filio: scilicet q̄ non teneatur nisi tute.

si in tantū q̄tum erit portio cōtingens filio. Vide Baldum cōsil. ccvj. primo volumine.

a ¶Quero. domi. Alegan. hic plures refert opin. et in illa residere videtur quod aut statutum dicit qui recipit dotem lucretur: et tunc quia verba possunt verificari in patre lucrum sit conferendum. aut dicit vir lucretur et tunc lucrum non communicabitur vt hic latius per euz verum quia paul. de castr. aliam facit distinctionem omissis varietatibus lecturaruz. vobis affero qō Ludouicus Roa manus. consuluit consilio. cccc vj. qui refert quinq̄ opiniones quas causa brevitatis omitto vna excepta quain ipse approbat. et dicit vltima fuit equissima et vera opinio Bartoli in tractatu de duobus fratribus prima parte principali qō. vltima. quam secutus fuit bald. in. l. ij. fami. hercis. distinguētis quod aut ipse pater solus sustinuit onera matrimonij. et tali casu cum lucrum queratur patri tanq̄ ex re eius quesituz qui onera matrimonij sustinuit. merito venit fratribus communicandum. Aut vterque onera matrimonij sustinuit: scilicet et pater et filius. ꝛ inter vtrū q̄ lucrum diuidi- 1
tur pro dote onez sup portatorū. argu. l. fm naturā de re iudi. Et para 2
patri obueniens est inter fratres diuidēda. per. d. l. cō tractum. pars autem fratris minimē tanq̄ aduentitia: per. d. l. finalem iuncta. l. i. aut 4
onera matrimonij sustinuit solus filius: et tunc solo filio illud queritur: nō autem patri: et igitur non communicandum vt. d. l. finali. hoc autem membrum vltimum recte probatur in. d. l. si is qui stichum. s. ibi dos. et in. l. si maritus. et in. l. si filia. s. hoc amplius. s. fami. hercis. ꝛ in. l. j. s. cau. de rei vxo. actio. ꝛ hāc vltimam esse verissimā existimo: quam ego primo probo per text. singularem iuncta glossa. s. pro socio. l. quod si eo tempore. vbi videtur quod lucrum dotis proueniens vni ex socijs omnium bonorum communicari debet alijs: si alij onera matrimonij sustinuerunt: ecce ergo ibi ad considerandum cuius sit lucrum dotis consideratur penes quem sint onera matrimonij. Secundo probo: vbi nulla sunt onera matrimonij ibi nulla dotis constitutio et consequenter nullum dotis lucrum cadit: vt for-

tute. ꝛ palleg. l. si quis inter tres. s. imperator. j. de ꝓcu. tuto. dic ergo quandoq̄ pater cogitur cōsentire non tamen se obligare et tunc consensus eum non obligat vt. l. cum non solum. s. necessitatez. C. de bonis que libe. quandoq̄ cogitur cōsentire ꝛ se obligare et tunc simpleq̄ consensus eum obligat vt digi. quandoq̄ non cogitur consentire nec se obligare ꝛ tunc simpleq̄ consensus non obligat eū nisi de pecu. vt no. in. l. lucius titius. s. caio. j. de admi. tuto. ꝛ not. in. l. j. s. i. s. qō insti. ¶Quero[a] pone q̄ filius lucretur dotem an cogatur eam fratribus communicare. Dyn. dicit aut lucretur eam patre vino et tunc tenetur eam communicare fratribus aut eo mortuo: tunc secus vt. l. ij. C. fami. her. ꝛ ibi Ly. item ad literam pro hoc videtur casus in. l. dotem. j. de castren. pecu. secundū vnam lec. ꝛ. l. actionem. s. fi. ꝛ. l. seq. s. pro so. q̄ mihi placet fm ista tēpora hodie puto contrariū nam q̄ filius lucretur ex dote est aduentitium vt. C. de bo. que lib. l. j ergo non venit in colla. vt. l. fi. C. de colla. et istud est verissimum.

☞ Res empta de pecunia dotali est dotalis.

2 Dos putatiua retinet propter impensas.

3 Dos putatiua repetit cōdictione sine causa.

4 Ratio quare in reb⁹ extantib⁹ mulier preferat dño.

5 Mulier pro dote putatiua an habeat hypothecā. ꝛ nu. 8.

6 Dos putatiua habet priuilegiū in personali.

7 Res empta ex pecunia dotis putatiue est quasi dotalis.

8 Vgor in matrimonio vero quib⁹ preferat in actione de peculio.

9 Vendens boues qō pro pretio nō soluto nō possit repetere boues. Et idē in mutuante pecuniā vt boues quis emat q̄ nō pōt petere boues.

10 Dos ꝛ quasi dos est qd vniuersale.

Si mulier. Vgor putatiua habet qua si priuilegiuz in actione de peculio contra omnes ꝓterq̄ contra dominum mariti putatiui ꝛ cōtra eum in rebus extantibus que propter impensas potuerūt retineri. b. d. cum. l. seq. Et est not. ad materiā putatiuam. ¶Sp. hic dicit quod res empta de pecunia dotali est quasi dotalis. Contra. s. de iur. do. l. ita cōstante. Solu. si matrimonium † esset verū res vere essent dotales sed quia hoc non est: ideo dicuntur quasi dotales secundum glo. ¶Oppo. q̄ nō possit retineri propter impēsas. C. de rei vxo. act. l. j. s. fz nec ob impēsas. quidam dicunt q̄ bic corrigitur. tu dic q̄ bic in dote putatiua in qua nihil corrigit ibi in vera.

¶Quero quare dicat quasi priuilegiuz. Dicit gl. quia non est vere matrimonium. quia si esset verum matrimonium tunc enim esset verum priuilegiuz.

¶ † Quero qua actione repetit ista dos. respon. cōdictione sine causa: vt. l. auunculo. de cōdi. sine cau.

¶Quero que est ratio q̄ in rebus extantibus mulier preferatur domino. † Respondeo quia ille non sunt peculij. ideo dominus de his non potest dedu cere vt. l. depositi in princi. s. de pecu. ¶Quero an mulier ista pro ista quasi dote habeat hypothecā ꝛ priuilegiatā. gl. dicit. s. q̄ sic. vt. l. ij. i fi. s. de priui. credi. Ista glo. dicit verū qñ liber homo traberet matrimonium nō verū ignoranter. tunc enim obligauit ad questionem: ☜ si vendidi † homini tuo duos boues: ꝛ ago ad pretium: ꝛ tu vis detrahere quod tibi debetur: sed peto saltem boues. hic est argu. q̄ audiar quasi spes existat. Item si mutuaui pecuniam ꝛ ex ea sunt empti boues. est hic argumen. q̄ admittar ad boues. facit de lega. ij. imperator. s. fina. ꝛ de priuile. credito. l. ventri. s. in bonis. sed est argumē. cōtra. in. l. plane. s. sed si dedi. s. de tribu. et. s. qō interdum. non dicit plus Dy. hic. ego dico q̄ pro ista vltima parte est casus in. l. qui fundum. s. de in rem verso. ¶Ad contrarium respondeo nam. l. imperator. in fine loquitur in vniuersalibus: hic in singularibus: vt not. in. l. si rem et pretium. s. de petitio. heredi. † Respondeo: quia dos ꝛ quasi dos est quid vniuersale: vt l. quod dicitur. j. titul. j. digi. s. eo. in rubrica: merito vna res succedit loco alterius. vel potes dicere q̄ est priuilegium dotis vel quasi dotis: vt ibi digi ad. l. ventri. s. in bonis. dico q̄ ibi loquit in priuilegio persona li: sed dominus prefertur omnibus habentibus priuilegiū personale: vt, hic. ꝛ. s. de pecu. l. si ex facto. in prin.

¶Repetitio.

☞ Bona qñ dicantur ere alieno deducto.

2 Jus digestoꝝ prouidet mulieri q̄ possit agere ad dotē cuz vir esset in extrema paupertate: ita q̄ bona nō sufficiebāt ad dotis exactionem ere alieno deducto.

3 Jus. C. prouidet mulieri q̄ ꝛ bona mariti sufficiant ad dotis exactionē ꝛ creditoribus tātum: si tamen maritus erat talis q̄ non posset vinere nisi maliter dicit text. s. de iure dotium. l. iulianus. et. l. si pater mulieris. in fine. nec huic consideration refragatur text. in. l. j. et. ij. C. de bonis que liberis. in q̄tum vult q̄ ad instar aduentitiorum pater habeat vsumfructum lucri municipalis filio obuenientis et consequenter in eodem nullo modo sit collationi locus per dictam. l. finalem. C. de colla. quia possunt dicte leges intelligi de eo lucro quod non prouenit marito mera vgoris liberalitate et quod non conceditur propter onera matrimonij: et q̄ illud sit verum pro batur: quia ꝛ huic casui copulatur alter casus in dictis legibus s. de lucro ex bonis marti prouenientе vgori: cuius etiam pater vsumfru. ctum habet: et tamen illud vgori non cōceditur ob matrimonij onera que solus vir subit: vt. l. pro onerib. ꝛ quod beatur ratio persone que sustinnit onera matrimonij. tenuit Abbas consil. lxxix. ij. lib. vbi digit illud dñi Bart. in tract. suo de duobus fratribus esse notabile. et vide bald. consi. lxxx. v. lib. et vnuz verbuz per domi. Lardi. fi. clxxvij. Adde tu ꝛ vide domi. Pet. de bald. in trac. de duobus fratrib⁹. qō. v. principali. colum. cvij. ver. cvj. quero. vbi dicit q̄ in fratribus socijs omniū bonorū tale lucrū communicabitur.

¶Dotis putatiue. Adde Paul. de cast. qui dicit q̄ prediū dotale non poterit alienari: vt. l. iiij. de fundo. dota. q̄ etiam putat verum si mulier non fuit in dolo ad decipiendū virum: vt. l. actio. s. de rit. nup. de quo vide bald. consi. gg iiij. volu. dicit etiam bal. in. l. i. in fin. de condi. ob can. quod si ista tutum dicat q̄ instrumenta dotalia executioni mittantur sicut sententia diffinitiua q̄ locum habebit in quasi dotalibus: quod est notandum fm Paulum.

Andr. Pomate. ¶Dotis. vide Roma. cōsi. gl. in fine.

¶Ad qōnem. vide Ro. cōsi. gl. in fi. Adde tu q̄ potes limitare hanc doctrinā Bar. nō habere locum qñ mutuans pecuniā pro emēdis bobus spāliter fecisset sibi obligari boues vel alia rem emptā: q̄ tunc preferret talis mutuās etiā creditoribus anterioribꝰ in dictis bobus vel in alia re empta. p not. in. l. l. s. C. qui po. in pig. hab. ita dat cautelam Lepo. in suis cautel. cbar. cxvj. cautela incip. vulgaris est regula iuris.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

mulier pateret necessitatem: q tunc mulier agere
possit ad dotem.
4 Jure autenticoꝝ prouidet mulieri vt ad dotē age
re possit q̄ vir licet diues incipit male vti substan
tia sua.
5 Dos quib⁹ casibus sequestretur.
6 Remedium.l.in oibus.C.de iure do.gbus casib⁹
habeat locum.
7 Facultates viri nō esse sufficiētes ad dotis restitu
tionē qualiter probabitur.
8 Ubi sn̄ia facit magnū p̄iudiciū debet plene co
gnosci ⁊ probari.
9 Jn illis casib⁹ in quibus sn̄ia facit modicū p̄iu
diciū sempliena ꝓbatio sufficit.
10 Quando mulier agit cōtra virum ad dotē sufficit
probari per opinionē vulgi facultates viri nō esse
sufficiētes ad dotis exactionē: secus q̄n cōtra ter
tium.⁊ nu.15.
11 Jn casibus in quibus probandum esset facultates
alicuius non esse sufficientes sufficit quod assera
tur tot esse bona: et qui dicit esse plura probare
debet.
12 Verbum euidētissime assumit ꝑ suā subiectā mate
riam.
13 Paupertas an probet̄ per vulgi opinionem.
14 Paupertas quādo a lege limitatur statur legi fit
modicū p̄iudicium probatur per vulgi opi. vbi
magnum p̄iudiciū paratur relinquitur iudicis
arbitrio.
16 Quod vir incipiat vti male sua substātia sufficit p
batio semiplena q̄n agitur cōtra virū: si ℈ tertiū re
quiritur plena.
17 Viro incipiēte male vti sua substātia respectu ini
tij sine respectu finis: vxor pōt agere ad dotē dotis
fauore.
18 Marito bānito etiā bonis nō publicatis vxor pōt
agere ad dotē.⁊ nu.20.
19 Bannitus an equiparet deportato.remissine.
21 Peregrinatio pducit ad paupertatē ⁊ ad mortē.
22 Marito absenti debēt mitti alimenta.
23 Licet mulier a principio tpe mr̄imonij sciuerit ma
ritum inopem tn̄ pōt ad dotē agere.
24 Sn̄ia que fauet matrimonio est amplectenda.
25 Mulier quod agat ad dotem: socero vergente ad
inopiam.
26 Argumentū de re ad tp̄s q̄ procedit.
27 Executio q̄ fiat vbi est eadē ratio.
28 Glo.in.l.si vero.ℊ.de viro.in p̄in.j.eodem.non est
vera.
29 Hec lex ad casum specificatū extenditur.
30 Lex noua q̄ possit extendi per legē antiquam.
31 Lex extendit̄ per suā rationem.
32 Quando socer ⁊ maritus tenentur ad dotē. altero
ipsoꝝ ad inopiā vergente: mulier potest agere ad
dotem.
33 Paupertas alterius ex reis debēdi quod noceat
altero.
34 Quādo plures fratres vel patruus ⁊ nepotes sunt
obligati p̄o dote: altero ad inopiā vergēte q̄n pos
sit agi ad dotem.
35 Si duo extranei sunt obligati ꝑ dote ⁊ alter vergat
ad inopiā an mulier possit agere ad dotem.
36 Extraneus pōt dotē recipere ⁊ ad eius restitutionē
se obligare.
37 Si extraneus qui recepit dotē ⁊ promisit restitue
re: si vergit ad inopiā q̄ mulier agere possit ad do
tem.⁊ nu.45.
38 Lex simpliciter loquens in vno casu ex identitate
rationis extenditur ad alium casum quando cor
rectio non inducitur: sed declaratio ⁊ distinctio. et
nume.43.
39 Opinio Jo.in aut.quas actiones cōiter tenetur.
40 Jus facilius distinguit q̄ tollatur.
41 Jus diuinū per ius humanū distinguit̄: non aūt
tollitur.
42 Lex loquens per dictionē tagatiuam q̄ extenda
tur per aliam legem ad casum habentem similem
rationem:⁊ quando per hominē possit extendi. et
nume.44.et numero.45.et ibi in casu fauorabili
et pio.
46 Vir nec socer per dationem fideiussoris possunt euitare q̄ mulier non
agat ad dotem in casu inopie.
47 Filia quod in casu huius.l.patre inuito agit ad dotem q̄n dos est parua
vel si est magna et pater sit ita pauper q̄ si dos perderet non posset ite
rum filiam dotare.
48 Dos magna vel parua intelligitur ℈ qualitatem personarū.
49 Patre absente potest filia agere ad dotem in casu huius.l.etiam si fine
ipso agere non posset cautione non rati.
50 Pater in casu huius.l.quando agere possit absq̄ filia.
51 Actio que competit patri ⁊ filie p̄o dote est vna numero.
52 Jn casu huius.l.quādo pater agit ad dotem filia ius suum nō amittit
sed illud consolidatur: ⁊ fratribus confert.
53 Licet mulier stipulata fuerit sibi dotem reddi q̄ncunq̄ soluto matrimo
nio poterit tamen agit ante viro ad inopiam vergente.
54 Prouisio hominis q̄ tollat prouisionē legis de iure speciali in eodem
casu non diuerso: ⁊ ibi quandoq̄ remissiue.
55 Extraneus qui dotem dedit p̄o muliere ⁊ pactus est sibi dotem restitui
an in casu inopie vir poterit agere ad dotem.
56 Actio ex stipulatu p̄o dote competens extraneo est bonefidei.
57 Lex in omnibus.ℨ.de iudicijs.q̄ non habeat locum in actionibus stri
cti iuris.
58 Extraneus qui dedit dotem ⁊ pactus est sibi dotem restitui q̄ habeat be
neficium.l.in omnibus.ℨ.de iudi.
59 Si pater mulieris stipulatur dotē sibi reddi soluto matrimonio an ipse
vel mulier possit ad dotem agere ob inopiam viri.
60 Si pater viri vel extraneus recepit dotem: an eo ad inopiam vergente
vir agere possit ad dotem.
61 Actio personalis que competit mulieri vel hypothecaria p̄o dote: vir
eam non intentat suo nomine ſ̄ quādo agitur ratione inopie: sed no
mine mulieris.
62 Vir qui sustinet onera matrimonij quandocunq̄: potest etiam extra ca
sum inopie intentare conditionem ex lege: vel iudicis officium implora
re ad dotem.
63 Filij matre mortua q̄ non poterunt contra patrem habere remedium
harum legum ⁊ quando.
64 Filij matre bannita vel excommunicata quod poterunt agere contra
patrem vergentem ad inopiam nomine matris: ⁊ etiam eorum proprio
nomine.et numero.68.
65 Coniuncta persona agit nomine coniuncti etiam eo inuito q̄ tractatur
de proprio interesse.
66 Coniuncta persona improprie dicitur procurator.
67 Titulus dotis ex parte viri ⁊ filiorum non est lucratiuus.
69 Delictum parentum non nocet filijs in bisque per parentes ipsi filij nō
acquirunt.
70 Mulier qua actione agit ad dotem viro ad inopiam vergente.
71 Mulier q̄ habeat actionem in rem contra extraneū possessorē ad rem
datam in dote inestimatā viro ad inopiam vergente.
72 Mulier agens hypothecaria contra extraneos possessores ad dotem
q̄ debeat facere executionem.
73 Mulier in casu huius legis agit ad quecūq̄ bona viri etiā emphyteoti
ca ⁊ feudataria ⁊ etiā ad mobilia.
74 Mimor recipiēs dotē q̄ tacite nō obligat eius bona: ideo vxor nō pōt
agere ad dotē: ipso ad inopiā vergente.
75 Illata et inuecta per minorem in re conducta quod tacite non obli
gantur.
76 Donatio p̄opter nuptias q̄ statim ipso iure videt cōstituta cum vir do
tem recepit.
77 Tacita hypotheca q̄ cōpetat etiā viro p̄o dote habenda.
78 Mulier nubens q̄n videatur oīa sua bona dare in dotem.
79 Cautela vt ille qui dotē minori expressam obligationē cum iuramento
recipiat.
80 Fructus dotis p̄o eo anno quo dos repetit̄ per vxorē in casu huius le
gis q̄ nō diuidant̄: sed restituantur mulieri.
81 Quando agatur in casu huius legis an ⁊ quando requirat libellus ⁊ lit.
contesta.
82 Jn cā matrimoniali ⁊ tāgentibus quoquo modo eā procedit̄ summarie
⁊ sine strepitu ⁊ figura iudicij.
83 Libellus ⁊ litis cōtestatio q̄ semper requirat vbi agit̄ de magno p̄iu
dicio: ⁊ probatio plena requiritur.
84 Que exceptiones opponant̄ in remedio huius legis.
85 Omnis exceptio que cōstante matrimonio minuit dotē: poterit etiā op
poni in casu huius legis.
86 Exceptio ne maritus conueniat vltra q̄ facere possit: pōt in casu huius
legis opponi.
87 Pactum de dote lucrāda per virum matrimonio soluto q̄ nō possit in
hoc iudicio opponi.
88 Exceptio cōpensationis alterius quātitatis debite viro per mulierem
nō opponit̄ in hoc iudicio.
89 Vxor pōt vti retētione etiam cōtra extraneos agētes hypothecaria vi
ro ad inopiā vergente.

Viro vergente

90 Viro vergēte ad inopiā ⁊ contumace existēte mu
lier mittit̄ in possessionem.
91 Qui effectus sequant̄ ex repetitione dotis viro ad
inopiā vergente.
92 Mulier repetēs dotē in casu huius.l.q̄n ꝙsequat
dn̄ium rerū p̄o dote assignatarum.
93 Verbum assignare platū a iudice q̄n ad trāslatio
nē dominij importet quādo ius pignoris ⁊ q̄n cu
stodiam.
94 Hypothecaria intentata per mulierē in casu hui⁹
l.quod non sit nature hypothecarie intentate per
alios.
95 Vir sua spōte restituens dotem vxori p̄opter in
opiam q̄n talis restitutio sibi ⁊ creditorib⁹ noceat.
⁊ nu.97.
96 Omnis cōtractus ex quo dotis cōditio fit melior ⁊
vir non efficitur pauperior: inter virum et vxorem
est licitus.
98 Vir volens trāsferre dn̄ium vxori eidē assignaret
dotem: q̄ in ea trāsferatur: q̄n restitutio fit vt vxor
se suosq̄ alat.
99 Restitutio dotis facta ab eo qui vergit ad inopiā
in quo differat ab ea que fit ab eo qui non vergit.
⁊ nu.101.
100 Ad hoc vt restitutio dotis fieri possit in casu hu
ius.l.requirit̄ q̄ appareat instrm̄ dotis confectum
ante ℨcium matrimonium.
101 Si res restitute mulieri in casu huius.l. fierent de
teriores ad quē spectabit incōmodum.
102 Si fructus dotis restitute non sufficiunt mulieri
ad alimēta q̄ vir teneatur dare vltra.
103 Vir q̄ teneat alere vxorē etiā nulla dote ꝙstituta.
104 Fructus dotis restitute si excedunt onera mrimo
nij. excessus restituit̄ viro.
105 Vir in casu huius.l.q̄n possit cōueniri insoliduꝫ:
vel in ꝑtū facere possit.
106 Conuētus actione in rē nō pōt allegare ne quenia
tur vltra q̄ facere possit.
107 Vir si efficitur diues facta dotis restitutione q̄
dos sibi nō restituitur.
108 Quādo casus superueniēs q ab initio impediret
ret actū gerit ad eundē effectum cū actu gesto ex su
peruenięti casu nō tollit̄ gestum.
109 Vxor cui dos est restituta tenetur ex ea: si satis sit
alimentare virum socerum ⁊ filios alterius matri
monij.

Si constante. Prin
cipium huius.l.q̄ repetiturus sum breui
ter.b.o. Si bona mariti non sufficiunt ad dotem constante matri
monio dotis exactio cōpetit mu
lieri.b.o. Diuide in duas partes. Primo querit.
ſcō respondet.ſcōa ibi ⁊ ꝙstat ⁊c. Casum in termi
nis pone per te ⁊ notabilia collige. Opp.⁊ videtur
primo q̄ mulier non debet tantum expectare sed
possit agere et vir potest sibi satisfacere pleue vt C.
de iure do.l. vbi. Solu. glo. q̄ hec facultas mariti
non sufficiebat creditoribus ⁊ mulieri sed mulieri
bene potest satisfieri vt hic ⁊ ibi not.⁊ quod hoc fit
verū probat per rationem q̄ alias mulieri nullus
esset legis consilium cum inanis est actio.ꝛc.vt.ℨ.
de dolo.l.nā is.⁊ extra de resti.spolia.c.olim et hoc
placet q̄ hec.l.sic intelligatur quia alias esset ina
ne consiliū. tamen nō credo q̄.l. vbi. debeat restrin
gi ad banc inopiam vt.j.dicam. Scō oppo. q̄ō
facultates hominum debent intelligi nulla facta
deductione eris alieni vt.ℨ.de iure do.l.fiue gene
ralis et ibi not.⁊.j.de admi.tu.l.cū potest.ℊ.j. Sed
iste text. requirit facultates nō sufficere.⁊ sic videt
quod requiratur q̄ bona nō sufficiāt etiam nō de
ducto ere alieno ⁊ sic ꝓdicta so. nō est vera.ª Mo
ius timore glo. exponit facultates idest bona ⁊ sic
intelligant bona ere alieno deducto vt.j.de verbo.
signi.l.subsignatum.ℊ.bona.⁊ sic est bona soluto.
Quando autem intelliguntur bona ere alieno de
ducto vel non dic vt.j.de verb.signi.l.princeps bo
na.dicam.j.de bono.posses.l.j. Tertio oppo. et vi
detur quod mulier non expectet inopiam imo
agat statim cum vir incipiat male vti substantia
sua. vt in auten. de equali do.ℊ.illud.col.vij.glos.
bic ⁊ C. de iure do.l. vbi dicit q̄ hic iura corrigan
tur per illam aut. sed in.ℨ.illud videt dicere q̄ō
hoc intelligatur ℈ illam et banc sequit Dy. licet
Jaco. de are. sequatur primā vt refert Ly. in.l. vbi.
in prima op. Adibi autē videt q̄ circa hoc sunt
tria iura scilz ius. ff. o. et hoc quidet mulieri ple
ne. ius codicis et hoc prouidet plenius. Et ius au
thenticoꝝ et hoc prouidet plenissime. et nullū alteri
derogat: imo diuersis casibus loquunt. nam ℈
hec iura ꝓ digestoꝝ mulier tunc poterat agere cū
vir erat in illa extrema miseria et bona sua nō suf
ficiebāt ad exactionē dotis deducto ere alieno: nec
ante poterat agere ⁊ istud est solum in dote. Sed
per ius codicis ꝓuisū est plenius quod ꝛz bona
maritu sufficiāt ad exactionem dotis tn̄ si maritus
laborat inopia: puta q̄ sit nobilis homo et hz in
bonis parū: tn̄ habet in bonis tantum q̄ō sufficit
creditoribus et dotī: tamē quia opz eum viuere bo
norifice: oīa expendit ⁊ mulier pateret necessitatē
℈ ista tēpora: mulier non poterat agere: sed bo
die potest per dictā.l.vbi.et.l.in rebus.ℊ.oēs.eo.ti.
Et quod de hac inopia debeat intelligi dicam.j.in
q̄nibus. item per ius aut. est ꝓuisum plenissime.
4 Ecce vir ꝓ habet tn̄ q̄ō sufficit creditorib⁹ et dotī:
et est diues: et habet tantū q̄ potest bene vinere:
tn̄ est dubiū q̄ vergat ad inopiam: q̄ male vtitur
substantia sua: ⁊ ℈ ista iura mulier non poterat
agere: sed hodie est sibi ꝓuisum plenius: vt etiam
tunc possit agere: vnū ergo ius non corrigit aliud
sed addit alteri iuri plen⁹ puidendo. Quarto
b oppo. ꝑ extra glo.⁊ videt q̄ mulier non possit age
re ad dotē vt hic dicitur. sed petere dotē fe ſ̄trari:
vt.ℨ.eo.l.si cum dotem.ℊ.si ℘o dotem. Sol. dicunt
quidā fateor q̄ habet vtrūq̄ remedium et illud et
5 istud Ego dico alter: ꝙ aut vir dissipauit et dissi
pat bona sua ꝓpter q̄ō dubitatur de exact. dotis
⁊ tunc procedit istud principiū: aut dissipat et con
sumit dotē et res dotales: ⁊ tunc logtur lex Zia:
nec potes dicere q̄ idem sit iuris: siue dissipat res
suas siue res dotales: q̄ est contra. l. etiam. ℊ. licet.
6 ℨ.eo. quod credo verū. Posset etiā aliter intelli
gi: q̄ ibi loquitur q̄n mulier est furiosa: vel talis
conditionis q̄ ipsa dissiparet: tunc enim officium
iudicis in hac actione de dote que est bonefidei
de equitate nō facit dotem restitui mulieri sed facit
ipsam sequestrari apud tertiū: vt sic viro et vxori
cōsulatur. Quito oppo.⁊ videtur q̄ hec.l. sit su
perflua: quia ꝙ poterat mulieri esse consultum per
medium.l.in omnib⁹.ℨ.de iudi. sed in iure nostro ni
hil dz esse superfluū: vt in prima cōsti.C.ℊ.quib⁹.
ergo ꝛc. Solu. dicit Ly. in.l. vbi. C. de iure do. in. ij.
oppo. melius est habere res q̄ cautiones: vt.l. qui
ita.ℊ.j.j. ad trebel.⁊ insti. de obliga. que ex delict.ℊ.
furti. Confitetur tn̄ ista remedia.l. in oibus. posse
habere locū si mulier vellet intentare. hoc nō puto
verū. nā. d.l. in oibus. loquit̄ de cautione non fide
iussore. quicqd dicat ibi glo. vt ipse idē Ly. no. in. l.
sancimus. C. de vb. sig.⁊ bene. ꝑbat per. l. si credito
res.j. de pignie. credi. aut ergo dices q̄ debit fide
iussores de dote cōseruāda.⁊ hoc est falsum per tit.
ne fideiuss. do. dē. l. j. aut fideiussores de dote resti
tuenda.⁊ hoc posset procedere ℈ opi. Dy. positā
j. e. l. quoties. quā idem Ly. sequitur in. d. l. j. sed gl.
ibi. ℨtra.⁊ idē sequit Jnno. extra de do. inter virū
⁊ vxo. c. per vestras. q̄ō etiā tz do. Ray. Et hoc etiā
puto verū.⁊ latissime dicam. j. ea. l. ℊ. quoties. Cuz
ergo nullo casu fideiussio valeat. ꝓ q̄ remedium
illius legis nō pōt habere locū. Sexto op. et vr
q̄ dos pōt; tn̄ peti solu. ma. vt. ℨ. eo. l. ij. in p̄n. So.
speciale est hic. sunt alij casus ſpāles quos dic vt
ibi. Veniam⁹ ad materiā legis nr̄e examinandā
per. q. vt etiā facil⁹ habeat ꝙ doctrina hoc ordine
procedā. primo querā circa ꝑsonā ei⁹ a quo dos re
petit ꝓpter inopiā. ſcō circa ꝑsonā ei⁹ qui repe
tit. tertio circa modū repetendi. quarto de repeti
tionis effectu. Circa primū quero qual⁹ ꝓbabitur
viri facultates ad dotis exactionem non sufficere.
Dy. dicit q̄ probabit ℈ vulgi opi. sicut no. in. d. l.
vbi.⁊ in. d. ℊ. illud. de equa. do. Jsta vba vident

a Andr. Pomate. Mō est vera. Vi de a leg. in. l. nā que a stio. ℊ. nō oīs. in. j. 1 col in. iij. no. ff. ad trebel.

b Quarto op. Et vide Lud. ro. in cō sil. glv. incip. in cā dñe camille. q̄n mu lier repetat dotē ꝛ cōstante matrimo nio. Andr. barba. Lex Zia. Adde fol. bar. bic apꝛo bat bal. in aut. q̄ locū. C. de colla. in v. q. ⁊ in q̄tū Alex. cōcludit q̄ mulier cōstante matrimo nio in casu huius l. posſit agere rei vēdi. dicq̄ idē ꝙ sulit. bal. ℈ iij. j. lib.

c ij

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ☞Andr. Pomate. ¶Si maritus. Sequitur Alex. cõsi. cij. in. ij. volu. et cõsi. cxxviij. iiij. vol. ☞ 2si. cxxj. als. li. ☞ consi. cxxvi. eo. volu. iiij. Feli. in. c. veniẽs. j. de testi. ☞ aligd in. c. lris. ver. sed bis non obstantib⁹. de psumpti.

b ¶Cum de lege. Adde quod idem ipse tenet in l. ij. §. licentiam. per illum text. C. de iure oclibe. ☞ sequitur Bald. in. d. l. cum de lege. et idem videtur tenere Bartol⁹. in l. decem. de verbo. obliga. et Pau. de cast. in l. maritum. j. e. ☞ facit pro hac opi. qõ ipse not. in l. conficiuntur. §. codicilli. de iur. codicil. videlz si non possunt haberi se a ptem testes tempore pestis in testamento sufficiãt quinq; et eoipso & quod asserit pulures haberi non potuisse: fundata est intentio sua: nisi cõtrarium probet dicta. l. cuz de lege. 9 facit etiaz pro hac parte quod si quis d Parme egistens habeat producere aliquod statutum Papie: et sic illud producat asserens esse totũ presumitur pro ipso: donec probetur contrariũ ꝑm Barto. in rubri. j. de oper. no. nun. per gloss. in. l. cum de lege. quam gloss. sequit Roma. hic. et pro ea dicit esse casum in. l. si is qui. j. de e testi. ☞ dñs Anto. in. c. j. in fi. de. pba. et in. c. cõtingit. de fi. iustru. et cũ opi. Barto. hic tenent f etiaz Ang. ☞ Imo. qui fuit sibi Zsius in. l. si ex causa. j. de re iudica. et Ang. in. l. mutuz. §. illo. j. de acqui. here. et tenẽdo istam opi. non obst. ratio illa ꝙ probatio debeat de necessitate concludere: quia illud est verum ad ostendum quantitatem eris alieni ex g quo resultat presumptio fundamẽtalis illius qui asserit plura bona b non extare. alij tamẽ modi securiores ad probandũ facultates alicuius nõ sufficere ad debita. de quibus per Bal. in. c. j. de reuo. bis que in frau. cre. ☞ in. l. si vero. §. q; pro rei. §. q satisfa. cog. ☞ in. l. vbi adhuc. C. de iure do.

c ☞Andr. Pomate. ¶Quedã. Vide Feli. in. c. veniẽs. el. ij. de testi.

d ¶Preiudicium. Ad qõ plenius per ipsum in. l. j. §. fi. j. de pneto. stipu. et in. l. iiij. §. hoc autẽ iudiciũ. de dam. infec. ☞ in extraua. ad reprimẽ. in ver. summarie. per Bal. in. l. iudices. C. de appel. ☞ Bar. in. l. ij. C. de edic. diui adria. tol. ☞ in. l. a diuo pio. §. fi sup rebus. j. de re iudi. per Spe. in titu. de offi. iudi. §. postremo. ☞ per Barto. ☞ Bal. in. l. nec quicq̃. §. de plano. ff. de offi. procon. ☞ lega.

e ☞Andr. Pomate. ¶Ex predictis. Vide Alex. cõsi. cij. volu. ij.

f ☞Andr. Pomate. ¶Sed cõtra predicta. Quod importat verbũ endens: vide Bal. in. l. ea quidẽ. C. de accusa. Alex. cõsi. lix. iiij. vol. Alex. in l. si plures. ff. de vulg. ☞ pupil. Feli. in. c. lz cãm. in. j. no. de proba. Barba. cõsi. cxviij. i. vol. ☞ 2si. cxxviij. ij. vol. ☞ cõsi. clv. eo. vol.

g ¶Notariũ. Adde ꝙ Zium probat per plura. Anto. de bu. in repe. c. vestra. de coha. cle. ☞ mu. per. c. j. de consue. in. vj. iuncto. c. fi. de coha. cle. ☞ mulie. ☞ est casus in. c. cũ olim. de verb. signi. ☞ in. c. dudũ. el. j. de elec.

13 quõ† pbaꝫ pauptas¹ seu inopia alicuj⁹ gl. in. d. l. b
i vbi. dicit eode mõ ꝙ vulgi opi. Istud Dy. ☞ Ly. tenẽt. Plo dicit Ja. de are. indistincte esse verũ in ꝙli bet casu vt no. p ipsum in. l. pauptas. j. de egcu. tu.

☞Cõtra B opp. nos habem⁹ ꝙ paup ẽt q nõ hz in bonis gnãginta aureos. vt. j. de accu. l. nõnulli. Alibi videt paup q nõ hz cẽtũ aureos in bonis. vt isti. de suc. lib. §. fed nra. et in B refidet glo. i aut. de egbi. ☞ itro. re. §. fi. i gl. qs ẽt paup. col. vj. Alio modo vꝫ accipi paup: vt isti. de egcu. tut. §. fed et si i k gpter pauptatẽ. Quid dicem⁹? B dict⁹ ꝙ nõ; i ali 14 qb⁹ casib⁹. l. limitat qualr debeat intelligi paup: ☞ tũc stabo dispositiõi. l. vt. d. l. nonnulli. et. d. §. hz nostra. qnq; l. nõ limitat. ☞ tũc in casib⁹ i qb⁹ ẽ pauptate parat paruũ piudiciũ stabo gl. l. vbi. vt sufficiat pbari p vulgi opi. p iã dicta. i casib⁹ vbi gb⁹ parat magnum piudiciũ: tũc relinquẽdũ est arbi l trio iudicis. glo. hz C. vñ vir ☞ vx. aut. pterea. arbitrabit aũt h iudex diuersimode ꝑm diuersitatẽ psonarũ et factoz: vñ vn⁹ miles vel nobilis homo habẽs mille iu bonis est paup. vn⁹ rusticꝰ habẽs mĩn⁹ est diues. ar. j. de ver. sig. l. nepos. pculo. ☞ qõ no. de reg. iu. l. in ꝙemnatione. de iud. l. fed et si fu fceperit. §. i. Itẽ ex qlitate factoz ꝙsideraẽ em⁹ on⁹ iniuctũ: ☞ vtrũ sit ille sufficiẽs vel nõ: et ꝑm hoc dz dines vel panp. vt. d. l. panp. et no. in. d. §. fi pupter pauptatẽ. Circũstãtijs ergo pbatis remanebit in 15 indicis arbitrio. Ista scire plũnt ad multa vbi ex pedit scire q̃ panp trate et diuitijs: ☞ i testib⁹ ☞ alijs ¶Ex pdictis q̃ dico q̃ † fimulier vult agere in casu inopie ℨ extraneũ pignorũ possessione hypothecaria: qõ põt. vt. d. l. vbi. quia tũc fieret ibi extraneo magnũ piudiciũ: quia inopia debeat pbari plene et modo quo põt vt arbitriũ iudicis ad boc moueat. ☞ in boc non puto glo. ista bñ dicere.

¶Tertio quero qño pbabilr virũ incboare male vti subst̃atia sua. Glo. in ꝑalleg. aut. de eq̃. do. ☞ m illud. vꝫ dicere idẽ: vez q̃ pbet per vulgi⁹ opi. vel loquẽdi cõsuetudinẽ. alibi vꝫ no. q̃ debeat pbari per act⁹ extrinsecos: qz vẽdidit et dilapidauit ☞. no. j. de tu. cura. da. ab bis. l. is qui. §. fi. ☞ vꝫ pbari. j. de cur. ☞ fur. l. j. dico† idẽ qõ. §. q̃ cũ agit ẽ tra 16 maritũ vbi fit paruũ piudiciũ sufficit vulgi opi. in aliꝭ casib⁹ vbi fit magnũ piudiciũ: vt in casib⁹ l. is q. §. fi. j. de tut. et cu. da. ab bis. et. l. j. de cur. fur. ☞ i casu nostro ℨ extraneũ: dico ex gestis et ex aliꝭ causis extrinsecis dz probari. ¶Quarto q̃ro po n ne q̃ maritus est diues ℨ homo incipit facere mercantiã et ire per mare ꝑm q̃ etiã alij in arte illa periti faciũt: icipit nimis perdere et depauperari ita q̃ vulgi opi. est q̃ vergat ad inopiam an mulier poterit dotẽ petere ☞ videt q̃ nõ. nã. l. ista non hz locũ: qz eiꝰ bona adhuc dotẽ ☞ creditoribus sufficiũt. Itẽ nec. l. vbi. habet locũ. q; oibꝰ confidera tis ☞. ꝑm vulgi opi. adhuc est diues. hz tendat ad o iopiã. Itẽ nec ins aut. nã illa regrit virũ male vti subst̃atia sua: sed hic nõ inchoauit male vti cũ vti liter cepit: hz negotiũ malũ egitiũ habuit vt. ℨ. de 17 ne. gest. l. hz an vltro. §. fi. ☞ l. successori. i fi. Rñdeo o q̃ q̃ † dicit res male geri respectu initij: vt. d. l. dat modũ probandi negatiuam in aut. de here. et falci. §. fi vero abſint in verſi. et videsse.

k ☞Andre. pomate. ¶Quid dicemus. Vide Are. consil. xiij. facit quod vult idem Areti. consil. cvij. facit quod vult Alex. consi. cxxiij. ver. et eisdem. in. v. volu. et istam materiam vide pro possel. in. c. quo iure. viij. dist. Feli. in. c. fi contra testiũ. in fi. de testi. vide Cardi. consi. lxxxvij. vbi ea pro betur paupertas per vulgi opi.

l ☞Andre. pomate. ¶Arbitrio iudicis. Adde multos casus quibus stat̃ur arbitrio iudicis: per Barba. consi. xx. volu. ij. Alex. consi. xxi. Et vide que no. in. l. j. §. ait pretor. ff. de iure delibe.

m ¶Vulgi. Adde Bal. consi. cccxxiij. i. lib.

n ¶Per mare. Vide Pau. de ca. consi. cccxcij.

o ☞Andr. po. ¶Rñdeo. vide Alex. i. l. fi cũ dotẽ. §. fi marit⁹. in. iiij. no. ℨ. c. quandoq; respectu finis. vt. j. de impẽ. l. an in totũ. Bar. cõcludit habere locũ repetitio dotis: si vir solum mõ sit bãnit⁹. Addõ qõ idẽ tz Ro. cõsi. cccxcij. in loco. j. alleg. ☞ Bar. in. l. j. C. de repudijs. i mol. a i. l. cũ dotẽ. §. fi ma rit⁹. ℨ. co. Pau. de b ca. in. l. si marito. j. eo. ange. in. l. cũ no tissimi. de psecri. xxx. an. Ant. õ bu. in. c. p vꝫas. de do. inter vi. ☞ vxo. Ja. an. in addi. ad spe. in ti. de do. inter vi. ☞ vxo. §. fi. ver. qd si 20 vir est in bãno. vbi querit qd si maritꝰ est excõicat⁹. vbi dicit q̃ nõ hz locum iste tex. p tex. i. c. in ter alia. cũ ibi not. de sen. excõ. ☞ cũ eo trãsit dñs Ant. in d. c. p vestras. ☞ idẽ tz bal. ℨ. xxiij. j. lib. et qd si marito bãnito vel ad inopiã vergẽte mulier 22 agat rei vendi. ad fundũ quẽ in dotẽ dederat est imatuz en recte agat bal. concludit q̃ sic ℨ. xxiij. j. vol. ☞ qd si viro exbãnito ad mulierẽ tãq̃ negotiorũ gestricẽ puene rit tãte pecunie q̃ sibi ꝑ se potuit ℨ su 23 lere ☞ non fecit: an postea audiatur ℨ bonorũ pos. mariti volẽs agere hypothecaria. Rom. concludit q̃ nõ cõ fil. cxxxvij. Et qd si testes dicant qõ vergit ad inopiam: nisi dicant manifestũ est vergere ad inopiam ita probãt in. l. in reb⁹. C. de in. do. et vide Roma. consi. cclxj. in fin. vbi cõ sulunt super dictis quorũdaz testium q̃ digerant q̃ maritꝰ alia bona non habebat: nisi illa que ī articulis posita fuerãt quo ad alimoniã nõ sufficiẽbãt. quomodo pbabit illa negatiua dicit eo modo quo deponunt quia vicini noti. et alle. glos. ozdi. que in versi. et videsse.

¶Secũdo quero. Vide aliuz modũ probãdi: per Ro. consi. cclxv. in fin. ☞ quis dicat pauper vide Alex. in aut. ꝓterea. vbi Jason. C. vnde vir et vxor.

¶Paupertas. Adde alios modos probãdi: vide Jac. bu. in. l. actor. C. de pba. Bal. ☞ Salice. in aut. ꝓterea. C. vnde vir et vxor. Bald. in. l. paupertas. j. de ex cusa. tuto. et in. l. si quis ad dedinandam. de epis. ☞ cle. per glo. in ver. absunt. in aut. de beredi. ☞ fal. per Lanoñ. in. c. odoardus. de solu. Item ꝑm Angel. quãdo quis fideiubet videtur probatus q̃ male vtitur subst̃atia sua. ita in. l. in persona. ff. de pen. Itez qñ habet pecunias sub vsuris ꝑm eum per illam tert. in. l. iij. de fideiuss. Hot. tñ pro practica q̃ nõ sufficit si testes dicant qõ vergit ad inopiam: nisi dicant manifestũ est vergere ad inopiam ita probãt in. l. in reb⁹. C. de in. do. et vide Roma. consi. cclxj. in fin. vbi cõ sulunt super dictis quorũdaz testium q̃ digerant q̃ maritꝰ alia bona non habebat: nisi illa que ī articulis posita fuerãt quo ad alimoniã nõ sufficiẽbãt. quomodo pbabit illa negatiua dicit eo modo quo deponunt quia vicini noti. et alle. glos. ozdi. que

¶Quito q̃ro. Dñ Bar. cõcludit habere locũ repetitio dotis: si vir solum mõ sit bãnit⁹. Addõ qõ idẽ tz Ro. cõsi. cccxcij. in loco. j. alleg. ☞ Bar. in. l. j. C. de repudijs. i mol. a i. l. cũ dotẽ. §. fi ma rit⁹. ℨ. co. Pau. de b ca. in. l. si marito. j. eo. ange. in. l. cũ no tissimi. de psecri. xxx. an. Ant. õ bu. in. c. p vꝫas. de do. inter vi. ☞ vxo. §. fi. ver. qd si 20 vir est in bãno. vbi querit qd si maritꝰ est excõicat⁹. vbi dicit q̃ nõ hz locum iste tex. p tex. i. c. in ter alia. cũ ibi not. de sen. excõ. ☞ cũ eo trãsit dñs Ant. in d. c. p vestras. ☞ idẽ tz bal. ℨ. xxiij. j. lib. et qd si marito bãnito vel ad inopiã vergẽte mulier 22 agat rei vendi. ad fundũ quẽ in dotẽ dederat est imatuz en recte agat bal. concludit q̃ sic ℨ. xxiij. j. vol. ☞ qd si viro exbãnito ad mulierẽ tãq̃ negotiorũ gestricẽ puene rit tãte pecunie q̃ sibi ꝑ se potuit ℨ su 23 lere ☞ non fecit: an postea audiatur ℨ bonorũ pos. mariti volẽs agere hypothecaria. Rom. concludit q̃ nõ cõ fil. cxxxvij. Et qd si testes dicant qõ vergit ad inopiam: nisi dicant manifestũ est vergere ad inopiam ita probãt in. l. in reb⁹. C. de in. do. et vide Roma. consi. cclxj. in fin. vbi cõ sulunt super dictis quorũdaz testium q̃ digerant q̃ maritꝰ alia bona non habebat: nisi illa que ī articulis posita fuerãt quo ad alimoniã nõ sufficiẽbãt. quomodo pbabit illa negatiua dicit eo modo quo deponunt quia vicini noti. et alle. glos. ozdi. que

¶Quãdoq; respectu finis. vt. j. de impẽ. l. an in totũ. In ꝓpositio ergo fauore dotis ne mulier possit perdere dotẽ si vir puenerit ad ꝑfectã paupertatez vtroq; modo intelligã: vt siue vir male incboaret respectu initij siue malũ egitũ habeat consulek mulieri. arg. ℨ. co. l. j. ☞ de reg. iur. l. in ambiguis. et boc vꝫ bic sentire gl. in. d. ℨ. illud. ☞ i aut. de eq̃. do. i gl. i qõ. qua q̃rif qd si maritꝰ ☞ socer teneant. ¶Quito quero⁹ ponet ꝙ maritus⁹ est bãnit⁹, ꝓpter malefi cium de ciuitate sua: vtrũ tunc mulier poterit petere dotẽ. arg. istoz inriũ quidã dicunt q̃ sic: q̃ bãnitus eq̃parat deportato. vt insti. gb. mo. ius pa. posolu. §. relegari. ☞ g. col. in ti. bic finit. l. conradi. circa pzin. hz in deportatis est locus repetitioni. vt. C. de repu. l. j. et not. ℨ. e. l. ij. in pzin. ergo ☞ in bãnito. † Ista q̃stio an bãnitus eq̃paret deportato est multum magna ☞ vulgata satis quam tangit Ly. C. de here. instl. l. ij. ☞ Spe. in ti. de instru. edi. §. cõpendio se. ver. q̃ro quid de bãnito hoc bic nõ examino tñ 21 quia ☞ peregrinatio pducit eũ ad paupertatẽ et ad mortẽ. vt in aut. de egbi. re. in pzin. ☞ in aut. vt oes. obe. iudi. pzoin. §. hoc cõsideratẽs. in fi. ☞ idẽ videtur tenere Spe. i ti. de do. inter vi. ☞ vxo. §. fi. ver. quid si vir. plus etiam ibi dicit† q̃ marito absenti debent mitti alimẽta: qõ tene mẽti. Addq̃ facit. §. de iur. do. l. mut⁹. §. manẽte. in aut. de incest. nup. §. si vero. ☞ tigerit. colla. ij. ¶Sexto q̃ro in q̃sta ꝑicta qd si q̃ ab initio q̃ mulier dedit dotẽ maritus in inopia cõstitut⁹ erat vel in aliquo ex ꝑdictis casib⁹ qui faciũt locũ repetitiõi dotis ☞ stante mrimonio an poterit vti beneficio istarum legũ. Dy. dicit q̃ nõ: per. l. si is a quo. §. fi. et. j. vt in pos. lega. do. Lyn. in. d. l. vbi. in. iiij. qõ. distinguit aut mulier scinit et an poterit vti beneficio istarum legũ. Dy. dicit q̃ nõ: per. l. si is a quo. §. fi. et. j. vt in pos. lega. do. Lyn. in. d. l. vbi. in. iiij. qõ. distinguit aut mulier scinit et pzeiudicat: aut nõ ☞ tunc non ꝑiudicat. vt. d. l. si is a quo. §. fi. et C. de spon. l. fi. §. is quoq;. † Ego credo q̃ semper mulier habet tale bñficiũ. Primo quia ante ℨctas nuptias mulier nõ põt aliqd pactũ facere expsse per qõ longioꝛ die repetat dos ne ꝑditio fiat deterioꝛ. ℨ. de pact. j. dẽ die. et. l. sequẽ. et. l. at tilicin⁹. Adultomagis nõ põt sibi ꝑdicare per talẽ citũ pactũ ☞ videt resultare ex eo q̃ dat dotẽ viro in opi. Preterea snia predicta esse nuptijs impedimento nã pauper et q̃ male facit facta sua nõ inue niret vtq; dotẽ cũ dote eo q̃ mulieris videret se angio istarum legũ destitutas. Ista autẽ nostra snia nuptijs est fauorabilis† ☞ ideo est tenẽda ☞ admittẽda. vt. j. de ꝑdi. ☞ demõ. l. boc modo. et de iurepa. l. adigere. §. si patronus. ꝓ boc vꝫ casus ẽ de do. inter vi. ☞ vxo. c. per vestras. ¶Septimo q̃ro qd in socero si ipse recepit dotẽ ☞ vergat ad inopiã. vel male vtit substantia sua. Videt q̃ ℨ eum nõ possit agi: nam regula est ẽ actione de dote nõ dari nisi solu. ma. vt. C. de ꝓscrip. xxx. an. l. cũ notissimi. §. illud. ☞. C. de iur. do. l. in reb⁹. §. oẽs. de do. pleg. l. ij. in pzin. Et bec regula fallit in viro vergente ad inopiã: vt bic cũ fi. de socero nõ habem⁹ expssum. ergo stabimus regule. ☞ leges q̃ loquunt inviro non extẽdunt ad socerũ. vt. j. eo. l. si vero. §. de viro. ☞ ita possumus arguere gl. ☞ bic ☞ in. l. vbi determinat ℨ iũ: quia eadẽ ratio est equitatis in socero q̃ est in viro. ergo ☞. vt. l. fi. C. ad leg. fal. cũ simi. Preterea 26 Dy. boc pbabat alia ratione licitũ† est arguere de re ad tps: vt. j. de re mili. l. ita. §. et quia digimus. sed in re seu in q̃titate ita datur ℨ socerũ sicut cõtra virũ. vt. §. eo. l. rei. §. fi ergo. ☞ ita in tepore. Dy. inducit pro gl. ℨ. c. l. dinortio. Q. interdum. in fi. qui facit ad rationẽ factã in ℨiũ. Et ad. §. de viro. qui 27 videt casus in ℨium nõ rñdet. † Sed ex verbis gl. bic ☞ ibi poteritis colligere talem soln. bic extẽdit ad socerũ: quia est eadẽ ratio. Et ibi nõ extenditur ad socerum quia non est eadẽ ratio. ¶Aduerte: qz

boc videt falsum. nam in. l. si ꝙ. in pzin. no. ꝙ maritus de volũtate vxoꝛis manumittẽs teneẽ mãdati vel nego. gest. ad id ꝙ ad eũ puenit eadẽ rõne in socero. nã. l. vult ꝙ quoq; ad alium peruenit ex mãdato meo dz mihi restituere: vt. §. manda. l. ex mãdato. in pzin. Ista ratio est cõis ad virũ ☞ ad socerũ. ergo ista sol. nõ est bona. Quid dicem⁹ dico ꝙ 28 gl. l. si vero. in pzi. ☞ que dicit dari act. mãd. vꝫ neg. gest. nõ est vera. nã ille qui est patronus devolũtate alteri⁹ nõ vꝫ ex eo eẽ locupletior: nec ꝓpter id aliũ actione tenebik regulariter. vt. §. de ꝓscri. ver. l. naturalis. ℨ. fi. ☞ ibi no. ☞ ℨ. de leg. ij. l. plane. ℨ. fi. j. ☞ remud. l. nemo põt. ℨ. i. fed. l. iu. de ma. oz. statuit ℨ virũ dari boc casu ꝑalez actionẽ. boc est condi. ex. l. illa cũ de noĩe actionis nõ cõstet in. d. l. si vo. ℨ. dabit. et j. ad le. coz. de fal. l. filij. §. marit⁹. et de socero nibil 29 dz ergo remanet in dispositione iuris cõis: vt in ℨtio quo casu no. nostrã. l. ☞ ad casum nõ specificatum extẽdi: vt ibi. sed bic loquit de viroꝛ ☞ de socero nibil dz. remanet ergo sub dispositione iuris cõmunis. q̃ est vt eodẽ modo deẽ acto de dote in re ☞ tpe in socerũ q̃ datur in virũ: vt. §. eo. l. rei iudica 30 te. §. fi. ☞ l. dinortio. §. interdũ. ☞non ergo sum⁹ nos qui bãc. l. extẽdimus: sed alie leges eã extẽdunt. ſ. le ges ꝑcedẽtes. simile vꝫ in iudicijs q̃. l. si qs seruo. C. de fur. q̃ in seruo loquit in casu ſpali ☞ odioso ꝑ l. antiquã extẽdit ad filiũ. ſper. l. tñ. §. fin. §. de ser. b coz. boc no. dicit glos. in. l. qõ vero. ℨ. de legi. l. ergo 31 legẽ extẽdit. Itẽ extẽdit ꝙ nõ ꝓ ratione ſuã vt di c cam. j. pzi. in. ij. q. facit etiã pro hac opi. o. l. vbi ad buc. nã ibi dak istud bñficiũ non tñ ℨ maritum sed etiã ℨ extraneos possessoꝛes: ergo multomagis ℨ 32 socerũ. ¶Octauo q̃ro† qd si socer ☞ marit⁹ teneantur ☞ alter tñ vergat ad inopiã: an locum habeant ista remedia. dicit glo. ꝙ nõ ꝑm ista tpa: sed bodie poterit agi ꝙ negari põt cepisse male agi res pro dote africtas. dñs Ly. in. l. vbi. in. ij. q. vꝫ dicere ꝙ tpe baruz legũ poterat agere ꝙ mulieris interest plures res bre. vt. l. ij. j. de li. le. boc ꝙ dicit Ly. nõ credo bñ dictũ. naz tale interesse nõ daret mulieri act. cũ. l. reqrat bona mariti euidẽtissime ad dotez nõ sufficere. ar. ꝓ glo. j. de ver. ob. l. si qs ſtipulat⁹ fit stichũ. ℨ. fi. cũ si. ℨ Istud dictũ glo. vꝫ mihi dubiũ: nã aut tu intelligis vtrũ ℨ sit possit agi ꝙ vergit ad inopiam ☞ tunc de boc non est dubium. Aut cõtra alium ꝓper inopiam alterius ☞ tunc si glo. babuit bunc respectum videtur dubium. nam factuz vnius cozreozũ nõ nocet alteri nisi sint socij. vt. §. de vsu. l. moza. ℨ. fin. ☞ no. ꝓ Dy. in. c. moza. extra de reg. iur. li. vj. in fi ¶Aduerte aut vir et socer sunt 177 obligati tãꝫ duo rei: puta si boc est actũ tacite vel expresse. vt. j. de duo. reis. l. j. ſi. fi. et. l. reos. ℨ. cũ in tab. et tunc si sunt socij tũc videt dubiũ ꝙ ꝓpter paupertatẽ vniꝰ põt agi contra aliũ. arg. j. de duo reis. l. pe. si non sunt socij. ideo idẽ ☞tum ad hunc casum. nam hz regulariter factũ vnius non nocet c 33 alteri: tñ fallit ad perpetuãdã actionem. vt. l. C. de duo. re. et in aut. boc ita. eo. ti. ☞ ℨ Septimo q̃ro qd si socer ☞ maritꝰ ita bona non habeant: nisi illa que ī articulis posita fuerãt quo ad alimoniã nõ sufficiẽbãt. quomodo pbabit illa negatiua dicit eo modo quo deponunt quia vicini noti. et alle. glos. ozdi. que

¶Sustineo gl. Ad de inoꝛtũ Alex. in bac. viij. q. dicit ꝙ opi. Bar. nõ vꝫ vera. ꝙ illã tãq̃ verã secut⁹ est. ℨ. Ro. cõsi. ccclxxj. vbi dicit ꝙ boc in lect. bar. im probant: ☞ cũ filꝫ ☞ pr obligati sunt insolidũ ad restitutionẽ dotis: ita ꝙ ad quẽlibet ipsoꝛ pzesumit pro dimidia pertinẽte ad eã no. opi. Dy. ☞ Ly. idẽ tz Bal. Ang. ☞ Ro. bic Oldra. in aut. qõ locũ C. de colla. Benedic. de plum. in. l. dotalẽ. j. de manu. ad boc dicit Alex. esse tex. a nemine põderatum. in. c. decreuit. de bere. in. vj. vbi mulier sciẽter ℨbẽs mrimonium cũ beretico amittit dotẽ de quo b hic vide p eum.

☞Andr. Pomate. ¶Addit. Vide Ro. cõsi. clxxxvij. ¶Snia. Adde ꝙ bar. idẽ tz. in. l. si is a quo. §. fin. j. vt in pos. leg per. c. p ve stras. de dona. iter vir. ☞ vxo. Contrariũ tz Jo. an. in ad di. Spe. in ti. de do na. §. fi. versi. qd si mulier. et ita dicit tenere marti. de fa no. opi. Dy. ☞ Ly. idẽ tz Bal. Ang. ☞ Ro. bic Oldra. in aut. qõ locũ C. de colla. Benedic. de plum. in. l. dotalẽ. j. de manu. ad boc dicit Alex. esse tex. a nemine põderatum. in. c. decreuit. de bere. in. vj. vbi mulier sciẽter ℨbẽs mrimonium cũ beretico amittit dotẽ de quo b hic vide p eum.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Aut. quas actiones. Adde q illud venit limitandum nisi per talem extensionem rediretur ad ius commune: quia tunc eg idemtitate rationis fit extensio tanq causa fauorabili. glo. est in c. statutum. in ver. dinumerandum. de prebend. in. vj. nota. dominus Anto. in c. olim tibi. de verbo. signifi. Item limita vt in l. ij. C. de indi. vidui. Item limita nisi ratio sit scripta in. l. correctoria. quia tunc etiam fiet extensio eg idemtitate rationis fm gl. contra text. in c. j. 34 in ver. eligitur. de electio. in. vj. quod intelligi debet nisi correctoria non sit penalis: quia tunc 35 nō fit extensio. text. in cle. ij. in versi. in eisdē. ō eta. q quali. Item intellige verum nisi alia ra- 36 tio non scripta. l. suaderet extentio- 37 nem nō debere fieri. eg hoc em depe bendit qō in casu nō expressio nō militat omnino eadē 38 ratio glos. est in. c. constitutio. de ele. in. vj. quaz ad hoc ponderāt Jmo. et Bemi. alias limitat titulum ad ista vide Anto. de bu. in. c. feminarum. in. ij. eg. g. fallentia de cōsue. p Bemi in. c. j. n. c. si postq a de tēpo. ord. in. vj. Fortius dē q etiā si ratio non sit scripta i. l. tamē reddi nō possit nisi vnica ratio: tunc etiā 39 fit extensio in correctoriis ad casus nō expressus: sicut si ratio scripta eēt in lege. vt not. glo. et Moderni in. l. q̄uis. de fideiuss. z Bal. in. l. maximū 40 vitium. C. de libe. 41 prete. z in. l. fi. z ibi Jmo. j. de heredi. instit. Pau. de cast. 42 in. l. si vero. ℌ. de vi ro. j. e. Idem dum Bart. dicit q vbi non sumus in materia correctoria: sed ecorbitanti. si tamen est pia z favorabilis: tunc eg idemtitate rationis fiet extensio. Adde gl. in. l. j. C. de bis q ante apertas tabul. et in. l. miles. de re iudicata. text⁹ in. l. libertum. ℌ. senatus. ℌ. de ritu nuptiarum. Item inquantum voluit q iura loquentia per dictionem tagatiuam possunt eg tendi eg alijs iuribus. Adde. l. iij. ℌ. cum titio. j. de adi. lega. vbi ipse voluit quod si fit statutum q vulnerās aliquem puniatur pena mille: dein de fiat aliud q vulnerans puniatur tantum in quingentis. q omnino erit pena in mille: quia per dictionem tantum: non videtur corrigere. de quo dicto vide in. l. j. C. de bono. possessio. contra tab. quam pretor lib. po. z ibi glo. Joā. de imo. in. l. si vero. ℌ. de viro. j. e. z in. c. in alia. de immu. eccle. et de extensionis materia: vide per Ly. Barto. z Bald. in. l. non dubium. C. de legi. per Bald. in. l. j. C. de interdi. per Sali. in. l. ij. C. de nouis per Bald. in. l. ij. C. de patri. qui fil. distra. per Heminia. in. d. c. j. per Canonistas in clemen. j. de electio. per dominum Anto. in. d. c. ij. de consue. et per Joan. an. in titu. de actioni. z per ℌ. pe. in addi. que incipit: autor. et per eundem in regula: pro possessore. in mercurialibus. per Pau. de castro consilio. cxxxviij. et clxj. et. cccxxxvj. per Barba. consil. xxxiij. z. xiij. ij. lib. per Pet. de anch. consilio. xcij. per Roma. consil. cl. et dominum Lardi. consilio. lx. z an in ego: bitātibus per idemtitatem rationis fiat extensio: vi de Roma. consilio cclxxxv.

b ¶Ex bis⁵ ergo apparet dictū Dy. non esse perfectū. distingue ergo cuz querit vtrū lex extendat ad casum similem rationē habentē. Aut lex est plata simplr: aut in ea sunt verba tagatiua. ¶Primo 43 casu ℣ aut per extensionem induceretur correctio: z non potest. vt. d. aut. quas actiones. et. C. de appel. l. precipimus. ad fi. aut legū declaratio siue distinctio. z tunc potest fieri: vt hic. z in reg. que propter 44 necessitatem: vt ibi not. ¶℣ Aut in ea sunt verba tagatiua: z tunc aut per aliā legē apparet de extensione z extendimus. vt. l. ob eas. z. l. ferui nomine. et l. ℌctus. prealle. Aut per aliā. l. nō apparet: z tunc aut lex est plata in casu fauorabili z extendit. vt. l. illud. C. de sacrosan. eccle. aut in casu odioso. z tunc secus. vt. l. ij. C. de pa. qui fi. distr. et quod not. Dyn. 45 in. c. in argumētis. ¶℣ Ex predictis⁶ ergo ptz gl.

c bene dicere in q. proposita: quia ista. l. loquit simpliciter nec est dictio tagatiua. z si esset loquitur in casu fauorabili z pio. ergo extendit fm ꝓdicta: vel possumus dicere si volum⁹ laqueos ꝓdictos essegere q idem sit in extraneo q in viro. nam hoc fit ex extensione bois. ꝓpter idētitatē rationis: sed in extensione legis que vult actio. ex stipulatu p ote pariter et eodē modo dart: siue vir siue alias dotē recepit: vt. C. de rei vxo. acti. ℌ. z vt plenius. hic etiā videt expressuz in. d. l. vbi nāℌ extraneos possessoro. ibi datur hypothecaria. ¶Decimo⁷ vltimo 46 circa hāc partem quero qd si marit⁹ vel socer ℣ vult dare mulieri agenti fideiussores: an euitabit actionem. glo. in. l. vbi. dicit q nō. z idē tenet Dyn. in. iij. qō. z bene dicit vt ibi. ¶Ceniamus ad scōm. ℌ. ad 47 personam eius qui repetit dotem ꝓpter inopiāvel qui male vtit⁹ substātia sua. ¶℣ Et primo q̄ro circa hoc qd in casu vbi est cōis dos patris et filie: an filia possit agere pfe inito. z de hoc est casus in. d. ℌ. illud. in aut. de equa. do. posita. C. de colla. aut. qō locuz. que in dote ꝓfectitia distinguit. aut dos est c parua aut magna. dic vt ibi. Adde alium casum q etiam dos vt est parua et pater vgoris est ita pauper q fi dotē perderet nō posset eā de nouo dotare: tūc filie eo inuito permittitur agere: vt in gl. l. ij. ℌ. ceterum. ℌ. eo. Intelligas q in illis casibus in quib⁹ filia potest agere ex forma illius aut. non requiritur consensus patris. de quo loquit. l. cum non solum. ℌ. necessitatem. z ibi not. in gl. magna. d ¶Secundo quero: tu dicis q quando dos est magna⁸ z profectitia filia pōt agere inuito patre. quo 48 modo intelligaℓ magna vel parua. ¶℣ Respondeo fm qualitatem personarum. vt. ℌ. de iure dotium.

f l. quero. et. l. siue generalis. ita not. in. d. ℌ. illud. et 49 d. aut. qō locum. ¶Tertio⁹ q̄ro quid ℣ si pater est ✳ absens eo casu quo filia non potest agere sine consensu suo. Respon. q tunc filia poterit agere. vt. ℌ. de iudi. l. si longius. ℌ. j. et. ℌ. de iureiur. l. sed si vnus. ℌ. filio. z ℌ. seq. qō tz ℌ. de in. d. auf. qō locū. qō intelligo cum cautione rem ra. habe. vt. ℌ. ead. l. in fine. 50 ¶℣ Quarto quero quid si filia non vult agere: sed pater eius vtrū possit. Glo. dicit hic q sic: quia ad decretalis non excluditur a beneficio legis huius.

e ¶Dos est magna. Adde quod Bal. in fi. consi. cxxiij. j. lib. dicit q dos mille florenoz est magna re et effectu: allegat ita notasse Accur. in aut. ꝓterea. C. vnde vir vxori. vide Bar. in. l. admonendi. de iureiuran.

f ⁂ Andr. Pomate. ¶Tertio. Pro intelligentia huius questionis. et quis probabit istā dotē magnam vel paruam. vide Alex. cōsi. lxvj. incip. viso processu. volu. j.

✳ ¶Pro intellectu. l. titio centū. ℌ. titio genero. ff. de cōditionibus z demōstrationibus.

patrem

patrem pertinet periculum vt teneantur de nouo dotare eam. vt. C. de rei vxo. actione. aut. sed ℌuis. Aduerte hoc dictum intelligo si filia sibi consentit vel causam ℌdicendi non habet. vt. ℌ. eo. l. si cuz dotem. ℌ. eo autem tempore. z. ℌ. eo. l. dotem. tūc em 51 poterit pater agere ℣ nam cum vna sit actio numero ꝛc. que competit patri et filie. et ita determinatum est. j. eo. l. ij. ℌ. si voluntate. Item si mulieri committitur actio: vt hic. ergo z patri. hec tamen intelligo qō dos exacta non peruenieat ad manus patris: sed oneribus matrimonij deseruiat. Item 52 licet ℣ alias per actionem patris filia admittebat ius consolidationis in ea parte patre mortuo vel emancipata. vt arg. j. eo. l. si marito. ℌ. si voluntate et not. j. eo. l. insulam. in princ. tamen hoc casu filia tale ius nō amittit. timo in eam consolidatur z fratribus confert. hoc satis innuitur in. d. ℌ. illud. et d. aut. quod locum. ¶℣ Quinto quero⁹ quid si mu a lier dedit dotem z stipulata sit sibi reddi qficumq b soluto matrimonio an ante diem poterit agere.⁹ Glo. hoc non tangit: videtur q non quia huic casui quando agitur constante matrimonio: videtur renuntiasse. vt. ℌ. e. l. si cum dotem. in princ. et C. de pac. conuen. l. fi. cum si. Contrarium videtur. ℌ. de eo quod cer. lo. l. j. z. ℌ. pro solu. l. si quis a socio. Dy. dimittit banc. qō. insolutam. Jac. de are. dicit vxoꝛē admitti per iura prealle. Ly. in. l. vbi. in. v. q. tenet contrarium. l. qō mulier admittatur magis me hac ratione: quia non est vera restitutio: cum adhuc deseruiat oneribus matrimonij. teneo mecum Lyn. quia si mulier ab initio voluit expresse huic portioni renuntiare non potuisset: vt iam dixi. ergo nec tacite. Preterea leges⁶ in ℌium allega te non vigent. nam. l. ℌ cum dotez. fm vnā opi. que est vera: tenet q filia absente tpe quo pater stipulatur debet intelligi q casus omissus remanet in dispositione iuris cōmunis. vt. l. si extraneus. ℌ. de condi. ob cau. et ita dotis actio est ℌ ibi in casu omisso communis patri et filie: aut intelligit q pater in casu omisso videatur filie solidam actionē concessisse: quod potes procedere: si poneres eam presentem. argu. ℌ. de pac. do. l. inter. ℌ. cuz inter. z tūc est specialis fauore dotis talis presumptio. hoc autem esset contra dotem. Ideo huic intellectui feci differentiam inter presentem et absentem: quia ea presente potest cadere in pactum: quod potest porrigi ad futura. ea absente caderet in simplicem renuntiationem que ad futura non porrigitur: vt not. C. de pac. l. i. Item non ob. l. pe. C. de pact. con- 53 uen. quia fateor ℣ q prouisio hominis tollit prouisionem legis de iure speciali: quod est verum in eodem casu: vt ibi. sed in diuerso casu secus. sed iste casus inopia constante matrimonio fuit in stipulatione omissus: ergo ꝛc. Quando autem prouisio hominis tollit prouisionē legis: dic plene per Ly. C. de iure empby. l. ij. in. vj. qō. ¶Sexto quero qd 54 si ℣ extraneus dedit dotem pro muliere: z pactus est sibi reddi dotem: an in hunc casum inopie agere poterit. Dicit bic glos. z bene q̄ non. quia in casu soluti matrimonij videtur stipulatus. hic ergo casus inopie remanet in iure cōmuni: z sic mulier agit. ¶Preterea hic fit restitutio impropie. scz vt mulier se suosq alat. qō nō potest fieri si extraneo restitueretur: vt glos. dicit z bene. ¶Sed circa boc insurgit dubium qualiter consulitur extraneo. nunquid habebit remedium. l. in omnibus. ℌ. de iudi. Glo. in. l. ij. ij. respon. ℌ. de condi. ob cau. l. dedi. illam gl. ibi in qualibet reprobaui ꝛc. ¶Primo 56 in eo ℣ q dicit actionem competēt extraneo esse stricti iuris non bene dicit: imo est bone fidei. vt ℣ patet. C. de rei vxo. actio. l. j. ℌ. vt plenius. vbi dat actionem ex stipulatu: siue ipsa mulier dedit dotem siue extraneus pro ea postea in ead. l. sed non ignoramus. dicitur dictam actionem ex stipulatu: de qua lege dixerat esse bone fidei. quod ibi videt tenere ℘e. Predicta videnℓ probari insti. de act. ℌ. fuerat. vbi dicit actionem ex stipulatu esse bo-

ne fidei. quod intelligo quandocunq z apud quē cumq; fit. Hec obstat q in eod. ℌ. sequitur. Proteri autem ꝛc. imo facit pro. nam aduersatiua aut ē videtur innuere ℣ium esse in precedentibus. vt. j. de dam. infec. l. hoc amplius. ℌ. de his autem. in. ij. gl. z ibi no. q cuid ergo in. d. ℌ. dixerat est cōe oibus. qō vo posita sequit preferri ante ꝛc. illud competit mulieri tm. bic videt alia glo. ℌ. e. l. de diuisione. p hoc facit qō not. doc. C. de ꝓtiui. do. l. j et. C. qui po o tio. in pig. ba. l. assiduis. in vlti. qō. ¶Scio in eo 57 qō dicit q̄p in actionibus stricti iuris non est lo d cus cautioni. vt. d. l. in omnibus.⁹ ibi glo. non firmat. sed in. l. dedi. de cōdi. ob cau. dicit q hz locum in actione stricti iuris. idem tenet. j. eg quib. cau. in pos. ea. l. in possessione. et bene pro boc. j. de ꝓtiui. credi. l. si creditores. vbi est casus. z boc tenent oēs e 58 docto. ℣ Concludo ergo q extraneo succurrit per remediū. d. l. in omnibus. facit ad boc de ꝓtect. impera. offe. l. vniuersa. z qō ibi no. per Ly. z p eundē 59 C. vt in pos. leg. l. j. ¶℣ Septimo quero⁶ quid si pa e ter est stipulatus dotem sibi reddi soluto mātimonio. dico q fm opi. glo. posite in. l. si cum dotem. in princ. in casu non expresso videtur pater renūtiare. ideo boc casu filia sola ageret. sed illam gl. ℌ. prozi. in. v. qō. ego tenui si ponis filiam fuisse presentem: alias casus omissus remaneret dispositioni iuris cōmunis. z sic est cōis actio patris z filie: z erit idē quod dictū est. ℌ. in. iiij. q. ¶Et predicta vera intelligo⁶ si pater stipulatus sit dotē sibi reddi in oēm 17 f casum restituende dotis: cum casus inopie non sit casus dotis restituende: nisi in vgore vel in eo qui cum ea habet actionem cōmunem: vt ex predictis patet: quod est not et quotidie accidit. ¶Octauo 60 quero ℣ pater viri vel extraneus dotem recepit et vergit ad inopiam. certum est q vxor potest agere. vt. ℌ. dictū est. sed nunquid ipse vir suo nomine potest agere cōtra extraneū vel cōtra patrē si ponamus eum emācipatum. Videtur q sic: nam patre mortuo egberedatus habet actionem vtilem fami. ber. vt. j. de do. prele. l. ij. ℌ. si tñ. z not. j. ppi. ℌ. in glo. Preterea videt casus. j. de condi. z demon. l. titio centum. ℌ. titio. Preterea hoc videt sibi permittere regula generalis que est q vbi est onus matrimonij ibi debeat esse dos. vt. ℌ. de iur. do. l. fi. is. ℌ. j. ¶In ℣ium videtur quia cum ista actio sit inducta cōtra virū: vt bic. cum si. ideo non videt ei competere. vt. j. de lega. j. l. legata inutiliter. Bzeui 61 ter dico q̄p actio personalis p dote q cōpetit boc casu vel hypothecaria cōpetit ipsi mulieri: vt bac l. et. l. vbi. ergo non poterit eam intentare vir suo nomine: pro boc videt casus. j. de leg. iij. l. fideicom missa. ℌ. interdum. z de lega. j. l. seruo legato. ℌ. si te stator. Hec obst. ℌ. titio. quia illud de equitate. quia persona viri fuit nominata in legando: al's secus. vt. l. cum pater. ℌ. de iur. do. fateor tamen q ex regula posita in. d. l. si is. ℌ. j. C. de iur. do. resultat que dam cōditio ex. l. vel officium iudicis qō competit 62 ipsi filio q ℌstinet onera matrimonij: ℣t dos debeat esse apud eum quam poterit intentare. qñq etiam extra casum inopie nisi aliquod impedimentum obstet. pro isto dicto do glo. not. j. de do. ꝓtele. l. ij. ℌ. si tamen. in glos. super ver. iudicio. ¶Nono 63 quero ℣ vxor decessit extantibus liberis dos remā sit apud patrem. pater nūc soluto matrimo. vergit ad inopiā: virū filij poterunt agere cōtra patrem ad dotē per remediū harum legū. Et videtur q sic quia ꝓuilegium dotis tranſit ad filios eiusdē matrimonij. vt. l. assiduis. ℌ. exceptis. et. ℌ. eo. l. etiam. in prin. ¶In ℣ium videtur. ℌ. de iudi. l. his nulla. z de his reb⁹ potest pater facere quicquid vult. vt C. de bo. mater. l. j. Ad hoc dico q remedia istarū legum nō babent locū que tm succurrunt mulieri ℌstante matrimonio: sed ea mortua est soluta: sed si pater male vtitur substātia sua: si quidē est talis abusus qui cadit in prodigalitatē: cōstituat ei curatoz. z de hoc nō est dubiū. aut nō cadit in prodigalitatē: z tunc aut male vtit dote: forte quia fundum dotalem vendidit z tunc filij nō possunt aliquid dicere. sed patre mortuo poterūt vendicare. vt. d. l. j. de bo. ma. z i auf. de nup. ℌ. z ita. colla. iiij.

a ¶ Exbánita.adde qō voluit Pet.de anc.cōsi.cclxv.vbi ponit si statutū repellit publicū vsu rariū agēdo an silr repellatur tutor agēs noīe filij hēdis vsurarij:et ibi etiā ponit an cedēte excōicato vel bā nito cessionarius possit agere.

↪ Andr. Pomate.

b ¶ Scōo q̄ro.Vidē Barb.cōsi.cxxviij. in.viij.col.j. volu.

c ¶ Credo verū.Adde qō Roma.cōsi. clxxxvij.t3 idem.t cōsi. qō alleg. dñs Alex.est.cccclxx.t idē Ro.cōsi.cccxcij. dicit no.q̄ illud q̄ dr aduersus extraneos bonor possessores creditorē by pothecariā nō posse dirigere nisi precedat excussio eorq̄ sunt obligati p̄cedit nisi agat ꝯ illū q̄ vn⁹ est ex reis principal⁹ obligatus q̄n tunc nō est necessaria excussio bonorū:p glo.quā dicit fing.ff.q̄ po. l.mulier.t ibi illa3 summe not.Bar.t bal.firmare t aut. si bodie.C.de act.t obli.Itē dicit p̄dictā regulā ꝑcedere nisi eor bona hypothecātes ꝑstituant se ꝑcario noīe reditiōis possidere q̄ tūc si inuenia turꝑ tertiū possessio bonorū debitoris acqsita creditori ꝑcario : poterit ipse creditor excussatiōe nō facta agere ꝑ possidētes cōdictione ex.l.vl.C. de acq.pos.vt singulariter ibi dicit firmare Jac.but.t Bald.sequi.l.j.C. ō bis q̄ i frau.cre. t in.l.exitus.de ac qui.pos.

↪ Andr. Pomate.

d ¶ Tertio q̄ro. Adde vltra doc.hic q̄ rō est: q̄ in feudo nō cadit hypotheca.t est tex.t.c.j.in pn.ō phi.feu.alie. p fede.gl.t bal.in l. lex vectigali.C.ō pig.Bal.in.l.ij.C. cōia de leg.t in.c.j. ff.aut si liuellario gb. mo. feu. amit. Jo.fab.et moder. in.ff.seruari. insti. de actio.Ale.ff.si. erubescit enim ⁊c.vt ibi:sed si dotē alio modo dissipat t subuertit vt cum dos sit in quantitate t patrimonium suum taliter destruit q̄ dos filijs non sit salua.puto eis esse consulendum per officium iudicis vt suum saluum habeant.vt.j.ad trebel.l.imperator.et.C.de sen.passis.l.fi.ff.quibus.vbi casus est.hoc etiam optime probatur.j. vt leg.no.ca.l.fi. circa prin.t ibi videtur casus. ¶ Decimo t vltimo 64 † quero circa hoc: vgo⁹ habens dotem et filios t maritum vergentem ad inopiam est ex communi cata vel exbannita[a] ita q̄ propter suum delictum non potest agere quin exceptione repellat filij sui volunt agere:tam cōtra patrem ista actione q̄ hypotheca. contra extraneos possessores bonorum cum ista actio sit fauore matris t filiorum vt ex dote sustententur.quero vtrum possint nomine eorū vel nomine matris vel alīquo alio iure. Non in isto in allegationibus pro t contra multe possent fieri quia questio est dubitabilis. Credo q̄ filij possent agere contra quoscunq; tanq̄ cōiuncte persone nomine matris nec repellentur exceptione ex persona sua cum agunt ad eorum vtilitatem hoc patet primo:† quia licet alias coniuncta persona 65 non possit agere contra voluntatem coniuncte. vt l.pomponius.in fi.ff.de procur.tamen vbi coniuncta persona prosequitur proprium interesse.t agit pro coniuncta t non repellitur.vt ibi.et.l.j.ff.et.iij. de lib.cau.facit de appella.l.non tantum. ¶ Preterea ego video q̄ pariter agit actione de dote non mine suo et nomine filie quia agit ad suam vtilitatem.et non obstat sibi exceptio ex persona filie. vt ff.eo.l.ij.ff.item si volūntate.etiam si exceptio procedat ex delicto filie:vt ibi not.Dy.et probat.in aut. de nup.ff.quoq̄. ¶ Preterea procuratori in rem suam ex persona actoris a quo non habet causam lucrationem non opponitur exceptio doli excōicationis vel banni.vt.j.de doli exceptio.et.l.doli exceptio.et.l.apud celsum.ff.de autore.cum simi.et not. per Dyn.in.c.si quis in ius.in pe.q.extra de regu. 66 iur.lib.vi.† Et licet coniuncta persona nō dicatur propie procu.vt.j.iudi.sol.l.iij.ff.j.in fi.impropie tamen dicitur. vt.j.de procur.sed he in pn l.t ibi not.cum ergo hic agunt ad suum commodū t sunt quasi procuratores in rem suam.vt ff.impropria.j. quando appel.sit. ¶ Item non habent causam lucrationem† quia titulus dotis ex parte viri et filiorum non est lucrationis.vt.j.de actio.t obli.l.ex permissione.cum simi.ergo eis non obst. exceptio. ¶ † Concludo ergo q̄ eius nomine possunt agere nec exceptione repelluntur. Consulo tñ q̄ in libello dicant se agere ad eorū vtilitatem. Itē dico q̄ possunt agere suo proprio noīe saltem vtilibus actionibus que mulieri competebāt directo.t hoc probo.video enim q̄ quando ius dat alicui actionem ad meam vtilitatē illo impedito agere mihi competit actio vtilis.vt.l.j.et ij.ff.de institu.sed hic cum actio detur mulieri ad vtilitatem filiorum: ergo ⁊c. Preterea video q̄ si testator legat alteri ad meam vtilitatem mihi competit actio vt.j.de leg.j.l.seruo legato.ff.si testator.et de leg.iij.l.fidei cōmiss.ff.interdum.et de lib.leg.l.non solū.ff.j.cum simi.fit ergo in iure q̄ puideret vxori p se t filijs vgoe impedita saltem filij agēt. ¶ Preterea pro hoc bene facit.ff.de iud.l.si longius.ff.j.cū sua materia. t ideo delictum parentum non nocet filijs in bis q̄ per ipsos filios nō acquirūtur.vt.l.diui fratres.j.de iurepa.et.ff.de sena.l.t emācipati. et per Dy.in.c.nō debet aliqs.extra de reg.iu.li.vi.sic in proposito cum filij agant ad eorum propriā sustētationem t nō matris possent etiā isti filij habere tertium remedium.ff.q̄ per officium iudicis peterent dotem sequestrari.ar.ff.eo.l.si cum dotem.ff. finaut ē in fine vltimo coniūcto.ff.si vero dotem. Si opponis mihi quomodo poterunt agere contra patrem:cum non sit de casibus qui ponuntur in.l. lis nulla.de iud.t sic non possunt agere contra patrem ergo nec contra alios extraneos possessores cum debeat fieri discutio bonorum patris. vt. j. dicam. Rñdeo imo est de casibus cum hic casus pertineat ad alimenta pro quibus potest esse lis:t sic seruus etiam pro relicto in causa alimentorum potest agere contra dominū suum : qō alias non e posset.vt.j.de lega.j.l.seruo alieno.cum si. Predicta vera si filij sunt maiores: si vo essent minores constitueretur curator liti.vt no.in.d.l. si lōgius. ff.j.t p̄dicta tene menti. ¶ Expeditus de secundo venio ad tertiū.f.ad modū repetendi. Pro eo ergo 70 quero † qua actione aget mulier ad illam dotem. Rñdeo aut mulier dedit in dotem res que pōdere:numero:vel mensura continent: et tunc mulier potest agere actione personali de dote: vt hic ibi dotis ac.⁊c.de manu.l.seruū dotalem.de do.ꝓle. l.pactum.t ibi no. Item poterit agere hypothecaria.vt.C.eo.l.vbi.et hoc dicit secūda glo.huius l.probatur per rationem. eo tempore defertur hypothecaria quo personalis. vt.ff.de distra.pig.l. cum soluente.et qui.mo.pi.vel hypo.sol.l.solūt. ff.si pactacatur.sed hic deserit personalis:ergo ⁊c. Itē si ponis res euictas ex dotali pecunia vel dotem esse datam in rebus estimatis tali estimatione que facit emptionem eo casu quo vir non esset soluendo satis puto mulierem habere vtilem in f rem que sibi competit soluto matrimonio.probatur in.l.vbi.t in.l.in rebus.in princ.ff.si.facit.ff.de do.inter vi.t vgo.l.vgo: marito. Si vero † mulier 71 dedit marito in dotem res estimatas tunc si quidē vir ipsas res dotales dissipat: habet locum remedium sequestrationis.vt.ff.eo.l.si cum dotem.Si vo substantia sua male vtitur:tunc credo q̄ potest vendicare ab extraneo possessore t aviro:sicut posset ab extraneo possessore.vt.d.l.vbi.t.l.in rebus.licet glo.in hoc dubitauerit.C.de rei vendi.l. doce.Quidam tamen dixerunt q̄ sola hypothecaria sibi competit:quod est falsum.vt not.Ly.in.d. b l.vbi.in.gi.q. ¶ Secundo quero⁹ vtrū † cum vult 72 agere actione hypothecaria cōtra extraneos debeat prius precedere discussio in bonis viri.Glos. in.l.vbi.dicit q̄ sic. Idem Lyn.ibi in.gi.q. Idem tenet Spec.in tit.de do.inter vi.t vgo.ff.si.ver.sed c quo iure.quod credo ᶜ verum:licet quidam cōtra. 73 ¶ Tertio q̄ro⁹ ad quas res poterit mulier agere hypothecaria. Rñdeo: aut queritur de rebus immobilibus que sunt propie viri.t tunc non est dubium q̄ poterit agere contra virum et contra extraneos.vt.d.l.vbi. Aut nō erant propie viri: e. sed emphyteoticarie⁶ vel feudatarie:t tunc idem donec ius viri durat:als secus.vt.ff. de pign.act. l.leg vectigali⁶. Si vo queritur de rebus mobilibus:tunc aut sunt merces.aut res causa mercādi habite.t tūc aut habet eas maritus et potest agere:aut iam sunt vendite t non potest agere.vt.ff.de pigno.l.cum taberna.in prin.sed si non sunt merces[f] tunc poterit agere per.d.l.vbi.cum non repe- f riatur prohibitum. ¶ Quarto quero⁵ pone† q̄ 74 minor accepit vgorem t dotem.nūquid erunt bona eius tacite obligata:ita q̄ vgor possit causa ipie mariti agere hypothecaria:videtur quod non quia prohibentur res minoris obligari.vt.l.j.de reb.eo.l.j.t.C.de admi.tu.l.leg que tutores.cum si. ¶ Econtra videt q̄ sic:quia leg permittit eis facere matrimonium.vt insti.de nup.in prin.ergo ⁊ ac cessoria.f.dotem recipere.argu.l.mutus.in prin.ff. de iur.dot. Ista q.formatur in glo.C.de legi.tutel. l.fin.t ibi se non firmat.Ly.ibi tenet q̄ obligetur: g quia est obligatio legalis:t hoc per rationes pretactam.et per l.ij.t.iij.j.de re.eorum vbi glo.in simi- b li.q̄.f.vtrum † inuecta et illata per minorē sint ta cite obligata.dicit q̄ nō:vt not.ff.de pact.l.item q̄. quod sequitur Dy.insti.de actioni.ff.item seruiana.Guili.de cug.in.d.l. item quia.dicit sic: aut leg inducit obligationem aut hypothecā rerum precedentium contractu nullo alio subsecuto. Et tunc bona minoris possunt tacite obligari. vt.d.l.fina. de legi.tute.t.l.ij.t.iij.t de reb.eo. Aut requiritur quod subsequatur aliud factum. et tunc secus. ita loquitur glo.in.d.l.item quia.nam ex solo contractu bona tacite non obligantur nisi sequatur inductio.vt.l.j.ff.si vero inducta.et.C.in qui.cau.pignoraci.3bi. que verba recitantur per Lyn.C. loca.l. b certi iuris.in.v.qōne.[b] In casu ergo nostro erant

tacite bona obligata cum aliud factum non requiratur:licet ista verba sint pulchra t subtilia tamen 76 non videntur vera.nam † statim cum vir recepit dotem ipso iure videtur donatio propter nuptias constituta vt.C.de do.ante nup.auf.dos data.fin opi.Ago.ibi nota quam sequitur Lyn.t Jaco.de are.Ecce ergo si minor accepit dotem erit ne statim facta donatio propter nuptias equalis.Certe non nisi interueniente tutore et decreto vt.l.leg que tutores in princi.t.de predi.mi.l.predia.Preter- 77 ea quid plura † sicut ex parte viri contrahitur tacite hypotheca p dote restituenda ita ex parte vgoris pro dote danda.vt.l.j.ff.et vt plenius.C.de rei vgo.acti. ¶ Sed pone q̄ vgor minori promittit dotem erunt ne bona eius tacite obligata.Certe non sine decreto vt.ff.de iure do.l.titia.et ibi not.t.C.si aduersus do.l.j.Apparent ergo verba Bail. non esse vera.tamē fateor: quod si minori tradātur res estimate in dotem vel ex dote cōparate q̄ tunc res cum sua obligatione transiret vt dicta.l.ij.t.iij.de re.eorum non autem res que primo minori essent queste.Ad.l.mutus.dicas q̄ potest recipere dum tamen recipiat modo legitimo. Preterea hoc alia 78 ratione probatur mulier † eoipso q̄ nubat videtur dare omnia bona sua in dotē tacite licet nil dicatur vt nota.ff.de iure do.l.mulier.ff.bona. Ita tenet Jaco.de are.indistincte. sed Mar.de fano.tenet cum distinctione scilicet prout dignitates et facultates viri patiuntur.vt.l.quero.ff.de iure dot. Ista ergo tacita dotis datio que nullum factum requirit per minorem in rebus immobilibus potest capi sine decreto.Certe non per iura preallegata. 79 Consulo † ergo q̄ ille qui dat dotem minori obligationem bonorum ex testāmento recipiat cum iuramento [a] per aut. sacramenta puberum. ¶ Quinto a decreto.ite alia ratione non pōt mi- 80 quero quid in fructibus anni eius quo dos repetinor constituere dotē q̄ requirit causē cognitio.vt.j.ō mino l.si ex causē. ff.in dotis.scilzan suppetāt facultates et an vir sit dignus tanta dote t hic cause cognitio spectat ad iudicez ad gl.in.l.pdia.dicit q̄ō allegantes nō intelligunt ibi vide responsum et eandē opi. sequit ipse Bal.t Bart. bic mentionem fa- 81 ciēs 2ſil.cccxcvij.huꝰ incip.in causa ista restringit tñ dictū barto.nisi pari nubaret.t ma litia suppleret etatem vel nisi cōsensus propinquorū adfuerit t q̄ō minor absq̄ decreto nō possit cōstituere dotē voluit ro. 2ſi.cccxiiij.licet cōtra p̄dicta faciant que voluit idē ro. consi.cclxxx.t cccxciiij.

l.j.et bene.Ad.c.dispēdiosam.respōdet vt ibi not. 84 ¶ Septimo † quero quas exceptiones admittit iudex in hoc iudicio.Ad quod dico q̄ omnes exceptiones iuridicas contra libellum t contra personas vt quia minor:vel q̄ agit sine consensu patris eo casu quo ius sibi permittit poterunt opponi:vt in aut.quod locum.nec video rationes repugnantes sibi. Item si sibi opponatur q̄ etiam ipsa male vtitur substantia sua quid tunc iudex habeat facere:patet ex notatis in hac.l.in.iiij.oppo.Si vero querit de exceptionib⁹ tangētibus negotiū principale.Ad hoc do tales regulas. ¶ Prima † regu- 85 la est communis:exceptio que constante matrimonio ipso iure minuit dotem.hoc casu poterit opponi.t hoc probatur.ff.eodem.l.quāuis.et.l.sequen. vbi videtur casus ad hoc.j.titn.j.l.quod dicitur.et ff.de iure do.l.si is.ff.quod dicitur. ¶ Secunda re- 86 gula est † q̄ omnis exceptio qua omissa marito soluto matrimonio non esset cōsultum illa potest opponi.hoc patet in exceptione ne quis conueniatur nisi inquantum facere potest.et hoc declaratur in tractatu de effectu repetitionis.in.q.viij. ¶ Tertia regula negatiua est talis:nulla exceptio precedens ex causa que dotem cōstante matrimonio nō minuit:et que non opposita marito soluto matrimonio poterit esse consultum:potest in hoc iudi- 87 cio opponi.hoc probatur in.l.vbi.in fi. ¶ † Quero pone maritum esse pactum de dote lucranda soluto matrimonio per diuortium liberis extantib⁹ quod pactū valet:vt.ff.de pac.oo.l.ij.ff si mulier modo repetit dotem perinde ac si matrimonium esset solutum:vt dicta.l.vbi poterit ne vir opponere exceptionem ex illo pacto.Certe non:quia talis causa constante matrimonio dotem ipso iure non minuit:et viro soluto matrimonio potest esse consultum:vt hic.hoc etiam inducit ratio huius legis et ff.sunt enim inducte vt mulieri cōsulatur t viro nō noceat:vt patet ex.l.vbi.sed fi mulieri possent opponi exceptiones que alis ipso iure dotem minuūt exceptio mulieri noceret.Item si vir nō posset opponere exceptiones quibus non oppositis soluto matrimonio sibi non esset consultum viro noceret q̄ō esset cōtra.l.ꝓpositam quod nō esse debet:vt.l. b scire.ff.sufficit.j.de excusa.tut.facit.j.de lega.j.l.legata inutiliter.t de condi.et demōstr.l.cum tale.ff. 88 falsum. ¶ Ex his ergo respondetur ad.q.† mulier in casu inopie repetit dotem consistentem in quantitate vir vult opponere exceptionem cōpensationis alterius quantitatis sibi debite:an poterit.et certe licet posset indistincte si ageret soluto matrimonio:vt no.C.de rei vgo.t.ff.de.j.l.j.t.ij.t.iij.t.et ff. eodem.l.diuortio.ff.ob donationes.t.l.rei iudicate.ff.j.t.eo.tamen in casu ꝓposito compensatio nō poterit opponi:quia cōstante matrimonio dotem non minuit t eo soluto t etiam constante potest,vi ro alio modo esse cōsultum.ad quod facit cum hoc casu dos repetitur quasi in causa alimentorum ergo non est opponenda compensatio:vt.C.de compensa.l.in ea hoc probatur.als ius offerendi q̄ competit secundis creditoribus cōtra primos agētes hypothecaria competit etiam cōtra mulierem solu.matri.vt.C.qui po.in pign ba.l.cum tibi.sed eo casu quo agitur cōstante matrimonio propter in b opiam contra eam talis exceptio non operatur[b] vt no.Cy.in.l.cum tibi.preall. Ista enim repetitio non est simplex sed est limitata ꝑ̄ suum effectum. t ideo cum omnis exceptio vtatur sua equitate:vt ff.de doli excep.l.qui etate.cōtra ista nō opponuntur omnes exceptiones que opponuntur sol.mat. 89 quia equitas hoc nō dictat. ¶ Octauo † quero:nū quid mulier sibi possit cōsulere per viam retentionis certe fic tam contra extraneos hypothecaria agentes:vt.d.l.vbi quam etiam cōtra ipsum virum si sibi dotem nō soluit ? petit vir qui vergit ad inopiam:vt in c.per tuas.extra de do.inter vi.t vgo. 90 ¶ Nono † quero quid si vir est cōtumax vtrū pro cedatur ad diffinitiuam cōtra eū.certe nō:sed mittitur mulier in possessionē sicut regulariter fit:vt.l. cum pponas.C.de bo.auto.iud.pos.de quo in spe. in titu.de dona.inter vir.t vgo.ff.si.verficu.quid si

¶ Exceptio non operat. Adde qō idē tenet Jo.and. in tit.de dona.inter vir.et vgo.ff.si. super versi.si mulier. Bald.in.d.l. vbi.Pau.de cast. in.l.ij.ff.eo.t Bal. t ange.in.l.j.ad ff. ff.eo.Sz hic Bal. Ang.imol.roma. t Pau.de cast.te- net Zuum qō limitat pau.bic veruꝫ si fructꝰ dotis sufficiat ad alimenta duꝫ familiā aliter debeat sequestrari de bonis mariti tātū q̄ sufficiat ad alimēta.t in.ff. finaut.t senissimo. Tu dic q̄ bal.cōsil.cclxxxij.incipit. in qbi noīe premittendū est.j.libr.tenet opi.bar.bic.et in.d.l.cū tibi.quā dicit esse Jaco.de are.t Cyn.non tñ facit mentionē de Bar.bic.

To. q̄ quo tenet hic do Alexander.com. pe- m. 31. & palazuel Ro. vgo. n. 6. & vestrg de dona. m. 1. f. 6. & vgo fo. 70. colu. 3. nu. 12 & 21. sed Zasius nō bene. vide Bologne trac. trinq. fo. 219 colu. 2. in prin. pro- bat. hic.

vir vocatus. ¶Decimo & vltimo queri posset circa hoc: vtrum vir spontanea voluntate possit propter inopiam restituere mulieri: que questio licet hic caderet: tamen quia non posset bene hic tractari nisi videremus repetitionis effectum. ideo reseruo eam tractandam. ff. prohi. ¶Expeditus de tertio: veniamus ad quartus: scilicet ad repetitionis effectum. Circa quod primo quero † quid sit repetitionis effectus: ¶Respondeo magnus: nam mulier non poterit amodo perdere dotes suas per viri dilapidationem. Item vxor non poterit alienare. Item viri conditio ex hoc non fit deterior: quia simul ex ea alimẽtatur. Item predia dotalia remanent sibi salua in casu soluti matrimonii. vt dicta l. vbi. ff. eod. l. si cum dotem. ff. si vero dotem. et hoc est clarum. ¶Secundo quero † an mulier hoc casu consequatur dominium rerum assignatarũ pro dote: Quidam & sic quãdo agitur personali: nam tunc res dantur in solutum: et mulier consequitur dominium. Ita videtur dicere gl. in. d. l. vbi. in gl. parua que inci. idem dicas ꝛc. Alij vt Vber. de bobio tenent cõtrarium quod probãt ex dicta l. vbi. nam ibi prohibetur alienari dicit ipse: ergo nõ datur sibi in solutum nec transfertur dominium. Ita no. Spe. in titu. de dona. inter virum ꝛ vxo. ff. finaver. sed nunquid poterit. Credo glos. bene dicere: et videtur casus in. d. aut. de equa. do. ff. illud. ubi sic enim habitura erat in collatione ppnas res ꝛc. Tamẽ vt ista materia clarius liqueat: distingue, aut mulier agit hypothecaria: et tunc certum est & non consequatur dominium: sed pignus tñ. vt d. l. vbi. Aut actione in rem: & tunc dominium non consequitur per traditionem: sed suum esse ex. l. ratione declarat. vt. d. l. in rebus. C. de iure dotium. Aut agitur personali: & datur sibi res in solutum et consequitur dominium. vt dictum est. Aut dubitatur: verbi gratia: mulier petit de reb⁹ viri sibi assignari vsq; ad dotis quantitatem. † et iudex in sententia assignauit modo. istud verbum [a] assigna re[b] est dubium: potest enim intelligi per translationem dominij: ficut. ff. de rei vend. i. item si verbe ratum. ff. preterea. et de euict. l. lucius. ad hoc. ff. de assig. li. per totum. Item poterit se habere loco pignoris vel loco custodie vt. ff. de ven. in poss. mit. l. ff. antepe. ꝛ de lega. iij. l. in legato. ff. interest. primo casu dicit Guil. de cug. ff. de pecu. l. si non obtulit. ff. quod bona videntur data causa custodie. et sic loco pignoris nõ dominij causa vt. C. ne pro dom. multi. bo. ma. ayd. cl. f. de iure do. impe. l. f. in fi. In hoc sto cum Guil. imo dico & videtur translatum dominiũ in dubio cum precedat causa habilis casus videtur. ff. de iure do. l. dotis fructus. ff. fina. et l. seq. ff. pro dote. l. i. circa medium. Non obstant iura allegata in contrarium quia loquũtur de quadam adiectione que fit mortuo viro ꝛ que habetur loco vniuersalis successionis que ibi non potest fieri sed fit in casu speciali fauore libertatis vt institu. de eo cui liber. ca. bo. adi. per totum. et. ff. de fideicõ. libe. l. cum vero. ff. subuẽtum. Item facit pro guil. l. cum pater. ff. pater pluribus. ff. de lega. ij. vbi videtur dicere quod in dubio traditio videtur facta causa custodie vt ibi no. glo. Sol. ibi non precedebat aliqua causa vnde in dubio nõ presumitur causa donationis sed causa custodie hic secus. ¶Tertio † quero aliqui agentes hypothecaria [c] conquunturve omnia bona sibi obligata. vt pignori incumbant. vt no. de bo. au. iud. pos. aut. ei qui. nunquid ergo hypothecaria intentanda per mulierem erit huiusmodi effectus. ¶Respon. non [d] credo. nam mulier agit cõstante matrimonio. vt ex speciali iure et agit respectu certe cause vt se suosq; alat ex dote. ergo pro quãtitate dotis agat hypothecaria. vt C. cõmunia de le. l. f. in fi. Idem not. Cy. in. d. l. vbi. in. xiiij. q. ¶Quarto † quero [e] pone & vir constante matrimonio extra iudicium vxori restituit certa bona pro sua dote et confessus est se vergere ad inopiam vel iurauit coram iudice. ꝛ sic de plano cõfessus est vir. vtrum valeat ista restitutio sic & preiudicet viro et etiam alijs creditoribus ne possint hoc reuocare: Hec questio est dubia. Dy. eam tangit. ꝛ Cy. recitat in. l. vbi. in. gij. q. etiam videtur tenere & nõ valeat talis cõtractus: quia donationis est instar. vt ipse ibi ponit. Ego arbitror istam questio. requirere altiorem indaginẽ. dico ergo sic: aut erat verum & cõfessio continet: scilicet & vergebat ad inopiam. et hoc constat. et tunc non est dubium talem restitutionez valere: quia cogitur bonam fidem agnoscere. vt. l. quoties. ff. sicut. ff. de administrato. ꝛ magis si hoc est manifestum & quasi habetur [f] pro sententia. vt. l. emptorem. ff. de act. empt. ꝛ illo casu ipse non poterit reuocare: nisi quatenus dedisset res maioris pretij que caderẽt in donationem. Creditores vero non poterunt dicere contra. nisi vt possent facta restitutione per iudicium contentiosum: aut est falsum quia vir non vergit ad inopiam: ꝛ hoc non constat. vel non potest probari ipsum vergere ad inopiam: tunc scias & ista falsa causa adiecta a sciente non vitiat contractus. vt. ff. de verbo. obliga. ff. diuortio. Videndum est ergo: vtrum contractus ille valeat: Et ad hoc examinãdũ do talem regulam. omnis † contractus ex quo dotis conditio fit melior: & vir non efficitur pauperior: est licitus inter virum ꝛ vxorem. ꝛ hoc probatur. ff. de in. dotium. l. ita constante. clarius. ff. eo. titu. l. fina. Jn † proposito ergo fivir assignauit dotem vxori vt habeat loco pignoris: tunc dotis conditio fit melior ꝛ securior esse videtur ex eo & res est pignorata: ꝛ vir non efficitur pauperior cuz de iure esset tacite obligata. sed tantum minus habet ipse maritus & ante istas res administrabat ipse modo nõ administrat: sed mulier. vtrum propter hoc videatur conditio viri facta deterior: ita & possit reuocare: dico & vsq; ad quantitatem dotis ista donatio vel administratio istorum fructuum facta mulieri vltra dotis quantitatem poterit reuocari. Casus est. ff. de dona. inter virũ ꝛ vxo. l. ex annno. creditores ergo id quod est vltra dotis quantitatẽ poterit reuocare. quod est infra non poterunt nisi vt possent restitutione facta ex vera causa in contentioso iudicio. Si † autem vir assignauit volens in eam transferri dominiũ: tunc est dubium. nam videtur & nõ possit fieri per tex. C. si dos cõstan. matrimonio. l. j. ꝛ in aut. de nup. ff. dotis. ff. de relig. ꝛ sump. fune. l. sed si pro rata. ¶Contrariũ dico & valeat et in vxorem transeat dominium: quia ista restitutio nõ fit ad aliud nisi vt vxor se suosq; alat: vt. d. l. vbi. sed in hac causa dos potest restitui: vt. l. muntus. ff. manente. ff. de iure do. ergo ꝛc. hoc modo intelligo dotem fuisse restitutam: vt. ff. ad vellecia. l. vir vxori. ff. i. ¶Preterea regula precedens habet locum quando causa dotis fit melior ꝛ vir non efficitur pauperior: quia fructus deseruiunt oneribus matrimonij: neqꝫ res poterit alienari. ff. ob. C. si dos cõstan. matri. cũ similibus. quia istud verũ quando talis restitutio cadit in donationem: puta quia restituit simpliciter vt mulier habeat sibi fructus nec cõuertat in oneribus matrimonij vnde in fructibus est donatio. hic non. vel etiã ibi restituit vir qui ex pacto dotez debebat lucrari hoc casu in hac restitutione agitur etiam tacite: vt pacta dotalia in suo statu permaneant: ergo vir non efficitur pauperior et dotis conditio fit melior: ergo valet. non ergo reuocauit vir nisi res vltra valeret ita & caderet in donationem: nec creditores poterũt reuocare nisi sicut possint restitutione facta ex vera causa ꝛ in contentioso iudicio. ¶Aduerte † tamen & inter illam restitutionem que fit ab eo qui ad inopiam vergit ꝛ eam que fit ab eo qui non vergit est differentia in periculo deteriorationis rerum: vt dicam. ff. prohi. q. ¶Item aduerte & † in omnibus predictis casibus requiritur & appareat instrumẽtum dotis cõfectum ante cõtractũ matrimonium. nam si cõstante matrimonio cõfiteretur se dotẽ recepisse ꝛ pro illa dote confessata restitueret sua bona siquidem dos fuisset in rebus mobilibus presumptio est iuris ꝛ etiam de iure & fuit frans ꝛ nullo modo preiudicat creditoribus vt. C. de dona. ante nup. aut. sed etiam. ꝛ vide ibi per Cy. an autem ipse vir posset renocare. vide plene per Cyn. C. de do. cau. l. qõ de suo. ¶Quinto † quero si tales res mulieri

[a] ¶Quasi habeat & sonia. Adde & ipse inelit⁹ locut⁹ est in l. is cui bonis. de ver. oblig. qr imo hz vim snie. ingressa. per docto. in. c. cuz sit romana. de appel. in. c. ad nostrã. el. iij. de iureiurã. bal. in. l. j. f. cur. fu. ꝛ l. is cui. ff. de testa. ꝛ in. c. vestra. de coba. clerici. ꝛ mulie. bal. in pro posito nr̃o cõsi. gl. iij. volu. vbi cõsuluit sup causa cuiusdã cõdẽnati ob maleficiũ qui post maleficiũ assignauit dotem vxori et querebat an valeret: qr post cõdemnationẽ & vergeret ad inopiã non erat probatũ ipse cõsuluit valere: qr cõdẽnatio priuate persone: et sniã cõdẽnatoria faciebat manifestũ ipz & vergere ad inopiã. latius ibi.

[g] ¶An antez. vide bar. in auc. hz iam necesse. C. de don. ante nup. et in l. si voluntarie. C. de do. promis. p Bartol. et alios in l. si diuortio. de verb. obliga. et ibi per Alegan.

mulieri restitute fierent deteriores ad quem incommodum pertinet. Respondeo aut fuerunt restitute in pignus ꝛ hypothecam et periculum est viri. vt. C. de pig. acti. l. pignus. aut fuerunt ei restitute vt dominiũ ꝛ tunc si quidem est vera causa vt inopie ꝛ tunc periculum erit mulieris quia illi res periit cuius est vt. d. l. pignus ꝛ erit commodum ꝛ incommodũ sicut in alijs rebus dotalibus vt. ff. de iure do. l. iiij. ꝛ de vtroq; probatur. ff. de iure dot. l. plerũq; in pun. ꝛ hoc videtur sequi Guil. de cug. in. d. l. si noga li. ff. j. Si vero fuerunt res restitute ex falsa causa inopie tunc dicitur qõ periculum semper est viri. nam ad dictam restitutionem lex duo requirit scilicet causam iustam ꝛ vt se suosq; alat hoc videtur innuere. vt. ff. prohi. digi. Item vt soluatur mulieri nõ perditure vt patet in. d. l. mutus. ff. manente. sed postq̃ perdidit mulier qr deteriorata est dos mulieri perditure data ergo restitutio nõ videtur tenuisse in ipsius mulieris preiudiciuz hoc videt tenere gl. in simili. ff. eo. l. si cũ dotẽ in gl. super verbo iustus. cõmodum vero pertinet ad mulierem tamen si res efficitur melioz non est perditura mulier. Et sic erit casus in quo fallit regula iuris secundũ naturam. nec mirum: quia ideo est quia non est par ratio lucri et damni vt

102 no. Dyn. in. c. qui sentit. extra de regu. iur. libro. vi. Septo † quero quid si fructus dotis restitute non sufficiunt vxori ad alimenta virum vir te-

103 neatur dare vltra. Certe sic fi habet vnde aut quia etiam nulla † dote constituta tenetur eam alere vt. l. quod si nulla. ꝛ. ff. de relig. ꝛ sumpti. fune. et no. ff. eodem. l. si cum dotem. ff. si autem. in fi. plene per Cy. de neg. gestis. l. quod in vxorem. ꝛ in spec. qui fil. sint legi. ff. j. ver. nunc dicamus de vxoris alimentis. ¶Septimo † quero quid si fructus sunt tot quot superfunt pro omnibus oneribus matrimonij. Respondeo viro restituuntur.

104 nam dotis fructus debent esse viri vt. ff. de iure do. l. dotis fructus. si ergo lucraretur vxor viri conditio fieret deterior: quod noluerunt hec iura vt dictum est. Preterea esset donatio que est prohibita inter virũ ꝛ vxorem facit ad hoc optime. C. de epi. ꝛ cle. l. ij. ¶Octauo † quero vtruz illa petitio quam vxor facit habeat effectum solide exactionis. an solum in-

105 quantum vir facere potest glos. vltima huius primi. ibi et cum certi temperamento ꝛc. tenet quod vir exigatur in quantum facere potest sed in. l. vbi tenet contrarium quod exigatur in solidum assignat rationem quia non potest egere cum alatur a muliere Cy. tenet ibi illam glossam. Idez May. hic intelligo ergo vltimam glossam hic bene dicere ꝛ diuersis casibus loqui. ¶Ad cuius declarationem premitte quod † quando agitur

106 actione in rem contra virum vel alium qui habeat beneficium ne conueniatur. nisi inquantum facere potest illud beneficium non habet locum. quia tunc agitur cõtra eum tanq̃ quelibet possessorem. casus est. ff. de re iudi. l. nesennius. ff. fundum. ita tenet Guil. de cug. ff. de cõdic. indebi. l. qõ nomine. Nec ob. ff. eo. l. si filio. la. ij. ꝛ qõ ibi no. per Dy. qõ intelligo ibi qñ agitur personali ꝛ ita intelligebat May. nunc ergo dico & quãdo mulier agit hypothecaria sicut loquitur lex vbi tunc vir debet condemnari in solidum. qr cõtra eum agitur reali tanq̃ cõtra quelibet possessorẽ. Item nõ potest agere. vt dicit gl. Item nullum parat sibi preiudiciũ. solu. ma. nam offerẽdo vxori qõ sibi debet cum effectu habita ratione ne egeat recuperabit hypothecariã suam. ꝛ ideo nota bene liter dicit gl. ibi hoc casu ꝛc. quasi dicat qñ agitur hypothecaria sed in casu legis nostre agitur personali tanq̃ cõtra virum merito habebit beneficiũ. Nec obst. si dicas & nõ potest agere cum alatur a viro. qz dico & si istud suũ beneficiũ nõ admittereteur nec posset opponere exceptionẽ istam fieret sibi preiudiciũ in futurum solu. ma. nam cum mulier aget personali si daretur sibi res insolutũ ꝛ sic trãsiret in eã dominii solu. mat. ageret rei ven. per que iura vir excu-

Mulier

eam

107 teretur in solutuz vt dixi. poterit ergo ista exceptio opponi in illo indicio qua omissa solu. matri. viro nõ esset cõsultũ vt dixi in precedẽti articulo in. vij. q. ꝛ hoc credo verũ. ¶Hono † quero si vir post restitutionem esset

108 tis est dies: nũquid dos sibi restituetur. Glo. in. l. vbi. tenet & non. sed remanet penes vxorem quã gl. ibi approbat Cy. potissime per fi. illius. l.

a Jbi si quid forte queſierit ꝛc. vbi videtur tegalij sunt in contraria opi.[a] videtur tenere Spec. in. d. ff. ver. quid si. in fi. Et bãc vidi tenere quosdã modernos doc. allegãtes p casu. l. dicentes & illud qõ fit ppter inopiam est temporale donec superueniat diuitie. vt. ff. de mu. ꝛ bono. l. cura. ff. deficientiũ. ꝛ de vaca. mu. l. bis oneribus. ff. & aũt. de iu. immu. l. semper. ff. &

108 negotiatio. Ego sustineo gl. hic ꝛ sic pbo quandocuq; † casus superueniẽs qui ab initio impediret actum geri tendit ad eundẽ effectũ cuz actu gesto ꝛ superuenienti casu nõ tollitur & est gestũ. vt. ff. ad. l. fal. l. verbis. ꝛ insti. de leg. ff. & cõtrario. Dy. in. c. factum legitime. in fi. extra. de reg. iuris. lib. vi. sed hec restitutio facta est ad securitatẽ mulieris ꝛ diuitie superuenientes tendunt ad eundẽ effectum scilicet ad securitatem mulieris ergo nõ tollitur restitutio iam facta. pro hoc videtur casus. ff. qui satisfd. cogã. in. l. sciendũ. ff. vbi cautio interposita pro securitate a paupere vel a nõ

b possidẽte immobilia nõ tollitur [b] superueniẽte possessione vel diuitijs. ratio qr quicquid superuenit tendit ad eundẽ effectũ scz securitatẽ ꝛ per hoc patet rñsio ad Jsium. f. ad. ff. deficientiũ. cũ similib⁹ qz ibi diuitie que superuenerunt tendũt ad cõtrariũ effectũ cũ actu iam celebrato. ¶Decimo

109 ꝛ vltimo quero † nũquid ex istis bonis mulier tenebitur alere nõ solum

c virũ sed etiã socerũ [c] z filios viri ex alio matrimonio. Credo & sic fi sunt bona omnibus sufficientia: als secus. de quo dic vt no. per Ly. in. d. l. vbi in. g. q. Et hec de ista repetitione sufficiant.

1 ¶Actio de dote qõ nõ nascatur cõstante matrimonio. ꝛ nu. 2.

3 Cõditio omnino exigitura quãdo impediat natiui tatem actionis.

4 Dictio sed cũ exponitur pro quando.

5 ¶Daritus & possit dotẽ repetere.

6 ¶Heredi differẽti hereditatẽ adire statuitur tẽpus ad adeundũ vel datur curator bonis.

Si exheredato. Jste. ff. legit quatuor modis in gl. ista. aliis duobus modis in gl. in l. si pater. in pun. de do. prele. Et breuiter hoc intendit fm lectu. quã tenebo. Jnopia cõtingens per exheredationẽ incipit esse euidens a die adite hereditatis. b. d. ¶Opp. actio de dote nascitur sol. ma. vt. l. in rebus. ff. eis. C. de iure do. ꝛ. l. cuz notissimi.

✳ Pro itellectu. l. si filio. la. ij. ff. solu. matri.

¶Contraria opi. Adde & in eadez fuit Pau. de cast. in. l. plurib⁹. de v. oblig. qui dicit: qr nõ dat bonum respõsum ad. l. scien dum. ideo sto cum Bar.

b ¶Non tollit. idẽ tenet Jo. an. in sepius alle. tit. ẽ do. in. d. ff. vbi. ff. vir. Bar. in. l. si pluribus. ff. & si placeat. ꝛ ibi Rapa. de cas. f. de ver. ob. Ang. in. ff. illud. in aut. de eq̃. do. ꝛ Bald. post Ly. i. d. l. vbi. ꝛ Jmo. hic Anto. de but. in. c. per vestras. Angel. hic. bal. Rom. Raph. hic tenent Jsium. de quo hic vide p Alegan.

¶Socerũ. Adde tex. & quod ibi no. Bal. in. l. si pater no affectu. C. ẽ ne go. gest.

¶Nascit. vbi bal. ff. si. j. vo. vbi cõsulunt qõ state statuto & mariti in dotibus et bonis mulierũ constante mrimonio sint vsufructuarij et mortuis maritis incõtinenti omnia bona mulierũ restituant & dotes ꝛc stentes in pecunia non poterũt petere mulieres infra annum lz in statuto facta fit mentio de dotib⁹. et quia adhuc actio de dote non est nata infra annum: et si fit nata nõ est efficax vt possit dici i bonis. latius vide in allegato cõsilio.

To vbi est beyez ee magis communis opinio. 2ª. alex. hic. vbi. 2. m. 4. gruẽ. 6.

Universidad del Rosario
Archivo Histórico

¶ Pro cõcordia. Aduerte quod in opia nulla existente fideiussor potest dari pro uirũ vgori tam pro dote cõ sernãda q̃ restituẽda. Ita Barto. in hac l. si constante. in prin. ff. v. op. Sz ibi. d. aleg. arguit bar. de cõtrarietate in Ĩ. §. quoties. Tu dic si bñ inspiciãt bar. nõ meretur assignari contrarius. Nã loquitur in. d. princ. fm vnã opinio. postmoduz se remittit ad dicta per eũ in hoc. §. quoties vbi ample per. d. aleg. de veritate illius z vt tandem cõcludere cum bar. qui tenet negatiuaz et dicit eẽ magis cõmunem imo plus dicit ꝛc. cum iuramẽto q̃ tñ est dubitabile intelligẽ tñ predictã cõclu. nega. cum modifi cationib⁹ z limitationib⁹ de quibus per. d. aleg. in boc. §. quoties.

a ¶ Eo soluto. idez tenuit glosſ. in l. si. C. ne fid. do. dẽtur idẽ tenet Spec. in ti. de do. inter vir. z vgo. §. fi. versicu. illud. Bald. in l. si cũ dotẽ. §. trãsgre diamur. ff. eo. Angelin aut. de equali. do. §. illõ. Ray. z ro. hic in princ. l. Bal. in. l. profectitia. ff. de iu. do. Bicol. de nea. hic et raph. q dicit hanc esse cõmunem op. rões adducũtur q̃ in lecturis possunt videri z pau. de cast. itẽ dicit vidisse practicari et seruari nisi statutũ sit. Iziuv et est filo rentie postea q̃rit a qd si prestat talis fideiussor cũ iuramento an valeat. pñdit dicens bar. dicit qõ non in. l. si quis pro eo qz cũ phibitio est i persõa ꝛc. Cõtrariũ dicit se cõsuluisse in ciuitate lucana fundamẽta bicyclete per eũ z Sol. ad. d. Bar. in boc cõiter reprobatur

§. de pact. non sunt vere. ¶ Ad rationes Joan. et Jaco. de are. respon. Et primo ad istum tex. qõ hic teneo opin. Rog. supra positam q̃ vir accepit dotem z est egheredatus a patre. Certe propter hanc egheredationẽ incepit esse non soluendo. vnde mulieri actio de dote incepit competere sed quia non est certum egheredationem nocituram nisi adita hereditate tunc sumat effectũ. vt. l. filium. §. si cum egheredatio. ff. de contrahenda. z. l. de leg. prestan. l. j. z. l. si quis filium. C. de inoffi. test. ideo tempus additionis inspicitur. quia tunc euidentissime apparebit mariti facultates ad dotis exactionem non sufficere vt requiritur in princi. huius legis. ¶ Ad. l. pater. ff. de dote prelega. dico quod ibi egegit de facto. Ad rationem cum dicitur quod quo ad socerũ est solutum matrimonium. dico quod non sufficit vt in. l. ij. in princip. de do. preleg. ¶ Ad. l. sed et si pro dote. dico q̃ ille casus non est cõtra. dicit enim ille tex. ibi sed † cum constante matrimonio aduersus heredes soceri ꝛc. eppone sed cum. idest quando quod est viro vergente ad inopiam post mortem soceri: vt in casu huius. §. ¶ Quero an † maritus ipse possit dotem repetre glosſ. dicit quod sic et bene. ¶ Querit Dyn. † quid si heres institutus per malitiam differt adire hereditatem respon. q̃ statuet certum tempus ad adeundum vel dabitur curator bonis. vt. l. si quis institutur. ff. de heredi. instituen. z. l. j. in princip. de suc. edic. z. ff. de cu. bo. dan. l. j.

¶ Maritus debet cauere de dote soluenda annua bima trima die in casu inopie. z nu. 8.

Cautio de dote restituẽda an fit. phibita sicut prohibetur cautio de dote conseruanda.

Aliquid fieri vno tempore: et fieri alio et conferri in illud quod idem sit: nisi lex initio resistat. numero. 7.

Signũ vniuersale de sui natura requirit plura.

Debito: dicitur quodãmodo seruus creditoris.

Duo rei an possint in dote cõstitui. z nu. 2.

Interusurium medij tẽporis quãdo estimetur in restitutione dotis ad inopiã.

Vir volens soluere dotẽ ab initio quod deducat commodũ medij temporis.

Vir q̃ possit soluere dotem ante diem vgori.

Satisdatio de qua hic petitur officio iudicis.

Libellus in remedio huius. §. quõ formetur.

Periculum rerũ dotalium regulariter ad mulierem spectat.

Culpa in rebus proprijs non punitur.

Maritus in rebus dotalibus tenet de leui culpa.

Quoties. Si per maritũ non satisfactum est cum possit. statim insolidum condemnatur. sed si non potest medij temporis interusurium deducetur. ne mulier possit voluntatẽ suam mutare. hoc dicit in glo. legitur duobus modis. primã Rog. reprobat vnde pone casum secundum secundam lectu. ¶ Et not. q̃ maritus debet † satisfare de dote soluẽda annua bima trima die. dic vt in. l. in omnibus. de iudi. z. l. vniuersa. C. de pneci. impera. offe. ¶ Opponitur quod non debet satisfare sed cauere vt. l. diuortio. §. interdum. ff. eodem. Solu. ibi in muliere. hic in viro fm Dyn. quod dic vt in contrario. ¶ Oppo. C. ne fideiuss. oo. den. l. j. Solu. glosſ. quod ibi prohibet satisfari constante matrimonio. hic permittit eo soluto. a in contrario recitatur quedam opinio fm quam soluitur quod ibi † phibetur satisfatio de dote conseruanda. non autem de dote restituenda. de qua loquitur hic. z illam opinionem tenet Dy. z ita dicit se consuluisse. Que ergo illarum opinionum sit verior videamus. Et pro Dy. facit quia in dote possunt constitui duo rei. vt. l. finali. C. de do. cau. sed duo rei videntur ad inuicem fideiubere. vt l. vir vgorii in fine. ff. ad velleia. ¶ Preterea † paria sunt aliquid fieri vno tempore vel fieri alio z cõferri in illud ꝛc. vt. l. in tempus. ff. de heredi. institu. et. l. q̃ sponse. C. de dona. ante nupt. sed matrimonio soluto potest satisfari de dote restituẽda. ergo eodem modo matrimonio constante cum conferatur in tẽpus soluti matrimonij. ¶ Preterea probatur per. l. cum oportet. §. non autem. cõiuncto. §. finali. eiusdem. l. fm solu. quã facit ibi glo. C. de bonis que libe. ¶ Preterea pignora possunt cõstitui pro dote restituenda: vt. l. quãuis. als incipit calipodius. ff. de solu. fm Dy. ¶ Preterea pater videtur fideiussor filij: vt. l. cum filius. in princ. z. l. si seruum. in princ. de verbo. obliga. z. §. penulti. sed pater potest obligari pro dote filij: vt. l. si cum dotem. §. transgrediamur. ff. eodem. z. j. l. proxi. in princi. ergo ꝛc. ¶ Preterea videtur text. in. l. sed z si fideiussor. in prin. ff. de reiudi. z. l. alia. in princi. ff. eo. et quod ibi no. In contrariũ est opi. Azo. in. o. l. j. C. ne fideiuss. oo. den. z hoc tenet Innocẽ. in. c. per vestras. extra de oo. inter vir. z vgo. quod mihi non placet. primo per. l. j. z. ij. C. ne fideiuss. oo. den. quia l. j. prohibet fideiussorem dari pro dote conseruanda. leg. ij. dicit q̃ ampliat. l. j. ergo prohibet omnem satisfactionem cõstante matrimonio: als nulla ampliatio esset. ¶ Preterea vide tex. ibi cũ dicit nullam ampliationem fieri z sic vtitur signo vniuersali quod † de sui natura requirit plura: vt no. in. l. in re mandata. C. mandati. prohibet ergo non solum satisfactionem de re conseruanda sed etiam de restituẽda. ¶ Preterea ratio que ponitur in dicta. l. fi. est ne vlla causa perfidie oriatur inter virũ z vgorem: sed illa ratio habet locum siue detur fideiussor de dote conseruãda siue de dote restituenda vniformiter: semper em̃ potest maritus dicere mulieri q̃ esset perfida aduersus eum: cum ab eo fideiussores exigat propter quod ipse maritus est fideiussor obligatus: z est quasi seruus eorum: quia debitor † dicitur quodammodo seruus creditoris vt. l. fideicommissa. §. fi rem. ff. de legatis. iij. et. C. de noua. l. iij. ¶ Preterea contra Dy. est: quia fideiussio de dote conseruanda z de dote restituẽda est idẽ non enim potest restitui si non conseruetur: vt patet in deposito quod datur ad conseruandum per quod ille obligatur ad restituẽdum: vt. l. j. §. depositi. Sicut ergo prohibetur dari cautio de dote restituenda ita z de ea conseruanda constante matrimonio sed eo soluto potest interponi: vt hic. Ad rationem † Dy. dum dicit q̃ in dote possunt cõstitui duo rei dico q̃ in. d. l. finali. non dicitur hoc: sed dicitur q̃ duo rei possunt recipere dotem nec adijcit insolidũ: sed si sic intelligeres q̃ essent persone inimicem cõiuncte vt pater et filius vel duo fratres: et sic eg hoc nõ oritur causa perfidie constante matrimonio: vt infra dicam ad † aliud quod dicit glosſ. per. l. si in tempus. respondeo per. l. cum minor. §. de ser. exp. oz. quod hec. l. resistit in initio. Ad. l. cum oportet. §. cum autem. respondeo q̃ ibi loquitur in pignoribus in quibus non est eadem ratio que in fideiussore: vt. j. dicã. sed si obligaret bona alterius fateor q̃ esset idem. Ad aliud quod dicit de pignoribus si vir obligat bona sua non est eadem ratio z non valeret ad id quod dixi de patre et filio recipiẽtibus dotem. respondeo q̃ sunt coniuncte persone ita q̃ propter hoc non potest oriri causa perfidie. Ad. l. z si fideiussor. j. de re iudica. cum simi. respõdeo q̃ loquitur in fideiussore dato a marito soluto matrimonio als ille leges non procederent. hoc autem † quod dixi fideiussorem nõ posse dari constante matrimonio intelligo nisi in casu inopie: qz tunc secus: vt in c. per vestras. extra de oo. inter virum z vgo. ¶ Opp. q̃ † nullum sit interusurium medij temporis: vt. C. de rei vgo. act. l. j. §. exactio. vbi videtur q̃ vir omnes fructus debet restituere mulieri. Istud est forte contrarium z Ly. tangit in l. cõtraria z nescit quid dicat. Dico q̃ omnes fructus qui percipiuntur ex re vel propter rem mulieris debent ei restitui post annum: vt. d. §. exactio. z §. sequen. z §. eo. l. diuortio. §. non solum. Isto casu cõmodũ mediorũ temporũ est q̃ illo medio tempore habet commoditatem istorũ fructuũ. facit. l. iij. §. de pact. dota. Si vero fructus percipiuntur ex dote non tamen ex re mulieris: vtputa si dos erat in pecunia: et sic erat debitum in genere tunc nomine vsurarum post annum maritus non debet aliquid restituere marito cõmodum medij temporis estimatur: ita loquitur hic. facit. l. si nauis. §. de rei vendi.

cõsilium Pau. est cl. z. z sequenti: et an possint cõstitui duo rei in dote restituẽda vide in. d. consilio. fallit etiã in ẽneo fm imo. et Ro. qui põt habere fideijus. de dote restituẽda. z dat Pau. de cas. in. d. cõsi. cautelã cõtra dictũ titu. ne fideiuss. sc̃z q̃ aliqs absente marito recipiat dotem solus z principalis z q̃ mittat dotẽ saluare et restituere: qz de hoc non loquit ille titu. hanc cautelam dixit Aleg. nõ carere periculo. hic vide per eũ. dubium facit si appareat postea de indẽnitate facta p maritu: an ista fimlatio noceat vgori. z videtur q̃ nõ per id qõ in simili dicit Bal. in. l. j. C. ad vell. per tex. in l. seia mãcipia. §. ad velleia. vbi dicit q̃ cum mulier nõ possit pro alio fideiubere: sz pro suo facto sic: si tamẽ promisit tanq̃ in facto ppio sz postea reperiatur per aliquẽ ei. pmissa indennitas sua pmissio nõ vitiat qõ est notandum.

a ¶ Rebus pprijs. Adde q̃ non sufficit quem vti negligentia in rebus p prijs vt excusetur si eadem vtatur in alienis secundum doc. q̃ limita nisi res aliene eẽnt cõmisse arbitrio isti: a negligẽtis secũdum bar. i. l. j. ff. de solu. per. d. l. j. iuncta. l. ceterũ cũ gl. ma. ex tit. et ibi Ange. et paul. de castro. et quomodo probeť negligentia qñ in aliquo actu regitur diligentia vide bar. cõsi. cij. incip. clarissime.

Soluto matrimonio.

ven. ¶ Venio ad glosſ. fin. z oppo. et videtur quod ipsa mulier inuita ipsa non patiatur banc deductionem vt. l. si tibi mandauero. in princ. et. §. j. §. mand. Solu. glosſ. hic speciale in dote vel solue vt in contrario. ¶ Quero quid si † vir vult soluere ab initio deducto commodo medij temporis et mulier contradicit an debeat audiri vir. Quidam dicunt q̃ sic. et ita ponunt casum hic in versi. sed nec et hec est vna lectu. ista nõ est vera lectu. quia hoc fit non tantum gratia mulieris sed etiam viri que lectu. potest esse vera si intelligas virum satisfacere non posse et quod mulier in principio satisfactionem petijsset alias secus. non enim hoc debet fieri ad petitionem viri argu. dicta. l. si tibi mandauero. §. j. §. manda. Alij dicunt quod loquitur hic quando iam est lata sententia contra maritum. et facta est deductio contra mulierem. quia tunc non posset mutare voluntatem quasi dicat si deductio non esset facta non posset viri in muliere consequi vt fiat deductio. argumen. l. si indeg circũuentus. §. de minori. et. l. item illud. in fine. §. de edil. edic. Sed puto quod eoipso quod mulier petijt a viro sibi prestari satisfactionem marito defertur per. l. hec facultas vel quod satisfet vel si non potest soluat deducto interusurio medij temporis. nec mulier potest mutare voluntatem vt hic dicitur. Non obst. leges allegate in contrarium quia loquuntur in beneficio quod datur alicui de iure speciali quod facilius tollitur vt. l. in onerarijs. versicu. sed si rescissa. j. de act. et obliga. ¶ Sed contra predicta † videtur quod sine mulier velit sine nolit maritus possit soluere ante diem. j. de so. l. quod in diem. §. i. Respondeo si maritus vellet statim insolidum nulla facta deductione posset vt. l. contraria sed si vult deducere non potest nisi prius mulier ab eo petat propter quod ei defertur conditio. Nec obstat. §. eodem. l. diuortio. §. interdũ. z quod ibi nota. et quod ibi digi. ¶ Quero † quo iure petatur hec satisdatio. Respondeo officio iudicis vt hic. et. l. in omnibus. §. de iudi. ¶ Quero † qualiter formabitur hic libellus respondeo potest mulier petere sibi satisfari et adiscere quod si per contumaciam recusauerit statim condemnetur insolidum. argumen. C. vnde vir et vgo. l. non ob rem. et. l. conditiões. C. locati. Puto etiam quod si simpliciter petat sibi satisfari succedit offi. iudicis ad illud faciendum secundum formã illius. §. ¶ Ultimo glosſ. assignat argu. cõtra. de. l. fin. C. qui boce. pos. dicit Dy. so. vt ibi. vel so. vt colligitur. §. eo. in glo. ibi vel dic verius.

Siue autem. Quero quando est periculuz mariti. respõdeo regulariter esse periculuz mulieris quia res perit ei cuius est vt. l. pignus. C. de pig. act. Fallit in casibus hic notatis in glo.

Si vir. Vir tenetur restituere quicquid habet vel habere sperat a liberto dotali nisi animo donandi vel compensandi sibi permissum fuerit manumittere. b. o. ¶ Oppo. q̃ ista conditio non valeat cum sit pactum de futura successione. vt. l. fina. C. de pac. q̃ gl. solvit notabiliter quod dic vt plene scripsi in. l. stipulatio hoc modo cõcepta. j. de verb. oblig.

Si maritus. In bono sufficit maritum esse talez in rebus dotalibus qualis in suis est: secus in malo. hoc dicit notabiliter. ¶ Nota quod in rebus † proprijs[a] culpa non punitur sic. §. eodem. l. etiam. §. licet. et de peti. bere. l. si quid possessor. §. sicut. et. C. manda. l. in re mandata. ¶ Opponitur. §. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. secunda. §. i. Solu. ibi eg qualitate facti apparebit dolus. ¶ Opponi. quod res dotales non sunt aliene sed proprie vt. l. doce. C. de rei vend. Solu. intellige aliena. scilicet spectam in faciendo q̃ in negligendo. ¶ Quero vtrum maritus teneatur in rebus dotalibus de leui culpa. ¶ Quidam distinguunt finaliter glosſ. tenet quod teneatur de leui culpa quod est verus: siue in faciendo siue in omittendo quod dixi in. l. si moza. §. eodem.

1 ¶ Compensatio fit in dote quando quãtitas debetur vtrinq̃.

2 Vgor cõmodans res viri qũ committat furtum. Et ibi ad quid teneatur.

3 Arbitrarium est iudici tempus quod datur mulieri ad restituendas res viri per ipsam commodatas.

4 Vir sciens vgorem cõmodare res suas ei non pro hibens quando videatur permittere.

5 In obligatione rem restitui q̃ ita deuenitur ad estimationem non apparente re: sicut non egtante.

6 Si res cõmodata per vgorẽ non inueniat q̃ teneatur cauere: z de quo caueat.

Si vgor. Qui ppter dolũ tenet restitue re rem nõ cõsequit dilationem ad eam perquirendaz: als secus. b. o. ¶ Oppo. C. de rei vgo. §. taceat. et. §. sed nec ob impensas. quidam dicunt q̃ hic corrigitur: sed veritas est † ista q̃ fit cõpẽsatio quãdo quantitas debetur vtrinq̃. dixi in. l. rei iudi. §. j. §. cod. ¶ Dicitur hic q̃ compensabitur. quero quid in glo. sunt opi. nam glosſ. tenet q̃ † mulier teneatur ad duplum vel ad quadruplum: quia furtũ cõmisit. Bu. qõ ad simplum tantũ. z hanc tenet Dy. nam cõstante matrimonio non nascitur actio penalis: ergo non nascitur eo soluto nisi de nouo contractet: sed hic non contractauit: ergo ꝛc. vt. l. iij. j. re. amo. ¶ Quero † qõ tempus est istud quod datur mulieri. in glosſ. sunt opi. tene quod erit in arbitrio iudicis. argumen. l. j. in fin. j. de iure delib. ¶ Quero an eoipso † quod vir non prohibuit videatur permittere. Glosſ. videtur dicere q̃ sic: quod intelligo si vir sciuit z nõ prohibuit: [b] alias secus. vt. l. qui vas. §. vetare. j. de fur. idem si res erat quam verisimiliter mulier credebat virum permissurum commodare. argu. l. inter omnes. §. recte. j. de fur. et insti. de obli. que ex delic. nascũ. §. placuit. et ibi not. ¶ Ultimo nota † q̃ in obligatione rem restitui sicut deuenitur ad estimationem re non extante: vt. l. in re furtiua. cum similibus. de condi. fur. ita re non apparente: vt hic in tex. expressius in. l. cum res. versicu. item si res. j. de lega. j. ¶ Querit glosſ. † de quo cauebit. Dic vt in glo. que incipit vt inuenit si possit teneturi: sed illud quod dicit vel actionem cedat nõ est verum: quia non liberatur cedendo actionem quia non tenetur eo quod habeat actionem: sed eg sua culpa tenetur.

1 ¶ Instantia iudicij cepta q̃ nõ trãseat in fiscũ. nume. 4.

2 Fiscus quod non sit heres.

3 Instantia cepta cum filio q̃ transeat in patrem.

5 Quando sufficiat iudicem pro parte pronũtiare.

6 Si petit actor totã rem. Et in fine iudicij apparet reum possidere pro parte iudex pro parte cõdemnat et sententia valet.

7 Habens actionem ad quinquaginta si petit centũ quod iudicium teneat.

8 Dos quãdo tota publicari possit constante matrimonio: et eo soluto.

Si bona. Si iudicium tenet pro parte sufficit pro parte ferri sententiã. Idem in fiscum non transit instantia iudicij.

1 hoc dicit. ¶ Oppo. q̃ iudicij eppiret: sed † instantia transeat ad fiscum[c]: vt. l. si eum hominem. j. de fideiuss. et. l. si seruus. §. de his qui not. infa. et. l. j. C. si pen. appel. mors interue. et. l. si petitori. §. de iudi. Solu. dicit Jaco. de are. q̃ contraria loquitur in [d] herede: sed † fiscus non est heres vt hic. et probatur in. l. inter eos fideiussores. §. fin. j. de fide fiussorib⁹. et. l. quoties. j. de noua. bec solutio non placet. sufficit enim q̃ in aliquem transeant bona vniuersaliter: vt patet in patre qui occupat bona filij iure peculij et † in eum transit et transfertur instantia: vt. l. tam ex contractibus. §. de iudicijs. et. l. sed si vnius. §. si filio. j. de iniurijs. dic † ergo quod speciale est in fisco vt in eum instantia nõ transeat: quia suos iudices habet. ¶ Oppo. quod non sufficiat iudicem condemnare pro parte cum debeat sententiare sup toto: vt. l. in boc iudicio. §.

¶ Prohibuit. Bald. ex isto ver. i ver. pbauerit in cta glosſ. infert ad q. si vir et vgor in codẽ instrumento simul donauerint titio fundum qui erat in totum viri an dñiũ tñ pro dimidia fit trãslatũ in donatarium an solũ pro dimidia Bal. dicit q̃ in toto z q̃ etiã p̃ pte mulieris trãsferatur dñium idez tenuit Bal. in. l. si liqueat. C. de inof. do. et refert ita cõsuluisse Bart. z p̃ boc facit dictum Bar. in. l. cũ pr̃. §. libertis de lega. ij. vbi dixit si pater et filius in vno et eodẽ instrumento obligentur pro pater videt cõsensisse filio. alleg. text. in. l. titius. §. qui. mo. pig. vel hyp. q̃ pro notabili tenuit Bald. in. l. is qui. §. de acq. her. §. neq; filʾ. z in. l. fi. C. ad macedo. z Jo. an. in. c. qui tacet. de regu. iur. in mercu.

c ¶ Re nõ apparẽte. dic idem esse si appareat tñ sine magna difficultate haberi nõ posse vel ppter lõgã absentiã vel alias sikz causam. l. nõ licet. i princ. j. de acqui. re. domi. et. l. multa. j. de cõdi. z demon. volunt ex. et bal. in. l. mater. C. de rei vendi.

Andre. Poma.

d ¶ Si bona. vide ro. sing. occcclxxxviij. panor. in. c. qz ex. pen. z vlti. col. de iudi. vide panor. i materia. ccclxxix. col. ij. vol. ij.

e ¶ Ad fiscũ. an in instantia cepta cum laico trãseat i clericũ. vide bal. ccvij.

Andr. Pomate.

f ¶ Oppo. q̃ nõ sufficiat. Et facit simile q̃ dr i. §. in bonificiis. isti. de act. z vide bar. i. d. l. j. si aduer. rem iu.

Andre. Poma.

f ¶ Sufficiat. vide mat. fil. notabili. ccxxix. feli. i. c. pein. v. col. de excep.

fami.bercisl.i.C.si aduer.rem iudi.et ibi per Pe. Sol.† quando iudicium super toto tenet super toto debet pronuntiari:vt in contrarijs.sed quando tenet pro parte tantum:sufficit pro parte pronuntiari:vt hic. ¶Per hoc dicebam in.q.de facto petitor † petijt rem.in fine appareat conuentū non possidere nisi pro parte iudex pro illa parte eū condemnauit de alia nihil dixit puto sententiam valere quia pro parte quam non possidebat non valet iudicium.vt.l.fina.de rei vendi.ꝛ ibi Ly.ꝛ.C.de iudi.mutan.cau.fa.l.j. ¶Quid ergo dices [a] si ille qui habebat actionem ad quinquaginta petijt centum:an sufficit iudicem pronunciare de quinquaginta? Respondeo non.vt dicam in.l.j.C.si aduerem iudi.quia in totum tenet iudicium:licet nō totum debeatur.text.est in.c.abbate sane.extra de re iudica.lib.vi.ꝛ.l.cum putarem.ſ.famil.bercisc̃un. ¶Quero dicitur hic quod dos fuit publicata pro parte quero exemplum.Glos.dicit.in.l.iulia.de vi priua. ¶Et hoc nota† q dos fuit publicata soluto matrimonio:quia.l.iulia.de vi priua.non est in illis casibus in quibus potest fieri publicatio dotis constante matrimonio qui ponuntur in.l.iij.C. de bo.dā. ¶Quero qua lege fuerūt publicata omnia bona:dicit glo.in quinq; casibus qui ponūtur in.l.v.ff.de bo.dā glos.non habet necesse se restringere ad illos casus:quia illa lex loquitur constante matrimonio ista autem de publicatione que fit soluto.ma.quo casu habent locum omnes leges que loquunt̃ de publicatione bonorū:quod est notandū.

[a] ¶Andre. Poma.

[b] ¶Patiendo. Un patientia habeat p traditione.vide Bal. cōſi.cccxlvij. ij.libro.

[c] ¶Dic ꝛ latius. vide Panor.i.c.ſi. ne pla.vices suas. Panor.i.c.nemo. libro.vj. Ro.sing. lxiij.

[d] ¶Singulari. sed an successor territorij vt iurisdictionis dicatur singularis velvniuersa lis:vide Bal.cōſi. lxv.ꝛ an successor in ecclesiasticis teneat stare colono vide bal.ꝛſi.xxxvij. j.lib.Car. ꝛſi.j.de loca.qd ſi latus recipit pēsionē totius locationis p eūdē ꝛſi.vij.co.ti. per Pe.de anch. ꝛſi.cxv.p do.Lar. consil.cliij.ꝛ.ccv. Que aūt dicat locatio ad longū tēpus:vide Cal.ꝛſi. viij.de locatione plati qñ valeat et qñ successor teneat stare:vide plenissime Ange. consil. ccxliij.

[e] ¶Et tunc. Vide Roma.consi.cxxij.

[f] ¶Ultimo ex predictis.vide Rapha. cuma. consil. cxij. Lar.consi.ccv.

¶Actio de dote quod non sit arbitraria.

1 ¶Maritus tenetur de dolo lata culpa ꝛ leui.

2 ¶Vir quod possit alienare seruitutes fundo dotali debitas nō vtendo nō tamen patiendo.

3 Res dotales an sint vere vgoris soluto matrimonio.

4 In quibus casibus debeat fieri distinctio:an res esset eodē modo perita apud actorem.

Maritum. ¶Maritus qui dotem restituit tenetur caere de dolo et lata culpa et contra non restitentem iuratur in litem.hoc dicit.quidam dicunt per istum.ſ.† actionem de dote esse arbitrariam:sed non est verum.ideo enim in ea in ratur in litem:quia est bone fidei:vt hic dicitur in glos. ¶† Quero de qua culpa teneatur maritus.Glos.ponit opinionem veritas est quod tenetur de dolo lata culpa et leui:vt dixi plene in.l.ſi mora.ſ.codē. ¶Quero exemplum in quo vir potuit committere culpam constante matrimonio? Glossa dicit si forte cessauit vti seruitutibus et sic sunt amisse.hoc non placet Jacobo de arena quia † vir non potest alienare seruitutes fundo dotali debitas.vt l.lex iulia.ſ.de fundo dotali.sed potest sustineri glossa.quod non potest alienare patiendo:[b] vt ibi.sed non vtendo sic:vt hac glos.not.ꝛ.l.ſi maritus.ſ.de fundo dotali.argumen.j.de diuersis ꝛ temporalib[9] prescrip.l. longe.et quod ibi no. ¶Ultimo hic videtur tex.q fm iura† digestorum soluto matrimonio res dotales fiunt mulieris.ibi dum tex.dicit res nostras ꝛc.sed exponit glossa res nostras.scilicet spe non re.et sic determinat glossa quod etiam soluto matrimonio non sunt res dotales mulieris vere.Jacobus de arena.contra per.l.in rebus.C.de iure dotium.sed illud est verum tempore illarum legum hodie secus.vt dixi in.l.ſi mora. ſ.eodem.

Si post diuortium. Post moram periculum rerum dotalium spectat ad virum.hoc dicit. ¶Querit glos.† an debeat adhiberi distinctio an res dotales essent eodem modo periture penes vgorem vel non.Et iste tex.facit q nō.ibi dum dicit omnimodam ꝛc.in actionibus realibus.dic vt plene no.in.l.item verberatum.ſ.finali.de rei vendi.in personali dic vt no. in.l.quod te.ſ.ſi certum petatur.dixi in.l.nemo rem suam.ſ.j.de verborum obliga.

Si qui dotalium. Vir tenetur prosequi seruos fugitiuos sui culpa suis expensis. hoc dicit.

1 ¶Successor quando teneatur stare colono.

2 Conductor quod potest dicere se remanere in re conducta vigore pignoris ꝛ nō possit expelli a successore quando locator pro obseruatione obligat omnia bona sua.

Si vir. Vgor tenetur stare colono.ꝛ pensiones sequentium anno rum spectant ad eam precedentium ad virum.hoc dicit. Adde ad textum ibi:maritus condēnatus fit de colono eo quod mulier colonum expulit Jaco.de are. ¶Opponitur.C.locati.l.emptorem.ꝛ.l.nihil interest.ſ.primo.de legatis primo.Solu.hic in successore ad quem quis cogitur ex necessitate transferendum contrarijs vero transferebatur ex voluntate.Hanc solutionem ponit glossa in.l.ojuortio.in glossa magna. ¶Contra istam solutionem opponitur.ſ.loca.l.ſi quis domum.ſ. primo.Sol.ibi:fructuarius non habebat plenam administrationem respectu iuris dominij.hic maritus plenam administrationem habebat. Circa hanc materiam Jacobus de arena ponit hic vnam distinctionez. ꝛ Cynus aliam in.l.emptorem.ff.locati.Et neuter eorū dicatur plene dicit.Dic ergo latius [c] et sic cum queritur † an successor cogatur stare colono:aut loquitur in successore vniuersali:et tunc non est dubium quod teneatur et cogitur sicut defunctus.vt.l.heres.ſ.non debeo.et.l.heredem.j.de re iudicata.Aut de successore singulari:[d] et tunc aut conductori est constitutum ius in re et quilibet successor cogitur stare colono.vt.l.j.ſ.primo.j.de superficiebus.ꝛ.l.j.ꝛ.ij.ſ.ſi ager vectigalis vel emphyteoti.petatur.Aut ei non est constitutum ius in re et tunc aut successor non successit in plenum ius vt missus in possessionem causa rei seruande:et cogitur stare colono.vt.l.in venditione.ſ.primo.de bonis autoritate iudicis possidendis.Aut succedit in ius plenum:et tunc [e] aut ex voluntate et non cogitur stare colono.vt.l.emptorem.C.locati.l.et nihil.ſ.j.ſ.de legatis primo. Fallit fauore fisci.vt.l.finali.ſ.fina.j.de iure fisci.Aut successor fuit ex necessitate.Et tunc aut ille qui locauit non habebat plenam administrationem:vt fructuarius respectu iuris dominij:et successor nō tenetur stare colono.vt.l ſi quis domum.ſ.primo.ſ locati. Aut habebat plenam administrationem respectu eius cui restituitur postea:et successor tenetur stare colono.vt.l.ſi tutele.j.de administratione tutorū. Aut habebat plenam administrationem nomine suo:ꝛ tunc similiter successor in quem transfertur ex necessitate tenetur stare colono:vt hic innuit iste.ſ.q mulier habet necesse stare colono viri quod sane intelligo:scilicet quando ex necessitate quadam qui cauit marito de indemnitate et per consequens de patientia prestanda colono datur acceptio vel retentio. Nam hoc non est iure cautum:nec ista lex dicit hoc si inspiciat eam in mille annis. ¶Ultimo ex predictis [f] habetis notare † quod quando aliquis locat domum vel fundum:et pro obseruatione obligat omnia bona sua quod colonus vel inquilinus potest dicere se remanere in re conducta:scilicet vigore pignoris et sic successor nō poterit eum expellere:quia habet ius in re fm distinctionē predictā.idē no.j.de superfi.l. j.ſ.quod autem.

[a] ¶Semel. refert Pan.de castro q Bal.inducit istuz tex.ad.q.duoū q fecerūt pacē ꝛ pro miserūt se non offendere sub pena ꝛ tū vnus primo offendit ali[9] scēo vidēbat qō secundo offendēs tantū tenereť ad penaz:qr vltima mora nocet.Iuxta tū determinat̄ p tex.l.l.cū par.ſ.illi.j. de regu.iu.ꝛ l.l.ſ.ſ.idē ait.j.ne qd in loco publi.ꝛ in.c.cōſtitut[9].de penis.Jo.bo an.in rub.de treu. ꝛ pa.i addi.Spe. Bald. Imo. Ro. Pau.de cast.[b] cū multis cōcordantijs:de quo p Ro. consilio.clxxxiij.ꝛ ccl viij. Pau.ō ca. ꝛſi.lxiij.p Alex. cōſi.cxix.ꝛ seq.iiij. volu.et plene per bal.ꝛſi.lviij.j. vo.

[b] ¶Conuēti. Addō qō Bal.infert ad statutuz disponēs q frater nō possit facere capi fratrē p debito q ſi frater cedat actionez suā pro debito cessionarius nō potest ipsuz facere capi qō limitat pau. de ca.ſi statutū loquit in rem qr dicat pro debito fratris fratrem capi nō posse.ar.l. aut qui aliter.ſ.fin.j. qō vi aut clā.secus ſi in personaz:fm Bald.ar.l.qr tale. ſ.eo.ꝛ hoc vltimū limitat Ro.verus ſi ex lucrativa.l. apō.ſ. de autore. c j.de do.exce. iuncto.ſ.ſi cum legitima.ea.l.Jnfert ēt Pau.de cast.q ſi data fuit licentia creditori vt ppria autoritate possit ingredi pos.rei de bite vel pignorate quod poterit vti hac licētia ℈ heredem eius:sedqd ſi vero non.

4 Pater sicut non potest dirimere sponsalia quod etiam non potest inuita filia dotem stipulari.

Toties. Pater appropriat sibi actionem de dote si ante matrimonium stipuletur vel post tempore traditionis:als secus nisi filia ei consentiat.hoc dicit. ¶Opponi.† q actio de dote non est nata ante matrimonium solutum. vt.l.in rebus.ſ.i.ſ.de iure dotium.dixi in.l.ſi constante ſ.primo.ſ.eodem.ſi nō est ergo non potest stipulando in se transferre dotem:nec q trāffert in se stipulando:scilicet spem actionis de dote. ¶Opponitur.C.de iure dotium.l.auia.Solu.pater stipulando appropriat sibi actionem de dote: vt hic.secus ſi paciscendo quamq[9] incontinenti:vt c ratio ibi patet:licet in extraneo sit secus. ¶Quero bic dicitur † patrem debere stipulari incontinenti:qualiter debet intelligi. Breuiter: aut dat dotem pater aut extraneus.primo casu aut ante matrimonium contractum:et tunc semper dicitur incontinenti siue precesserit promissio de dote danda siue non:vt hic.in verſicu.plane.Si post matrimonium contractum.et tunc aut nulla promissio precessit de dote danda.et tunc dicitur incontinenti tempore traditionis:vt hac.l.in principio.Aut precessit de dote danda.et tunc debet intelligi incontinēti tempore promissionis:alias autem quereretur ius filie.vt.C.de rei vgo.acti.ſ.accedit. et C.de pact.conuen.l.ex morte.fm Dy.quod intelligere verum ſi promissio fuit facta tempore matri- d monij vel post.nam ſi ante totum simpliciter sine matrimonium dicitur incōtinenti.vt.ſ.dixi.Si vero dotat extraneus [b] si nulla precessit promissio dicitur incontinenti tempore traditionis.vt.C.de rei vgo.actio.ſ.accedit.ſi vero precesserit promissio dicitur incontinenti tempore promissionis:siue fuerit facta ante matrimonium vel post.vt.l.ex more.C.de pac.conuen.ꝛ no.in dicto.ſ.accedit. Idem dico ſi tempore promissionis apponatur pactum de promissione sibi facienda de dote restituenda.argumē l.modestinus.j.de solutio. ¶Quero que est ratio † quod pater ante matrimonium potest quā docūq[9] stipulari licet promiserit ante:extraneus vero non:Glos.dicit quia ante matrimonium filia nullum ius habet in dote:vt hic in vlti.glos.sed certe illa eadez ratio videtur in extraneo.vt.l.si extraneus.ſ.de condictio.ob causam.Sed ratio est: quia pater ante matrimonium contractum potest sponsalia a nubere contracta dissolvere:quod firi potest.vt.l.prima.C.de spon.et sic est in eius potestate ne matrimonium contrahatur.merito est in eius potestate stipulari dotem:sed in potestate extranei non est dirimere sponsalia eodem modo nec stipulari dotem:sed post contractum matrimonium in neutrius potestate est illud dissoluere inuita muliere.C.de repud.l.dissentientis.cum.l. sequen.Et hanc rationem ponit text.in.l.adoptiuum.ſ.primo.ſ.de iure dotium.Et per hoc dico q ſi de iure canonico pater nō potest dirimere spōsalia q nec etiam potest dotem stipulari inuita filia sua. ¶Opponitur.j.eodem.l.post dotem.Sol. illud contrarium est quod istam.l.reddit difficilem.dic vt ibi. ¶Ultimo scias † quod hic non cadit illa expositio quam quidam faciunt quod incontinenti dicitur fieri quicquid fit constante matrimonio.vt glos.dicit q plene examinani in.l.inuisgentium.verſicu.vtputa ſi post diuortium.ſ.de pactis.

Si quis. Si extraneus stipulatur dotē solutio facta vgori maritū non liberat.h.o.

1 ¶Mulier nupta secundo quod habeat priuilegia dotis.

2 Dos qō sit necessaria etiā ad sustinēda onera matrimonij sicut ad mulierē maritandā.

3 Quod quis non possit petere id q exactum cogeretur restituere.

4 Maritus an possit soluto matrimonio dotē exigere vt lucretur interusuriū medij temporis.

[c] ¶Extraneus. Sz quid ſi sit dubius: an fuerit stipulat[9] incōtinenti vel ex interuallo pro extraneo tū sint alię coniecture. Vide Bal.ꝛſi.clij.j.vo.

mulier in instrumento dotali habeat tale pactū:an solu. mat. poterit vti illa licētia non citato possessore autoritate iudicis vide Bal.consilio ccxxxiij.volu.an aūt frater fratrez possit capere propria autoritate et qñ portauit eū de pictū in scuto.vid Bal.cōſi.liz.j.lib. ¶Ultio. Idē tenet Jo.an.in add. ad Spe in titu.de iudi.in.iij.parte. in.ſ.specialia.ꝛ ad di.que inci. Jo. de pronosco.Bar. in l.i.C.ō fideiuſ.idē tenēt Maderni.

↪Andre. Poma. a
a ¶Nupta. viō alegan. ẜi. vij. vol. ij. 1

Nupta. [a]¶Oppo. C. de dinor. l. cōdinertit sine culpa sua. ¶Quero an ista mulier habeat priuilegiū actionis de dote. Jac. de are. dicit simpliciter ꝙ sic. In contrariū facit. ẜ. eo. l. j. nam postq̄ est nupta cessat ratio concedendorum priuilegiorum mulieri: concedebantur enim propter eam maritandam. Sed Ja. de are. dicit et bene † ꝙ dos non solum est necessaria ad maritandam mulierem: sed etiam ad sustinenda onera matrimonij. pro hoc est casus in. l. assiduis. ẜ. excepit. C. qui po. in pig. habe. r. l. etiam. vbi filij primi matrimonij habent priuilegium: ergo multomagis ipsa mulier. quod no.

↪Andre. Pomate. b
b ¶Quoties. Declara istū. ẜ. vt per Bar. in. l. ita stipulatus. in. j. q. ff. de verbo. obliga.

Quoties. [b]¶Non † potest quis petere ꝙ 1
exactum cogetur reddere: iz satis est debitorem liberare. h. d. ¶Quero † utrum 3
maritus possit soluto matrimonio dotē exigere vt 4
lucretur interusurium medij temporis quod olim tenebatur restituere annua bima trima die: hodie post annum? Respondeo vt dicam. j. eod. l. si socer. ẜ. lucius.

1 ¶Fiscus tenetur ad dotē pro ea parte pro qua bona mariti sunt publicata.
2 Vir quod sit liberatus pro ea parte pro qua fiscus tenetur.
3 Dotem remissam pacto pater nō exigit soluto matrimonio.
4 Soluto matrimonio quando vir possit dotem petere.
5 Dos non potest esse fine matrimonio instanti vel preterito.
6 Actio iudicati ꝙ cōsolidetur in filiam post mortē patris sicut actio de dote.
7 Actio quando fiat ad heredes transitoria per sententiam.
8 Pater et filia: in dote quod non habeantur vt duo rei.
9 Heres patris ꝙ cogitur dotare filiam.
10 Consentiens alicui quādo videatur consentire heredi eius.
11 Per exactionez dotis factā a patre an perimatur ius consolidationis filie.
12 Si conditio vnius ex institutis pro parte pendet an alij possint interim insolidum agere vel conueniri.
13 Fructus ꝙ augeant dotem. Et qō iuris est in dote idem sit in fructibus.
14 Dos ꝙ sit quid vniuersale et augetur a fructib⁹.
15 Fructus dotis qō non sint dos.
16 Legata facta seruis dotalibus quando sint viri. r quando mulieris.

↪Andre. Pomate. c
c ¶Fiscus. Pau. de cast. hic refert Barto. in. l. res. ẜ. res q̄. j. de iu. fisci. dicētem ꝙ bonis cōfiscatis si cōparet mulier vel alius creditor cū instrumento ꝙ non debēt compelli ad dādū libellū r pcē dēdum ordinarie coā iudice fiscali imo summarie ꝺ3 eis solui p officiales camere viso de iurib⁹ eorum sine alio iudicio r sine alia sententia diffinitiua qō perpetuo dicit menti tenendum esse.

Si marito. † Pro qua parte bona maritipu 1
blicātur pro ea parte ad dotem fiscus c 2
tenetur. b. d. ¶Opp. Ille ad quem bona peruenerunt non tenetur creditoribus. vt. l. mulier bona. ẜ. de iu. do. r. C. de heredi. vel act. ven. l. i. r. ij. Solu. hic bona mulieris peruenerūt ad fiscū iure cuiusdam successionis in contrarijs peruenernnt ex cōtractu: ꝺm ꝺy. vt. l. iij. ẜ. cū ex causa. de iu. fis. Vel dic ꝙ hic bona peruenerūt ad aliquē ex dispositione legis: in contrarijs aūt ex dispositione hominis. facit. l. i, de bono. poss. r. l. princeps bona. j. de ver. signi. ¶Opp. de. l. si debitor. d C. de sen. pa. Solū. ibi: fuit publicata certa res. hic quarta pars bonorum vel melius ibi fuit restitutus ad certas res hic in quarta parte bonorum fuit facta publicatio. ¶Quero an vir fit ipso iure liberatus pro ea parte que peruenit ad fiscum. veritas est ꝙ sic. vt. l. si debitori deportato. j. de fideiuſ. licet queda3 gl. dicat ꝺm qō examinani plene. in. l. vbicūqꝫ. j. de fideiuſ. vbi dicit ꝙ nō tenetur ciuiliter: sed remanet naturalis. sed in. l. si. j. de duo. re. dubitat.

↪Andre. Poma. d
d ¶Si debitor. Vide imo. cōsi. ccccv.

Si pater. † Dotem sub pacto remissa3 3
ꝙ pater nō exigit soluto matrimonio. h. d. ¶Oppo. quia solutione eius ꝙ debetur tollitur omnis obligatio. vt. j. eo. l. ẜi. ẜ. si vir. et ẜ. de iu. do. l. vir ab eo. Sol. hic dos fuit remissa pacto. ibi acceptilatione que vicem solutionis obtinet. ꝺm ꝺy. r Ja. de are. que solutio an vera sit dicam in. l. ẜi. ẜ. si vir. j. eo. ¶Oppo. pactū factum vni transit ad heredem eius. vt. l. pactus. de pba. Sol. hic pactū fuit personale dicit enim ne a se tantum peteretur. ¶Oppo. ꝙ soluto matrimonio vir non potest petere dotem. vt. ẜ. l. progi. in fi. Sol. intelligē † ꝙ hic matrimoniū ꝛstabat mortuo socero vel si erat solutū fuit interpositum pactum de dote ſtcranda: ꝺm glo. Sed illa sol. vlti. non congruit litere que dicit ista quoꝫ pecunia in dotem erit † cum non posset esse dos sine matrimonio nisi sustinēdo dicas sine matrimonio scilicet instanti vel preteriti: sic ergo habes ꝙ si post matrimonium soluatur viro qui debet dotem lucrari dicitur illa pecunia dotis fieri r vt dotem eam lucrari.

Si voluntate. † Actio iudicati 6
post mortē patris cōsolidatur in persona filie sicut actio de dote. hoc dicit. ¶† Opp. ꝙ per sniam actio efficitur trāsitoria ad heredes. vt. l. qui libertinus. ẜ. sed si iam. j. de ope. libe. Solu. aliud in operis libertorum: vt ibi. aliud in dote: vt hic. ꝺy. assignat rationem: quia ibi vivo patre nulla actio filie competebat r sic per sniam nihil sibi aufertur. hic vivo patre actio que filie cōpetebat de dote erat cōmunis cum filia r sic nec ipsa snia: nec actio: nec litis cōtestatio impedit filiam cōsolidari patre mortuo. ¶Oppo. ad doc. j. de duo. re. l. ex duob⁹. Sol. materia duoꝝ reoꝝ 8
nihil habet commune cum ista. † nam pater et filia non habentur vt duo rei. vt. l. ij. ẜ. item si voluntate. ẜ. eo. r. l. nō solum. ¶Oppo. de. l. sicut. ẜ. si debitori. ẜ. qui. mo. pig. vel hypo. sol. vbi qui consentit debitori videtur consentire heredi eius: ergo hic filia que consentit patri videtur consentire heredi f
patris. Glo. non sol. ꝺyn. dicit ꝙ in eodē statu est ibi a quocūqꝫ res vendatur: r ex persona heredis non variatur: hic secus: quia pater tenetur filiā dotare non heres eius. ita dicit ꝺy. tenet ergo ꝺy. 9
quod † heres patris non cogitur dotare filiam: qō
e no. Contrarium e no. ipse idem in. l. in insulam. in pcin. j. eo. quod est verius vt dicam. j. eo. l. post dotem. Contrariū † ergo solue quando quis videtur alteri consentire ex voluntate videtur cōsentire heredi eius: vt in contrario. secus si cōsentit ex necessitate quia tunc non videtur cōsentire heredi. sic cessat ratio inferende necessitatis in heredem que tamen erat in defuncto: vt hic. ¶Quero † cuz nec per contestationem nec per sententiam perimatur filie ius consolidationis: aut saltem perimatur per exactionem a patre factā. ꝺy. tangit in. d. l. in insulā. r nil all. Teg. est in. d. l. ij. C. de bo. que libe. r. l. fi. C. cōmunia vtriuſqꝫ iudi. r dic vt ibi per ꝺy. ¶Ultisćias ꝙ est quedam glo. j. ad leg. fal. l. pater filiam. in pcinc. que videtur huic teg. contradicere: sed dic vt ibi dicam.

Cum patri. Quatenus soluto est mu 11
lieri eatenus vir a cohere dibus suis non repetit. h. d. ¶Oppo. j. de heredi. instit. l. suus quoꝫ. Solu. intelligas istam secundā distinctionē illius legis. ¶Oppo. de. l. si maritus. ẜ. fami. herciscun. Sol. intelligas ꝙ hic matrimonium erat solutum: ibi non. ¶Ultimo iste. ẜ. facit ad questionem notabi. in. l. ij. ẜ. si pars heredi. 12
peta. videlicet † an pendente conditione vnius ex institutis pro parte alij possint interim insolidum agere vel conueniri. et hic videtur casus ꝙ nō. nisi pro parte pro qua institutus est pure. quod dixi in l. plane. ẜ. si coniuncti. j. de legatis. i. Sed quero tenendo hoc qualiter consuletur vxori ad dotē pendente conditione. ꝺy. tangit in. l. si constante. ẜ. eodem, ẜ. j. quod facit. dari curatorem bonis: per. l. si diu. j. quibus ex causis in possē. eatur. r. l. prima. de cura. bo. dan. et. l. si quis tństituatur. de heredi. instituen.

Si fundum. Fructus f augent do 13
tem. † et ideo quid iuris est in dote erit r in fructibus. h. d. Et per istum 14
dixi. ẜ. eodem. super rubrica. ꝙ † dos est quid vniuersale: quia augetur fructibus sicut hereditas. vt hic probatur in. l. quod dicitur. j. titu. proximo.

¶Fructꝰ. an possint in sententia deduci si petiti non sunt: r an sup fructibus sufficiat generalis libellus r generalis snia. vide per Cy. in. l. certū. C. de rei ven. et in. l. cū ppria. C. si qs alte. vel sibi. et ibi per Bald. per Jnno. r Cano in c. significantibus. de libe. ob. et in. c. gratū. r in. c. accedēs. de resti. spo. et in. c. certificari. de sepul. r in. c. tanta. de excel. pla. in. c. ij. de ord. cog. per bar. in. l. ex diuerso. ẜ. de rei vē. per eūdē r ¶Boder. in l. j. ẜ. de edē. p bal. i. l. j. C. si secū. nup. per do. de Ro. cōclusio. iij. Ange. in l. si filiꝰ. ẜ. j. ō ver. oblig. vnum dixit Ang. ꝙ iudex nō pōt condēnare ad fructus percipiendos per sniam. al leg. l. j. post princ. ẜ. de vsu. r est glo. in. l. iul. ẜ. j. vſi. res indicata. ẜ. de rei ven. r idē Alleg. i. de ver. obli. per Alleg. consi. ccij. volu.

¶Oppo. C. de po. l. iiij. Solu. ibi quando fructus debēt peti officio iudicis. hic autem principaliter petunt actione de dote licet † fructus non sint dos ita dicit glos. quod intelligo sicut res hereditarie non sunt hereditas. vt. l. j. ẜ. de rerum diui. ita fructus non sunt dos nec aliqua res dotalis est dos cum dos sit quid vniuersale. vt. ẜ. digi sed fructus sunt dotis seu dotales. ¶Opp. j. de verb. obliga. l. iulianus. ẜ. j. Dicit glo. tu dic vt ibi sed illa nihil habet facere cū ista quia ibi loquitur quando dos est soluta pfecte sed in rem deficit aliquod ius. hic quando dos non est perfecte soluta. r de ista materia habes in. l. non solum. ẜ. eleganter. ẜ. de dolo. et per Cy. C. de exhi. re. l. exhibitionis. ¶Quero 16
nūquid legata facta seruis dotalibus † debeantur mulieri. glos. r ꝺy. dicunt: ꝙ debet inspici cuius contemplatione sit relictum r bene. sed quid in dubio dic vt dixi in. l. aditio. de acquiren. heredi. fm ꝺy. quod no.

Si prior maritus. Qui promittit ꝙ debet intelligitur de 1
debito cū effectu. h. d. ¶Oppo. j. de re udic. l. nesennius. et de excep. do. l. pure. ẜ. si eum. Glo. soluit mirabiliter aut maritus ꝓmittit simpliciter quod debet r intelligitur cum effectu deducto ne egeat vt hic. Aut promisit cētum que debet et sic quātitatem expressam r tunc cōuenietur insolidum: vt in cōtrario. arg. l. eum qui. ẜ. si mulier. ẜ. de in reiur. idem no. in dicta. l. nesennius. Idem Azo. in summa so. ma. r videtur teg. in. l. meuio. ẜ. a me. j. de lega. ij. ¶Querit glos. quid si post hanc promissionem vir efficiatur nō solvendo. Respondeo periculum est mariti ſm distinctionē que ponitur in. l. si extraneus. ẜ. de iure do.

↪Andre. Poma. a
a ¶Et tunc. Vide Jmol. consi. cij. in vj. col. r seq.

✳ Pro concor. Aduerte qñ presens est r tacēs in actibus filij videt ꝙ pater pſumat con 1
sentire: ita Bar. in l. si filius. ff. de tuto. Sed do. Alex. 2
ibi alleg. Bar. tenere contrariū in hac. l. q̄ dotis. col. 3
fi. Tu dic ꝙ nō cō 4
tradicit Bart. Nā in. d. col. fi. non lo 5
quit Bar. in mu
nere publico auto 6
ritate: sed vtilitate 7
ꝓmuto vt est i tu 8
tela: ꝓout facit in 9
d. l. si filius. i quo 10
casu multa specia
lia adducūtur: vt
in. l. cū ostendim⁹. 11
ff. de f. deiuſ. tu. vt
aliter in. d. col. fin. 12
loquit potiꝰ in ca
su cōtrario qñ fi
lius intelligāt pa 13
tri consentire. Jtē
alleg. ẜius. ſ. pro 14
negatiua ꝙ non
obliget pater pre
sens et cōsentiens 15
nisi expresse obli
get in. l. luci⁹. in fi. 16
ff. de admini. tuto.
Pro affirmatiua 17
ſcz ꝙ obliget vide
tur velle in. l. j. ẜ. si
is q̄ nsuē. ff. de ex
er. Sed solue ſm 18
distinctiones que 19
habent p Barto. 20
ibidē. r meli⁹ in. l.
post dotē. vj. lect. 21
in. j. op. hoc eo. tit. 23
et. l. si cum dotē. ẜ.
trāſgrediamur. Bā
ti. dicit ibi. r atte
sumar consentire.
25 Scientia supueniens ex postfacto quando arguat consensum. remittitur.
26 Subscribens quando videatur consentire.
27 Sigillans ꝙ videatur consentire.

✳ **Quedotis.** Ista est pulchra 1
let habet materiam quotidianam et subtilem et pessime craminatam. et hoc dicit ſm lectu. b
quam teneo. Adhibitus ad stipulandum partem dotis animo donandi videtur adhibitus et ſi maritus mulieri est heres ei tenebitur etiam ſi hereditas soluendo non fuerit. hoc dicit. Primo ponit thema. Secundo respondet ad questionē. Tertio respondet cuidam tacite obiectioni. secūda ibi nihilominus. tertia ibi nec ad rem pertinere. Jn teg. ibi compensasse. i. actionem confudisse. ¶Oppo. isti adhibiti videntur adhibiti: vt procuratores. vt. l. mulier. ẜ. fina. ẜ. de iure do. ergo non possunt illum heredem conuenire: quia si esset exactū ei restitueretur. vt. l. idem pp. ẜ. si cui. ẜ. manda. debet ergo heres tueri se exceptiōe dolo facis. Glo. respon. quod animo donandi facit et constat. als presumeretur vt procurator † cum auarissimum sit genus mulierum. r ita dicit glos. quam vide et incipit animo donandi &c. vſqꝫ ibi nisi r ibi dimitte. Et assume ibi r ibi haberet locum &c. r illa communiter tenetur sed diuinare est ꝙ mihi displicet c
quia non est vera lect. dic ergo quod hic isti fuerūt 7o
ad stipulandū partem dotis adhibiti: ideo videntur donare. Jn contrarium vero ad totam dotem stipulandam fuerunt adhibiti: ideo non presumitur donatio sed potest etiam esse alia presumptio. modo quando mulier vult alium adhiberi ad totam dotem stipulandam tunc est propter honestatem quia mulier nō vult ascribi in instrumento. vt l. si pupillus. ẜ. pupillus. de auto. tut. r. l. optimā. de contraben. r cōmit. stip. Sed quādo partem stipulatur r ad partes alias adhibet alios cessat ila presumptio honestatis cū volnerit stipulari: qꝫ sicut partem stipulatur in sua persona ita r in totum potuisset reiecta causa honestatis. Jdem dico si parte nō stipulatur sed alium adhibet ad partem stipulandā. ¶Preterea ꝓout potuit fine stipulatione in parte stare ita r in toto r hoc ꝓbat. l. ij. C. de iure do. et. l. cum proponas. C. si quis alte. 2
vel sibi. ¶Opp. † de. l. cū maritus. ẜ. fi. ẜ. de pa. do. glo. dicit quod ibi animo donandi constabat dño. Jstud est diuinare r mihi displicet. Sed respōdeo ꝙ ibi fuerunt adhibiti ad stipulandum dotem in vno casu in alio non. ideo presumitur donatio vt 10
ibi. secus si fuissent adhibiti ad stipulandum omnem casum. vt. l. mulier. ẜ. fina. ẜ. de iure do. r. l. cū quis decedens. ẜ. nuptura. j. de legat. iij. Tene ergo si cōstat quod animo donandi esset adhibitus stamus certo. si non apparet. tunc aut est adhibitus
b ad stipulandum partem b dotis aut totum vt vidi 3
stis r rationem assignaui. ¶Ulterius opp. † posito ꝙ adhibitus videatur animo donandi. ipsa tamen mulier potest donationem ipsam renocare. vt. l. seia. in fi. de dote prelega. Huius contrarij timore glosi. dicit quod potest intelligi ista. l. ꝙ fuit
c adhibitus causa mortis⁹. qō in dubio presumitur non ob. l. seia. qz fateor ꝙ potest renocare expresse vt ibi fuit hic non expresse renocauit. et sic glos. dicit hic expressius. Glos. ponit istam opin. que fuit Azo. in. l. maritus. in fin. ẜ. de pac. do. Dicit ne bene ista glo. Et certe nec ad istam. l. nec ad. l. contrariam bene dicit. qz donatio causa mortis defalcat vt. l. in donatione. C. ad. l. falci. r. l. j. ẜ. sed r mortis. j. quorum lega. Si defalcatur ergo apparet ꝙ heres non tenetur vltra vires hereditarias: sed hic tegt. dicit quod vltra vires hereditarias. ergo ista lectu. non est bona quantum ad hanc. l. quod presumatur donatio causa mortis. Ad. l. seia. de dote prele. Respondeo ꝙ fuit facta mētio mortis. ideo presumitur causa mortis. ¶Sed cōtra istud opp. et est difficile contrarium de. l. cum maritus. in fi. ẜ. de pact. do. vbi fuit facta mentio mortis: r tamē est inter vinos: nescio quid dicam. dic ꝙ ibi fuit

statur Bar. ꝙ habuit † facto r nullus sciuit aliquid allegare. adde ad cōsi. ig. Fran. are. incip. in christi &c. viso themate.

¶Partem. Pe. de anch. cōsi. cxvj. consulit nepotes mulieris adhibitos ad stipulādū dotē pro se r eorū heredibus cēseri adhibitos vt donatarios. r consil. cccv. tz fratres adhibitos ad stipulandū dotē soo
rozis q renuntiauit hereditati paterne r fraterne cēseri adhibitos vt ministros. de quo vide etiā Bar. cō fil. cxxvij. inci. qui dam fratres.

¶Causa mortis. an in dubio dōnatio sit censenda cā mortis r ad pmā limitationē alex. vide ro. ẜ. cxxvij. r vide bal. ẜi. cvij lib. j. et circa sertā limitationē Alex. inquantū reprehēdit Paul. de cast. 10
qō donatio oium bonoꝝ valet salte in pcentib⁹ dic ꝙ cōtrariū cōsuluit Ang. ẜi. clxxix. r qō donatio q̄ non pōt valere in vim donationis inter viuos valeat ivim donationis causa mortis etiam ſi di ctū esset ꝙ nō posset renocari nisi † duob⁹ testibus cō suluit Bal. consil. cccvj. lib. j. et ꝙ cū in donatione vbi fit mentio mortis r sunt illa vba perpetuo nō cōtranire ꝙ ppter hoc nō desinit esse donatio cā mortz tenuit Bal. alleg. cō 16
fi. cvij. r Ang. con
non obſeia. qz fateor ꝙ potest renocare expresse vt ibi fuit hic non expresse renocauit. et sic glos. dicit hic expressius. Glos. ponit istam opin. que fuit Azo. in. l. maritus. in fin. ẜ. de pac. do. Dicit ne bene ista glo. Et certe nec ad istam. l. nec ad. l. contrariam bene dicit. qz donatio causa mortis defalcat vt. l. in donatione. C. ad. l. falci. r. l. j. ẜ. sed r mortis. j. quorum lega. Si defalcatur ergo apparet ꝙ heres non tenetur vltra vires hereditarias: sed hic tegt. dicit quod vltra vires hereditarias. ergo ista lectu. non est bona quantum ad hanc. l. quod presumatur donatio causa mortis. Ad. l. seia. de dote prele. Respondeo ꝙ fuit facta mētio mortis. ideo presumitur causa mortis. ¶Sed cōtra istud opp. et est difficile contrarium de. l. cum maritus. in fi. ẜ. de pact. do. vbi fuit facta mentio mortis: r tamē est inter vinos: nescio quid dicam. dic ꝙ ibi fuit statur Bar. ꝙ habuit † facto r nullus sciuit aliquid allegare. adde ad cōsi. ig. Fran. are. incip. in christi &c. viso themate.

¶Partem. Pe. de anch. cōsi. cxvj. consulit nepotes mulieris adhibitos ad stipulādū dotē pro se r eorū heredibus cēseri adhibitos vt donatarios. r consil. cccv. tz fratres adhibitos ad stipulandū dotē soo
rozis q renuntiauit hereditati paterne r fraterne cēseri adhibitos vt ministros. de quo vide etiā Bar. cō fil. cxxvij. inci. qui dam fratres.

¶Causa mortis. an in dubio dōnatio sit censenda cā mortis r ad pmā limitationē alex. vide ro. ẜ. cxxvij. r vide bal. ẜi. cvij lib. j. et circa sertā limitationē Alex. inquantū reprehēdit Paul. de cast. 10
qō donatio oium bonoꝝ valet salte in pcentib⁹ dic ꝙ cōtrariū cōsuluit Ang. ẜi. clxxix. r qō donatio q̄ non pōt valere in vim donationis inter viuos valeat ivim donationis causa mortis etiam ſi di ctū esset ꝙ nō posset renocari nisi † duob⁹ testibus cō suluit Bal. consil. cccvj. lib. j. et ꝙ cū in donatione vbi fit mentio mortis r sunt illa vba perpetuo nō cōtranire ꝙ ppter hoc nō desinit esse donatio cā mortz tenuit Bal. alleg. cō 16
fi. cvij. r Ang. con
clxij. vbi dicit Ray. tenere glos. il. ſi aliena. r bal. 4
alleg. cōsi. cccvj. et quo ad septimā limitationē Alleg. vide Bald. consi. cxxxviij. libro. i. et cccclj. lib. iiij. r cōsi. cxcv. lib. ij. r vide r melius cōsi. clxiij. eo. li. ꝙ ista donatio r quo ad vltimā limitationē vide Bal. alle. cōsi. ccvj. r clxj. ij. colū. j. volu.

Archivo Histórico Rosario

Andre. Poma.
a ¶Etiam stam⁹. Vide Alexā. cōsi. giiij. inci. circa pri. mū. i prin. i. j. vol.
b ¶Procula. Adde post Alexā. ro. cōsi. cccccxvij. vbi refert dūm Dionysiū de perusio preceptorem suū secutū fuisse Bal. in. d. consi. alleg. p Alexā. ꝛ dicit non bene ꝓsiderasse. l. cū quidā. de vsur. subdens ipse q̄ si vir staret toto tēpore durātis matrimonij q̄ nō peteret interesse q̄ vi defert tacite remisisse p tex. iiicta glo. in verbo vsuras. in. l. vir vsuras. ff. de vsu. qui alleg. l. cum oportet. ff. fi
17 · bi · tne alexandr cons. 2 · col. 3 · m 4 qui optime declarat dicta · Bar. tne mutui gratia. res. C. de bon. que libe. ꝛ dicit mirari q̄ Bal. fuerit i cognitus.
Andre. Poma.
b ¶Procula. De intellectu hui⁹. l. vi de Alex. ꝓsil. vj. i ij. col. in. iiij. volu.

actum vel ibi ꝓsumit ꝓpter duos actus vnus est quia fuit pacta mulier fratri suo. deinde alius fuit stipulatus. secus si vno actu. vt dicta. l. seia. de do. ꝓleg. Sed istud dubitando dico. nam habes q̄ si apparet animo donandi stamus certo si causa mortis vel inter vivos etiā stamus⁹ certo. Aut dubitatur ꝛ tunc si est facta mentio mortis ꝓsumitur q̄ causa mortis vt hic. nisi duo actus interueniant vt dixi. Aut non est facta mentio mortis et tunc ꝓsumitur inter vivos. vt. l. s. alle. ¶Opp. de. l. procula⁹. ff. de ꝓba. Glo. dicit q̄ est verum nisi ratio tēporis aliud inducat. ꝛ vide glo. ibi nisi aliud ꝛc. et sic glos. tenet q̄ sola ratio tēporis facit ꝓsumi donationem. dicit ne bene. Certe ꝛ non q̄ non sufficit solus cursus temporis ꝛ illud est ideo quādoq̄ quis allegat titulum ꝛ cursum temporis ad illud an sufficiat. dic vt dixi in. l. si certis annis. C. de pac. ꝛ. l. cum de in rem verso. ff. de vsur. vbi tetigi de dote ꝛ in questione quam disputaui de illa que iuit ad maritum cum magna dote. Aliquando allegatur cursus tēporis tantum ꝛ tunc si esset tantus cursus qui sufficeret ad prescriptionē tunc non est dubium. Si non est sufficiens: tunc solus cursus tēporis non inducit ꝓsumptionem libertationis. vt. l. libertis. la. ij. ff. j. de alime. leg. Fallit in debito odiosi lucri. vt. l. cum post. in prin. ff. de iure do. ꝛ. l. cum quidā. ff. j. ff. de vsu. ꝛ. C. de vsu. vsuras. Et ita debes intelligere illam expositionem. Et aduerte q̄ non cadit ad. l. sed ad regulam generaliter formatam q̄ in dubio nō ꝓsumitur animo donandi. ¶Opp. de. l. si seruus cōmunis. ff. j. de donā. inter vi. ꝛ vgo. Solu. illud ē vt verum nisi ratio sanguinis aliud inducat ꝛ vide glos. ibi sanguinis. Simile glo. habes in. l. vtrum. j. de donā. inter vi. ꝛ vgo. dicit ne bene ista glos. Certe non quia. l. si seruus cōmunis. ff. j. nō dicit q̄ ratio sanguinis facit ꝓsumi donationem sed dicit q̄ facit ꝓsumi cōsensum qui inducit donationem. ꝛ hoc dicit glos. in. l. qui patitur. ff. man. sed in casu legis contrarie ille consensus in quocunq̄ extraneo facit ꝓsumi donationem. vt. l. in edibus. in fin. j. de dona. vnde ibi fecit ratio sanguinis ꝓsumi consensum ipsum. ꝛ illa glo. quātum ad. l. illam nō bene dicit sed ad. l. istam peius dicit. ff. q̄ ratione sanguinis ꝓsumatur donatio. vt. l. mulier. in fi. ff. de iure do. Item in patre non ꝓsumitur. vt. l. post dotem. ff fin lec. Dy. Ité in fratre non ꝓsumitur. vt. l. cum quis. ff. nupturam. j. de lega. iij. etiam ff mpi. glo. ꝛ est casus contra illam glo. in. l. cum maritus. in fi. ff. de pa. do. ff m q̄ glo. intelligit ꝛ sic gl. male dicit in vno tamē reperio q̄ bene dicit quādo ascendens adhibet aliquē ex descēdentibus vt inter filium ꝛ filiam vt mater filiam et pater filiū, ꝛ ꝓ no bocl. donationes. ff. ꝓcies. j. de donā. ꝛ. l. fi. eo. tit. ¶Opp. de. l. si vero nō remunerandi. ff. idē papi. s. manda. Glo. soluit ꝛ per rationem quod vicissim ꝓsumitur donatio. dicit ne bene ista glos. Et dico q̄ bene dicit in duobus casibus extra ius legis q̄ in dote est speciale vt si mihi mulieri dona sti et te adhibeo vt stipuleris. vt. l. idemq̄. ff. si cui. s. man. ꝛ q̄ hoc sit verum est casus in. l. post dotē. j. eo. ff m lec. Dy. Sed ad illam potest respōderi q̄ pater nō videtur donare: sed ad. l. idemq̄. ff. si cui, nō videtur dare respōsum. ¶Opp. de. l. vnica. ff. accedit. C. de rei vgo. acti. solu. ibi fauore dotis est quia illa causa respicit pietatem. vt. l. cum bis. ff. pe. s. de cōdi. inde. ¶Opp. de. l. omnimodo. j. ti. j. Sol. illud est verū in modicis. ꝛ ideo do vnam regulam quā dat iurisconsultus in. l. vtrū. s. de donā. inter vi. ꝛ vgo. ꝛ q̄ in dubio non ꝓsumitur donatio nisi ex modo vel genere aliud inducat vel ꝓsumatur. vel declaro ex modo vel genere aliud inducat vel ꝓsumatur. vel declaro ex modo vel genere aliud inducat vel ꝓsumatur. vel declaro q̄ nō habetur cōiter in col. g. ver. ad secūdam rationē. Et consi. inci. dñs labia mea aperiat ꝛc. ff. scriptus insignis doctor et mihi frater.

c ¶Fauore dotis. Adde tu q̄ hanc sol. Bar. sequitur do. meus Sozi. i consilio suo mihi cxxxix. in. iij. vol. q̄ nō habetur cōiter in col. g. ver. ad secūdam rationē. Et consi. inci. dñs labia mea aperiat ꝛc. ff. scriptus insignis doctor et mihi frater.

causa est que respiciat pietatē vel respiciat lucrum odiosum vel in aliis causis in glos. specificatis. vt. l. si ego. in fi. ff. ad velle. et sic potest intelligi omnis casus qui ponit in. d. l. si vero nō remunerandi. ff. idē papi. s. manda. ¶Venio ad alias glo. dicitur hic q̄ adeundo videtur consentire. contra additio 2 9 ¶nō habetur ꝓ solutione in dānum heredis. vt. l. vānius. j. de fideiuss. ꝛ q̄ nō. in. l. si socer. in prin. j. eo. Respō. q̄ hic ista successio nō habet vim solutionis: sed actio habetur ꝓ confusa. ꝛ ideo heres tenetur istis stipulationibus sicut quilibet extraneus ꝛ ꝓpter hoc do meliorem expositionē ff m Jac. de are. in tex. q̄ glo. tenet per. ll. quas allegat videt dicere q̄ habeat vim solutionis q̄ nō est verum. ¶Dicitur hic q̄ tenetur in solidū creditoribus. contra de. l. j. ff. is qui. j. ad trebel. ꝛ. l. an ratione. ff. q̄ vulgo. j. ad. l. falci. Solu. glo. q̄ vsq̄ advires hereditatis tenetur legatarijs ꝛ creditoribus insolidum ff m ista tēpora, hodie distinguitur aut fecit inuentariū vel nō q̄ tunc hodie tenetur legatarijs insolidū per aut. sed cum testator. ¶Quero an ¶maritus habeat beneficium ne cōueniatur nisi inquantum facere potest. Glo. dicit q̄ sic. dicit ne bene glo. Certe sic intelligendo q̄ fuerūt adhibiti ad stipulādū partem dotis simpliciter. secus si ad certam partē specificatam. vt no. glos. in ver. suspectū. ff. ea. l. ꝛ. ff. l. ꝓ. i. in glos. ista. l. dicit. quādoq̄ ¶aliquis fuit adhibitus ad stipulādum. pone q̄ stipulor dari sibi ꝛ nō adhibeo q̄ stipuletur an ꝓsumetur animo donandi vel nō. quandoq̄ stipulor dari tertio q̄ non est meum nec est mihi debitum. tūc talis cōuentio nō valet. nec mihi nec sibi acquiritur. vt. ff. alteri. insti. de inuti. stipu. et. l. stipulatio ista. ff. alteri. j. de verb. oblig. nec potest intelligi q̄ stipuletur vt negotium gestor. q̄ non est meum negotiū nec tanq̄ procurator. Quādoq̄ stipulor alteri q̄ est meū vel mihi debitum: ꝛ tunc in extraneis nunq̄ ꝓsumitur donatio. sed tanq̄ procurator adiectio. vt. l. iulianus. ff. i. de ver. obl. et. ff. si quis alij. insti. de inuti. stipu. ꝛ hoc apparet in. l. donationū. ff. penul. de donā. cū glo. Fallit ratione sanguinis intelligendo ꝓout dixi q̄ vnus ex ascendētibus stipulat descendēti in casu in quo potest sibi queri. vt. l. publia. in prin. s. depo. et q̄ no in. l. donationes. ff. j. de do. Et nō est multum tempus q̄ ego allegaui in quadam pulchra ꝛ magna. q. de quadā stipulatione. ¶Quero vlterius 12 pone ¶q̄ ego stipulor emo vel cōtrabo tū noīe tertij. an in dubio videar donare ipsi tertio. Videtur q̄ sic. Et ista est pulcher pūctus q̄ in extraneo nō ꝓsumit donatio. vt. l. ij. s. de nego. gest. ꝛ per totū titu. nisi esset causa pietatis illud est dubium. vt. s. dixi inter ascendentes ꝛ descendētes. ꝛ glo. in. l. filie. C. fa. her. dicit q̄ donatio ꝓsumit in patre qui habet filiū in potestate ex solo cōtractu non ꝓsumitur animus donādi sed cōcedendi in peculium sic. vt. l. ij. C. de castren. pecu. ꝛ. ff. de pec. leg. l. si. ff. ꝛ si nomine filij emeret ꝛ pateretur sibi tradi tunc ꝓsumitur donatio. vt. l. ij. ꝛ iij. C. si qs alte. vel sibi. ita debet intelligi. l. filie. C. fami. hercis. nec ob. l. i. C. de castren. pecu. Jn matre⁹ vero que talem filium nō habet in potestate aduerte si quidē est talis cōtractus q̄ geritur ex quo posset queri actio statim ꝓsumitur perfecta donatio alias secus. vt. l. fi. ff. de donā. Nos habuimus in. l. fundū per fideicōmissum. ff. de leg. i. an cōsensus sit animo donandi vel non. Et ¶pone ego cōsentio q̄ obliges rem meā ꝛ bene an inducat pignus cōsensus: sed quero an animo donādi vel nō videtur adhibitus. Respōdeo non ꝛ potero agere vt luas. vt. l. si vt certo. ff. q̄ sine. s. cōmo. ꝛ dic plene in. l. si. C. cōmo. ꝛ. l. lucius. s. mā.

c ¶Procedo⁹ vlterius cōsensi tibi ¶ vendenti rem 14 meā an videar consentire animo donandi per illa que dixi in. l. si fundum per fideicommissum. j. de lega. i. Reassumo vnam distinctionē ꝛ videbis. ll. quas allegabo. quandoq̄ cōsentio venditioni rei meę ꝛ te mihi donate: quādoq̄ de alio. si de re mihi donata a te ꝓsumitur donatio. vt. l. si vero. ff. idem papi. s. man. si vero nō fuit a te mihi donata nec ab autore tuo vel ab eo cui⁹ est heres vel alio

16 · de vsu · bartholi eius precepto vt p alexandr tne · cons. 6 · mmero 19

¶In matre. Jnquantū Alex. tangit quid i marito soluēte ꝓ vgore. Adde q̄d si maritus soluit ꝓ vgore. deinde se dedicauit an ¶vgore vel cōtra monaste riū agere. debeat maritus. Ro. cōsi. cccxij.
Andre. Poma.
c ¶Procedo. Vide Bal. doct. in. l. dotalē. j. eo. Are. cōsi. clxiij. col. viij. Alex cōsi. viij. volu. ij. ver. ex q̄ mihi sis. ꝛ cōsil. lxxviij. in fi. eo. vol. ꝛ cōsi. cxviij. ver. ꝛ p predicta. eo. vol. Bar. to. in. l. quibus diebus. in fi. prin. ff. de cōdi. ꝛ demon. Et an vniuersi q̄ ī tertsunt congregationi dicanē cōsentire. vide Feli. i. c. cū oēs. in. vij. col. de cōsti. ꝛ an fiat p̄ iudicialis cōstitutio vni eorum nō cōtradicēti an dicaē ꝏsensisse. vide ro. sin. cccclxxxviij et seq. ꝛ an in baptismo tacēs beatur ꝓ cōsentiente. vide. c. cum parvulus. de consen. disti. iiij. Et an statutū requirens ꝏsensum antiquo rū satisfit data eorū cōscientia ita ro. singu. ccccc xxvj. Lep. can. clviij. ro. sing. ccccl xxxiij.

m · hac segnitia cum doctore 2ª Alex. tne · cons. 6. mm · 18

Andre. Poma. a ¶Habemus. Jn ista materia, vide Fel. in. c. cum omnes. in. vj. col. de cōsti. ꝛ in. c. nōne. in. ij. col. vsq̄ ad fi. ꝓsump. ꝛ in. c. iij. in. ij. col. ver. gig. de ꝓscrip.
Andre. Poma. b ¶Quid. Vide Lepo. in can. fo. gij. in fi. Et de materia vide Barba. consi. vj. in. v. col. in. j. volu. Feli. in. c. cum. ad. ferra. in ij. col. de constitu.
c ¶Quoddam medium. Propter hoc Pe. de anch. cōsi. cxxv. iste executor dicit male locutā glos. in clemen. Quis rigor. de appella. quevo luit quod iudex tacendo cum petun tur apostoli videatur negare: q̄ dicit hic non ꝓsumendum ibi vide quod voluit.
d ¶Per contumaciam. Videtur cōsentire. optima est glos. ff. in. l. ꝏdin. j. de acquirē. here. ꝛ ex hoc melius ꝓbatur dictum Jn no. in. c. j. de bis q̄ fi. a maio. par. ca. vbi dicit quod vo catus ad actum vt approbet si est ꝓsens et tacens videtur cōsentire si actus fit sibi ꝓiudicialis licet sea cus si non erat vocatus per. l. filiusfami. ff. iuitus. de procu. quod dictū magnificet Abb. in. c. ij. de bis q̄ fi. a ꝓla. fine cōsen. ca. ꝛ in. c. ij. de loc.
Andre. Poma.
d ¶Per contumacem. Vide Bart. in. l. ꝏdiu. la. ff. ff. de acqui. here.
Andre. Poma.
e ¶Contradicendo. vide Alex. ꝏsi. cxxxi. in. ij. col. in ij. vol. Panor. cōsi. lxxxvj. Ro. consi. cxl. in. ij. volu.
f ¶Et istud q̄ō fallit notat. q̄ ratione sanguinis ꝓsumitur cōsentiens. fallit nisi fit cōiunctio babēs in se reuerentiam. vt. l. j. ff. que onerande. hic alleg. ꝛ hoc etiā tenet hic do. Jn. in. c. nōne. de ꝓsump. sed moderniores ꝺistinguēte hoc non tenēt et contra hoc allegant tex. in. c. vnico. de despon. impube. in. vj. vbi ex

ribilis: q̄ solebat senire: vel quia acriter vir tractabat vgorem. arg. eorū que nō. Jnno. in. c. causam matrimonij. de offi. deleg. ꝛ idem videt velle Bar. in. l. ad inuidiam. ff. l. metum. C. quod metu cau. Et ff m hoc posset limitari similiter dictum. c. vnicum. vt filij non habeantur ꝓ consentientibus. Si causa cognita consiterit ob reuerētiam tacuisse tempore contractus matrimonij. Ité vbi ex contradictione expressa timeret de alio quo damno saltē de facto contradicentis etiam si daret verba generalia. et allegant bonum tex. in. c. cum venisset. de instit. Jtem fallit fauore cultus diuini vel religionis. et sub hoc compr̄ehēditur casus. c. si seruus sciente. liiij. di stin. vbi si ordinat seruus sño nō cōtradicēte videtur consentire.
Andre. Poma.
g ¶Et istud quod fallit ratione coniunctionis intelligē nisi fit talis ¶coniunctio que habeat in se reuerentiam quia tūc faceret ꝓsumi dissensum. vt. l. j. s. que onerande. j. quarum re. acti. non da. et. l. pe nul. j. de fur. si vero contradicendo poterat impedire: tunc tacens ꝓsumitur consentire. ita dicit glo. ꝛ alleg. l. fideiusso⁹. ff. pater. s. de pig. ꝛ ibi glo. ꝛ. d. l. sepe. j. de re indi. sed an requiratur quod ipse taceat dolo vel non. et vnus tex. videtur requirere quod taceat dolo. vt. l. iij. C. si ali. res pi. da. fit. ꝛ fa cit. l. et si fine. C. ad velleia. do. Jaco. but. dicit contrarium et istud tenui magime per rationem. l. sepe. ꝛ. l. si fine. ad velleia. quam glos. inducit ꝓ se: ꝛ est contra se: quia. l. si fine. requirit quod mulier dolo taceat: vt ex eludatur a velle. als in obligatione rerum non excluditur: sed habet velle. nihi habeat i dolum quia tunc a velle. excluditur. Jn tertio casu quando respicit meum ꝓiudicium circa ius personale ꝛ tunc in dubio tacens non videtur consentire. vt. l. filius. ff. iuitus. ⁹. s. de procur. Fallit fauore pupillorū. vt. l. filius. j. de tute. ꝛ. l. ij. j. ad munici. Jn quarto casu quādo respicit ꝓiudicium tertij cuius bona tē respiciunt cura ꝛ solicitudine et tunc non ꝓsumitur consentire. vt. l. iij. j. de auto. tuto. et ibi tex. et glo.
Andre. Poma.
l ¶Quero quid ſi sum pre sens⁹ et tacens in casu diffor mi ꝛ et cum intras in
m 24 possessionem meam vel accipis de rebus meis et taceo ꝛ isto casu siquidem precesserit cōtractus ex quo natura tenebor illud pati et ꝓsumor consentire. vt. l. ij. ꝛ ibi no. C. de acquirē. possel. si talis contractus non precessit: et tunc siquidem tractatur de magno ꝓiudicio ꝛ tunc videor dissentire. vt. l. penul. j. de fur. et not. in. l. ij. C. de acqui. possel.
n Si vero⁹ de modico ꝓiudicio ꝓsumor cōsentire. vt. l. q̄ tuberonis. s. sunt quidam. s. de pecu. et l. sabinus. s. cōmuni diui. ꝛ. l. labeo. cum sua gl. j. de aqua plu. arcen. ꝛ. l. qui bona. s. si quis iussus. j. de dam. infec. ꝓdicta vera in scientia que est tem
25 pore negotij gesti. sed si ¶supueniat scientia ex post facto dic vt dixi anno. in. l. quo enim. s. ij. j. rem ratam haberi. tangitur in. l. si absente. C. si cert. peta. et ibi dixi. tetigi hoc in. l. j. ver. pena. j. de lib. agno.
26 ¶Quero ¶quid de subscribente ꝛ si se subscribat
o vt testis non dicitur consentire alias videtur consentire subscribēdo nisi erraret. vt. l. fideiusso⁹. s. si tibi. s. de pigno. ꝛ. l. sicut. s. nō videtur. s. quibus modis pignus vel hypo. sol. ꝛ. l. vlti. C. plus vale. quod agitur. et. l. sticho. s. sticbus seruus. j. de stalibe. ꝛ. l. j. s. inter filium. j. de fal. ꝛ. l. cauis. s. de pig.
Andre. Poma.
o ¶Quero qd. Vide late Alex. cōsi. clxj. lib. ij. ꝛ Ro. cōsi. clxx.
Andre. Poma.
k ¶Casu. vide Panor. cōsil. xl. in. iij. col. in. ij. dubio. in ij. volu. Feli. in. c. tuis questi. in vl. ti. col. de testi.
Tex. glos. infra
telligendū esse ta
g citurnitas longo tēpore duret quia tunc videtur consentire. l. q̄ aliena. j. de acqui. here. et l. filius. C. de peti. here. Bar. in. l. ge rit. i. fi. j. de acqui. here. facit q̄ voluit. Pe. de anch. cōsi. clxxv.
Andre. Poma.
¶Desens. vide are. cōsi. clx. ij. col.
¶Si erraret. Panor. cōsi. clix. in. ij. colū. in. ij. volu. Jmol. consilio lxxxij. in fin. Et vide Ro. in materia fing. ꝓsi. ccccc xvi, Andre. Poma.
p ¶Jlli erraret. Bal. dicit esse notādum ꝓ subscribentibus se consilijs

Universidad del Rosario Archivo Histórico

aliocui abscq eo q legerint. sed si apparet legisse nunq presumatur erro. l. sicut §. non videtur. §. qui mo. pig. vel hypo. fol. quid de se subscribẽte papyro albo. vide Bal. i. l. §. ita stipulatus. §. chrysogonus. de verb. oblig. & ibi per Jmol. per Alge. in. l. sciendi. eo. ti. per Bal. in aut. si qs in aliquo documẽto. C. de eden. vbi dixit q generalis subscriptio sufficit de quo per Pau. de cast. cõsi. cccxxx. et. cccxxxij. et. ccci. vbi dixit quod tñ subscribenti incũbit onus probãdi q nõ legit nec notitiã habuit p̃ p̃. de anch. q̃si. cxliij. per Ro. q̃si. cccij.

a ¶ Sigillate. q fic idem tenet Bald. in. d. l. ij. per illum tex. & Ro. d. consi. cccij. q videt verũ nisi res esset magni preiudicij per ea q not. Jnno. et glo. i. c. post cessionẽ. de pba. vbi habetur q credit sigillo epi i snia excõmunicatiõis q debet intelligi in his que sunt parui preiudicij.

✣ Andre. Poma.

a ¶ Sigillate. vide Feli. in. c. tertio loco. i. j. col. de pba. Ro. cõsil. cccxciij.

b ¶ Quero quomõ qualiter probetur filiatio. consil. cccl xxx j. vo. Bal. et per eũdem consi. xv ij. volu.

✣ Andre. Poma.

b ¶ Quero quõ. ad de Bar. cõsi. clxiij. et alsoder. in. l. si emancipati. C. de colla.

c ¶ Sed dubitaẽ. Paul. de cast. hic videt inherere distinc. Bald in. d. l. quoties. vbi dicit q aut loquimur i causa matrimoniali aut vsuraria. pmo casu: aut incidit i causa criminali. vt si procedit pro adulterio et ex expedit pbari matrimonium aliter non diceret adulteriũ tunc q ecclesia de cã vbi i geritur pena sanguinis nõ habet se ipedire nec cognoscere ecclesiasticus autẽ incidit in causa ciuili. & tunc siue sit questio facti siue iuris remittitur ad iudicem ecclesiasticum. vt in. c. tuam. de ordi. cog. & c. causam que. qui fi. sint legi. in quibus iuribus etiã loquitur qñ erat. q. facti & dicit se semel Florentie in causa ardua irritasse processum vnius iudicis q super hoc proba. acceperat de quo per eum consi. cl xiiij. & ibi quid de causa vsuraria vbi facit di. quam facit Bart. hic & in. d. consi. etiã habetur an talis exceptio poterit opponi post lit. contestatam.

✣ Andre. Poma.

d ¶ Diceremus. Vide Semi. in. c. j. §. si duo. de excep lib. vj. & in. c. fi. de fo. compe. lib. vj. quẽ sequitur Feli. in. c. fi. de excep. licet aliter teneat Cardi. cal. cõsi. ix. posito sub ti. de foro cõpe. & vltra Alleg. hic etiã tenet Pau. de ca. cõsi. cccxxxiij. incip. visa petitione predicta.

actione. ¶ Quero quid de sigillante[a] an & videatur consentire. Et videtur q sic. vt. l. ij. de reb. alie. non alie. & dicta. l. fideiussor. §. j. fm vnam lectu. §. de pignoro. et in quibuscũm casibus sigillare habet vim ademptionis possessionis. vt. l. si neq. §. de peri. & cõ. rei ven. quod dic vt ibi. fallit in vno casu. vt. l. j. §. si dolium. eo. titu.

☞ Pater si probat filiam legitimam dicit probare ipsam esse in eius potestate.

Filia probatur legitima probando ipsam natam ex legitimo matrimonio.

Legitimitas filij quando probãda sit coram episcopo & quando possit probari coram seculari.

Jncidens examinatur coram iudice cause principalis.

Causa matrimonij est examinanda coram ecclesiastico quando est dubium an matrimonium esse possit.

Judex secularis quod possit cognoscere de exceptione excommunicationis punire sacrilegum et hereticum.

Judex secularis quando possit cognoscere de exceptione vsuraria.

Tertius quando admittatur in iudicio ad probãdum licet sua non interfit.

Filiam sibi consentire probat pater coipso qõ nõ habet causam contradicendi.

Tria. Exceptio opposita in tertia persona cuius interest obstat et venit examinanda in iudicio et impedit processum: hoc dicit. Et est no. & plus subtilis lex & credatur glosse. legit hanc l. quod pater implorauit primo officium iudicis contra filiam petens pronuntiari eam in sua potestate esse. Secundo intentauerat actionem de dote contra maritum sed ista lectu. non congruit bene litere. nam ordinata causa illa principali sequentes cause debent fileri cum sit preiudicialis. vt. C. de libe. can. l. lite ordinata. et insti. de act. §. preiudiciales. vnde per actionem de dote non procederetur sed esset officiũ iudicis pronuntiare donec pendet causa principalis super alia non esse procedendum. et ideo posuit casum quod pater dictauerat libellum contra maritum et in eo dicebat filiam in sua potestate esse & dotem sibi reddi debere. in quo iudicio comparuit filia dicens se sui iuris esse & se velle agere cum actio sibi competat. certe ista exceptio examinabitur cũ ipsius filie opponentis interfit. facit. l. si suspecta. in princ. §. de inofi. testa. et C. de litig. aut. nunc si heres. facit. j. de re iudi. l. sepe. & j. ad trebel. l ita tamen. §. quoties. & ibi dixi. & l. si is a quo. de rei vendi. de peti. heredi. l. penul. & in qualibet earum dixi. ¶ Opp. quod filie incumbat onus probandi seu sui iuris esse. vt. l. certum. §. de proba. Sol. hic erat in quasi possessione existentie sui iuris fm glo. ¶ Quero de qua dote loquatur hec lex. Respon. de dote profectitia fm iura allega. a fm veram opi. nam aduentitia nõ potest petere pater. etiam si filia esset in potestate. vt C. de colla. aut. quod locum. ¶ Quero quomodo[b] pater probabit se habere filiam in potestate. Rñ. glo. notabiliter coipso quod probat filiam esse legitimã. vt. l. ij. col. de pba. Ro. cõsil. cccxciij.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

a b c d e

Lald. cõsi. xxx. posito sub ti. de foro cõpe. incip. in causa vsurarũ. Allega. in. l. si nõ sortem. in prin. ff. de cõdi. indebi. vbi alleg. alia Jo. de ana. in. c. post miserabilem. de vsur. Alex. cõsil. xcj. incip. visis actis trãsmissis. in ij. volu. & consi. ix. incip. prestantissime doctor. in. iiij. volu. & cõsi. lxxvj. in ij. col. in. iiij. volu. Panor. cõsi. lxiij. in. iiij. col. in. j. volu. & cõsi. lxxj. in. ij. col. eo. vol. Feder. cõsi. xcvj. et consi. ccxlv. Pau. de castro in. l. cũ nouatione. C. de sacrosan. eccle. & in aut. causam q cũ monacho. in. ij. colũ. de episco. & cleri. & Feli in simili. in. c. ecclesia sancte marie. in. xvij. col. vers. tertia declaratio. de const. & in. c. significauit. i. iij. no. de testi. vnum verbum in. c. constitutus. in princ. de testi. i. c. fi. i. iij. col. de excep.

c ¶ Excõicationis q iudex ecclesiasticus debeat cognoscere de exce. excõicatiõis tanq̃ mere spirituali cõsulit Lald. cõsil. xc. de iudi.

d ¶ Et ita tenẽt decretiste. Et istã. q. alibi satis late resumisi. fui. sed vide quod no. ad Bal. in. l. j. C. de lati. libe. tol. et in. l. j. C. de confes. & in aut. ei qui. C. de bo. auto. in. pos. docto. in. c. latores. qui filij sint legitimi. & c. cum sit generale. de foro cõpe. & c. post miserabilem. de vsu. & Fede. de se. in cõsil. xcj. Sed vnum adde q in casu in quo laicus procedit in istis causis seruabit. ll. suas. nec seruabit clem. dispendiosam. de iudi. et ibi est bona glo. quo ad ordinem procedendi. sed quo ad decisionem quid iuris. do. Pe. in repe. c. ea que. de regu. iur. in. vj. dicit babuisse de facto et arguit quod debent seruari statuta laicorum in. q.

Jberta. Liberta q̃ legitime recedit a patrono ab eo potest petere dotem. b. d.

de instrumento vsurario quod non probat si nõ est registrati in memorialibus actorum et nõ est ausus decidere pro ista parte ex quo erat causa anime & agitur de periculo animarũ per. c. cum esses. de testa. vide eũ in. ij. q. & in. q. xxvi.

e ¶ Vsurarius. Quis debeat cognoscere de exceptione vsuraria & qs debeat punire vsurariũ. vide Lal. cõsi. iij. & Bal. cõsi. xxx. lib. v. & cõsi. clxix. lib. ij. & ibi quid si fuit opposita iudeo & saraceno. do. Cardi. cõsi. cxx. an arbiter possit cognoscere de causa vsuraria. vide Pau. de ca. cõsi. lxxiij. et an iudex ecclesiasticus possit inhibere seculari ne cognoscat nõ citata parte. vide Pet. de ancha. consi. cc xxxv. & cc xxxvj. Bal. q̃si. cxvij. lib. iij. et quid de causa decimarum. vide Bal. consi. cc lij.

Si maritus.

a ¶ Si maritus. in quantũ Aleg. hic remisisse ponitan debitores bãnitorum liberetur soluendo fisco. adde Bal. cõsil. cc xciij. lib. ij.

✣ Andre. Poma.

b ¶ Vxore. & q̃si culpa cõpensetur. vide Feli. i. c. dilecti. ò excep. Pau. de ca. consi. cxxvi. alias. cxxviii. roffing. dcccxcv.

✣ Andre. Poma.

c ¶ De adul. Vide Alegã. consi. lxxvi. incip. visis dubitationibus. i. iij. col. iij. volu.

d ¶ Damno vitando. Adde inquantum Alegã. dicit qõ Ro. nõ intelligit. ca. michael. q ipse potuisset vti dicto morali senece: lauda parce vitupera parti. vel illud qõ dixit tacere. quia Ro. consi. cl xxxv. oĩa ad decisum. idem tenet q hic & dicit qõ in. c. cũ aliquib. & ibi. singularis q quoties in rescripto sunt illa verba autoritate nostra qõ ordinarius efficit delegatus nec obstat qõ in. d. c. michael. sint illa verba. q. dupliciter respondet. primo q illa verba autoritate nostra. referrant ad ỹba eiusdem text. attẽtius puisurus. q. d. autoritate nostra attẽtius prouideas nõ autẽ referatur ad personam epi: vt ipsa autoritate apostolica. pcedat vel quod ibi putabat ep̃s ex quo papa sibi mandauerat simpliciter vt boni. ciues cõpelleret ad restitutionẽ vsurarij fiendã michaeli nõ deberet admittere dictã exceptionẽ dilatoriã q̃si rescripti deberet aliqd operari vltra cõpositum in. d. c. q frustra. vñ papa declarando dicta autoritate rescripti sui ex B ad episcopum directi vt ipse faciat vsuras restitui intelligitur dicere fm ius cõ

e ¶ Etiam si fiscus succedat vxori nõ perdit priuilegiũ mariti. h. o. cũ. l. seq.

☞ Eo ipso q quis cõtradicit dicitur habere iustam causam contradicendi iuris permissione.

1 Voluntas in re propria pro ratione non est in cõmunibus nec in his que alium ledunt.

2

Stem. Non videtur filia consentire q tradicere q̃ iustam causam contradicendi non habet. h. o. sed filia comparente & contradicente causa prius examinabitur. vt. l. si cũ dotem. §. eo ante tẽpore. & eo. ¶ Op. j. de no. ope. nũ. l. j. in prin. Glos. non soluit eo ipso q̃ quis contradicit habet iustã causam contradicẽdi iuris permissione. ¶ Sco op. C. de pa. cõuen. l. hac lege. Glo. nõ soluit dic q ibi mulier suum defendit. & in re propria fest p ratione voluntas. hec mulier volebat patrem grauare in iure ppio ipsius patris: vel dic q nõ est pro ratione voluntatis in rebus cõmunib. vel in his que alium ledunt. ¶ Op. j. ad trebel. l. q̃ poterat. So. q ibi beres repudiãdo se exonerat & iuri suo renũtiat hic mulier aliũ grauare volebat. ¶ Ultimo glo. inducit hãc. l. in arg. cõtra eos qui cõtradicũt electionib. de quo. j. de decu. l. imperator. §. fi. de nu. & ho. l. reus. §. j. & per Dy. in. c. qõ semel. ex de reg. iur. lib. vi. ibi item potest poni exemplum.

☞ Jniuriam factam filio per coniunctos quod pater non remittit. & nu. 3.

Quando pater est turpis persona nõ remittit iniuriam factam filio.

Heres q̃i cogatur habere ratũ factũ defuncti.

Heres soceri quod poterit opponere de moribus vxoris: licet heres mariti non.

Conuentus vt heres q possit vti exceptionibus sibi competentibus etiam non vt heredi.

Tacius. Sponsalia contracta per patrem non exigunt ius petendi dotem vel retinendi filio cõpetẽs culpa mulieris. hoc dicit. ¶ Opp. q eo ipso q̃ filius nõ cõtradicit videtur cõsentire spõsalib. vt. l. ea que. & l. filio. §. de spon. Sol. glos. ibi in filia que videtur tacite consentire. sed in filio secus. vt hic in. l. contraria. glo. hic non approbat. & idem Pe. & Ja. de are. & Ja. de ra. dic ergo quod hic loquitur in filio qui ignorauit sponsalia contracta. ¶ Op. ex tra glo. & q pater potest remittere iniuriam filij. vt. l. sed si vnus. §. si filio. j. de iniur. potes dicere quod hoc ideo q spõsalia non durauerunt quod nõ placet: q iniuria semel remissa non resuscitatur. vt. l. si vnus. §. pactus ne peteret. §. de pa. nec potest dicere q mulieri imputatur si dissoluit sponsalia: quia hoc licet. C. de spon. l. j. & text. hic expresse dicit q mulieri imputat culpa in dissoluendo primo matrimonio. Dic ergo & q hic pater erat turpis persona qui iniuriã filij non potest remittere. vt. d. §. si filio. vel dic q specialiter est in istis iniurijs que tanq̃ a cõiuncta pona inferuntur. sicut est vxor vt a patre remitti non possit vt hic simile in iniuria preteritionis vel exheredationis facte a matre. vt. l. papi. in prin. §. de inoffi. testa. ¶ Opp. quia eo & q fili est heres patris cogitur habere ratum factum per patrem. vt l. ex qua persona. j. de regu. iur. & C. de rei vendi. l. cum a matre. Glo. sol. notabiliter q tũc heres cogitur habere ratum factum defuncti quãdo illud factum est obligatorium ex quo cõtra defunctum competeret actio vel exceptio sed hic non erat huiusmodi ergo &c. Jstud examinani plene in. l. cum vir. j. de vsu. & l. cum rem alienam. §. de pigno. act. vel aliter soluit glo. factum defuncti cogitur quis habere ratũ. sicut si ipse fecisset sed si ipsemet filij consensissent non preiudicaret sibi quia spõsalia tãtum fuerunt contracta non matrimonium. ergo &c. hoc vltimum nõ placet Pe. quia eadem est ratio in sponsalibus que in matrimonio: nã contrahendo sponsalia videtur approbare mores suos sicut contrahendo matrimonium. Tene ergo precedentẽ soln. ¶ Opp. §. eo. l. rei iudicate. §. heredi. ver. morum. Sol. heres & mariti non potest opponere de moribus vxoris si maritus non opposuit vt in cõtrario sed heres soceri idẽ q̃ maritus bene potest opponere vt hic. Ultimo no. & q licet quis conueniatur vt heres potest vti defensionibus cõpetentibus sibi etiam non vt heredi. vt hic in fi.

1 ☞ Paria delicta mutua compensatione tollun tur. et nume. 7.

2 Exceptio lenocinij q tollat cãm adulterij ciuilẽ.

3 Exceptio doli quãdo tollatur replicatione doli.

4 Casus positio in ista lege.

5 Jn criminalibus potest super facto pronuntiari sicut quando proceditur de crimine ciuiliter.

Jn actione descendẽte ex contractu sufficit q pronuntietur super facto.

6 Locus et tempus debet inseri in accusatione etiã quando de crimine agitur ciuiliter.

Idem quando excipitur.

8 Bannitus an possit opponere contra bannitum ipsum non audiendum quia bannitus. remissiue.

9 Dolus cũ dolo & culpa cum culpa qñ cõpensetur.

b **Vxore atq vxore.** [b]

1 Paria & delicta mutua compẽsatione tolluntur. h. o. glo. ponit casum q vxor repetebat dotẽ vir excipiebat de adulterio mulier replicabat de lenocinio vel ecõuerso maritus repetebat donationẽ propter nuptias mulier excipiebat de lenocinio maritus replicabat de adulterio

2 vxoris. Sed tũc op. & exceptio lenocinij non tollit

c causam adulterij. vt. l. ij. §. si publice. j. de adulte. [c] Sol. nõ tollit causam criminalẽ vt ibi sed ciuilem

3 sic vt hic. ¶ Opp. & contra exceptionẽ doli non dat replicatio doli. vt. l. apud celsum. §. marcellus. j. de doli except. Sol. quando aliquis agit & repetit qõ

d dederat & sic certat de damno vitando [d] contra exceptionẽ doli datur replicatio doli. vt hic. sed qñ ille

e qui agit certat de lucro captãdo [e] vt fi petat q sibi pmissum est per dolũ contra exceptionẽ doli non datur replicatio doli: vt in cõtrarijs. Jsta est vera solutio. Jnno. tamẽ aliter soluit ex de reb. eccle. nõ alie. c. fi quis. & de adul. c. intelleximus. ¶ Op. fm hũc casum hic fuit pronũtiatum super incidẽti q fieri nõ debet &c. vt. l. j. C. de ordi. iudi. sol. fateor q nõ erat necesse pronuntiare. tamẽ si fit pronuntiatio valet. vt. l. intra vtile. §. de mino. & sibi tamen

4 videtur & q ista lex verius et pprius posset legi q vir principaliter agebat cõtra mulierẽ petẽs pronũtiare sua culpa diuortiũ esse factum & eã perdere dotẽ: & econuerso vxor cõtra maritũ: dicẽs eum debere perdere donationẽ ppter nuptias & ric recõueniebat eũ. iudex ergo ex natura cõuentionis et recõuẽtionis vna sentẽtia pronũtiauit causam repudij dedisse vtriq. dubitatur an snia valeat: q non videt pronuntiatũ super eo qõ principaliter petit. & an vxor perdat dotẽ vel non. & idẽ in viro. ¶ Ad qõ respõdet iurisconsultus & valet snia et idẽ impotrat. sicut fi iudex pronũtiaret absolutẽ do vtriq. cũ null. deberet iuuari ea lege qua ipse

5 contẽpsit cum paria delicta &c. ¶ No. & & sicut in

f criminalib. sufficit pronuntiari super facto. vt. l. j. §. j. ad turpil. ita cum agitur de crimine ciuiliter: vt hic. ita etiã quãdoq̃ sufficit in actione descẽdente ex cõtractu. vt. l. qõ tamẽ. §. j. §. de arbi. & l. si pretor. in pn. §. de iudi. ¶ Quero & qñ de crimine agit ciuiliter an debeat inseri locus & tẽpus fm formã l. libelloru. Rñ. sic. vt. l. idẽ egigit. §. de dolo. & l. pretor. edigit. in prin. j. de iniur. text. est & casu. l. nostre. & ex de procu. c. tue. & idẽ si opponat exceptios crimis qõ dic vt dixi & l. j. de excep.

g ¶ Exceptio. vide Lald. cõsil. j. de excep.

6 ¶ Captando. sed quid si lucrum captãdum pẽdet ab euẽtu an admittetur replicatio. vide Pe. de ancha. cõsil. cc cij. de quo articlo vide Pe. de ancha. cõsil. lxj. Ro. consil. cc lij. et consi. cc xcix. Fede. consil. cc lv.

✣ Andre. Poma.

f ¶ No. quod. vide Pau. de cast. in. l. decuriones. C. de infa.

a ¶ Notandū. Adde inquātū Aleg. hic improbādo Bar. dicit q cū scōa pmissio cōtineat plus ꝙ prima qō bodie videt facta nouatio qō hic est verū si ex pbabilibus cōiecturis appareat q partes voluerint nouare. vt idē ipse voluit consi. xiij. lib. ij. tū Ro. 2i. exxi. dicit q iure nouissimo nō fit nouatio nisi expresse agat dicit etiā ibi q per sniam nō inducitur nouatio sz ex sen-
tētia obligatiōis 9 ponit † hic vnā distinctionē qñ dolus cū dolo ꝛ culpa cū culpa cōpensatur quam posuit in c. in pari. extra de reg. iur. lib. vj. ideo hic non recito.
prime cōfirmati-
na resultat q pri-
ma actio pōt no- 1 ¶ Limitatio ad. l. si pecuniam. §. si cer. peta. ſ. q
uiter allegari ad p pendente conditione stipulationis nouātis ꝛ pe-
bandū intentionē rimentis primā cōsentiente illo cui queri debet in
agentis pallega euentu conditionis agi potest.
ta ibi per ipsum. 2 Glo. in. l. iulianus. §. de condi. indebi. in fi. in ver. il
lud quero non videtur vera.
c ¶ Secūdo mō. vi 3 Secunda lectura huius.
de Alegā. in. l. i. in 4 Tertia lectura ponitur.
iiij. col. de leg. ij. 5 Stipulatio simplex limitatur ſm naturam prece-
dentis contractus.
c ¶ Sonat. Vide 6 Quarta lectura huius. l.
Aleg. cōſil. clij. in
ij. col. in. ij. volu. 7 Promittens per errorem credens se teneri q ha-
beat exceptionem secus si scienter promisisset.
✻ Pro concordia. 8 Quinta lectura.
Aduerte q ois p 9 In stipulatiōe dotis cū voluerit moriēdo vī velle
curator qui susci- et est speciale in dote sicut in vltimis volūtatibus.
pit mandatum de 10 Sexta lectura huius tex.
emēdo domum ꝛ 11 Facere de volūtate alicui⁹ vel ei⁹ mādato q idē fit.
postea simpliciter 12 Procurator licet nō exprimat videtur facere pro
emat videtur pro curatorio nomine domini.
curatorio nomine 13 Voluntas quando inducat mandatum.
emisse allegāt per 14 Accusans aliquem de publico crimine et dicens
do. Alegā. in hac boc facere de voluntate titij presentis et volentis
l. post dotē. in col. non dicitur accusare procuratorio nomine.
vij. Bar. tenere q 15 Pater quando in dubio videtur dotē stipulatus
non est necesse q nomine suo vel nomine filij.
semper fiat mētio 16 Pater stipulando dotem pro filia emancipata q
pcuratoris q vi- ipsi filie queritur actio vtilis. Et quod pater ea in-
detur factū pcura uita agere non posset.
torio noie ppter 17 Septima lectura huius. l.
mādatū precedēs 18 Octauus modus legendi.
alleg. Bar. i. l. qui 19 Pater q admittāt etiā filia ignoráte qñ nō bz ius
seruū. ff. de inter. stam causam cōtradicendi ad agēdum pro dote.
acti. in. l. seruus si 20 Vir si in instrumēto confessus fuit habuisse ꝛ rece
oim. in fi. ꝛ in. l. p pisse a patre mulieris centū in dotē que promisit
inde. in pn. et. §. i. per stipulationē restituere an mulier soluto matri
ff. de stipu. ser. ꝛ in monio possit dicere actionem suam.
l. qui aliena. §. si is 21 Verba preteriti tēporis apposita in instrumento
q putabat. in pnc. circa id qō possibile fuit interuenisse tēpore confe-
ff. de acquir. here. cti instrumenti qō intelligātur in tpe presenti ꝛ sic
Sed do. aleg. vbi tempore quo confectum fuit instrumentum.
ſ. alle. bar. Iziari 22 Filia an ꝛ quādo perdat omni iure ius consolida-
in hac. l. post do- tionis quando pater fuit stipulatus incōtinenti si
tem. qr nisi faciat bi dotem reddi. ꝛ nu. 24.
mentionē de pcu- 23 Nos an transeat ad heredes patris etiam extra-
ratorio non videt neos cum onere suo.
cōtrahere pcura- 5 Filia qō in dote aduētitia habeat actionem etiam
torio noie p. l. iij. patre inuito. Et quid in eius herede.
§. sed q de empto
re. v. 53 si qd. ff. iu- ¶ Ostdotem. Primo po-
di. sol. soluit idem nit dictū vſ
do. aleg. q in. d. l. q ibi si cōditio ibi ponitur respōdeo bi
iij. §. sed qō de em mēbris propter diuersitatē lecturarū
ptore nō precesse nō recipit congruum summariū. Et ideo pone in
rat mādatum vel nube ſm q litera sonat casus in terminis. ¶ Op.
iussus. et hāc sol. ꝛ videtur q qñ pater stipulaē filie volūtate possit
dedit ipemet bar. agere etiā inuita filia sicut si ab initio stipulatus
in. l. q mihi dona- fuisset. vt. §. co. l. quoties. §. ceterū. Huius 2trarij
tū. circa vlti. colū. timore sunt in glo. quinq; lec. extra glo. sunt tres.
v. 470 qd i dubio Prima q hic in stipulatione fuit adiecta duplex
ff. de dona. per. l. cōditio vt in pn. glo. Cōtra istam opi. videt q ſm
res ex mādato. ff. hoc vina filia nō posset agere ipso iure q stipula
de acqui. re. do. 15 tio non est cōmissa cū solum vna cōditio exteriterit.
nō bene pbet ſm vt. l. si qs stipulet. j. de verb. obli. Sol. intellige ve
Aleg. dic vt ibidē rū vina filia q hic pater volebat agere actione de
p eū q alleg. 2co. dote primeua non ex stipulatione secūa. Et ideo re
p. 10 vtraq; opi. pellit exceptione nisi filia cōsentiat vel caueat eā
rata habitura vel causa cognita ꝛc. vt gl. dicit. Ex
d ¶ Procurator. quo apparet q hoc ꝺ intelligi qñ agit actione pri
adde Bald. consi. meua: q; si ageret ex stipulatione secūa etiā cū cau-
ccxxvij. lib. ij. sed tione nō admitteret: q; stipulatio non est cōmissa.
qd si habēs man ¶ Itē op. q; nō videt posse agi donec pendet con
ditio sequētis stipulationis nouātis ꝛ perimētis primā. vt. l. pecuniā. §.
si cer. pe. Sol. ¶ Illud verū q nō potest agi nisi cōsentiente illo cui debet
1 queri in euentu cōditionis. ꝛ ita loquit hic qō est notandū: q; est notabi
a lis limitatio. ratio ptz: q; debitor i solūti est plene cōsultū arg. pro hoc
l. pure. in pnin. j. de doli excep. ꝛ qō no. in. d. l. pecuniā. in solutiōe cōtrarij
ad. d. l. pure. Sed cōtra predicta facit qō no. de cōdi. inde. l. iinl. in gl. in fi.
in ver. illud quero. vbi ꝺr q qñ idē est stipulatus sub cōtrarijs cōditio-
2 nibus nō potest statim agere. ergo ꝛc. Sol. qdā glo. illā nō tenēt. † sed po
sito q esset vera ibi nunq̄ precessit stipulatio pura: sed vtraq; fuit cōdi-
tionalis ꝛ neutrius exiterat cōditio. hic vero iā prima obligatio est cō
missa facto diuortio. Est ergo vera hec lec. in se. sed quantū ad hāc. l. bec
lec. nō placet: q; hic nō fuit nisi vna cōditio. ſ. diuortij. q; apparet ex tex.
qui dicit si cōditio ꝛc. et sic loquit in singulari numero. Itē de eo qō ꝺr si
3 decesserit sine liberis fit mētio in risione nō in themate. ¶ Scōo † mo-
b do[b] legit hec lec. q tātū fuit vna cōditio. ſ. diuortij. vt hic in fi. ꝛ si cōtra
patrem excipiatur tñ ipse replicat. ꝛ sic nō ob. ver. ceterū. ¶ Et aduerte
q; ista glo. est corrupta dicit enī primo ꝛ scōo casu replicaſ. Certe in pri-
mo casu nō est dubiū q non obst. exceptio nec est opus replicatione er-
go vult dicere gl. qō isto casu ꝛc. sed certe bec lec. nō placet. q; hic in fi. ꝺr
submouēdus erit. sed si replicatione iuuareť nō submouereť. Preterea
stipulatio patris facta filie volūtate debet tollere oē obstaculū ipso iure
bz pactū tollat ope replicationis. vt in. §. pactus ne peteret. ¶ Tertio
4 † modo legitur q pater fuit stipulat⁹ simpliciter nō exprimēdo filī vel
alij. vñ videt stipulatus sibi ꝛ filie. sed in. l. ꝛ cōtraria fuit stipulatus sim
pliciter sibi. ¶ Cōtra hoc opp. oe. l. si ita stipulatus. §. chrysogon. j. de
ver. obli. Glo. nō sol. vñ quidā per illā. l. dānant istā lec. Tu solue q; ibi
nō intelligit persona extrinsecus in qua verba stipulationis cōferātur
sed persona cuius noīe stipulatio facta intelligit bene potest subintelli-
gi vt hic. ꝛ etiā ibi probať q ptz q; libertus teneť cedere sicut pcura. alie
no nomie stipulatus ꝛ hoc tenet ꝺy. vel dic q ibi loquit qñ nullus pre-
5 cessit cōtractus de cuius natura debet alteri. hic secus. ꝛ ideo hic limi-
tať stipulatio simplex ſm naturā cōtractus precedētis. ar. ſ. de vſur. l. ſi
stipulatus. ꝛ j. de leg. j. l. si legatū serui noīe. ꝛ. j. de ver. ob. l. inter stipulā
tem. in pnin. ꝛ qō ibi no. dic ergo q ista lec. est in se vera ꝛ notabilis ꝛ mē
ti tenendā tñ respectu bui⁹. l. nō placet: q; tex. expresse dicit q fuit stipula
tus ſibi dari nō simpliciter. ꝛ ſm dictas tres lec. illa verba filie volunta
6 te determinant participiū stipulatus. ¶ Quarto modo legit † q pater
stipulatus est sine filie volūtate dotē dari sibi. ſ. facto diuortio volūtate
filie ꝛ sic illa verba filie volūtate determinant participiū facto. et nō ob.
ver. ceterū. q; hic filia nō cōsensit patri stipulāti. Istā lec. tenet glos. ſ. de
mino. l. iij. §. sed vtrū. in penul. glo. et est vera in se ista lec. si ille † pmisit
7 per errorē credēs se teneri ꝛ ista est exceptio que cōpeteret marito cōuen
to in tali stipulatione. ſ. q; per errorē pmisit. sed si sciēter pmisisset tunc
ipse teneret nec haberet exceptionē. vt. l. sed ꝛ si qs. §. fi. §. ſi quis cau. et
de cōdi. indebi. l. j. cū fi. tñ hoc mulieri nō pindicaret vt hic. ꝛ. §. eo. l. quo
ties. ꝛ. l. ij. §. qō si in patris. §. eo. ¶ Aduerte tñ q; ia vidi quosdā qui ne
sciuerūt opponere istā exceptionē. ꝛ per hoc perdiderūt causam tñ hec
lec. nō placet. q; nō cōtinet dubitationē cōtra. l. qō labeo. j. de carbo. edi.
8 ¶ Quinto † modo legit q pater stipulatus est dotē facto diuortio sibi
dari filie volūtate. ꝛ hoc est q filia tūc voluerit ꝛ ista verba filie volūta
te determināt verbū dari. istā lec. tenet etiā glo. in. d. l. iij. §. sed vtrum. de
mino. hanc etiā tenet Pe. ¶ Cōtra hoc op. q; filia mortua anteq̄ decla
ret euanescit stipulatio. vt. j. de ver. obli. l. si qs stipulatus. ꝛ. l. cētesimis.
§. si. ꝛ. C. de cōtraben. emp. l. si. sed hic dicit q potest agi ex stipulatiōe.
9 Sol. speciale † est in dote q; moriendo videt velle sicut in vltimis volun-
tatibus. vt. j. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. sic fidei. ꝛ. l. vgozē. §. pe. ar. p hac
specialitate. C. de do. pmi. l. j. ꝛ de iure dot. l. cū post. §. gener. ꝛ sic ille ca-
sus est notabilis ꝛ singularis nō potest dici q hic agitur actione prima
nō ex stipulatione q; hoc est cōtra tex. Itē op. q ſm hoc filia viua ipso
iure nō potest agere pater ea inuita q; nō ex tat cōditio stipulatiōis: sed
hic dicit qō remouet exceptione. Solu. dic qō in vlti. ver. hic pater age-
bat actione prima vel dic qō loquit de exceptione facti vel intentionis.
Ista lec. licet in se possit sustineri tñ huic. l. non congruit q; ſm hoc fue-
rant due cōditiones. ꝛ tex. dicit de vna. Preterea litera violēter trāspo-
nitur ex quibus videtur qō glo. tua remaneat confusa dicēs qō sine istis
10 violentijs ista lec. nō videtur posse procedere. ¶ Sexto † modo legitur
c ſm ꝺy. vt litera sonat[c] qō pater primo dedit dotē. deinde ex interuallo
post contractas nuptias filia voluit qō pater stipularetur dotē sibi red
di facto diuortio: hoc est thema. Responsio est vt iacet litera. Nec obst.
ver. ceterū. q; pater ibi stipulatus est nomine suo. hic procuratorio noīe
filie. hoc facere videtur in dubio stipulādo simpliciter. vt l. q; dotis. §.
eo. ꝛ qō dicit filie voluntate. dic. i. mandate. ꝛ hāc tenet Ly. C. de rei vxo.
✻ act. l. rem in presenti. §. videamus. Et ꝓ hac lect. do tibi casum notabilē
ſ. man. l. idēq. §. si cui mandauero. ista est notabilis lectu. ex qua habes
11 duo. Primo † qō idem est facere ex volūtate alicuius ꝛ de mādato alicu
d ius. Secōo qō procurato[d] videtur † facere procuratorio nomie dñi licet
12 nō exprimat. ꝛ hoc simpliciter stipulando. vt ꝺy. dicit ꝛ ſm hec lectu.
ꝺy. cōcordat cū tertia in hoc qō stipulatio fuit simpliciter concepta: sed
in alio discordat; quia hic actio est tota filie cum pater procuratorio no-
mine stipulatus videatur. ibi vero communis quia communi nomine
videtur

videtur stipulatus ꝛ sic lec. iste videntur cōtrarie, sed infra apparebit so-
a lu. Oppo. [a] et videtur † q voluntas nō fit nisi idem cū mādato. vt. ſ. de exer-
13 ci. l. i. §. ſi is qui nauem. de tri. l. i. §. scientiam. ꝛ de admini. tu. l. lucius. §.
caio seio. Sol. dic aut negotium spectat principaliter ad eum cuius vo-
luntate geritur aut principaliter ad gerentē aut potest ad vtrunq; pari
ter pertinere. Primo casu illa voluntas inducit mandatū. vt. l. qui pati
tur. ꝛ quod ibi no. ſ. man. insti. de inuti. stipu. §. si quis ali. ꝛ ibi not. quod
intellige si interueniat alia necessaria causa ad inducendū mādatum. f.
quod partes sint presentes vel nūtius vel epistola interueniat. vt no. in
l. consensu. j. de act. ꝛ obli. ꝛ ita dicunt dicta iura. Secundo casu volūtas
non inducit mandatum. vt. l. ſ. man. licet quandoq; pcludicium gene-
ret vt dixi. ſ. eo. l. ij. §. voluntate. Tertio casu distingue aut voluntas est
causa negotij vt quia precedit voluntas mea propter quam tu aliquid
facis: aut econtra negotium est causa voluntatis vt te faciente aliqd ex
b tuo motu ego volui ꝛ cōsensi. Primo casu illa voluntas [b] inducit māda
tum. vt. ſ. man. l. i. ibi cū dicitur sine dolo. ꝛ banc. l. ſi me fm istam lectu. et
ita verisimile est ꝺy. intellexisse qō patet ex verbis suis nam ponendo
casum dicit deinde voluit quod pater stipularetur innuit ergo q; volun
tas precessit. Secūdo casu talis voluntas non inducit mandatum. vt. l.
aliud est vēdere. j. de reg. in. ꝛ sic loquitur tertia lec. huius. l. licet aūt non
inducat mandatū. parat tñ aliud preiudicium ſm ea que. ſ. dixi in. l. ij.
§. voluntate. ſ. eo. Inducit etiam ratihabitionē si eius nomine gererēť.
dices tu per totam istam distinctionem nō respondetur ad. l. pecuniam.
ſ. si cer. peta. ꝛ ad. l. j. §. si is qui nauem. ꝛ alias. ll. que allegantur in con-
trarium nam ibi precedebat vnluntas ꝛ tñ non inducit mandatum sol.
ibi procedit voluntas. ſ. limitata quod filius contrahit in peculio q sibi
separatim concesserat ꝛ ideo solum tributoria obligatur. Fallit in mer-
cede nauali vbi obligatur insolidum. vt. d. §. si is qui nauem. ꝛ de tribu.
l. i. in pnin. ꝛ. §. scientiam. fuit ergo limitata volūtas respectu peculij. sed
non fuit determinata respectu contractus. nō enim retulit se ad certum
contractum faciendum cum titio vel sempronio sed si hoc poneres qō
voluntas patris precedens fuit causa certi ꝛ determinati cōtractus. tūc
bene induceret mandatum per dicta iura. vt. ſ. quod in fine. l. j. Ad. l. lu-
✻ cius. de administra. tuto. iam est responsum quia ibi voluntas non fuit
causa illius tutele. sed econtra. illo enim casu quo pater videtur manda
re an filie obligetur volendo ꝛ consentiendo digi. ſ. eod. l. si cum dote. §.
14 transgrediamur. et ista tene menti. quia iam † vidi examinari in q. de fa
cto ꝛ nullus sciuit allegare aliquid boni. Ecce accuso titium de publico
crimine et dico me hoc facere de voluntate sempronij ibidem presentis
et volentis, an videar accusare procuratorio nomine. et fuit determina-
c tum[c] q non. quia fm hoc apparet accusationem non procedere. ideo ꝛc.
vt. l. quoties. de re. du. ꝛ determinatio fuit in se bona et apparet ex dicta
doctrina: q; negotiū potest ad vtrūq; equaliter pertinere. Item opp. ad
secūdum ꝛ videtur in dubio suo nomine stipulari. vt. o. §. chrysogonus.
et de in rem verso. l. si filius. ꝛ. j. man. l. papi. ꝛ de solu. l. et magis. cū simi.
d Sol. vt[d] dixi. ſ. in tertia lec. ꝛ ita sentit ꝺy. videte † hoc intelligo si in sti-
pulatione dotali voluntatis vel mandati fuit habita mentio. vt. ſ. de in
sti. l. si. ꝛ. j. de admi. tuto. l. cum post. §. j. Et sic intelligit quod no. in. l. post
mortem. j. quando ex facto tut. sed si nil fuisset dictum tunc secus. vt. j. in
di. sol. l. iij. §. sed quod de tutore. ver. sed ꝛ si quidem. ¶ Item op. et nunc
reintro dicta ꝺy. nam filia erat in potestate ꝛ tunc pater stipulando fi-
lie videtur stipulari sibi ipsi. vt. l. dominus seruo j. de ver. obli. ꝛ. l. eū qui
ita. §. sibi. eo. titu. aut erat emancipata. ꝛ tūc per patrem nō potuit queri
16 filie. vt. C. de iure do. l. si gener. Solu. † si [e] ponis in potestate. tunc dico q;
e hoc casu ipsi filie potest queri. vt. l. pompo. philadelphus. ſ. fami. herci.
ꝛ quod no. C. de inofficio. do. l. j. si ponis in emācipata idē dico q; queritur
filie vtilis in casu isto sine dubio. vt. j. eo. l. caius. Jn alijs casibus quid
iuris sit. j. dicam plus dico q etiā si filie emancipate nil queritur tamen
quia pater tenetur sibi cedere ideo non posset agere ipsa filia etiā ante
cessionem. vt. l. apud celsum. §. mandati. j. de doli excep. in glo. ibi vel dic
quod feci pactum ꝛc. vt. ſ. de pact. l. cum enim. §. ſi. Expressius vide. ſ. de
procu. l. si procurator meus. quod tene mēti. ¶ Ultimo opp. de. l. dos a
patre. C. eo. vbi videtur q ad patrē indistincte reuertatur. Sol. intellige
in dote aduentitia. aut si tu intelligas istam. l. in dote profectitia. et tunc
quod bicō; fine liberis subaudi magime vel dic q ibi loquit quando fi-
lia nō est stipulata sibi per se vel per procuratorē vt ibi vel illud quando
mulier predecessit in matrimonio vel ante. si aūt postea repetit vt heres
filie vt bic. Et ista sunt verba ꝺy. multū dubia bic vel alibi male exami
nata. ego examinabo in. iij. q. ¶ Tu aduerte q ista lect. nō videtur vera:
q; de iure isto filinsfa. non habebat heredē. vt. l. i. ꝛ. ij. j. de castrē. pec. pro
17 pter quod quidā recedunt ab ista lec. Septimo isti † legunt q pter. bec. l.
loquatur in filia emancipata. ꝛ sic potest habere heredem. Jn alijs tenē
tes opi. ꝺy. isti restringunt nimis istam. l. ꝛ est quedam diuinatio. ꝛ lect.
18 ꝺy. qualiter posset sustineri. j. dicam. ¶ Octauo † potest legi lex ista vt
ponamus casum simpliciter ſm qō litera iacet. ꝛ glo. tangit in glo. ma-
gna. in fi. Ad ver. ceterum. respondetur q talis cōsensus preiudicet filie
post mortem eius non in vita. arg. ſ. de pac. do. l. ij. q non placet q; post
mortem filie pater posset agere sine stipulatione sed illa stipulatio nihil
operaretur. dicit ergo q etiam vina filia pater potest agere vt in ver. ce-
terum. ꝛ hoc est verū nisi filia contradicat ꝛ habeat iustā causam contra
dicendi. et ita debet intelligi. ſ. eo. l. dotem. ꝛ. l. si cū
dotem. §. eo autē tempore. ꝛ sic quidam tenent istā
lect. qō mihi satis placet. Quid enī si filia facto di-
uortio vult nubere ꝛ pater ꝛtradicit. quia forte est
persona vilis. Certe ipse cogetur per iudicem fi-
liam dotare. vt. l. qui liberos. ſ. de ritu nupt. Eadē
equitate impediretur repetere ne eā consumeret li
cet ergo per stipulationem actio sit integra patris
tamen filia habet ius impediendi ex causa vt hic.
preiudicat ergo sibi filia cōsentiendo patri stipulā
ti in hoc q actio que erat primo cōmunis nūc est
propria patris et per hoc preiudicat sibi q; pdidit
ius consolidationis. vt. j. eo. l. in bis. §. filia. ꝛ. j. di
cam. ¶ Item in alio q; quando actio est cōmunis
oportet patrē pbare filiā scire vel de rato cauere. a
19 vt. l. ij. in fi. ſ. eo. sed hoc non est necesse. nā † admit
teretur etiam filia ignorante nisi contradicat insta
causa vt hic quod est satis notabile. et hoc pcedit
bodie sine dubio cū ius filie sit fortificati etiā pa-
tre stipulante. vt. C. de rei vxo. act. §. sed q̄uis. ꝛ ibi
dicā. ¶ Expeditis lec. veniamus ad questiones. ꝛ
20 primo † quero pone quod cōtinetur in instrumen
to q vir fuit confessus se habuisse ꝛ recepisse mille
in dotē pro matrimonio cōtracto a tali patre vxo
c ris qui pmisit sibi reddere per stipulationem ꝛc.
nunc dicit filia sol. mat. actio est mea q; vir fuit cō-
fessus se habuisse ꝛ recepisse ista sunt verba prete-
riti tēporis et sic numeratio precessit stipulationē
vnde dicit sibi nō esse preiudicatū. Pater autē vel
patris heredes dicūt q; solutio et numeratio fuit
tēpore stipulationis facta: querit quid iuris. Jn
dubio intelligo istā questionē q; partes nō negāt
pecuniam numeratā esse quia volūt vel q; nō pos
sunt. Jac. but. consulnit in simili questione ꝛ dixit
21 † q; verba preteriti tēporis apposita in instrumē-
to circa id quod possibile fuit interuenisse tempo-
re cōfecti instrumēti illo tūc presumitur actū alle-
gabat. C. de fide instru. ꝛ iur. baste fi. l. j. lib. g. ꝛ quod
ibi no. in glo. pro hoc facit quod cōmuniter fit. nā
notarius scribit in instrumento titius de dit vendi
dit ꝛ tradidit. omnia ista sunt preteriti tēporis et
tamen cōstat quod intelligūtur de illo tēpore quo
instrumētum fuit confectū ꝛ sic debet intelligi pre
teritū in modica preteritione ita q; incōtinenti nō
ex interuallo dicatur gestū. Ego hoc credo verum 16 ista est communis opinio. 2um. pso-
et probatur. C. de apoc. pub. l. si. vbi subscribit pe- nā. m. 35.
cuniam solutam esse ꝛ sic per verba preteriti tpis.
e et tamē de eodem tempore loquit vt. l. pe. C. de col.
fun. ad idem q; no. in. l. si ex cautione. C. de nō nu.
pero. vbi notarius scribit q; accepit intelligit in
presenti. pro hoc exprēssius de ver. oblig. l. si ita sti
pulatus. §. chrysogonus. vbi q; scribit se accepi
se ꝛ per stipulationē promittit ꝛ intelligitur stipu
✻ latio incōtinēti subsecuta vt ex illo text. intelligit
clare colligi si bene aduertatur. ꝛ glo. ibi ita intelli
f git. [f] ꝛ est expressum. §. si cer. peta. l. lecta. in pnin. ad
idē q; in instrumētis cōtinetur testimoniū rei ge-
ste. Ho. q; dicit geste tpis preteriti. ¶ Itē scōo q;
ro pone q; pater stipulatus est incōtinenti. vtrū ex
hoc filia perdat ius cōsolidationis mortuo patre
vel ipsa emācipata. Jsta questio est multum diffi-
cilis. ꝛ in ea variāt glo. ꝛ doct. antiqui. ꝛ moderni.
Nos autē examinabimus eā triplici modo. Pri-
mo quid iuris sit de iure antiquo ante iustinianū.
Secūdo quid sit de iure. C. post iustinianum. Ter-
tio quid iuris sit de iure autenticoū. ¶ Circa pri-
mum tēpus dicūt quidam q; filia nō perdit illud
ius q; officiū paternum est dotare filiam. vt. l. qui
liberos. ſ. de ritu nup. Cum ergo faciat ex necessi
tate videtur q non possit auferre beneficiū cōmu
nionis. vt. l. vnū ex familia. in pnin. de lega. ij. ꝛ de
here. instī. l. si seruo. ¶ Preterea leges dicūt gene
raliter mortuo patre vel filia emancipata actione
sibi filie cōpetere. vt. ſ. ꝛ. l. ij. ver. quod si in patris.
et. j. ꝛ. l. socer. in pnin. ergo ꝛc. l. §. ꝛ generaliter. de
lega. priest an. ¶ Preterea per nouationem que fit
per sententiam non tollitur filie tale ius. vt. l. mari
to. §. si volūtate. ſ. eo. Jta etiam per nouationem
que fit per stipulationē non tollitur. ¶ Preterea
videtur casus in. l. vgozē. §. testamento. j. de leg. iij.

Archivo Histórico Rosario

videtur etiam casus in hac.l.in fine. vbi licet pater stipulatus sit filie voluntate nō tamen potest agere ea inuita.et sic dirat ius communionis.facit.j.eo.l.caius.Nec ob.j.eo.l.penul.ff.filia.qz ibi interuenit factū filie que consentit delegationi vel nationi.ideo debet sibi preiudicari.quettio nostra loquitur quādo est stipulatus pater ab initio sine voluntate filie.arg.j.ad trebel.l.quidā.ff.hoc amplius.de reg.iu l.factum cuiqz suum.z in hac opi. fuit Jaco.de bel.Alij sunt in contraria opi.nā pater non debet esse deterioris conditionis ꝙ extraneus imo melioris.quia nulla facta stipulatione actio est cōmunis.vt.ff.eo.l.ij.ff.quod si in patris. sed stipulante extraneo ipsius solius est actio. vt in.ff.accedit.z.ff.de ꝙdi.ob can.l.ff extraneus.z.C. de pac.conuen.l.j.ergo ꝛc. ¶ Preterea illud quod est acquirendū duobus potest per promissionem agentis vni tantū acquiri.vt.l.ff seruus cōmunis j.de stip.ser.C.per quas perso.no.acqui.l.ff.ita in ꝓpōito. ¶ Preterea ratio cōmunionis facit filie cōpetere illud ius cōsolidationis.vt.l.ij.ff.quod si in patris.ff.eo.sed patre stipulante cessat communio.vt.ff.eo.l.quoties.ergo ꝛc. ¶ Preterea casus est expressus in.d.l.quoties.z.C.de iure do.l.auna. et.l.cū a socero.que loquūtur etiam vbi nullum fatū filie interuenerit.z fic nō est bona respōsio predicta ad.l.penul.ff.filia.j.eo. vbi etiam est casus.et ista opi.est ipsa veritas quā tenet glosf.in.l.ij.ff.qō si in patris.ff.eo.i glo.super ver.filie.z.ff.eo.l.si cū dotem.in prin.z.C.de iure do.l.si dotem.z Azo in summa.C.de rei vxo.act.ff.i.z Rof.in ti.de actio.z stipu.pro dote.ff.pro dote.Jaco.de bel.Dy.z Ly. in.d.ff.videamus z omnes.Ego do casum expressum in.l.j.ff.iij.de col.do.ibi si vero alij ꝛc.tūc essi nō cogitur conferre qz ad eam nō pertinet.Et non ob.ꝙ officiū paternum fit dotare filiā quia nō cogitur actione dotis cōmunicare.imo ius permittit sibi eā appropriare.vt dictis.ll. Non ob.scōm qz ille leges debēt determinari per alias. Nec ob. tertiū qz alius est effectus nouationis que fit per sentētiam.vt.l.ff.C.de ꝓsu.rei iudi.z.l.j.C.de iud.z ibi no. Nec ob.l.vxorem.ff.testamento.qz ibi pater fuit stipulatus sibi aut filie:et hoc casu fauore dotis filia videt adiecta ad obligationē.vt.l.caius.ff. eo.nec ob.hec leꝙ qz ff̄ diuersas lec.diuersa,est re spōsio. ¶ Circa ff̄ quid iuris sit ff̄ iura.C.post iustinianū videtur ꝙ filie cōpetat illud ius cōsolidationis licet pater sit stipulatus.vt.l.rem in presenti.ff.videamus.vbi loquit de actione ex stipulatu.preterea in ea.l.j.ff.illo proculdubio.videt esse idem in actione ex stipulatu tacita vel expressa intelligatur.z teꝙ.videtur exprimere ea.l.ff.et hoc ex rei.z hoc tenet glo.in.d.ff.videamus.et hoc tenet Jac.de rauen. Et sic cōsuluit Pau. de cast.cōsil.cxxv.

Andre. Poma. ¶ Transeat. Vide Alex.ff.exrig. in.ij.col.in.iiij.volu.Pau.de cast.i l.illam.in.iiij.col. C.de colla. Jmol. cōsi.lxiij.

Andre. Poma. ¶ Casibus. vide Ro.consi.liij.als cliij.ad fi.

¶ Heredes ꝓtis an onus dotandi transeat ad heredes vide post ale. Abb.consi. cxv.z an idē in spuria.

¶ Secūdo viro. Sed quid si scōo matrimonio ē ducta dos et decessit mulier liberis superexistētibus ex ꝓrio an illud pl⁹ debeat reuerti ad patrem vel ad filios primi matrimonij. vide Bal. cōsi. cclxxxviij.j. volu.

Andre. Poma. ¶ Ex predictis. vide Alexan. consil. cxxxix.in.ij.col.in ij.volu.

¶ Heredes. quādo filiafa.in dote habeat heredē.vide Pau.de ca.cō ff.cc.d.Car.consi. clij.

¶ Quarto. Adde ꝙ cōsuluit Pau. de cast.cōsil.cxxv.

¶ Transeat. Vide Alex.ff.exrig. in.ij.col.in.iiij.volu.Pau.de cast.i l.illam.in.iiij.col. C.de colla. Jmol. cōsi.lxiij.

heredes instituti.casus est in.l.ff C.communia vtriusqz iudi.nam si dos exacta a patre filie redditur multomagis habita retinetur.z licet gloss. in extraneo ibi videatur aliter intelligere tamen hec est veritas vt tex. ibi sonat z ita intelligit Azo in summa de rei vxo.act.circa ff.prime col. et glo.ibi super aut.sed quis.quod tene menti. ¶ Circa tertium.ff.quid iuris sit de iure autenticorum. Dicunt quidam quod nodo obstante stipulatione ius consolidationis est apud filiam per aut.sed quis.C.61 de rei vxo.act.z in corpore vnde sumitur.nam ibi dicitur quod pater retinetur conseruare etiā secundo nubēti sed quomodo cōseruaret si essent heredes patris.z hoc tenebat Richar.malū.per illam aut. Alij dicunt
b ꝙ illa aut.nil facit.nam dos trāsibit ad heredes patris[b] cum onere suo vt ipsi cogantur dotare z ita ibi sentit Ly.in prima questione super illa aut. Alij vt dominus Ray.de fo.dicunt ꝙ primo dat actio heredibus illis cessantibus daretur filie actio causa euitandi circuitum.arg.l.dōs testamento.de condi.indebi. ¶ Nos quid dicemus.certe videtur ꝙ ista
23 opi.pendeat ex hoc an trāseat ad heredes patris etiam extraneos dos cū onere suo. Richar.ꝙ non. Ly.contra vt videtis Dy.breuiter in hoc variat.nam.ff.eo l.si maritus.ff.voluntate.tenet ꝙ non licet.j.eo.l.inuitam.in prin.dicit contrarium.vt habetur in suis additionibus z miror de opi.tantorum.nam ad quemcūqz dos reuertatur vadit cum suo onere vt ex ea iterum dotetur filia.vt.l.ff socius pro filia.ff.pro socio.vbi est casus rotundus.z miror ꝙ nullus allegauit.videndū est ergo quid addit aut.ſ3 quis.dico ꝙ per dictā.l.ff socius.dos reuertebatur ad patrē cum onere suo vt eam dotem secūdo viro dare posset. ¶ No.ꝙ dicit post.non enim imponit necessitatem sed si eam cum minori dote poterat commode nubere pater poterat minuere dotem bodie vero redactum est ad necessitatem vt cogatur dare tantum prout primo viro dedit: nec possit diminuere. Et ideo dico ꝙ quando pater dat dotem primo viro potest eam sibi stipulari.z in hoc nil est innouatum per aut.sed si ponere dotem semel datam primo viro simpliciter postea dote ad patrē reversa ipse daret eam secundo viro[c] et sibi expresse stipularetur sine filie voluntate hoc sibi non preiudicaret imo haberet ius consolidationis sicut primo.sicut enim exiuerat patris bona ab initio ita et nunc debet esse.vt dicit text.in corpore vnde sumitur. ¶ Preterea per hanc stipulationem minueretur dos filie vel saltem causa quod esse non debet.z hoc sentit glosf.in dicta aut.sed quis.si bene inspiciatur.et in hoc solum est
d innouatum per aut. Ex predictis[d] ergo collige aut pater est stipula-
24 tus simpliciter aut sibi et filie aut sibi aut filie.z tunc de iure antiquo filia habet ius consolidationis.vt hac.l.ff vnam lectu.et.l.vxorem.ff.testamento.de lega.iij.aut fuit sibi stipulatus expresso tātum proprio nomine.z tunc quicquid hoc fuit in primo matrimonio filia perdidit ius consolidationis.nisi in duobus casibus.vt.l.fina.C.communia vtriusqz iudic.Aut fuit dos secundi matrimonij.z tunc aut pater in primo matrimonio fuit stipulatus eodem modo quo in secundo et idem quod.ff. proxi.aut primo fuit data dos simpliciter.z tūc per stipulationē patris ipsa non perdit ius cōsolidationis.vt in aut.sed quis.et in corpore vn
25 de sumitur. ¶ Tertio quero de dote aduentitia.Et in hoc non est dubium quod ipsi filie an vina competat actio etiaz patre inuito.vt.l.ij.ff. quod si in patris.ff.eo.z ibi no.z.C.de colla.aut.quod locum.licet glosf. innuat contrarium.ff.eodē.l.titia z male.sed ea filia mortua tunc est dubium.nam glo.huius.l.videtur dicere ꝙ transeat ad filios tanq̄ ad
e heredes[e] in eo ꝙ dicit ꝙ requiritur voluntas eorum z ita etiam videt hoc sentire Dy.sed nunc videtur obstare ꝙ ff̄m ista tempora filiusfami.non habebat heredem ab intestato etiam in castrensibus.vt.l.i.z.ij.cū similibus.j.de castren.pecu.et hoc videtur sentire glo.ff.eodem.l.nupta.ff.j.
26 Quid Dicemus secundum ius autenticorum ista questio non habet dubium.quia filie sunt heredes per autenticam de hered.ab intesta.ff.j.C. de suis z legiti.ant.in successione. Item similiter de iure codi.dico ꝙ in adnentitijs filius habet heredem.vt.C.de bo.que lib.l.quod satis. vbi nota.tex.de hoc:z.l.quemcunqz.eo.titu.licet glosf.ibi male intelligat. vt C.communia.de succes.l.fina.z ad trebel.l.fina. Item de iure digestorū dico idē hoc casu tantū ꝙ filia in dote aduētitia habet heredem. vt hac l.ff glo.z Dy.et est expressum in.l.auus.in princ.de iure dotium.si bene inspiciatur. Nec obst.quod dicit in castren.pecu quia filiusfamil. non potest descendentes habere heredes legitimos qui non sunt in potestate patris vel ab ipso patre emancipati.Et sic ipse pater ipsis descendentibus prefertur.vt.j.si quis a pa.sue.ma.l.i.ff.nepos.sed filia potest habere posteriozitatem que non est neqz fuit in potestate patris ipsius filie.vt institu.de pa.po.in fi.Nec ob.quod no.ff.eodem.l nupta.ff.j. quia illud refertur ad.l.proinde loquitur de dote profectitia. secus in aduentitia vt dixi.alias male diceret. ¶ Quarto[f] quero quid de dote profectitia
27 ꝙando ipsa filia est stipulata ipso patre volente vel pater eius nomine vt in casu huius.l.ff Dy.vel alio modo pater donauit ipsi filie integram actionem de dote cuius erit actio soluto matrimonio. Respon.via filia non est dubium quod est ipsius filie.vt hic ff̄m Dyn.z.ff.eodem l.si cum dotem.in princi.z.ff. famil.herciscun.l.pompo. philadelphus et not.C.de inoffi do.l.ij.sed filia mortua videtur quod transeat[g] ad filios filie tanq̄ ad heredes.vt hic ff̄m lec. Dy.z expresse ipse Dy.dicit respondendo ad.l.dos a patre profecta.vt supra vidistis. In contrarium videtur quod pater occupat ius filie.vt no.ff.eo.l.nupta.ff.j. etiam ff̄m iura

iura hodierna vt not.in auten.de here.que ab intesta.ff.j. Et Azo dicit expresse in summa sol.matrimo.circa fi.veritas est quod filia transmittat ad filios tanq̄ ad heredes vt hic ff̄m banc lect.z.ff.de pact.do.l.inter socerum.ff.cum inter.vbi est casus not.nam ibi in casu omisso pater videtur donare filie z ipsius solius est actio.vt.ff.eo.l.si cum dotem.in pn. z ideo ibi retinetur propter filios tanq̄ heredes filie et ita intelligit illum.ff.dof.et Jacob.de bel.in quadam disputatione:vt dixi.ff.eod.l. si cum dotem.in princip. De iure vero autenticorum hoc est expeditum quia text.dicit omnia que per filium patri non queruntur transeunt ad eius heredes descendentes.vt in.d.ff.j.in auten.de heredi.que ab intesta. ff̄m docto. Sed dos ex donatione tacita vel expressa acquiritur ipsi filie ita quod pater in ea nil habet facere:vt dictum est.ergo transit ad filios vt heredes. Non ob.quod not.in.l.nupta.et per Azo.in summa.quia illud quando pater non donauit filie tacite vel expresse.in questione nostra est secus. Non ob.quod not.in.ff.i.de heredi.que ab intesta.quia ve-
✳ rum est quod etiam filius bodie non habet heredem in profectitijs scz peculijs que ipsi filio non queruntur.sed ipsorum dominium in bonis
28 patris remanet:vt.C.fami.herciscun.l.certum. ¶ Quinto quero quid in dote profectitia ibi nulla stipulatio interuenit ff̄m ius commune z filia in potestate mortua est in matrimonio superstitibus liberis an dos debeat ad patrem reuerti. Ista questio est antiqua et difficilis z fuit opinatum olim est bodie liberis non extantibus.nam Martinus antiquus glosator docebat dotem non remanere apud patrem.primo per casum.l. illam.C. de cōl.secundo per rationem.quia in successione prima causa est filiorū. et sic filij preferuntur patri.et istam rationem ponit.C.eod.l.dos a pa-
29 tre. Item pro eo videtur casus. ff. de pact.do.l.j.et.l. inter socerum. in princip.et.ff.cum inter.ff.de leg.iij.et.l.vxorem.ff.testamento.et.ff.de minoribus.ff.j.sed vtrum vbi dicitur quod dos est proprium patrimonium ipsius filie.ergo transmittit ad filios.vt.ff.eo.l.si ab hostibus.Et in hac l.videtur casus a contrario sensu et ista iura inducuntur hic per glosf. per Martinum. Item pro se inducit casum.vt lega.noſe ca.l.fina.ff.j.et ibi glo.hoc tangit.Petr.de bel.et quidam alij moderni tenent istam opinionem et de iure addunt rationem. dos datur propter onera matrimonij.vt.l.pro oneribus.C.de iure do.et matrimonium est favorabile propter liberorum procreationem.vt.ff.eo.l.si maritus.famili.herciscun.et.ff.de iure do.l.si is.ff.j.Alij vt Bul.Joan.et Azo sunt in contraria opi. quod indistincte reuertatur ad patrem nisi fit factum pactum in contrarium vt.l.dos a patre.C.eo.et.C.de pact.do.l.si pater.in prin.C.de bo.que libe.l.ij.et.j.rem ra.habe.l.fin.et.j.de solu.l.pater.ff.eod.l.si ab hostibus. C.de nego.gest.l.si quod in vxorem.z.ff.ad mace.l.filiusfa.cum similib⁹ notatis.l.dos a patre.Sed ad omnes istas.ll. respondet Martinus. quod debet distingui ff̄m predictas leges sed illa non est bona respōsio.vt.j. patebit.Item hoc probatur per rationem sicut in extraneo vt not.in.d. l.dos a patre.Item per aliam rationem quatenus duo participant circa idem illud debet seruari de vno quod debet seruari de altero.vt.l.si de meis.ff.de arbi.et.l.fin.C.de duo.reis.z.C.de fruc.et lit.expen.l. fina. cum fi.sed mortuo patre consolidatur actio in filiam fine distinctione. ergo idem mortua filia.et hanc rationem ponit etiam glosf.in.d.l.dos a patre.per quam rationem Dy.tenuit illam opi.de iure.Sed qui tenent contrarium respondent quod hoc verum quando in vtroqz est eadem ratio.hic secus. Item inducit glosf.C.de rei vxo.acti.l.vna.ff.fileant. vbi dicitur expresse.Sed Martinus respondet quod ibi fuit matrimonium solutum diuortio z.c.et sic innuit text.ibi dum sequitur contra vxorem ꝛc. et sic innuit vxorem superuiuere. Preterea illud principaliter ne iste retentiones fiant non transirent ad alios heredes nec ad patrem vt.j. dicam. Item inducunt.l.el.ff dotali.sed dic vt ibi. Item facit.j.de do.pre-
leg.l.j.in princip.sed responde eod.modo. Item facit contra Martinum.qz ff̄m ista tempora filiusfa.nō habebat heredem.vt.l.ij.j. de castren.pecu. ergo non transmittit ad filios tanq̄ ad heredes.istam rationem facit Azo in summa solu.matri.circa fin.sed potest responderi quod imo habet in dote.vt.ff.dixi. Item contra Martinum inducitur Jaco.de ra. filius non potest plus iuris transferre in heredes ꝙ habeat vt de regu.iur.l. nemo plus iuris:et.l.non bis.ff.non debeo.et.l.heredem.eo.tit.sed ipsa filia erat huius conditionis quod solu.matri.dos reuertebatur ad patrem.ergo idem in filijs ipsius propter quam rationem Jaco.de ra. et Lyn.tenent sequendo eum ista opi.in.l.dos a patre.sed certe hec ratio non concludit quia filia habebit hoc ius.quia nō existente in patria potestate dos erit integra sua vt in.ff.videamus.et.j.eo.l.si socer. ita ergo in proposito cum filij ipsius mulieris non sint in potestate patris materni scilicet aui eorum cum solidetur totum ius dotis in eos sicut fieret in matre eorum. Quid ergo dicemus.certe multum est dubia questio in tantum quod Rofred.in titu.de actio.ex stipula.pro dote voluit eligere veriozem z nostri glosfatores quando volunt ponere exemplum de lege de cuius intellectu dubitetur ponunt exemplum de hac.l.vt no. in.l.non possunt.ff.de legi.finaliter tamen teneo communem opinionē
a nostrorum maiorum[a] quod de iure debeat ad patrem reuerti simpliciter siue extant liberi siue non per leges allegatas per nostros glosfatores qui dicunt simpliciter ad patrem reuerti que per nullaz aliam.l.distinguitur. deberet ergo intelligi quod nullo casu dos remaneat apud

✳ Pro intel.ff.i.in aut.de here.que ab intest.def.

a ¶ Nostrorum maiorum. vide late Cal.per.xiij.col.2ff.i.de dona.iter vi.z vg. z Jo.and.in addi.ad spe.in tit.de dona.inter virum z vxo.

b ✣ And.Poma. ¶ Martini.esset. Adde Panor.in.c.ꝙ trāsacti.in scō notabili.de offi.deleg.bal.in.l.ff.v.vnū.C.cōia vtri.iudi.sic est ī statuto vt ꝓ bar.in.l.cesare in.viij.de pub. z de 2ſuetudie ꝙ nō extenditur ad aliū casum. adde ꝙ dicit Old.2ff. cclxxxvij.inci.pro spectis calde.2ff. ij.i rubri.de feu. aleg.cōsil.ix. incipit vīso themate. in j.colū.in.ij. volu. pau.de castr.2ff. cclij.inci.qñ adiectioni ad fin. moder.in.c.j.in.vj.q. q feu.dare pos.

✳ Pro cōcor. Aduerte ꝙ bart.in.l. in quarta.ff.ad.l. fal.v.dro filia de cessit antecē pr̄ di cit ꝙ matris dotez iputat nepos in legitimā 2ñiz tñ voluisse allegatur in hac.l.post dotē bart.q dicit ꝙ qñ ē heres matris dicta dos nō cōputat ī legitia solutiōes ad istō 2ñiz vr accōmodare ange.are. in ff.ſi.post gl.in v. 2ſtōnes.instit.de inof.test.q vr sentire hāc 2ietatē. dic vt per eum.

¶ Verū.vide bal. 2ff.ccccl.gig. li.ij.

✣ Andre. Poma. ¶ Puto verum. vide Jmol.consilio.lxiiij.

¶ Octo doc.hoc idem refert z segt Pet.de anc.eius 2ff.ccc.l.z bal.2ff. vij.iij.vol.z pau. de cast.2ff.cxxvij. quid autē si pater stipulatus sit dotem restitui sibi aut cuiuis debeat restitui z fit ista tum restitui sibi et maritꝰ lucret certaz partem dotis an non obstante stipl̄one maritus lucretur parte ff̄m formaz statuti.bald.tenet ꝙ sic 2ff.ccvj.lib. iiij.z idem fertur hic tenuisse Ray. et quod dicit hic bar.de 2ſuetudine non videt placuisse bal.allegato consil.vij.

17. vltra opinio bart. est tenenda & magis communis ad. aliqua hic. mm. y. ad finē

18. nō obstāte contra hi. finē li. alexande. in presenti. m. 25. in pluribus Alijs

ei vltra aut communis opinio 2m alex. hic. m. 25 et hoc finē facit. m. 99. in segunthy nō ad finē.

Andre. Poma.
a ¶Quā tenem⁹. adde ale.⁹ſ.xxiij. in e.col.i.iiij.col. alex.i.c.i quarta. 32 in.xviij. col.ff.ad l.fal.pau.ō ca.⁹ſ. b xxv. Lap.⁹ſi.liij. alex.⁹ſ.xxiij.i.ij. col.in.j.vol. Pano².⁹ſi.cxv.in ſecūdo dubio.in.ij. vo.imo.⁹ſ.lxiij.
* Pro intel.l. illa⁊ C.de col. 33
b ¶Bonis aui.vi debal.alk.⁹ſ.bar. i ⁹ſil.ici.pr̄ dedit dotē.⁊ ⁹ſi.inci. libertus.⁊ ⁹ſi.in cip.ray.⁊ vide tn bal.⁊ pau.de ca.i l.qm̄ nouella. C. de inoff.test.⁊ i.l. illā.C.de col.⁊ eū dem pau.de ca.in ⁹ſi.lxij.inci.dubi tatio.in ⁹ſi.cxxij. inci.dubia ō gb⁹ ⁊ in cōſi.ccij.inci. visis ⁊ ⁹ſideratꝰ. pet.de anc.in ⁹ſi. xlix.inci.visis illi 34 gēter.⁊ in ⁹ſi.ccc. inci.diuinus bar. Alex.etiā ponit i d.l.illā.⁊ i ⁹ſi.xxiiij.i.j.vol. repeti to.in.iiij. vol.⁹ſi. cxiij. pōdera tñ i ⁹ſiū vba bal.di ſtinguētis in.⁹ſ.il lā quē ſequit Sa li.in.l. ſcimus. ⁹ſ. repletionē.C.de i of.test.⁊ imo. bic et in.l.in quartaz. ad.l.fal.idē pe.de anch.i ⁹ſi.ccclxvj incip.in themate. ſed Alex. rapha. ⁊ Ro.in.d.l. illaz repr̄obant ꝑ quo vide q⁹ not.idem alex.i.l. pactū. C. 35 de co.vide tamen and.barb.in cōſi. xl.in.ij.volu.
Andre. Poma.
c ¶S3 q̄ro pater. Ego ⁹ſalui pdie ſecus in cā dñe li bere de bellami nibus vide in.d. ⁹ſi.⁊ vide Lu.ro. in ⁹ſi. xxxix.inci. visis ac discussis.
17 hoc de casu vt per alex. hic. nn. 32
d ¶Sup. adde q⁹ opi.Bart. ſequit ro.⁹ſi.xl.⁊ multa ibi adducit reie cta opi.bal.i aut. defuncto.ad ter.
e ¶Sdoz⁹ ciuilis. Iſte tex. facit ſm pau.de ca.q⁹ cō fiscatis bonis nō trāſit in fiscū feu dū vel emphyteo ſis q̄ poſt mortez c

beblius. Prædicta vera niſi ꝓbaretur de cōſuetu dine idē eſſet etiaꝫ ſi mulier decederet in viduitate exiſtentibus liberis.⁊ hoc ſm opi.quā tenemus.ª
* ſed ſi opi.dar.eſſet vera de iure.tūc iſti filij ſuccē derent matri vt heredes. ¶Item ad aliud an ſi lij filie cōputent ſibi dotem matris eoꝝ in ſuppleꝫ mentum legitime eis debite in bonis auiꝰ an nō. naꝫ ſi vera eſſet opi.dart.de iure ipſi habent vt heredes matris.⁊ ſic nō cōputātur in legitimā cū tractaretur de ſucceſſione aui.vt.l.ſcimus.⁹ſ.reple tionem. Si vero alia opi.eſſet verior: iſti filij nō ba bent hoc a matre eoꝝ: ſed a patre matris a qua cō ſuetudo aufert.⁊ ſic videretur cōtrarium.hoc non examino modo: quia vtilis et ſubtilis paſſus eſt. ¶Sexto † quero vtrū cū pater agit de dote ſit pri uilegiatus ſicut filia. Et dicit ℣y. q⁹ videt q⁹ ſic q⁹ patri cōpetit actio ex ſtipulatione tacita.vt.⁹ſ. ex traneum.⁊.⁹ſ.ſeq.C.de rei vxo.act. Preterea videt caſus.ſ.e.l.inſulam.⁹ſ.vſuras. In ⁹ſiū qñ perſona facit locum priuilegio ceſſante perſona ceſſat pri uilegiū.vt.l.in omnibus.⁊.l.priuilegiū.ſ.de reg. iur. ſed priuilegiū cōceditur mulieri ergo ꝛc. vnde ipſe diſtinguit.aut pr̄ agit filia viuente.⁊ eſt actio priuilegiata q⁹ adit ad vtilitatē filie aut agit filia mortua.⁊ tunc eſt ſecus.non ob.l. inſulam.⁹ſ. vſu ras.ſ.e.q⁹ ibi pater fuit ſtipulatus vſuras.ideo hz eas non q⁹ ſit actio bonefidei in patre.acceſſiones autem naturales bene haberet etiā ſine ſtipulatio ne.vt.l.ſi maritus.in ſi.⁹.e.ita debet intelligi quod not.in.⁹ſ.itez ſi de dote als in.⁹ſ.fuerat.inſti.de act. Et quātum ad ſcām credo q⁹ ſit verum q⁹ ℣y. di cit q⁹ actio que trāſit ad patrem non ſit bonefidei. ¶Ego credo † q⁹ ſi ad vſabolū infernales trāſiret haberet priuilegiū dotis q⁹ omne priuilegiū datuꝫ doti meretur executionē a legeyl ab homine viua muliere transit ad quēcūq⁹ vadit dos vt dixi in.l. ſi maritū.⁹.e.nā vſuſfructꝰ eſt ꝑſonalis.⁊ in eo q⁹ eſt facta executio trāſit ad heredē in eo q⁹ nō eſt fa cta executio nō trāſit modo actio de dote inconti nēti qō eſt dos eſt priuilegiata.⁊ ſic eſt facta execu tio. Item priuilegium hypothece ſtatim cum dos eſt facta executio ad quencunq⁹ transit.ſunt tamē quedā priuilegia que nō merentur executionē nec a lege nec ab homine vt priuilegiū perſonale q⁹ nō habet niſi venerit ad cōfictum. Et quid eſt priui legiū teꝛ.dicit.C.qui bo.ce.poſ.l.ſi.⁹.ſi.circa fi. vbi dicitur q⁹ eſt quoddam officium iudicis qō reſul tat ex illo priuilegio: q⁹ nō eſt priuilegiatus per ius ſed iudex ex officio ſuo defert ideo non transit ad alios mortua muliere ſm hanc glo.quicquid dixi tibi in.l.j.⁹.eo. Priuilegium ergo bonefidei ſtando ſtat ad quēcunq⁹.vt.⁹.extraneū.⁊.⁹.ſeq.C.de rei vxo. act.ſed in iſto priuilegio qō nō meretur executionez in muliere nō transit ad patrem viua filia. Pone ergo in ſimili † q⁹ mulier cedit actionē de dote alte ri transit ne in ceſſionarium viua muliere cuꝫ pri uilegiꝰ ſuis. Pet.⁊ ℣y.in.l.j.C.de priuile.do.di cunt q⁹ ſic quia pertinet ad vtilitatem mulieris. et alle.l.vlti.de priuile.ſil.⁊ eodem modo trāſit ad pa trem dñi. Ego cogitaui q⁹ anno tenui opi. Pe.ibi vbi ponit.ſed reperi vnam.l.que turbauit ſpiritū meū in hoc aut.vt ex.ac.inſtā.do.circa pnc.col.vij. Neſcio quid dicā.finaliter eſt ſic dicendū. quedam eſt ceſſio que fit ex neceſſitate ex vtraq⁹ parte. quia ille qui cedit cogitur cedere.⁊ ille qui emit cogitur emere.iſto caſu tranſit cum omne ſuo.vt.l.ſi.C. de puile.ſil.⁊ ſi neſcires extra hec tūcvenias ad me. 12
Queda⁊ eſt ceſſio que fit ex volūtate.⁊ iſto caſu nō g
tranſit priuilegium: vt in aut.vt ex actio.inſtā.do. circa pnci.ſed quicquid dixi in.l.vnica.C.de priui. do.quod tranſit priuilegium in ceſſionariū. intel ligo ſi agit iure directo nomine cedentis vt glo.p bat in.⁹.ſuerat inſti.de actio.ſecus ſi ageret nomi ne ſuo vtili quo ad patrem.pater poteſt agere ſuo noie tāq⁹ adminiſtratoꝛ filie.vt.l.cū dos.⁹.de pac. do.dixi in.l.ſi cū dotē.⁹.itē cū pater.⁹.e.⁊.l.ij.⁹.itē ſi voluntate.⁹.eo. Et iſto caſu ſi agit dico q⁹ hz pri uilegium ſed ſi ageret noīe ſuo ⁊ ad ſuā vtilitatez lz veniat per obliquū ad filiā.⁊ tūc nō habet priui legium.⁊ ſic ſumus expediti. ¶Sed quero pater⁹

dedit dotem filie.⁊ ſtipulatus eſt ꝓ o filia.⁊ eſt mor tua ſine liberis ſuccedit ne pater ſolus qui dedit dotē vel pater.⁊ mater cū fratribus.⁊ ſororibus.⁊
d fui nuper ᵇ interrogatus de hoc.⁊ caſus eſt in l.q⁹ ſcitis.ij.rñ.C.de bo.q̄ libe.dixi q⁹ pater ſolus.⁊ eſt ibi caſus ſingularis ita q⁹ non eſt alibi.

1 ¶Actio de dote etiā ſoluto matrimonio efficit ꝓpria patris.⁊ filie.
2 Quod ſoluitur ꝓ dote etiam ſoluto matrimonio conuertitur in dotem.

Spater. Dos ſoluto mr̄imo nio actionē ō dote repetit.h.d. ¶Op.q⁹ agit cōdictioe in debiti.vt.l.ſi q⁹ fundū.⁹.l.⁊.ſ.loca.Glo. dicit ſol.vt ibi. Pe.dicit q⁹ hec eſt ſpecialis fauoꝛe dotis rō q⁹ actio de dote eſt cōis p̄is.⁊ filie: ſz cō dictio idebiti eſt ꝓpria matris ſolius ſoluētis in 1
debitū. ¶Ex quo not.† q⁹ actio de dote etiā ſolu ma.efficit ꝓpria patris.⁊ filie.vel dic aliter ꝙz Ja. de are.nam licet matrimonium ſit ſoluta⁊ tñ dos adhuc eſt debita viro.vt.l.ſi ſocer.⁹.lucius.⁹.eo.et 2
l.titio.⁹.titio.de cōdi.⁊ demō.⁊ ideo † etiā ſi ſolua⁊ ſol.ma.in dotem conuertitur.facit q⁹ dixi.⁹.eo.l.ſi marito.⁹.i.⁊ quod not.in glo.ibi.
1 ¶Onus dotandi an tranſeat ad heredem ex traneum.remiſſiue.

Ain inſulam. Mdotis ciui lis cpatris fa cit actionē de dote filie eē ꝓ ſolido.h.d. ¶Opp.⁹.eo.l.ſi marito.⁹.ſi volūtate. glo.ſubaudit hic maxime vel dic q⁹ nō petierat cū effectu.id eſt nō exegerat.nā tūc ſecus.q.d.p actio
f nē impedit cōſolidatio fieri in filiā nō per petitio nē vel ſniam.vt in.l.cōtraria.⁊ veruꝫ dicit C. cōia vtruſcp indi l.ſi.⁊.C.de bo.q̄ libe.l.ij. Addit ℣y. ↪ Andre. Poma.
rōnem q⁹ ſi patri eſſet ſoluta actio de dote eſſet ex f ¶Conſolidatio.
tincta:⁊ bona trāſirent ad ſiſcū cū onere ſuo.arg.l. vide alex.⁹ſ.cxxx
ſi marito.in ꝑn.⁹.cod.⁊.l.maritus.⁊ ad.l.fal.l.cuꝫ iiij.i.iiij.col.in.ij.
fiſco.⁊ ad trebel.l.marcel.ita dicit ℣y.tenet ergo vol.⁊vlt.col.i ma
1 † q⁹ onus dotandi filiam transit ad heredez extra teria an per igreſ
neum.cōtrarium dixi in.l.ſi marito.⁹.ſi voluntate ſum filij i religio
⁹.eo.⁊ dixi in.l.ſi dotem.⁹.eo. nem conſolidetur
1 ¶Teſtis ſi vnus dicit aligd factū ante guerrā actio in patrē vi
et alius poſt guerrā quod ſibi non contradicunt. de caro.rui. in re
2 Fructus dotis putatiue qō tenetur reſtituere niſi pe.l. gallus.⁹.et
quatenus cōſumpſit in muliere vel rebus eius. qd ſi tñ.in.v.col.
3 Fructus ꝑcepti ꝓ virū ex dote putatiua: quaten⁹ ⁊ ſeq.de li.⁊ poſt.
expendit ꝓ vtilitate mulieris ſibi compenſat. ¶Conſumpſit.
pau tz ℣iū ꝙ gl.
Fructus. Vir nō lucrat fructus dotis in ẏbo cōpēſatis
*putatiue retinet tū quaten⁹ in q̄ vl velle q⁹ eos
vgoꝛem cōſumpſit.⁊ quatenus neceſſaria vel vtili lucret non tanḡ
ter intpendit.h.d. ¶Op.ꝺz hic ante cauſam libe maritus ſed tāḡ
ralē.cōtra q⁹ pēdēte cauſa liberali vir dz etiā alere bonefidei poſſeſ
ipſam vgoꝛē.vt.l.ſi.C.de ozdi.in Sol.exponit hic ſoꝛ.⁊ hic ſi erant
ante cauſam liberalē.ſ.finitā ⁊ ceſſant ℥ia q⁹ ex cōſumpti nec effe
ponet ecōtra.vt.j.de ℥io ind.tu.l.ij.⁹.penulti. Et ctus erat locuple
1 hoc† inducit Jac.de are.ad.q.de teſtibus quoꝝ tior.nec tex.negat
vnus dicit aligd fuiſſe añ guerrā.alius dicit fuiſſe hic quin ſi eſſent
poſt guerrā nō em̄ ℥dicunt ſibi.dz enim intelligi cōſumpti in alia
ante guerrā.ſ.finitā ⁊ poſt guerrā.ſ.incboataz ⁊ ſic cā quaz i muliere
ad idez tp̄s ſe referūt.de quo habes tex.ex de teſt. nō poſſint repeti
.cū tu.fa.⁹.ſi cer.pet.l.ij.⁹.pe.in eo q⁹ exponitur ⁊ de teſtib⁹ dicēti
ante nuptias ⁊ poſt nuptias.⁊ ibi plene huncarti bus ante guerrā
culū examinaui. ¶Op.⁹.eo.l.dinoztio.⁹.impen ⁊ poſt guerrā vi
dia.ſo.ibi in vera dote.hic in putatiua ⁊ ſm ℣ hic bal.⁹ſ.lxxiij.
videtur tex.℥ glo.ℳ ℣y.in eo q⁹ not.⁹.eo.l.ſi ante ſe.
nuptias.vt in matrimonio putatiuo † q⁹ tenetur iiij. vol.⁊ de ante
reſtituere fructus niſi quatenus ⁹ſumpſit⁹ in mu poſt ⁊ ꝓius vide
liere vel in rebus eius. ¶Op. C. de rei vē.l.certū. enndē Bal.cōſil.
Solu.ibi loquit in bonefidei poſſeſſore q putabat xlij.i.vol.⁊ q̄ teſ
ſe dñm ⁊ ſui cōtēplatione tantum fructus recipie tes reducēdi ſūt
bat nullo alio reſpectu hic ꝙ percipiebat fruct⁹ ad cōcordiam. vi
3 ratiōe oneris matrimonij. ¶Quero quo iure de alex.⁹ſi.cxxiiij.
maritus illos fructus ſibi cōpēſat vel iure cōpēſa ij.vol. ℣e.de anc
tionis.vel iure exceptiōis ꝺoli. Quidā dicūt q⁹ iu h.⁹ſi.ccxcvij. Et
re cōpēſationis. ſec ob.ij.ſed nec ob impēſas. C. etiam de teſtibus
de rei vxo.act.q⁹ ibi nō ꝓbiebt cōpenſatio vt ibi dicentibus ante ⁊
dixi in.l.rei iudicate.⁹.i.⁹.e.⁊ poſito q⁹ ꝓbiebet poſt Angel. conſ
nō hz locum in matrimonio putatiuo.ſed in vero filio.ecl.xxiij.
vt.l.ſi cum dotem.⁹.ſi.cum.l.ſeq.⁹.eodem.

Debitum

a ¶Vſuras.⁊ vide 1
bar.in ⁹ſi.lxxvij. 2
incip.Fraciſc⁹ ba 3
bunt.m.in vgoꝛē ⁊
vide Bar.in ⁹ſil. 4
ccxciij. incipien. a
vbertus habuit 1
vgoꝛē quādā vbi b
loquitur devgoꝛe 2
an ſit alimentan
da.Abb.i.d.c.ſa
lubriter. vide ibi c
Andre. Barba. 3
↪ Andre. Poma.
b ¶Quero. vide
are.in.⁹.fuerat.i d
ſti.de actio.et qd
de iure cano.vide
bart.i.l.atq⁹ oſa.
⁹.nō trāſ.ff.ō neg. 4
ge.alex.⁹ſ.xxvij.
l.ij.col.⁊ ⁹ſi.l.xiij.
in.ij.co.i.iiij. vol.
panoꝛ.⁹ſi. xxxix.
in.ij.vol.bal.in.l.
fin.⁹.preterea. C.
de iure delib.
c ¶Quero qd. ad 2
de q̄ voluit ro.⁹ſ. 1
oꝛvij.pau.de caſ.
in.l.diuoꝛtio. ⁹.e.
abb.⁹ſi. cvij.li.ij.
d ¶Mulieri.adde
Pau.de caſt.⁹ſi.
ccclxxxvij.⁊ q̄ po e
ſui in.l. diuoꝛtio.
e ¶Querit.et etiā
Bal.qd ſi vir hz 2
magnū palatiuz
modici redditus
et magni valoꝛis
an cogatur vēdere
hic nō decidit
ſed in.l.q bonis.
C.q bo.ce.poſ.di
cit q⁹ nō ꝓ quo
vide ro.⁹ſ.cccciz.
f ¶Aliud non ba f
beret. idem tenet 1
roma. ⁹ſ.cccciij. 2
g ¶Dicit gl. pau. g
de caſt.poſt Bal.
ex glo.ſi.no.q⁹ pr̄
nō cōpellit dota
re filiā iure actio
nis ⁊ iō vr̄ dicen 1
dū q⁹ nō trāſit ad
heredes vt cogā
tur dotare filiam
ſm bal.cuius cō
trariū vult Bar.
in.l.poſt dotez.⁹.g
eo.⁊ ſequit paul. 2
de ca.hic q.⁊ offi
ciū iudicis cōpe
tentis ꝙ alimentis
trāſit ℥ heredē vt
l.ſi qs a liberis.
⁹.itē reſcriptū.
⁹.de libe.agno.et
hoc dicit eſſe in ſi
lia non maritata
vñ dicit q⁹ habuit
⁹ſulere nunḡ ſi
lia maritata ſine
dote ꝙ patrē poſ
ſit implorare offi
cium iudicis con
tra patrē vt eā do
tet.⁊ hoc in lec.di

¶Debitū bincinde ex cauſa vſuraria cōpēſat. Jn actione de dote quod currant vſure ex mora. Vſure viro in dotē nō ſolutā qō debeantur etiam de iure cano.ſecus mulieri in dote reſtituenda. Vſure legales qō bodie ſunt p̄hibite.⁊ correcte.

Vſuras. aDebitū † bincinde ex cā vſu raria cōpenſat. Itē merito nō debentur vſure q⁹ nō alit vgoꝛē.h.d. ¶Quero b an in † actione de dote currāt vſure ex mora. Certe ſic. q⁹ eſt actio bonefidei.vt habes i gl.habes ergo ꝙ actio de dote eſt priuilegiata etiam mortua filia. ¶Quero qd de iure cano.an iſta vſura debeak. Rñdeo † marito poſt mortā in dādo ſibi dotē debē tur vſure:magis em̄ petit tanḡ ꝓpriū intereſſe q⁹ ſuſtinuit onera matrimonij quā vt vſura ꝓpria vt in.c.ſalubriter.ex de vſu.⁹.ſ mulieri ꝺpſſe mortā in dote reſtituēda ſibi ſoluto mat.vſure nō debentur q⁹ tūc ꝓprie eſſent vſure ſm Jnn.⁊ Jo.an.in.d.c. ſalubriter.lz Cy.alr dicat in.l.⁹.ſ.exactio.C.de rei vxo.act.† facit q⁹ tz a30 i ſūma.ō vſu.q⁹ oēs vſu re ēt legales ſūt bodie p̄hibite ⁊ correcte de iu.ca.

Ad virum. Reintegrato matrimonio indicium de dote inceptuz per extraneum non diſſoluitur.h.d.

¶Maritus ꝓ reſtōne dotis q⁹ tenetur cedere noīa debitoꝝ etiam ſi nō habeat aliunde vnde vi uat.ſi ex ſua opera poteſt ſibi querere victum.

Quis q̄ poſſit ſoluere in nominibus debitoruz.

Imaritus. Mdarit⁹ † nō teneꝛ ꝙ reſti tutionē dotis actionē de dote cedere ſi aliō adiunctū ſufficiēs ſibi nō remanet. b.d.gl.dicit notabiliter niſi ꝑſona mariti ſit talis q⁹ ex ſua opa poſſit ſibi q̄rere victū q⁹ tene menti. oēs glo⁹.tendūt ad expoſitionē litere. ¶Querit⁹ hic Jac.de are.qd ſi etiā mulier nō hz vñ vinat.cer te ipſa p̄ferꝛ viro. Dixi in.l.maritū.⁹.e. ℣y.idu cit ad.† q.teneoz tibi ad centū volo ſoluere in noīe debitoꝝ an cogaris recipe. Vr̄ q⁹ ſic.vt bac.l.⁊.l. cū q̄ritur.⁹.de admi.tu. Jn ℥iū ceſſio vr̄ emptio. vt.l.ſi oubitef.⁹.i.⁊.l.cū is q.⁹.de fideiuſ.ſed nemo inuitus cogit̄ emere.ergo ꝛc. ℳ.dicit q⁹ nō cogit recipere.vt.l.aduerſus.C.ſi cer.pet.⁊.l.naz ⁊ ſeru⁹ ⁹.de neg.ge.mihi vr̄ q⁹ bec.q.nō fuit neceſſaria.nā vt qs teneaf ideo qz hz actionē ⁊ eā cedēdo libereꝛ vt.l.qō debeꝛ.⁹.de pecu.aut tenet alꝰ ⁊ tūc nō co gerꝛ qs recipere actiones niſi cū debitoꝛ aliud non baberet.vt.l.ei qui ⁊ aut.ibi poſita.C.de ſolu.

¶Succeſſio qñ habeat vim ſolutionis.

Pater ⁊ filia in dote an equiparētur duob⁹ reis.

Sſocer. Succeſſio ſoceri quā *facit genero nō ꝓmit filie ius ⁹ſolidationis.h.d. ¶Op.ſuc ceſſio hz vim ſolutiōis.vt.j.de fideiuſ. l.ſi debitoꝛi.ergo perimit filie ius cōſolidatiōis vt no.li inſtilā.in ꝑn.⁹.e.So.ſucceſſio hz ℣im ſolu tiōis reſpectu ſuccedētis tm̄ non alteꝛ⁹ ſm Aso. hoc nō eſt verū per.l.ſi ei.⁹.j.⁹.de euic.vñ glo.dicit q⁹ hz vim ſolonis quātū ad ſuccedentē ⁊ fideiuſſo res ⁊ ad ceteras acceſſorias obligationes.q.d. nō quātū ad filiā q̄ quo ad patrē nō eſt acceſſoꝛia imo eque ꝓncipalr debet ſibi ſicut ꝓri.⁊ dicit glo.⁹ij. que equiparat † patrē ⁊ filiā duobus reis: lz nō ſit ꝓpria eqparatio vt.l.nō ſolū.⁹.eo.⁊ ibi dixi. ℣y. vō dicit q⁹ ſucceſſio hz vim ſolutionis quātum ad oēs qbus pōt ſolui ſz pri nō pōt ſolui innita filia. vt.l.q boiem.⁹.ſi gener.de ſol.ideo ei⁹ ſucceſſio nō hz vim ſolutiōis q⁹ nō placet.qd em̄ ſi filia nō ba beret cauſam cōtradicendi.certe tunc ſucceſſio pa tris haberet vim ſolutionis ſm eum quod eſt con tra iſtū teꝛ.dico ergo q⁹ ſucceſſio hz vim ſolutiōis ex quadam fictione que tūc dem̄ū inducitur quan do ille qui ſuccedit vult ex hoc emitare damnum.vt d.l.ſi ei.⁹.de euic.⁊.l.ſi debitori.de fideiuſ. ſec⁹ ſi ex hoc vellet lucrum conſequi.vt.l.beres a debitoꝛe. ⁹.ſi.⁊.de fideiuſ.⁊ ita hic nō habetur ꝓ ſol.vt ꝑ hoc pater ꝓnet filiā iure ⁹ſolidationis.⁊ de hoc dixi in.l.ſi is qui ꝓ emptoꝛe.⁹.de vſuca.in illa.q. qua quero q̄ ſit cauſa inducende fictionis.dixi etiā in.l.yannius.⁹.de fideiuſ.

1 ¶Qui petit illud qō eſt reſtituturus alteri q⁹ ei a quo petit non videtur facere dolo.
2 Actio de dote mortuo patre ſoluto matrimonio conſolidatur in filia.
3 Dos etiā ſoluto matrimonio dicitur deberi viro.
4 Verba enūtiatiua per modū cauſe ꝓlata q⁹ indu cunt diſpoſitionem etiam quo ad actionem.
5 Regula dolo facis petere quod alij eſt reſtituꝰ quando habeat locum.

* Lucius. bQui † petit illud quod reſtitu turus eſt alteri q⁹ ei a quo petit
b 1 dolo facere nō vr̄.h.d. Primo ponit thema.⁊ que ſtionē. Scōo rñionē. Tertia rñdet cuidā obiectio ni in ℥iū. Quarto ꝓbat illud per reductionez ad incōuentēs. Quinto iugta q̄dicta format vnā que ſtionē.ſcōa ibi rñdet.tertia ibi nec vlla.quarta ibi 2
alioquin quinta ibi ſz ⁊ ſi ex parte. ¶Ad.⁹. † ſol. ma.mortuo patre actio de dote cōſolidaf in filiā. 3
ſile.⁹.eo.l ſi marito.⁹.ſi volūtate. ¶Ad.ij.⁹.q⁹ etiā ſol.ma.dicitur dos deberi marito.dixi.⁹.e.l.ſi pa ter. ¶Itē no.q⁹ regula dolo facit hz locū q̄ illud petit q⁹ qs reſtituturus eſt eidē a quo petit ſecus ſi alij. ¶Op.genero non pōt imputari cur patrem nō cōuenit.vt.l.ſi eꝛneus.⁹.de iure do.ergo vr̄ q⁹ a filia nō poſſit cōueniri.So.gl.q⁹ hic pater exhe redauit filiā cōtemplatione dotis ⁊ ideo filie lega re videt.⁊ ſic ꝓpter volūtatē p̄is ꝓprie dixit q⁹ 4
ad als non imputaret. Ex hac glo.no.q⁹ verba Tenūtiatiua per modū cauſe ꝓlata inducūt diſpo ſitionē etiā quo ad actionē. ¶Sed cōtra hoc vr̄.l. k
emptoꝛ.⁹.ſi ancilla.allegata in gl.⁊.j.de doli exce. l.ſi.in ꝑn.Rñ.q⁹ nō inducit diſpoſitionem quo ad actionē realē vt in ℥iis.ratio q⁹ nō eſt legatuꝫ ex preſſum ſed tacitū.ar.l.ſeruū filij.in fi.j.de leg.j.ſz quo ad actionē ꝑſonalē inducit diſpoſitionē. vt.l. pe.j.de col.bo.⁊ hac gl.hz tñ hec in ſe ſint vera.tñ i ꝓpoſito iſta ſolutio non placet q⁹ illā cauſam te ſtatoꝛ vr̄ voluiſſe filie ꝓuidere.⁊ non marito.vt.l. ſeruo legato.⁹.ſi teſtatoꝛ.j.de leg.j.ſi ergo nō ꝓui dit marito in aliquo nō potuit eum grauare teſta toꝛ vt faceret eū teneri vbi als non teneꝛet.vt.l.ab eo.C.de fideico.⁊.l.plane.la.ij.⁹.i.j.de leg.j.vñ gl. ſoluit aliter q⁹ marito nō imputaretur cur patreꝫ nō cōuenit vt in cōtrario.ſed cur nō cōuenit here des patris quos cōuenire poteſt.vt hic. ¶Opp.⁴ eſ glo.hic habetis duo.ꝓmo q⁹ regula † dolo facit b
habet locū in eo qui debet reſtituere.ſecūdo q⁹ nō hz locū in eo qui debet reſtituere alij incontinenti. ¶Ad ꝓimū opp.j.vt le.no.ca.l.ſi.⁹.i. Reſpō.q⁹ regula dz intelligi quando reſtituturus eſt eidem incōtinēti.ſecus ex interuallo vt in ℥io. ¶Opp. ad iſtud de.l.ſi ita.in fi.nam mulieri debet dos re ſtitui ex interuallo.tñ ꝓ parte ſua nō dz cōueni ri ſimile.⁹.de cōdi.ob.cau.l.ſi donaturus in fi.Re ſpon.q̄dq⁹ pars hz dilationē q⁹ miſeratiōis cau ſa indulgeretur ſolutioni:⁊ iſta dilatio non ꝓpe dit q⁹ habeat locū regulare vt in cōtrarijs.q̄dq⁹ quis hz dilationē q̄ reſpicit ipſam obligationem ⁊ tūc impedit locū habere regulā. vt in.d.l.ſi.⁹.j.⁊ fi.vt le.no.ca.ꝑbatur bec ſo.in.l.ſi cū mulier. in fi. ↪ Andre. Poma.
⁹.de cōpē. ¶Opp.q⁹ dos poſſit interim peti ꝓ k ¶Habent locū.
pter cōmodum interuſurij medij tp̄is.nec ob.pe adde q⁹ cōtrariuz
tenti regula dolo facit.vt.l.j.C.ſi cōſtā.mat.dos et tz Barto.in.l.j.in
j.re.amo.l.ſi mulier.⁹.rerū. So.ea que dixi habet pe.col.de.2di.inde.
locū in petitiōe nō in repetitiōe.rō q⁹ ille q repe Jaſo.in.l.diez.ff.
tit ex aliqua iuſta cā vr̄ quodāmō dicere vt tanḡ de cōdi.indebi.
ſpoliatus reſtituat.vt.l.interdū.⁊ q⁹ ibi no.in gl.
de cōdi.inde.⁊ in regula iuris que dicit q⁹ fauēdū
eſt magis repetitioni q⁹ aduētitio lucro.vñ cū.l.j.
C.ſi cōſtā.mat.dos ſo.fu.⁊.l.ſi mulier.j.rerū amo.
loquāt̄ in repetitione fauet ei ꝓpter interuſuriū
medij temporis licet haberet diſilationē miſeratio
nis cauſa.q⁹ non fieret ſi principaliter peteret vt
bac.l.in fine.⁊ dicta.l.ſi donaturus. ¶Opp.ad re
gulam de leg.j.⁹.redigūt.j.quo⁹ le. Sol.quidam
dicūt ibi i poſſeſſoꝛe.hic in petitoꝛe. Tu dic q⁹ hic
non erat liquidum an deberet reſtitui.⁊ ideo non
baberet locū regula.ar.l.fi.C.de cōpē.⁊ no.de doli
excep.l.dolo.de reg.iur. ¶Opp.ad ſecūdam regu
lam q⁹ quando eſt reſtituturus alteri babeat locum

Archivo Histórico Rosario

a ¶Ascendentes.no. Pau.de cast.in ver.respõdi.in text.q in casu hui⁹ l non solum ille qui dat dotem mulieri potest pacisci reddi illi mulieri sed etiaꝫ filijs ꝛ nepotibus ex ea ꝛ acquiritur illis vtilis actio sicut si stipularetur mulieri quasi rep:sentetur eadem persona per.l.pater.C. de pac.do.quē dicit singulariē ad hoc q licet loquatur in patre dante dotez ꝓ filia tñ filij filie nõ sunt in eⁱ⁹ potestate ꝛ ipse dicit ascẽdens ex linea materna ꝛ nihilo minus põt acqre re descendẽti non solum mulieri ꝓ qua est data dos, sed immo liberis eius qõ est valde singulare vñ eadem est ratio in quocunq extraneo ꝛ dicit mẽti tenenda q ꝙ quotidiana ꝛ vtilia.

↪Andre. Poma.

b ¶Tertio no.ad de nunquid ꝓ extraneũ queraꝫ futuro marito alex. 1 ẽsi.ccliij.incip.vi- 2 sis bis q̃ in thesmate in.gvj.col.j. volu. 3

↪Andre. Poma.

c ¶Nuptiarũ.vi. 4 de Lar.cõsil.cxj. in.ij.colum. 5

d ¶Integra. vide bal.ẽsi.cclv.li.ij.

↪Andre. Poma. 6

e ¶Sed qd. Adde qõ cõsuluit in 7 terminis bal.ẽsi. ccclxxvij.ij. vol.

f ¶Secũdo casu. Vide ale.ẽsi.cxj. 1 in.iij.col.ver. nũc a capio.iiij.volu.et consil. cxij.in. iiij. 2 col.j.volu.

g ¶Appellatione filioꝝ.an eoꝝ appellatiõe ꝙtinean b tur nepotes. vide 3 Bal.ẽsi. lxxvj.li. iiij.ꝛ ẽsi.ij.iij.vo. ꝛ ẽsi.clxx.j. volu. per Pau.de cas. 4 ẽsi.clxxj.p Oldr. ẽsi.cclxix.p ang. ẽsi.lxxxviij.pro. ẽsi.ccccxxxix.An aũt appellatione nepotis filiⁱ fratris contineatur Paul.de cast.hic dicit ꝙ Dy.consuluit ꝙ nõ idem per plura media cõsuluit Fed.ẽsi. xxxix.vbi dicit ꝙ si in aliqbus iuribus reperiaꝫ nepos ꝓ filio fratris id imꝓprie est et ibi allegat oĩa iura allegata hic per alex. idez pau. distinguit ꝙ aut verbũ nepotibus iũgitur cũ vbo filijs vt si aliquis accipit Emphyteosim ꝓ se ꝛ ꝓ suis filijs ꝛ nepotibꝫ nascituris ꝛ tunc non dꝫ intelligi ꝓpter verbum adiunctum de natis ex fratre q̃ per verbũ adiunctum declaraꝫ significatum.argumentũ in.l.seruum filij.ẽsi.de leg.i.aut vbũ nepotes ꝓfert ꝓ se aut a.l.vel statuto.ꝛ tunc dꝫ itelligi ꝓprie de filijs filioꝝ. Si autem ab hoie tũc si subiecta materia non conuenit nisi descẽdentibus vt in feudis idẽ erit. als intelligaꝫ late ẽsi cõem vsum loquẽdi. An autẽ appellatione fratris cõprehẽdaꝫ patrueles ꝛ in dubio dicit Jmo.q cõtinent fratres qui sunt in primo gradu nõ aũt patrueles, vt dicit Bar.in.l. lucius. ¶.quesitũ. de leg. iij.vñ dicit Alex. se ꝓsuluisse q̃ stãte statuto q̃ fratribus extraneis excludãt nepotes q̃ fratres patrueles ſi excluderent ꝑut in terminis ꝺcidit bal. in.l. inbemus.¶. fi.C.adtrebe.bal. in.l.ſi vxor.C.qui accu.nõ poſ.ang. in.l.j.ff.de inoffi. teſt.ꝛ in aut. matri ꝛ auie.C.quando mu.offic.tu.et per bal.in. c.j. de bñfi.fratris.Contrarium tamẽ tenuit Joã.and.in additio.ad ſpe.in ti.de ſucceſ.ab inteſt.in rubri.referens Jac.de are. diſputaſſe. et tenuit Bal.in.l.ſcimus.in fi.ꝑnc.C. de inoffi.teſt. idez ro.in.l.i.C.de fuc. edic.de quo vide Alex.eius conſi. cxviij.lib.ij. vbi refert ꝙ hic addu ẽit ꝓ ſua parte.et vide Bald.conſil. ccc.in.ij.col.Ro. in ẽſi.cxvi.an aũtẽ ſtante ſtatuto ꝙ fratres ꝓpatrueles excludãt matrem an ſorores patrueles excludẽt. vide Bald.conſi. cccxxij.li.iiij.ꝛ an ſtante ſtatuto ꝙ frater excludat ſororem an ſtante fratre cõſobrino excludet.Ro. conſuluit ꝙ ſic.conſi. cccxj.

a ↪Andre. Poma. ¶Cũ mulier.vide Frã.cremo.ſin.lxvj.in.j.no.vide Barba.ẽſi.c.in.vj.ꝛ.viij.col.ꝛ tribus.ſeq.ꝛ in.cv.col.in.ij.volu.

b ↪Andre. Poma. ¶Replicatio.Adde ſimilẽ caſum per Pe.de ancha.ẽſi.cclxxxiij.incip.retento ordine.ver.deſcendo ad quintũ dubiũ. ꝛ ad hoc dictũ Bart.vide Feli.in.c.dilecti filij.in.iij.col.de excep.vbi ſequitur Bart. bic ꝛ vide Bar.in.l.j. 7 ff.de cõd.ob tur- pem cauſam.

↪Andre. Poma.

c ¶Doli ex officio 8 ne.Vide alex.conſi.liij.ad ſi.i.j.vol. 9

↪Andre. Poma.

d ¶Et predicta in ducũtur.Q tunc iudex ex officio ſuo põt excipere ꝺ pars ꝑuẽ iure 1 excipiendi.nã q̃s q̃s priuatur iure excipiendi carẽs actione põt age- 2 re.vt eſt gloſ.not. b in.c.cũ eccleſiaſtice.de excep.tex.in l.qui babebat.¶. fin.de ma.teſta.l. iul.¶. inquãtum. ad exhibẽ.bal.in l.ij.ff.ne qs.tũ index põt excipere. ij.q.vij.c.alieni.et vide q̃ no.p moder.i.d.c. dilecti. c qõ bñ no.ꝛ Jnn. 3 in.c.intimauit. de teſti.ꝛ do.Ant.in c.cũ dilect⁹.de cõſuetudine.

↪Andre. Poma.

e ¶Pone.vide aliquid per Angel. are.inſti.de excep. in.cix.col.

f ¶Nam illud.Et de materia vide Bald.in.l.ij.ff.ne d quis eũ.ꝛ.l.in are 4 na.C.de inoffi.teſta. Ang. in aut. vt iud.ſine quoq̃ ſuffr.¶.itaq̃ bar. in.l.apud celſum ¶.marcell⁹.de do li excep.d.Pe.de anch.in.c. intelle- 5 gimus. de adul. do.ant.ꝛ moder. i.c.dilecti.de excẽ. ꝛ ibi Ino.ꝛ Jnn.i c.ſi qs ꝓſbyterorum.de reb.eccle. non alie.ꝛ limita iſtud dictũ procedere quo ad epiſcopos q debent habere ſctõs cubicularios ſecus quo ad ꝓlatos inferiores q bñt famulos ita not. dicit glo.ꝛ ibi Jnnoc.in.c. nulli. de accu.qõ eſt no. di e gnum.ꝛ vide no. c.querẽdũ.c.ſicut alij.c.alieni.c.cuz paſtoralis.ij. qõ. f vij.ꝛ vide Jnno.

Stante ſtatuto ꝙ de quolibet contractu ſolnatur gabella als contractus ipſo iure nõ valeat.an cõtra excipientem gabellam nõ ſolutam poſſit de tali nõ ſolutione replicare.

Exceptio infamie cõtra teſtem oppoſita an tollatur replicatione.

Judei et heretici ſunt nobis inimici et odioſi ratione ſecte.

Cum mulier. [a]Siue maritus excipiat de adulterio vt dotẽ lucretur ſiue criminaliter accuſat lenocinij exceptione repellitur.b.d.Not.ex ſi.ꝙ ratio.l.ꝛ mẽs.l.eſt idẽ.vt no.per Dy.ex de reg.iu.c.ſi.li.vj. ¶Opp. j.de adul.l.ij.¶.ſi publico.Sol.poſt nomen rei receptum inter eos nõ repellitur vir exceptione lenocinij:vt ibi. ante ſic vt bic. ¶Oppo.Treplicatio [b]turpitudinis nõ tollit exceptionẽ turpitudinis.vt.l.ij.C.de condi.ob cau.ibi in pari turpitudinis cauſa melior eſt cõditio poſſidentis. So.ibi agens illa cõditione in ipſo libello obijcit reo turpitudinẽ.reus excipit de pari cauſa turpitudinis nec auditur actor replicat de pari cauſa turpitudinis q̃ ſic replicaret iſtud idẽ qõ poſuit in actione: ſed hic mulier fundauit intentionẽ ſuã ex ꝓtractu dotis nõ ex turpi cauſa vir excipiebat de turpitudine mulieris.mulier replicabat de turpitudine viri.de quo in actione nihil erat dictum. ¶Oppo. de doli exceptio⁹.l.apud celſum.¶.marcellus.Sol. quãdo ille qui ẽxcipit certat de lucro tũc exceptio doli tollitur per replicationẽ doli vt bic.ꝛ.l. viro. ¶.e.ſecus ſi de dãno certaret vel vterq; eſſet in pari cauſa vt in cõtrario ſm Jaco.de are.ꝛ alios doct. Cõtra hoc videtur.C.ſi mi.ſe ma.dig.l.ſi.in ꝓncip. vbi minor petit reſtitui ſe.quod poteſt eſſe etiã ꝓpter lucrum ſi ei obijciatur quod ſe aſſeruit maiorem.ꝛ ſi dolo fecit poteſt replicari per eum:quia ad hoc fuit inductus dolo aduerſarij.Reſpõdeo contra exceptionem doli non obijcitur replicatio doli.ſed oſtẽditur dolum nõ fuiſſe.ſi eñ dolo me induxiſti vt me maiorem dicerẽ aduerſus te nullus dolus eſt commiſſus. ¶Et predicta inducuntur ad.q.exbannitus oſtendit ꝙ exbannitum offensus accuſat:accuſatus excipit q̃ nõ debet audiri quia eſt exbannitus.vnde non poteſt hoc opponere an admittatur hec replicatio.Jaco.de are.dicit quod non:q̃ exbannito datur defenſio non autem alterius impugnatio.vt.l.ſeruꝰ.de accu.Ꝓ quo videtur caſus extra de excep.c.dilecti.vbi dicit text. magis ꝓprie.Sed ꝓ euidentiori intellectu huiꝰ queſtionis op.ſic contra Jaco.de are.exbaniti ꝙ poſſunt impune offendi perdunt omnia iura ciuitatis ſue:vt.l.amiſſione.¶.de capi.di.ꝛ not.ꝙ Jac. de are.in.l.ſi ex facto.¶.ex facto.j.ad treb.ꝛ ſi cum quilibet eſſet exbannitus ſtatuta ciuitatis ſue non vendicabunt ſibi locum in eis.Reſponde q̃ iſtud ſtatutum quod poſſit impune offendi non eſt in bene ficium offendẽtis:ſed fauore reipublice in odiũ exbanniti.vt.l.j.C.quãdo licet.ſine indi.ſe vin.meri to exbannitus non vtitur aliquo beneficio ex forma ſtatuti.ſed dicit quod talis actus in talem cõmiſſus non eſt delictum. ¶Oppo.ad idem ſortiꝰ nonne determinatio Jaco.de are.eſt contra ſolutionem quam modo dedi quod quando ille qui ẽxcipit certat de lucro exceptio doli tollitur replicatione doli vt bic.ſed exbannitus excipiens excipit vt ipſe in ſe teneatur ꝛ ſic lucretur impunitatẽ deli cti ꝛ ſic per replicationem doli debet repelli. Pone clarius in cine exbãnito qui agit excipitur q̃ non poteſt:q̃ exbannitus ꝛ ſic excipiens certat de lucro an poterit replicari quod ipſe eſt exbãnitus. Puto q̃ nõ ꝛ ſic credo verum eſſe dictum Jacob. de are.nam illud[c] quod dicitur quod exceptio doli quando certat de lucro repellitur doli replicatio- in.d.c.cum dilecti.vbi dicit idem in diuerſis capitibus.ꝛ in.c.q; frustra. de vſu.ꝛ.c.inchoãdum eo.ti.idẽ dicit in.c.cũ olim.de cenſi.ſi quis impro bat vnam.l.nõ poteſt eius executionez ꝓ ſe inducere.ꝛ vide Bal.in.c. j.de ordi.cog.vbi dat pulchram doctrinam.ꝛ vide Lud.ro.in cõſil.cxxj. quando ſtatutum dicit non audiatur ciuiliter nec criminaliter vide ibi quia pulchre log tur. And.barba.

↪Andre. Poma.

g ¶Preterea.Vide cepo.cau.char. xxiij.i.j.col. Feli. in.c.ꝑnctuz.in.iij. col.de teſt.et in.c. cũ iter.in.vij.col. v. vide generaliter.de excep.

b ¶Cito te.ꝛ q̃ ci tatus vt reus vẽ habilitatus ad iudicium. Adde et vide late Feli.in c.cuz inter.col.vj. circa fi.bic allegato.et vltra ibi dicta per ipſum.ad de ¶aul.de caſt. in conſil.cxj. inci. tota diſputatio.ī j.parte ẽpiloium antiquorum.

↪Andre. Poma.

¶Quero. Vide Areti.inſti.de excep.in ꝑn.in.cxv. col.alex.ẽſi.cxxx. in.ij.co.in.iiij.volu.vbi in fiti.in v. quero vnã.q.quã diſputat Jac. de bu.ſtatutũ eſt ꝛc. adde barba. conſi.cliij. in.cxxij.co. i.j.vol. Bng.are. inſtit.de excep.in ꝑin.in.cxv. col. ¶Statuto.ſi exbãnitus nõ debet audiri an iudex poſſit ſupplere vi de ro.ẽſi.cxxiij.

¶Jdeo dic ꝙ q̃ dam.an defenſio poterit tolli vide Bald.pulchre loquentem in.l. vt vim.de inſti.ꝛ in. et vide que not.ſ. e.l. Andr.barba.

¶De vna qõne. vide ¶Det.de ancha.cõſi.cxcij.

↪Andre. Poma.

¶Et reũ.vide feli.in.c. decetero.ī iij.col.verſic.finita.q.de teſt.ꝛ in.c. teſtimoniũ.in vl ti.col.eo.ti.

¶Quero qd ſi. Et vide que dixi in.c. teſtimoniuz. de teſti.ꝛ ponderа.in.l. ſeruos.ff. de accu.vbi ſeruꝰ põt excipere ꝺtra accuſatorem infamẽvt eũ repellat. ergo ita poterit excipere cõtra teſtẽ q̃ eqparantur

Universidad del Rosario Archivo Histórico

testis ⁊ accusator. ⁊ tu pondera q̄ criminosus ipso facto est priuatus potestate testificandi ita probatur in c. testimonium. in versi. remoueri. de test. ita seruus ipso iure est priuatus vt in aut. de testa. in prin. ⁊ ibi glo. singul. fm Angel. ad quid ergo est opus q̄ exciptiatur q̄ a iure est priuatus. item seruus potest repellere accusatorē vt lenonez. vt. l. seruꝰ. ff. de accus. ergo ita

pōt repellere testē als inhabilem vide glo. in. c. notificamꝰ. xxxv. q. vj. q̄ dicit. Idē q̄ hic Bar. Andre. Barba.

a ¶ Et testē. Adde ibi q̄ p eius decisione est glos. in. c. testimoniū. de testi. et idem tenent ange. Ro. Bald. hic. ⁊ bal. i. c. dño guerrā. in pn. hic fi. leg. deinde incipiūt. specu. in tit. de test. §. i. v. qd si excōicatus. ⁊ ver. qd si vnus de vniuersitate. et idem tenet do. Ant. de butr. in. d. c. testimonium.

↪ Andre. Poma.

b ¶ Promittēdo. vide Aleg. §fi. ff. i ij. col. ⁊ seq. in. ij. volu. ro. §fi. glvj.

c ¶ Sz delegatur. Pau. de ca. dicit q̄ nō videt rōnez diuersitatis ꝑ supposito priuilegio i. l. iure succursū. §. fin. ⁊. l. si ea res. §. j. de iure do. an autem eoipso q̄ trado tibi instrumētū videar tibi mādare. vide hic per Pau. ō cast. an deponere an remittere debitū ⁊ an eoipso q̄ trado instra mea curatori ad causas an videar ei mandare q̄ egerceat actiones vide glos. in. c. coꝝ. de offi. deleg. per bar. in. l. iij. §. causse. de car. edic per Cy. in. l. maritus de q̄ne per can. in. c. ij. de solu. sed pulchre vide per ro. §fi. ccccglvj.

↪ Andre. Poma.

d ¶ Inducit. vide qd per hoc dicat Paul. de castr. et alex. in. l. rogasti. §. fi. ff. si cer. peta. Ro. §fi. cxl. ⁊ con fi. cclxxxvij.

e ¶ Renūtiare. inquātū Aleg. allegat hic gl. in. c l3 mulieres. de iure iur. tu singulariter limita vt per Bal. §fi. cxviij. et

1 partem ⁊ testemª an exceptio infamie † contra testem proposita tollatur replicatione. vt si dico tu qui excipis es similiter infamis. Et glo. dicit in. l. iij. §. lege iulia. §. de testi. quod sic. sed forte contrarium est verum. nam infamis non potest obijcere infamiam alteri infami etiam in his que inuicem habent facere. vt. l. in arenam. C. de inofficio. testa. sed testis non facit aliquid principaliter parti sed adhibetur vt faciat fidem iudici sed iudex propter infamiam partis non habet maiorem fidem teste vili et infami. et ita dicit Jnnocen. in simili in. c. intelleximus. extra de adulte. Sed contra hoc facit. C. de hereti. l. quoniam. sed respondeo iudex ⁊ hereticī sunt nobis inimici et odiosi ratione secte quod odium cessat inter eos: sed infames de quibus hic loquitur sunt tales q̄ eis non debet adhiberi fides ratione proprij delicti ⁊ ꝑpie malitie que ita respicit alium infamem etiaꝫ eiusdem infamie sicut nō infamem: ideo eis non debet adhiberi fides.

Quia. Maritus nō tenetur de
2 culpa peculio nominis si sibi imputari non potest. hoc dicit. ¶ Oppo. j. de leg. ij. l. caius. Solu. fm Pet. hic tradidit instrumenta singulariter et expresse als in generali concessione non venirent instrumenta vt ibi. ¶ Oppo. de. l. si nomen. §. de bere. ven. Solu. intelligas quod hoc nomen fuit datum simpliciter in dotem. secus si est estimatum: quia tunc faceret emptionem et periculum esset viri. vt. l. contraria. ¶ Oppo. de. l. promittendo. ᵇ §. si a debitore. C. de iure do. soln. aut nomen datur in dotem et habet locum distinctio precedens scz aut datur estimatum aut datur simpliciter. Si vero nomen non datur in dotem sed delegatur ᶜ vir o et tūc aut loquitur de periculo subsistentis inopie tempore delegationis ⁊ distinguitur vtrum vir fuerit sciens vel ignorans vt in. d. §. si a debitore. aut loquitur de periculo subsequentis inopie ⁊ periculuꝫ est viri simpliciter. vt. l. pupilli. §. ij. j. de solutionibus.

¶ Titulus dotis ex parte viri dicit onerosus ex parte mulieris lucrativus.

Dolus autoris quod noceat habenti causam lucrativam.

Qui exceptione repellitur dicitur teneri ad nō pe
3 tendum.

Mulier renuntiando iuri hypothecaruꝫ q̄ sibi non preiudicat si vir non habeat alia bona.

Fundus. Si predium estimatuꝫ in do
4 tem datum sine culpa euincatur nō debetur estimatio mulieri. hoc dicit. ⁊ subtilis. §. est. ¶ Oppo. quod dolus patris non noceat filie. vt. l. apud celsum. §. de actore. de doli excep. Solu. glos. quod hoc ideo quia habet causam lucrativam filia non. Et not. hic. nam † licet tutulus dotis dicatur ex causa onerosa. vt. j. de acti. et obliga. l. ex promissione. tamen illud intelligitur ex parte viri ſz ex parte mulieris ꝓ qua dos datur et sic dotem lucratur dicitur titulus lucrativus. vt. l. fina. §. j. j. de his que in fraud. credi. et ita intelligitur ista glos. ¶ Opp. C. de iure do. l. auia. et. §. de pact. l. rescriptum. §. si pactum. ⁊. §. de enic. l. vendicantem. Glo. dicit intelligo istam secūdum ullas scilicet quod sit in electione viri vel agere de euictione contra heredes soceri vel exçipere contra mulierem vt hic. q̄ non placet nostris doctonam constante matrimonio posset agere vir de electione sed eo soluto non: ageret enim ad commodum mulieris: sed ipsa non posset agere cum causam lucrativam habeat vt dictum est ergo nō potest cōueniri. vt. l. aristo. de donatio. nec alius pro ea facit. §. de conditi. ob cau. l. si donatarius. in fi. et sic tenebat Jaco. de areti. et sic subaudito glos

l. mutto · §. libro ad ·

ccccciiij. lib. iij. Sed quid si mulier agat contra emptorem bonoꝝ ⁊ emptor excipiat q̄ ipsa cōsensit ⁊ ipsa replicet q̄ illa erāt vltima bona cui incumbat onus ꝓbandi an mulieri quod alia nō essent. Pan. de castr. dixit se respōdisse sic facto q̄ mulieri actrici negāti nō esse i bonis incūbebat onus ꝓbandi. l. hoc iure. de vb. oblig. nō obstat. l. cū de. l. §. de ꝓba. qꝫ loquitur q̄n reus negabat ad fundandaꝫ intentionē suā. sed hic iste bꝫ fundatam intētionē ex renūtiatione mulieris fm ipsum Pau. de castr. q. hic fo mata per bar. vide bal. §. ccclxiij j. volu. Paul. de castr. §fi. cc xix. et p Ro. §fi. cl xxxvij. vbi etiā dicit q̄ si maritus sit egra ciuitate vel tanꝯ bānit⁹ ⁊ puenerit pecunie sufficientes ad dotē ex bonis ipsius mariti ad mulierē tanꝯ ad negotiouꝫ gestricē q̄ si sibi nō cōsulnit pro dote extinguit hypotheca. ita q̄ non pōt agere contra. mariti hac ratione. q̄ q̄n alius sui debitori negotia gerit si solutionē pecunie eiusdē debitoris sui sibimet fine iusta causa facere retardat in culpa esse cēsēt quāobrē si de pecunia ipa alio obueniat actionē cōpetentez admittit ⁊ fm ipsuꝫ casus est vnic⁹ ⁊ singularis. ff. ō neg. gest. l. debitor. ⁊ qō renuntiatio mulieris sibi nō preiudicet tenuit Fed. cōsi. cclj.

↪ Andre. Poma.

¶ Solutio. Adde secus cōstante vt per Bal. in. l. si pdiū. in. j. colū. ff. de iure do. ꝓ alegz. §fi. cvij. i. iiij. vol.

¶ An mulier. ad de Ro. q̄ cōsuluit q̄ sic. consi. cxl.

1 ☞ Mulier q̄ nō alienat fundum dotalē etiam viro volente.

Estimatis rebꝫ. Fundus estimatus tali estimatiōe que non facit emptionem potest alienari muliere volente. hoc dicit. ¶ Opponitur hec lex videtur etiā loqui in rebus mobilibus quod apparet dum dicitur que vero nō exterent nam immobilia non possunt de facili non exţare. sed mobilia indistincte poterunt alienari isto casu. vt. §. eodem. l. j. Solutio. ᶠ fateor quod poterunt alienari: sed soluto matrimonio possunt per mulierem revocari. vt. l. in rebus. C. de iure do. ¶ Opponitur hic innuit quod res dotales possunt alienari volente muliere. nam talis estimatio non facit desinere rem esse dotalem. vt. l. quod si fundus. supra de fundo dotali. ⁊. l. si inter. ⁊. l. dotalem. C. de iure dotium. et sic est contra. C. de rei vxo. acti. l. i. §. sed cum lex. et instituta quibus alienare non licet. in principi. Soluunt quidam ex textu qui hic dicit neq; volente ꝛc. subaudiunt magime. et istam tenet Dynus. Alij dicunt quod ista estimatio licet non faciat emptionem. facit tamen vt possit alienare volente muliere. vt. l. finali. supra de pact. dota. et istam tenet Petrus quod est notandum. ¶ Opponitur in anten. vt immobilia ante nupt. do. §. ꝓmo. posita. C. ad velleianum. autentica siue a me. Glo. dicit quod ibi dos equiparatur donationi propter nuptias quo ad cetera non autem quo ad permittendum alienationem. Non enim hodie permittitur plusq̄ olim. ¶ Quero dicim⁹ supra. an vir possit alienare volente muliere. Quero ⁊ an mulierˢ possit alienare fundum dotalem volente viro. Jaco. de are. dicit q̄ sic p. l. predictū. C. de iure do. a contrario sensu ⁊ ibi per Cyn. ideo q̄ ipse tenet q̄ dos pōt solui mulieri cōstante matrimonio

monio: vt dixi in. l. ij. in pn. §. eo. vnde eoipso quod vir permittit mulieri q̄ vendat videtur sibi solutum. Sed certe illam opi. reprehēdi in. l. ij. §. eo. Ad idem. l. si predium. Rndeo q̄ ibi nō dz sumi arg. a ↄtrario sensu quia resultaret ꝓiuus intellectus.

4 **Estimare.** ª Seipsam summat. ¶ Quero qd si matrimonium res estimate in dotē date deterioꝛentur cuius periculo deterioꝛatur. Respondeo. vt. l. si plurunq̄. §. fi ante. §. de iure do.

Maritus. Dos indebite reddita cōdicitur. b. d. ꝑsequere
1 banc. l. vt in glo. que bene dicit.

1 ☞ Filius dotem recipiendo tenetur insolidum pater vero tenetur de peculio.

2 In actione de dote q̄ nō interſit an res data in dotem exţet vel non.

3 Maritus qui habuit domum in dotem ⁊ conuentus quando teneatur quatenus facere potest.

Maritus conuentus actione reali q̄ non habeat beneficium ne conueniatur vltra q̄ facere possit.

4 Mulier q̄ bodie possit vendicare a viro rem in dotem datam.

5 Filiusfamilias q̄ tenetur de peculio inquātum facere potest.

6 Pater cōuentus de peculio deducit eꝰ alienū ⁊ q̄s sibi ⁊ suis debetur.

7 Sententia lata contra filiumfamilias q̄ habeat exţecutionem ↄtra ipm factum sui iuris.

8 Filiusfamilias pōt cōdēnari: ⁊ exţecutio fit in peculio ⁊ etiā in personā.

Filio. Primo ponitur nū dictū cōiter i patre: filio. Secūdo in filijs tm̄ tollit tres dubitatiōes. Tertio in patre tātum tollit vnum dubium. Quarto in filio tm̄ tollit aliud dubium. secunda ibi nec interest. tertia ibi at quin. quarta acsi cum filio. Ex prima parte no. † q̄ filius recipiens dotē
1 tenetur insolidum pater vero de peculio. vt. l. si cum dotem. §. transgrediamur. §. eo. ¶ Oppo. de hac eadē. l. ibi filius nō exigitur insolidum. Sol. tenetur insolidum respectu substantie obligationis vt hic in prin. sed cōsiderata efficacia exactionis non exigitur nisi quatenus facere potest vt in sequēti respōso. ¶ Venio ad secūdam partē. Ex qua † nota primo q̄ nō interest siue res exţet siue nō. Contra. §. de pcu. l. in bone fidei. ⁊ cōmo. l. iij. §. si filio. Sol. quādo cōuenitur filius nō interest vt hic. secꝰ quādo cōuenitur pater vt in cōtrario ꝓbatur in. l. si cū dotē. §. fi. §. eod.
3 Et istud facit in arg. † ad. q. maritus habuit in dotez domum. queritur an sol. ma. debet eam restituere si nil aliud habeat vel debeat condēnari quatenꝰ facere potest. Cy. dicit q̄ hic videtur casus q̄ debeat cōdēnari quatenus facere potest. Oō dicit siue res exţent siue non q̄ est verus; sine dubio si maritus cōueniretur actione personali: sed si in actione in rem tūc est dubium per. l. nesennius. §. pe. de re iudi. ⁊ Buil. tenet q̄ quando vir cōuenitur reali nō habeat beneficiū vt nō exigatur nisi quatenus facere pōt. q̄ cōuenitur vt quilibet exţaneus possessor per illā. l. nesenni §. pe. Item no. ipse in. l. quod nomine. §. de cōdi. inde dixi in. l. maritus. §. eo. ꝓ hoc videt casus in. l. etiā. §. licet. §. ofilius. §. eo. vbi si dolo mariti res dotalis interijt tenetur insolidū: sed paria sunt quē possidere vel dolo desijsse possidere. ergo ꝛc. ¶ Quid dicemus. Rndeo q̄ si loquimur de alia re q̄ rez q̄s que ad virū peruenit si cōueniatur vir rei vēdicatione procedit opi. Buil. sine dubio. si vero loquimur in re dotali. tūc fm ista tempora mulier non poterat vendicare: q̄ in eam nō trāsibat dominiū. vt. l. si cum dotem. C. de iure do. dixi in. l. si mora. §. eo. glo. tenet in. l. si a
4 filia. §. eo. in. §. j. ¶ Modie vero † mulier potest vēdicare per. l. in rebus. C. de iure do. Sed aduertendum est q̄ tūc oportet agere vt rez q̄s de necessi tate hoc habeat in iudiciū deducere q̄ rez q̄s fuerit. ⁊ sic non agit vt quilibet exţaneus. ⁊ sic sustinendo Dynū hoc casu posset vir habere beneficium ne exigatur vltra q̄ facere possit. p quo est hec lex: Non ob. l. etiaꝫ
5 §. licet. q̄ ibi ꝓpter dolum grauius punitur q̄ si possideret. Ro. etiā ↄtra hac secūda parte quod filiusfa. tenetur in quātum facere potest de peculio. ¶ Oppo. §. de pecu. l. si quis cum filio. Solu. ibi conueniebatur alia actione q̄ de dote fm glo. ¶ Venio ad tertiam ⁊ quartam partē simul.
6 Ex quibus no. q̄ quando † pater cōuenitur de peculio deducitur eꝰ alienum. ⁊ quod sibi ⁊ suis debetur. sed quando ipse filius conuenitur nihil deducitur. ¶ Contra hoc oppo. q̄ hoc nullius effectus est. nam pater statim cum videbit filium condemnari adimet sibi peculiuꝫ. ⁊ sic mulier nihil consequitur. vt. l. q̄ tuberonis. §. fi. cum. l. seq. §. de pe. Respondet glo. q̄ imo proficiet ad tria. Primo quia potest pater cōueniri actione in factū quod prius nō poterat. Secūdo q̄ filius factus sui iuris potest ex hac sententia conueniri nec exigentur alie probationes quod not.
7 † ↄ sententia contra filiumfa. habet exţecutionem paratam cōtra eūdē factū sui iuris. Tertio prodest dicit glo. q̄ currunt vsure centesime post quadrimestre tempus: et hoc verum si pater adimat. si autem non adi
8 meret tunc fieret exţecutio in peculio de hoc dicit glos. Ex hoc † vltimo habes q̄ filius condēnatur. Item q̄ exţecutio fit ⁊ fit in peculio. ¶ Contra hoc oppo. q̄ filius condēnetur ⁊ exigatur insolidum. vt. l. si dubitetur. §. filius. j. de fideiusso. Sol. specialis casus est hic q̄ filius non tenetur vltra vires peculij. simile in. l. si filius. de iudi. ¶ Oppo. q̄ exţecutio differri debet in tempus exţistentie sui iuris. vt. l. si minor. §. si seruus. et l. iij. §. sed vtrum. ibi est quidam ꝛc. et ibi no. §. de mino. Solu. dico sustinendo glo. quod exţecutio non fit in personam filij durante patria potestate vt ibi. sed in peculium sic: vt hic veritas est q̄ etiam in persona filij fit exţecutio quod apparet q̄ potest cedere bonis. vt. l. penult. C. qui bon. ce. pos. non enim est necessaria filio cessio bonorum nisi possit capi in personam: vnde prealegate glo. nō sunt vere ⁊ eas reprehendit Ricar. malum. potest ergo fieri exţecutio durante patria potestate et in personam ⁊ in peculium vt dictum est. ¶ Oppo. quod pater qui tenetur de peculio tenetur vt fideiussor contractus. vt. l. cum filius. in princip. de verbo. obliga. sed in fideiussore contractus non fit exţecutio vt plene dixi in. l. j. iudi. solu. ergo in patrem nō poterit fieri exţecutio quod fieri potest capiendo peculium quare Pet. dicit q̄ non fiet per modum exţecutionis: sed agendo contra patrem de peculio quod est contra istum tex. nam tunc pater deduceret quod sibi ⁊ suis debetur. Dico ergo q̄ pater non est solum fideiussor contractus: imo est vt fideiussor iudicij. vt. l. iij. §. item scribit. de peculio. Ideo poterit in eum fieri exţecutio. vt. d. l. j. iudi. solu. Petera pater ⁊ filius tenentur eadez actione. vt. l. iij. §. cui congruit. §. de pecu. ¶ Item oppo. ad glos. quod pater non possit adimere peculium. vt. l. summa cum ratione. §. de pecu. Sol. intellige quod hic bona fide ademit et ita sentit Jaco. de are. Ad predicta de exţecutione fienda in peculio facit. §. de noxa. l. et fit condemnatus. que lex habet glol. not. qualiter in peculio aduentitio fiet exţecutio contra patrem. ¶ Ultimo Dyn. inducit ad questionem maritus habuit in dotē vnā domum. et solu. matr. nihil habebat an debeat restituere domum vel fit condemnatus inquantum
b facere potest. De qua questione dic vt. §. dixi in eadem. l. ꝛc.

Maritus. In exactione inquā
1 tum quis facere potest non fit deductio eris alieni nisi in donatore.

Cum mulier. Viro restituēte dotez debet a muliere cauerī de idemnitate. hoc dicit.

Ios sic stipulet. Stipulatio generalis refertur ad oēm casum soluti ma. b. d. ¶ Oppo. in aut. de nupt. §. sed ⁊ captinitatis. Solu. dicit per captiuitatem nuptie non dissoluuntur. ¶ Opponi. q̄ mos ciuilis non equipareꝫ naturali. vt. l. ex ea parte. §. insulam. j. de verbo. obliga. Solu. vt per Dy. in. l. si cū dotem. in princ. §. e. dixi in. l. gallus. §. ꝛ quid si tātum. de libe. et posthu. ¶ Quero aliq̄s est stipulatus sibi dotem reddi ᵇ in omnem
b c casum restituende dotis. Ista stipulatio est generalioꝛ q̄ illa de qua hic dicitur quia potest etiā euenire casus restitutionis dotis constante matr. vt propter inopiam an tunc poterit repetere. Puto
c q̄ non quia propter inopiam non dicitur dos vere restituta cum remanet vt deseruiat oneribus matrimonij. vt. l. vbi. C. de iure do. sed si esset alius casus restituende dotis vere. vt si vxoꝛ deberet separari a viro propter fornicationez viri fm q̄ dicit iura canonica. tūc forte illi stipulatoꝛi competeret actio ex stipulatu.

1 ☞ Habēs actionem directam si consequitur, vtilem quod illā non intentat.

2 Usufructus licet cedi non possit commoditas tamen vtendi ceditur.

3 Si mulier cedit in dotem vsumfructum fundi qui erat viri sed eius non durauit q̄ ad heredem mulieris non transeat.

4 Locatio vel venditio facta vno nummo quādo valeat. remissiue.

5 Emphyteosis data in dotem viro cui fuit restituta per dominum solu. matrimo. quomodo restituatur.

Usufructus. Ususfructus i do
tem datus in re ꝓ pria mulieris sibi ⁊ heredi restituit facto diuortio. in revero mariti sibi duntaxat in aliena

¶ Estimate. Bal. quem refert pan. de cas. dicit hāc. l. esse notādā ꝓpter mulieres rusticas q̄ remanent vidue cuz vestib⁹ et iocalib⁹ factis a ꝓmis et deinde nubunt secūdo et tradunt istas vestes vt iocalia esti mata ⁊ mariti dimittunt ipsis mulieribꝰ ⁊ efficiunt deteioꝛes vtēdo q̄ heredes mariti nō pñt illas restituere sol. matr. mulieribꝰ lz ipse illa deteioꝛauerint q̄ estimatio fecit emptionem.

¶ Reddi. Paul. de cast. dicit se semel defēdisse vnā vidua q̄ se obligauerat in omnē casum restituēde dotis ꝓ dote nurus recepta a filio ⁊ filiꝰ esset effectus inops ⁊ nurus ageret ad restitutionez dotis consuluit ipse q̄ illo casu non erat fieda restitutio ſz confignatio eius ꝛfilium est. cxxvj. Idem tenuit pe. de anchar. consil. cxviij.

↪ Andre. Poma.

c ¶ Puto q̄ adde q̄ p istā opi. cōsuluit pau. de castr. cōsi. cxxvj. sed cōtrarium cōsuluit Ro. consil. cccliij. ⁊ vide de hac questione per Jmol. consi. c.

Archivo Histórico

vero commoditas percipiendi fructus sibi et heredi debet restitui.h.d. Diuiditur in partes qnq; Primo ponit vnū dictuz in quo simpliciter dicit vsumfructuz mulieri ⁊ heredi eius debere restitui vsq; ibi.qō an sit verum. Jbi scōa in qua qō est dictū de herede renocat in dubiū.vsq; ibi.si cū heredem. Jbi tertia in qua declarat qñ mulier dedit in dotē vsumfructū fundi qui erat maritivsq; ibi:q; si fundi. Jbi quarta in qua ponit aliud dictum qñ mulier dedit in dotem vsumfructum fundi q erat mulieris ⁊ durauit eius neq; alienauit vsq; ibi.si vero alienata. Jbi quinta. Jn qua pſequitur duo cōiter.s.quādo dedit in dotem vsumfructum fundi mulieris qui nō duraunit eius:sed alienauit vel si dedit in dotem vsumfructū fundi alieni vsq; ad finē. Et ista vltima pars diuidit in duas.q; prima loquitur de restitutione que fit mulieri. Secunda de restitutione que fit heredi eius:scōa ibi:nam et finge ⁊ dubietas huius.l.est specialiter in hac vlti ma parte q; vsufructus nō pōt cedi ⁊ si cedatur si nitur.vt.l.si vsufructus.ff.de vsufruc.⁊ institu. de vsufru.§.finitur. ¶Et ex hac diuisione habes casum in terminis clarum. Glos. prima fuit additio et ponit casum ⁊ in quibusdā nō bene dicit vt j.dicam.recito ergo primo aliam gl. ¶Opp.ego dixi diuidūdo q; pmo ponit vnum dictuz simpliciter. Contra imo loquitur limitatiue in fundo qui non erat viri neq; vxoris.Sol.gl.q; nō apparet cuius erat fundus tpe donatiōis in dotē ⁊ ideo illud dixidit postea in quatuor casus. Secunda pars non habet ſtrariā. ¶Venio ad tertiam partē.⁊ oppo. ei qui est dñs nō potest cōcedi vsufructus cuz res sua nemini seruiat.vt.l.vti frui.in pn.ff.si vsufru. pe. Rſi.apud mulierem erat vsufructus formalis cū cōceditur viro dño ꝓpietatis ꝛ esse causalis ⁊ cū restituit mulieri incipit de nouo esse vsufructus formalis ⁊ vide glo.que icipit si formalis ⁊c. que bene dicit q; statim quādo est apud mulierem mutatur de formali in causalem. Et hoc facit ad questionem si habēs ſactionem directā consequatur vtilem an possit illam vtilem intentare. Et dic q; nō ar.huius.l.⁊ quod dixi in.l.ij.de act.&oblig. ¶Venio ad quartam partem ⁊ opp.si mulier est dña sibi nō pōt restitui vsufructus vt pr̄alle.l.vti frui. Rſi.q; in eā nō trāsfertur formalis ſz incipit esse causalis. ¶Venio ad quintam partem ⁊ opp. videtur q; vsufructus nō possit cedi vt institu.de vsufr.§.finitur.Sol. ſdic q; hic nō ceditur ei vsufructus:sed cōmoditas[a] vtendi ⁊ fruendi ad quod facit.l.necessario.§.fi.de peri.⁊ cōmo.reiven.⁊ hoc habes.ff.de pac.l.si tibi.§.pactum. ¶Oppo.q; fit alius modus restituēdi.ſ.q; locet vel vendat mulieri vno nūmo.vt.l.si vsuſſr.ff.de iu.do.So.fateor qō illud remediū q; hic deficit ſuppletur p illaz.l. ¶Oppo.ad ſi.q; nō debeat restitui here.q; vsufructus morte finitur.vt.l.corruptionem.C.de vsufruc.Sol.si mulier fuisset vsufructuaria fateor qō ad heredē nō trāiret.sed hic maritus erat vsufructuarius tamē q; hoc erat cōtemplatiōe mulieris cōmodum quod percipit debet restitui mulieri et heredi eius. ¶Quero ſqd si mulier dedit in dotē vsumfructum fundi qui erat viri sed eius non durauit q; alienauit .glo.j.magna dicit istum casum esse in text.⁊ esse idez sicut quando mulier dedit in dotem vsumfructum fundi sui quem alienauit q; nō placet. Jste em̄ casus nec in tex.est nec esset vera decisio.q; si mulier dedit in dotem vsumfructum fundi qui erat viri ꝛ ipsa mulier erat vsufructuaria nō fecit fructuariū virū.vnde ad heredē mulieris nihil trāsit ſ vt hic in tertia parte.l. ¶Quero an valeat ꝙditio vel locatio vno nūmo.[b] Ly.ponit in.l.maritus.C.de pcn.⁊ ꝓbat.hic glo.tāgit in l.si quis ante.ff.de acquiren.posſeſ.⁊ ibi plene dixi. ¶Ultimo ex hac.l. collige distinctionem per te. ¶Quero extra ſglo.res emphyteotice fuerūt data viro in dotē ⁊ ei refirmate p dñz.quero qualiter restituantur so.ma.cū nō possit fieri alienatio nisi cōsentiente dño. Rſideo per remedia huius.l. patietur vti frui re illa. Jdē forte in rebus occasione dotis marito concessis in feudum.

a ¶Cōmoditas. Bal. ꝛſi.cl.ꝛꝛꝛv. li.iiij. dicit q; mulier dādo in dotē vsumfructuz non dicit alienare.sed in corpore matrimonij.

b ¶Vno nūmo. vi de ꝓbe.de anc.cō ſi.vlti.Card.ꝛſil. iiij.de loca. et ibi quid ſi res est soluta ꝛcedi per eccleſiā ad longuz tps vno nūmo possit ſimiliter concedi ſudeo.

c ¶Fraudulentū. p hoc determinatur.q. q; ſi aliqs expectās bñficiuz p mortē ⁊ aliquis habeat pigue beneficium q; renūtianit cōſanguineis aut amicis ne ptineat ad expectanté vel vt p tineat ad domum si moziatur renūtiatio habetur p non facta ⁊ expectanti conceditur ⁊ hodie est casus in.c.ij.de renū.li.vi.ſi aūt nō mozetur remanet firma renūtiatio q; ſibi ſoli renūtiāti eſſet nocina nec poſſet cōtrauenire.q; fundaret ſe i turpitudine ſua l. cum ꝓtrearis. C.de ſer.pign.da. manu.⁊ vide old. conſi.cccꝛliij.

Seruus dotalis. Jn

rebus que in alienū cōmodū gerūtur cō filium est illius volūtatem exquirere vt gestor se a periculo gestionis exoneret.b.d.Opp. q; istud remediū nō sit necessariū cū ꝑpter heredi tatem maritus non teneatur vxori vt.l.hinc queritur.§.potest.ff.de pec.Sol.intelligas hic quando fuit consecutus contemplatione vxoris.⁊ colligitur ex qualitate persone relinquentis.vt.l.sed et si plures.§.in arrogato.de vulg.⁊ pupil.ſub.⁊.C.de iure deli.l.cum aliquis.vbi ex verbis colligit. Jtē in dubio pręſumitur ſm no.in.l.aditio.de acqren. here. ¶Op.ex glo.dos non potest restitui conſtāte mat.vt.C.ſi cōſtā.ma.l.i.So.hic casus est specialis q; per hoc cōditio mulieris efficitur melior et mariti efficitur deterior.vt.l.ſi constante.ff.de iure do.dixi in.l.cūis.ff.eod. ¶Oppo.ex glo.de.l. qui ſic.ff.de ſolu.Sol.vbi qui ſic ſoluit vt ſtatim recipe ret nō trāſſert dominium ſi ꝯmodum aliquod apud recipientem nō remanet ſecus ſi apud recipientem remanet cōmodum vt hic. ¶Quero qd ſi mulier interrogata tacet. Reſpondeo maritus non cogitur adire.vt.l. ſi curator.§.ſi hi.ff.man. q; taciturnitas ſemper interpretatur cōtra tacentem.vt.l.de etate.§.q; tacuit.ff.de interrogato. act. ¶Quero quid ſi mulier est absens adeo q; nō potest ſibi denūtiari. Reſpondeo videtur q; perinde est ac ſi denuntiatum esſet.vt.l.ſi ancillam.ff.ꝓ ſuo. et.l.ſideiuſſor.§.i.ff.de manda. verius est q; nō videtur denuntiatum.nam dicta iura loquuntur q; habeatur ꝓ denūtiato quātum ad egonerādum se ne incidat in obligationem aliquā ꝓpter denuntiationem factam ſed non habetur ꝓ denūtiato vt liberetur ab obligatione que iam incipit vt.l.ſi tibi mandanero.§.i.ff.man. Jta in proposito maritus iam erat constrictus vtiliter gerere negotia dotalia.vt.l.pe.in pn.⁊.l.ſi.ff.eo.⁊.l.ſi conſtāte.§. ſi maritus.ff.eo.⁊ ita absenti non pręiudicabitur: idem in societate.

c ¶Filie. Repudiū fraudulentū[c] patri nō pręindicat.b.d. Pone caſum in terminis ſm glo.⁊ Dy.q; pater dedit dotē ꝓ filia emācipata ⁊ ſtipulatus est in caſu mortis tm̄. ¶Op.q; patri nullo modo cōpetat actio cū filia est emācipata.vt.C. de rei vxo.act.§.extraneum.So.hic ſtipulatus est in vnū caſum ſcz mortis. ¶Op.ff.de iure do.l.pfectitia.Sol.intelligas eodē modo q; hic pater in vnum caſuz tm̄ ſtipulatus erat.vnde in alio cōpetebat actio filie ⁊ heredibus eius.vt.l.ſi cum dotez in pn.ff.eo.facit.ff.eo.l.ij.§.ſed q; in patris. Oppo. dolus tertij.ſ.viri nō debet pręiudicare mulieri vt eius heredibus.vt.l.eleganter.in pncio.ff.de dolo. cuius cōtrarium hic dicitur.Sol.potes dicere q; hec mulier participauit doluz.ſed diuinare est. videtur enim q; de iure communi actio detur heredi mulieris:tamē q; viri dolo factum est pater contra eū potest habere regreſſum per vtilē actionez ⁊ ſi vir nō esſet ſoluendo pater ageret contra here des mulieris ad quos peruenit in ſubſidium.vt.l. plane.l.a.ij.§.qui rogatus.de lega.j.⁊.l.ſi.de eo per quē fac.est. ¶Querit glo.quid ſi filia esſet in potestate.tunc glo.dicit ſecus.q; filia nō haberet heredem in pfectitijs. Jdē no.ff.eo.l.nupta.§.i.et per Azo. in ſumma de iure do. Cōtrarium videtur tenere glo.in.l.ſi cū dotem.in pncio.ff.eo.q; in dote filiaſa.poterat habere heredez ſm ista tpa quando actio eēt ſua tota.⁊ ibi examinaui. ¶Quero quomodo[d] ꝓbatur q; vir ad hoc miſiſſet repudiuz vt patrem fraudaret. Rſi.coipſo q; infirmā repudiauit.nā hic vr̄ miſſuz repudiuvt pr̄ fraudet. tex. est ex de renū.c.ſi.lib.vi.⁊ hoc vr̄ etiā de mēte bui[e].l. ¶Ultimo ista.l.inducit in arg.ad.q. quas queſti.ff.eo.l.ij.§.item ſi voluntate.

e ¶Si filia. Expēſa funeris ſtatim repetitur nō expectata dilatione legali.hoc dicit.Nota ergo q; mulier debet ſepeliri de dote. Concordan.ſunt in glossa.

Andre. Poma. Vide p barba. ff.ꝛviij.i.viij.co. ⁊ ſeq.in.ij.volu.

d ¶Expensa funeris.q; ſz maritus habeat dilationē legalē ad dotē reſtituēdā tñ dz facere expēſas funeris q; de ipsa dote est ſepeliēda.et ſi ipse nō fecit ſed alius cui venit re ſtituēda ille ſtatiz pōt nō expectata dilatione legali a marito expensaz petere.l.euz.in fi. cū.l.ſeq.ff.de reli gio.ſic ergo logt ista lex qñ cedet lucro mariti ſz qdam moderni cōtrariū dicāt ⁊ male cōtra istuz text.nā qñ nō cedit lucro mariti nō tenet maritus ꝛtribuere ad expēſas funeris ꝙ eos.ſed hoc nihil facit q; verū est q; nō tenebit contribuere de ſuo: ſed quouſq; dos est penes euz tenea facere expēſas de ipſa dote ⁊ ipsas postea in eam cō putare vt iurib[9] ff.alleg.

1 ¶Vir manumittit seruum dotalem etiam vxore inuita.
2 Res subiecte restitutioni qō non possunt alienari.
3 Qua actione vxor repetit seruum dotalem per virum manumissum.

Dotalem. Jurisconsultus tractat hic vnam materiā de seruo dotali manumiſſo vſq; ad

l.in bis.⁊ primo loquitur quando vir manumisit vxore contradicente vt bac.l.dotalē. Scōo quādo vir manumisit vxore volente animo donandi.vt.l.qō ſi vir.⁊.l.ſeq. Tertio quando vir manumisit vxore volente non animo donandi.vt.l.ſi vero negotium. vſq; ad finem.⁊ breuiter hoc intendit ſi vir manumittit vxore contradicente
1 restituit omnia.h.d. ¶Tſio. qō vir potest manumittere seruum dotalem inuita muliere vt hic.et.l.ſeruum.ff. de manumiſ. ¶Oppo. seruus dotalis ſubiacet restitutioni ergo non valet manumiſſio.vt.l.ſeruū ſub
2 cōditione.ff.de manumiſ.C.cōia de leg.l.ſi.§.pe.Sol. Jac.de ſare.qō cōtrarium loquitur quando ſubiacet restitutioni ita qō ipſo iure transferatur dñium qō hic nō est:ista est bona ſolu.ſm ista tempora. vt dixi in l.ſi moza.ff.eo.hodie nō ꝓcederet per.l.in rebus.C.de iure do. niſi dicerēs.vt.j.dicam. Vel aliter ſm Jac.de are. q; cōtraria loquuntur quando res ſubiacent restitutioni ita qō adueniente conditione retro actum fingatur quod hic nō est q; non placet quia in legatis conditionalibus nō fingitur retro.vt.l.ſ.§.j.ad ſil.⁊.l.ſi mater.§.eandē.ff.de excep. rei iudi. Tene ergo primam nec obſt.hodie.l.in rebus.nam cū dos detur eo ꝓposito.vt perpetuo ſit penes virum.vt.l.ij.ff.de iu.do. fauor liberta
a tis facit q; valeat perinde ac ſi maritus esſet dominus irreuocabiliter. ¶Opp.res dotales alienate possunt reuocari in dotem. vt.l.ſi estimatis.ff.eo.ſolu.ſpeciale est hic in libertate que reuocari nō pōt. ¶Opp. C.de bis qui a non do.ma.l.j.ſolu. hic maritus erat dominus:ibi manumittens nō erat dominus. ¶Opp.q; etiam quando a non domino manumittitur debeat restitui.vt.l.in ſumma.§.penul.de condi.indebi. ſolu.ibi dominium fuit translatum ignoranter hic ſciēter. ¶Sed contra hoc videtur qō plus debet ſm hoc grauari vir qui ſciebat se teneri quam ille qui ignorabat.Solu.vt dixi.ff.eo.hoc faciūt duo:ſcz fauor libertatis ⁊ votum dotis qō est vt perpetuo ſit penes virum. ¶Quero qua
3 ſactione ista mulier repetit gl.dicit conditione ſine cauſa vel ex cautione ſi prestita est. Jac.de are.dicit ⁊ melius:quia istud inſpat. succedit in locum ſerui dotalis.vt.l.dotalem.in fi.ff.de heredi.inſti.⁊ ideo ſicut seruum tenebatur restituere actione de dote.ita illud qō cōſequitur ex iure patronatus illud vero q; conſequitur nō vt patronus reſtituet officio iudicis deſeruienti actioni que deſcendit ex illa equitate quia ſi seruus non fuiſſet manumiſſus totum acquireretur mulieri et exponit ſic iſtum tex.restituere dz mero iure per actionem de dote. cū istud iuſpatronatus ſuccedat in locū dominij ſui ſerui ⁊ quod ſequitur alteram vero portionem dotis iudicio exponit.i.propter equitatem iudicij dotis quod est bonefidei qō ſatis placet. ¶Ulterius possumus dicere qō ista mulier agit cōdictione ex.l.iulia.de maritan.ordi. de qua fit mentio.ff. eo.l.ſi vero.ff.dabit.⁊ in.l.ſi filius emancipatus.§.ſi.ff.ad.l. cornc. de fal. et iſto modo potest etiam intelligi.

1 ¶Donatio rei que est futura mea. An valeat.
2 Dictio quodammodo quod dt nota impropꝛietatis.

Quod ſi vir. Si vir voluntate mulieris donantis

ſuis operibus nil reſtituit.b.d. ¶Opp.j.quarum re.act. nō oa.l.i.§.que onerande. Sol.intelligas quod nō fuerunt opere impoſite cauſa onerande libertatis. ¶Oppo. quod ſeruus dotalis est viri.vt.ff.eo.l.ſeruus dotalis.ergo non potest ei donari.vt.l.ꝓpias.
1 C.de leg.Solu.potes dicere q; conſiſtit donatio rei mee que est futura nō mea.vt.l.ſi rem meā.de verb.obli.⁊ de legatis primo.l.cetera.ff.eo. sed hoc non placet quia ibi confertur in tempus que est futura nō mea. hic autem donatur cum mea est. Et ideo iurisconſultus volens tollere hoc contrarium dicit quod nō est ꝓprie donatio sed quodammodo vide
2 tur donare in hoc quod permittitur manumitti:hec em̄ dictio ſ quodā modo impropꝛietatem denotat.vt.l.ſi me in vacuā.ff. de acqui.poſ. et.l. ij.ff.re.amo.⁊.ff.de libe.⁊ poſtbu.l.in ſuis.

1 ¶Si maritus manumittit seruum vxore ignorante: An mulier habeatur ꝓ contradicente.

Ignorans etiam ſi ſit coniunctus: An habeatur ꝓ contradicente remiſſiue.

2 Maritus qua actione teneatur ꝓ seruo per ipſum manumiſſo.
3 Ambaſiatores quod non teneantur reddere communi munus eis factum ab imperatore.

Si vero. Si maritus manumittit vxore volente eo

animo vt eius negotium geratur reſtituit oia que vxor patronus cōſequitur mulieri ⁊ eius heredi:ſecus in eo qō conſequitur vt quilibet.hoc dicit vſq; ad.ff.de viro.
1 ¶Querit glo.quid ſi maritus manumittit vxore ignorante ⁊ dicit qō vxor videtur cōtradicere. Jac.de are.dicit quod ꝓpter coniunctionem perſonarū pręſumit conſentire.vt in.l ſi ſeruus.de dona.inter vi.⁊ vxo. sed certe illa loquit in pręſente ⁊ sciente sed ignorans videt cōtradicere etiam ſi ſit cōiuncta perſona.vt.l.ij.ff.ſi.ff.eo.⁊.l.in eo.ff. deinde.ff. de ri. nup.sed ſi esſet pręſens ⁊ tacens an ꝓpter coniunctionem perſonarum inducatur cōſensus. Dixi plene in.l. que dotis.ff. eodem. ¶Querit glo.ſ qua actione repetat vxor illud a marito. Reſpondet quod act. mandati vel nego.gest. Jdem not.in.l.ꝓxima.⁊ sic pertranseunt doct.mihi hoc diſplicuit quia ſi hoc esſet verum dictum iuriſconſul.j.eadem.l.ff. de viro.non ꝓcederet vt ibi dicā. Preterea ſi manumitto seruum tua voluntate ex eo q; ſim patronus non teneor tibi ad aliquid nec ex eo videor locupletior vt l.naturalis.§.fina.de pręſcriptis verbis. ⁊ ibi no. et.l.plane.la.ij.§.j.ff. de legatis primo. quia ergo maritus non tenebatur mandati vel nego. gest. de iure communi ideo ꝓuidebat.l.iulia. de maritan.ordi. q; maritus teneatur.vt.j.ea.l.§. dabit autez. competit ergo contra virum cōdictio ex illa.l.iul. vt dicto.§.dabit.⁊.l.ſi filius.in fine.ff. de fal.ꝓbatur in.l.ſi poſtulauerit.§.fina.ff. de adul.posſes dicere quod istud est cōtra.l.dotalem.ff. eodem. vbi ad hoc competit actio de dote. Reſpondeo ibi maa numiſit vxore contradicente ideo de iure communi tenetur restituere quicquid conſequitur.vt.l.titius.cum.l.ſeq.ff. de actio.empt.⁊ no.in.d.l. naturalis.§.ſi.de pręſcrip.ver.

a # Item quicquid. Summaui cum precedē

ti.No.argumen.de tanq; ⁊ inducitur in argu. per
3 glo.ad.q. De ambaſiatoribus[b] mediolanen. qui
b bus fuit factum encenium ab imperatore vtrum debeant restituere cōmuni ⁊ vide glos. hic.⁊.ff. de procu.l.qui ꝓuio.§.procu.vt in ceteris.⁊.l. ſi plures.§.interrogato.de vulga.⁊ pupil.⁊ per Ly.in l.manifestiſſimi.C.de furt.⁊ per Buil. de cu. in dicto.§.procu.vt in ceteris ⁊ ibi dicit q; ambaſiatores nullo modo debent restituere cōmuni niſi expreſſe id fuerit eis datum vt communi redderent ⁊ probatur quia donationes que fiunt ab imperatore videntur fieri contemplatione eius cui dātur.vt in.l.cuz multa.C.de bonis que liberis.ego ꝓ hoc induco.l.diuus.ff. de bo.dam.vbi patet q; tales ambaſiatores conſueuerunt remunerari.ad idem.C.publi.letitie.l.prima.libro.xij. Et ꝓ hoc est casus ſi bene inſpiciatur.ff. ꝓ socio.l.ſocium qui in eo.in fine.

Dabit autem. Summani cū pręcedenti. Not.ex hoc

§.quod ad petenda ista que maritus conſequitur vt patronus inducta est prouiſio.l.iulie.⁊ sic competit conditio ex ista.l. non actio mādati. vel negᵒ gest.vt.ff.di.dixi.⁊ bene.

1 ¶Lex prouidens aliquid contra ius cōmune quando extendatur.
2 Statutum non diſponens contra ius cōmune qō a extenditur ad casus ſimiles.
3 Allegans cauſas absentie non cauet de rato.

De viro. Prouiſio.l. cōtra ius cōmune

nō extenditur vltra illud quod lex exprimit:ſz eadē sit ratio.hoc dicit. ¶Oppo- b nitur quod de viro debet extendi ad socerum. vt l.diuo ortio.§.interdum.§. eodē. cum eadem sit ratio ergo idem ius. Huius timore hic sunt due lec. in glo.ſm primam obſt.cōtrarium sed reſpondet quod non est eadem equitas in socero que est in viro:sed quare non est eadem bie non dicitur: vnde alij legunt quod hic detur vtilis actio contra socerum ⁊ eius heredes ⁊ ſic due negationes hic ponte faciunt vnam affirmationem quod est expreſſe contra mentē huius.l.dic ergo vt intelligas. Quā
1 dot.l.prouidet aliquid contra ius commune illa l.non extenditur.niſi quatenus in ipſa exprimat vt tex.dicit expreſſe in.l.pręcipimus. in fi.C.de appellat.⁊.ff.de legibus.l.quod vero.⁊.l.ius ſingulare. Sed de iure communi contra eum qui manumittit de voluntate alterius nulla actio datur. vt l.naturalis.in fi.de pręſcript.verb.sed per.l.iulia. fuit prouiſum contra virum ⁊ contra heredes viri de socero nil fuit additum:ideo ad eum nō egtendit vt hic. Sed ſi intelligeres.vt glo. dixit in principio iſtius.l.⁊.j.l.progima. scz quod vir teneatur actione mandati vel negotiorū geſtorum. et ſic de iure cōmuni eadem ratione teneretur socer et be-

a ¶Item quicquid. Sed cal. in.c.poſtulaſti.de concef. prębē. diſtinguit aut persone ambaſiatorum erant note ꝓncipi etiā tunc sunt ambaſiatorum aut non erant note ⁊ tunc ſecus aut dona erant concedētia pſonis ambaſiatorum puta dedit eis veſtem vel doctori libri et tunc sunt ambaſiatorum aut dedit caſtrum et tunc videt ſpectare ad ciuitatez ⁊ ſic erit ciuitatis cū hac diſtinctione transit etiā ibi dem do. Anto. et do. Flozia.ꝛz opi. bar. hic quā videtur ſequi.d. Joā. Andre. Barba.

Andre. pomate.

¶Item quicqd. Vide quid ꝓ iſtū tex. dicat Old.cōſilio. cxxix. cōſil. lviij.in fi.

b ¶Ambaſiatoribus. Adde Bal. in terminis cōſil. lvij.j.volu.

EL COLEGIO DE NUESTRA SEÑORA DEL ROSARIO

Archivo Histórico Rosario

a ¶ In bis.ꝛ vide Bar.in consi.incip.Bart.de tuder.ad quod alleg. istā l.ꝛ vide glo.Jnno.in.c.cū dignum.ff.de homi.Andre.Barba.
↪Andre.pomate. a ¶ In bis.vide Alex.consi.xx. in fi.in.v.volu.
b ¶ Tenementi. Adde qō Bal.fm Cy.tenet cōtrariū: qr esset minus inhumanū: qr nulla rō dictat qō si habes rem conductā ꝛ aliquis ponat incēdiū absq; tui culpa: qr habeat te odio qō tu tenearis arg.l. ſz et dāno.ff.loc.paul. de cast. distinguit q aut potuisti prouidere: qr ille fuit minat⁹ hoc facere ꝛ non adhibuisti diligentiā nec mihi significasti. et potest pcedere dictū Bart.alias dictū Cy. et Bal. ꝛ de hoc vīō bar. in.l.cotē.ff. q magnos.de pu.spe. in titu.de iniur.et dā. da.ff. sequik. ver.sed pone inimicus. Raph.in l.stichus certo.de ver.ob.Bal.in.l. falsus.j. de furt. bar.in.l.creditor. j.de sol. vbi dicit q dānum datum a prædone dicitur casus fortuitus ꝛ vide per Bal.ff. clig.ꝛ.ccgvij.lib. ij.an damnuꝫ qō passus est socius ob inimicitiā ſocij vel partialitatis tangat ſociū.
↪Andre. pomate.
c ¶ Violentia. Vide Roma. consilio.clxxij.
↪Andre. pomate.
d ¶ Item quero. Vide Alex.consi. clij.incip. in causa ꝛ lite vertēte in j.colum.in.v. vo. lu. Ro.cōſi.cclvj. Fel.in.c.super ea. in.ij. col.lib.ij. de test.barba.consil. clig. Roma.cōſil. clxxij.ꝛ ꝛſi.cclliij. Lard.cōſi.clxiij.
e ¶ Tertia opiō. Et vide ro. in cōſilio.cclj. de vestibus q̄s vxor apportat ad domuꝫ viri ad vſum quotidianum. Andr. Barba.
↪Andre. pomate.
f ¶ Pluries. vide Alexā.cōſi.cxxj.in vltima co. in.iiij. volu.ꝛ consil.clij. in.viij.co.in.j.vo.
g ¶ Pluries consului. Addez cōi ter docc. trāſeunt cum opi.Bart. tā legendo q̄ consulendo vt ipse barto.consuluit.cōſi. 3 res ſoceri cum ſcriptum ſit quod quilibet ad quē aliquid peruenit ex mandato teneatur mandati. vt.l. ex mandato.ff. mandati. et.l. qui proprio.ff. procura. vt in ceteris.ff. de procu. ¶ Contra prędicta facit quod no.in.l. ſi constante. in principio. ff. eodem. Dic vt ibi dixi ꝛ in hoc apparet intellectus eius cū dicitur quod ††statuta non recipiunt interpretationem extensiuam quia hoc verissimū est in statutis que disponunt contra ius commune vt hic. Sed ſi ſtatutum esset quod cōtra ius cōmune nō disponeret traheretur ad ſimiles casus. vt.l. de quibus. supra de legib. ¶ Querit Dynus an † veniens ad allegandum causas absentie debeat cauere de rato. et dicit quod non quia.l. non cauetur.ꝛ est glossa in.l.in eo.ff. nemo. infra de regulis iuris.
2 ☞ Qui tenetur ad certam qūtitatem respectu certe ſpeciei dando ſpeciem liberatur.
Ex iſtis verbis quanta pecunia erit quis videtur obligatus ad quantitatem ꝛ non ad ſpeciem.

Quod ait. Quando quis †tenetur ad certe ſpeciei ſoluendo ſpeciem liberatur.b.d. ¶ No. † quod ex iſtis verbis qūta pecunia erit videtur quis obligari ad quantitatē non ad ſpeciē. ¶ Secundo not. quod dixi in ſummario facit infra de lega.j.l. ſi fundum per fideicōmiſſum. ff.j. et.l. nemo. ff. fina. et.l. quidam teſtamento. ff. ſi tibi. j. de lega.j.ꝛ.j. de doli exceptione. l. fideiuſſor. euictionis. ꝛ ſic habes caſum in quo aliud pro alio potest ſolui creditore inuito.

Fecactio. Quero de q̄ actione loquatur glo. dicit man. vel nego. geſt. quod reprobatur. ff. l. proxima. in princip. ꝛ. ff. de viro. vel dic vt glo. dicit cōdictione ſine cauſa vel ex cautione. vt. ff. eodem. l. dotalem. quod non placet: qr ibi loquitur de actione de dote que datur demū ſolu. matri. Unde glo. dicit tertio quod loquitur actiōe de dote ꝛ quod vir vergebat ad inopiā: qō licet in ſe ſit verum tamen non eſt de mente. l. dic ergo quod loquitur de cōditione. l. iuli. que datur contra maritum ad id quod conſequitur a liberto. vt dixi. ff. eo. l. prox.
¶ Damnum datum ab inimicis quando dicatur caſus fortuitus.

In his rebus. [a]Damnū datum ab inimicis mariti culpa mariti dari videtur: et ideo maritus tenetur. hoc dicit. ¶ Opp. de. l. incendium. C. ſi certum petatur. Solu. hoc excipit pecuniam: quia in ea maritus tenetur de caſu fortuito. vt ibi. ¶ † Quero quid ſi aliquis habebat inimicos ſine culpa ſua: an teneatur de damno ab eis illato. ꝛ videtur quod ſic vt. l. ſi merces. ff. culpe. ff. locati. quod tene menti.[b]
¶ Contra hoc oppo. ff. commoda. l. ad eos. ff. l. in rebus. ff. loca. l. ſed de damno. ff. de reg. iur. l. contractus. vbi violentia[c] numeratur inter caſus fortuitos. ſolutio dic quod quando violentia adhibetur contra te ſingulariter propter aliquam indignationem contra te habitam culpa tua: vel ſine: tunc dicitur dānum datum tua culpa. vt in. d. ff. culpe. Si vero nō contemplatione tui: qr ſic fecisset cuicunq; quem inueniſſet vt in deprecationibus que fiunt in ſtrata vel captura ciuitatis: tūc esset caſus fortuitus vt in contrarijs.
☞ Quando vestes restituuntur vxori: an cōpenſetur prętium quod est tunc: an quantum conſiſtebat ab initio.
Veſtes date vxori per virum quando ſint vxoris vel reſtitui debeant heredi viri.
Victus appellatione venit veſtis.

incipien. qō de veſtimentis. Ange. conſil. clj. incipien. nicoletus de tartagnis qui fuit pater aui domi. Alexan. vt ipſe refert conſuluit Paul. de caſtro. conſi. clxxxiiij. Pet. de ancha. conſi. clxxxj. vbi refert ita conſuluiſſe quēdam domi. Joan. de canamonte ſolennem virum. do. Lardi. conſi. xiiij. Idem conſuluit Ro. cōſi. cxlvj. in quo conſi. tenet qō licet do
4 Dominus quando poſſit accipere veſtes famulo recedenti.

Seruus vxoris. Facto diuortio maritus ve ſtimenta data ſeruis dotalibus recuperat qualia ſunt alias compenſat in dotem. hoc dicit. ¶ Opponitur ſupra de in rem verſo. l. tertia. ff. proinde. ff. l. ſi res. in principio. glo. ſoluit. qō hic maritus dedit veſtimenta vltra q̄ eſſet neceſſe ꝛ ſecundum hoc loquitur hic ſiue erant dotales ſiue non. Sed Jaco. de are. legit q loquitur in ſeruis qui erant proprie mulieris. Ad contrariū dicit qō maritus vtebatur iſtis ſeruis: ꝛ ideo compenſant veſtimēta cum ſeruitio. ¶ Opp. C. de rei vxo. act. ff. ſz nec ob impenſas. glo. ſoluit. dixi in. l. etiam. ff. j. ſ. eo.
¶ Sed opp. qō hec compenſatio nō habeat locū cum ex altera parte debeanť ſpecies: ſcz veſtimenta. Solu. quādo veſtimenta dantur que conſumūtur vſu perinde eſt ac ſi daretur pecunia vt hic. et ff. de vſuf. ea. re. que vſu. conſu. per totū. ¶ Quero † quando veſtimenta non reſtituuntur vtrū compenſetur prętium quod eſt tunc an quantū conſtit ab initio. Tex. hic nō aperit puto q̄ tantum prętium quantū eſt tunc nec potest ei imputari cur veſtimenta non reſtituit. Et enim iuſta cauſa nō reſtituendi ne nudus remaneat. arg. l. ſi domus. ff. ſi conſitetur. j. de leg. j. ꝛ. l. ff. ſi fenerator. ff. qō metus cauſa. ¶ Item quero[d] ††extra † glo. quid de veſtimentis que vir dat vxori ꝛ poſtea motif an debeant eſſe vxoris an heredis mariti. Jn hoc reperio tres opinio. Prima q̄ vxor lucratur quaſi vir videatur donaſſe ꝛ donatio morte cōfirmatur. vt l. cum hic ſtatus. ff. j. de donatio. inter vir. ꝛ vxo. l. ſi filij. C. de donatio. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ. C. fami. berciſcun. l. filie. Secunda opi. fuit Dyn. qui dicit qō iſte veſtes non videntur donari: quia maritus tenetur alere vxorem. vt. l. ſi cum dotem. ff. ſinautem in ſeuiſſimo. ff. eo. ꝛ. l. q̄ ſi nulla. de religio. ꝛ ſum. fune. ſed † appellatione victus cōtinentur veſtimēta. vt. l. verbo victus. de verbo. ſignifi. ꝛ. l. legatis. de ali. ꝛ cib. leg. Cum ergo neceſſe habeat dare veſtimenta non videntur donate quia nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtit. vt. l. rem legatam. infra de adi. lega. pro hoc videtur caſus in. l. mortis ſue cau. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. Certe ex hoc dicto Dy. ſequit q̄ veſtes que ſunt ad vſum quotidianum nō videntur donate ſed debent eſſe heredis viri. Sed veſtes feſtiue ꝛ prętioſe videntur donate quia eas ſponte maritus ſibi dedit ꝛ ſic ſunt mulieris que opinio manifeſte continet iniquitatem. Tertia opinio[e] eſt q̄ veſtes quotidiane quas maritus tenetur dare vxori ſtatim efficiātur vxoris. vt. l. ex anno. in princip. de donatio. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ ſic ſine dubio pertinent ad heredes mulieris veſtes vero prętioſe non efficiuntur mulieris nec vir videtur dare animo donandi: ſed propter ſeipſum facit vt vxor ſua magis ornate vadat. vt l. mortis ſue cauſa. in princi. de donatio. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ hoc dicit glo. j. ad. l. falci. l. ſi vſusfructus. ꝛ hoc videtur velle. l. qō talia ornamēta nō ſint vxoris niſi expreſſe legarentur. vt. l. ornamentorum. de alimen. ꝛ cibaria. leg. ꝛ. l. legatum. cum. l. ſequen. j. de le. iij. ꝛ hoc mihi placet ꝛ pluries[f] cōſuluiſti. l. vt veſtes quotidiane ſint vxoris prętioſe ꝛ feſtiue ſint heredis viri. Nō ob. l. cum hic ſtatus. ff. qr ibi. conſtat q̄ dedit animo donandi: hic non vt dixi. Non ob. l. filia. C. famil. berciſcun. quia aliud in filia q̄ in vxore quia in ea non eſt illa ratio que eſt in vxore. vt. ff. dixi. Non obſtat. l. filij. C. de donatio. inter virum ꝛ vxorem. qr reſpōdetur. vt ibi no. ¶ Ultimo † glo. inducit hunc. ff. in argu. contra ſeruientes ꝛ pediſſequas qui recedunt vt tunc dominus poſſit eis accipere veſtes. dic vt in glo. que incipit

† Hanc opinionem Appinus lex · boc videtur 23 m fina · tex ii · pmo 4 · 3 cepm · 6 de palacios Rubios · m · Repe · c · ¶ Bertrus folio · 6 · colu · 2 · ꝛ ii · m · 3 ·

etiam ſi ſponſus hoc in mente habuerit. l. ſi repetendi. C. de cōdictio. ob cau. item quia in hac dona. facta ſponſe. ſolum hic tacite hoc intelligit ſcilicet ſi matrimonium ſecutum fuerit et per ſponſam nō ſteterit: ergo non debet intelligi hic quo ad vſum: ſi enim imperator illam voluiſſet ſubintelligi illam ex preſſiſſet quemadmodum ꝛ aliam. C. de cadu. tol. l. prima. ff. finaūt.
a deficientis. et. c. ad audientiaꝫ. de decim. vnde dicit ipſe aut precedit aliqua donatio p ſpōſam facta ſpō ſo: et tūc trāſmiſſio facta per maritum ornamentorum ītelligitur facta cauſa remunerandi. et igitur donatio inducetur. l. ſi vero. non remunerandi. ff. papi. ff. mandat. que donatio valida ſ: quia reciproca. vt. ff. de donatio. inter viruꝫ ꝛ vxorem. l. quod autē. ff. ſi vir. aut nulla donatio facta per ſponſam precedit ꝛ tūc aut ornamenta ſunt pue eſtimatiōis: aut magne. primo caſu donata prę ſumuntur. ſecundo nō argu. iuris. ff. alleg. tenuit ēt in dicto conſil. qō veſtium donatio facta per maritū vxori valeat in vita quēadmodum p valet donatio p vxorem facta viro cauſa bonoris l. nupti. ꝛ. l. quod adipiſcende. ff. de dona. inter viruꝫ ꝛ vxorem. a paritate rationis. an autem in caſu earum veſtiū vel ornamentoruꝫ que preſumuntur donata ſi vxor moriatur ꝛ cum illis ſepeliatur maritus teneatur heredibus mulieris reſtituere eſtima. ꝛ cui incūbat on⁹ probandi illas ex tare vide eundem ro. cōſil. cclliij. an res donate p con a ſanguineos viri vxoris ſint viri vt vxoris. adde Bal. conſi. cc gv. lib. iiij.

boc videtur corrigi quod no. vnde dic quod quedam ſunt veſtimenta que dantur ſeruis nō vt ſint ſua ſed vt bis vtantur certo tempore cum ſeruiūt domino in menſa et non aliter: alia eſt veſtis que datur ſeruitori vt ea vtatur ꝛ ad ſuum vſum conſumat. Jſtam diſtinctionem ponit tex. t. in. l. illud veſtimētum. ff. de pecu. vnde primo caſu veſtis videtur dari vt ſpecies. Secūdo caſu veſtis videtur dari vt quantitas. vt. l. ſed ꝛ ſi quid. ff. ꝛ ſi veſtimētorum. ff. de vſufru. ꝛ de vſufru. ea. re. que vſu conſu. l. ſi vini. Jſto ergo caſu quando veſtis datur vt pecunia ſic dicas aut famulus recedit ex tali cā ex qua ſibi inſolidū ſatiſfieri debet: quia abſq; culpa ſui et culpa dñi ꝛ tunc abſq; dubio non poteſt retineri veſtis: ſed ſi nō debet ſibi fieri integra ſolutio ſm diſtinctionem poſitā. in. l. ſi vno. ff. item cuz quidam. ff. loc. tunc non debent ei auferri veſtimēta ſi vult domino reſtituere quātitatē vt hoc. ff. et ff. dixi. ſed ſi quantitatē nō vult reſtituere conſuetudo inducit vt poſſint eis veſtimenta reaccipi ꝛ fugitiui. arg. l. ait prętor. ff. ſi debitorem. j. de bis que in frau. credi. ſed ſi non eſſent ſuſpecti non videō de iure qō poſſint eis auferri veſtimenta ꝛ qr propter debitū pecunie quis poſſit ſpoliare reum ꝛ ſibiipſi ius dicere: licet contrarium de conſuetudine obſeruetur. Nec obſtat iſte. ff. quia hic iſti quibus veſtes erant date erant ſeruitores veſtimenta non erant ſua effecta. Nos loquimur in ſeruitoribus liberis. ¶ Preterea nec hic dicitur qō dominus ſpoliet eos ſua autoritate imo magis innuit contrarium.

Filia. Voluntas de ſoluendo patri non impedit filie ius ſolidationis mortuo patre ea parte que ſoluta non eſt. b.d. Concor. ff. eodem. l. ſi marito. ff. ſi voluntate. Jſte. ff. allegat pro caſu qō quando pater ſtipulatur dotem reddi ſibi ius conſolidationis in filia extinguitur. per boc q̄ dicit nec promiſſa nouādi animo ꝛc. quod plene examinaui in. l. poſt dotem. ff. eo.

☞ Si dati ſunt flozeni eſtimati cū pacto vt reddantur ſub eadem eſtimatione q̄ licet flozenus ſit deterioratus tamen debent reddi ſub eſtimatione facta tempore traditionis.

Mancipia. Si ad maritum ſpectat periculum ancillarū ad eum ſpectat partus earum. b.d. facit. ad ff. q. dedi ſti mihi centum libras in flozenis boc pacto vt ti bi reddantur in flozenis ſub eadem eſtimatione. ¶ Quero quid importat illud pactum. Et iſta. l. eſt in argumē. quod importat q̄ ſi flozenus eſt factus deterior quod debeam tibi ſupplere: ſed bic loquitur in mancipijs que poſſunt creſcere et decreſcere in bonitate intrinſeca: plus enim valet ſeruus iuuenis quam antiquus: ꝛ ſanus quam infirmus quod in flozenis non cadit. nam eiuſdem bonitatis intrinſece eſt ſemper: licet eoruꝫ eſtimatio variatur. ꝛ ideo importat vt ſemper flozeni ſic eſtimentur prout eſtimati[a] ſunt tempore traditionis vt dixi in. l. paulus. ff. de ſolutio.

filio. ccl. tenuit q̄ ſolutio ſit fienda de moneta que currebat tempore cō ſti. idem Abb. conſi. lvj. li. ij. Sed ro. tenet contrariū in alleg. cōſi. quod in vltimis voluntatibus ſtatutis cōſtitu. reſcriptis debeat fieri ſolu. de vſuali per. d. ff. quem dicit fuiſſe incognitum. Oldra.
b ¶ Vxor. Allegat iſtum. ff. Bart. in conſi. lij. incip. Pannupſit. qō ſimiliter alienauit cum viro fundum dotalez q̄ poteſt diuidium prętium petere ab heredibus viri actione de dote. quia non videtur donare ꝛ ſuccedit in locum dotis vide ibi. an dreas barba.
↪Andre. pomate.
c ¶ Interuenerit. Vide Ro. conſil. cliij. in. ij. col.
¶ Patrimonij. Adde Bald. conſil. cxviij. ij. volumine. Quid antē ſi minor. xij. ānis z vir miniſtrauit patrimonij tam ipſa exiſtente minore q̄ facta maiore ꝛ carnali copula matrimonio conſummato deinde etiam ſit fctā eſtimatio patrimonij inter generum ꝛ ſocerum non tamen habita mentione dotis ꝛ ſit ſtatutum qō decedente vxore i matrimonio vir lucretur dotem vel dimidiaꝫ an hoc vir lucrabiturvide Romanuz conſi. cccxiiij. Quid ſi ſit ſtatutuz quod oia bona preſumantur in dotem data ni ſi fuerit vis conſtituta. vt eſt Padue ꝛ mulier que primo nupſit aſſignata dote nubat a ſecundo alia dote non conſtituta an vigore ſtatuti preſumatur omnia bona dediſſe in dotem an vero dos data primo dicatur conſtituta ſcōo. vide pande ca. ff. cl. cxxxiiij. ꝛ qd ſi ſit mulier. gv. annoꝝ nubens ſimpliciter an ſtatutum illam comprehendat. vide Ancha. conſi. cxiij.
e ¶ Si vir. Et vide pro quo in iſto. ff. Ange. in. ff. mulier. ff. eo. et ibi Bal. Ang. in conſi. cxvj. vbi conſuluit contra Barto. ꝛ vide Bal. in. l. legem. C. de pact. Et in. l. ſi voluntatem. C. de dot. promiſ. ꝛ in. l. pollicitatione. C. de dona. ante nupt. ꝛ in. l. ab anaſtaſio. C. manda. ꝛ in. l. ſi abſentis. C. ſi cer. peta. conſulo nunc ſenis contra Barto. ꝛ vide Bart. in conſi. incipien. ſtatuto cauetur q̄ mulier. Et ibi etiam alleg. Jac. de are. bic. ſtatutum loquēs de lucro dotis habet locum in dote promiſſa. ꝛ vide Bart. in conſi. cclvij. vbi conſuluit de eo qui confeſſus eſt recepiſſe dotem ꝛ in continenti ſocer promiſit ſibi ſoluere incipit illud conſilium ſtatuto caueturꝫ quod ſi mulier. Andre. Barba.
↪Andre. pomate. f ¶ Utile. vide Alex. conſi. cxxxvj. in. j. col. in. ij. vol. ꝛ

Universidad del Rosario Archivo Histórico

vide Panor. consi. lxxiij. in. iij. col. in. ij. volu. & consi. lxv. ad fi. eo. volu. et Barba. consi. lxix. in. ij. volu.

a ¶ Ipsius viri. Adde qō hoc sequitur Pau. de ca. & Bal. saluo qō Bal. dicit qꝫ illud verum si ꝓmissio fuit facta ex interuallo: secus si incōtinenti qō Pau. de ca. reꝓbat qꝛ imo ecōtra: qꝛ qñ sequitur incontinēti tūc tēpore consessiōis censeꝫ habuisse respectum ad illam ꝓmissionem statim secuturam & contemplatione filij censetur cōfessus iuxta no. in. l. per retentionem. C. de vsur. sed quando ex interuallo non censetur ad illam habuisse respectū et sic censetur potiꝰ spe future numerationis quaꝫ spe future ꝓmissionis: lꝫ ergo ex post facto ꝓmissionē recipiat nō perdit excepti. nō numerate dotis: quia hic ꝓmissio nō contrariatur bei: sed potius eaꝫ roborat: quia ꝓbat numerationem nō esse factā et bāc opi. Pau. de castro habuit abb. consil. lxxiij. lib. ij. vbi consuluit in facti cōtingentia ſm Bart. & Jaco. de are. in diuersa tſi opiniō. fuit Ro. eius consil. cccc. lxv. de quo etiam vide Ang. & plene ꝑsi. clxv. & ꝓ Ro. aliquid consi. clxv. barba. consi. lxix. lib. ij. cōcludendo opi. Bart. & Jaco. de are. sequitur clare bal. & in pulcher casu ꝑsi. cccc. lib. ij. sed quid si maritus fit cōfessus se habuisse dotē a muliere & hac confessione mulier ꝓ aliud instrumentū statim ꝓmisit dotem quam nunꝯ solvit an habeat locum hec determinatio Barto. Pau. de ca. in fa docti contingentia dicit se respōdisse se qō nō quia hec determinatio loquitur qñ fuisset confessus se recepisse ab alio & cōuenitur a muliere non sic quando ab eadem muliere per textum. ſ. sequenti. & l. ꝓmittendi. & l. finali. ff. de iure do. & esset iniquū quod mulier repeteret a marito pecuniam quam nunꝯ solvit. facit. l. nupta. ſ. j. ff. eo. adde qō idem vult Ang. in dicto consi.

b ¶ Unum castrum. Adde qō Bal. non fatetur decisionem Bar. in consuetudine enim futura ꝓmissione fuit iste confessus se habuisse dotem: vnde illud nomen tātum estimasse videtur. facit. C. de rescin. ven. l. ꝓtij causa. videt enim insolutū accepisse illud nomē & sic periculū est ipsius viri. a vt dixi in. l. meuia. in ꝓin. ff. eo. Et hoc videtur tenere Jaco. de are.

a **Si quis.** Ꝓ qua parte mulier teneꝫ soluere ꝓ ea parte ad virum non spectat periculum. b. d.

¶ Si castrum cum iurisditione datur in dotem confiscationes multe et condēnationes sunt viri et non restituuntur soluto matrimonio.

1 Fructus iurisditionis sunt condēnationes multe et confiscationes.

2 Hege in dotem dato oīa que nascūtur ex eo sunt viri lꝫ ex renatis in loco mortuorum ponat.

3 Vir qō non debet repudiare lucra obuenīctia circa dotem.

Si partem. Vir tenetur de dolo & culpa in querendo & conseruando peculium et fructus peculij qui spectant ad virum b. d. Quero † mulier dedit in dotē vnū castrum b cū iurisditione durante matrimonio cōtingit quod sunt commissa delicta per subditos ex quibus bona sunt publicata & alie condēnationes et mulcte imposite queritur an iste debeāt restitui mulieri. Videtur quod sic. vt. l. iiij. & l. cū in fundo. ff. de iudo. & ff. eo. l. diuortio. ſ. si vir. vbi ea que non renascuntur debent restitui. In contrarium videtur. l. ista quia qñ aliquid vniuersale datur in dotem vt peculium fructus illius pertinent ad maritum: quidam dicūt ꝙ pecunia & res mobiles percepte ex condēnatione sunt mariti immobilia restituūtur vxori. Alij dicunt ꝙ omnia debent esse mariti tanꝯ fructus illius iurisditionis & hoc verum puto per hāc. l. & l. item si fundi. ſ. ij. & ſ. aucupiorum. ff. de vſufr. & l. vſufr. ff. eo. oīa † enim c sunt fructus iurisditionis. vt. ꝓ. col. q̄ sint regalia. c. j. C. de mo. mulcta. l. multe tarum. & ibi per Ly. Ad cōtraria respondeo ꝙ illud ꝙ accrescit debet vxori restitui si tamen non est in fructu vt hic. Non ob. qō dicitur ꝙ ea que non renascuntur nō sunt in fructu qꝛ nunꝯ ex aliena re illud idem numero qō semel nascitur postea renascitur: sed aliud eiusdē generis ita in iurisditione sepe & sepius contingit cōmitti delicta ꝓpter que cōdemnationes mulcte & bonorum publicationes dicuntur renasci lꝫ nō eorundē bonorū numero. ¶ Quero pono ꝙ datur in dotem greg ouiū quid pertinebit ad virum? Dico ꝙ omnia que nascūtur sed ex renatis debet in loco mortuorum ponere & gregem supplere. vt l. vetus fuit questio. cum. l. seq. ff. de vſufru. facit. l. diuortio. ſ. nō solum. ff. e. ¶ Ultimo not. tex. † qui dicit quod vir teneatur acquirere quod intelligo idest lucra obuenīctia nō repudiare ſm formā. l. seruus dotalis. ff. eo. alias sequeretur ꝙ vir teneretur ad vtiles impensas quod non est verum. vt dicam. j. titu. j. l. circa ꝓin.

¶ De impēsis in rebus dotalibus factis. d Rub.

Impensarum. e Jn isto titulo sic procedit iurisconsultus qꝛ primo ponit vnā diuisionē gñalē impēsarū vsqꝫ ibi necesse y bi tractat de necessarijs vsqꝫ fiscationibus bonorum immobiliū: qꝛ si pertineret ad maritū nō redderetur territorium integrum mulieri. quod nō placet Pau. de ca. hic qꝛ imo redderet nec in aliquo diminuit quantū ad iurisditionē: qꝛ mulier erat oīa vniuersalis territorij & iurisditionis nō singuloꝝ bonoꝝ immobilium vnde sicut trāseunt de ꝓuato in ꝓuatū tit. donationis vel venditionis non alteratur territoriū et vniuersitas ita et si transeant in virū ꝓ cōfiscatione & sic mulier recuperato territorio exercebit iurisditionez cōtra virū vel heredes eius super bonis confiscatis sicut cōtra alios subditos alle. bo. ex. in l. vſufructu. legato. ff. de vſufr. an aūt dans in dotē videatur dare territoriū. vide bal. cosil. cccc. xciij. iiij. volu. & an dando oīa bona & iura i dotē transeat iusꝫ patronatus vide bal. cōsi. j. lib. v.

1 Necessarie expense sunt quas maritus habet necesse facere & que dicantur. nu. 3.

2 Vir an teneatur facere vtiles impensas ex necessitate contractus.

4 Impense necessarie in petitiōe hereditatis vel rei vendicatione dicuntur qñ sunt ex parte rei.

5 Curator repetit impensas ratione negotiorum gestorum.

6 Expense facte ꝓ maritū in exigēdis debitoribus in dotem datis quando computentur mulieri.

Necessarie. Ro. hic & in. l. totū. in ꝓi. ꝙ † necessarie ipense sunt quas maritus habet necesse facere alias teneꝫ. ¶ Cōtra maritus tenetur facere impēsas vtiles. vt. j. e. l. pe. & ſ. ti. j. l. fi. ergo vtiles sunt necessarie. ¶ Huius timore gl. hic posite se inuoluunt. Dicit enī ꝓima glo. ꝙ dꝫ intelligi hic de necessitate ex parte rei: quia alias si nō fieret res perire vt. l. impense. j. eo. Sed hoc est contra tex. in. l. & in totū c vbi inspicitur necessitas ex parte rei vt quando domus periret oportet ꝙ reficiatur. Est etiaꝫ necessitas ex parte d persone. vt quando. l. imponit persone necessitate que faciat & de qua necessitate loquatur gl. inuicē variāt hic & in. l. in totum. Et vide gl. que incipit scilz a. l. imposita &c. ¶ Ꝓ cuius † declaratione quero an vir teneatur facere vtiles impēsas ex necessitate contractus qꝛ non venit in actione mandati vel neg. gest. sed in acitone ex eo contractu vt heredes. ſ. sed si vnus. ff. fami. herci. & l. si cōes. de neg. gest. Sed impense vtiles repetuntur a viro p actionē mandati vel actio. neg gest. vt. l. j. ſ. lꝫ nec ob impensas. C. de rei vxo. act. ergo nō dꝫ vir eas facere ex necessitate contractus. et hoc est verum. Non obst. l. pe. j. eo. qꝛ ibi dicit qō debeat res tueri nō ꝙ debeat augeri. Non ob. ff. ti. j. l. fi. qꝛ intelligitur qō dꝫ acquirere nō faciendo expēsas de nouo e sed lucra sibi obuenīctia agnoscere: & nō repudiare ſm formam. l. seruus dotalis. ff. ti. j. & l. si oēs. ff. de nego. gest. nunc ad ꝓpositum dico † ꝙ impense necessarie dicūtur que habēt necessitatem ex parte rei & ex parte ꝑsone simul nūꝯ eīm est necessitas ꝑsone mariti nisi subsistat necessitas rei: & ita sentit Bug. in. l. & in totum. in ꝓinci. quod est verissi- 4 mum. † Predicta vera cuꝫ tractantur de impensis in rebus dotalibus factis sed in petitione hereditatis vel in rei vendicatione in quibus bonefidei possessor non tenetur ad aliquid soluꝫ inspicitur necessitas ex parte rei vt dicātur impense necessarie vt dicit glo. in. l. & in totum. & bene. Una obiectio restat † de curatore qui repetit actio. neg. gest. 5 f & iſtud teneo et semper tenui nec vnqꝫ reperi contrarium. ¶ Opponi. j. eod. l. impense. solue vt in f gl. Venio ad ver. in necessarijs. ¶ Quero mulier g dedit i dotē † nomina debitoruꝫ maritus fecit expensas g in exigendis debitoribus an ille expense computentur mulieri. Gl. vero hic dicit ꝙ non qꝛ illud nō est impensum in rem mulieris. & ita dicit casum esse hic. Et vide glo. que incipit res dotales ibi conuenire videtur vel signa eā & not. quia singularis est. Specula. tractat hanc questionem in qōne. ff. de condi. ob causam. & ad istam glo. vide glo. in. l. meuia. ſ. si. ff. ti. j. no. per Bal. in. l. j. C. de bo. ma.

g ¶ Maritus fecit expensas. Et vide Bal. in. l. ij. C. de act. & obli. & habet in. l. j. C. de bo. ma. Et vide ibi Ang. & doc. in. l. iudicante. de test. Bal. in l. j. & ij. C. man. & in. l. per diuersas. eo. ti. Andre. Barba.

ti. de do.

titu. de dona. inter vi. & vxo. ſ. si. versi. illud querit. & ibi recitat opi. antiquorum: scz Jo. & Guarnerij qui guar. fuit in contraria opi. ¶ Et pro ista glo. facit. C. de bo. mater. l. j. & de bo. que libe. l. si. ſ. vbi aūt vbi videt casus in contrarium: qꝛ si impense fiant gratia rerum deducunt de fructibus. vt. l. si a domina. ſ. si. ff. de peti. here. & ff. ti. j. l. fructus. & l. diuortio. ſ. impendia. ¶ Preterea iste impense in exigendis vel cōueniendis de bitoribus videntur necessarie: quia eis nō factis maritus teneꝫ & suum esset periculū. vt dixi. ff. ti. j. l. meuia. in ꝓin. & i hac opi. est Guar. nō obstat. l. j. de bo. ma. & de bo. q̄ lib. l. si. ſ. vbi aūt. qꝛ ibi pater percipit fructꝰ ꝓpter patriā potestatē non ꝓpter aliqō onus qō ipse sustineat: quia etiā si nullū onus sustineret & ipse peiperet merito de illis fructibꝰ dꝫ facere impēsas: sed hic vir percipit fructus ꝓpter onera matrimonij: si ergo de illis dꝫ facere impēsas in cōueniendo debitores iam in duplicē casum cōputarent & tra. l. qō sepe. ff. de cōpē. qd dicemus modo dico sic qñq; datur in dotem nomen estimatū. & sic periculū est mariti: tunc sine dubio nō repetet impensas. vt. l. si nomen. ff. de here. vel act. vendi. digi in. l. meuia. in ꝓin. ff. ti. j. Qñq; vir accepit nomē debitoris in dotē simpliciter. & tunc dico qō oēs impense legitime facte in exigendis nominibus debitoꝝ debent deduci de dote ꝓ hoc do glo. que hoc dicit in simili. C. man. l. per diuersas. in glo. mag. vbi dicitur ꝙ qñ nomē datur tātū videt dari quantū pōt consequi deducta impensa. Venio ad versi. ꝓinde & in eo qō dicit ꝙ prestitit ex stipulatione dāni infecti interesse intelligē si vxori erat vtile magis prestare ℔ domū ꝓ derelicto relinquere. vt. l. si quis putans. cōmuni diui.

Vel in valitudine. Opp. ff. tit. j. l. diuortio. ſ. impendia. so. hic in impēsa magna ibi in parua. qō facit ad. q. quam ibi dixi.

Vel si vites.

a **Nos autem.** Ro. regulā aut impensa fit ad perpetuam a rei vtilitatē aut ad vtilitatē illius anni. Sz circa hoc querit gl. qd si fit expēsa ad vtilitatē. ꝑ. an. Et rndet ꝙ dꝫ expēsa necessaria & venit deducēda qō no. hoc intellige verū si post impēsas factas matrimoniū ſtatim est solutū. Sz si mrimoniū nō esset solutum tunc ꝓ totū decēnij ꝑderet expēsas cū fructibꝰ. argu. l. diuortio. ſ. qō in b anno. ff. ti. j. Jtē si mrimoniū durauit ꝑ mediā ptē tpis medietas tātū que respicit vtilitatē futuri tpis veniet repetenda. ar. d. ſ. qō in anno.

Et in totum. Ex ꝓin. fume regulā q̄ impense dicant necessarie qō declarani. ff. eo. l. j. in ꝓin. ¶ Ex fi. not. ꝙ sufficit ab initio interesse: lꝫ ex postfacto deserit. qō tractat Dy. hic & plenius ꝓ Ly. in. l. ad comparandas. C. man. digi in. l. qui aūt. ff. j. ff. si quis cau.

1 Impense facte circa fundū dotalem qñ minuant ipsum fundum.
2 Dos est quoddam nomen iuris.
3 Quid sit dicere nomen iuris.
4 Maritus si vult an potius possit repetere impensas & habere fundū.
5 Si mulier vult dimittere fundum viro & impensas non soluere an vir possit contradicere.
6 Dos ꝓpter impensas quando videatur de nouo dari.
7 In dote crescente ꝓpter impensas an habeat locum aug. sed iam necesse. C. de dona. ante nup.
8 Impensas vtiles an teneatur facere maritus.
9 Si in feudo auito vnus fratrum cōmisit felonia & amisit feudū: dñs remisit an videat de nouo datū: an remaneat auitum quod remanet.
10 Compensatio qō non fiat ipso iure.

Quod dicitur. Expense necessarie in dotem facte minuunt dotem et quantitatem in dote contentam nō corꝓa dotalia: secus si extra dotem sint facte. Item muliere soluente eas dos crescit. b. d. Et est subtilis et difficilis multum & diuiditur in quatuoꝛ partes vsqꝫ ad ſ. si duos. primo declarat regulā de dote minuenda ꝓpter impēsas nō ꝓrigi ad corꝓa: & hoc ꝓbat per absurdū & marito consulit. Secūdo declarat regulam pertinere ad quātitates. Tertio declarat regulā non pertinere ad expensas factas extra dotē. Quarto determinat vnā questionem circa predicta vsqꝫ ad. ſ. si dos. secunda ibi: igitur. tertia ibi de bis. quarta ibi: sed si impensis. ¶ Opponitur hic † dicitur quod corꝓa nō minuuntur ꝓpter impēsas. Cōtra de. l. si is. ſ. quod dicitur. ff. de iure dot. Huius timore sunt hic in glo. magna quatuoꝛ opiū. primā quod non minuitur corꝓus ꝓpter impensas: scilicet ab initio. vt hic: sed si mulier cessat soluere per annum tunc minuitur vt in contrario vide glos. que incipit vniuersitas. ibi. sed si postea mulier. & ibi. sed si maritus. Jsta opinio nō placet glo. nec doct. quia ibi videtur tex. quod ab initio minuatur. vnde alij dicunt quod ſtatim minuitur corꝓus: sed muliere soluente infra annum fingitur non esse minutum que opi. non est vera. nam in contrario scuola dicit aut impēse equiualent toti fundo & totus fundus definit esse dotalis vt ibi: sed quādo equiualent parti fundi & ꝓ parte non minuitur corꝓus vt hic. Jsta solutio est cōtra tex. huius. l. vbi re putatur absurdum diminutionem fieri in totū vel in partem. ibi cete-

¶ Ad perpetuā. digit tū glos. in. l. in fundo. ff. de rei vendi. ꝙ expensa que fit principaliter causa ꝓpter dotem fructuum non dicit fieri ad perpetuam vtilitatem. et ita dicit ibi Barto.

¶. ſ. qō in anno. sed ille tex. nō bene facit ſz bonus tex. est i. l. domos. de leg. i. & ibi vide mod. de iſtis impēsis factis. & no. bene qñ fit vtilitas ad certū tempus vide que dixi post Jmol. in d. l. domos.

Archivo Histórico

ista quedam continent vniuersitatem personarū vt populus collegium et similia. vt. l. proponebatur. supra de iudi. l. mortuo. ĵ. de fideiusso. Quedam sunt nomina iuris vniuersitatis rerum tantū vt grex. Quedā sunt nomina vniuersitatis iurium ⁊ rerum. vt hereditas peculium dos patrimoniū ⁊ similia. ⁊ de hoc nō multū curo. ¶ Quero quid ✝ si vir vult potius repetere impēsas q̄ habere fundum. glos. magna hic dicit qō potest ibi. sed si maritus ꝛc. Alibi videtur qō ista questio sit fundata super illa opiñ. quam. ℈. reprobaui. sed tenendo quod propter impensas equivalentes toti fundo fundus definit esse dotalis: tunc enim est q̄stio: quero quid si vir velit restituere fundum ⁊ repetere expensas: sed vt dixi nunq̄ fundus definit esse dotalis nec vir potest retinere muliere volente soluente secundum opi. Vlpiani. debet ergo sic formari questio. ¶ ✝ Quid si vxor vult apud virū dimittere fundum ⁊ impensas non soluere: an vir possit contradicere. et tunc bene procedunt leges allegate in glo. pro quo videtur casus infra progi. ℈. in contrarium. argumē. per ℣y. ĵ. de aqua pluvia arcen. l. ĵ. ℈. cum quo. ⁊ ĵ. de dam. infect. l. pretor. ℈. hoc edictum. l. ⁊ si forte. ℈. etiam. ℈. si ser. vendi. ⁊ l. cum vsufructuarius. ℈. de vsufruc. ℣y. determinat q̄ sit ī electione viri per. l. ĵ. C. de bis qui veniet. etat. impe. ne vir legis autoritate decipiatur. vt. l. omnimodo. ĵ. eodem. ⁊ ibi dicā. ¶ Quero ✝ verum aliquo casu dos videatur de nouo dari ꝑpter impensas. Bzeuiter secundum opinionem istorum videtur quod sic si solus fundus esset datus in dotem et impense equinalerent toti fundo et sic dos esset extincta. Soluendo ergo impensas videtur de nouo dari: ℈ secundū opinionem quam teneo non potest videri dos de nouo constitui sed constituta augetur: aut eñ sola quātitas est in dote: impense necessarie nō possunt constitui: aut est in dote quantitas ⁊ corpus ⁊ tunc dos nō potest extingui propter impēsas vt dixi nisi forte poneres qō illud corpus naturaliter perimeretur: augeretur ergo dos quando impense redduntur. ¶ Venio ad vnum dubium dos crescit quando impense redduntur an tunc habeat locum auten. sed iam necesse. C. de donatio. ante nup. quod debeat reddi in rebus immobilibus secundum formam dicte aut. cogitabitis. ¶ Ultimo querit ℣y. quid de impēsis vtilibus. Videtur idem qō vir habeat necesse eas facere. vt not. supra eadem. l. prima. in principio. sed illud ibi reprobatur in expensis vtilibus tene quod dixi in. l. vtilium. ĵ. eodē. ¶ Hec lex[a] inducitur ✝ ad questionē de feudo. Et premitte[b] q̄ plures fratres habentes feudum auitū vno decedente transit ad alios fratres: secus si erat feudum ipsi fratri decedente concessum. et probatur. g. columna. de successione feud. capi. primo. ℣one ergo quod vnus fratrum commisit feloniam et amisit feudum: dominus remisit sibi feloniam an videatur de nouo datum vt sic non sit auitum: an videatur esse illud feudum quod primo erat. Et hoc est in argumē. q̄ antiquum feudum dure ti sicut antiqua dos dicitur durare ⁊ crescere. ⁊ hoc probatur. g. coll. de vasallo decrepite etatis. ℈. primo. not. de prohibita feudi alie. per Federicum. l. imperialem. ℈. insuper. ⁊ ibi gl. determinat quod ibi videtur auitum. ¶ Ultimo lex nostra determinat opi. que fuit inter glossatores nostros an cōpensatio fiat ipso iure vel sit necesse q̄ opponatur ab homine. de quo. ℈. de compē. l. si quis a fideiussore. ⁊ l. si constat. C. de compen. ⁊ institu. de actio. ℈. in bonefidei. sed hic habes casum in versi. hoc debis ꝛc. Nam speciale est in impensis necessarijs in dotem factis vt fiat compelatio ipso iure si in dote est quantitas. Sed quid de impensis factis extra dotem. Certe ipso iure non compensaretur nisi opponeretur ab homine. et pro hoc est casus. ĵ. proxima. ℈.

a ¶ Et ℈mitte. ad de glos. in. l. pecu. ℈. si ere. de pe.

b

a ¶ Hec lex. Vide Alex. cōsi. cv. ante ñ. in. iiij. volu. alias. cvij. ⁊ cōsil. ij. in. ij. colū. in. ij. volu.

c ✣ Andre. pomate.

1 ☞ Si dos tota soluitur sine deductione impensarum necessariarum qua actione agatur. Quomodo in hac actione formetur libellus.

Si dos. Tota dos soluta sine deductione impensarum necessariarum indebiti condictione conducitur. b. d. ¶ Opponitur de. l. si in area. ℈. de condictione indebiti. Solu. glo. dicit solu. vt. ℈. de condictio. indebi. l. qui excep. ℈. si pars. quasi dicat. in. l. si in area. restituebatur res que erat illius cui restituebatur. Et sic nullū negotium inter eos gerebatur vt ibi: sed hic transfertur dominium a restituente in eum cui restituitur: ⁊ sic inter eos negotium geritur ⁊ sic potest oriri condictio indebiti. vt dicto. ℈. si pars. ¶ Sed contra hoc videtur quod dos que restituitur est debita ⁊ pro impensis vir habet actionem de dote. vt. l. omnimodo. ĵ. eodem. ergo vir non habet condictionē indebiti. vt. ℈. de cōdictione indebiti. l. qui inuicem. ⁊ ĵ. titulo primo. l. si cum dos. in principio que allegantur in glos. pro concor. ⁊ tamen sunt contrarie sed contraria loquuntur quando compensatio nō fit ipso iure: sed hic fit ipso iure in necessarijs impensis merito tanq̄ indebitum repetitur. vt not. dicta. l. qui inuicem. ¶ ✝ Sed tertio instatur quare de hoc fuit questio inter iurisc̄sultos. si enim est ipso iure indebitum sine dubio condictio indebiti competit de rigore. Rñ. in dote sunt consideranda duo. primo ipsum ius dotis prout est nomen iuris et cuiusdam vniuersitatis. ⁊ istud ipso iure minuitur ꝓpter impensas. vt in principio huius. l. Item sunt corpora dotalia ⁊ illa non diminuuntur. vt. ℈. digi sed quantitas sic. Aut ergo solvitur plus debito quantitas. ⁊ tunc repetitur per condictionē indebiti secundū omnes. Aut solvitur plus debito ipsum corpus quod solum erat in dote: et tunc si ipsum corpus inspiciatur non haberet locum condictio indebiti. quia debebāt sed de bet vir repetere per actionem de dote. vt. l. omnimodo. ĵ. eodem. ⁊ ita l. qui. ⁊ l. si cum dos. aut consideramus ipsum ius dotis quod erat diminutum ⁊ illo respectu videtur solutum plus debito. ⁊ sic habet locū cōdictio indebiti. quia debebatur: sed debet vir repetere: ⁊ ita loquitur hic. ⁊ sic in bello dicam totā dotem solui indebite. vel agitur aliter condi. indebi. ℈m quod dicitur in. l. qui excep. ℈. si quis. ℈. de condi. inde. tamen primum plus mihi placet.

1 ☞ Negotiorum gestor repetit expensas minimas: secus in dote.
2 Actio de dote duplex est: ℈ directa ⁊ contraria.
3 Expensa modica dicitur arbitrio iudicis.

Utiles. Istum. ℈. cum. l. sequenti. prosequere. vt in glo.

Voluntarie. Oppo. quod pictura sit vtilis impensa. vt. ĵ. eodem. l. qō si hec. Solverum est in re quam quis venalem bz: quia melius vendi tur: secus in re quam quis haberet ad vsum suū: ⁊ eodē modo vtitur sine pictura sicut cum pictura. ¶ Quero qua actione iste impense vtiles repetantur. dic vt in glo.

Utilium. Jurisconsultus hic incipit tractare de omnibus impensis cōuniter vsq̄ ad finem. ¶ Mulier tenetur ad impensas vtiles si eius volūtate facte sunt vel aliunde solvere potest. alias secus. b. d. ¶ Opp. C. de rei vxo. actio. l. ĵ. ℈. sed nec ob impensas. Soluunt quidam quod hodie indistincte cogitur mulier istas impensas restituere ⁊ in hoc ista iura antiqua videntur corrigi per noua. vel dic quod illa intelligatur secundum istam. aut sunt facte impense voluntate mulieris ⁊ tenet. aut sine ⁊ tunc aut potest aliunde soluere ⁊ idem vt in contrario aut nō potest aliunde soluere ⁊ non tenetur vt hic non enim tunc videntur vtiles cum non expediebat mulieri. ⁊ hanc tenet ℣y.

Vxor voluntarijs. Mulier bz pati virum tollere qō volūtarie impendit si ablatum viri cōmodo cedat alias: secus ⁊ si non patitur bz soluere. hoc dicit. Blo. signat argumēta contraria. ℈. de iure do. l. cum in fundo. ℈. diuortio. in fi. sed ibi ex detractione vsufructus potest vtilitas percipi. vt. ℈. titu. ĵ. l. vsufructu. hic ex detractione impensarum voluntariarum non ℈m ℣y. Item petit ibi quod suū est: ideo sibi restituitur.

Involuntarijs. Nota istum casum. naz qui recordaretur deciperet cuz glo. dicit contra istam legem instituta. de actio. ℈. penulti. et ℣y. eam reprehendit.

1 ☞ Negotiorum gestor repetit expensas minimas: secus in dote.
2 Actio de dote duplex est: ℈ directa ⁊ contraria.
3 Expensa modica dicitur arbitrio iudicis.

Omnimodo. In actione de dote de impensa modica non curatur: secus in actio. negotiorum gest. hoc dicit. ¶ Quero pro declaratione litere quid vult dicere versi. alioquin negotiorum ꝛc. glo. ponit primo impensa modica non repetitur: impensa magna venit in actione negotiorum gestorū quod non placet. primo quia non cōgruit litere. secundo per rationem impensa necessaria fit ex necessitate cōtractus dotalis. vt. ℈. eodem. l. ⁊ in totum. ergo non in actione negotiorum gestorum. vt. l. heredes. ℈. si vnus. ℈. fami. herc. ⁊ l. si cōmunes. ℈. de negot. gest. ⁊ hoc prout intelligitur de necessarijs impensis: sed si banc. l. vel les intelligere in voluntarijs procederet dicta exp̄sitio. Exponūt ergo alij secundo modo ⁊ dicunt expense necessarie modice non curantur in actione de dote. si autem diceres aliter sequeret quod nulla esset differentia inter actio. de dote. ⁊ actio. neg. gesto. in qua curatur de minimis. Jsta

a ¶ Casum huius. l. Et ideo dicit Bal. quod hic in glos. traditur doctrina que non est alibi quod directa ⁊ contraria non habent locum: nisi in casibus a iure expressis ita dicit ipse. in. c. primo. in fine. quid de. prece. inuesti. ⁊ etiam in. l. edita. in. xxviij. columna. de eden. ⁊ allegatur Ang. ⁊ Jmo. in. l. prima. ℈. titulo primo. in. vij. columna. ⁊ cum ista opinione Bal. videtur concordare Ang. i. l. diuortio. ℈. si vir. in fine. ℈. titu. primo. et Paul. de castro. in. ℈. impēdia. ea. l.

b ¶ Sicut in alijs. Et colligit etiam ex doctrina tradita per Bartolum in. l. curatoris. de neg. gest. dum loquitur de contractu pignoris ⁊ negotiorum gestorum.

c ¶ Collectas soluere. ⁊ idem not. glo. Barto. ⁊ docto. in. l. prima. C. de mulie. ⁊ in quo loco. lib. decimo. ⁊ Barto. in. l. lucius. ℈. idē respōdit. si constante. ff. ad municipa. et Specula. in titu. de censi. ℈. nūc dicendum. versicu. fin. ille enim qui fructus percipit et possidet ad talia munera vocatur. l. bactenus. et l. si pendentes. ℈. si quid cloacarij. ff. de vsufruct. ⁊ l. prima. C. de ann. ⁊ tri. libro. g. l. fine berede. ℈. lucius. de administra. tu. l. fructus. C. de actio. empt. l. in summa. C. de pigno. sed maritus est de talibus l. p oneribus. C. de iure dotium. l. dotis fructus. ℈. si res. supra de iure dotium. ⁊ l. pomponius. ℈. in dotem. ff. de acquiren. posses. ⁊ l. vnica. C. de vsu. pro dot. ergo ꝛc. intantum quod si essent munera: non tātum realia. Realia enim sunt de quibus dixi in. l. voluntarie. C. de excu. tut. sed etiam personalia de quibus personalibus munerib⁹ cōueniri possit. mulier debet conueniri vbi vir eius incolatum habet dicta l. prima. C. de mu. ⁊ in quo loco. l. fina. C. de incol. libro decimo. l. fina. ℈. item rescripserunt mulieres. ff. ad municipa. consuetudo enim in talibus attēdi debet vt est casus in. l. fine berede. ℈. lucius. ĵ. de administra. tuto. cuz similibus ibi allegatis. vbi habetur qō valet consuetudo etiam contra ius commune in talibus oneribus ⁊ in tantū quod dicit Bal. in. l. oēs populi. in penul. colū. in versi. sed pone statuto cauetur qō mulier ꝛc. de iusti. ⁊ iure. quod est si statutum vel consuetudo loquens in talibus oneribus dicendo quod nullus ciuis originarius teneatur ad talia onera extendetur etiam ad eum qui est ciuis ex priuilegio vt ipse etiam nō teneatur. vide no. per Barto. in. l. si maritus sit in magistratu. ℈. primo. ĵ. de adulte. et in consilio incipien. punctus talis est quidam ꝛc. vbi dicit quod consuetudo talis disponens in ciue locum etiam sibi vendicat in ciue ex priuilegio. ⁊ idem dicit Bald. in. l. ℈. si non speciali. C. de testamen. et in. l. fine dotalitis. C. de proba. ⁊ in. l. iij. ℈. hec verba. de nego. gest. et in. l. ciues. C. de appella. ⁊ in. l. secunda. C. de iure aur. anu. ⁊ in. l. in vbe. post Lyn. per illum text. ff. de statu homi. et late per Pet. de anchara. in repeti. c. canonum statuta. de constitu. in verfic. ij. pone statuto cauetur. ⁊ quod no. Barto. ⁊ docto. in. l. si is qui pro emptore. in fine. iij. questionis princip. ĵ. de vsucap. ⁊ in. l. ĵ. ĵ. ad munici. cū simi. qō priuilegium ciuitatis cum non sit de casibus reseruatis principi possunt etiam antiani ⁊ consules ciuitatis sic habentes administrationem concedere. vt per Bartolū in. l. bis qui. ĵ. de iure immuni. ⁊ in. l. vacuatis. de decurio. libro decimo. ⁊ Specula. in titulo de censi. ℈. nunc dicendum. versi. quid si vniuersitas alicuius. ⁊ ibi Joan. and. in addi. incipiente. et per banc

3 Vir tenetur soluere pro fundo dotali onera que imponuntur persone pro rebus.

1 **Nec stipēdium.** ✝ Quia percipit fructus debet tributa et collectas soluere.

c [illegible] hoc dicit. ℣o. hāc. l. ¶ Oppo. ĵ. ad municipales. l. lucius. ℈. ita constante. Solu.

2 ✝ Illud verū quod quo ad onus personale res dotales non dicuntur in bonis viri: secus quo ad onus reale. vt hic. ⁊ l. bactenus. ℈. de vsufruc. cum similibus. ✝ Jtē in eo quod imponitur personis pro rebus vt collecta spectat enim ad virum. vt in glo. C. de mu. ⁊ in quo lo. l. ĵ. ⁊ hoc tenet Specu. in titu. de censi. ℈. nunc videndum.

1 ☞ Colonus quando teneatur facere aggeres et fossata.
2 Fossata et aggeres veniunt in venditione.
3 Ea que sunt de consuetudine regionis veniunt in contractu.
4 Cautela vt probetur consuetudo.

d **Expense.** [illegible] Declarat p exēpla que dicantur

e impense necessarie. ¶ Nota qō aggeres facere ⁊ fossata est impensa necessaria. habuit ℣in anno consulere quod quidam cōdugerat multum terrenum a communi quereba-

1 tur an conductor teneat scarpere ⁊ purgare aggeres et fossata videtur quod nō debebat facere nec mūdare nisi fit actum. vt. l. si in lege. ⁊ l. si domus. ℈. loca. cum quadam glos. que est ibi. in contra-

2 rium videtur: quia ✝ aggeres et fossata veniunt in venditione. vt. l. predia maritima. ℈. ita legatum. ĵ. de fun. instru. ergo et in locatione cum eisdem regulis venditio et locatio consistunt. vt. l. ij. ℈. lo-

f ca. Bzeuiter dico sic quod primo inspiciatur consuetudo regionis: quia ✝ ea que in consuetudine

3 regionis sunt veniunt in contractu. vt. l. circa. C. locati. et. C. de agri. et censi. l. domini predio rum. ⁊. l. si priius. ℈. primo. ĵ. de aqua pluuia arcen. et. l. semper in stipulationibus. ĵ. de regulis iuris. ⁊. l. quod si nolit. ℈. quia assidua. ℈. de edi. edi. Et ideo

4 ✝ consulo tibi quod facias positionem de consue-

g tudine vt in actis appareat. ℈ si vero non apparet de consuetudine: et tunc quandoq̄ debent mundari ad vtilitatem perpetuam vel longiorīs temporis quam sit tempus conditionis et istud non debet facere colonus. vt hac. l. ponitur enim inter

1 ☞ Qui percipit fructus tenet soluere collectas et tributa.
Res dotalis non dicit in bonis viri quo ad onus personale: sed quo ad onus reale.

l. et domi. Anto. ⁊ alij in. c. peruenit. de immuni. eccle. legitur et not. in. c. auditis. de restitu. in integruz. vbi habet quod ciuitas ⁊ vniuersitas possunt hoc concedere. ⁊. l. fin. ℈. idem rescripſ. ad municip. glos. ⁊ docto. in. l. origine. C. de municip. ⁊ origi. libro decimo. Bald. ⁊ doct. in. l. cum quedaz. de iurisdictio. omnium iudicuz. iste enim nō est de casibus reseruatis princip. ca. quod translationē. cuz ibi not. de officio delegati. cap. nuper. cum nota. de sententia excommunica. Specul. in titu. de lega. ℈. nunc ostēdenduz. versicu. legatus. igitur quicunq̄. ⁊ glo. ij. questione v. qua de causa. et quod no. xxv. que stione secunda. in summa quod primus. seruādum est l. decurionibus. C. de silen. libro. xj. cum similibus. talia essent onera possessorem seu successorem in poss. indicij sequitur l. j. ℈. ij. C. fine cen. vel reli. licet. C. de iure dotium. etiā si alius sit in estimo descript⁹. vt declarat Bald. in

l. ℈i negotium. C. de neg. gest. ⁊ in. l. omnes. in principio. C. fine censu vel reli. ⁊ sic qui rem in alium transtulit ab onere liberatus est. facit ad hoc quod not. Specula. ⁊ Joan. and. in titu. de cleri. coniug. in verficulo ad huius. ⁊ versicu. sequen. vxor enim non habet neq̄ dominiū neq̄ possessionem neq̄ fructus. l. docet. de reivendica. l. ℈i predium. C. de iure dotium. item quia si sic esset sequeretur quod de vna et eadēre duplex collecta esset soluenda: scilicet vna a viro alia ab vxore contra no. per glo. ⁊ docto. in dicta. l. prima. C. de mulie. ⁊ in quo lo. libro. g. ℈. glos. in. l. bonorem sustinenti. ff. de mune. ⁊ bono. Jnno. in. c. cum non sit. de deci. et Barto. ⁊ docto. in. l. ℈. ij. quoties. ff. de publi. et Bald. in. l. ij. ℈. quibus. in ij. questio. principi. ff. quod cuiusq̄ vni. no. Pet. de anchara. in de presenti. de censi. Adde prime parti huius apostille oīno que consulnit Pau. de cast. consi. cxcv. vbi ponit an mulier debeat subire onera in loco patrimonij vbi habet bona licet mutauerit domicilium ⁊ quid si ciuis non nellus sit creatus cum hoc quod non fiat preiudiciū ville in qua est oriundus an si postea in eadem villa emat bona an tenebitur ad onera. vide Bal. consi. cxxiij. cum sequen. iij. volu.

✣ Andre. pomate.

d ¶ Jmpense. Vide Alegand. consilio. iiij. ad fin. v. volumine.

e ¶ Jmpense. Jmpense necessarie. Vide quod legitur et notatur in. l. dimortio. ℈. titulo. ĵ.

f ¶ Dico sic. Vide Barto. in. l. predia. ĵ. de fun. instru.

g ¶ Actis apparet. Et ideo circa tales impensas vidi dubitari de domo que erat in fundo seu agro in quo habitabat colonus agri que fuit

Universidad del Rosario Archivo Histórico

expusta. ⁊ postea fuit refecta per maritū an illa expensa refectionis possit repeti ab heredibus vxoris: et quia colonus non poterat aliter stare in illo agro nisi esset illa domus: videtur connumerari inter necessarias impēsas. vt est tex. in. l. diuortio. ff. impendia. soluto matrimo. ibi dum tex. dicit plane si nouam villam necessario extruxit vel veterem totaꝫ sine culpa sua collapsaꝫ restituerit erit ei impense petitio. et licet ibi glos. dum tex. loquitur de constructione noue ville exponat necessario: idest vtiliter tamen secundū Bart. ⁊ alios ibi tex. stare potest proprie: scilicet quod sit impensa necessaria quando fundus aliter laborari nō poterat sine constructione noue ville. Ita etiaꝫ in effectu accipit Dy. in. l. prima. super glos. in versicu. factum. ff. eodem. et ibi Ange. in. ff. primo. dicens quod si nullus colonus volebat in prædio dotali stare nisi ibi de nouo fiat pistrinum: illa impensa dicetur necessaria, ⁊ ad illam faciendam tenebitur maritus: quia alias res dotalis efficeretur deterior. multomagis ergo erit impensa necessaria quādo combusta ⁊ destructa erat domus ipsa: ⁊ fuit postea reedificata per maritum. vt dicta. l. i. ⁊ quod ibi not. glo. in versic. factum. ff. eodē. etiam per istum tex. expresse not. Ang. in. l. ⁊ in totum. ff. eodem. ⁊ non est dubium quod impensas necessarias indistincte consequi debet maritus quinimo dos minuitur propter dictas impensas. l. qō dicitur. la. i. cum ibi plene no. ff. eo. ⁊. l. de dote. de rit. nup. ⁊ insti. de actio. ff. ītē si de dote. versi. ppter receptionem. ⁊ est in electione viri si potius velit agere ad expensas tales quam dotem retinere. vt no. Dy. ⁊ Bar. in. d. l. quod dicitur. ⁊ ibi probatur in versi. si dos. ⁊ in. l. omnino. ſm intellectum Bar. ⁊ aliorum communiter. eo. ti. dato etiam ꝙ illa impensa non fuerit necessaria ⁊ ad quam faciendam fuisset obligatus maritus: tamen ꝙ fuit facta ad perpetuam vtilitatem rei ⁊ rem reddidit meliorem ⁊ deteriorē esse non permisit: dicitur fuisse vtilis impensa. vt legitur ⁊ not. in. c. pastoralis. de deci. ⁊ in. l. impense. de verb. sig. ⁊ in. l. quod dicitur. in fi. prealleg. vndevenit repetenda cum præsupponatur non fuisse modicā impensam sine cōtrariaꝫ act. de dote. d. l. omnino ſm intellectū Bar. ⁊ aliorum. ⁊ ibi Ang. in. l. diuortio. ff. si vir. so. ma. ⁊ Pau. de ca. in. d. ff. impēdia. sine act. neg. gest. l. j. ff. sed nec ob impensas. de rei vxo. act. que remedia. pcedunt vbi absq; voluntate mulieris impēse facte essent: alias habet locū actio mandati. d. ff. sed nec ob impensas. ⁊ l. vtiliū. ff. eod. nec aliquo modo videntur facte donandi animo ipsi mulieri. vt ꝑbant iura prealle. vt. l. virum. cū glo. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ no. glos. ⁊ doct. in d. l. omnino. ⁊ Dy. ⁊ Ray. in distinctione quā ponunt in. l. j. ff. eo. quam etiam approbat Ly. in. d. ff. sed nec ob impensas ⁊ minus etiam videtur habuisse animum donādi ecclesie vel alteri persone cuius dicebaꝫ fuisse directū oīnum soli. vt. ꝑbatur in. l. fi. C. de iure empby. et in. c. potuit. de loca. vbi suas meliorationes vendere pōt emphyteota vel cōductor ad longum tēpus bene facit qō habetur in. c. dño guerram. ff. si vasall⁹. ⁊ quod ibi Bal. in tit. hic finitur lex con. ⁊ declarat Bald. in aut. incipit C. de bo. que lib. ⁊ in. l. fi. ff. empto. C. cōia de le. ⁊ in. l. in fundo. ff. de rei vendi. in. l. ij. C. eo. ti. Specu. in ti. de loc. ff. nunc aūt. in pluribus verbis illius. ff. ⁊ Ang. in. l. senatus. ff. marcellus. de le. j. preterq; in casu posito in. ff. si vero quis locator. in aut. de ali. ⁊ emphy. per Bar. in. l. colonus. in prin. ff. loca. per Bal. ⁊ Ang. in locis prealle. nec etiam pōt dici ꝙ fructus percepti a marito debeant computari in sumptus factos iuxta. l. sumptus. ff. de rei ven. qz illud locū nō hz in eo aduersus quem nec fructus nec res peti poterant tēpore quo fructus percipiebantur. vt no. glo. reputata sing. ff. de rei vendi. in. l. empto. in prin. in ver. medij. in ver. hz quid si pendente &c. sed cōstante matrimonio nullus potest petere rē dotalem nec; fructus. l. pro oneribus. C. de iur. do. l. dotis fructus. ff. e. Item nō ob. si dicatur qō expēse vtiles facte in dote sine voluntate mulieris aduersus eam egigi non possunt: niſi quando ipsa aliunde quam ex fundo dotali hz vnde soluat. l. vtilium. ff. eo. qz respondeo qō posito sine prejudicio ꝙ de volūtate mulieris si nō appareret dictas expēsas factas fuisse ꝙ nihilominus heres mulieris qui vult egigere dictas expensas seu meliorameta tenetur: qz satis est qō tēpore quo agitur de repetitione ⁊ de restitutione dotis: mulier seu pari rōne heres mulieris habeat aliunde vnde soluat. vt in. d. l. vtiliū. vbi loquitur de tēpore quo dos egigebatur. vt ibi legitur et not. hoc clare apparet ex distinctione. Dy. in. l. j. ff. eo. quā ibi ī additio. formaliter reassumpsit. ⁊ sequit Ray. ad quā se remittit Dy. in. l. j. ff. taceat. C. de rei vxo. acti. vnde verba Dy. sunt hec quo ad ꝓpositū nostrū si expensa per marituꝫ facta est vtiliter ⁊ tunc aut maritꝰ impendit manda to mulieris ⁊ repetit totū ꝑ actionem mandati. vt d. ff. sed nec ob impensas. ⁊ d. l. vtilium. aut sine mādato. ⁊ tūc si mulier est soluendo tēpore impēse facte: et tēpore quo repetit ⁊ tunc repetet ꝑ actio. nego. gest. in totū. vt d. ff. sed nec ob impensas aut est soluendo tēpore impense facte nō tēpore quo repetit. ⁊ tunc idē argu. l. an. ff. de neg. ge. l. i. ⁊ in totum. ff. eo. ⁊ no. in. d. l. vtiliū. et ita resident Dy. ⁊ alij doc. ⁊ sic volūt qō etiam dato qō tēpore impense facte mulier soluendo nō esset hoc nō nocet petenti expensas vel excipienti de expensis: dūmodo qñ dos repetit mulier aliunde habeat vnde soluat: et ideo si tēpore quo facta est impensa mulier nō est soluēdo vt qz impensa erat adeo magna ꝙ excedebat primeuum valorē fundi dotalis ⁊ oīm bonorum mulieris si que habebat: contingit etiā qō mulier nō erat soluēdo tempore quo soluit matrimoniū: quod quidē tēpus appellat tempus repetitionis dicte dotis. l. ij. in prin. so. ma. ⁊. l. ista. ff. exactio. de rei vxo. act. postea anteq; actu ageretur ad ipsam dotem mulier vel forte heres eius si morte mulieris fuit solutū matrimoniū: vt in casu nostro reperitur habere bona alia q̄ nō habebat tēpore impense facte: nec tempore quo matrimoniū fuit dissolutū: certe hoc casu volunt prefati doctores expensas esse repetendas. ita videt exemplificandū dictū mēbrū precedte distinctionis: alias videret implicare cōtradictionē in quantū dicūt prefati doc. ꝙ si nō esset soluendo mulier tēpore impense: nec tēpore repetitionis: si aliūde soluere pōt tenet: qz si itelligeremus ꝙ tēpore quo soluit matrimoniū mulier haberet aliunde vnde soluere posset: diceret soluendo. l. facere. so. ma. facit. l. qui pōt facere. cū si. j. de reg. iur. Idem decidit ſlico. de neapo. in. d. l. vtiliū. cū seq. vbi querit qd si qñ maritus fecit expensas mulier non erat soluendo: nūc aūt sic. ⁊ respondet ꝙ hoc casu nō solū retentio dotis: sed etiā act. nego. gest. cōpetit pro eis per id quod ibi habet ⁊ ꝙ sufficiat si tēpore quo agitur ad dotē possit aliūde soluere expēsas. ꝑbatur in. l. litis. de neg. gest. ⁊ plene Bar. in. l. rei iudicate. in prin. so. ma. ſlec ob. si dicerē qō dato ꝙ heres hz aliunde: tamē fortasse mulier nō habebat. respōde hoc nō esse in ꝯsideratione: qō pro batur: qz aut dicimus ꝙ hoc erat cōcessum mulieri in priuilegiū vt ipsa nō teneretur satisfacere vtilibus expensis nisi aliunde habeat tantū qō satisfacere possit ne ipsa habeat altenare fundū dotalē. ⁊ tunc dicēdum est ꝙ hoc priuilegiū nō transibit ad heredē mulieris. l. j. C. de priui. do. aut dicimus qō trāsibit ad filios eiusdē matrimonij iuxta. l. assiduis. ff. exceptis. qui po. in pig. ba. ⁊ glo. ⁊ doc. in. d. l. j. de priui. do. ⁊ in. l. etiaꝫ in prin. so. ma. ⁊ tunc cōsideramus personā ⁊ statum ipsorū filiorum. vt d. l. etiam. in prin. aut volumus dicere ꝙ istud est ius cōmune in mulieribus: scz ꝙ expēsas vtiles nō teneꝫ soluere si aliūde non hz vñ soluat: sicut etiā hz in alijs ꝓsonis. l. in fundo. cū ibi no. ff. de rei ven. ⁊ tunc cū attendi debet tempus inchoati iudicij. ⁊ sic tēpus quo fit exactio. d. l. litis. in prin. ideo tunc habemus considerare an heres qui representat personam mulieris habeat aliunde vnde satisfaciat pro dictis melioramentis tempore iudicij: ideo si habet tenetur satisfacere.

↬Andre. pomate. a ¶ Flo. qō. Vide ꝓpositū in. c. ius gñale. i vlt. col. j. di.

b ¶ Non repetunt. Bar. in hoc fuit cōtrarius. vide de hoc articu. in. l. diuortio. ff. impēdia. ff. ti. j. ⁊ ibi Ang. tz cōtra Bar. ⁊ dicit se ita cōsuluisse apud vrbem veteré per no. ꝑ Bart. in. l. cū quereret. ff. predijs. de le. iij. et Jmo. in. d. ff. impēdia. concordat qō si est expensa tēporalis vt qz fiat quid tantū singulo mense custodibus: tunc pertinet ad maritū: secus si fuit ꝓpetua: vt si emit seruos q perpetuo esse debēt ad custodiā. facit qō habeť in. l. seruos. de ali. le. nec ob. prædictis dictus. ff. predijs. qz ibi testator legabat fundū ⁊ ea q̄ parata erant culture ideo nimirū si seruus saltuarius nō venit qz nō operaꝫ circa culturā: secus si legasset ea q̄ pa facte in custodiam essent maiores q̄ fructus quod non debent repeti. a debēt enim cū fructibus compensari: vt hic vides facit quod dixi. ff. titu. j. l. diuortio. ff. quod in anno.

stien. in summa. de peni. ⁊ remiſ. in. ff. quibus ⁊ qualiter. ver. quid ſi facientibus.

rata erāt gfa fructuū pcipiēdoꝝ: a cū seruꝰ saltuariꝰ sit paratꝰ vt meliꝰ ⁊ facilꝰ pcipiatur

1 ¶ Rerū amotarum. Rubrica.

¶ Vgo. est quodāmodo domina rerū viri. Dictio quodāmodo denotat improprietatem. Lōdictio furtiua nō datur marito cōtra vxorem. Libelli cōclusio in actione rerū amotarum. Vxor ꝑ magno furto facto viro pōt puniri criminaliter ꝑ potestatē: licet vir nō possit agere. Vxor ꝙ possit facere electionē ynam de bonis viri etiam pro anima sua.

1 Rerū amotaruꝫ. Licet vxor constāte matrimonio furtū faciat furti non tenetur: sed actione rerum amotarū diuortio facto conuenitur nisi post diuortium contrectauerit. b. d. ¶ Oppo. dicitur hic ꝙ mulier que facit furtum nō tenetur actione furti. contra. l. fi. ff. C. de fur. sol. vt ibi. ¶ Oppo. qui est dominus non facit furtum. vt. l. j. ff. de furt. Solu. non ť est domina nisi quodāmodo: vt hic dicit tex. quia dictio quodāmodo denotat improprietatē: vt dixi in. l. si vir. ff. titu. ij. ⁊. l. si me in vacuam. ff. de acqui. pos. ⁊. l. in suis. ff. de libe. ⁊ posthu. Oppo. de l. si quis vxori. de furtis. Sol. vt in glo. ¶ Quero an mulier teneatur conditione furtiua. Et glo. arg. pro ⁊ contra ⁊ vide glo. que incipit. vt institu. de ob. que ex delict. ibi sed condi. &c. sed in. l. pro gi. determinat ⁊ ponit ť pro constanti quod nō da tur conditio furtiua. Ad istam. l. respondet quod isti sunt casus speciales. Ad. l. rerum. respondet vt ibi videbitis. Sed contra istas glo. habeo gl. contrariam in. l. cum bis. ff. j. ff. de fo. Jaco. de are. dicit quod illa glo. est falsa ⁊ ista est vera. Potest aliter dici ꝙ cōditio furtiua non datur marito contra vxorem sed ꝑ pro furto facto extraneo potest dari condictio furtiua. ⁊ illa marito potest cedi. ⁊ ita loquitur ibi. ⁊ videbitis. j. proxi. ff. ¶ Quero quo modo cognoscam actionē furti ab actione rerum amotarum. Respondeo ť in actione rerum amotarum nō fiet mentio furti in libello. vt. j. l. proxi. dicam enim ꝙ amouit vel exportauit non autem ꝙ furata est. Item in conclusione potero concludere sic. ⁊ qz non congruit bonefidei aliquem locupletari cum aliena iactura. ideo peto &c. vt dicitur in simili in. l. nō debet. ff. de dolo vbi ponitur qualiter cognoscatur actio de dolo ab actione in factum qō no. Lyn. in. l. fi superstite. C. de dolo ⁊ hoc ſm quosdā. ¶ Ultimo ť quero an potestas posset mulierem punire licet vir non posset agere. Certe alias dixi vobis aut est furtum modicum et tunc nō potest puniri criminaliter: sed magnum sic in l. respiciendum. ff. furta domestica. j. de penis. ⁊. l. fi. de furt. ⁊. l. fi libertus. eo. tit. ¶ Quero ť an mulier possit facere eleemosynā de bonis mariti. Et iste tex. t. facit quod sic: quia societas vite quodammodo facit eam dominam. Et ego puto ꝙ secundum ꝙ maritus consueuit facere ⁊ ipsa possit ᶠ vt l. vel vniuersorum. ff. de pigno. act. ⁊ pro hoc. l. fi. ff. ꝙ cum eo. sed ista lex cōcludit ꝙ potest facere eleemosynam pro domino: seu ꝓ anima domini: sed vtrum ipsa etiam posset facere pro anima sua. breuiter cōcludo quod vxor pro se eleemosynam posset facere de bonis mariti ipso permittente. quia ipso casu permittitur donatio. vt. l. fi sponsus. ff. concessa. circa finem. C. de donatione inter virum et vxorem.

2 Ideo si post. ¶ Dictio vter ꝙ est distributiua duorum.

3 Item si seruus. Ex persona alterius inter virum et vxorem datur cōdictio furtiua. b. d. ¶ Opp. ꝙ in prīci. innuit quod non detur actio furti. contra. l. de bis. C. de fur. Huius timore cōtrarij non

a ¶ Repeti. de hoc post Jmo. aliqua liter tangunt moder. in bac. d. l. domus. in fi. de le. i. ⁊ solet etiam tractari in. l. diuortio ff. impendia prealle. Alex.

b ¶ Quia dictio. et nota de dictione quodāmodo. vide tex. in. c. j. de dona. ⁊ in ca. fin. xij. q. j. d Andre. barba.

c ¶ De. l. si qs. vide glo. in. c. si dicatis xij. q. j. ⁊ de vxo. in c. manifestū. xxxiij. ista. v. in. c. ceterū. de dona. ⁊ ibi dixi. Andre. barba.

↬Andre. Poma.

d ¶ Et in gl. Adde tex. in. l. fi. ff. nō solum. j. eo titu. vbi Bellegand. in apostillis.

e ¶ Rerū amotarum. instit. de obl. Adde. l. ꝓtor. ⁊ ibi Bar. ff. de eden.

f ¶ Et ipa possit. scdic ꝙ in materia bus tituli nō solū ꝑ modū amotis cōpetit hec actio: sed etiā certi cōdictio. ter. est multus no. in. l. fi cōcubina. ff. nō solū. j. e. qō no. ⁊ de ista eleemosyna quam facit mulier de bonis mariti. vide Flo. in. j. pennū. ad. l. aquil. ⁊ gl. magistrā. xxxiij. q. v. c. quod de mum. et vide Do

4 ¶ Vltimo ť quero an potestas posset mulierem punire licet vir non posset agere. Certe alias dixi vobis aut est furtum modicum et tunc nō potest puniri criminaliter: sed magnum sic in l. respiciendum. ff. furta domestica. j. de penis. ⁊. l. fi. de furt. ⁊. l. fi libertus. eo. tit. ¶ Quero ť an mulier possit facere eleemosynā de bonis mariti. Et iste tex. t. facit quod sic: quia societas vite quodammodo facit eam dominam. Et ego puto ꝙ secundum ꝙ maritus consueuit facere ⁊ ipsa possit ᶠ vt l. vel vniuersorum. ff. de pigno. act. ⁊ pro hoc. l. fi. ff. ꝙ cum eo. sed ista lex cōcludit ꝙ potest facere eleemosynam pro domino: seu ꝓ anima domini: sed vtrum ipsa etiam posset facere pro anima sua. breuiter cōcludo quod vxor pro se eleemosynam posset facere de bonis mariti ipso permittente. quia ipso casu permittitur donatio. vt. l. fi sponsus. ff. concessa. circa finem. C. de donatione inter virum et vxorem.

2 Ideo si post. ¶ Dictio vter ꝙ est distributiua duorum.

3 Item si seruus. Ex persona alterius inter virum et vxorem datur cōdictio furtiua. b. d. ¶ Opp. ꝙ in prīci. innuit quod non detur actio furti. contra. l. de bis. C. de fur. Huius timore cōtrarij non

5 ¶ Quero ť an mulier possit facere eleemosynā de bonis mariti. Et iste tex. t. facit quod sic: quia societas vite quodammodo facit eam dominam. Et ego puto ꝙ secundum ꝙ maritus consueuit facere ⁊ ipsa possit ᶠ vt l. vel vniuersorum. ff. de pigno. act. ⁊ pro hoc. l. fi. ff. ꝙ cum eo. sed ista lex cōcludit ꝙ potest facere eleemosynam pro domino: seu ꝓ anima domini: sed vtrum ipsa etiam posset facere pro anima sua. breuiter cōcludo quod vxor pro se eleemosynam posset facere de bonis mariti ipso permittente. quia ipso casu permittitur donatio. vt. l. fi sponsus. ff. concessa. circa finem. C. de donatione inter virum et vxorem.

2 Si filia. Filia amouens tenetur in solidū ⁊ pater de peculio ⁊ pater adiūcta filia dotē repetēs ipsam tenetur defendere in solidū ⁊ ea vina mortua tenetur ad id qō ad eū pertinet. b. d. vsq; ad. l. contra. ¶ Op. de. l. iij. ff. ei causa. ff. de pecu. glo. fol. ⁊ bene dic vt in ea. ¶ Op. ⁊ videtur ꝙ detur actio nogalis. vt. l. j. ff. si ſeruꝰ. ff. de his q deie. vel effu. gl. nō soluit: sed istud est verum in seruo sed in filio delinquēte cessat actio nogalis. ¶ Ultimo op. dicitur hic ꝙ si pater adiuncta filia &c. Cōtra delictū filie nō pōt nocere patri: vt. l. si filia. ff. de dinor. ⁊. l. filie. ff. titu. ij. ⁊ in aut. de nup. que est posita. ff. de repu. aut. cōtra si filij. Hi. soluit primo qz filia delinquebat in fraudē patris hec non est bona. qz ť fiue contra patrem fiue contra virum filia deliquerit non debet nocere patri. vt. l. ij. ff. ceterū. ff. ti. ij. ⁊ fuit determinatū ꝑ Dy. in. l. consensu. C. de repu. ⁊. l. si dotem. ff. de iur. do. vnde soluit glo. ꝙ hic pater adiuncta persona filie agebat. ⁊ ideo eam teneretur defendere ⁊ ista est vera. ¶ Sed quero cum ageret adiuncta persona filie posset intelligi duobus modis vt dixi in. l. ij. ff. item si voluntate. ff. titu. ij. quomodo hic intelligatur respōdeo si agit adiuncta filia intellige hoc est ad vtilitatem suam ⁊ filie. secus si ageret nomine suo tātum licet de volūtate filie: quia tunc non teneretur eam defendere: vt. l. seruum quoq;. ff. ait prætor. ⁊. l. si qs in rem. ff. de procuratoribus. ¶ Oppo. ff. de in ius vocan. l. neq;. solut. ibi loquitur in filia impubere. hic in maiore. ¶ Opp. quod pater non debeat satisdare. vt. l. fin. ff. defensionem. C. de admini. tuto. Solu. vt. l. ij. vbi autem. de bon. que libe. ⁊ l. filius. qui satisfd. cog. dixi in. l. ij. ff. fin. ff. titulo. ij. ⁊ not. in. l. iij. eodem titu. ¶ Quero ť quam satisdationem prestabit hic pater. glo. hic videtur variare in hoc ⁊ videtur intelligere quandoq; de satisda. ⁊ de iudicato soluēdo. ⁊ hoc propter leges quas allegat ⁊ vide glossaꝫ que incipit vnde ex de licto ibi. ⁊ facit &c. Et glo. in. l. seruum quoq;. ff. ait prætor. ff. de procura. intellegit. l. nostram. ꝙ satisfaciat de defendendo. Pet. dicit quod nō reperitur l. cautum ꝙ satisfetur de defendendo nisi loquamur de eo qui defendere debet. et Lyn. intelligit ita in. l. actione. C. de procurato. sed quicquid dicat veritas est ꝙ potest intelligi de cautione de g defendendo per tex. in. l. j. C. de satisda. ⁊ ita cōmuniter tenetur hoc enim dictat equitas: nam iste exceptiones pro quibus satisfactur debent opponi ante litem contestatam. vt. l. pomponi. ff. rati. ff. de procurato. Modo cum agis forte non sum paratus te reconuenire incōtinenti: sed volo quod prestes cautionē de defendēdo in causa reconuentionis. qz satis conuenit. ¶ Quero an hoc sit verum quocūq; modo agat pater teneatur defendere in causa reconuentionis: qz satisdat respondeo. vt. ff.

¶ De cautione. vtrum procurator actoris ꝑstet cautionē de defendendo. vide bart. post glo. ⁊ Lyn. in. d. l. actionem.

Archivo Histórico Rosario

tetigi q modus agendi est dupleꝫ: vno modo vt agam de voluntate filie mee: vt.l.filiusfamil.§.sed ⁊ filia.ff.de procuratoribus. Alius modus est in l.si cum dotem.§.item pater.ff.titu.ij.ibi nomine suo ⁊ filie agit.⁊ glo.tãgit in.l.ij.versicu.ceterũ.ff. titu.ij.licet ibi male intelligat.Modo quero si debet intelligi q pater simpliciter agat ⁊ certe non nisi quando filie nomine:quia quando quis agit nomine suo ⁊ voluntate filie tunc tenetur satisdare.vt.l.si quis rem.ff.de pcu.⁊.l.seruum quoq;.§. ait pretor.et sic agit pater ad suam vtilitatem:secus si non ad vtilitatem suam sed nomine suo ⁊ filie.vt.ff.digi.

1 **Contra.** ☞Si filius recipit dotem patre nõ cõsentiente nec obligãte patri nil queritur.

a ¶Nil acquiritur. 2 no.q si filiusfa.recipit dotẽ pro qua pater se non obligat q pater nil hz agere de fructibꝰ dotꝭ.Vide ad hoc no.in.§.fuerat.instit.de act.adde tñ 1 q si dos ẽt sit data socero.⁊ pmittit viro percipere fructus illi intelli a guntur donati filio:ẽt si socer sup- 2 portet onera matrimonij. ita not. bal.in aut.ex testamẽto. in.ig. colla. de collatio. adde etiã textũ.ff.de pcu.l. in bonefidei. b sed¶Ro.in.l.si cum dotẽ.§.item pater.ff.titu.ij.ibi nomine suo ⁊ filie agit.⁊ glo.tãgit in.l.ij.versicu.ceterũ.ff. titu.ij.licet ibi male intelligat.Modo quero si debet intelligi q pater simpliciter agat ⁊ certe non nisi quando filie nomine:quia quando quis agit nomine suo ⁊ voluntate filie tunc tenetur satisdare.vt.l.si quis rem.ff.de pcu.⁊.l.seruum quoq;.§. ait pretor.et sic agit pater ad suam vtilitatem:secus si non ad vtilitatem suam sed nomine suo ⁊ filie.vt.ff.digi.

Quoties. Pro rebus que spectant ad virum non competit socero hec actio.hoc dicit.¶Oppo.j.eo.l. nihil.§. vxor. Solutio dicit glosſ.Aut erat filius emancipatus ⁊ tunc potest pater agere aut non erat:⁊ tuncvide glosſ.que incipit rerum amotarum ⁊c.¶Nota casum.l.cum glossa† q si filius recipit dotem patre non consentiente:nec se obligante patri nil queritur.nec vsusfructus:nec aliquid aliud:⁊ ex hoc sequitur q si dos est filio data:⁊ ex ea lucratur patri nil acquiritur[a] si res est data in dotem in specie vel est species empta ex pecunia dotali tũc credo q glo.dicat verum dicam ideo † q mihi videtur: scilicet q si est pecunia dotalis consumpta: quia cum ea emit ⁊ vendidit ⁊ mercaretur filius ⁊ tunc credo q patris sit vsusfructꝰ.vt.l.deposui in principio.⁊.§.j.ff.de pecu.quia quando species datur in dotem non efficitur peculij profectitij. vt.l.ex facto.ff.de pecu.⁊ dicta.l.deposui.⁊.l.si cũ dotem. §.finali.ff.titulo.ij. Sed si datur[b] pecunia secundum ista tempora efficitur peculij profectitij: vt d.l.ex facto.⁊ pro hoc.l.dotem.j.de castren.pecu. ⁊ bodie efficitur peculij aduentitij: vt.l.j.C.de bo. que libe.⁊ sic acquiritur vsusfructus patri.¶Sed quid si emit rem ex pecunia dotali mercando.de hoc vobis alibi dicam:sed intelligo de specie empta ex re dotali.

Item cum rerum Hec actio datur contra virũ etiam si fuerit filiusfami.⁊ in patrẽ de peculio.hoc dicit.

Si post diuortiũ. Hec actio datur contra heredem.⁊ transit ad heredes. Item heres viri potest cõducere res amotas eo mortuo:licet iacente hereditate non fiat furtum.b.d.¶Opponitur.C.eo.de.l.vlti.Solu.vt in glo.⁊ banc glo.tenementi ad id quod dixi in.l.j.ff.eo.q condictio furtiua non datur contra mulierem: quia si daretur tunc transiret contra heredem insolidum.contra l.vlti.ff.eo titu.

Alter. Si maritus vxori inuicem agant rerũ amotarũ actione poterunt cõpensare.b.d.

☞Qui soluit qđ debet non tamen prohibetur petere qđ sibi debetur.

Si creditor in ducentũ petit centũ an ex hoc videtur liberatꝰ debitor vltra cẽtum.

Si debitor accipit centum a debitore que dixit sibi deberi quod ex hoc nõ videtur intentio rei fundata.

Si cum dos. Qui soluit qđ debet non prohibetur petere quod sibi debetur.hoc dicit.¶Oppo.in aut.sed cum testatoꝛ.C.ad.l.falci. vide gl. que incipit nihilomin⁹ poterat ⁊c. Et ista fuit ratio dubitandi.sed dic q ibi heres habebat solã exceptionẽ seu intentionẽ qua perdidit soluendo sed hic etiã habebat actionẽ:sed per hoc nõ videtur responderi ad id quod ibi dicitur q heres soluẽdo preiudicat sibi quo ad nõ soluta.dic ergo q ibi est speciale. Ulterius oppono.⁊ videtur q non potest agere per actionem rerum amotarum:sed cõdictione indebiti.vt.l.quod dicitur.§.si dos.ff. titu.j.⁊ vide glo.ibi videtur ⁊c.Et dic quandoq; fit compensatio ipso iure.⁊ loquitur.l.quod dicitur §.si dos.aut non ipso iure.⁊ loquitur hic.⁊ not.in l.qui inuicem.ff.de cõdi.indebi.¶Opponitur tutus exceptione fauorabili soluens repetit per condictionem indebiti.vt.l.qui exceptionem.ff.de cõdi.indebi.sed hic erat tutus exceptione compensationis que est fauorabilis.ergo ⁊c. Solutio.exceptio compensationis non respicit actionẽ:sed magis cõpẽsationis executionem.sed.l.qui exceptionem.loquitur de ea que actionem elidit.hic de ea que executionem elidit. Et no.illam presumptionem hic:quia licet tibi soluam aliquid non tamen presumo⁊ q a te non debeam aliquid percipere.

c ¶Sed ponẽ dico† quod debeo a te centum habe c re et debes ducenta an videaris liberatus ab eo quod est vltra cẽtum. Et dico q est tex.in.l.rationes.C.de pba.aut apponitur dictio taxatiua tantum.vt quia debes mihi centum tantum.⁊ videor confiteri quod vltra non debes:sed secus si nõ apponatur dictio taxatiua:vt ibi no.ff̃ opini.Azo. que est vera.probatur.ff.de adimen.leg.l.iij.§.cum
d 3 titio.ᵇ ¶Sed ponẽ† q debitor dixit creditori:ecce centum que centum tibi debeo et creditor acci- b pit ⁊ nihil dixit:vtrum ex hoc sit fundata intentio rei:⁊ videtur q non nisi appareat q illud recipere ant animo transigendi.casus in.l.siquidem autem transactio.C.de transac.

1 ☞In omni actione qua qs contẽnit restituere ad iudicis preceptũ iuratur in litem.

Sabinus. Cõtinuatur vsq; ad.l.marcellus.In hac actione contra nõ restituentẽ iuratur in litẽ ⁊ soluenti estimationem nõ cauetur de euictione.b.d.¶Not.q in hac actione iuratur in litẽ sicut in arbitrijs hz non sit arbitraria vere ſm glo.Item not.in.l.in actionibus.§.fi.de in lit.iu.Ego dico† q in omni actione in qua quis cõtemnit restituere ad preceptum iudicis iuratur in litem.tex. est in.l.qui restituere.in fi.ff.de rei ven.

1 ☞Denegãs restituere rem meã quã habebam venalẽ liberatur rem dãdo vel verũ pretium.

2 Quis qñ cogatur vẽdere res suas.remissiue.

On enim. Op.C.de in lit.dã. tur.l.an tibi.Sol.dicit glo.q ibi habebat rem venalẽ.¶No. illã solu.† q ille q denegat[e] restituere rem meam quã habebã venalẽ:liberatur dãdo rem vel verũ e pretiũ ſm Dy.illud ibi cõtingit ex necessitate officij. Preterea nec ibi cogitur ſz põt vẽdicare.vt.j. eo.dicit Dy. ¶Op.ad.l.ideoq;.de.l.si donãte.C. de do.inter virũ ⁊ vxo.Sol.ibi possidẽs habebat cãm a vẽditãte ſz gl.⁊ Dy.in.c.p possessore.ex de regu.iur.lib.vj.dixi in.l.litis estimatio.j.p empt. ⁊ in.l.depositi.de re iudi. ¶Ultimo Dyn.tractat hic istã materiã† an qs cogatur inuit⁹ vẽdere res suas quã ponit Ly.in.l.j.C.de episco.audi.dixi in l.annona.j.ad.l.iul.de anno.⁊ in.l.j.§.cura carnis C.de offi.pfec.vrbis.

Arcellus. Tam viro q vxori competit hec actio. boc dicit.

1 ☞Positionib⁹ in causa criminali an sit respondẽdũ ⁊ quomodo.Adde de hoc ⁊ vide Georgium natãn in clemen.sepe.§.⁊ quia.col.vij.de verborũ significa.vbi ponit octo casus quibus tenetur qs respondere.

2 Positioni cõtinenti factũ alienum in causa ciuili an sit respõdẽdum.remittitur.Et vide abb.in cõsi. 1.in.ij.volu.

3 Positioni cõtinẽti turpitudinẽ respõdẽtis quãdo sit respõdẽdũ.Et de hoc vide p Lãfra.in.c.qñ contra falsam.in verbo respõsiones.col.ij.de pba.et Feli.in.c.dilecti.col.ij.de accusa.

Qui rerum. Cõuẽto bac.l.põt deferri iusiurãdũ:nisi alieno f noie cõueniatur.[f] ⁊ is cui defertur nõ põt referre. boc dicit cum ¶Cõueniatur.et ideo solet allegari iste tex.q nõ in formato nõ defertur iuramentũ in defectũ semplene pbationis.ad idẽ facit qõ no.ff.l.mariꝰ.j.de qõ.⁊ in.l. admonẽdi de iure iur.⁊ in.l.in bone fidei.de rebus cre. ⁊ ibi bald.dicit q nõ põt deferri iuramẽtũ heredi de gestis p defunctũ per.l.generaliter. in prin.eo.ti.

Andre.Poma. a ¶Tangitur in Specu. vide Bal.aliter loquentem in.l.j.C.de pe.iu.et exrig.de testi. in.l.j.C.de confes.

b ¶Tangitur in Specu. vide Bal.aliter loquentem in.l.j.C.de pe.iu.et in.l.j.C.de confes.

Andre.Poma. c ¶Scõo.vide Jo.an.in.c.ij.de cõfes.lib.vj.

d ¶Videtur q sic. Adde Bar.in.l.fi. a de bis quib.vt in 1 dig.Addevidẽdũ Bal.cõsilio.cxciij. ij.col.j.vo.

Andre.Poma. e ¶Responderi.vide Barto.consil. clxxxvij.

Andre.Poma. f ¶Tunc cogitur. Et vide Bar.in.l. ij.§.q observari. C.de iura.calum. ⁊ in.l. qui iurasse. §.pater.ff.de iure 2 iuran.⁊ in.l. fina. ff.de bis quib⁹ vt indig.⁊ in.l.si a te. ff.de exceptio.rei iudi.Innocen. in c.ij.de confessis. plene ibi per dominum Cardina. domi. Abb.⁊ alios Innoc.in cap. dudũ.ij.de electi. quid in teste.vide b Innocen.in dicto c capit. ij. plene ibi 3 domi.Lard.⁊ per d omnes in.c. cum cãm de testi.gl.in c.ij.de cõfes. libro vj.⁊ in.c. eg penitentibus.l.di.⁊ vi de Barto.in.consilio.clij.incipien. Nicolaus de spo- e leto.p ista.l.marcellus.ex isto.§.j.

g ¶Dicit glo.vide Bar.in.l.iusiurandum.§.ait pretor. de iureiuran.

Andre.Poma. f b ¶De rebus.ad de q vbi admittitur variatio quod in dubio nõ infelligitur nisi semel. vt p Bald.in aut. habita.C. ne fil.p patre.facit qõ notat idem Bald.in c.secũdo. de libel. obla.gl.in.l.quicquid astringende ff.de verbo.oblig. Et vide Feli.in ca. presentata.in scõa col.2 fina.de testi. Alexan. in.l.si ex toto.§.fi.de leg.j.

i ¶Ideo admittitur. An ⁊ quando admittatur variatio per hoc decidi tur.no.q.per.Dy. Rayne.⁊ Jmo.in l.pater.§.fi.de condi.indebi. ⁊ adde q vbi permissum est variare forte non licebit nisi semel:ita videtur velle Bal.in auten.habita.in.g.col.nefil.pro pat.in versi.ij.quero.per.l.iusiurandum.C.de rebus credi.⁊ adde casum in quo non admittitur variatio qui not.per Bald.in.l.fina.invlti.col.C.de testi.adde q licet consultori variare ⁊ cõtraria ſm Bal.in.l. fi.§.sed cum.in.ij.col.in fi.C.de fur.⁊ de hac materia vide etiam not.per Bald.⁊ Jmo.in.l. si cũ dotem. §. eo autem.so.ma.plene per Jac.de bel. in.l.in causa.in pn ci.de pcu.⁊ not.bene q vbi requritur consensus in certo tẽpore si ante prefletur potest mutari volũtas ante illud tempus.tex. est melior de cõpore iu.in.o.§.eo autem ſm Ange. ibi.⁊ facit ad.q.de qua per Joan.an. in regula mutari in mercu.⁊ an qui semel declinane fit fori possit variare.Vide p glo. in aut. habita. in ver. ambitione.et ibi in materia.C. ne fi.p pa.vide bonum text. in.l. de die.in fi.qui fatisda.cog.

Si quis delatum. Opp.C.de iureiurã.l. delata.Dicit glo.§ speciale est odio delinquentis quod non possit iuramentum referre.sed est contra.l.j.de iniur.l.lex cornel.§.hac.l.Dic ergo ſm Petrum quod ideo hic nõ est locus relationi alꝰ quia delictum de quo queritur non cadit in scientiam eius cui refertur sicut in scientiã eius cui ab initio defertur ſz quãdo equaliter caderet in scientiam vtriusq;.vt cum aliquis est verberatꝰ ab alio quo tunc est locus relationi.vt.d.l. delata.⁊.l.lex cornel.§.hac lege.

1 ☞Arguere qõ liceat ab ordine titulorum.

1 **Dem labeo.** Inducit in arg.† an sit arguendum de ordine titulorum.⁊ videtur quod sic.vt hic per hoc quod no. in.l.j.§.fi cer.peta.⁊ ibi per Buil.de hoc gl.tua dicit.C.ne fideiusso.do.den.l.j.circa fi.mag.glo.facit quod no.doc.C.de confir.tut.l.j.⁊.ij.⁊dicam in.l.j. de confir.tuto.

1 ☞Quando admittatur variatio.

b **Erebus.** [b]Circa diuersas res admittitur variatio b.d.¶No.† q variatio admittitur dicit glo.¶Opp.§.de pcu.l.in causa.gl. non soluit.Dyn.dicit q hic non est variatio circa idem:nec circa diuersa que habẽtur loco eiusdem ideo admittitur[i] variatio.vt.l.aurelius.§.pe.j.de libe.leg.⁊.l.si sterilis.§.fin.de act.empt.sed si esset circa idem vel circa diuersa que ratione connexitatis haberentur loco eiusdem non admitteretur varietas: vt.l.celsus.§.idem celsus.⁊ ad eghi.⁊.l. legatarius.j.de leg.j.⁊.l.ptor.§.vnde queritur.de dam.infec.⁊ d.l.in cause.de pr̃ocu.Fallit in.l.non nunq;.j.de col.bo.⁊.j. ad trebel.l.filij.⁊ in eis redditur ratio ſm Dy.de hoc plene per eum in.c.mutare cõsilij ⁊ in.c.qõ semel.extra de reg.iu.lib.vj.

Andre.Poma. k ¶Sed Oldr.[k] circa hoc distinguit latius ⁊ clarius aut variatio inducit cõtrarietatẽ aut simplicẽ diuersitatẽ.primo casu nõ admittitur variatio.vt.l. si ita stipulatus in fi.j.de ope.li.⁊.l.nõ admittitur eo.ti.Ad hoc faciunt oẽs leges que dicunt q alias cõtraria non audiuntur.Scõo casu quãdo inducit simplicẽ diuersitatem tunc autvariatio est in hoc q plures res adiuuicẽ separãtur:aut i hoc q volũtas mutatur. Primo casu licita est variatio vt.l.cũ hi.§.qui trãsigit.§.de trãsac.⁊.j.cõmo. l.in cõmodato.§.duobus.⁊ de act.emp.l.⁊ si vno. ⁊ hac.l.Scõo casu aut ꝓprietas rei seu vocabuli se habet ad varietatem impediendam aut ad varietatem inducendam aut ad neutrum.Primo casu varietas improbatur impediẽte natura rei vel vocabuli:vt in electione rerum legatarũ cum statim rei acceptande acquiratur dominium vt.l.apud anfidium.de ope.libe.⁊.l.statuliberum.§.stichum j.de lega.ij.⁊.l.huiusmodi.§.stichum.j. de legat.j. ¶Idem si proprietas vocabuli impediret vt si stipulor quem voluero.vt.l.si quis stipulatus fuit stichum.j.respon.j.de verb.oblig.Scõo casu admittitur variatio siue rei ꝓprietas hoc suadeat:vt in electione legali.vt.l.cũ qui certarum.in fi.de verb. obliga.⁊ de actio.empt.l.si sterilis.§.fi.siue hoc inducat naturã vocabuli.vt si stipulor illũ aut illum quem volam.vt.j.de verbo.obli.l.si quis stipulatus fuerit.ij.respon.Tertio casu tene distinctionẽ Dy.ſm domi.Oldra.

Andre.Poma. k ¶Sed Oldra.vide Bal.in.l.fin.§. finiatur. in.ij.col. C.de fur.⁊ Lyn.in l.j.in.iij.q.co.ti.

1 ☞Statutũ de dote lucranda vxore premoꝛien-

Archivo Histórico

↪Andre. Poma.
a ¶ Nihil. Et vide Bal. in l. tñ. C. de leg, q que dixi in. c. raynu. de testa. colum. xxxij.
b ¶ Ad qõnẽ. vtrũ marit⁹ lucret tertiam dotis vxoris ꝓdefuncte. et si eã in domũ nõdũ duxerit. Adde qõ cõtra bar. hic tz bal. in l. non sine. C. de bo. que libe. ↪ in. l. deo nobis. de epi. ↪ cle. ℘ Sali. late in l. cũ te. C. de do. ante nupt. ↪ vide latissime scripta. in. stit. de ac. in. ℘. fuerat. vide q̃ no. bar. ↪ ibi dixi i fili. in. l. iubem⁹. ℘. sane. C. de sac. san. eccle. et Bald. in aut. dos data. de doñ. ante nup. in. ij. col. ↪ qõ no. bal. in l. i. C. vn de vir ↪ vxo.
↪Andre. Poma.
b ¶ Ad qõnẽ. de ista. q. vide pau. de ca. ↪ alex. in. l. si ãnuptias. in fi. ff. so. mat. vbi Are. tz ↄ bart. hic ↪ ↄ bart. c hic cõsuluit Panor. cõsi. j. in. j. vo. fz Bar. hic segtur Pan. de ca. in cõ. l fil. xxiij. incip. sup primo q̃sito. roma. in. l. j. C. vndevir et vxor. Pet. de anc. l in. c. j. de ſpõ. li. vi. ẽxtra. Adde. notabi. lxxvij. alꝰ. xvij. in cip. no. ℘ statutũ. Aret. in. ℘. fuerat. in. xxv. col. inst. de ac. vbi dicit istam opi. Bar. esse magis cõez ↪ ℘ si ma l rit⁹ cõsummauit matrimonium in d domo patris vxoris. vide Barto. in i tract. differẽtiarũ inter ius ciuile et cano. in. viij. colũ. Et qd si vir ↪ vxor moreretur eo mo mẽto. Vide Fran. cremoñ. sin. lvij. in ci. no. ℘ statutum. Et nunquid dictũ statutũ habeat locũ in dote pmissa ↪ nõ tradita. vide Sozi. in. l. de diui sione. ff. solu. mat. et in materia vide Romñ. sing. dcccc xxij.
c ¶ Si concubina. not. Imo. in. l. dinoztio. ℘. impendia. solu. ma.

te quod habeat locum quando patrimonium fuit contractum per verba de presenti.

Mihil. [a] Ad hanc actionẽ non curatur an simul habitauerit conjuges. b. d. facit ad questionem [b] quod statutum loquẽs ↑ quod vir lucratur certam partem dotis vxoris predefuncte habeat locũ etiam si cum ea non habitauerit si per verba de presenti matrimonium contractũ fuerit: vt hic et. l. hic status. ℘. si maritus. de do. inter vir. ↪ vxo. ↪. l. si res. C. de do. inter vir. ↪ vxo. cum. l. seq.

Uxor. Contra coniugem eius quem quis habet in potestate non datur actio furti sec⁹ si emãcipatus fuit. b. d.

In fiscum. Hec leg legitur pluribus modis tã in primo quam in secũdo respõso. primo loquitur in viro damnato in metallum ↪ si eius occasione vxor amouet certe tenetur fisco ratione rerum amotarũ in simplum quod no. quia ℘m doc. est casus quod bec actio locũ habeat si quis amoueat ꝓpter spem matrimonij soluendi aliter q̃ per dinoztium dicam. j. e. l. rerum amotarum quidam. Secũdo modo potest legi quod mulier amoueat causa dinoztij postea marit⁹ fuit damnatus in metallum alias deportatus et mulier diuertit non enim per deportationem soluitur nisi dinoztium sequatur. vt. l. i C. de dinoz.

Quãuis. ℘ste ver. legitur duobus modis in glo. tamen circa primã lec. vide glo. ↪ supple dicit gl. idest in fisci patrimonio in corpoꝛalis alias nõ tenetur in quadruplũ: vt. C. de iure fis. l. defensionis facultas. lib. g.

Si concubina. Inter eos inter quos non fuit matrimoniũ vere nõ habet locũ bec actio. b. d. ¶ No. [c] q̃ licet matrimonium puta tinum habeat quedam priuilegia circa dotem puta tiuam. vt. l. si cum dotem. ℘. fi. ℘. sol. mat. Non tamen habet circa alia. vt hic.
Animus qualis fuerit apparet ex euẽtu.

Res amotas. Causa dinoztij postea amoueri tunc cum sit dinoztiũ vel etiã ante si postea celetur. b. d. ¶ No. ter. q̃ ↑ ex euentu apparet animus precedens ex eo enim q̃ facto dinoztio celat: ꝓsumitur causa dinoztij amouisse facit. ℘. ad maced. l. sed iulianus. ℘. proinde. ↪. l. si ventri. ℘. fi. de priuileg. credi. ↪ solit⁹ sum allegare. l. inlianus. ℘. amplius. ℘. ad mace. Qualiter potest apparere q̃ filius acceꝑit. vt in rem patris verteretur. Et dicit ibi q̃ ex eo q̃ est postea solutũ. ↪ fic hoc q̃ retinet post dinoztium videtur amouisse.
In oblatione rem restitui re perẽpta potest ipsa res principaliter peti.

Non solum. [d] Hec actio cõpetit pro rebus extantib⁹ ↪ peremptis. b. d. ¶ No. ↑ q̃ in obligatione rem restitui re perempta: potest ipsa res principaliter peti vt hic ↪ in. l. inter stipulantem. ℘. penulti. j. de verbo. bli. ↪. ℘. de condi. fur. l. ij. ↪. l. si seruus. ℘. bone eodem titulo licet glos. in. l. in re furtiua. in principio. tit. dicat cõtrarium fcz q̃ debeat peti estimatio ↪ plene dicam in. l. stipula. nõ diui. j. de verborum obligationi.

Que viro. ℘ic dic. vt declarabo. j. eo. l. antepenul.

Sed ↪ si dinoztij. Amouere dicitur qui dolo causam dat vt alius amoueat. hoc dicit. ¶ Oppo. j. de fur. l. vulgaris. in fi. ↪. ℘. de condi. furti. l. eg causa. ↪. l. seq. Sol. aliud in condictione furtiua vt ibi. aliud in hac actione. vt hic ℘m glo. ↪ potest esse ratio differẽtie: q̃ aliquis teneatur furti ly non condictione furtiua: sed vgo non tenetur furti: ideo equum est q̃ actione que est rei persecutoria teneatur.

Item. Hec actio cõpetit coniugi ℘. p rea se bona fide possessa. hoc dicit ista lex quã nota ↪ mẽti tene.

Si mulier. Jn eã q̃ causa mortis sperate amouet vtilis hec actio datur. b. d. ℘m primã lect. ¶ Quero quare non datur rerũ amotarũ directa glo. dicit q̃ hic dinoztiũ nõ fuit secutũ: qõ requiritur ad directam. vt. l. rerũ amotarum quidam. j. e. Et scõm banc lect. ẽ pone tex. ibi dum dicit diuerterit. i. de domo recesserit. alias ista lect. esset cõtra tex. ¶ Legitur alio modo q̃ amouit causa mortis sperate: tenetur hac actione: si postea dinoztiũ est secutũ. b. d. Et tunc est ratio quare nõ datur directa: sed vtilis: quia amotio nõ fuit facta principaliter causa dinoztij sed causa mortis. ¶ Sed opp. q̃ detur directa si post dinoztiũ celat. vt. l. si concubina. ℘. res amotas. ℘. eo. dicit Jac. de are. q̃ ibi datur vtilis vel ibi res extabant que celabantur. hic iam erant consumpte ℘m cũ. Tu dic: quandoq̃ est certum q̃ nõ amouit causa dinoztij: tũc licet celat post dinoztium nõ tamen datur directa sed vtilis sed q̃ꝛ est certũ q̃ causa dinoztij amouit: ↪ tunc datur directa vt in. d. ℘. res amotas. si dinoztiũ interuenerit. vt. l. rerũ amotarũ q̃dã. j. eo. quandoq̃ est dubiũ qua cõtẽplatione amouerit ↪ tũc si post dinoztium celet ꝓsumitur gratia dinoztij amouisse: ↪ datur directa. vt. l. si concubina. ℘. res. Sed quid si dinoztium nõ interuenerit. ↪ vxor amouit causa dinoztij vel causa mortis sperate. Respondeo: tenetur vtili vel in factũ. vt. j. eo. l. rerũ amotarum quidam. ↪. C. eo. l. ij.
Factũ est nomẽ iuris ↪ significat illud totum quod ponitur in diffinitione furti.
2 Si ille q̃ fecit citare aliquos in relatione plures posuit q̃ citari fecerit an cõmittat falsum.

Si seruus. Etiam si in amouẽdo furtum nõ fiat mulier cuius dolo fit amotio: tenetur rerũ amotarum actione. b. d. ¶ Opp. ℘. eo. l. ij. ℘. item si seruus. ↪. j. de fur. l. si quis vxori. in prin. Solu. hic seruus nõ fuit in dolo ideo furtũ hic nõ cõmittitur. vt. l. si is. ℘. si tu titium. j. de fur. ¶ Sed tũc opp. ergo vxor non tenetur si seruus fuit in dolo. vt. d. ℘. si tu titii. Glo. non soluit hic: sed in. l. si quis id quod. ℘. penult. ℘. de iurisditione omnium iudicum. videtur soluere nam ↑ furtum [e] est nomẽ iuris. ↪ hoc etiam vocabulo significatur totum illud quod ponitur in diffinitione furti: si ergo nõ interuenerit dolus facientis non fit furtũ: nec potest teneri tanq̃ꝰ quis mandans fieri furtum si furtum nõ est factum. vt dicto ℘. si tu titium. sed verbum amouere est nomẽ facti ↪ verificatur in sola amotione de facto. sufficit emꝰ quod seruus in veritate amouerit: ↪ licet dolꝰ cesset: tamen amouit merito mulier potest teneri rerum amotarum actione. vt dicta. l. si quis id quod ℘. penultimo. ¶ Et hec faciunt ad ea que dixi. j. de fal. si quis obꝛepserit. Et hoc ↑ consului de facto in ciuitate Tuderti. quia vnus dixit notarioꝰ f scribe citationem factam de istis ↪ baiulus dixit verũ est ↪ ille fecit scribi de pluribus personis q̃ ille citauerat. Dicebatur q̃ ille fieri fecit falsum: certe fuit dictum q̃ non est verum falsum fit cum dolo. vt. l. quid si falsum. j. de falsis. ↪. C. de falsis. l. prima. sed notarius non commisit dolũ in scribendo: falsum ergo non est commissum falsum. ↪ sic non poterat puniri tanq̃ꝰ faciens falsum instrumentum [g] ↪ sic consului. ↪ idem domi. Franci. tigrini: sed dixit q̃ poterat puniri ex alio falso ℘m. l. si quis obꝛepserit. j. de fal.

Actio. Ex facto serui dominus tenetur si fuerit sciens: alias liberatur dimittẽdo pronoxa. b. d. ¶ Querit [h] Jac. de are. qua actione conuenitur mulier. Respon. aut fuit sciens ↪ tunc conuenitur actione in factũ: vt. l. j. in fin. C. de iureiur. Si vero fuit ignorans tunc vir probabiliter nullam actionẽ habet contra eam: sed solam retentionem. ar. ℘. de edil. edic. l. cũ autem. ℘. iuli. Et ꝓdicta vera quãdo seruꝰ fuit datus inestimatꝰ: alꝰ si estimatus ↪ mulier fuisset ignoꝛans in nihilo tenetur. vt. ℘. de ac. emp. l. iul. ℘. j. certe satis vſ q̃ mulier teneatur actione de dote ℘ia: de qua dixi. in. l. omni modo

¶ Non solũ. hic habes text. valde not. q̃ cõditio cõpetit marito contra vxoꝛẽ ꝓ rebus amotis ↪ econtra quod tene mẽti.

¶ Nam furtũ. Ante furtum fit de atrociozib⁹ dic vt not. in. l. de ea. de regu. iur. ↪ eo casu quo excusat seruꝰ in delictis ꝓpter mãdatũ dñi exequatur discipul⁹ vt est glos. no. aut. de tabel. ℘. sciẽtibus. que not. ℘m Nico. de neapo. hic Andre. barba.
¶ ℘. si seruꝰ. dicit notario. ↪ not. hic q̃ obediẽs in illicitis excusetur. de quo. in gl. in. l. si familia. si famil. furt. se. dica. ↪ glos. in. l. ij. in fi. ff. de noxa.
↪Andre. Poma.
¶ Instrumẽtũ. vide Feli. in. c. cum cõtra. in. xxiij. col. in versi. scõo limita. de pbatio.
¶ ℘. at si in dotẽ q̃rit Jaco. adde q̃ no. bar. in. l. credi. in fi. ꝓnci. de ſo.

modo. ℘. ti. j. Si emꝰ hoc venit in actione depositi mãdati ↪ similibus eadem rõne in actione de dote vt in. l. iul. in ꝓnc. ℘. de act. emp. ↪. l. si seruus j. de fur. ↪ intellige in actione cõtraria ℘m opi. quã posui in. l. oimodo. ℘. ti. j. Huic tamẽ multũ cõtradicit. C. de iure do. l. i. sed dico qõ inquãtum dicit tenetur in factũ intelligo idest de dote ꝑpter tale factum probatur C. de rei vxo. actio. l. j. ℘. ↪ vt plenius.

Rerũ amotarum. [a] Iste est fortis. ℘. ↪ legitur duobus modis. primo q̃ fuit amota res dotalis. scõo q̃ fuit amota res viri. ↪ hec lect. colligit ex gl. ibi non ergo est ꝛc. Sequẽs glo. pfegtur vtrãq̃ lec. permixtim. Si res dotalis amoueat bz locũ hec actio ꝑter interuſuriũ medij tpis. b. d. ¶ Opp. j. de do. ecce. [b] l. dolo facit. ↪. l. dolo. de rei ven. Sol. hic vir petens restitui⁹ est nõ incõtinẽti sed ex interuallo. ¶ Sed opp. ℘. de cõdi. ob can. l. si donatur⁹. in fi. Sol. ibi loqtur in viro petẽte ad initio hic in petẽte quod plene dixi in. l. si socer. ℘. luci⁹. ℘. so. ma. sed bz aliã lec. hoc intẽdit. Agẽti hac actione nõ põt obijci cõpẽsatio ↪ habeẽt lucri ↪ dãni. b. d. Et incipit hec lec. in glo. ibi nõ ergo interim. Cũ ergo loquatur de cõpẽsatione necessario dz intelligi de re viri amota. si emꝰ amouisset rem vxoris nõ tractaretur de cõpẽsatiõe. ¶ Quero exẽpla. qũo habeaꝫ ratio lucri amissi. glo. ponit multa exẽpla ↪ q̃dã cõgruũt ꝓme lec. ↪ q̃dã secũde. Primũ exẽplũ est q̃ estimationẽ vel penã oportuit eũ soluere q̃ rem amotã ꝓtestare negt hoc exẽplũ cõgruit ꝓme ↪ scõe lec. Scõz exẽplũ est q̃ꝫ creditam pecuniã chirographo a se subtracto ꝑbare nõ potuit: illud exẽplũ cõgruit tñ scõe lec. q̃ꝫ res viri est amota. Tertiũ exẽplũ est q̃ꝫ vir nõ lucratur serui operas. Istud exemplũ cõgruit ꝓme lec. q̃ꝫ res dotalis est subtracta. Quartũ exẽplũ est quãdo nõ est lucrat⁹ bereditatẽ in qua seruus amotus erat institutus. hoc exẽplũ magis cõgruit in re ꝓpria viri. ratio q̃ si seruꝰ eẽt dotalis acgreretur mulieri in dubio. vt. l. si dotalẽ. ℘. ti. j. ↪. l. aditio. ℘. de acq. bere. ¶ Querit glos. an mulier incidat. in. l. si qs in tãtã. vel in edictũ diui mar. ℘ dofr. dicit q̃ fic ly. q̃ nõ. q̃ ille leges sunt penales: ergo ꝛc. vt. l. ij. C. eo.
Condictio furtiua oritur ex delicto.

Hec actio. Hec actio est persecutoria. ideo perpetua. b. d. in. l. si ambo. ℘. quoties. de cõpen. per quas leges ly. ↪ Bul. reprehendunt glo. nostras. q̃ dicunt cõditionẽ furtiuã oriri ex variis figuris casuarum. vt. l. ꝓ fure. in ꝓn. de actio. ↪ oblig.

Nec viro. Jn actione ex maleficio nõ est locus beneficio: nec quis condẽnetur nisi inquãtum facere potest. dixi in. l. maritum. ℘. solu. matri.

Sed ꝓpter res. Litis estimatio facit emptionem ideo soluẽs bz exceptionem ↪ retentionẽ. b. d. Ista materia ponit ly. in. c. ꝓ possessore. extra de re. iur. li. vj. ↪ gl. in. l. si culpa. eo. tit. ¶ Op. de rei ven. l. hoc si res. So. intelligo. q̃ꝫ fuit data estimatio res erat ꝑsens. ↪ circa hoc an soluens estimationẽ querat ofniũm. vide ꝑ ly. in. c. ꝓ possessore. in. iiij. ↪. vij. q. de reg. iur. lib. vj. ¶ Quero an mulieri soluẽti estimationẽ fit cedẽda actio. Glo. q̃ fic. nisi dolo defierit possidere. de quo vide ly. in. d. c. ꝓ possessore. in. iiij. q. ¶ Quero an vxoꝛi soluẽti estimationem vir debeat cauere de enictione. vide de hoc ly. in. d. c. ꝓ possessore. in. j. q. de hoc dixi vobis in. l. iij. ℘. ꝓ empt. ↪. l. filius. ex qui. can. in pos. ea. ↪. l. in depositi. ℘. de iudica.

Si mulier. Si mulier amouit causa mortis que secuta est tenetur ac. pe. here. ↪ ad exhib. b. d. Glo. dicit tenetur forte vt illi rerum amotarũ: quod an sit verum dicam statim. in. l. rerum amotarum. j. eo.

Seintegrato. Seipsam summat. ¶ Opp. q̃ per scõz matrimoniũ fit sublata actio rerũ amotarum: vt. j. eo. l. si. Solu. glo. non fuit sublata in totum sed interim cessauit.

Bres amotas. [c] Ob res amotas mulier tenetur plurib⁹ actionibus bz altera dz eligi. b. d. ¶ Op. ℘. in re dotali marito non cõpetat rei vẽdicatio cũ sit mulieris. vt. C. de iure dot. l. in reb⁹. Nui⁹ contrarij timore dicit glo. [d] q̃ res erãt estimate ↪ sunt ꝓpij viri vel dic q̃ interuenit pactũ de lucrãdo bz hoc est diuinare. dat gl. alꝰ duas solutiones. ↪ prima ſo. nõ tollit cõtrariũ: nec scõa: qualiter soluem⁹. dicũt q̃dã q̃. l. in reb⁹ loqtur de reb⁹ immobilib⁹: sed secꝰ in alijs. Sed ista ſo. non plz: q̃ꝫ illa. l. loquitur gñaliter. sed ſo. est: q̃ꝫ ℘m ista tpa nõ trãsferebatur dominiũ statim in vxoꝛem. ↪ ideo viro datur rei vẽdicatio. vt. l. etiã. ℘. de fundo. ↪. l. in reb⁹ loqtur ℘m nouã tpa ↪ dixi in. l. si filio. sol. ma. ¶ Quero q̃ condictio cõpetat viro. dicit gl. cõdictio furtiua. hoc nõ est verũ: nisi pone rescõtrectationẽ secutã esse facto dinoztio. vt dixi in. l. iij. ℘. j. ℘. e. dicit ergo q̃ de certi cõdictione gñali vel sine causa loqtur.
Nec actio an bodie competat ex quo non fit dinoztium: vbi quod competit vtilis.
2 Actio quod fit de iuregentium.
3 Venetijs ↪ apud tartaros ius dicitur manu regia.
4 Libellus peto eum cõdemnari secundum formam iuris ↪ statutorum: quod procedat.

Rerũ quidem. [a] Pro rebus amotis secuto dinoztio cõpetit bec actio si dinoztium nõ est secutũ cõpetit cõdictio. b. d. Ibi in tex. iuregentiũ. i. iure a quo sumpsit originem. ¶ Opp. bodie ↑ non põt fieri dinoztiũ de iure cano. nisi ex causa fornicationis tamen tollitur sed separatur ↪ sic ista actio nõ põt bodie habere locũ sed si dicas q̃ causa consanguinitatis diuidit tur non est verum imo tunc indicatur quia declaratur matrimoniũ non fuisse: vt. l. si concubina. ℘. eo. dicit glo. quod bodie potest habere locũ solum vtilis quãdo causa sperate mortis amouit et vide glo. que incipit sunt ergo ꝛc. vsq̃ ad finẽ. Idem dicit glo. ℘. e. super rubr. sed hoc nõ videtur verũ per d. l. si mulieri. quã glo. alle. q̃ ibi fuit secutũ dinoztium. ℘y. dicit fateoꝛ q̃ verba legis deficiunt tamen possimus dicere q̃ ex mente dẽtur vtilis. et hoc tenent oẽs. ↪ Cy. in. l. ij. C. eo. ↪ probatur per. l. ob res. ℘m vnã lect. ℘. eo. hoc habeo ꝓ verissimo ↪ probo per rationẽ. Sed ꝓtius contra istud videtur. ℘. eo. l. cõtra virum. ℘. sed si morte. ↪. l. si ꝑpter res. ℘. fi. Itẽ cũ ista actio nunq̃ competat marito non ergo transit ad heredes eiꝰ. Breuiter respondeo q̃ heres habet alias actiones vna cum ista si dicit nunq̃ competit: nego q̃ constante matrimonio pater videtur habere actionem in factum vt. l. ij. C. eo. Nam ipsa et actio rerum amotarum non differũt vt no. glo. in simili. ℘. ad. l. aqui. l. quemadmodum. ℘. magistratus. ↪. l. de pecoꝛibus. C. ad. l. agl. ¶ Procedo vlterius. nã dicitur bic iuregentium ꝛc. ↑ videtur q̃ actio sit de iuregentium contra. l. ij. ℘. deinde. ℘. de oꝛi. iur. ꝓpter hanc. l. vltramon. dicũt q̃ est verum q̃ actio est de iuregentium: sed ista est materia. l. ex hoc iure. de iust. ↪ iu. dicunt etiã ipsi vt Ja. de are. q̃ si fuisset illo tẽpoꝛe quo actio non fuit acceꝑtsset multã pecuniam mutuo. tex. respondet q̃ nõ erat actio: sed manu ↑ regia fiebat. vt. l. ij. in principi. ℘. de oꝛi. iur. vt sit venetijs et apud tartaros. sed iurisconsulti et imperatoꝛes introduxerunt postea actiones subtiliter in tuentes. ↪. b. d. l. fi. C. de prescrip. long. tempo. ad illam. l. respondeo q̃ actiones sunt de iure ciuili: et iurisconsultꝰ arguit q̃ sicut de iureg. quo nõ erat actio fiebat ex actio: multomagis bodie cum fit actio. vide glo. que incipit: quia iuris ꝛc. sed quare dicit iuregẽ. i. naturali. cũ sint species opposite ↪ separate vt. l. j. in fi. ℘. de iusti. ↪ iur. gl. fridet. ↪ vide in gl. ibi. sed certe ꝛc. habes similẽ gl. in. l. fichũ. ℘. naturalis. j. de so. ↪ tex. in. l. cum amplius. circa fi. de reg. iur. ¶ Cõtrariũ videtur tenere glo. ex q̃ naturali obligatione oꝛiatur actio in. l. si fideiusſoꝛ. j. de fideius. sed illa glo. nõ dicit verum ↪ intellige eã prout glo. loquitur in. l. naturalis. ℘. de act. ↪ obl. l. vel aliter potest ꝛesponderi ad cõtrarium ſcz de iuregen. põt condici adita tamen actione de iure ciuili. Ultimo dic q̃ insgen. vocatur ius ciuile vel expone vt dixi super tex. i. iure a quo sumpsit originẽ ius ciuile nõ curo exponẽ prout vis. ↪
¶ Istam. l. induco in ar. ad. q. [f] ↪ cõsueui fozmare in. l. de quibus ago. ↪ peto in libello ↑ eum cõdemnari ℘m formam iuris et statutoꝛum an iste libellus procedat. ↪ dicũt quidam q̃ non quia ꝓponit actionem de iure cõmuni ↪ conditionẽ de iure statutoꝛũ contra. ℘. eligere. ¶ Sed contrariũ dico quod verba debẽt interꝑetari ℘m proferẽtem in iudicio. vt. l. si quis intentione. ℘. de iudi. et modo quãdo dico ℘m ius ↪ formã statutoꝛũ idest ℘m statuta a iure approbata ℘m bãc. l. ℘m quã glo. exponit. i. de iure ciuili approbato ꝛc. Et ꝓ hoc videtur casus in iure canonico extra de eo qui mit. in pos. causa rei ser. ↪ cũ venisset. vel interꝑetabitur. i. cõ dẽnetur ℘m ius ↪ procedatur ℘m formã statutoꝛũ vel intelligitur. i. ℘z iura non reꝓbata ꝓ statuta ℘m q̃ actoꝛi vtilius visum fuerit.

Rerum. Ista actio est in personã. b. d. ¶ Querit virum ista conditio infamet. glo. dicit q̃ non vt. j. de actio. ↪ oblig. l. cessat quod intellige de iure. sed de facto infamat vt. j. de iurepa. l. ꝓtitũ. ↪. l. si patro-

¶ Rerũ amotarũ. allegat quotidie ℘m Pico. de nea. q̃ cõditio furtiua sit ex delicto ↪ sic ℘ gl. instit. de ac. ℘. j. de cõdi. fur. l. j. ℘. ne ex deli. de fun. l. j. ℘. de act. et obli. l. i. de re. iur. l. pupillũ. ℘. in heredes vbi dicit q̃ nascit ex varijs figuris. In ꝓmũ est bic tex. ↪ in. l. si ambo. ℘. idẽ. de cõpẽ. glo. est valde not. in. l. seruus q̃ꝫ. in gl. interlineari. de ac. emp. And. bar.
¶ Rerũ amotarũ. vide bar. in. l. si ita stipulat⁹. i. j. q. ℘n. ad fi. de vb. obli.
↪Andre. Poma.
¶ Doli exceptio. vide bart. in. l. ita stipulat⁹. in fi. pe. q. ℘n. de ver. obli.
↪Andre. Poma.
¶ Ob res amotas. de intellectu huiꝰ tex. vide bar. in. l. ita stipulat⁹. magna. in. ℘. colũ. circa medium de verbo. obli.
↪Andre. Poma.
¶ Dicit vis. vide Feli. in. c. ℘. in gv. co. ℘. iij. declaratur. de rescrip.
↪Andre. Poma.
¶ Ar. ad. q. Sed ista subtilitas est vana: q̃ est ℘. ℘. insti. de iureiu. nã cũ nõ apponatur verbũ cõe in libello: et statuta sint ius vt. l. oẽs ppli de insti. ↪ iure. ergo ℘m Nicol. de neap. hic. et dicit q̃ illud verbũ ℘m formã iuris vel ℘m ius cõe et statuta Padue intelligi debẽt ℘m ius cõe paduanũ: ↪ ita dicit de facto fuisse inductũ p. ℘. ℘. l. pal.
¶ Ar. ad. q. vide que not. Barto. in l. secunda. ℘. ℘. si publico. ℘. de adulte. in versi. iij. quero. de quo late p ra. et ℘mol. in. l. gallus. ℘. ℘. si eius. ℘. de liberis et postibus. bene facit. l. ij. ℘. ℘. C. quemad. testa.

Archivo Histórico Rosario

aperi.ibi ff.l.mo-resq; locorū ꝛc.et vide bal.in.l.eos. C.de ap. Jo.and. de arbit. in.c.sta-tutū.bene facit qō no.digit imo.in.c. dilecti.de off.ord. Adde qō bald.de pace cōstan.in vſi. fm leges ꝛ cōsue-tudines dixit no. arg.q; ſi cauſa eſt cōmiſſa fm leges ꝛ cōſuetudines ter-rarū terminanda q; poti⁹ oꝛ termi-nari fm bonas cō-ſuetudines q; fm leges.et talis ſer-uat bonitatē arbi-trij non merū ius cōe:de eo q mit.in poſſ.cauſa rei ſer. c.cū veniſſet.vide Ly.C.de teſta.mi. l.captatorias.ꝛ di-cit bal.in.l.i.C.de ſer.ꝛ aqua qō li-bell⁹ pōt fundari ſup cōſuetudine. ꝛ Jnn.in.c.dilecti de offi.dele.ꝛ tegt. in.l.fi.C.de iniur. ꝛ ad hoc vide bal. in.l. obſeruare. ſ. pficiſci. in. xxiij. q.de offi.pcō.ꝛ in l.ſed ſi qs.ſ.q̄ſitū. ſi qs cau.et in.l.j. C.de confeſ.in.vj. co.ꝛ qō no. Rom. in rubri.de arbit. in.xv.q. Adde qō no.bal.in.l.gnaliter.l.ij.co.de epiſ. ꝛ cle.ꝛ Jnno.in.c. certificari.ō ſepul. ꝛ dicit bal.q; l3 qs faciat mētionē de cōſue.ꝛ ſup ea fun-det ſe.tamē pōt ēt ſuper ea deducere ius cōe ex

Andre. Pomate. a iij.col.ꝛ in.iij.seq.de pba.barba.cõsi.xxvij.in.iij.col.ꝛ seq.

b ¶ Cõ senatuscõsul.ff.idẽ per cõtrariũ p veritate.ꝛ istã doctrinã segtur Pe.de anch.in.c.si vero.de sen.exco.ꝛ de materia habeẽ p doc.in.c.trãsmissã q fil.sint legi.ꝛ in.c.p tuas.de pba.ꝛ vide p moder.in.l.necꝫ.C.de testa.ꝛ bart.in.l.filiuꝫ.de bis q sunt sui.ꝛ not.in.c.michael.de fi.pbyt. p Bald.in.l.necꝫ natales.ꝛ in.l.nõ nudis de proba.et oino vide Lyn.in d.l.non nudis.angel.in.l.vxorẽ.de ma.te. Jnno.in.c. trãsmisse. quẽ filij sint le. Adde melius p Bal.consil. lix.lib.iij. vbi dicit q sicut in.l.filiũ dissimnus ꝛc. eo.modo si pr nominat filiũ dz intelligi õ legitimo ꝛ naturali ꝛ idẽ in teste qui deponit filium esse ꝛ nihil plus dicit q̃ intelligit de legitimo ꝛ naturali: ꝛ si testis dicat scio pro certo qõ est filꝰ talis ꝓpter hoc non dz filꝰ q̃ dz intelligi ſm humanã naturã. i. ꝓsump. 2 vt lex ꝓesumit vt ff.de edil. edict.l.si ꝫ venditor.refert ẽt Bald. in.d.consil. 4 quod cuꝫ quidam sapiẽs bononiensis iuissẽt romam ꝛ summus pontifex illi dixisset q̃ 1 erat suus filius: q̃ eum cõceperat dũ erat in studio bononie ꝛ quodvolebat eũ promouere ad maximos honores q̃ ille respõdit nõ placet deo mꝫ mea fuit vxor et bona domina a papa respõdit re ꝫ cede cum dño iste b creditur legi.ꝛ de pba.filiationis vide de eundẽ bal.consil.xv.in.iiij. co.ij. vol.ꝛ de confessione ꝓis fctã apud acta sup filiatione vide eo.vol.bald. ebsi.cxxxij. c

¶ Unum ego. Et bene facit p.q. in qua fui interrogatus bono. quedam miserat quẽdam ad scholas faciebat indui optimis vestibꝰ ꝛ vocabat ipsum filiũ an cõstitnatur in quasi possessione filiationis et vide de ista filiatione

¶ Examinemus. vide plene Feli.in.c.p tuas.in

probari verũ: breuiter glo.super.ſ.pgi.quem recitare omisit tz quod debet vere probari. Contrarium no.J.l.pgi.ſ.ey bis.ꝛ ibi dicam.

¶ Conducẽs roncinũ ad vecturã. An teneatur de custodia si locans misit famulum.

Quemadmodum.

Vxor et maritus obseruãt senatuscõsultũ tz maritus partum non agnoscꝫeret.b.d. ¶ Quero qd si marit⁹ mittit custodire simpliciter glo.hic nõ bene declarat ꝛ vide eam q̃ incipit repente neget ꝛc.ibi et custodes misit:rũdeo sufficit p tex.q bic dixit magime.ꝛ.ſ.ea. l.ſ.pmittitur.ꝛ innuit.ſ.e.ver.pena aũt. Jnduco ad qõnẽ.ꝛ Conduxisti roncinũ ad vecturam.ꝛ ille qui locat roncinũ tibi mittit famulũ an ecẽsetur a custodia glos.format istã qõnẽ.ſ.vsufru.quem ad.ca.l.penult.Ego sum solitus dicere qõ si do tibi famulũ vt roncinũ reducat qõ tunc negligẽtia famuli non ecẽset te:sed dolus suus te excusaret. vt.l.si vt certo.ſ.si me negaueris.ſ.cõmo.sed si do famulũ vt eũ custodiat:tũc distingue vt.l.si vt certo.ſ.si a me petisses.ſ.cõmo.

Quod senatuscon.

Si maritus contemnit senatuscõsultũ plautianũ cogitur partũ agnoscere nisi vere ꝓbet nõ filiũ. Sed si mulier cõtenit maritꝰ non cogitur nisi ille ꝓbetur filius.b.d.

¶ Cõfiteri videtur qui nõ facit ꝓtestationẽ vel denuntiationẽ contrariam.

Confessio patris facit aliqualem ꝓbationem ꝓo filiatione.

Confessio filiationis facta extra iudicium quam ꝓbationem faciat.

Practica capitulandi filiationem.

Item per contrarium.

Si maritus contẽnit senatuscõsul.plautianũ cogitur partũ agnoscere nisi ꝓbet illũ non filium. b.d. ¶ Nota. ⁊ ex prin.huius.ſ.qõ nõ facere protestationem seu denũtiationem contrariam vel non mittere custodes est quedã confessio vt ibi confessio patris ꝛc. Et quo.no. ⁊ confessio patris nõ facit plenã sed aliqualem ꝓbationem de filiatione.

¶ Opp.ſ.de pbatio.l.ſi.ſ.fi.glos.dicit ibi in confessione matris hic in patris:tu dic qõ nec ibi facit plenã ꝓbationẽ sed qualemqualem sicvt hic.

¶ Opp.C.de cõfeſ.l.j.fol.ibi.in cõfessione que fit in iudicio hic extra iudiciũ ꝛ vide istã glo.que incipit magna ꝓbatio. Examinemus a ⁊ an cõfessio filiationis facta extra iudiciũ ꝓeiudicet. Breuiter tu habes tenere ꝓ veritate b in confessione extra ius de filiatione quandoqꝫ quis cõfitetur principaliter ꝓpter se:ꝛ tunc restituit eũ in quasi possessionẽ filiationis donec ꝓbetur cõtrarium vt hic.ꝛ.l. ſi.ſ.de.pba. Uñq extra iudiciũ asserit suũ filium incidenter ꝓpter aliud ꝛ tunc indistincte dicũt docto.qõ nil ꝓeiudicat vt.l.ex bis.C.de testa.melius ꝓbat.l.epistola.in ꝓin.ſ.de pact.do.ponunt in.l. nõ nudis.C.de ꝓba.in iudicio vero faceret fidẽ vt dicta.l.j.C.de confessis. Unũ ego addo qõ si aliqs incidenter ꝓpter aliud appellat aliquẽ filiũ si quidem est talis actus qui nõ congruit nisi filio vt exheredatio vel emãcipatio vt.l.quidã cũ filiũ.ff.de verb.ob.tunc cõstituetur in quasi possessione filiationis:ꝛ vltra doc.fateor quod ista nuda enuntiatio non ꝓeiudicat nisi illud qõ vltra ponitur ꝓpter quod nomino filiũ cõuenit magis filio quam extraneo et tunc constituit eum in quasi possessione filiationis vt si dico bene veniat filiꝰ meus quẽ volo vt res meas tractet vt.l.quidam.in ꝓincip. ſ.de probatio.dico aliud quod quando quis tractat eum vt suum filium etiam si nulla verba interuenerunt ponit eum in quasi possessione filia-

So. hoc dotrinã cõmendat bart. ubi. q̃ emit. neg. ꝓ filio mio. cõm. C. de. testame.

Bal.i.l.filiuꝫ.ſ.de bis q sunt sui. Bar. Bal. Ly. in.l.nõ nudis.C.de proba.l.nõ epistolis.eo.ti. Ang.ꝛ Lud.in.l.necꝫ matris.C.de testa. Ang.in l.vxorẽ.ff.de manu.testa. Jmo.in.c.trãsmisse.q fil.sint legi.gl.ꝛ ibi Ang. ꝛ Jo.de imo.in.l.vxorẽ.ff.de manu.test. Bar.in.l.j.alias.ij.C.ꝗrũ bonorum.ꝛ no.qõ ista opi.ij.Bar.multũ facit ꝓ opi.Bof.q̃ est valde nota.vt

tionis nisi contrarium ꝓbetur vt.l.j.ſ.j.j.de questioni.ꝛ Tistud feci tibi notare d ad hoc vt facias quando vis ꝓbare filiũ vt fiant duo articuli vnus quod talis est vel fuit talis filius. secundus qõ ille qui dicitur pater eũ habuit tenuit ꝛ tractauit eus vt filium. ex hoc enim ꝓsumeretur filius nisi ꝓbaretur cõtrarium vt dixi.ſ.ꝛc.

Idem iulianus.

Op. ad versi. si qs ex lõgo.ſ. de bis qui sunt sui vel alie.iuris l.filium. Solutio. Also in summa de alendis lib. legit quod hic non sit.ſ.nec ver.ꝛ sic ad ꝓecedentia continentur sic cõtrarium non obstat sed cõcordat. alij dicunt quod est.ſ.ꝛ ob.contrariũ: sed respondeo vt in glo. q̃ nascitur ei filius quo ad alimenta:ꝛ quo ad oia donec ꝓbetur contrarium.

¶ Actio ꝓeiudicialis quando pater negat ali quem filium: ita reperitur sicut quando quis dicit se esse filium.

Filius qñ debeat habere alimẽta: qñ mulier contempsit senatuscõsultũ plautianum.

Ex his.

Nota ibi ceterum recusare potest filium: signa ꝛ nescio alibi ad quid sit dicam. J. in. ſ. quia plautia. et ꝙ quo habes quod sicut reperitur actio ꝓiudicialis in rem per quã pater dixit aliquẽ filium suũ ꝛ filius aliquem suum patrem. vt institu. de actio. ſ. preiudiciales. d et de rei vendicatione. l. prima. ita reperitur actio ꝓeiudicialis per quã pater negat filium suũ esse: vt hic aperte dicit textus. ¶ Quero quando ꝛ mulier contemnit plautianum: ꝛ filius petit alimenta an oporteat qõ ꝓbet se verũ filium. Et glossa dicit hic quod sic: quam vide q̃ incipit si plene ꝓo d bet ꝛc. Contraria glo. est in versicu. penam. ſ. ea. l. ꝛ incipit summatim ꝛc. Tu dic quod mulier quan doqꝫ contemnit plautianum: ꝛ tunc non debet filius habere alimenta nisi vere ꝓbet se filium vt hic. ꝛ. ſ. ea. l. ſ. sed si maritus. ꝛ. ſ. idem per contrarium. Quandoqꝫ cõtemnit plautianum ꝛ mulier e obseruat: tunc filius debet habere alimenta vt in glo. contraria huic: nisi ꝓbet non esse filiũ. Quandoqꝫ vterqꝫ obseruauit ꝛ tunc isto casu causa alimentorum debet summatim cognosci: ꝛ hec est gl. quam signaui ꝓo contraria in ꝓincipio tex. tibi quemadmodũ ꝛc. ſ. ea. l. Quartus casus est quando vterqꝫ cõtempsit plautianũ ꝛ iste casus non est possibilis: qm̃ nuntiatio debet incipere a muliere vt. ſ. e. l. j. ſ. illud quod. ꝛ si nuntiatio dz incipere a muliere: ꝛ si contẽpsit imputetur sibi vt eo. ſ. idẽ ꝓ contrariũ: quãdoqꝫ vterqꝫ obseruauit ꝛ tũc causa alimẽtorum debet summatim cognosci vt. j. eo. l. si quis a liberis. ſ. fi vel parens.

¶ An sentẽtia lata in causa filiationis ꝓeiudicet alijs q̃ patri.

Plane.

Snia lata ĩ causa filiationis inter patrẽ ꝛ filiũ facit fidẽ quo ad oẽs. b.d. ¶ Op. ⁊ videtur q̃ hec snia nõ ꝓeiudicet nisi inter patrẽ ꝛ filiũ vt in aut. qui. mo. na. effile. ſ. sed si filiũ. vide glo. que op. ꝛ nõ so. ꝛ incipit sic vnde ꝛc. et ibi in. ſ. ſz si filiũ. Sol. ibi loqtur de illo actu q rem de nouo in esse cõstituit. Constat enim q̃ ante nõ erat legitimꝰ: sed per illũ actũ efficiebatur legitimꝰ. hic de actu qui ꝓteritũ aliqd fuisse declarauit. vt. j. l. ꝓima. ſ. fi. facit. ſ. de sta. bo. l. in genuum. in hoc quãdo sententia faciat ius dic plene per docto. C. quibꝰ res iudi. nõ no. l. j. dixi in. l. i. de excep. rei iudi. ꝛ per Ly. C. in qui. cau. in integ. rest. non est necessa. l. j.

Fuecontra.

¶ Quod remedium inducat senatuscõsul. plautianum ꝛ adrianum.

Actio descẽdens ex dictis senatusconsulti dicitur ꝓeiudicialis idest fauorabilis.

3 In quo differat hec ꝓeiudicialis in rem a rei vendicatione.
4 Beneficium istorum senatusconsultorum qñ locum habeat.
5 Preiudicialis actio quare dicatur preiudicialis.
6 Quis ꝓtest intentare duplicem actionem quando est probabiliter in certus.
7 Libellus in hac actione.
Libellus incertus hoc casu quod admittitur ꝛ qñ incertitudo causatur a facto partis. Et qñ est incertitudo iuris.
8 De maleficio commisso in confinio duarum ciuitatum: quis cognoscit remissiue.
9 An reperiatur actio ꝓeiudicialis per quam quis aliquaꝫ in suam ꝛgo rem vendicet vel econtra.
10 Si filius nascitur soluto matrimonio morte quando mater teneatur denuntiare.
11 Filius natus etiam constante matrimonio q̃ possit intẽtare actionem preiudicialem in rem.
12 Jn qualibet actione que dat ꝓ iuribus incorporalibus ꝓtest qs intentare actionem preiudicialem in rem.
13 Casus in quo instantia cepta non transit ad heredes.
14 Si pendente inquisitione superueniat accusator an fileat inquisitio. remissiue.
15 Contra accusatum de falso iudex procedere ꝓtest mortuo accusatore.
16 Actio preiudicialis q̃ competat etiaꝫ non cõtingentibus se per patriã potestatem. Et sic fratri vel alteri conũcto.

Quia plautianum.

Iste. ſ. est solennis ꝛ subtilis singularis. hoc dicit. Si partus nascitur constante matrimonio ꝛ eo soluto morte viri auo supersti te vel si de hoc dubitetur an si vxor preiudicialis in rem reditur et non habet locum cum extraneus in petitione hereditatis incidenter exami nabitur de filiatione vel ad carboñ. denenitur: ꝛ hac instantia incepta cum patre ad heredem non transit. hoc dicit. Habet septem responsa. ꝛ ideo summatio non est multum congrua. ponam primo casum in terminis: ꝛ postea reassumam declarando. Jn primo respondeo iuris cõsultus vnum ꝓsupponit. l. q̃ senatusconsultum plautianum de quo dixi in principio tituli vsq̃ huc habet locum in partu qui post diuortium nascitur. deinde dicit q̃ aliud senatuscõsultum est factum tempore bus adriani quod pertineat ad partus qui nascuntur cõstante matrimonio. ¶ Oppo. ad primum. ſ. eo. l. j. ſ. eleganter. Sol. glo. qõ hoc est verum si nascitur post diuortium. ꝛ post. xxx. dies. q. d. secus infra. xxx. dies vt in contrario tu dic q̃ quantum ad penam inferendam mulieri contẽnenti plautianum non habet locum in partu qui editur post. xxx. dies. vt in contrario: sed ꝙtum ad agnitionem fiendam per patrem habet locum vt patet in. d. ſ. eleganter. Ad secundum quod hic dicitur q̃ per aliud senatusconsultum agitur de partu agnoscendo queritur qua actione Hos. dicit q̃ actione in rem ꝓeiudiciali qua se vendicabat in filium vel nepotem vel econuerso vt insti. de act. ſ. preiudiciales. Jstam lec. ponit Ros. in titu. de actionibus preiudicialibus. quam posui in materia pretoriarum. ꝛ ti. de ac. preiudi. in rem quam posuit in materia ciuilium actionum. Contra hoc videtur q̃ illa actio preiudicialis est pretoria: sed hic dicitur q̃ agit ex senatuscõsulto. ergo ista actio est ciuilis nec ei erat necesse q̃ de hoc fieret nouum senatuscõsultum qõ iurisconsultus hic videtur velle. ꝛ ideo reperio q̃ Ros. legit istum. ſ. aliter in duobus titulis quos ipse ponit in tractu senatusconsultorum. posuit enim vnum titu. de senatuscon. plau. alium de senatusconsulto facto tempore adriani de quo loquitur hic. ꝛ magis placet. ¶ Unde ꝙ Declaratione materie clarius q̃ ponit Ros. est aduertendũ q̃ ex senatuscõsulto plautiano prodi tum est remedium filio ꝛ etiam patri si emi mulier obseruauit plautianum ꝛ vir consensit partus editus proponit actionem, id est cõditionez ex dicto senatusconsulto per quam petit partem cogi vt eum agnoscat in filium quo ad omnia donec pater ordinarie agat ꝛ probet vere ipsuꝫ non esse filium. vt. ſ. e. l. j. ſ. pena. ꝛ. l. ij. in ꝓinci. ſ. j. alias est. ſ. iulianus Si vero mulier contempsit plautianum ꝛ vir obseruauit tunc oritur viro conditio ex illo senatusconsulto per quam petit pronuntiari ipsum non esse cogendum ad cognoscendum in filium illum donec ordinarie agat ꝛ probet vere se filiũ. vt. d. l. j. ſ. pena. ꝛ. l. ij. ſ. idem per contrarium ſ. eo. postea q̃ illud senatuscõ. non loquebatur nisi de partu qui nascitur post diuortium factum est senatusconsultum adrianum quo cauet vt filius natus constante matrimonio ex hoc solo quod natus est constãte matrimonio petit in filiũ se agnosci donec pr ordinarie agat vere ꝛ probet eum vere non esse filium ꝛ omnes iste actiones que descẽdunt ex dictis senatusconsi. possunt vocari preiudiciales de partu agnoscendo vt hic dicitur in tex. non quod sit illa de qua loquitur. ſ. preiudiciales. quia illa fecit plenuꝫ preiudicium vt supra progi. Et si tu dicis ꝙ quare ista actio vocatur preiudicialis cum preiudicium non faciat. Eppo nit Ros. preiudicialis. id est fauorabilis. qz ex modica ꝓesumptione inducitur ꝓesumptio ꝓ filio donec vere ꝓbetur contrarium que expositio ꝓbatur. ſ. eo. l. ij. in princi. ibi magnum preiudicium affert ꝓo filio hoc est magnum fauorem ideo dicamus hic preiudicialis id est fauorabilis filio. Et circa ista senatusconsulta sunt facte suppletiones in-

riscon. in omnibus responsis que sequuntur. ¶ His visis tenẽdo opi. gloss. que intelligit quod agatur preiudiciali in rem de qua loquitur. ſ.
3 preiudiciales. Quero ꝙ in quo differt hec preiudicialis in rem a rei vendicatione de qua loquitur. ſ. de rei vendi. l. j. ſ. per hanc. Respondeo qz rei vendicatio competit tantum ascendentibus qui vendicant alios in sua potestate. Jsta preiudicialis competit ascendentibus ꝛ descendentibus inuicem. Secundo illa rei vendicatio datur tertio possidenti filiũ. Jsta preiudicialis etiam competit ſi a nemine possidetur. Tertio quia ista rei vendicatio est ciuilis. Jsta preiudicialis est pretoria. vt. d. ſ. preiudiciales. Quarto quia in illa rei vendicatione agitur principaliter de iure patrie potestatis in hac pretoria agitur principaliter de iure filiationis ita sentit glos. in. d. ſ. preiudiciales. ꝛ omnes docto. antiqui ꝛ moderni. Et ex hoc patet quod hic. ſ. non loquitur de actione preiudiciali pretoria de qua loquitur. ſ. preiudiciales. quia pretor dat actionẽ filijs qui non sunt in potestate sicut eis qui sunt in potestate ꝛ solam filiationem naturalem considerat sed hic vt patet ex ſi. ſ. non datur eis qui nõ sunt recasuri in potestatẽ. de alia ergo preiudiciali loquit. ¶ Sed cõtra
4 hoc oppo. quia ad hoc ꝛ vt quis agnoscatur vt filius quo ad alimenta ꝛ cetera onera donec vere probetur non filius competit officium iudicis. vt. l. si quis a liberis. in ꝓincipio. ꝛ per totam. l. j. c. ergo nõ est necessaria prouisio istorum senatusconsultorum. Respondeo q̃ quãdoqꝫ est contentio de filiatione ꝛ alimentis tantum ꝛ tunc habent locum remedia senatuscon. quandoqꝫ est contentio de alimentis tantum ꝛ non de filiatione ꝛ tunc habet locum officium iudicis ꝛ ita intelligitur. l. si qs a liberis. Sed si esset contentio de alimẽtis ꝛ filiatione ꝛ cessaret prouisio senatuscon. quia forte natus non reincidit in potestatez tunc agnosceretur summatim in illo officio iudicis quo illa alimenta petũtur. vt dicta. l. si quis a liberis. ſ. idem rescripserunt. Idem si alimenta peterẽt a matre quam constat filios non habere in potestate. Item retẽta opi.
5 gloss. quero ꝙ quare illa actio in rem dicitur preiudicialis. Dicit glossa. quia alijs questionibus preiudicat. vt. l. ordinata. j. de libe. ca. quod modicum est dicere. Dico ergo quod preiudicialis dicitur multis respectibus. quandoqꝫ respectu contingentie quia ꝛ vna causa sic se habet ad aliam quod absolutoria lata in vna parit exceptionem rei iudicate in alia. vt. l. fundi. ꝛ. l. fundum. j. de exceptio. ꝛ. l. j. C. qui accusa. non possunt quandoqꝫ dicitur preiudicialis respectu autoritatis ꝛ preeminentie ꝛz se inuicem non contingant ratione pleni preiudicij. vt petitio hereditatis. vt. l. si quis libertatez. de petitio. heredi. ꝛ. l. finali. C. de peti. heredi. quandoqꝫ dicitur preiudicialis respectu maioritatis licet se inuicẽ nullo modo contingant: vt quando ciuilis ꝛ criminalis ex diuersis factis
6 vt not. in. l. fin. C. de ordi. iudi. quod dixi vobis. ſ. titu. j. l. rerum amotarum actio ob adulteriꝫ ſm vnam lectu. ꝛ. l. per minorem. ſ. de iudi. quã doqꝫ dicitur preiudicialis. qz in ea vertitur res magni preiudicij vt causa status. ita loquitur. ſ. preiudiciales. secundum Pet. quandoqꝫ dicit preiudicialis. id est fauorabilis ꝛ ita loquitur ſcõm intellectuꝫ Ros. qũe ſ. posui. Uenio ad secundum responsum q̃ glo. intelligit q̃ actione preiudiciali agatur in rem: vt. ſ. tu dic quod agitur actione preiudiciali et senatusconsul. extenso per iurisconsultum per quem filius qui nascitur mortuo patre viuo auo petit se agnosci in filiuꝫ quo ad oia donec auus ordinarie agat ꝛ ipsum non esse filiũ ostendat ꝛ boc quod dicitur in tex. si ex filio natus probetur intelligo quod probetur coipõ quod mulier stetit in matrimonium cum defuncto marito: ꝛ partus est natus infra tempus a quo possibile est filium suum nasci: vt. l. filium. de bis qui sunt sui vel alieni iuris. boc aũt non habet locuꝫ in nepote nato ex filia cum non reincidat in potestatem aui vt glo. dicit. ¶ Uenio ad tertium responsum vbi dicitur q̃ si est dubiuꝫ quo tempore est natus agitur ex senatusconsul. ¶ Quero ex quo senatusconsul. agatur glos. finaliter cõ
6 cludit propter dubium ex vtroqꝫ. ¶ Nota. ergo q̃ quando qui ipse probabiliter est incertus potest intentare duplicem actionez. vt. l. j. ſ. quod autem. j. quorum legato. sed certe ibi loquitur quando incertitudo causatur ex parte conuenti que ratio hic cessat: ꝛ sic videtur quod deberet cogi eligere ex quo senatusconsul. agat. vt. l. quod in heredem. ſ. eligere de tribu. ergo respondeo vt statim dicam. ¶ Quero ad quid agatur ex senatusconsul. ꝛ secundum glos. agitur actione preiudiciali in rem. vt in ſ. preiudiciales. Certe tũc male diceret text. ex senatusconsulto imo agere tur tunc ex edicto pretoris. ¶ Item cum causa, sit pleni preiudicij deberet reddi certus in libello. vt. l. j. in princip. ſ. de eden. dic ergo quod agitur ex senatusconsul. extenso per iurisconsultum ad hunc casum du
7 bitabilem. ¶ Peteꝛ ergo filius sic. dico me natum ex tali viro ꝛ ex tali domina ꝛ dubitatur vtrum constante matrimonio vel eo soluto ꝛ in quocunqꝫ tempore natus fuerim deberem agnosci vt filius per senatusconsultum ideo peto vt in filium me agnoscas quo ad omnia vsqꝫ quo ordinarie agas et me non esse filium vere conuincas. erit ergo hic speciale fauor filij. Et quia res est modici preiudicij vt admittatur libellus sic incertus: sed quando incertitudo causaretur ex facto quenti tunc etiam libellus incertus admitteretur in re magni preiudicij qui concluderet in diuersis actionibus vt in dicta. l. prima. ſ. quod autem. quorum lega. Idem si incertitudo non esset in facto sed in re per opiniones doct. vel iurisconsulto. vt. l. gallus. ſ. si eius. j. de liber. ꝛ postlbu. in fine.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Ultimo Dy. a vide bar.i.l.ij.C. 8 vbi de crimi. agi opor.
↪Andre. Poma.
b ¶Indubiū. adō an marit⁹ possit vēdicare vxorem vel ecōtra p Rapha. cons. cōsil. x.
c ¶Si qs a liber⁹, ad hāc.l. vide bar to.in.l. qdam cuz filiū. de ver. obli.
p ¶Sedvtrū an filius cogat. Adde q no. bar. i.l. si cōstante. in. v. q. prie q. principalis. so. ma. Sziū segtur z 9 tz Bal. in titu. de b pa. Qsti. in prin. p tex. ibi i ver. spondeant nec allegat bar. aligd. z idē tz bal. i.l. si qs de in cest. nup. z vide q no. bal. i auf. bona dānatorum. C. de bo. dā. z bal. in. d. tit. de pa. cōstātie loquit primo i ca su spāli de nō nume. pe. Item nisi esset ⁊ patriā p.l. minime. ⁊. de reli. z sump. fune. iuncta. l. necessario. eo. titu.
↪Andre. Poma.
d ¶Sed vtruz. Et vide bal. in antē. incest. C. de incest. nup. z i auf. bona dānatorum. C. de bo. dā. qd de marito bānito. bal. i l. vbi ad hoc. C. de iu. do.
↪Andre. Poma.
e ¶Quero. vide ce po. 2sil. v. col. iiij. ad fi. Barba. 2si. glj. col. xx. j. volu.
f ¶Querovtrum. Et vide Jo. an. i c. qntanallis. ō in reiu. vbi dicit exq bus cauſis pater pōt filiū exhēdare pōt denegare sibi alimēta. vide no. dictū spe. i tit. qui fi. sint legi. v. qd ſi filia. z in vſi. ſe. vbi dicit q ſi filia vult peniterē pctō que luxurie erat dedita pr̄ teneť eā alere. ar. l. diſt. c. ferrū. z per q ſis teneť eā dotare ſm moderniores. i. d. c. qntanallis q fauor alimētorum et dotis eq parantur. l. i. ſol. matrimo. Andre Barba.

¶Ultimo⁹ Dy. ⁊ inducit iſtum ver. in argumentum ad gōnem de maleficio cōmiſſo in cōſimilibus ita q nō ſtat in cuius territorio de qua digi in. l. iuriſperitos. ſ. cū omnibus. de excu. tu. Venio ad quartū riſum. 2o hic q ſi eſt ꝟtentio an vꝟor fuerit: agit preiudicialiter. hoc intelligitur duobus modis. primo vt ſit qdā actio preiudicialis qua vꝟor vendicat aliquē in ſuū viruz vel ecōuerſo qō glo. nſe non placet. Spec. tz in ti. qui filij ſint legi. z allegat hunc. ſ. fm iſtā lec. q an ſit verū in ſe ſtatim dicam tñ ad preſens nō placet: ſed dico q hic logꝟ tur de quadam actione preiudiciali ex ſenatuſconſulto extenſo per iuriſconſultum ad iſtū caſum in quo filius dicit ſic dico q ego ſum natꝰ ex tali viro z ex tali vꝟore cōſtante mr̄imonio vel eo ſoluto z q de hoc eſt qō an illa fuit vꝟor q mihi preiudicare non ɔz quare peto vt me agnoſcas in filium quo ad oia donec cā matrimonij principaliter agat z verum matrimonium non eſſe doceat. ¶Reuoco ⁊ ergo in dubiū. an reperiatur preiudicialis p quā qs vendicet aliquā in vꝟorem vel vꝟor vendicet aliquē in virū. ¶Videt q ſic q habemus interdictū de vꝟore exhibenda. vt. C. de li. exhi. l. ij. ſ. ibi logtur qſi ab aliquo detinet. ſed ſi ipſa faceret cōtrouerſiā z diceret ſe nō eſſe vꝟorē tūc non habemus expreſſum in iure nō niſi per identitatem rōnis de iure vero canonico eſt expreſſum in titu. de conuer. cōiu. p totū. z in Specu. de ſpon. ſ. ſegtur. Quero quot ſunt caſus in quibus agitur preiudiciali. glo. hic enumerat aliquos. ſ. eos q pertinent ad iſtum ti. fm intellectū ſuum: ſz aliter intellegerim. vt dixi. ¶Quero⁊ qñ filius nascitur ſo. mat. morte vtrū vꝟor teneat denuntiari ſocero ſicut qñ ſolutum eſt diuortio glo. hic in fine dicit q nō qō no. Ja. de are. dicit q qñ naſcit poſt mortē pr̄is viuo auo qō eſt locus denuntiationi ꝓpter eandem rōnem q dic vt dicā. ⁊. ti. p̄t. l. ſ. ſ. de inſpiciendo. ¶Ex⁊ predictis pt̄s q ſi filius naſcitur conſtante mr̄imonio z ſic eſt in poſſeſſione filiationis tū poteſt intēare actionem preiudicialē in rem tenendo lec. glo. qō puto verū. Idez in⁊ qualibet actione q cōpetit pr̄o iuribus incorporalibus⁊ q cōpetit vt detur poſſeſſori. vt. l. z ſi forte. ſ. ſciendū ſi fer. vē. z l. vti fruī. ſ. fi. ſi vſuſfru. pe. ¶Venio ad quintū reſponſum. ⁊. ad ver. illud tenendum quem intellige in filio maioze. in filio vero minozi ſi non vult vti beneficio carboſi. alias poſſet impetrare carboſi. z non agitur petitione hereditatis. vt. ⁊. p̄oꝛi. reſponſo. an aūt poſſet agere hoc caſu actione preiudiciali in rem. digi. ⁊. p̄oꝛi. ver. venio. ad ver. adeo
13 ¶Not. caſum ſpecialez in⁊ quo inſtātia iudicij nō tranſmittitur ad heredes contra. l. ſi cuz hominē. ⁊. de fideiuſſo. ratio q̄ mortuo illo z eo defuncto ex pirat actio q iam intentata erat. facit. l. i. C. ſi penap. moꝛs interue. ¶Et hic Dy. iducit ad queſtio
14 nem pone⁊ q incepta inquiſitione ſuperuenit acuſator: an ſileat ingſitio. Et hic vſ argu. q ſic. de hoc tangitur in. l. pe. ⁊. de ſuſpe. tuto. z ad idez ipſe in. l. ſi maritus. ⁊. de adulte. Dy. hoc ponit. in. c. legitimi. extra de reg. iur. lib. vi. Cy. in. l. ea quidē. C. de accu. z ibi digi plene in. l. ſi marit⁹. ⁊. de adul. in
15 princi. ¶Item inducit in argu. ⁊ ad queſtionem. Acceſſanit aliqs teſtē ō falſo. accuſator eſt mortuꝰ an iudex poſſet procedere ſicut poterat ab initio. Certe ſic. Et Dyn. non allegat. l. defuncto. fm vnā lectu. vbi eſt caſus. ⁊. de pub. iudi. z in. c. i. z. ij. extra de collu. dete. ¶Venio ad vltimum reſponſum. z
16 not. illud⁊ q preiudicialis in rem non habet locū niſi inter eos qui ſe inuicem contingunt ⁊ patriā poteſtatem: z eſt valde notabile tenendo lec. glo. ſm hoc ego non poſſum petere me pronuntiari eſſe tuum fratrem vel tuum patruum z ſimilia. Innocen. vero extra de oꝛ. cog. c. cum dilectus, als. c. tua. dicit q principaliter⁊ incidenter poſſum petere me pronuntiari tibi eſſe conjunctum idem in Specu. qui filij ſint legi. circa princi. Jo. de blaſco in. d. ſ. preiudiciales. Cy. format boc in. l. non nudis. C. de proba. vbi dicitur in glo. q eſt dare in dicium quaſi poſſeſſorium fraternitatis, ergo ca-

dem ratione petitorium. ¶Ad iſtū. ſ. non reſpō f det. Reſpon. tenendo opinionem quaz digi nihil ad propoſitum: q̄ loquitur hic de alia preiudicia li. ſ fauorabili que non facit ad preiudicium: z hec vera ſed tenendo opinionem glo. dicas q non poteſt agi preiudiciali ex intentione ſenatuſconſulti ſed als ſic, ꝓ hac optime facit. ſ. de ven. in poſ. mi. l. vbi cunq. z ibi examinabo.

¶Qualiter puniatur qui partum ſuppoſcat.

Mecare. ¶Hic iuriſconſultus ponit cām quare introductum eſt remedium ſequentis. l. ſ. de alendis liberis q̄ ille qui negabat alimenta videtur necare.
¶Quero⁊ qualiter puniatur ille qui partuz ſuppoſcat. glo. dicit q. l. cornelia tam in primo caſu q̄ in ſequentibus. Doct. dicunt q in primo caſu qñ ſuppoſcat punitur. l. cornelia. ſed quando denegat alimēta punitur pena extraordinaria. vt. l. j. ſ. pena. ſ. eo. Item quando adiecit vt quando exponit infantem ad hoſpitale. vt. l. ij. C. de infan. expo. ſed etiaz quādo dolo exponeret in aliquo loco vt moꝛeretur teneretur. l. cornelia. de fica. vt. l. j. ſ. diuꝰ. j. ad. l. coꝛ. de ſica.

¶Alimenta petuntur officio iudicis.

Sqs a liberis. ¶Cōtinuatio patet ex his que digi. ſ. l. j. et. ſ. l. proꝛi. ſ. quia plautianum. z hoc intendit. Alimenta liberis a parentib⁹ vel a liberis decernūtur officio iudicis cognoſcētis an ſit filius vel pater: z an de facultatibus q̄ti poſſit ali z an ſibi petēs ſufficiat ꝓpter res z operas ſuas: vel an ſic ſubſit cā ꝓpter quaz poſſit legitime denegari. hoc dicit vſq; ad. ſ. ſolent. ¶No.⁊ q̄ indicis officio alimēta petuntur. ¶Oppo. q non ſubſit obligatio niſi naturalis. vt. l. j. in fine. ſ. de inſti. z iur. ergo nō datur actio. Solu. verum eſt q non datur actio ſed officium iudicis vt. l. ſi quis per collusionem. ſ. de act. emp. z q̄ nō preſupponit aliquam obligationem ciuilem. vt. l. ſi res. in fi. de leg. j.

¶Bannitum patrem an filius alere teneatur.

Sed vtrum. °¶Oppo. ſi nō eſt in potēſtate nō habet locum hoc remedium. vt. l. ſiue contra. ſ. q̄ plautius nō. ſ. eo. So. hic de alio remedio loquit. ¶Quero ſi pater⁊ eſt exbannitus an filius cogatur eum alere. Reſpondeo q ſic. in auf. de incest. nupt. ſ. ſi vero contigerit cum ſua gloſ. colū. ij. z. l. mutus. ſ. manente. ſ. de iure do.

¶Officiuz iudicis circa alimenta deſcendit ex charitate ſanguinis z ex equitate.
Pater etiā ſpurium teneť alere de iure canonico.
Filiam baſtardam pater dotare tenetur.
Officium iudicis competēs filio q̄ poſſit implorari ab alio q̄ a filio.
Frater tenetur alere fratrem etiam naturalem.

Utrum. ¶No. q hic ⁊ officium iudicis deſcendit ex charitate ſanguinis z ex eqtate non ex iure patrie ptātis z ſic alio eſt q̄ in ſenatuſcōſulto. vt digi in. l. ſiue cōtra. ſ. q̄ plantianum. ſ. eo. ¶Quero⁊ vtrū[f] pater cogatur filiam ininſtā alere. Glo. dicit ſi eſt nata ex dānato coitu nō tenetur eam alere. ſecus ſi ex concubina. Certe hoc eſt verū de iure ciuili: ſed de iure canonico cogitur qs alere etiam ſpuriū vt in. c. cuz haberet. extra de eo qui du. in ma. quam pol. per adul. ¶Quero⁊ an qs cogat dotare filiam baſtardam Caſus eſt in. l. vꝟorem. ſ. naturalis. j. de lega. iij. ¶Quero⁊ an iſtud[g] officiū iudicis poſſit implorari ab alio q̄ a filio. R'ñ. q ſic q conſanguinei et alij admittunť ad petendum alimenta q filia vt. l. qui filiū. j. vbi pū. edu. de. ¶⁊ Quero an frater[h] teneatur alere fratrē. Glo. arguit p z contra z vſ in clinare q tenetur per. l. qui[i] filium. vbi pu. edu. de. ſed certe ibi loquitur in ſoꝛoꝛe que eſt vite obſequioꝛis. z ſic non eſt eadem ratio. vt. l. cum bi. ſ. in perſona. ſ. de tranſact. veritas eſt q cogitur alere fratrem[k] naturalem. ergo multo fortius legitimū vt. C. de natuꝛa. li. auten, licet. et. ſ. ſolu. matrimo.

¶Quero vtrū. ⁊ no. ſpe. in tit. qſi. ſint legi. ſ. j. ⁊ vide que habent in aut. lj. C. de natu. lib.
↪Andre. Poma.
f ¶Utrū. vi⁹ doc. in. c. cū hīt. de eo qui duz. in matr. quaz pollut per adulteriū. z Ireti. ō iure natu. gē. z ciui. in princi. in vij. col. Ro. cōſil. gliij. ad finem.
↪Andre. Poma.
g ¶An iſtud. vide i materia p ꝓpo. in. c. nō ſatʒ. lxxx vj. diſti. z in. c. ius naturale. i. ij. col. j. diſtin.
↪Andre. Poma.
h ¶An frater. Vide aligd p panoꝛ. cōſi. xxj. in pe. col. vij. dubio. i. volu.
i ¶L. q. fact text. ibi not. in. l. ¶huis ſolu. matri.
¶Ellere fratrez. adde gl. z bart. in l. pr̄. C. de alē. lib. z bal. in. l. i. ſ. ius naturale. de iuſt. z iur. z ibi qd in vꝟore z quid i eo filio q dilapidauit bona, adde q idem de fratre tenuit bal. 2ſi. cccc vij. ij. lib. vbi ꝓpter hoc ¶ſtulit cū oda pater alterū filiū heredē inſtituiſſet cuz hoc quod nihil deꝛet fratri alteri et ſic filio teſtōris ſub pena ꝓna. ad cuſtandā penam cōſuluit q adeať in dez qui cogat fratrē ad preſtādum ſibi alimēta ex pſona ſua z ℔ mō index p alimētis poterit ſibi facere affignare vna pol. nō obſtante probi. teſtatoꝛis z qd de eo q dilapidauit bona quod paul. de ca. in. l. ſi cū dotē. in. j. ſ. ſol. mat. dicit bal. tenere q pater oī no teneat ad alimēta in aut. ſi cappiui. ſ. de epiſ. et cle. z dicit Sl. ita tenere p. l. libert⁹ qui operarū. j. de ope. liber. q limitat bal. in aut. ℨ rogatus niſi filius dolo vel lata culpa partem ſuam

diſſipauerit q: tunc etiam alimenta perdit ſecus ſi leui culpa alle. l. etiā ℨ. ſol. ma. z hoc tenet Spec. in ti. qui fi. ſint legi. ver. ſed pone.
a ¶Sed ſi filius. aliunde poſſet. Quid aūt in filio habente aduentitia. vide. l. ſi. ℨ. ſinautem. z ibi Bal. C. de bo. q̄ lib. vide bar. z bal. in. l. liber. ſ. j. de alī. z ciba. leg. z quid de muliere nupta an debeat habere alimenta a patre vel ab here
dib⁹ patris. nam dicit ſtatutuz bo
1 nonienſe qō ante ℨ mulierib⁹ dos fuerit ꝓſtituta debeant eis dari alimenta decētia de a
2 bonis beredita tis illius de qua dos conſtituta debuerit z vltra dicit ſtatutū q̄ iſta alimenta debeāt ꝓſtari arbitrio
1 cōiunctoruz. dico q iſtud etiaz erat de iure cōi. vt no. bal. in. l. q filium poſt Fic. ō neap. c
ff. vbi pupi. edu. ca. debe. per illuz tex. z in. l. nō ſine. de bo. q̄ libe. tñ li
cet alimēta q̄ſq; debeanť iure ſanguinis et nature p̄out ſunt alimēta que debentur a patre ipſi filie
1 ſucceſſiue ab heredib⁹ patris eū repreſentātibus. inꝑta. ſ. ita reſcripti in hac ea. l. j. eo. tñ nō oñt prēſtari illi qui iam aliūde alimentatus eſt niſi qñ pro ſe alimentādo ſe
1 obligauit alteri. vt quia pecuniaz
2 mutuo accepit ꝓ alimentis, ita declarat bar. in. l. liberis quos. ſ. ℨ manumiſſus. ſ. ō
1 ali. leg. z q̄ deinꝛe ex diſpoſitione l. alimenta nō cōſtituuntur illi qui
1 habet aliunde vñ ſibi puideat ō ali mentis. vt. j. eadē l. ſ. alimenta. z. d. l. qui filium. cum ibi no. z ideo filia poſtq̄ erit nupta et in obſequio viri cum viroꝛ etiam ſi nulla dos promiſſa erat quia poterat ſibi prouidere de alimentis ex perſona viri q maritus tenetur eam alere ſatis tūc iuri conſonum videtur q ſtatuentes nolnerint prouidere mulieri de talibus alimentis poſtq̄ nupta erat viro z ſi ipſa voluerat poterat dotem ſuam exigere ex forma ſtatuti z ſm hoc iſtud ſtatutū erit in hac parte alimentoꝛum conſonne iuri cōi ideo talis interpretatio videtur amplecte
da. l. ij. C. de noxa. c. cū dilecti. de conſue. nec maritus vſ poſſe petere alimenta q̄ ſi non conſtat ſibi promiſſam fuiſſe aliquam dotem z non apꝑet q̄ mulier fuerit infirma tunc alimenta preſtita a marito vꝟori q̄ fuit⁊ eſt in ſeruitio viri non poſſint peti per maritum vt firmat Jnno. in. c. per veſtras. de do. inter vi. quaſi videatur ſuiſſe cōtentus maritus perſona ipſius mulieris pro dote ex quo ab initio non conuenit de dote ſm Jnno. vbi. ſ. alleg. quod habetur in aut. qui. mo. na. effi. leg. ſ. pe. ver. quid enim agat z Cy. z Bal. in. l. pro oneribus. C. de iure do. z Cy. z alij in. l. q̄ in vꝟorem. C. de nego. geſt. hoc expreſſe voluit ibi Paul. q̄ quando marito nulla fuit dos promiſſa et alimentauit vꝟorem ſanam exiſtentem ſeu que eſſe poterat in obſequio viri nulla poſſit petere alimenta. Et ad materiam Bar. hic vide no. per bar. in. l. alimenta. de tranſact. z Bar. in. l. ſemel. C. de mendi. val. lib. g. z glo. z bar. in. l. ſi quis argē. l. ¶huis. de hoc per Cy. C. de alen. li. l. j.
¶An qui ex operis ſuis poteſt ſe alere poſſit petere alimenta.

Sed ſi filius. ¶Hic ponit de alia cauſe cognitiōe. ſ. an ille qui petit filio dare alimenta poſſet ſibi ſuffice
a re q̄ aliunde poſſetª habere quā a patre. ¶Not. quod qui poteſt ⁊ſe alere ex operis ſuis nō poteſt petere alimenta per iſtud officium iudicis quod
7 eſt verum. ꝓ hoc in auf. de queſtio. in fine col. vi. e
3 C. de mendi. val. l. j. lib. gj. z hoc intellige ſi honeſte poteſt exercereᵇ illam artem als ſecus. vt. l. nepos proculo. ſ. de verbo. ſig. fm ℘et.
¶An ſententia in cauſa alimentoꝛum ſit interlocutoria vel diffinitiua: z an donec cauſa pendet filius ali debeat.

Si vel parens. In cauſa alimē toꝝm pceditur ſummarieᵉ z ſententia lata non facit preiudicium in cā filiationis oꝛdinarie exercenda. h. d. ¶Op. q cauſa filiationis agatur per ſenatuſconſultum vt. l. fiue contra. ſ. q̄ plantianum. ſ. eo. Solu. hoc intellige in caſibus in quibus ſenatuſconſulta de ficiunt q̄ forte filius non eſt in poteſtate q̄ appaꝛet in hoc. ſ. quando filius denegat aliquem ſuuz patrem quo caſu ſenatuſconſulta non prouideruſt f
vel dic q remedium iſtius officij iudicis et remedia ſenatuſconſultoꝝm poſſunt concurrere et in electione eius qui dicit ſe filium: eſt quod intentet. g
¶Quero⁊ an ſnia que datur hic ſuper cā alimentoꝝm ſit diffinitiua vel interlocutoria. glo. hic dicit q eſt interlocutoria veritas eſt quod eſt diffinitiua vt dicam. j. proꝛi. ſ. z ibi eſt gloſ. ¶Quero an interim donec cauſa pendet debeat ali filius gloſ. dicit q ſic. vt. l. ſi neget. j. eo. dic vt ibi, dicam. inducit Dy. ad queſtionem an ſi iudex pronūtiet teſtamentum falſum ſibi prēiudicet. de quo dic vt. l. titius. in fi. de bis qui no. infa.
¶Sententia lata in cauſa alimentoꝝm q̄ ſit diſſinitiua.
In cauſis ſummarijs ibi ſnia ſperatur lis conteſtatur z libellus dari debet.
Quādo proceditur ſummarie z de plano ſine ſtrepitu z figura iudicij an requiratur libellus.
In ſummarijs que probatio ſufficiat.

Si quis ex his. ¶⁊ Quero an iſta ſententia ſit diffinitiua: an interlocutoria. veritas eſt quod eſt diffinitiua: vt glo. dicit licet in precedenti. ſ. aliud dicat. ⁊ nam in cauſis ſummarijs vbi ſperatur ſententia debet cōteſtari lis z dari libellus alias non valeretᵇ ſententia vt in auf. offeratur. C. de lit. conteſta. z hoc tenet ſpecu. in titu. de offi. iudi. ſ. poſtre

ſ. ſed z ſi quis. C. de dona. z ſpe. in ti. qui fil. ſint legi. ver. quid ſi is qui petit. Adde tu ad primam partē quid ſi teſtator legat mille ſue filie z vult q̄ ponantur in loco tuto vſq; ad nubilē etatez z q de vſibuſſructibus alatur. z heres hoc non fecerit an iſta puella tempoze nubilis etatis poterit petere illud quod plus percepiſſet vltra alimenta ſi mille fuiſſent
depoſita non obſtante q alimēta habuerit ab here rede vide Paul. de ca. ſi. cccc xvj. Ad ſecundā partem apoſtille dic q etiam ſi marito ſit dos promiſſa dūmodo mulier ſit in ſeruitio viri vel per ipſum ſteterit q non ſit quod tamen non poteſt petere alimēta ab ipſa ita conſuluerunt pauoꝝ. conſil. lxxxv. vbi conſuluit reſcindendam quā dam tranſactio. factaz interviruz z vꝟorē. eo q vir partez dotis quā habueratvolebat compenſare cum alimentis factis vꝟori que erat in eius ſeruitio. Et Romanus conſi. ccccc xvij. vbi ſimiliter dicit quandā liberaz factam marito per vꝟorem de dote occaſione alimentoꝝm preſtitoꝝz fuiſſe erroneam.
¶Pōt exercere. ille q pōt ſe alere ex operibus ſuis non ɔz ali fallit ſi alr̄ deberent per no. per bald. in l. de alimentis. de tranſact.
¶Si vel parens. ſummarie ꝛc. ad hanc ſummariaz cognitionem. vide que no. Bart. late in. l. j. ſ. fin. de pacto. ſtipu.
¶Si qs ex his. non valeret. vide qualiter in cauſis ſummarijs in quibus ſperatur ſnia debet dari libellus z lis conteſtari z que probatio fieri debeat. vide hic z vtruz ſnia lata in cauſa ſummaria ſit diffinitiua vel iterlocutoria. Buil. z Pe. de ancha. poſt eum in de. j. de iure patronatus. dicunt q̄ cā alimentoꝝm eſt ſummaria: quod non requiritur libellus nec alia iuris ſolennitas cum expediatur officio iudicis per bāc. l. z. l. j. z. l. ſi iudex. ō his qui ſunt ſui. et quod nota. in rubri. de interroga. actio. z adde Barto. in. l. j. ſ. fina. de pacto. ſtipu.
↪Andre. Poma. e ¶Quero. vide Feli. in. c. veniēs. cl. ij. col. iiij. z ſeq. de teſt. z in. c. cum ſuper. col. vij. de re iudi.
↪Andre. Poma. f ¶Judex. Vide Jaſo. in. l. jus ciuile. in. j col. in pn. ff. de iuſti. z iur. q̄ quid per hoc dicat ⁊ Fran. creſi. ſing. gig. vide prepoſitū in. c. uus generale. in ij. col. j. diſtin.
g ¶Alimenta denegari. Adde Jo. an. in. c. quintanallis. de iureiuran. z idem dicit Bal. in. l. ſi. C. de do. promiſ. in dote. ſ. q̄ poterit ex eiſdem cauſis filia dote primi. arguendo de dote ad alimēta. z hic adde bar. poſt glo. in. l. ſi. C. de alen. libe. z qñ procedit arg. de alimentis ad legitimam digi in. l. ſi. de bis qui. vt indi. z no. bal. hic adde glo. no. in. l. iniquum. C. qui accu. que dicit q alimenta pietatis cauſa preſtita repetuntur ſi alimentarius accuſat alimentatoꝝ cui.

Archivo Histórico Rosario

Andre. Poma.
a ¶ Quic vī tex. ⁊ vi de.c.vbi qda.3. de fureiurā. vbi tale iuramētū est ⁊ ratione. vide q̄remi si ad lectura Alb.
b ¶ Iure naturali alimenta debent de iure naturali. ⁊ ideo non v3 pactū in 3tiū vt per Jo. an. in spec. q fil. sint legi. ⁊ segk Pe. de anc. i. c. canonū statuta. circa mediū. de cōsti tuti. ex q̄ dicebat spec. in pdicto tit. q fil. sint legi. ℣. j. versi. sed pone qō nō valet pactū. q̄ filiū nō tenet alere pr̄. ⁊ idē erit in dote dāda filiev3 q̄ nō valet pactū q̄pr̄ nō teneat ex dotare fm ro. in l. j. so. ma. ⁊ limita istū text. in filiū dū dicit q̄ pareti de benē alimēta nisi talis pr̄ esset i delicto pacis rupte casus est no. i. c. j. ℣. si qs boiem. de pa. tenē. intellige tū vt ibi p3 ex gla bal. i aut. bona dā. cō bo. dā. ité fallit i pr̄e q 2tra patria3 venit qui nedū isti alimēta nō debent sed po terit impune occi di p tex. no. i. l. mi nime. de reli. p q̄ vīō no. p moder. in l. quis. cū. l. se. solu. ma. an aūt ⁊ qū alimētis renū tiari possit. et cuz iuramento. vide bal. in l. pactū. C. de col. et q̄ not. bar. i. l. cū bi. ipn. de trāsac. ⁊ no. ro. in l. j. so. ma. vi de bar. in l. filium ℣ vbi pupil. educa. debe. ⁊ fac iste tex. p10 eo qō 2suluit ℣y. in cōsi. vij. in cip. q̄stio talis est qdā noie odan⁹ ⁊ adde tu q̄ tale pactū nō firmat̄ iu ramento fm do. 2daria. 3oj. i. c. si diligēti. i glos. j. de fo10 cōpe. ita nec valeret statu tum vt ibi p ipm.
Andre. Poma.
c ¶ Naturali. vide feli. c. cū iter potē. i. v. co. de rescrip.
Andre. Poma.
d ¶ An valeat. vi de Sozinū. in. c. si

nare filio necessaria est protestatio: sed quādo on̄ alimentorum spectat ad virum non est verisimile q̄ mulier velit viro donare. Ideo repetit etiam si nō fuit protestata vt hic probatur in. l. nesennius. ff. de nego. gest. ⁊ ibi dixi infra triennium tamen onus alimentorum spectat ad matrem vt. l. fi. C. de pact. do. quod intellige si mater potest alere filium secus si esset ita pauper q̄ eū sine auxilio sustenta re non posset tunc spectaret ad virum. vt. ff. co. l. j. ℣. j. ⁊. l. j. ℣. parens. ⁊. ℣. pe. ⁊ vide glo. que incipit ⁊ non modica in fi. glo. dic vt plene dixi per ℣yn.

¶ An educare parentes sit de iure naturali: et an valeat pactum ne liceat alere. nu. 2.

Parens. ¶ Solet dubitare quia in. l. i. in fi. ff. de iusti. ⁊ iur. dicitur q̄ educatio liberorū est de iure naturali. ¶ Sed quid de educatione parentum. Hic videtur tex.ª q̄ sic ibi de iure naturali^b sed dixi vobis ibi q̄ educatio parentum non est de iure naturali^c sed naturali ratione q̄ beneficietibus benefaciamus vt. l. sed si lege. ℣. consulnit. ff. de peti. heredi. q̄ apparet q̄ huic verbo naturali adiungitur ratio que non competit aliis animalibus ideo itelligitur ratione naturali. id est de iure gētiū. facit. ff. de iust. ⁊ iur. l. omnes. ibi naturali ratione. id est de iure gen. dicit glo. ¶ Quero ⁊ an valeatª pactum ne liceat gli mentare. Certe non vt. l. alia. ℣. eleganter. ff. so. ma. Specu. in ti. qui filij sint legi. ⁊c.

¶ Onus alimentandi q̄n transeat ad heredes. Frater q̄ alit fratrē inopē. Et non heredes extranei filij ipsius alimentandi. Monasterium q̄ alat filios ingressi.

Item rescriptum. ¶ On⁹ ⁊ alimētan di in subsidium transit ad heredes. b. d. Dicitur hic heres filijs. Sed contra filiussa. nō b3 heredes vt infra de ca. pecu. l. ij. Sol. intelligas hic in filio emancipato vel in filio in potestate habēte castrense peculium qui fecit testamentuz. Dicitur hic heredes nō cogi ⁊c. Sed 2tra de obse. li. l. liberti. ⁊. l. heredes. Sol. ibi in herede liberti. hic in herede filij. vel aliter intelligetur ibi fm distinctionem bius. ℣. prima plus placet. ¶ Quero ⁊ aliquis^c pater egenus habet fratres qui tenentur eum alere vt. ff. eo. l. j. ℣. j. Itez habet heredes filij extraneos ad quos incumbit seu pertinet onus alimentādi. Quidam dicunt q̄ primo pertinet ad heredes filij vt hic. ⁊ B videtur tenere Ly. C. de neg. gest. l. alimenta. in fi. sed breuiter puto q̄ onus alimētandi potius spectat ad fratres vel ad matrem si habet per istum tex. qui dicit in summa egestate, vult eñ dicere quando nullum alium b3 qui debeat ipsum alere. Illa est enim summa necessitas. hec est vltima. vt. l. ex duobus. ℣. de reb. dub. ⁊. l. eum qui. ad treb. p10 hoc videtur tex. ℣. eo. l. penul. ⁊ ibi dicam.
¶ Quero ⁊ quid^d si pater ingreditur monasteriuz an monasterium teneatur alere filium. ℣yn. dicit q̄ sic per hunc tex. huius. ℣. pe. ⁊ Specu. in tit. qui filij sint legi. ℣. j. ver. quid si intret.

¶ Sententia lata in causa summaria q̄ non facit preiudicium si agitur ordinarie.
Repetitur actio preiudicialis per quam quis negat se libertum.
Cognitio de qua hic an sit summaria vel semiplena.
An sufficiat in ista summaria cognitione probare per iuramentum.

Solent. ¶ Hic incipit tractare de tertia parte rubrice. s. de alimentis prestandis inter libertos ⁊ patronos ⁊ hoc intendit. Liberti coguntur alere patronos ⁊ eorum filios ⁊ parentes ⁊ officio iudicis cognoscetur an sit libertus ⁊ de facultatibus liberti ⁊ patroni et an causam habeat recusandi. hoc dicit vsq̄ ad finem. l. ¶ Quo. q̄ ⁊ sentētia lata in causa summaria non facit preiudicium si agatur ordinarie. vt. ff. co. l. ℣. si vel parens. ⁊. ℣. de re iudi. l. a diuo pio. ℣. si fu per rebus. ¶ Not. ⁊ vnam actionem preiudicialē per quam quis se negat libertum. qō vt gl. dicit facit vēdicādo se i ingennitatē. vt. l. circa. ℣. de pba.
Quero vtrum ⁊ista cognitio sit summaria vel semiplena. ⁊ dic vt glos. que incipit. ℣. summatim. et vera est opinio glos. per istum textum q̄ si causa alimentorum cognosceretur plene faceret preiudicium in alio. vt. l. pe. ⁊ ibi not. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. ⁊. l. j. C. de ordi. iudi. ¶ Oppo. C. de iudi. l. iudices. vbi dicitur q̄ plena debet esse cognitio. Solu. fallit hic. Sed hic ⁊quero an in hac summaria cognitione sufficiat probare per iuramentum sicut dicimus in. l. thesaurus. ff. ad exhiben. Et Pet. dicit q̄ non ⁊ bene per. l. iij. ℣. causa. j. ad carboñ. Pro cuius notitia not. tria q̄ causarum summariarum quedam facit plenum preiudicium ⁊c. vt plene scripsi. ff. e. l. ℣. si quis ex his. et ibi vide.

Utrum. ¶ Querit glos. vtrum liberi libertorum teneantur alere patronos: ⁊ vtrum patroni teneantur alere filios liberti. dic vt in glos. ⁊ bene.

¶ An vasallus vasalli mei sit vasallus meus.

Si quis a liberti. ¶ Primū dictuz fuit in argumentum q̄ ⁊ vasallus vasalli mei non est meus vasallus. de quo est glo. in. l. de accessionib⁹ j. de diuer. ⁊ tempo. prescript. ⁊ ibi dedit ibi cōcor. An secundum dictuz quero in quo perdatur ius patronatus quando quis manumittit ex causa fideicommissi. ⁊ dic vt i gl. tamē intelligas q̄ non cogitur alere patronum nisi sit filius patroni vt. l. qui ex causa. C. de ope. li. ¶ Quero qd in eo qui est emptus nūmis suis. dic vt in glo.

¶ Qualiter ecclesia teneatur alere patronum.

De alimentis. ¶ Querit Jac. de a. ⁊c. quid si mulier non habet vnde viuat. Respondeo ⁊ tūc condemnatur vir in solidum. arg. huius. ℣. ⁊ dixi in. l. maritum. ff. sol. ma. Querit ℣y. ⁊ an presbyter ecclesie teneatur alere patronum ecclesie si est inops. ⁊ dicit q̄ sic si ibi supereset alias secus vt hic.

Alimenta. ¶ Si patronus liberto denegat alimenta perdit ius patronatus si libertus patrono redigetur in seruitutem. hoc dicit.

¶ Donatarius an teneatur alere donantem re missiue.
Vasallus alimentat dominum.
Filius emancipatus denegans alimenta reuocat in potestatem.

Imperatoris. ¶ Oppo. C. de libe. cā. l. solo. Sol. dicit glo. dicyt ibi ⁊ bene. Querit glos. dicitur hic emptozi adiscientur quid venditur ⁊ glos. dicit q̄ libertus factus seruus per ingratitudinē. Et ista tenet ℣y. sed ista non vr̄ vera q̄ tex. dicit qō a pre fide ⁊ sic non ipse patronus qō non esset dubium si esset seruus. Alij dicūt q̄ venditur libertus vel verius iuspatronatus vt ⁊ filius venditur. ⁊ vide glo. que incipit vel per saltum ibi. sed quidam. que opi. est vera. ⁊ vltima opi. non vr̄ vera: q̄ tex. t. presupponit q̄ redigatur in seruitutem quomodo vēditur libertus. Preterea tex. vult ponere q̄ sit maior pena ⁊ fi ius liberti venderetur esset minor. Qualiter ergo salnetur ista glo. dic q̄ secūda procedit fm prin. q̄n dicit tex. commoueantur q̄ hoc modo non sint cōmoti actus q̄ vēditur iuspatronatus. si aūt intelligitur q̄ amoueātur. id est cozrigantur ⁊ tūc procedit prima opi. ¶ Inducikin argu. ⁊ an donatarius teneatur alere donantem et glo. sunt varie seu contrarie in vlti. C. de reuo. do. ⁊. j. de reg. iur. l. in condemna. dic vt not. per Lyn. in. d. l. fi. ¶ Querit ℣y. ⁊ vtrum vasallus teneaf alere oñm ⁊ vr̄ quod sic^g ar. huius. ℣. Preterea vasallus tenet dñm defendere. vt col. g. que fit for. fi. c. j. sed

c. j. sed si non prestat alimenta videtur necare. vt. l. necare. ff. eo. ergo tenetur eum alere. glo. tangit in l. solo. C. de li. cau. facit glos. fi. in. d. c. i. que fit for. fid. ⁊ hoc no. specu. in tit. qui fi. sint legi. ℣. j. ver. quid si
3 dominus. ¶ Quero ⁊ an filius emancipatus qui denegat alimenta reuocetur in potestatem ⁊ Jaco. de are. dicit q̄ sic. ar. huius. ℣. ⁊. l. j. C. de ingra. li. ⁊. j. de iurepa. l. ingratus.
1 ¶ Reperitur actio preiudicialis negatiua.
2 Non existens in quasi possessione filiationis non alitur.
3 Actio preiudicialis per quam nego aliquam esse vxorem meam.
4 Existens in possessione prebende alitur ex ea etiā si de ea sibi mouetur questio.

Sineger. Ista lex b3 tres lec. vno mō legit Jac. de are. vt recitat Ly. C. eo. l. fi. qō filius petit alimenta a patre ⁊ pendente summaria cognitione pater cogitur alere nunc pater agit preiudiciali dicens illum non esse filium legi. cum mater fuerit serua alter ius. ⁊ sic non vgot. an illa pronuntiatio in alimentis preiudicet in filiatione certe non. In tex. ibi interim. id est pendente causa super actione preiudiciali in qua debet fieri plena probatio filiationis. quia primo fuerat facta summaria causa alimentorum. vt dicit Jaco. de are. ⁊ no. per Ly. C. eo. l. fi. ⁊ secundum istam lec.
1 ℣o. ⁊ istud quod dixi tibi in. l. iij. ℣. qz plautianum ff. eo. q̄ inuenitur preiudicialis actio negatiua et secundum istam lectu. babes quod ista lex nil facit ad illud ad quod alle. glo. bic ⁊ in. l. si quis a liberis. ℣. si vel parens. quando dicit tex. nec discernet interim ⁊c. ⁊ sic intelligit ibi glos. q̄ pendente causa alimentorum debeat ali: qō non est verum imo pendente preiudiciali causa. Secundo modo legit eam ℣y. q̄ hic erat si de matrimonio ⁊ filiatione q̄ negabam vxorem et esse ex me natum interim b3 ali. ⁊ sic facit pro glo. que est in. ℣. si vel parens in. l. si quis a liberis. ff. eo. ¶ Ideamus istā
a lect. ℣y. quomodo erat. q. de matrimonio ⁊ filiatione ⁊ oportet te dicere q̄ erat incidens quia petebat filius alimēta ego negabaz ipsius esse ex me natum ⁊ matrem fuisse meam vxorem ⁊ tunc ponit eam ℣y. gratuatam in causa filiationis que supereset ⁊ agitatur in eodem iudicio. Certe pendente isto iudicio cogitur pater alere filium. Est ne vera ista lectu. Certe si esset vera tunc sequeretur absurditas q̄ quilibet ribaldus posset ire ad vnum diuitem hominem ⁊ facere questionem filiationis q̄ interim deberet alimentari. Et idem tenet glos. in. l. vlti. C. e. Ut ergo cesset iniquitas intellige gl. que est in. l. si quis a liberis. ℣. si vel parens. ⁊ alias que est in. l. vlti. C. eo. ⁊ banc. l. fm istam lect. quod potest esse verum in vno casu quando quis est in quasi possessione filiationis q̄ interiz debeat ali.
b als nō vt. l. ℣. idem iul. ff. eod. sed si ¶ non est in q̄si possessione filiationis tunc non d3 ali nisi precedēte aliqua cognitione. vt. l. j. ℣. si ea. j. de ven. in pos. mitten. ⁊. l. iij. ℣. causa. j. ad carboñ. ¶ Tertio modo legitur vt ℣y. tangit hic q̄ erat questio de matrimonio de filiatione non principali^r sed an esset legitimus interim tenetur eum alere. ⁊ ℣yn. nititur hoc impugnare q̄ si hoc esset verum causa alimentorum non potest subesse: quia si pronuntiatur esse matrimonium sequitur q̄ sit filius legitimus si pronuntiatur seruus cogitur eum alere vt filium ⁊ seruum suum ⁊ tūc causa alimentorum non poterit subesse. Sed dico quod ℣yn. arguit ab insufficienti partium enumeratione: quia lex non dicit de ancilla sua vel alterius q̄ si esset ancilla alterius tunc non cogeretur pater alere illuz seruulum extranei sed dominus eius et sic potest procedere. ⁊ secundum istam lec. habemus nouā preindicialem actionem. s. q̄ nego te esse vxorem meam: ⁊ ita ponit ℣yn. in. ℣. quia plautianum. vi de specu. qui ponit in titu. de spon. ¶ Ultimo^a ℣yn. istam. l. inducit in ar. ad. q. ⁊ Alicui monetur. q. de prebenda an interim debet ali ex ea. Et certe sic fi est in possessione ipsius prebende: et pro
4 ter an annus.

a ¶ Ultimo. adde an Abbas expulsus possit facere pactuz de rebus monasterij et debeat alimentari. vide bal. in consi. ccccxxxviij. volu. iiij.
Andre. Poma.
b ¶ Dicat. Vide ale. cōsil. cxxxvj. ver. ⁊ q̄ ita. in. ij. vo. Aret. in. c. monachus. colū. iiij. de accu.
c ¶ Non quemadmodū iure naturali. ⁊ ob hanc rationem dicebat bal. in aut. res q̄ in. ij. colū. cōia de leg. qō anus non tenet dotare neptem si filius b3 vnde dotet sicut diximus i alimētis. als fic. an aūt quis teneaf subuenire potius filio suo quā patri suo ⁊ econtra. vide Ly. in. l. ij. i fi. C. de pa. q fi. dist. vide bar. in. l. de dit dotē. j. de col. bo. dum loqtur quis teneatur do a tare neptem pater an anus.

boc. l. fin. C. de ordi. cog. ⁊c.
1 ¶ An babens heredes patris ⁊ auum maternum ab illo potiº ali debeat ⁊ a quo ali debeat habens filium ⁊ patruum diuites vel auum ⁊ patrē numero. 2.

On quēadmodū. Descendentes per lineam masculinaz coguntur alere ascendētes suos secus si per femininam nisi in subsidium. b. d. hic dico esse casum eius quod ¶ ponitur in. l. si quis a liberis. ℣. interruptum. ⁊. an debeant alimētari ab heredibus patris vel ab auo materno: et dico q̄ ab auo materno itaq̄ videtur casus hic. Et ℣y. volēs fugere 3tium exponit tex. dum dicit non sunt sup stites ⁊c. subaudi vel heredes eius. sed ifte tex. tunc nil relenat nec est de mente huius litere ⁊ hoc voluit text. in. ℣. interruptum. in summa egestate ⁊c.
b credo q̄ hoc sit verū l3 aliª dicatᵇ Pe. in. l. alimenta. ¶ Querit Jaco. de are. ⁊ aliquis habet patrez
2 ⁊ filium diuites a quo petit alimenta. alia questio est aliquis habet patrem ⁊ auuz diuites a quo petit alimenta. Jaco. de are. formatbic ⁊ in. l. j. C. de alen. libe. ⁊ Lyn. eum recitat licet fit aliqualis variatio. nam ibi tenet q̄ filij sit electio. hic tenet q̄ prius debet petere a patre q̄ ab auo vel a patre prius q̄ a filio ⁊ hoc puto verius et est ratio. quia tex. est in. l. si quis a liberis. ff. eo. versi. ⁊ magis di cit quod hec res descendit ab equitate ⁊ charitate sanguinis: sed q̄ pater alat filium est de iure naturali^c non autem vt filius prestet alimenta patri vt dixi. ff. e. l. si quis a libe. ℣. si vel parēs. ergo equitas naturalis facit vt prius petantur alimenta a patre q̄ a filio ⁊ sic cum pater sit de propinquozū sanguine putarem q̄ prius petantur alimenta a patre q̄ ab auo. ⁊ hoc dicit. Jaco. de are. ⁊ dixi in l. j. in fi. ff. de iusti. ⁊ iur.
1 ¶ Alimenta an debeant annua vel menstrua.
2 Et an filius viuēte patre dicatur habere aliquod ius in dubio bonorum subsidio.

In bonis. Patronus non habet ius in bonis liberti nisi pro alimētis in casu necessitatis. hoc dicit. ¶ Jo. ⁊ quod dicit de alimentis mēstruis. ⁊ tene mẽti. et sic videtur q̄ qui debet alimenta d3 soluere de mense in mense. ¶ Oppo. C. de epis. ⁊ cle. l. fi quis ad declinādam. vbi dicit q̄ annua Jac. de are. solu. valde so lenniter ⁊ dicit q̄ quandoq̄ alimenta debētur in perpetuum vt pauperibus talis hospitalis vl̄ fratribus tunc debentur annua vt in contrario: sed quandoq̄ debentur alimenta ad tempus vt alicui certo homini quem est certum moriturū. ⁊ tūc de mense in mensem debentur. Sed dices tu noie alimentorū continentur vestes an in omni mense induet me. Breuiter hoc intellige verū in. l. nostra quantum ad cibum ⁊ potum. vestes autez debent dari cum eget. ⁊ hoc tenet glos. in. l. firmio. j. qñ dile. cc. facit. l. nec semel. ℣. si in habitationem. eo. tit. Predicta intelligo vera nisi per disponentē esset aliter declaratus: quia dixit annuatim vel dietim vel quolibet mense: vt no. in. d. l. nec semel. ℣. si in habitationem facit. l. diarijs. j. de ali. ⁊ cib. le. declarauī plene in. l. pecunie sortem. j. de ali. ⁊ cib. le.
2 ¶ Quero ⁊ an⁹ filius dicatur habere aliquod ius
d in debito bonorum subsidio viuente patre et quidam habent^c hic per ℣y. additionem de hac glo. aut. de heredibus ⁊ fal. ℣. si quis autē non implēs videtur dicere quod fic. ⁊ pro hac. l. papi. ℣. si quis
e ℣. de inoffi. testa. In contrarium videtur casus in l. nostra. q̄ patronus nullum ius habet in bonis liberti. ⁊ pro hoc. l. ij. ℣. si a pa. qs fu. ma. verū est q̄ viuo patre non d3 debitū proprie ⁊ quasi debitus glo. est expressa. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. iij. facit. j. de co. bo. l. j. ℣. si impuberi. ⁊ quod ibi dixi declarabo melius in. l. is potest. j. de acq. here. Ultimo quero dicitur hic q̄ nullū ius ħz nisi sit egenus an ergo tunc haberet ius in bonis liberti ⁊ dico q̄ non q̄ si haberet ad quēcunq̄ transirent bona transiret istud onus quod est contra. l. beres liberti. j. de

Alduerte q̄ bart. in hac. l. alleg. cōtrarius oū videt velle q̄ teneatur assignare legitimā filio pr̄ eo viuente. Sed p̄ sol. vide cōcor. quam posui in. l. si qua mulier. C. de fac. sanc. eccle.
¶ In bonis. q̄ro an. solent aliqui addoder. examinare hoc in. l. stipulatio hoc mō de ver. obli.
Andre. Poma.
¶ Quero an. vide bart. in. l. post emancipationez. ff. de lib. leg. Panor. 2si. l. giii. i fi. j. vo. alex. 2si. clxxx v. volu. bal. cōsi. ccvi. inci. pater in. i. parte. Et limita vt p Jo. de ana. i. c. ij. co. xiij. de delic. pue. Et in. c. iudei. ij. de vsu. dic. ⁊ ad istā. q. vide etiā alex. cōsil. lvij. in pn. iij. vol.
Andre. Poma.
¶ Et quidā bñt. Et illā glos. sing. tene mēti l3 sit re probata tu potes eā soluere qō aut ingrediatur monasteriū et sic venit naturaliter et tunc debet casus est sing. in. c. cum scim⁹. de reg. fm bal. in aut. ingres si. aut nō ⁊ tūc ex statuto puta: q̄ si filius est condēnatus ⁊ pater tenet ad legitimā ⁊ tūc procedit glo. ista est sing. glo. in rubrica de decu. li. ff. C. ⁊ vide Joā. de imo. i. c. raynutⁱ⁹ de test. si filius b3 in bonis patris ius viuo pr̄e tex. glos. ⁊ barto. in. l. post emācipationem. ff. de lib. leg. ⁊ vide bar. in. l. si qs legatū. ℣. j. de fal. ⁊ in. l. iij. C. de iu. ⁊ fac. igno.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ☞Andre. Poma. ¶Tēporibus. Limita vt per Alre. ꝑsi. cxliij. col. xij.
b ¶Temporibus. Et no. istā glo. Et an medici ⁊ obstetrices debeāt iura re. vide bal. in. d. ℌ. si illud. ⁊ ang. in repetitiō. l. si vacātia. de bo. vacāti. ⁊ tene menti q ℌnia lata iudicio medicorum non transit in rem iudicatam ⁊ sic potest continuo retractari. ita singulariter dicit Jo. and. in tit. de homici. in ad-
ditio. i. ℌ. j. refert do. an. i. c. propo-
suisti. de ꝓbatio. ⁊ ibi extendit qō ℌnia lata consilio sapiētis nō trāsit in rem iudica. qō est singulr notan-
dum. And. barb. 1
✻ Pro concordia. Aduerte q testis deponēs ꝑ ista 2
verba videre suo 3
iudicio non ꝓbāt q nō videtur de-
ponere ꝑ sensum corporeū sed ꝑ 4
iudiciū intellect⁹ bart. in. l. quid tñ. 6
ℌ. si arbiter. ff. de
arbi. Cōtrarius 7
tñ alleg. in hac. l. a
in ꝓncī. Tu dic q ī hac. l. j. in ꝑn. loquitur in casu 1
singulari qñ ℌn subiectam mate-
riam sufficit testi- b
monium de cre-
dulitate q̄ depo-
nitur de peritia artis al⁹ regula
riter ⁊ ita Fran. de aret. in 2
consil. suo. lxiiij. c
in. iij. co. ⁊ ita ꝓce
dat ꝓma opin.
ratio autem spe-
cialitatis in scōa
opi. est q ⁊ tunc te-
stimonium de cre
dulitate admitti-
tur q nō est ꝓ-
prie testis. Ivō do
mi. Jaso. i rubrica post glo. ibidē
ff. de iureiuran.
¶Quero testis. c
semper solet ista lex allegari quod creditur peritis in arte ⁊ an testis q deponit per verbum videtur valeat: ⁊ an ille qui deponit per verbum credo de peritia artis ꝓcustetur a falso testimonio. vide Bald. in. l. data opera. in. xxij. colū. C. qui accusa. ⁊ de teste deponente per verbum videt scripsi post Barto. in. l. quid tamen. ℌ. si arbiter. ℌ. de arbitris. ⁊ vide de cisum de duobus medicis testificantibus ynum fuisse tantum vulnus mortale quod sufficit. vt in ℌ. quod autem. in aut. C. de non alie. l. compara. C. de fide. instru. c. quoniam contra. de probatio. not. Barto. ⁊ alij in proemio digestorum. ⁊ Bar. in. l. quoties. C. de ponde. ⁊ auri illa. lib. g. ⁊ in. l. i. ℌ. fin. ⁊ de verb. obli. ⁊ Hal. ⁊ Sali. in. d. l. compara. ⁊ cano. in. c. proposuisti. ⁊ de proba. ⁊ satis est ꝙ predicti qui habēt super tali cognitione deponere sint experti in arte sua vt dicit tex. in. c. fin. de fri. ⁊ male. vel quod sint medici. l. semel. C. de re mili. libr. xij. ⁊ c. significasti. el. ij. de bo. et medici in proposito dicuntur illi qui eas egritudines curare solent tam febres q̄ etiam vulnera. l. j. in ꝓn. ⁊ ibi Bart. j. de var. ⁊ extra de ꝺck. cogni. vnde appellatione medicorū veniunt obstetrices ⁊ q nō vni uersaliter sed etiam certam partem corporis curare solent vt dolores dentium seu auricularum etiam si per incantationem curarent vt dicit tex. ibi not. Bal. in. l. ℭ. manda. ⁊ sic apparet non oportere q̄ sit doctoratus q̄ patet etiam ex. l. j. ℌ. ne autez. C. de communi seruo ma. vbi serui vtrinsq̄ ꝛegus possunt esse medici quod esse non posset si ad hoc vt quis dicatur medicus requireretur doctoratus q̄ cum doctoratus sit dignitas. c. quanto. de magist. no. Bar. in. j. consti. codi. ⁊ in. l. j. ff. de testi. mili. ⁊ Bal. in. l. j. in ꝓnci. ff. de iusti. ⁊ iure. cum similibus. seruī autez a dignitate repelluntur. l. pe. ⁊ fi. C. qui mili. non pos. lib. xj. sequeretur q̄ non possent esse medici contra. d. ℌ. ne aūt. Adde tu quod vbicūq̄ cum dicto vnius medici probate noter in arte periti cōcurrit longitudo vite in cura infirmi vel etiam quod vulnus non esset in loco in quo non requireretur consilium medicorum vel aliud concurrere quod medici dictum iuuaret tunc testimonium vnius medici est sufficiens ad absolvendum non obstant iura que dicunt q̄ vbi de peritia artis testimonium reddit non sufficit vnus testis sed requirun
3 tur plures vt in
d ro ⁊ vtrum hoc sit verum q̄ perito in arte sua sit credendum. Certe casus est hic qō sic ex quo text. dicit tu qui index es dic cōmisit tali et tali expertis in arte illa. ꝓ hoc facit qō babetis in ꝓemio digestor. ibi. quis amplius ꝛc. ⁊ l. j. ℌ. si mens. fal. mo. dixe. ⁊ de acqui. re. do. l. lacus. ⁊ l. semel. C. de re mili. lib. xij. ⁊ in aut. de non alie. ℌ. qō autem
4 colla. ij. ¶Sed † quero debet ne duobus cōmitti vel vni vt credatur vni. et. text. iste requirit q̄ sint duo. ⁊ breuiter si ciuitas habet plures artifices ī illa arte tunc duobus cōmittitur. sed si non habet nisi vnum tunc illi soli cōmittitur. vt. d. ℌ. qō ante.
e in aut. de non alie. ¶Ulterius[c] hec. l. facit in ar-
5 gumentum ad questio. † quotidianam. duo testes dicunt de ali quo negotio q̄ ℌ vnus dicit contrariū: an fit ꝓbata intentio actoris. et hic videtur casus q̄ non ledit dictum vnius: ⁊ ista questio est multum pulcra ⁊ quotidiana: ⁊ istam ponit Cy. in. l. j. circa finem. C. de iureiurā. ⁊ ibi vide. ¶Ulterius nota q̄ ista. l. facit ꝓ glos. quam habes in. l. diem ꝓferre. ℌ. si plures. ℌ. de arbi. quod magis † statur dicto vnius affirmantis q̄ duobus[k] aut tribus negantibus. hic est textus. et Jaco. de are. ponit hic
f ⁊ Oldra. quandā distinctionē quā ibi dixi vt habes hic in libro meo. Quando † autez testimoniū credulitatis sufficiat. vide Jaco. de bel. in aut. de here. ⁊ fal. ℌ. hinc nobis. et posni post omnia contraria ⁊ bene. Item est ar. ad id de peritis in arte
7 sua. Sed vide plene in Spe. in titu. de ꝓba. ℌ. si. versi. hoc quoq̄.

1 ¶Positionibus etiam de iure isto est respondendum.
2 Si intentatur vnum ex tribus remedijs contra contumacem de quibus in. l. consentaneū. si nihil mihi prodest: An possum aliud intentare.
3 Denegans respōdere positionibus an habeatur ꝓ confesso.
4 De banno in quibus legibus fiat mentio.
5 Si consultor debet eligi eligitur a partib⁹ et ipsis discordantibus a iudice.
6 Occidēs descriptū in libro bannitorū excusatur.

Ex hoc rescripto.

Iste ter. al legat † an positionibus de iure isto sit respondendus. ⁊ solet
1 pa mortuus quando vulnus poterat habere ad mortem ⁊ vitam iudicio medicorum ⁊ que sint consideranda ad videndum an sit mortuus ex vulnere vel sui culpa posuit Bald. consi. cxcv. primo lib. x. q̄ statur dicto vnius periti in arte quando plures haberi non possunt. tenuit Romanus eius consi. xx. vbi dicit q̄ licet istis deponentibus de eorū peritia deferatur iuramentum: tamen si sit statutum quod in causis aliquibus procedatur summarie simpliciter ⁊ de plano iuris solennitate ratio seruata q̄ absq̄ iuramento valebit eorum dictum. allegat Barto. j. de do. l. si filius. ⁊ in tractatu ad reprimendū super verbo videbitur. ⁊ Ro. ipe comprobat per plura media.
c ☞Andre. Poma. ¶Testis. Adde Pau. de cast. in. l. j. ff. de iusti. ⁊ in reybi late per Jaso. in. vj. col. vide Alexan. cōsi. cxlix. versi. ⁊ licet. v. vol. Areti. in. l. plene. ℌ. si ita. ff. de lega. i. in quarto notabili. Ro. sing. cccl v. ⁊ quid si testis dicat nisi falso. vide Pau. de cast. consi. cclxxviij. incipiē. viso processu. col. ij. ⁊ an valeat statutum. q̄ testi deponenti de credulitate credatur. vide Ro. q̄ sic sing. cccl x. Areti. consi. cxlij. incipi. ex facto proponitur per Pau. de cast. consi. cxcvij. inci. visa ingtitione. in. ij. col. Rapha. cōsi. cxxxiij. in. ij. col. Alex. cōsi. cxlij. vo. ancha. ℌ. clxxvi. incip. ex consuetudine. in fi.
d ☞Andre. Poma. ¶Utrum. vide Alex. consi. cxlviij. in. ij. col. ij. vol. ⁊ consi. xv. col. fi. j. vo. Roma. cōsi. xx. in. ij. col. ⁊ que scripsi in. l. constitu. ff. veteris. in vlti col. versū. item no.
e ☞Andre. Poma. ¶Ulterius. vide Lepo. consi. xxviij. col. antepe.
f ¶Quam duobus. exemplum quando dicis est hic maritus sic etiam si negatiue referatur ℌm Jmo. per istum tex. ⁊ l. si cum dotem. ℌ. si marit⁹. soluto matrimonio.

allegari

¶Ex hoc rescripto. de banno. Et adde que dixi in rubrica. de regu. iur. post Roma. ⁊ adde glo. in. l. iij. ℌ. quid ergo. de suspe. tut. ⁊ no. per Bar. in. l. illicitas. ℌ. veritas. de offi. presi.
b ☞Andre. Poma. ¶Ulterius. Aide Felinum in. c. proposuisti. in. iij. colum. de probationibus.
c ¶Ultimo. Et vi
de Bart. in. l. pe
nulti. j. de adulte.
et. l. j. ℌ. si seruus.
j. de acquir. possē.
Bal. in. l. j. j. de le-
2 gi. et in aut. que
supplicatio. C. de
preci. impe. offe. l.
huiusmodi. ℌ. cuz
ita. de leg. j. bald.
in. l. si duo. ℌ. acq.
3 here. and. barba.
☞Andre. Poma.
c ¶Ultimo. Aide
Felin. in. c. que in
ecclesiaruz. in. iij.
4 col. versic. quinto a
casu. de constitu.
d ¶Denuntiari. Ad intellectū hu b
ius. ℌ. vide Bart. 5
in. l. in diem. j. de
aqua plu. arcen. ⁊
semper allegatur
iste tex. quod in-
dicium et citatio
debet dirigi con-
tra illum quem
principaliter ne-
gotium tangit. et
6 non ad illum ad
quem negotium
spectat in conse-
quentiam. de quo
text. ad hoc facit
festū bal. in rubr.
de suc. edic. vbi di
cit q̄ ille debet ci-
tari in iudicio cu
ius interest tanq̄
pars. de quo di-
cto facit festū do.
Lardi. in. c. inter quatuor. de ma. ⁊ obe. facit quod voluit idem Bald. in
l. si curatoris. de iure deliberan. ⁊ in. l. nam ita diuus. de adop. ⁊ in. Lob
seruare. ℌ. proficisci. de offi. procon. dicit tamen Bal. in. l. ab eo. quomodo ⁊ quando iudex quod ad substantiam iudicij sufficit citare illum ad quem dirigitur petitio. sed quo ad extensionem preiudicij non preiudicat ista scientia nisi fuerint citati illi quorum interest ⁊ dicit hanc fuisse doctrinam Jnno. in. c. humilis. de maio. ⁊ obe. Dico q̄ hic est text. vbi probatur quod debet iudicium dirigi in illum ad quē principaliter negotium spectat. ⁊ Bal. ibi ex abrupto loquitur. nam Jnno. in. d. c. humilis. dicit quod in citatione requiri debent omnes quos cā tangit. l. nam ita diuus. de adop. l. in causa. ℌ. cā cognita. de mino. l. de vno quoq̄. de re iudi. l. si deserta. C. si ob publi. pensi. ⁊ absentibus non preiudicat. l. ēt ℌ. veluti. de mino. postea. Jnno. refert alios arg. eiusdem text. dicentes q̄ non tenet qō factum est ⁊ potest dici non tenere ℌniam latam. nisi per edictum solenniter euocentur. ff. que sen. ℌ. si. app. re. l. item cum ex eo. sed bene tenet etiam ℌ si non vocentur singulariter. sed nō preiudicat eis qui non audierunt edictum. hec sunt formalia Jnnocē. ex quibus apparet qō refert opi. duas. vna est: q̄ iudicium teneat: alia q̄ iudicij sit nullus postea eligit tertiā opi. ℌ. ℌniam latam non tenere nisi p edictum solenniter euocētur: sed bene tenet etiam ℌ si non vocētur singulariter q̄ ℌnia valeat sed non preiudicat eis qui non audierūt edictum. ⁊ ita eundem Jnnoc. refert do. Cardi. in. d. c. humilis. in. ℌ. q. ⁊ sic illud ad qō Bal. alleg. Jnno. non fuit opi. Jnnocē. sed fuit opi. quoruūdam. ℌ. ergo sit facta citatio per edictum in genere iuxta no. per Bart. in. l. ℌ. c. de iur. deliberan. ⁊ quod habetur per Jaco. de bu. ⁊ alios in aut. ℌ. oēs. C. ℌ. vt se ab here. absti. valebit iudicium. Jstud tamen quod Jnno. dicit sufficere qō citetur per edictum ⁊ non singulariter potest limitari nō procedere scilicet quando persona que citatur esset certa ⁊ sciretur: quia tunc non sufficit eam citare per edictum et in gñe sed requiritur quod singulariter citetur. ita voluit singu. Jnnoc. in. c. cum in tua. qui ma. accu. possunt. et ibi omnes sequuntur. facit quod volnit Jo. an. in. c. ℌ. de elec. in. vj. preterea istud dictum Bald. in dicta. l. ab eo. intelligitur quādo principalis act⁹ spectatur ad illum contra quem directa fuit petitio. Ita recte intuenit sensit Bald. in. d. l. ab eo. inquantum alleg. Jnnoc. in. d. c. humilis. vnde iudicium debet dirigi contra illum ad quem principaliter negotium tangit non in consequentiam facit quod dixi post Bartol. in. l. iij. in. ℌ. col. in apostilla magna circa fi. de pigno. adde videndum circa predicta matris preiudicat filio. Contra imo videtur q̄ factum matris filio preiudicare non debet. vt. l. j. C. de fal. Solu. in petitorio non preiudicat in possessorio sic. ¶Oppo. j. ad car. l. iij. ℌ. missum. Sol. vt ibi. ⁊ l. penul. eo. titu.
d **Denuntiari.** d Facit ad. q.[e] quam
e posui in repetitione. ℌ. cato. in fi. l. ij. j. de verbo. obli.

Bal. cōsi. cxvj. iiij. volu. ⁊ scias q̄ ls statutuz dicat debere citari ꝓ-
prijs nominibus filios et heredes debitoris nō autem generaliter per cura. quod debet intelligi vt ipsi creditori ad cuius instantiam citatio emanauit possibile est facta diligenti inquisitione notitiaz habere ꝓpriorum nominum ipsorum filiorum et heredum citando rum alias autem constitutio artaret ad impossibile nec presumitur quod constitutio voluerit quez artare ad impossibile. l. titius. ℌ. ex cu. tuto. not. Bar. in. l. j. C. vnde vir ⁊ vxor. so. seruabi tur ius commune quod vbi incerti sūt sufficiat generalis citatio si sūt certi specialis. vt no. Barto. in extraneganti ad reprimendum in verbo per edictum et in iuriſ⁹ allegatis in apostilla. ℌ. quib⁹ ad de Luff. singulariter terminantem hoc in. c. fin. de elec. etiam allegatuz non ad hoc. scias etiam q̄ licet erratum esset in citādi modo sen forma a iure traditis nihilominus si is cuius interest notitiam habuit citatio per quam non legitime citabatur tamen ita ligatur quemadmodum si fuisset legitime citatus. casus est in clemen. causam. de elec. et. l. alias sententia non preiudicet non citato preiudicat hoc casu illi qui habuit notitiam licet legitime citatus non fuerit ita tenet Ro. consi. cccc. Que autem diligentia requiratur quando aliquis est citandus ad domum ⁊ an ille qui est in comitatu ciuitatis dicatur abesse a ciuitate vt excuset faciens citare si citari debebat personaliter: vide Roma. cōsi. cccclxiij. et an si in cita. requiratur certa solennitas an omissio solennitatis vitiet citationem si in causa potest procedi summarie. et si nuntius referat se omnia fecisse presumatur seruata forma: ⁊ an presumēda sit commissio iudicis de cita. ꝓ validitate actus. vide eundem Ro. consi. cccc. cvij. ⁊ formam quomodo absens sit citandus siue sit de ciuitate siue non. vide per Bal. consi. cclv. j. volu.
o ☞Andre. Poma. ¶Denūtiari. Jste. ℌ. est singu. ℌm Barba. ꝑsi. cxxix. in. cxvi. col. i. volu. ⁊ Allegā. consi. clvi. in. ij. volu. ⁊ consi. v. in. j. col. ij. vol. Feli. in. c. ij. de constitu.
e ¶Ad questionem et istum. ℌ. ꝓ ꝺo. allega. Bald. in rubri. de suc. edic. ⁊ vide que dixi post Barto. in. l. si quis instituatur. ℌ. item si condi. de here. instī.
f ¶Qō aūt. Et vide bal. in ꝓoe. C. ⁊ in. l. fi. C. de in. delibe. And. barb.
f ☞And. Poma. ¶Quod autē. ꝓ intellectu huius. ℌ. vide Alex. consi. cxlj. in vlti col. ij. volu. ⁊ consi. clviij. col. iiij. Feli. in. c. iij. colū. ij. de testi. cogen. Barba. consi. cxcviij. Feli. in. c cum causa. col. v. de re iudica. Roma. consi. cxlvi.
g ¶Quod aūt. signū crucis. Aide Bar. in. l. ij de vul. ⁊ pu. ⁊ que ibi dixi.
b ¶Grauis solēnitas. Et q̄ dicat leuis solēnitas. vide bal. i. l. hac ℌsultissima. in ꝓin. C. q̄ testa. fa. posf. vbi dicit q̄ est illa q̄ nō est fundata in aliq̄ vrgenti rōne vel vtilitate qō tene mēti. ⁊ adde qō no. bar. iml. fi. ℌ. cū igit in fi. C. de iur. delibe. ⁊ in. l. j. ℌ. si plures. in. iiij. q. de exercito. ⁊ conditio

Archivo Histórico Rosario

apposita a legenū ap intelligiť continere leuem solennitatē bal. in aut. matriz auie. C. qñ mu. tu. offi. fungi pōt. Ange. in. l. j. de libe. z posthu. bar. in. l. j. de vul. et pupil. in. iiij. q. ad fi. ij. effect⁹. vide bar. in. l. licitatio. j. de publica.

a ¶Qui ventri. vide ad qd alle. bar. istaz. l. in. l. j. in. g. col. de vul. z pup.

Andre. Poma.

a ¶Qui ventri. vide Laro. ray. i. §. qđ si tñ. ggij. co. de libe. z posthu.

b ¶Hoc edicto. §z an in ista bonozū possessione requiratur decretuz iudicis bal. qō ficiūl. ij. et vide. C. qui admit. post nico. de matr. abi ita ēt tenet ibi Pau. de ca. z Franc. tigri. in. l. j. co. ti. Item an ista bonozum possessio duret anno et nūqd bo die sit sublata. vide ibi z vide bal. z ibi dīgi in. l. fin. C. vnde legi.

Ti ventri. [a]Legitur duobus modis. Ad scōm modum quādo subſtitutus pupillariter oppo. qz sua non interest. vt. §. proxi. l. qz eius non interest. ptz qz si non nascāt non succedit: ergo sua non interest propter tacitā vulgarem. z vide glos. que incipit directa vsq; ad finē. Et sic vides qz subſtitutus succedit per tacitam vulgarez: sed hoc est verum qñ haberet coheredem institutum: †quia si ne hereditatis aditione non valet tacita vulgaris vt. l. quid si filius. j. de cap. z hoc non examino hic gl. est in. l. lex cornelia. j. de vulg. z pupilla. subſti. z Ly. in. l. precibus. z Hui l. de cu. in trac. de vulga. et pupil. dicam in. d. l. cornelia.

Ia quo. Fideicōmissari⁹ vniuersalis cū conditioe defecit propter natiuitatez posthumi admittitur ad custodiendum partum. hoc dicit.

¶Si ventris nomine mulier in possessionem missa sit. Rubrica.

¶Continuat Dy. istam rubricam ad precedentē qz seruatis solennitatib⁹ q̄ ponunť. §. tit. i. mulier mittit in possessionē cā ventris. vt. l. j. §. si venter. z per totū. j. de ven. in pos. mit. sed qr qñq; ad alium dolo malo transitur ideo ponit hic hec rubrica.

Hocedicto. [b]Primo cōmendat edictū z eius rōnem ponit. Scōo ponit mentē edicti. Tertio exponit edictū vsq; ad finē. Scōa ibi idcirco. tertia ibi interest aūt. ¶Op. j. e. l. §. interest. Hlo. exponit h prede. i in iuste acqſitionis re ipsa. Extra glo. opp. nonne subueniť alio modo ēt h̄ per istud edictum §z per petitionē hereditatis vel p rei vendicationem. Sol. illa remedia nō sufficiebāt in oi casu: qz potest esse q̄ possessio est penes eum cum titulo. z petitio hereditatis non datur contra titulo possidentē. vt. l. regulariter. §. de peti. here. Itē non per rei vendicationē: qr non veniunt ea de qbus non est dīs vt de peti. here. l. z non tantuz. ideo pretor istud edictum de necessitate posuit.

Idcirco. Ista scōa pars subdiuiditur i quatuor. Primo dicit actionem dari §̄ mulierē. Scōo in patrez. Tertio dicit ad qd deſ §̄ eos. Quarto dicit dari in extraneum z hec est mēs edicti. scōa ibi non solum. tertia ibi actionē. quarta ibi necessario. ¶Op. ad primum rūsum q̄ debeat dari cōditio ex. l. non actio in factum. vt. l. j. §. de qđi. ex. l. Sol. ibi ex. l. ciuili hic ex edicto pretoris. vt in glo. ¶Op. z vī q̄ p̄o possessione ista actio non datur in mulieres qz heres §̄ actionem in euz in quē est translata possessio. Solu. vt. §. progi. z. j. in. §. interest. ¶Ultimo opp. qz erat prouisum per. l. pretor. in princi. z. §. est aūt. j. de bonis auto. in poſſ. Jn veritate dubito. sed possumus dicere q̄ illud edictum §z locum in creditoze misso in possessionem hic in muliere missa in possessionem noīe ventris: sed ista solutio facit me dubitare z illud edictum generaliter loquitur qñ quis est missus in possessionez. et. l. j. ex gbus cau. in pos. ea. loquitur etiam de muliere missa nomine ventris. possiumus eñ dicere q̄ illud tanq̄ generale habeat locū z istud etiam §specialiter in hoc casu. z ideo vnum per aliud non tollitur.

1 ¶Quod interdictum datur heredi vt expellat possessorem iniuste missum in hac materia.

2 Dubium superueniens q̄ non tollit aditionem iam factam licet impediat faciendam.

3 Lex in dubio debet intelligi §m materiam tituli in quo situata est.

4 Executio §nie late contra principalē q̄ possit fieri contra eum in quem possessio dolo est translata.

Necessario. Vidi q̄ actio datur cōtra mulierē z cōtra patrez in eo qō interest. ¶Quero quid de extraneo misso in possessionē. Respondet inriseōsultus qō pe hoc pretor necessario fecit edictū vt dicit in lita. ¶Quero quid vult dicere non pretoria potestate vel manu ministroz̄. Quidā dicūt qō ponitur p̄o eodem. Alij dicūt q̄ pretoria ptās est vna pars manus ministroz. alia §z per ministros p̄ torū vel ministros ipsiusmet agentis z vide istam glo. q̄ incipit minister ꝛc. ¶Ad hāc lec. sic declarata m op. q̄ hic dicit tex. q̄ non pōt manu militari contra. l. §. qs missus. j. ne vis fiat ei. Hl. dat duas solutiones. Una est q̄ manu militari deē expulso hic dño seu heredi deneget. Et quid vult dicere expulso dic ei qui ante erat missus vl mitti iussus autoritate iudicis. sed dño vel heredi qui tūc missus non erat vel nulluz ius habuit denegatur manꝰ militaris sed dz dari libellus. z ista est bona solu. Scōa solutio est q̄ ibi loqtur in possessore male fidei. hic in possessore bonefidei. Est ne vera ista solutio. Certe sic q̄ illa habuit locum in eo qui restitit bonafide sed q̄tū ad hāc legē non hz locum. qr hec lex nō hz locū in eo q̄ bonafide resistit vel dolo si res sit apud eū. vt. j. e. l. dolo. ¶Scōo op. q̄ hēs possit expellere istū possessorē sua autoritate. nam mulier missa in possessionem nō possidet sed detinet z sic apparet q̄ heres possidet. extraneus ergo missus in possessionē facit violentiam heredi. ergo heres pōt eum expellere sua autoritate. vt. l. quēadmoduz. in pr̄in. §. ad le. aql. z. l. j. §. cū vi. et. l. iij. §. cum ergo. de vi z vi arma. z. l. vicē. §. q ad ianuam. qō vi aut clā. male ergo dz hic qō nō pōt p se vl p suos ministros put exponit per ministros agētis. Hlo. vult solnere. z dicit concedo q̄ verus heres possidet z lz ille intromittatur in possessionem tñ propter hoc non potest illū expellere. Sed si poneres q̄ ille tenens vellet expellere heredez z non admittere. tunc heres posset repellere p vim z vide istam glo. que incipit q̄ eodem ꝛc. ibi velut prius ꝛc. z ibi dum dicit non pretoria ꝛc. ibi pretoris officio. Item ibi ciuiliter large accipe vt comprehendat edictum pretoris mortui. z ex istis contrarijs apparet qō ille qui possidet ciuiliter z naturaliter z alius soluendo detinet ininste non a se possidente sed ab alio possidens tunc sua autoritate non potest expellere sed debet expellere interdicto vti possidetis. vt hic. z. l. hic aūt. §. fi. in fi. j. ex quibus cau. in pos. ea. possumus etiam intelligere q̄ hic heres nunq̄ fuit in possessione. vt dixi in solutione precedentis contrarij. ¶Venio ad sequentem glo. magnā z quero †qō sit illud interdictum per qō heres potest expellere possessorē glo. respondet quatuor modis. Primo qō sit interdictum vti possidetis. Scōo qō sit interdictuz vnde vi. Tertio qō sit interdictū boc est actio in factum descendēs ex hoc edicto. Quarto qō sit interdictū nevis fiat ei. virtus eoz dependet ex precedentib⁹ lect. Si eñ ponimus q̄ heres ante possideat pōt procedere §m qō dicitur de interdicto vti possidetis. z vnde vi. si dicimus qō heres non possidebat procedit sequens expositio. tamen vt clarius ista liqueant opp. ad primā heres non possidet anteqū adipiscatur possessionē. vt. l. cum heres. de acquir. pos. ꝛc. Item adipisci non pōt possessionez donec est dubium an partus nascat. vt. l. cū quidaz. §. qō dz. j. de acqui. here. z. j. ti. j. l. j. in fi. Quero ergo cuz non possideat ante imo impossibile erat eum posse dīsse pōt hr̄e interdictum vti possidetis. certe nō video. sol. Rof. in libellis suis sup hoc edicto ponit q̄ heres primo adiuerat hereditatem z postea mulier dicit se prægnantē. z sic no. † q̄ dubiū superueniens non tollit aditionē iaz factaz lz impediat faciendā. Idē tz glo. in. l. cū falsum. j. de acq. here. Dy. soluit alr q̄ hic interueniebāt illa tria ꝓpter q̄ nō impediať aditio lz mulier dicat se p̄gnātē. §. q̄ sic erat opi. vulgi. z q̄ nō erat p̄gnās z in vītate ipse hr̄s sic credebat. vt. d. l. cū qdā. §. qō dz. ¶Secūdo op. q̄ mulier lz nō possideat mittēdo aliū priuat illū possessione. vt. l. peregre. §. qbus. z. l. iij. §. qō si seruꝰ. de acqui. pos. z. C. de acqui. pos. l. fi. cū ē hr̄s nō possideat non hz locū interdictū vti possidetis. Rof. fatet oppositū. vñ ad ꝫ vt habeat locū interdictū vti possidetis op; te ponere q̄ mulier expūlse egit vt nō trāsferat nisi detētatione quā ipa habebat. Dy, ꝺo dicit melius q̄ mulier p̄ missione tertij non

¶Necessario. nō pōt. Et sic no. qō possidens ciuiliter et naturaliter nō pōt expellere detinentē sua ꝓpria autoritate. adde Innoc. in. c. inter quatuor. de maio. z obe. z qō no. in. l. fi. C. si per vim vel alio modo. z in. l. fi. alias pe. C. de bo. vacā. lib. g. z in. l. facultas. C. de iu. fi. eo. li. z in. l. ob maritorū. C. ne vxor ꝓ marito. z. l. a diuo pio. §. si superebus. de re indi. et in. l. nullus. §. eq; quib. cau. ma. z not. Bal. etiā in l. §. deserta. C. si ꝓpter pu. pensi. et bal. in. l. certa forma. C. vt i pos. le. z ibi tenet ꝫ bart. hic ꝓ glo. ordinariam. in. l. j. §. interdicto infra vti pos. z vide q̄ not. Bald. in. l. fi. C. ō popu. ac. z i. l. pe. in pr̄in. de nō nu. pecu. sed cū Bar. tenet bal. l. l. j. ad fi. C. ō exec. rei in. per Ro. in. l. pere gre. §. fi. ad fin. de acqui. pos.

tertij non priuat heredem possessione: quia nō potest trāsferre plus q̄ habeat. Ad cōtraria respōdeo q̄ loquunť in colono per quē dīs possidet: vnde cū animus dñi quiescit in illa possessione coloni merito transferendo in alium priuat dñm. hic loquit̄ in muliere per quam heres nō possidet: z nil allegat Dy. dico q̄ istud est verum. z glos. est in. l. j. in fi. §. vsufruc. quēadmo. ca. z. j. de vi z vi ar. l. iij. §. vnde vi. et istud tene mēti. ¶Tertio oppo. §m istam exponem dicit q̄ datur interdictum vnde vi cōtra. aut heres possidet z non habet interdictū vnde vi: vt. d. l. iij. §. vnde vi. de vi z vi arma. aut dicis q̄ heres desinat possidere z diceres tūc contra ea que supradicta sunt. Rñ. fateor q̄ heres nō amisit possessionē per immissionē factā de illo: vt. §. sed postq̄ heres accessit ad possessionem ille immissus eum non admisit: z in illo actu passus est vim: vt. l. clam possidere. §. fi. cum. l. seq. de acq. pos. z fic oportet te ponere volēdo tenere q̄ detur interdictū vnde vi. ¶Venio ad tertiū exemplū §m qō glo. dicit q̄ interdictū istud intelligitur. i. actio in factum ex hoc edicto. istud exemplum tenet Jaco. de ra. q̄ mihi placet. quia. l. debet intelligi in dubio quod loquatur de actione de qua loquitur in titu. in quo situata est: vt. l. imperator. §. de in diem adiec. z no. in. l. §. in pr̄in. §. de condi. inde. z ista lectu. est vera z necessaria ponendo q̄ heres ante non possidebat: vt. §. digi. potest etiam necessaria esse ista opi. Alio modo pone qō partus est natus ex ventre ille qui primo adiuerat est exclusus per partum qualiter subueniatur huic nato contra possessorem. Certe per nullum interdictū nisi per istud. et de hoc sentit Rof. in suis libellis super hoc titu. ¶Venio ad quartum p̄out loquitur in interdicto ne vis fiat ei. lz glo. circa hoc multa dicat: tamen hoc interdictū non potest habere locum: quia competit ei qui est missus vel mitti iussus autoritate iudicis. sed heres non est huiusmodi. ergo ꝛc. vt. l. §. qs missus. j. ne vis fiat ei. Alij dicunt q̄ mulier competit interdictū ne vis fiat ei. et mulier fuit iussa mitti in possessionē nomine ventris: sed non placet: quia aut ille tertius ingressus est voluntate mulieris: z mulier nō potest cōqueri aut contra eius voluntatē z tunc mulier habuerat contra eum augilium manus militaris: vt. l. §. si quis missum. j. ne vis fiat ei. quod hic negatur. vnde ista quarta expositio non procedit. tenerem ergo tertiam exponē tanq̄ magis vtilem z magis cōgruā legi. ¶Ultimo scias †q̄ do. Ly. in. l. j. C. de ali. iu. mu. cau. fac. tenet q̄ᵃ contra eum in quem translata est possessio dolo potest fieri executio sententie late contra principalē alleg. C. vt in posse. lega. l. certe est forme quod dictum est contra istum text. facit insti. de act. §. item si quis in fraudez. quod plene declara vt dīgi in repetitione. l. iiij. C. de pigno.

Interest. Quero an[b] a muliere possit heres petere possessionem z fructus. Et iste tex. facit q̄ non: quia solum tenetur ad id quod est vltra. puto q̄ totum possit peti: vt. l. pretor. §. ipse terea. j. de bo. auto. iud. poſ. succedit enim ista actio que datur cōtra mulierem in totum in locum actionis que daretur contra eam si possideret. ideo durat perpetuo. vt. j. proximo. §. et si aliud diceres oportet te dicere q̄ esset annalis: vt dicam. j. titulo. j. l. j. §. hanc autem. et ibi probabo.

Hec actio. Oppo. q̄ sit annalis: vt. j. titu. j. l. j. §. hanc aūt. Sol. vt ibi dicam.

Olo facit. Rot. dicit glo. differentiā inter eum qui tradidit z eum qui perdidit: vt. l. fi. C. de acquiren. pos. ¶Oppo. z videtur q̄ mulieri non imputetur si alius occupat possessionē: vt. l. §. finita. §. §i quis damni. j. de dā. infec. z l. pretor. §. prestat autem. de bo. auto. iud. poſ. Sol. illud verū §i dolo fecerat vel ibi in creditore misso §in possessionē. hic in muliere missa nomine ventris que plus debet custodiri. prima placet.

Siet patris. Versi. est: et ideo legitur duobus modis. Primo vt ver. preter sumptus determinet sequentia. Secūdo quod determinet precedentia. Jn text. ibi: ab eo qui est in possessione. alij babēt ab ea que in potestate. et ista est communis litera. ¶Oppo. ad primū. C. de euic. l. j. glos. non soluit. dic vt ibi actio de euictione non fuit nata ꝓpter principale. ideo nō durat p̄o expēsis hic fuit nata ꝓpter principale. ideo p̄o expensis durat. ¶Quero in quibus sumptibus loquit̄ hic. dicunt quidā q̄ hic loquit̄ p̄o expensis. factis in litigando cōtra illum missum hoc tenēdo ꝓcedit prima lectu. z tunc iste expense veniunt iure actionis: vt. l. iij. §. ex gbus. §. de aliena. mu. iu. cau. fac. z. j. qō fal. tu. auto. l. nouissime. z. j. de leg. iij. l. iij. §. fi. rem. Alij dicunt q̄ hic loquit de expensis factis in litigādo contra mulierez et tunc ꝓcedit secunda lect. qō determinet precedētia: z tunc iste expense veniunt officio iudicis. Cum enim expiret actio principalis expirabit officiū iudicis ꝓpter expensas: vt. l. iij. C. depoſi. z. l. terminato. de fruc. et lit. expen. ¶Sed ad primū oppo. nā videť q̄ sumptus debuerit recuperare a possessore victo: quia victus victori condemnatur in expēsis. vt. l. properandū. §. finautez. C. de indi. z. l. qui solidū. §. etiam. de leg. ij. Sol. glo. q̄ ab illo nō potuit recuperare: vel ꝓpter ignorantiā vel ꝓpter cōtumaciā. tenendo primū q̄ ꝓpter ignorantiam non potuit recuperari: tunc ꝓcedit prima lect. §z q̄ determinat sequētia: z sic ꝓpter expensas durat actio sicut si ꝓpter paupertatē recuperare non potest: vt. §. l. pri. §. interest aūt. Si tenes secundā §z q̄ ꝓpter cōtumaciā: tunc nō durat actio z nō recuperat: z tūc ꝓcedit alia lectu. Cum enim ex sua culpa perdiderit nō est equum q̄ ab alio recuperet. vt in regula iuris damnum q̄ quis sua culpa sentit ꝛc. Ex ꝓdictis apparet qō diuersitas lec. que est hic. ꝓcedit §m diuersas literas. nam hi qui habēt tex. ab ea que est in potestate. debent legere §m lecturā que loquit̄ de impēsis factis in agendo cū muliere. illi qui habent ab eo qui est in possessione debent legere §m lecturā illā: que loquit̄ de expensis factis agendo cum ipso.

¶Si mulier ventris nomine in possessione calūnie causa fuisse dicetur. Rubrica.

Sj de possessiõe. Juramentum mulieris excusat eaz a calumnia partui nō nocet. nec ꝓ̄o deſt. h. d. Primū dictū fuit q̄ iuramentum excusat ab expensis. digi. in. l. qui soliduz §. etiam. j. de leg. ij. z. l. ij. §. j. ad turpil.

Hocedictum. [c]Not. q̄ calūnia dicit quandocūq; quis vnum dicit z aliud scit vel facit.

a ¶Tenet q̄. adde Bar. i. l. §i qs missum. §. videamus de dam. infec. z tu vide Frā. de are. in. c. qz. v. colū. iij. de iudic.

¶Actio penalis quando sit perpetua.

2 Juramētū calūnie quod non ex[c]usat ab expēsis.

Hanc autem actionez. Op. q̄ sit perpetua. §. ti. j. l. j. in fi. glos. dicit q̄ illa intelligitur §m istam qō est violare literam. Alij vt Jac. de are. dicunt q̄ ibi datur de eo qō ad eam peruenit. sed certe ibi etiā dař de eo qō non peruenit. §z ad expēsas. vt. l. §. in fi. §. ti. §. dic ergo † quod qñq; actio penalis succedit in locum actionis per secutorie. z tūc est perpetua. vt patet in vtili reivendicatione que datur contra eum qui dolo desiit possidere. ita loquitur. §. titu. §. l. j. in fin. de tabu. ex bi. l. ij. §. hoc interdicto. z. j. ne quid in lo. pu. l. ij. §. fina. sed quando actio ex sui natura et ab ipso initio est penalis z pretoria tunc non datur nisi infra annum. ita loquitur hic. nā ab initio datur in penam eius quod calumnie causa venit in possessionem. hoc plenius digi. in. l. in onerarijs. j. de acti. z obli. sed cōtra hoc facit. l. litē. §. fi. cū. l. §eq. de ali. iu. mu. cau. fac. Respon. actio ex isto edicto nō succedit in locum eius qō veniebat in prima actione. §z loco illius qō est vltra. sed. §. ti. j. actio ex illo edicto succedit in totum in locū illius qō veniebat in actione prima. ¶Item oppo. de. l. iij. §. fi. ad carbo. So. vt ibi. Ista. l. † facit in ar. ad q. an iuramētum excusset ab expēsis de hoc videtur q̄ sic quia excusat a calūnia. vt not. in aut. de iudi. §. fi. et Ly. in aut. generaliter. C. de epiſ. z cleri. Ego feci vos notare in. l. j. §. queri poterit. j. ad turpil. q̄ aliud est temeritas aliud calumnia iuramentum: ergo d excusat a calumnia. vt hic z. l. iij. §. j. §. de iureiur. non autem excusat a temeritate. z expense veniunt propter temeritatem. vt. l. eum quem temere. §. de iudi. z sic nō excusatur ab expēsis quando aliquis temere litigat.

¶An pater putatiuus repetat expēsas factas filio putatiuo.

Competit. [e]Facit ad questionem §i pater † alimentauit quēdā vt filiū z postea apparet q̄ nō est filius an possit alimenta repetere. Et certe distinguitur aut filius fuit in calūnia aut non. z hoc §i querimus de alimentis repetendis a filio sed an possit repetere a patre non est dubiuz. qz ipse nil fecit vt aleretur. sicut ergo hic expense facte in muliere pregnante non repetuntur a patre qui nō fuit in calūnia nec ab ipsa ita in ꝓposito nō repetunť expense a filio putatiuo nec a patre eius. tamen cū semel de facto acciderit in foro conscientie fratres iudicaueruntcontrarium.

¶An iuramentū excusset ab expensis. Vide bal. cōsi. lxxxiij. j. vol. trāseuntē cū glo. in. c. ignorātia. de re iur. et adde qō cōsi. celebris doc. excusat ab expensis. ita tenuit pet. de anch. cōsi. cxxiiij. in fi.

¶Competit. ad q. pau. de ca. in. l. alimēta. de nego. ge. se remittit ad istum. §.

Sub pretextu. In hoc interesse nō pōt venire estimatio totius hereditatis si ꝓpter vētrē alius successurus est ab hereditate exclusus. h. d. ¶Opp. j. ad carbo. l scripti. glos. soluit qō plene dīgi in. l. ventre. j. de acqui. here.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Prima Bartoli super Infortiato.

Si substitutus. Contra mulierē succurrit heredi substituto defuncti ⁊ consequit legata ⁊ libertas.h.d. ¶Oppo. si mulier solvit ptiū hēditatis vī emisse res hēditarias. vt l. ei⁹ rei. de rei vē. ⁊ l.ii. estimatio. j. pro emp. Glo. fatet hoc. sed nō est verū q. mulier nō dedit ptiū vt emens sed dedit vt ptiū sue culpe. Item dedit ptiū ei q nil hz facere in hereditate: sed est ab ea ex clusus facto mulieris ita intelligit Pe. ⁊ Jaco. de are. ¶Querit glo. quid si nō vult vēdere nec dicit de quo. certe hoc intelligitur de legitimis testatoris apud quos seruī remanēt. ratio q cōpellit vendere fauore libertatis. ar. C. de ser. cō. ma. l. j. Ad mulierē autē potest referri hoc q; soluēdo pretiuz nihil ei querit. vt. ff. dicit. ¶Quero vtrum eo ipso q nō peperit presumatur calumnia ⁊ Roffr. dicit q nō non nisi probet ipsam calūnie causa fecisse: vt. l. non alias. ff. de his qui no. infa.

Andre. Poma.

a ¶Concubinis. Que dicant concubine. et an aliq casu licitū si tenere concubinas. vide Jo. de ana. in rubri. de adult.

b ¶Cōtrariū pbetur. adde Bar. in l. si vgor. ff. si ea. j. de adul.

Andre. Poma.

c ¶No. ex eo. Aide Barba. cōsi. viij. als. vj. colū. xiij. j. volu.

Andre. Poma.

d ¶Quero an. vide Panor. in. c. cū sit generale. in penulti. col. et ibi Areti. in vlti. col. de foro cōpe.

e ¶De iure canonico. adde q̄ hoc hz ant. de bu. in. c. cū sit gñale. de fo. cōpe. ⁊ adde gloss. in l. liberis. ff. de ritu nup. et vide q̄ dixi post Bart. in l. si adulterii. j. de adulter. per Host. in. c. latoz. q filij sint legi. et adde Bar. ⁊ bal. in l. si cōtra. C. de nup. ⁊ bal. in aut. hz. C. de nat. li. ⁊ vltra p̄dicta vide tu Aret. in. d. c. cū sit generale. col. fi.

¶De concubinis.[a] Rubrica.

¶Ivy. super rubrica ponit vnā distinctionez per quā summat istā materiā de cōcubinis ⁊ filijs natis ex concubina. ideo nō recito eā scribatis pvos q; communiter habetur.

Dei concubinatu. An liberta possit patronū relinquere. dic vt in glo. ⁊ illud est verū q nō potest relinquere.

¶Matrimonium presumit q̄s quis retinet in domo mulierem liberā honeste natam.

Concubinatus q̄ sit illicitus de iure canonico licet licitus de iure ciuili.

Cōcubinarius coitus qualiter dicat legitimus.

Filij adulterini vel incestuosi q nō legitimantur per subsequens matrimonium.

Clericus cōcubinarius in minoribus cōstitutus si habet filios. an ipsos legitimet per subsequens matrimonium.

Societas an presumatur contracta inter plures fratres simul cōmorantes ⁊ ponentes lucrum in communi. remissiue.

Inconcubinatu. Innenua honeste nata presumit matrimoniū nisi cōtrarium[b] probetur. secus si fuerit liberta vel vtiliter nata. hoc dicit. ¶Ho. ex eo q̄ quis retinet liberam mulierem honeste natam presumitur matrimonium de iure ciuili et de iure canonico. ⁊ qualiter probet dic vt extra de presum. ca. illud quoq. ¶Quero ⁊an concubinatus sit licitus. Dic de iure ciuili sic vt. hic. de iure canonico. secus. vt. xxxij. q. j. c. j. ⁊. c. nemo. ⁊. c. nil dicat. quod intellige quantū ad penam spiritualē nō quantuz ad tēporalē. alias nati ex cōcubina per subsequēs matrimoniū nō legitimarent sm Richar. vt statim dicam. ¶Quero ergo qualiter dz intelligi q̄ concubinatus est legitimus coitus do. Richar. mal. in quadam sua disputatione dicit q̄ de iure antiquo primeuo ois coitus seu cōiunctio erat legitima. ⁊ statim cuz quis nasceba erat legitimus vt in aut. quib⁹ mo. na. effi. sui. ff. licet. Superuenerunt postea leges que aliquas coniunctiones approbauerunt expresse. vt matrimonium: ⁊ tūc filij ex eo nati dicunt legitimi. Quedā est ⁊ coniunctio expresse reprobata. vt coitus adulterinus ⁊ incestuosus ⁊ similes ⁊ tunc filij nati non dicunt legitimi nec filij nominant. ⁊ tūc p subsequēs mrimonium non legitimant: vt. l. paulus. ff. de sta. ho. et extra qui fi. sint legi. c. tāta. ⁊. C. de nup. l. ⁊ si contra et in aut. g. mo. na. effi. sui. ff. pe. C. de natu. li. aut. licet. Quedā est cōiunctio q̄ a lege nō est approbata nec improbata. vt coitus concubinarius isti remanēt in primo iure naturali. et ideo filij nati dicunt naturales ⁊ per subsequens matrimoniū legitimant. vt in multis legibus. C. de natu. libe. ⁊ in aut. quib⁹ mo. na. effi. sui. ff. pe. Et hoc vult dicere tex. q̄ cōcubinatus assumpsit nomen per legē. sz nudū nō q̄ per legē talis coit⁹ sit approbatus vel reprobatus sed remanet in primo iure naturali.

¶Et per hoc determinat ipse talem q̄nem. clericus[f] in minorib⁹ ordinibus cōstitutus retinuit cōcubinā ⁊ ex ea habuit filios postea eaz duxit in vgorē: an filij legitiment. Et determinat q̄ nō: q; coitus cōcubinarius in clericis est totaliter reprobatus a lege: vt i aut. de san. epi. ff. clericos. et in aut. de mona. ff. si qs aūt. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. l. eū qui pro babilē. vnde nō possunt dici filij naturales nec legitimarī per subsequens matrimoniū. ⁊ Jo. and. ponit istā q̄nem in mercuriali⁹ suis sup. ille regula sine culpa: nisi subsit causa ⁊c. Et facit mētionem de dicto Richar. ⁊ determinat Iuz. Primo q̄ coit⁹ cōcubinari⁹ in clericis est totaliter reprobat⁹ de iure canonico: vt est dictū. Sed ad illud rñdet q̄ est verū q̄tum ad penā spūalem non q̄tum ad tēporalē. Sēdo dicit ipse q̄ non est verū q̄ de iure naturali ois coitus sit licitus. imo statim cū deus fecit masculū ⁊ feminā fecit matrimoniū et voluit q̄ vnus inhereret vni. hoc etiā aialia faciunt: alias esset incertitudo totalis parētū. Determinat ergo q̄ legitimarī per subsequens matrimoniū. mihi videt q̄ ista ratio nō facit. nam p̄cedit sm ius naturale primeuuz in quo fuit genus humanū ante peccatū primi parētis: q; sm legē naturale za deo datā statim fuit matrimonium: sed post pctm̄ natura humana corrupta est. ⁊ sm illud tps post natura humana corrupta dicūt iura q̄ de jure naturali oēs liberi ⁊ legitimi nascebant: nec erat aliquis coitus reprobatus. Ad q̄nem[g] principales dico q̄ si clericus nō est bñficiatus si als retinebat cōcubinā q̄ filij tunc nati per subsequens matrimoniū legitimant: q; tunc cū eam retinebat cōcubinā: rebus sic se habētib⁹ poterat esse vgor. ⁊ ita loquit determinatio Jo. an. sed si clericus erat bñficiatus ⁊ retinebat concubinaz filij tunc nati per subsequens matrimoniū nō legitimant: qui cum nati fuerūt rebus sic se habētibus nō poterat esse vgor. hic est text. i. l. ⁊ ff. C. de nup. vbi filij nati ex ea que non potuit esse vgor per subsequēs matrimoniū nō legitimant. ¶Ultimo hec. l. ⁊ facit ad q̄nem quā tāgam de admi. tuto. l. titiū ⁊ meuiū. ff. vlti. sz q̄ inter duos fratres simul cōmorantes ⁊ ponentes lucrū in cōi in dubio p̄sumat̄ ꝺcta sōcietas sicut inter viruz ⁊ mulierē in dubio p̄sumit contractū matrimoniū. quod dic vt ibi dicam.

¶Filij nati ex cōcubina non retenta in domo an legitimentur per sequens matrimonium.

Concubinam.[b] ¶Quero q̄d si aliqs[i] habet aliquā mulierē extra domuz suam vtrum ista dicat concubina adeo q̄ filij nati ex ea dicant nati ex cōcubina. tex. q̄ sic: q; concubina fit ex solius animi destinatione. glo. dicit cōtrarium sz q̄ requirat habitatio simul. non est ergo concubina nisi simul cohabitent. Illud etiam tenet Dy. ⁊ dicit q̄ in cōcubinatu requiritur indubitatus effectus sicut in vgore cuius effect⁹ p̄sumptus inducitur per cohabitationē. q̄ multum nota. bi ergo[k] filij qui habenk ex muliere nō retēta secum in domo vel ex aliqua famula nō legitimant per subsequens matrimonium.

¶De tutelis. Rubrica.

¶Rubricam istam continua vt in glossa.

¶Quid sit dicere in diffinitione tutele vis ac potestas. ⁊ nu. 4.

Tutor q̄ sit tutor: etiam anteq̄ satisdet vel inuentarium faciat.

Pupillus decedens infra annū ante aditam hereditatem quam tutor qui non satisdederit vel inuentarium non fecit sciuit ei delatā: q̄ transmittat ius deliberandi.

Vis quot modis capiatur.

Quando duo substantiua sic se habent ut adinuicem quod vnum ineſt alteri tunc vnum resoluitur in adiectiuum alterius.

Tutela.[a] Primo ponit diffinitionē tutele. Secūdo ponit diffinitionē tutoris. Tertio ponit allusionē seu deriuationē huius vocabuli tutor. secūda ibi: tutores. tertia ibi: ex qua re. ¶Quero quid vult dicere vis ac potestas sī. dicit. i. violenta potestas: q; dat inuitus ⁊ inuito. vt insti. eo. in p̄in. ⁊ per hoc differt a curatore qui non datur inuito. dicit glo. ista expositio nō placet: q; si sint duo substātiua copulatiue posita resoluunt: vt vnū sit adiectiuū alterius q̄ vnū de necessitate ineſt alteri: vt. l. j. ff. de pac. ibi dū dicit placitus ⁊ cōsensus. i. placitus cōsensus. sed vis ⁊ ptās vnū nō ineſt alteri de necessitate: ergo ⁊c. Preterea natura copule posita inter substātiua est augere: vt. l. ea tñ ad iectio. j. de leg. iij. sed hic sm hoc non augeret: imo restringeret dicendo violenta potestas q̄ in volēte nō fit: q̄ est falsum: q; reperio tutorē qui datur demū volēs vt est mater: vt. C. q̄ mu. of. tu. fun. po. l. ij. ⁊ aut. matri ⁊ auie. Itē multi dant tutores qui hoc affectēt: vt. j. eo. l. in eos. et. j. de excusa. tu. l. tria onera. hoc etiā ptz in oīb⁹ tutor⁹ib⁹ qui habēt excusationē: ⁊ eam nō ꝓponūt. ¶Itē si hec expositio esset vera inferr q̄ si pupillus volēs petierit tutorē volentē nō esset tutor: q; nō esset violēta potestas q̄ est falsum: q; potest dari volēti inuit⁹: vt. j. l. ꝓi. ⁊. j. de tu. ⁊ cu. da. ab his. l. illud. ⁊. l. seq. vnde glo. insti. eo. circa p̄in. exponit aliter sz vis ad cogendū potestas ad imperādū. q. d. in tutela est ptās ad imperandū ⁊ vis ad cogendū. i. ad mandandū executioni q̄s imperat: vt denotet q̄ nō est ptās sola sicuti est in q̄bus dā iudicib⁹ qui habent cognitionem ⁊ nō executionē vt iudices delegati: vt. l. a diuo pio. in p̄in. j. de re indi. facit q̄ nō. in. l. p̄iuatorū. C. de iurisd. om. iud. ⁊ quidā qui habēt exercitiū sine cognitiōe: vt. l. executor ē. de excep. rei iudi. sed in tutore est vtrūq; : quia hz vim ⁊ ptātem ⁊ iurisditionē ⁊ exercitiū. ⁊ hoc vult dicere vis ⁊ ptās. ⁊ q̄ aliud sit potestas aliud exercitiū ptātis videbit in. l. in ter tu. j. de admini. tu. sed istud etiā nō placet: q; ††tutor ante factū inuentariū nō pōt administrare. vt. l. si. C. arbi. tu. ⁊. j. de admi. tut. l. tutor qui repertorio. Itē tutor q̄ nō satisfecerit nō pōt administrare. vt. C. de tu. ⁊ cu. qui nō satisfe. per totū. ⁊ insti. de satisda. tut. per totū. ⁊ sic fm istaz exp̄onem sequeret q̄ tutor nō sit tutor ante q̄ possit administrare: q; hz habeat ptātem non tñ hz executionē. ⁊ sic in eū nō cadit diffinitio: ergo nō esset tutor: vt. j. ꝓi. rñso. hoc aūt est falsum. nam tutor est incōtinēti testamētarius adita hereditate: vt. j. ti. i. si nemo. ⁊. l. ij. j. de excu. tu. legitimus. esū statim est mortuo defuncto: q; ipa lex eū facit: vt. l. legitimos. j. de leg. tu. sīlr ⁊ datius est tutor statim cū est dat⁹: vt. j. de tu. ⁊ cur. da. ab his. per totū. q̄d etiā apparet: q; tutor anteq̄ faciat inuētariū potest quedā facere que sunt vtilia pupillo ⁊ alienare q̄ sunt tpe peritura: vt. l. tutor qui repertorium. in p̄n. j. de admi. tu. ⁊ p̄hat optime in. l. muto. ff. j. eodē. Eodē modo pōt anteq̄ satisdet. vt. C. de satisd. tu. l. si. ex qb⁹ concludo q̄ tutor est anteq̄ satisdet vel inuētariū faciat. ¶Et pro hoc concludo ad q̄nem de facto q̄ si est hereditas delata pupillo ⁊ tutor: scit: ⁊ pupillus infra annū decedit q̄d̄ ꝓpter sciētiā tutoris qui nō satisdedit vel inuētariū nō fecit trāsmittit pupill⁹ ius deliberādi cū hoc pupillo ꝓsit ⁊ nil noceat: vt plene dicaz. j. de reb. dub. l. qui duos. in p̄in. vnde ista vba sunt aliter exponēda. Pro cui⁹ ††declaratiōe scias q̄ verbū vis q̄nq; ponit pro actu illato in alterū: ⁊ tūc idē est q̄ violētia. vt. ff. q̄ me. cau. l. j. in p̄in. et. ff. j. l. ext. at. ⁊. j. ad. l. iul. de vi publi. ⁊ de vi p̄iua. ⁊ de vi ⁊ vi ar. ⁊. ff. de iusti. ⁊ iur. l. vt vim. cū simi. q̄nq; ponit vis p q̄dā potētia que est in p̄sona siue in aīa. siue in corpore. put ipsi p̄sone ineſt nō put in aliū trāsferī: ⁊ tūc vis ⁊ potestas idē est: vt hic. ⁊. j. ꝓi. rñso. ⁊ insti. eo. in p̄in. ⁊ sic dico q̄ ista duo vba pro eodē ponunt. Sed tunc[b] instabis q̄ duo ††substātiua sic se habēt adinuicē q̄ vnū ineſt alteri: tūc vnū resoluit in adiectiuū alteri⁹ ⁊ copula subducit: vt. ff. de pactis. l. j. ibi placit⁹ ⁊ cōsensus. exponit gl. i. placitus cōsensus. vnde videt q̄ sit vera p̄ima expositio glo. vis ⁊ ptās. i. violēta potestas. Rñdeo: hec dictio vis non desēdit a vbo violo violas: hoc est violēto violētas. tunc em̄ pōt loqui expositio glo. sz desēdit a vireo vires sm Hug. ⁊ pōt exponi vis ac potestas. i. virens potestas. hoc est viridis ⁊ fructifera: nō ficca ⁊ inutilis.

¶Sequit in diffinitiōe in capite libero. dicit glo. p̄ hoc remouet seruū qui nō pōt habere tutorē. vt. j. eo. l. si arrogati. ff. j. nisi ⁊ duob⁹ casib⁹: vt hac. l. ⁊ in glo. hic. ista expositio non placet. nam ista ptās put refert ad p̄sonā in quaz exercet illa p̄sona ponit in accusatiuo casu: vt. l. in eos. j. eo. ⁊. ff. de of. p̄si. l. iij. ⁊ oēs leges q̄ dicūt actionē dari in aliquē. sed hic ponit i ablatiuo: vt signficet illā p̄sonā in q̄ est illa ptās ⁊ q̄ ea hz nō in p̄sona in quā exercet. dico ergo q̄ per hec vba excludit seruū q̄ non pōt esse tutor. vt isti. qui da. tu. pos. in p̄n. fili⁹ aūt familias est liber hō: hz nō sit sui iuris. vnde pōt dari tutor: vt ibi ptz. ¶Sequit in diffinitiōe ꝓti tuta. Glo. nec doc. nō exponūt istud vbū. dic ergo q̄ est q̄dā ptās q̄ in se subsistit: hz nō sit p̄sona in q̄ cōsistat vt iurisditio. ⁊ ideo vno iudice motuo vel remoto ali⁹ dī habere eādē iurisditionē: vt. ff. de iudi. l. propone bat. sed tutela est q̄dā ptās q̄ nō est nisi put est in capite libero constituta. anteq̄ ergo sit tutor nō est tutela: sed si semel definit ⁊ postea reassumat ipse vel alius nō est eadē tutela: vt. j. de suspec. tut. l. iij. ff. queri pōt. Sequit ad tuēdū per hoc dicit glo. remouet patrē qui est propter alios effectus patrie ptātis sz vt patri querat ex causa profectitia vel aduentitia vsusfructu⁹: q̄d satis placet. ¶Sequit in diffinitione eius. hec dictio nō exponit a glo. vel doct. sed dico q̄ hic ponit vt excludat curatorem qui nō dat ad tuendū eū. s. p̄sonā ei⁹ principaliter sed ad tuēda bona: vt. C. de nup. l. in copulādis. cū ff. vnde gl. j. hui⁹. l. que dixit q̄ ideo fuit posita in diffinitione vis vt excluderet curatorē nō dixit bñ nec fuit bona expositio sua. vt dixi. sed hec dictio eū ad hoc ponit. ¶Sequit in diffinitiōe q̄ ꝓter etatē suā. hoc ponit ad dīam curatoris q̄ dat furioso ad tuendū eū tam in persona q̄m in rebus: vt j. de cur. fur. l. furioso. ⁊. l. virū. ⁊. l. mulieri. Sequitur in diffinitione spōte se defendere hoc ponit ad dīam cuiuscūq; defensionis necessarie q̄ fit patiēdo quē venire in possessionē ex primo decreto. vt l. ſz ⁊ hoc. ff. si. ff. de pcur. q̄s pōt facere pupill⁹. Sequit in diffinitione iure ciuili data ac p̄missa. p hoc q̄s dicit iure ciuili. excludit gl. quādam tutelā. hoc est quādā defensionē p̄missam de iuregētiū de qua fit mētio in. l. vt vim. ff. de iust. ⁊ iur. q̄ dī data ac per missa gl. exponit data a lege vel a iudice p̄missa a testatore. vel data persone p̄missa secūdario reb⁹ Vel tertio data a lege p̄missa dispositione iudicis vel testatoris. quasi diceret hec potestas interdum dat a lege vt. j. de legi. tu. l. legitimos. ⁊ p totū tit. interdū permissione legis dat a testatore. vt. j. ti. i. l. j. in p̄in. ⁊ per totū titulum. interdū datur a iudice similiter legis permissione. vt. j. de tut. ⁊ cur. da. ab his. l. j. ⁊. j. e. l. muto. ff. tutoris datio. Et ita exponit Ja. de are. q̄d placet.

Tutores.[c] No. q̄ ille est tutor in quez hz eā vim ac ptātē ⁊c. sīlr ille est iudex q̄ hz iurisditionē iudicis. ille est ptor q̄ hz iurisditionē ptātis ⁊ ille dī ptās q̄ hz iurisditionē ptātis ⁊ simili.

¶Ex diffinitione an sumatur ꝓpria significatio vocabuli.

Exquare. Not. q̄ tutor dī a tutela ex q̄ habes q̄ ꝓpria significatio vocabuli sumit ex diffinitiōe: q; ille est tutor cui cōpetit diffinitio tutele. sile. ff. de test. l. j. ¶Scōdo. ex ꝺ. itaq; q̄d significatio. ꝓpriꝫ vocabuli sumitur ex deriuatiōe seu allusione. sile. ff. si cer. pet. l. ij. ff. appellata. ⁊ de v. sig. l. hz q̄ri. ff. hz q̄ri alluso vocabuli ⁊ diffinitio discordarēt ꝓualeret diffinitio: vt dixi i. l. j. de test. ⁊ i repetitione. l. oēs ppli. ff. de insti. ⁊ iur. dū tractaui de interpretatione statutoruz declaratiua seu expositiua ⁊c.

1 ¶Tutor in interponendo autoritatez quod de beat loqui.

2 Aditio hereditatis an inducat ex habitatione facta de domo per pupillū sciente tutorē. remissiue.

3 Tutor post tutelam si efficitur surdus vel mutus desinit esse tutor.

4 Intelligens solū ad motum labioruz quod non possit esse tutor.

Mutus. Muti ⁊ surdus tutores dari non possunt. h.o. ¶Oppo. ff. de procura. l. mutus. in p̄in. Sol. ꝓcura. potest esse ad negotia non tutor: q; non potest antorare. Ex hoc no. ††quod interponendo autoritatez requiritur q̄d tutor loquat. fi enim nō requireret mutus posset esse tutor. de hoc. ff. de aut. tu. l. iij. et hoc induco ad. q. ᵇquam tractaui in l. gerit. in fi. ff. de acquir. heredi. vtrū si pupillus habitauit in domo defuncti tutoꝛe sciente inducatur aditio. ¶Oppo. ad secundum q̄ surdus possit esse tutor: vt. j. de legi. tut. in. l. fi. Sol. ibi nō erat per oīa surdus. licet male audiret. ¶Oppo. j. de cura. l. honores. ff. j. Sol. ibi in muneribus patrimonialib⁹ hic in personalibus. ¶Querit glo. an ista vitia superuenientia extinguant tutelā iam susceptam. Rñdeo q̄d sic ⁊ bene. ¶Queritur an isti defectus faciant ipsum ipso iure non esse tutorem. an sit opus excusatione. Dic vt in glo. q̄d ipso iure.

4 ¶††Item quero quid de eo qui nullo modo audit: sed videndo motū labioz̄ intelligit an possit esse tutor. Rñdeo quod nō: q; tex. hic dicit audire debet hoc est per sensuz auditus percipere: sed ille qui intelligit ad motum labioz̄ non audit: sed ex motu labioz̄ dīm dicat quid tu vis dicere q̄s non est audire. simile. j. de his que in testa. delen. l. j. in p̄in. similem. q. facio. j. de verbo. oblig. l. j. in p̄in.

a ¶Tutela. An autem tutela cōpre hēdatur appellatione contractuū vel negotiorū. vide que dixi in. l. j. ad fi. post Bal. C. si de momē. pos.

b ¶Sed tunc. Et vide glo. ⁊ doc. in c. j. de homi. vbi exponunt ideſt. c. j. ex. q. j. and. bar.

¶In. ff. tutores. Not. valere arg. a significato nois. l. j. ff. cer. pet. l. j. de acqui. pos. in ru. fol. ma. An. barb.

Andre. Poma

c ¶Et hoc induco ad. q. ⁊ vide q̄ pulchre dixit Bal. in l. potuit. C. de iu. deli. ⁊ qui remisi hic in tex.

Archivo Histórico Rosario

a ¶Qui bz. ⁊ vide Bal. i. l. humanitatis. C. de impu. et plene. d. Jo. in d. l. ex facto ⁊ eundem in c. Ray. extra de testa. And. Barba.

↔Andre. Poma.

b ¶Oppo. Vide pe. de anc. in re gula semel malus 1 i. ij. col. de reg. iu. in. vi. Barba. ẜi. 2 xxvij. i. ⁊ co. i. vo. Imol. cõsi. xxv. 3 vide Ange. i. l. iij. 4 ff. de officio assel. Bal. in repe. pa- a dua. in. l. j. in. iiij. col. v̄. christiano rũ. C. de sum. tri. 1 Jaso. in. l. iij. in fi. ff. de offi. assesso. Felyn. in. c. significante. in vlti. col. b de ẜscr. Ro. sing. 2 dcccig. i. l. ẜces. in ꝓn. C. de appel. c ro. sing cccclviij.

c ¶Prenalet accidentalis. ¶In in ſpiciatur natura vel accidens. Ad de bal. in. l. j. C. de vſur. ⁊ adde not. per Cy. et Imo. i l. qui ſolidũ. ẜ. i. ẽ lega. ij. 3

p ¶Dic est tex. adõ d bar. in. l. ſi cur, ba bens. C. de in integrũ reſt. mino.

g ¶Daꝭ curator. hic ergo habes ꝙ pupillo daꝭ curator ad iudicia. et vtruz dari poſſit ad negotia habes tex. no. i. l. j. ẜ. ſi. ꝑ curator. de eo ꝙ ꝓ tu. ⁊ vide in ti. C. in q. cau. tuto. ba- 4 bẽ. ⁊ ibi gl. ⁊ bar. i. l. curator. j. ẽ tu. ⁊ cu. da. ab bis. et no. caſuz. i q̃ cura tor daꝭ inuito. ad de bal. in. l. tutor. C. de neg. geſt. 1

f ¶Quero qd. no. tñ caſum ꝙ cura 2 tor nõ daꝭ abſen 3 ti. ⁊ vide. i. l. illud 4 j. de tu. ⁊ cura. da. 5 ab his. 6

↔Andre. Poma. 7

g ¶Preterea vbi. Et vide no. in. l. ſi qs mihi bona. ẜ. e iuſſu. j. de acqui. 1 heredi.

b ¶Semp ponaꝭ. vide Ja. de are. et Bal. in. l. curato ris alias tutoris. C. de neg. geſt. ⁊ q̃ ibi ſcripſi.

f ¶Quero dꝫ, an

Non est exigendum. Nota ꝙ non eſt de neceſſitate quod pupillus petat ſibi tutorem cum poſſit dari etiã abſenti. vt glo. dicit ⁊ bene. ſi tamẽ pupillus peteret ſibi tutorem non eſſet impedimẽtũ vel ſi eſſet preſens: vt. l. illud. j. de tut. ⁊ cur. dat. ab his. ¶Scõo no ꝙ non eſt neceſſe ꝙ tutor habitet in eadẽ domo cum pupillo: vt hic. dũ dicit vel ad tutorẽ proficiſcit ſm vnã expoſitionem glo. ¶Ponit etiã glo. aliã expoſitionẽ ꝙ non eſt neceſſe ꝙ pupillus vadat ad iudicium: ſcz tpe quo datur tutor ꝙ etiam placet.

¶Pupillo ⁊ furioſo ſimul ſubſtituitur pupillariter vt pupillo non exemplariter vt furioſo.

Cauſa naturalis quando prenaleat accidentali: vel econtra.

¶Minori ⁊ pdigo ſimul datur curator vt minori. Si datur curator minori et prodigo ſimul tanꝫ prodigo quando datio vitietur.

Si habet. [a]Quando concurrunt due cauſe vna naturalis alia accidentalis prenalet naturalis. hoc dicit. ¶Per hanc. l. determinatur ſi aliquis eſt pupillus et furioſus debet ſibi ſubſtitui pupillariter vt pupillo. non exemplariter vt furioſo. ⁊ hoc. j. pupillarem etatem. digi in lege ex facto. j. de vulgar. ⁊ pupil. ¶Oppo. [b]. ẜ. ẽ iure dotium. l. cum pater. gloſſ. non ſoluit. dicẽ quod quandoq̃ cauſa naturalis ⁊ accidentalis ſunt inuicem repugnantes tunc prenalet accidentalis ⁊ cum natura alteretur: vt. l. j. ẜ. beſtias. ẜ. de poſtul. quandoq̃ cauſa naturalis et accidentalis nõ repugnant ſed repugnat effectus earum vt hic. nam põt quis eſſe pupillus et furioſus ſed ſi haberet tutorem vt pupillus et curatorẽ vt furioſus prenalet cauſa naturalis vt hic patet. Quãdoq̃ cauſa naturalis. et accidentalis poſſunt ſimul concurrere et etiam effectus earum ſe compatiuntur et tunc vna non prenalet alteri. et ita loquitur. d. l. cum pater. ⁊ ita videtur intelligere ☞y. ¶Quero minor. xxv. ⁊ annis eſt prodigus an dabitur ei curator vt ꝙdigo vel vt minori. hoc fecit mihi dubiũ. nã per dationem curatoris non eſt ſubuentum prodigalitati. nam ꝙdigus non obligatur naturaliter. vt. l. iis cui bonis. j. de verbo. obligat. ſed adultus obligatur naturalier. vt. l. j. j. de noua. ⁊. l. pupillum. j. de regu. iur. ⁊ quod ibi not. ꝑter quod dico ꝙ duplex eſt actus. ¶Primus per quem bonis interdicitur vt l. j. ⁊. l. iulia. j. de cura. fur. ⁊ iſte actus celebratur in minori prodigo qõ poſt interdictum non obligatur etiam naturaliter. Secundus actus eſt datio curatoris ⁊ dabitur ei curator tunc vt minori non vt prodigo vt hic. ¶†Querit ☞y. quid ſi datus fuerit curator tanꝫ prodigo cum debuerit dari tã ꝙ minori ⁊ tunc diſtinguit ipſe. aut fuit expreſſus error in ſententia ⁊ non valet. aut non et valet: vt l. ſi preſes. ⁊. l. cũ prolatis. j. de re iud. ita dicit ipſe. dicam in. l. ſeie egreſſe. j. de tu. ⁊ cu. da. ab his boc dixi in. l. iis cui bonis. j. de verb. ob.

¶Tutor durante tutela poteſt a pupillo conueniri rei vendicatione.

Curator ad litẽ daꝭ pupillo daꝭ iuitus ⁊ volẽs. Curator qñ datur ad litem debet eſſe preſens.

Infanti qñ poſſit dari tutor ad litem.

Prodigo ⁊ furioſo datur curator ignoranter.

Cõtractꝰ pdigi vel furioſi qõ validet iuramento.

Pupillus ab extraneo ꝙ poſſit citari pſonaliter.

Si pupillus. Propter litẽ quam habiturus eſt cũ tuto. vel cura. daꝭ curator ꝙ nõ daꝭ niſi pſenti ⁊ petẽti. Itẽ cogit qs petere. b. d. ¶†Op. ꝙ pupillus non poſſit habere litẽ cũ tutore. vt. C. qui da. tu. poſ. auꝫ. minoris. Sol. glo. intelligit hic de lite in rei vẽdi. nõ aũt ſuper actione perſonali. ⁊ ſic nõ eſt debitor. vel creditor tutor. ⁊ ita intelligit ☞y. q formaꝫ hãc oppoſitionẽ. ſz certe ꝑpter litẽ q̃ eſt ſuper rei vẽdicatione quis nõ põt eſſe tutor. vt dicta aut. minoris. ⁊ ibi no. Aliter ergo intelligit gloſ. dum formaꝫ cõtrariũ ſic ſm eũdem ☞y. tutor nõ poteſt conueniri niſi finita tutela. vt. l. iij. C. de admi. tuto. ⁊. l. ſi tutor. in fi. de tute. ⁊ rati. diſtr. Solu. glo. hic non cõuenitur ratione adminiſtrationis ſed rei vẽdicatione que poteſt intentari etiam durante tutela. qualiter aũt durãte tutela poſſit conueniri tutor: vide plene dig. in. l. iij. C. de admi. tu. ¶Oppo. ⁊ videtur ꝙ iſte. ẜ. ſibi ꝺicat. nam primo ꝺicit quod talis curator nõ datur niſi volenti. Secundo ꝺicitur quod cogitur. Glo. rñdet ꝙ aut pupillus agit et non recipit talem curatorem niſi volens: vt in ꝓin. aut conuenitur ⁊ cogitur recipere: ſed nõ hunc vel illum ſed erit in electione ſua quem velit. ¶Hiroz, quomodo iuriſconſulti fuerunt moti in perſona pupilli loqui. quid enim poteſt ipſe puer diſcernere forte ſeptẽ annoruz quem habere ſibi expediat forte petet quemcunq̃ tutor vult. vnde forte equius fuiſſet ꝺicere hoc eſſe in arbitrio iudicis: vnde contra banc iniquitatẽ bodie eſt prouiſum: vt. j. ꝺicam. ¶†Quero an talis curator ꝺabitur inuitus vel volens. Jaco. de are. ꝺicit ꝙ volens alias fruſtra ꝺiceret de pſentia. Alij ꝺicunt ꝙ inuit⁹ argu. j. de mune. ⁊ ho. l. muneruz. ẜ. defenſores. ⁊ ẜ. iudicandi. ⁊. ẜ. vlt. ſed ꝺico ꝙ volens conſtituitur: vt hic. Sed ex causa poteſt cogi vt ꝺicimus in curatore bonis ꝺando. vt. l. ij. ẜ. itez querit. de cu. bonis dan. ⁊ de hoc per Lyn. C. qui pe. tu. l. j. ¶Quero quid ſi datus eſt abſens: an valeat datio. ¶†Videtur ꝙ ſic. ẜ. de pecun. l. j. ⁊. ẜ. in ꝓin. l. ij. ¶In ẜrium ꝙ non: qr nõ eſt ſeruata forma que hic ponitur. ergo non valet: vt. l. cum hic. ẜ. ſi pretor ẜ. de tranſac. ¶Preterea vbi ẜcerto ⁊ limitato tẽpore requiraꝫ conſenſus nõ ſufficit ratihabitio ſequens: vt. l. obligari. ẜ. tutor. ẜ. de auctu. tuto. ⁊. l. quid ergo. in ꝓin. ẜ. de bis qui not. infa. ⁊ hic no. ⁊ tenet Jaco. de are. Sis ergo cautus ꝙ in curatore ad lites ſemper ponatur[b] ꝙ preſens ꝺatur pſenti ⁊ petenti. ¶Quero ꝺicit hic ꝙ infanti nõ poteſt dari tutor. ¶Quid ergo faciet tutor. Jac. de are. ꝺicit ꝙ ꝺifferſactio ⁊ conuentio ſed neutri parti currit pſcriptio: vt. l. ij. ẜ. in oibus. ẜ. de iudi. Certe per hoc male quideꝫ tutori qui vellet ſuuz: ⁊ ideo leg iſta recipit bodie in multis limitationem per aut. minoris. C. qui da. tut. poſ. nam aut tutor erat petiturus aliquid a pupillo anteq̃ tutelam aſſumeret: ⁊ non poteſt dari tutor: ⁊ ſi ꝺatur perꝺit ius ſuum: vt ꝺ. aut. minoris. ⁊ ſic non eſt neceſſe ꝙ ꝺetur pupillo curator propter litem quam ipſe tutor iam perꝺidit. ſed ſi pendente tutela ſuperueniat ſibi ius cõtra pupillũ: ⁊ tunc non poteſt adminiſtrare ſine adiũcto ſibi curatore ſm formã ꝺicte aut. in qua adiunctione nõ requirit ꝙ pupillus ſibi petat. ⁊ ſic cum illo curatore ſibi adiuncto poteſt agere: ſicut ſi ab initio fuiſſent plures tutores: vt. j. ti. j. l. ſi plures. ⁊ hoc ibi not. in gloſ. ſed ſi lis eſſet mouenda a pupillo cõtra tutorẽ tunc ſi ius ſuperuenit pupillo pendente tutela eſt idem quod. ẜ. digi. Sinaũt ius cõpetebat pupillo ante: tunc ille tutor non debet accedere ad tutelam: nec admiſſus fuiſſet ſi hoc expreſſiſſet. ſi ergo tacuit tanꝫ fraudem committens in tacendo poterit remoueri: vt. l. in eos. j. eo. ſi quis autez vellet petere eum remoueri haberet neceſſe recurrere ad remeꝺium huius. ẜ. ¶Quero †quid ſi in furioſo ⁊ prodigo. Reſpõdet Jac. de are. ꝙ iſti accipiunt curatores ignoranter ſicut pupilli tutores: quia cõſentire nõ poſſunt: vt. l. furioſi. de reg. iur. ⁊. l. ij. ẜ. voluntate. ẜ. ſol. ma. ⁊ eſt tex. expreſſus ex gbus can. in poſ. eatur. l. ſulcinius. ẜ. adeo. ¶Quero vtrum contractus † furioſi vel prodigi validetur iuramento. De furioſo certum eſt ꝙ non. quia non habet intellectũ. De prodigo Jaco. de are. ꝺicit ideꝫ quod plene examino[k] in. l. iis cui bonis. j. de verb. oblig. ¶†Quero an pupillus[l] poſſit citari vna voce ad petitionez tutoris. Et videtur ꝙ ſic: vt in ẜ. ibi ſiue agat ſiue conueniat. Et ſic videt[m] ꝙ ipſe iam erat citatus. facit. j. de admini. tuto. l. j. ẜ. ſuſſicit. ꝙ hoc quia pupillus qui non habet tutorem patitur immiſſionem ex primo decreto: vt. l. apud iul. ex qui. can. in poſ. eatur. In ẜrio qõ non habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio: vt. l. j. c. qui legiti. perſo. ergo citatio ꝺ eſt fundamentum iudicij: vt inſtitu. de pe. teme. li. ẜ. fi. et. ẜ. de in ius vocã. l. j. nõ cadit in pupillo. Reſpondeo in extraneo litigante cũ pupillo fateor ꝙ poſſit citari pupillus per iura. ẜ. alleg. ⁊ licet pupillus citeꝫ intelligitur ꝙ veniat cum tutore. ſed quando tutor litigat cum pupillo ſm tempora huius. l. tutius erat citari pupillum vt veniret ad petendum curatorẽ cum tutor intendat litigare cũ eo. ⁊ vide ad hoc ꝑ Ly. in. l. j. C. qui pe. tu.

Quolibet. Quidam habent literam ſic quolibet loco ⁊ tpe habent curatorem ⁊c. Alij habent in litera quolibet loco ⁊ tempore ⁊ habent curatorem. ⁊ tunc impliciat non ſolum tutorem imo ⁊ curatorẽ poſſe ꝺari quolibet loco ⁊ tempore. Jdẽ probatur. j. de tut. et cu. da ab bis. l. nec mandante. ẜ. ꝺari. ⁊ de fer. l. ij. Et ad iſtud quod ſubaudiẽ de tutore. Oppo. nam cum ꝺetur cum cauſe cognitione. vt inſtitu. de aut. tu. in fi. ergo non poteſt ꝺari a ꝓcedente iudice: vt l. a procedẽte. C. de ꝺila. Sol. intellige hic quando ꝺatur ſine inquiſitione. ⁊ ita loquuntur contraria. quando ergo ꝺatur tutor non eſſet neceſſe[a] qõ aliquis citetur. [b]qõ qualiter itelligatur ꝺicã. ẜ. de tu. ⁊ cu. da. ab bis. l. tutor. ſi fuerit petitus.

¶Procurator conſtitutus ad cauſam ſimpliciter an videatur ꝺatus ad preſentes ⁊ futuras.

Si pupillus. [b]Curator ad litem ſimplr ꝺatus intelligitur ꝺatus ad oẽs lites quas pupillus habet cũ tutore cũ quo litigare intendit. h. ꝺ. ¶†facit ad. q. vtrũ † procurator ꝺatus ad cauſam ſimpliciter videatur ꝺatus ad oẽs cauſas preſentes ⁊ futuras. Et videtur ad preſentes tantum. Glo. ſ. tangit in. l. omniũ. ẜ. de pcur. ⁊ in. l. ꝺamni. ẜ. ſi is qui vicinas de ꝺã. infec. ⁊ ibi ꝺixi. ⁊ Specu. de procu. ẜ. ratione quoq̃ forme. ⁊. ẜ. j.

¶Procurator ſimpliciter ꝺatus quod intelligit quo ad perſonas ⁊ res notatas in inſtrumẽto. Pupillus ex cauſa qõ prouocat ad diuiſionem. Procurator ꝙ intelligitur ꝺatus ad agendum et ꝺefendendum.

Quod dicitur. [c]Ro. primo ex principi. l. quod † procurator ſimplr ꝺatus quo ad res ꝺebet intelligi ſtricte ꝺatus quo ad perſonas nominatas in inſtrumento procura. niſi alius exprimatur. Et ideo ſi reperiꝫ inſtrumẽtum in quo aliquis fecit ſeium procuratorẽ ſuum contra titiũ in tali cauſa ⁊ generaliter in omni alia intelligiꝫ. ſez contra titium vt hic. Eſt ergo neceſſe ꝙ in pcuratione exprimaꝫ ⁊ generaliter contra quancunq̃ perſonã vt ex iſto tex. colligit. ¶Ro. etiam[f] ex hoc principio † ꝙ pupillus poteſt prouocare ad diuiſionẽ. ꝙ intelligo ex cauſa alias ſecus vt. l. ſi pupillorum. in ꝓin. j. de re. eorũ. ⁊ ibi ꝺicam per ꝺocto. C. de ſacroſan. eccl. l. iubemus. circa ꝓincipi. in eo qõ ꝺicit predia ꝺiuidere ⁊c. Ultimo no. † ꝙ procurator ꝺatus ſimpliciter intelligitur ꝺatus ad agendum vel ꝺefendendum vt hic. ꝓ quo facit. qr ꝺe fendere tenetur: vt. l. ſeruuz quoq̃. ẜ. ait pretor. de procu. glo. opp. de. l. ſi qs mihi bona. ẜ. iuſſum. j. de acquiren. here. ⁊ non ſoluit. ꝺic qõ id eſt ſpeciale vt ibi ꝺixi.

Possunt. [d]Op. quando ſunt plures tutores nõ eſt neceſſe deuenire ad hunc curatorẽ. vt. j. ti. j. l. ſi plures. Sol. ꝓpter hoc forte gl. intelligit hic pluriũ. ſ. pupillorum qr vnus erat curator plurium pupillorum poteſt etiam intelligi pluriũ. ſ. tutorũ qñ plures tutores vnius pupilli erãt habituri eandẽ cauſam cũ pupilla. alꝭ non eſſet neceſſe deuenire ad hunc curatorem. Oppo. glo. ſ. de. l. iam tamen. ẜ. penul. j. iudi. ſol. Solue vt in glo.

¶Per dationem vnius curatoris an alius videatur remotus.

Per ſecundam cõſtitutionem procuratoris non tollitur prima: niſi fiat circa diuerſa.

Plures curatores ad litẽ ſimul ꝺari non poſſunt niſi ꝺentur inſolidum.

↔Andre. Poma.

a ¶Neceſſe. Vide Alex. cõſi. lxxxvj. in j col. in fi. vol.

b ¶Quod aliquis citeꝫ. vide not. per bar. in. l. leges. in pr. in. de legi. tut.

c ¶Dicã. j. Quid qñ ꝺatur curator ꝺpdigo vide ang. et imo. in. l. is cui bonis. de ver. ob. qui ꝺicit qõ req rit citatio ipſius ꝺpdigi vel furioſi cum tractet de au ferẽda eius admi niſtratione p boc a facit quod voluit b bar. i. l. legitimos c j. e. limitari tñ po 1 teſt. ẜ. ꝺicta cõclu ſio ang. i. l. is cui ꝺ bonis falle. ẜ. q̃ limitat bal. ibidẽ et poſt eũz ibi pe. de anch. l̃z de bal. 1 mentionẽ non faciat videtz illud eſſe vez niſi noto riuz eſſet illũ eſſe prodigũ. qr tunc nõ requiritur ali 1 qua citatio quod tñ non eſt ſine du 2 bio: qr pendet ab 3 illo dubio paſſu an in notoriis re e quiraꝫ citatio et magis cõmunis 1 cõcluſio eſt quod ſic de quo per gl. in. c. ad noſtrã. de iureiu. ⁊ per Arch. in. c. j. de elect. in. vj. per doct. in c. euidentia. de ac cu. ⁊ ibi Joan. de f imo. firmat clare 2 eẽ neceſſariã citationẽ ⁊ Abb. in. c. cũ ſit romana. de app. ꝺicit qõ aut 3 eſt tale notorium ex quo conſtabat nulliã eẽ ꝺefenſio nẽ tunc nõ regrik aut ecõtra ⁊ tunc ſec⁹. ⁊ de hoc arti. plene no. ꝑ ant. ẽ bu. in. c. pña. de co ba. cle. ⁊ mu. Adde qualiter cõtra minores poſſit p ueniri ad primuz ⁊ ſecũꝺ decretũ an miſſus i poſ ſeſſionẽ bonoruz minor ꝓ cauſa partimvera par- 1 tim falſa faciat fructꝰ ſuos. Vide 2 Abbatẽ conſilio xliij. ij. lib. et Ro. 3 conſi. cccclxxvj.

Am semel. Jn eadem cauſa ꝺato vno curatore nõ poteſt ꝺari alius. Itẽ ꝺatus in vna cauſa nõ poteſt ꝺari in alia. ꝺ. ꝺ. ¶Op. ẜ. de pcu. l. plurib⁹. ⁊. l. ſi qs cũ procu. ẜ. fi. ꝺicit gloſ. ¶Solu. vt ibi. nam poſt lit. cõteſt. eo ipſo qõ ꝺak alius videt remoueri primus. ¶Sed cõtra hoc oppo. nunqd per ꝺationẽ vnius curatoris videt remoueri alius. vt. l. ven. ẜ. j. j. de tuto. ⁊ cur. ꝺa. ab bis. ¶Rñdeo verum eſt in curatore generali vt ibi. non tñ exiſtẽte vno poteſt ꝺari alius: niſi cauſa cognita: vt. l. curatoi. C. qui ꝺa. tut. poſ. ſed curator ad litem remouet per cõstitũem alterius curatoris ſi cut ꝺicitur in pcuratore ne in plures aduerſarios ꝺiſtinguaꝫ qui cũ vno contrarit: vt. l. ne plures. ꝺe exerci. ⁊. ꝺ. l. ſi quis cũ procur. in fi. ⁊ no. per Bul. d

¶Si pupillus. ⁊ vide q ꝺixi i. c. cũ ꝺilecta. ꝺe reſcri. ſed adde Sꝺr. in cõſi. viij. vbi cõſuluit qõ ſi generalitas pcedit: quia teſtator ꝺixit volo q ſolnant oia ꝺebita creditoibus patris et matris poſtea appõit ſpeciem talis loci qõ reſtringiꝫ illa generalitas ad locũ iſtũ. videtbi. Et vide ꝺoc. in. c. j. ꝺe tranſac. vbi ꝺicit q liberaꝫ ⁊c vide ibi. adde qõ pulchre cõſuluit. in ꝺoc. in ſimili vt refert ꝺo. Anto. in c. cũ ꝺilecti. ꝺe ꝺona.

↔Andre. Poma.

d ¶Pupillus. vide Roma. ſingu. clvij.

↔Andre. Poma.

e ¶Quod ꝺicit. vide qd ꝺicat Roma. ſingu. clvij.

f ¶Nota etiaz. qd in prodigo. vide bald in. ꝺ. l. iubemus. alleg. caſum ſing. in. l. ex caſtrẽſi. ꝺe caſt. pec. qõ no. Andr. barba.

¶Sub cõditiõe. Adde tñ q admiſtratio tutoris põt ꝺari ſub cõꝺitiõe. vt vi in. l ſi alia. ẜ. pater. ꝺe cõꝺi. ⁊ ꝺemon.

¶Pet. ꝺicit. vide glo. bar. ⁊ ꝺoc. in. l. j. C. de teſta. tutela.

1 ¶Tutor quando et ſub qua conditione ꝺari poſſit.

2 Dictio ſi non facit conditionem quando adijcit ei quod tacite inerat de neceſſitate.

3 Tutor anteq̃ ſatisfet qõ ſit tutor: l̃z adminiſtratio ꝺifferatur.

4 Clauſula appoſita in literis apoſtolicis: ſi eũ ido neuz reperierit: qõ faciat potius admonitione q̃ conditionem.

Sub conditione. A iudice nõ poteſt g ꝺari tutor ſub cõꝺitionẽ ⁊ expreſſio eius qõ tacite ineſt diſpõnem conditionalem non inducit. ꝺ. ꝺ.

¶Oppo. † q poſſit ꝺari ſub cõꝺitione. vt. ẜ. eo. l. furioſus. Sol. nõ poteſt ꝺari ſub cõꝺitione expreſſa vt hic. ſed qñq̃ ſub cõꝺitione tacita ſic: vt in ẜuo ⁊ in aliis caſib⁹ qui hic ponuntur in glo. que ſatis placet q̃tum ad alios caſus: ſed quantum ad. l. furioſus. ꝺic vt ibi ꝺicam ¶Oppo. ẜ. ꝺe procu. l. ij. Solu. ꝺicit glo. aliud in procura. et eſt ratio. ꝺicit ¶Dy. fauoz pupilli ne ꝺum conditionis exiſtentia exꝑectanꝫ bona pupilli negligantur et pereant. ¶Opp. ⁊ videt q poſſit ꝺari ſub conditione ſicut ſententia: vt. l. j. ẜ. biduum. j. quãꝺo appel. fit. Sol. hec. l. vltra pcedit annullãꝺo vbi vltra pcedit cõfirmando. Circa quod quiꝺã habent diſtinctionem Dy. quã ipſe ponit in. c. qui cõtra ius. extra de. reg. iur. lib. vj. ⁊ per ꝺocto. in. l. non ꝺubiũ. C. de legi. ¶Oppo. q tutor poſſit ꝺari ſub conditione: vt. j. titu. j. l. tutor ꝺatus. ⁊ inſtitu. qui ꝺa. tu. poſ. ẜ. ad certũ. Solu. glo. verũ eſt a teſtatore: vt in ẜuo non a iudice: vt hic. Sed que eſt ratio. quiꝺam ꝺicunt quia actus iudiciarius non ꝺebet ꝺependere de futuro: vt. l. nõ quemaꝺmoꝺũ. de iudi. qr non placet: vt in prealleg. l. j. ẜ. j. ⁊. ẜ. biduũ. Alij ꝺicit q eſt actus legitimus: ſed Petr. ꝺicit. ratio eſt. quia factum teſtatoris in eo quod ꝺeficit poteſt ſuppleri per iudicem; ſed factum iudicis non ꝺebet ſuppleri niſi per iudicẽ. ideo iniungitur hic q pure ⁊ perfecte ꝺet: vt hic no. Lyn. C. de teſta. tute. 2 ſuper rubri. ¶Oppo. ſi ꝺictio facit conditionẽ: vt. l. qui promiſit. ẜ. de condi. indebi. et. l. ſi titium. j. quanꝺo ꝺies leg. ce. Solu. fallit hic. ratio: quia

Archivo Histórico Rosario

a ¶Si eū idoneū. Et vide tex.i.c. si significasti. de elec. vbi si exprimitur 4 do pallium si iuraueris non facit a cōditionē vide q̄ vbi digi. et vide.c. b si.de presump.q̄ 1 ibi vide bal.q pul chre loquit̄ in.l.ij. C.q̄si puo.nō é ne cesse.andr. barb.

¶Quā conditio 1 nem.de quo vide not.per bart.in.l. si in die. de cōdic. inde.z in.l.nō dubiū.in versi.iuxta hoc q̄ro.C.de leg. z in.l. necp̄ nata- c les.C.de pbatio.

¶Sz ita demū. z vide q̄ nota.Bal. q̄.de neapo.i.l.j. de.p.u.z cur. da- e tus ab bis. And. barb.

¶ cuius.adde d Alciatum tex. glo. z Bal.in.l.j.C.de cura.furio.

* Pro cōcord. eor que vult Bart.in hac.l.si filius. vi dek̄ q̄ pater pre sumat cōsentire q̄n̄ psens est .z ta cens in actibus d filij sui.et vide cō cordantiā quam posui in.l.que do tis.ff.sol.ma. e

¶Vari curato re.not.argu. q̄ si 1 debitor sit multū a longinquo pos sunt petere cura torem dari bonis suis:fm pet.Dy. z Ray.z no.in.l. 1 ab hostib⁹.in pn. ℣.et qui.cau.ma- io.z Bald. hic in addi.Spec.in tit. de cur.fur.et not. f Bart. in.l.cū pe. ō iniur.z bal. no. in.l.coheredibus C.fa.herci. in vſi. q̄ si volo diuide re cū absente bal. in.l. ignotare. in ſi.C.de pesti.mi.z l.l.pe.C.de bo. au to.in.pof.Barto. g in.l.ſi finita,ℓ.iu lianus.in.z colū. de dā.infect. non tamē semper pce dit vt no.Bar.in l. qui liberis.ℓ. hec verba. de vul gari z pupil. ad de videndū Bal. ad supradicta be ne declarantē cō ſil.ccc.v. et sequē. primo volu.z ibi quid ſi fuit datus 3

adſcitur ei q̄ tacite inerat de necessitate vt.l.iij. ſ.de leg.i. ¶Vltimo no.Tq̄ tutor anteq̄ satisdet est tutor sed soluz administratio differtur.d.ſi.ℓ. eo.l.j.in pnn. ¶Et per hunc text. Idicit do. Joā. and.q̄ ſi in literis apostolicis apponatur prouideas tali de beneficio ſi eum idoneum reperieris q̄ talia verba faciūt potius admonitionē q̄ con ditionē vt extra de offi.deleg.c.j.in cle.

¶An tutele datio fit iurisditionis vel mixti im perij.

Tutoris. Js pōt dare tutorē cui spe cialiter permittitur.b.d.vel aliter tutele datio est mixti imperij.b.d.secundum glo. ¶Quero expositionē illorū verbor. ¶Bl. exponit q̄ non est meri imperij tm̄ nec iurisditio nis tantum sed mixti imperū olum et hodie cōpe tit iure magistrat⁹.Sed Jac.de are.dicit q̄ nō est imperij.hoc est q̄ non cōpetit alicui eoipso q̄ ha bet imperiū nec est iurisditionis.hoc est non com petit alicui eoipso q̄ hz iurisditionem.sed ita de mum ſi hoc specialiter lex concedit vt.l.j. de tuto. z curato.da.ab bis in glo.mag.in pnnc. z probat quia presides in prouincia babent merū imperiū vt.l.illicitas.ℓ.qui vniuersas.ſ.de offi.presi. et ſi l inlia attilia.specialiter cōcedit eis dare tutorem vt institu.de attilia.tuto.ℓ.j.q̄ fuisset superfluum ſi habuissent eoipso q̄ habent imperium. Item ſi esset iurisditionis iam priuatus non posset da re tutorem in testamento.quod.l.permittit ei ergo cōpetit cui permittit.l.vel senatusc̄ōsultū vel prin cep. z sic facit pro comitibus qui ex priilegio ha bent istaz dignitatē cōstituendi vel creandi tutores z faciēdi indices ordinarios q̄ hoc facere pos ſunt.vt dicit Jaco. de are. Fateor q̄ tutele datio prout cōpetit priuato non est iurisditionis in ge nere z reponit in specie mixti imperij vt hic in gl. q̄ pater q̄ officio iudicis nobili expeditur.vt di gi in.l.imperium.ℓ.de iurisdi.om. iudi.

Ei cuius. b Ei cuius status est dubius non potest dari tutor sed da bit curator.b.d. ¶Not. bonis captiui z absentis dari curatorē c cū quo poterit litigare vt.ℓ.eg qb. cau.ma.l.ab hostibus.in pnn.z eg qui.cau.in pos. eatur.l.possessionem.ℓ.ſi.

¶An pater presens z tacens cum filius datur tutor videatur consentire.Et an adire hereditatē videatur qui alij agenti consentit.nu.2.

Si filius. Si pater cōsentit filio tutori dato tenetur in- 1 soludum.z admonitio pro consensu nō ba betur.b.d. ¶Quero quid ſi pater est presens et tacens an videatur consentire.Bl.hic q̄ sic.Dy. reprehēdit eā,q̄ glo.melius dicit in.l.ij.ad muni cipa.vnde dicit q̄ est quoddam munus publicum autoritate et vtilitate.z tunc presentia patris sine contradictione habetur pro consensu vt.l.ij.ℓ.ad municipa. quoddam est munus publicum auto ritate.sed nō vtilitate vt tutela.tūc ſi pater expres se cōsentit tenetur vt hic.secus ſi taceat.z hoc verū ſi tutela est datiua. ſi vero est testamentaria tunc etiam ſi expresse cōsenserit nō tenetur nisi de pecu lio.vt.l.lucius titius cauum.j.de admini.tu.ratio nē ibi dicā.de quo per doc.i.l.j.C.q̄ cū eo. digi in l.ſi cum dotē.ℓ.trāſgrediamur.ℓ.ſolu.mat.de boc qualiter cōsensus patris eum obliget. ¶Vltimo no.s mirabilem.l.ad probandū aditionem heredi tatis.Tnam ille adit hereditatē qui eam agnoscit vt.l.gerit.j.de acqui.here.agnoscere autem vſ fiue quis gerit per se siue alij gerenti consentiat siue ali quid ex hereditate accrat vt hic dicit tex.siue dice ret hereditatem ad se pertinere vt dicit tex.hic de quo digi plene in.d.l.gerit. de acqui.heredi.

Patronus. Patrono impu tat̄ negligentia z fraus in bonis liberti sicut in bonis extranei.b.d.

¶An remoueri possit qui omisit vnā rē pone re in inuētario.Et an q̄ accepit pecuniā vt esset tu tor possit 2ueniri 2dictione ob turpē cām. z nu.2. Salariū pōt cōstitui ex causa per iudicē tutori.

Neos. Fraus in assumēdo tute jam vel in male adminis strando extra ordinem punitur.hoc dicit. 1 ¶Nota istos casus z speciat̄ vltimos q̄ Tnui inuentario omittit ponere bona pupilli punitur extra ordinē z poterit remoueri. Item ſi alienat bona pupilli q̄ non debuerūt alienari. ¶Quero 2 ſm gl. Tqd ſi aliqs accepit pecuniaz vt esset tutor. Rūdet glo.q̄ tutor erit:sed pecunia repetetur per cōdictionē ob turpē causam:q̄ officiū tutoris oz b esse gratuitū. Idem no.in.l.j.ſ.man. Veritas est 3 ista Tq̄ tutori pōt cōſtitui salarium a iudice:vt.l.a iudice.ℓ.ſi.de admi.tu. Jtē z cōtutor b q̄ causa: vt.l.j.ℓ.ſi pupillus.j.de tute.z rationi.distra.

Etiam municeps. f Hic est duplex litera.vna affirmatiua ſm quam dicit q̄ municeps potest dare tutores mu nicipij hoc est ciues sui z sic innuit:sec⁹ si nō esset ciuis. ¶Ad quod opp.C.de epcu.tu.l,in testō.z.j. ti.j.l.quero.Sol.nō municeps nō pōt dari tutor a iudice vt hic.q̄ in eū nō extendit iurisditio dan tis:sed in testō pōt dari nō municeps:vt in 2iijs. g ratio:q̄ tunc nō dat vigore iurisditionis:sed au toritate.l.que ſuā autoritatē extēdit vbiq̄ nisi ille datus epcusetur:vt dictis.ll.z ista ſol.est vera licet glo.aliter ſentiat in.l.non ſolū.ℓ.q testō,j.de epcu. tu.q̄ tangit Ly.C.vbi pc.tu.l.j.Sz ista hoc ḡro q̄si testator dat nō ciuē in tutorē quis iudex decer net ſibi administrationē. dicam in.l.legitimos.in pnn.j.de legi.tut. Alia litera est hic negativa ſm quā dicit q̄ non municeps pōt dari municipi tu tor. ¶Contra hoc oppo.de tu.z cur.da.ab bis.l.j. Sol.nō municeps intellige boc est qui non habi tat in municipio sed extra subest tū iurisditioni. vel ſm glo.Jaco.de are.z Pe.nō municeps idest qui nō ſubit munera ex aliqno priuilegio.subest tamen alias iurisdi.

Curiosus. Opp.s.eo.l.muto. ℓ. ſub conditione. Soluibi datus fuit a iudice: hic a testa tore.hec est bona.vel dic hic in cōditione tacita ibi g in expressa.q̄ nō placet Ḋtū ad casum hui⁹.l.naz cōditio tacita que inest ex voluntate disponentis q̄ poterat nō inesse ita ſuspēdit.z eiusdē effectus est cuius z expressa: vt dixi in.l.ij.j. de leg.j. pbat in.l. miles.ℓ.pro parte.de leg.ij.sed hic iudex dādo tu tore aliquē cōpotē mentis: pōt dare tutelā pure. in casib⁹ aūt in qb⁹ index nō pōt puidere admitt it tacita: vt.d.ℓ.sub 2dictione.Et aduerte diligen ter:q̄ oēs isti casus loquunt in cōditione tacita in qua tutela finit:nō in ea in qua tutela ſuspēditur.

Cesitum. Tutores dati in lo cum absentis du rant:etiā illo defuncto.b.d. ¶Oppo. q̄ in locuz absentis detur curator:vt inſti.de cura.ℓ. item qui.Sol.exponе tutoris idest curatoris. vel proprie quelibet practica est bona.vel q̄ detur tu tor vel curator.declarabo.j.l.pgi. ¶Oppo.s.eo. l.muto.ℓ.ſi.Sol.vt in glo.

¶Tutor datus coadiutor tutori quanto tem 1 pore duret.

¶Modus dandi tutorem habenti. 2

¶In locum tutoris impediti curator siue coadiu 3 tor datur.

Si eo datus est coadiutor:eo mortuo adminis 4 tratio spectat ad capitulū non ad coadiutorem.

Dlet. Curator vel coadiutor dat tutori per iudicem ex causa vel per ipsum tutorem cum decreto iudi cis.b.d. ¶Quero.iste curator dat⁹ quāto tpe du rat glo.dicit q̄ finit eius officiū finita necessitate q̄ dic vt.C.de pcur.l.necp̄.z eodē modo finitur of ficiū actoris sicut tutoris in qui⁹ locū dat. Jn 2iij videt.s.l.pg.z.j.de tu.z cu.da.ab bis.l.curatorez. Sol.q̄siq̄ tutor est absens z in locum absentis est dat⁹ tutor:z tunc iste tutor est principal⁹ z per se:z ideo etiā ꝑmo mortuo durat tutor: vt.l.pgi.q̄siq̄ pupillo dat curator.z hic est aduertendū:q̄ ſi tu tor est ꝑsens z nō impedit curator dari nō pōt: vt l.curatorem.

l.curatorē.ℓ.de tuto.et cura.da.ab bis.ſed ſi esset absens vel ꝑsens z impeditus. tunc pōt ſibi dari 2 curator z Tmodus dandi est duplex:q̄ vel dabit eū indeg.vt in pnn.l. vel dabit eū tutor cum decre to iudicis:vt in.ij.rñ. Jdē probatur i.l.necp̄.C.de procura.in glo.que ponit vtrāq̄ practicam.z insti tu.de cura.ℓ.fina.Et istius officium finitur finita necessitate vel etiam finita tutela: quia non datur principaliter propter se:sed ad supplendum defe ctum alterius.ita intelligitur hic. z hoc probatur bic in tex.dum dicit magis administrator rerum quam cura.intelligitur. quandoq̄ datur curator impuberi nullū tutorē habenti.z sic non datur vt suppleat defectuz alterius tutoris determinati.et tunc durat cura toto tempore pupillaris etatis. vt dicta.l.curatorem.j.de tuto.et cura.da.ab bis.

¶Nō.fetiam q̄ quādoq̄ in locum impediti pōt 3 a dari curator siue coadiutor vt bic:siue actor.vt.C. de ac.tu.z cur.dan.l.j.cuius actoris materiam ple ne examinaui in.l.actor.j.rem ra. babe. ¶Vltimo bec leg⁹ et precedens inducuntur ad questio 4 nē.Quidā eō ꝑpter infirmitatē fuit datus coadiutor mortuo eō querit vtrum administratio de uoluatur ad capitulū:vel an resideat penes coadiutorē:z videt q̄ penes coadiutorē.vt.l. quesitū.ℓ. eo.Jn 2iij videt bec.l.z q̄.ℓ.digi.z hoc est veruz etiā ꝑpter aliā rationē:q̄ vbi ſuperuenit admini strator legitimus cessat datiuus. vt.l.ſi tutor.ℓ.j. de tu.z ra.distra.ſed capitulū est administrator le gitimus cessante eō ergo cessat administratio da tiua concessa coadiutori. z de isto coadiutore epi scopi habes extra de cleri.egro.c.j.lib.vj.

Arrogati. Si pupill⁹ tran 1 sit in alteri⁹ po testatem vel perdit ciuitatē tutela finitur Item ſi tutor remoueatur vel conditio extitura ex titerit.b.d.in eo q̄ dicit b q̄ pupillus fuit depor b tatus intellige c q̄ erat doli capax. c

Quis. Si tutor est apud hostes finitur tutela. ¶Op. q̄ transfuga mutat statum Sol.vt in glo. ¶Oppo.s.eo.l.muto.ℓ.ſi. Sol.vt in glo.

¶Tutela non transit ad heredes. 1

Pzlatura z cōmissaria non transit ad heredes. 2

Tutela legitima q̄ trāseat ad filios z quomodo.

Tutela. Tutela est officiū virile z nō trāſit ad heredes.b.d. ¶No.Ttutelam non transire ad heredes.o idem in qualibet pzlatura z commissaria.vt dicit glos.no. de boc extra de testamē.c.ſi.lib.vj.z.l.ali mēta.in pnn.de alimē.z ciba.lega.in glo.q̄ Dy.z Jac.de bel.in aut.de eccle.tit.ℓ.ſi quis edificiū. in ſi.vltime oppositionis. ¶No.etiam e istā equipa e rationem tutele cōmissarie ſimile facit gl.in.l.vgo ri.ℓ.j.j.de fal. ¶No.Tq̄ ad liberos transeunt tu tele legitime:q̄ intellige nō q̄ ista tutela que est in patre transeat ad filios: q̄ illa est finita morte: ſed q̄ filius tanq̄ legitimus progimitor cōſanguī neus incipit esse tutor pupillo.

Femine. Hodie secus. vt in aut. matri z auie.ℓ. quando mulier offi.tu.fun.po.dicaz.j.titu.j.l.ſi qs ſub conditione.

¶De testamentaria tutela. Rubrica.

¶Dictum est.ℓ.de tutelis in genere.sequitur vi dere de tutelis in specie.verum quia testamētaria tutela procedit alias ideo premittit de testamenta ria tutela tc.

¶Tutor filio naturali dari non potest in testa 1 mento niſi confirmetur.

Spurio non datur tutor in testamento. 2

Si testamētum rumpitur ex causa preteritionis 3 datio tutele firma remanet.

Aut. ex causa qō habeat locum in preteritione 4 paterna

Jtem habet locum in preteritione posthumi. 5

6 Jtem in preteritione illius qui per legem velleiā succedit in locum primi defuncti.

Lege. Parentes possunt dare tutores in testamēto libe 1 ris natis z nasciturīs qui in alteri⁹ potestatem recasuri non sunt. b.d. ¶Quero vtruz filijs naturalibus possit dari tutor. Respondet glo. q̄ non niſi con f firmetur: vt l.ij. de confirma.tuto. ¶Quero f an 2 etiam Tspurio possit dari tutor in testamento. glo.q̄ non:quia non debet nominari filius.et no. banc glos. ¶Quero dicitur bic Tſi liberi sunt ru 3 pturi testamentum ex causa preteritionis non va let datio tutele:an boc sit correctum per auten. ex causa.Glo.dicit q̄ sic.quod nota. ¶Not.eg bac 4 glo.squod aut.ex causa habet locum in preteritio g ne paterna de quo dicam in.l.filio preterito.j.de iniusto rup.z irrito testa. ¶Nota Tex bac gl. quod 5 etiam auten.ex causa.habet locum in preteritione posthumi.vidistis in.l.ſi quis testamento.j.de le gatis.ij.digi plene in auten.ex causa.z dicam in.l. filio. de liberis et posthumis. vbi melius occurr ret. ¶Tertio nota Tquod autentica ex causa. ha 6 f bet locum non solum in preteritione posthumi boc est post mortem seu testamentum nati: sed etiam in preteritione eius qui per legem velleiam succedit in locum primi defuncti:et reperit se pre teritum.

Testamento. Testamento videntur da ri qui sunt dati in codicillis testamento confirmatis. ¶Oppo.q̄ semper codicilli videan tur testamento confirmati: vt inſti. de codicil.ℓ. non tantum.dicit glos.boc est verum hodie quod g intellige ſi testamentum est factum aliter: secus ſi non.Circa quod vide Lyn.in.l.ij C.eod. facit q̄ no.in.l.ſepe.ℓ.idem cum dicitur.j.de verbo.signi. ¶Oppo.ad secundum dictum et videtur q̄ non requiratur de iure factum:vt.j.de condi.instītu.l. b multum.ℓ.finali.Glos.non soluit. Tu dic q̄ ibi in cōditionibus que sunt facti preterea z ibi post ea valet de iure.

¶Dictio tanq̄ est nota proprietatis. 1

Al pater q̄ nō potest dare tutorē licet datus confir 2 metur cū inquisitione.

Idem in auia. 3

Pater. Pater dat tutorem filio insti tuto et exheredato mater in stituto tantum:z tunc cum inquisitione cō firmabitur.b.d. ¶Oppo.dicitur bic quod in rem potius q̄ in personam videtur dari contra.j.eo. l.quia.vbi videtur dari persone potius q̄ rebus.

¶Dicit glos.Tq̄ dictio tanq̄ est nota impropriete 1 tis:quia vere datur persone. ¶Oppo.de lega.ij. l.peto.ℓ.mater.Solu.non Tpotest dari a matre vt 2 ibi:tamen cōfirmabitur cum inquisitione: vt bic: et.C.eodem.l.iiij. et ista inquisitio quando filius 3 instituitur erit modica:als esset magna: vt vide bitis.j.titu.j.l.ij.et. iij. ¶Quero Tquid in auia. Respondeo idem quod in matre: vt not.C.eo.l.j. licet Specu.videatur aliud dicere in tit.de tutore. ℓ.j.ver.quid ſi auia.opi.glos.probatur per.l.ij.ℓ. ſi mater.j.ad tertul.vbi lex que loquitur in matre q̄ cogatur petere tutorē filio habet locū in auia: vt.s.eo.l.filius autem.

Cum a patre. Tutor datus a pa tre nō legitimo con firmatur sine inquisitione niſi noua causa ſuperue nit.boc dicit.

¶Filiorum appellatione an veniant posthu 1 mi remissiue.

Liberorum appellatione an veniant nepotes.re 2 missiue.

Varietas loquendi per nomen filios vel liberos 3 an attendatur in idiota sicut in literato.

Verba notarij q̄ intelligi debent ſm iuris inter 4 pretationem.

Verba testis deponentis in vulgari:quando non 5 possunt redigi in latinum:cautela est q̄ vulgari ter scribantur.

ri: vt in hac glos. Adde glo.simili ter equiparantes tutelam z cōmi ſſariaz.in.l.vgoti. ℓ.j.de fal.quā al leg.imol.in.l. cuz pater.ℓ. hereditatem. de leg.ij.vbi etiam vide an tu tela finiatur per deportationem:z ipſaz bic tenebat Bar.et an execu tor cogatur inui tus officiū ſuſci pere.vide bart.in l.iiij.C. ſi penden. ap.mors interue. z ad glo.bic adde bal.in.l.j.C. ſi q̄s rem mi.

¶Quero.an filio naturali vel spu f rio possit dari tu tor in testāmēto. vide no.in.l.natu ralis.ℓ.titu.j. sed an habeat tutorē legitimum. vide Bald.in.l.minor. C.quando mu.tu. of.fun.potest.

¶No.eg hac glo. Et an habeat lo cum in testō ma terno. vide glos. fing.ſm Francis. de rapo.in.l.vgo rem.j. de manu. testa.And. barb.

¶Aliter secus.z sic sentit Bar.bic q̄ tutor i codicil. datus non fit tu tor testamētari⁹. vide tñ Bal.in.l. ij.C.eo.

Universidad del Rosario Archivo Histórico